รายงาน
การวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation)
โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE

โดย

กรมสุขภาพจิต
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

รายงาน

การวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation)
โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE

โดย

กรมสุขภาพจิต
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คำนำ

รายงานการวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation) โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นการวิจัยเพื่อหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนาโครงการฯ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น วัตถุประสงค์การวิจัยมีดังนี้

1) จัดทำฐานข้อมูลของชมรม TO BE NUMBER ONE ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ แกนนำชมรมฯ และสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ประมวลผลทางสถิติเบื้องต้นซึ่งอยู่ในบทที่ 6 ผลการสำรวจข้อมูลเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลโครงการ TO BE NUMBER ONE และจัดทำคู่มือสำหรับการจัดการฐานข้อมูล Online ชมรม TO BE NUMBER ONE (แยกเล่มต่างหากเพื่อความสะดวกในการใช้งานและอ้างอิงสำหรับ System administrator)

2) สร้างกรอบแนวคิดทางเชิงมโนทัศน์ (Conceptual frameworks) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและการทบทวนวรรณกรรม สำหรับศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงาน ซึ่งอยู่ในบทที่ 3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ และบทที่ 4 ผลการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3) ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานโครงการฯ โดยใช้กรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้นเป็นแนวทางการศึกษา ซึ่งอยู่ในบทที่ 8 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ และบทที่ 9 ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้นเชิงปริมาณ

4) เก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และคุณภาพชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อ ซึ่งอยู่ในบทที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และคุณภาพชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL)

สำหรับในบทที่ 1 และ 2 ซึ่งรายงานฉบับนี้คือบทนำและระเบียบวิธีวิจัยตามลำดับ และในบทที่ 5 แสดงผลการสร้างมาตรวัดและแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณก่อนที่จะได้นำเสนอผลการวิจัยเชิงปริมาณในบทที่ 8 และ 9 สุดท้ายนี้จะนำเสนอบทที่ 10 ซึ่งเป็นบทที่ว่าด้วย การสรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อเป็นการประเมินเพื่อปรับปรุง (Formative assessment) อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้

คณะผู้วิจัย

สารบัญเนื้อหา

คำนำ
สารบัญเนื้อหา
สารบัญตาราง
สารบัญรูป
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร 1
บทคัดย่อ 11
Abstract 13
บทที่ 1 บทนำ 16
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา 16
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 19
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 19
1.4 ขอบเขตการวิจัย 20
1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย 20
1.4.2 ประเด็นที่ศึกษา 20
1.4.3 ฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE และโครงการใครติดยายกมือขึ้น 21
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย 22
2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล 22
2.2 แผนการสุ่มตัวอย่าง 24
2.2.1 การเลือกตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการ TO BE NUMBER ONE 24
2.2.2 การเลือกตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 25
2.2.3 การเลือกตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการแกนนำของแกนนำ 25
2.2.4 การสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการ TO BE NUMBER ONE 25
2.2.5 การสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 26
2.2.6 การสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL) 27
2.3 เครื่องมือวัดและการออกแบบแบบสอบถาม 28
2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล 28
2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) 28
2.4.2 การวิเคราะห์แบบจำลองพหุระดับ 30
2.4.3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ 32

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

บทที่ 3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE 33

3.1 ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE 33

3.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินเพื่อปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE 36

3.2.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 36

3.2.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 54

3.2.3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 78

3.2.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน 105

3.2.5 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นในทัณฑสถาน 126

3.2.6 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL 146

บทที่ 4 ผลการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 157

4.1 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logical Model) ของโครงการ TO BE NUMBER ONE 157

4.2 การพัฒนากรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับงานวิจัย 158

4.3 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 165

4.3.1 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 165

4.3.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 168

4.3.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกในสถานศึกษา 172

4.3.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับผู้อำนวยการฯ หรือครูที่ปรึกษาชมรมฯ ในสถานศึกษา 176

4.4 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 178

4.4.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ 179

4.4.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ 180

4.4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับหัวหน้างานหรือผู้บริหาร 182

4.5 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 184

4.5.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกฯ ในชุมชน 184

4.5.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับหัวหน้าชุมชน 186

4.6 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 188

4.6.1 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 188

4.6.2 ตัวแปรส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ 190

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

4.6.3 ตัวแปรเกี่ยวกับการบำบัดที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ 193
4.6.4 ตัวแปรทางสังคมและเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ 194
4.6.5 ตัวแปรทางครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ 194

บทที่ 5 ผลการออกแบบสอบถามและการพัฒนามาตรวัดเพื่อการประเมินผลโครงการ 197
TO BE NUMBER ONE

5.1 นิยามและมาตรวัดของตัวแปร 197
1. ทุนทางจิตใจ 199
2. ความภาคภูมิใจในตนเอง 200
3. พฤติกรรมเกเร 200
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม 201
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 201
6. ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ 201
7. การเข้ารับบำบัด 202
8. รูปแบบความผูกพัน 202
9. ความรู้สึกโดดเดี่ยว 203
10. ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด 203
11. ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด 204
12. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว 204
13. สถานการณ์ยาเสพติด 204
14. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง 205
15. การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ 205
16. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมฯ 206
17. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ 206
18. ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ 207
19. ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ 207
20. ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด 208
21. ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ 208
22. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ 208
23. ทักษะการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ 209
24. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ 209
25. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงาน 209
26. การจ่ายค่าล่วงเวลาในการทำกิจกรรมชมรมฯ 209

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

27. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน 210
28. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน 210
29. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน 210
30. ทักษะในการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน 210
31. ความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน 211
32. ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน 211
33. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐ และ/หรือเอกชน 211
34. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐ และ/หรือเอกชน 212

5.2 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 212

5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันของแบบสอบถามในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE 223

บทที่ 6 ผลการสำรวจข้อมูลเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลโครงการ TO BE NUMBER ONE 235

6.1 ผลการสำรวจข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE 236

6.1.1 การทำความสะอาดข้อมูล 236

6.1.2 ข้อมูลจำนวนชมรม จำแนกตามจังหวัดและประเภทชมรม 236

6.1.3 ข้อมูลจำนวนสมาชิกชมรมจากการสำรวจ 238

6.1.4 ช่องทางการติดต่อสื่อสาร 239

6.1.5 ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ 240

6.1.6 ข้อมูลการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ในระดับต่าง ๆ 240

6.2 ผลการสำรวจข้อมูลแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE 243

6.2.1 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามจังหวัด 243

6.2.2 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทโครงการพัฒนาศักยภาพที่ได้เข้าร่วมเป็นครั้งแรก 245

6.2.3 ข้อมูลทั่วไปของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE 245

6.2.4 บทบาทหน้าที่ในชมรมขณะร่วมโครงการฯ 247

6.2.5 ปีที่เริ่มเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE 247

6.2.6 ระยะเวลาในการเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE 247

6.2.7 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทชมรม 248

6.2.8 เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE 249

6.2.9 ประวัติการใช้ยาเสพติด 249

6.2.10 การเข้าร่วมพัฒนาศักยภาพแต่ละโครงการ 250

6.2.12 การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามยุทธศาสตร์ที่ 1-3 251

6.2.13 การประเมินระดับในการได้มีส่วนร่วมของแกนนำชมรมฯ 252

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

6.2.14 กิจกรรมจิตอาสาที่ได้เข้าร่วม 254
6.2.15 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแกนนำชมรม โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE 254
6.3 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE 254
6.3.1 ข้อมูลจังหวัด 254
6.3.2 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทการเป็นสมาชิก 255
6.3.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE 255
6.3.4 ปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE 257
6.3.5 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทชมรม 257
6.3.6 ประวัติการใช้ยาเสพติดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE 258
6.3.7 เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE ของสมาชิก 258
6.3.8 กิจกรรมที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE เคยเข้าร่วม 259
6.4 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น 259
6.4.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น 260
6.4.2 จำนวนสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น จำแนกตามประเภทชมรม 261
6.4.3 ข้อมูลชมรมของสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น 262
6.4.4 ปีที่เริ่มเป็นสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น 263
6.5 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 263
6.5.1 ข้อมูลจังหวัดและชื่อชมรม 263
6.5.2 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละรุ่น 264
6.5.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 264
6.5.4 บทบาทหน้าที่ในชมรมขณะร่วมโครงการฯ 266
6.5.5 ปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE 267
6.5.6 ระยะเวลาที่เข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE 267
6.5.7 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำแนกตามประเภทชมรม 268
6.5.8 ประวัติการใช้ยาเสพติด 268
6.5.9 จำนวนครั้งที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละระดับ 269
6.5.10 เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 270
6.5.11 สิ่งที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 271
6.5.12 ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 272
6.6 ผลสรุปการสำรวจเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูล 273

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

บทที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาระยะยาวเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) 275

7.1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานจากข้อมูล Baseline ใน TO BE NUMBER ONE IDOL 275

7.2 ผลการพัฒนามาตรวัดของตัวแปรจากข้อมูล Baseline ใน TO BE NUMBER ONE IDOL 278

7.2.1 ตัวแปรก่อนที่จะเข้าประกวดหรือเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL 278

7.2.2 ตัวแปรหลังจากเข้าประกวดหรือเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL 281

7.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษากลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL 282

7.3 ข้อเสนอแนะที่พบจากข้อมูล Baseline ใน TO BE NUMBER ONE IDOL 283

7.3.1 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือการประกวดใดที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้เพิ่มหรือลด 283

7.3.2 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การประสานงานต่าง ๆ ในโครงการ 284

7.3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ 284

บทที่ 8 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ 285

8.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE 285

8.2 ผลการเก็บข้อมูลในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE 286

8.3 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 288

8.3.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สำหรับข้อมูลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 289

8.3.2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ 295

8.4 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 304

8.4.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สำหรับข้อมูลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 305

8.4.2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ 309

8.5 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 317

8.5.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สำหรับข้อมูลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 318

8.5.2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชนด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ 323

8.6 สรุปผลการประเมินโครงการ TO BENUMBER ONE ประเภทชมรมต่าง ๆ 331

8.6.1 ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 331

8.6.2 ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 333

8.6.3 ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 334

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

บทที่ 9 ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้นเชิงปริมาณ **336**

9.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น 336

9.2 ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น 337

9.2.1 การเปรียบเทียบผลลัพธ์และกระบวนการในโครงการใครติดยายกมือขึ้นระหว่างกลุ่มบำบัดปกติและกลุ่มบำบัดเข้ม 337

9.2.2 แบบจำลองทำนายผลลัพธ์และกระบวนการในการบำบัดของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น 342

9.2.3 สรุปผลการสร้างแบบจำลองสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น 350

บทที่ 10 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ **352**

10.1 สรุปผลการวิจัย 352

10.1.1 สรุปผลการจัดทำฐานข้อมูลชมรมฯ ศูนย์เพื่อนใจฯ แกนนำ และสมาชิกชมรมฯ ภายใต้โครงการต่าง ๆ 352

10.1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ 353

10.1.3 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE 355

10.1.4 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น 357

10.1.5 สรุปผลการเก็บข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาระยะยาวในโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL 358

10.2 อภิปรายผลการวิจัย 359

10.2.1 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 360

10.2.2 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 361

10.2.3 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 362

10.2.4 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัย TO BE NUMBER ONE IDOL 363

10.2.5 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในส่วนของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 364

10.3 ข้อเสนอแนะ 364

รายการอ้างอิง 366

คณะทำงาน 371

ผู้ให้สัมภาษณ์ 371

สารบัญตาราง

ตารางที่ 2.1 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ขั้นต่ำที่จะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ 24
ตารางที่ 2.2 แผนการสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการ TO BE NUMBER ONE 26
ตารางที่ 2.3 แผนการสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 27
ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างผลการวิเคราะห์พหุระดับอย่างง่าย 31
ตารางที่ 3.1 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ 35
ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงการใครติดยายกมือขึ้น 35
ตารางที่ 4.1 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic model) ของโครงการ TO BE NUMBER ONE 161
ตารางที่ 4.2 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic model) ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 164
ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 177
ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 183
ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 187
ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 195
ตารางที่ 5.1 สรุปรายชื่อตัวแปรที่ทำการศึกษาในแต่ละโครงการ 198
ตารางที่ 5.2 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรของแบบสอบถามในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE 214
ตารางที่ 5.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันของข้อคำถามเพื่อประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE 224
ตารางที่ 6.1 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE และศูนย์เพื่อนใจฯ จำแนกตามประเภทชมรม 235
ตารางที่ 6.2 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามช่วงอายุ 235
ตารางที่ 6.3 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามจังหวัดและประเภทชมรม 237
ตารางที่ 6.4 จำนวนสมาชิกชมรมจากการสำรวจ (ไม่ตัดชมรมที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์) 238
ตารางที่ 6.5 จำนวนชมรมและจำนวนสมาชิกในชมรม (ตัดชมรมที่มีปัญหา) 239
ตารางที่ 6.6 จำนวนข้อมูล ID Line และ Web site/Facebook ที่รวบรวมได้ จำแนกตามประเภทชมรม 239
ตารางที่ 6.7 ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE 240
ตารางที่ 6.8 จำนวนชมรมที่เคยเข้าร่วมประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE 240
ตารางที่ 6.9 จำนวนชมรมที่เข้าร่วมการประกวด จำแนกตามครั้งที่เข้าประกวด และระดับการประกวด 241
ตารางที่ 6.10 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ผ่านเกณฑ์การประกวดของโครงการฯ และได้เป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบในระดับต่าง ๆ 243
ตารางที่ 6.11 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามจังหวัด 244
ตารางที่ 6.12 ข้อมูลทั่วไปของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE 246
ตารางที่ 6.13 จำนวนแกนนำในชมรมTO BE NUMBER ONE จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นแกนนำ 248

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 6.14 จำนวนแกนนำในชมรมTO BE NUMBER ONEแต่ละประเภท 248
ตารางที่ 6.15 จำนวนแกนนำในชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประวัติการใช้ยาเสพติด 249
ตารางที่ 6.16 จำนวนแกนนำชมรมฯ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ จำแนกตามชื่อโครงการ และจำนวนครั้งที่เข้าร่วม 250
ตารางที่ 6.17 การประเมินตนเองของแกนนำชมรมฯ ในการมีส่วนร่วมกับโครงการรณรงค์ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด 252
ตารางที่ 6.18 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE 255
ตารางที่ 6.19 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE แบ่งตามประเภทชมรม 257
ตารางที่ 6.20 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประวัติการใช้ยาเสพติด 258
ตารางที่ 6.21 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น 260
ตารางที่ 6.22 จำนวนสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น แต่ละประเภท 262
ตารางที่ 6.23 จำนวนสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น ที่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชมรมของตน 262
ตารางที่ 6.24 จำนวนสมาชิกสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชมรมของตน 263
ตารางที่ 6.25 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก TO BE NUMBER ONETEEN DANCERCISE 265
ตารางที่ 6.26 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำแนกตามระยะเวลาการเข้าร่วมชมรม 267
ตารางที่ 6.27 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละประเภท 268
ตารางที่ 6.28 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำแนกตามประวัติการใช้ยาเสพติด 269
ตารางที่ 6.29 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละระดับการแข่งขัน จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วม 269
ตารางที่ 6.30 เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 270
ตารางที่ 6.31 ตัวอย่างแบบประเมินสิ่งที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 271
ตารางที่ 6.32 สรุปคำตอบในแต่ละประเด็นคำถาม 272
ตารางที่ 6.33 ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 273
ตารางที่ 7.1 ความถี่ และร้อยละ ของเหตุผลที่ทำให้สมาชิก TO BE NUMBERONE IDOL เข้ามาประกวดฯ 276
ตารางที่ 7.2 ความถี่ และร้อยละ ของสมาชิกจำแนกตามรุ่นที่เข้าร่วมประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL 276
ตารางที่ 7.3 เกรดเฉลี่ยสะสมของสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL จำแนกตามระดับการศึกษา 276
ตารางที่ 7.4 ความถี่ และร้อยละ ของสาขาวิชาเรียนในระดับปริญญาตรีที่สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ที่เข้าศึกษาหรือกำลังศึกษา 277
ตารางที่ 7.5 ความถี่ของอาชีพที่สมาชิก TO BE NUMBER ONEIDOL เคยทำงานหรือขณะนี้กำลังทำงานอยู่ จำแนกตามสายอาชีพหรือตำแหน่งงาน 277

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 7.6 จำนวนกิจกรรมจิตอาสาที่สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ได้มีส่วนร่วม และเกี่ยวข้อง จำแนกตามลักษณะของกิจกรรม 278

ตารางที่ 7.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL 283

ตารางที่ 8.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโครงการ TO BE NUMBER ONE ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2560 287

ตารางที่ 8.2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโครงการโครติดยายกมือขึ้น ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2560 287

ตารางที่ 8.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 290

ตารางที่ 8.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 291

ตารางที่ 8.5 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์ 292

ตารางที่ 8.6 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับชมรมฯ และทิศทางความสัมพันธ์ 293

ตารางที่ 8.7 Variance component analysis ของตัวแปรทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 295

ตารางที่ 8.8 ผลการวิเคราะห์พหุระดับในสถานศึกษาโดยมีทุนทางจิตใจเป็นตัวแปรตาม 296

ตารางที่ 8.9 Variance component analysis ของพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 297

ตารางที่ 8.10 ผลการวิเคราะห์พหุระดับพฤติกรรมเกเร ในสถานศึกษา 297

ตารางที่ 8.11 Variance component analysis ของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 299

ตารางที่ 8.12 ผลการวิเคราะห์พหุระดับความภาคภูมิใจในตนเองของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 299

ตารางที่ 8.13 Variance component analysis ของตัวแปรการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 301

ตารางที่ 8.14 ผลการวิเคราะห์พหุระดับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ในสถานศึกษา 301

ตารางที่ 8.15 Variance component analysis ของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 303

ตารางที่ 8.16 ผลการวิเคราะห์พหุระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสถานศึกษา 303

ตารางที่ 8.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 306

ตารางที่ 8.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 307

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 8.19 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์ 308

ตารางที่ 8.20 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับชมรมฯ และทิศทางความสัมพันธ์ 309

ตารางที่ 8.21 Variance component analysis ของตัวแปรทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ 310

ตารางที่ 8.22 ผลการวิเคราะห์พหุระดับทุนทางจิตใจ ในสถานประกอบการ 310

ตารางที่ 8.23 Variance component analysis ของตัวแปรพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ 312

ตารางที่ 8.24 ผลการวิเคราะห์พหุระดับพฤติกรรมเกเร ในสถานประกอบการ 312

ตารางที่ 8.25 Variance component analysis ของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ 313

ตารางที่ 8.26 ผลการวิเคราะห์พหุระดับความภาคภูมิใจในตนเอง ในสถานประกอบการ 314

ตารางที่ 8.27 Variance component analysis ของตัวแปรการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ 315

ตารางที่ 8.28 ผลการวิเคราะห์พหุระดับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ในสถานประกอบการ 316

ตารางที่ 8.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 319

ตารางที่ 8.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 320

ตารางที่ 8.31 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์ 321

ตารางที่ 8.32 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์ 322

ตารางที่ 8.33 Variance component analysis ของตัวแปรทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน 323

ตารางที่ 8.34 ผลการวิเคราะห์พหุระดับทุนทางจิตใจ ในชมรมฯ ในชุมชน 324

ตารางที่ 8.35 Variance component analysis ของตัวแปรพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน 325

ตารางที่ 8.36 ผลการวิเคราะห์พหุระดับพฤติกรรมเกเรในชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 325

ตารางที่ 8.37 Variance component analysis ของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน 326

ตารางที่ 8.38 ผลการวิเคราะห์พหุระดับ ความภาคภูมิใจในตนเอง ชมรมฯ ในชุมชน 327

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 8.39 Variance component analysis ของตัวแปรการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน 328
ตารางที่ 8.40 ผลการวิเคราะห์พหุระดับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมในชุมชน 329
ตารางที่ 8.41 Variance component analysis ของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน 330
ตารางที่ 8.42 ผลการวิเคราะห์พหุระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชมรมในชุมชน 330
ตารางที่ 8.43 ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสมาชิกฯ และระดับชมรมฯ ในสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ 332
ตารางที่ 8.44 ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสมาชิกฯ และระดับชมรมฯ ในสถานประกอบการ ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ 333
ตารางที่ 8.45 ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสมาชิกฯ และระดับชมรมฯ ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ 335
ตารางที่ 9.1 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบปกติ 339
ตารางที่ 9.2 ความแตกต่างระหว่างรายได้ช่วงที่ติดยาเสพติดของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ 341
ตารางที่ 9.3 ความแตกต่างระหว่างรายได้ปัจจุบันของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ 341
ตารางที่ 9.4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (การกลับมาเสพซ้ำ) และตัวแปรอิสระแต่ละตัว 343
ตารางที่ 9.5 แบบจำลองทำนายการกลับมาเสพซ้ำ วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise 344
ตารางที่ 9.6 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดสมัครใจ วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise 345
ตารางที่ 9.7 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise 346
ตารางที่ 9.8 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับบำบัดวิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise 348
ตารางที่ 9.9 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษบำบัด วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise 348
ตารางที่ 9.10 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise 349
ตารางที่ 9.11 ปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรการกลับมาเสพซ้ำแต่ละตัวแปร และทิศทางความสัมพันธ์ 350

สารบัญรูปภาพ

รูปที่ 2.1 ตัวอย่างแผนภาพความสัมพันธ์ (Path diagram) 29
รูปที่ 2.2 ตัวอย่างแผนภาพความสัมพันธ์ (Path diagram) ระหว่างปัจจัยทั้ง 2 ระดับกับความภาคภูมิใจในตนเอง 31
รูปที่ 4.1 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 158
รูปที่ 4.2 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 159
รูปที่ 4.3 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 159
รูปที่ 4.4 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการใครติดยายกมือขึ้น 160
รูปที่ 4.5 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL 160
รูปที่ 5.1 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 231
รูปที่ 5.2 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 232
รูปที่ 5.3 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 233
รูปที่ 5.4 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการใครติดยายกมือขึ้น 234
รูปที่ 6.1 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ ทั้ง 3 โครงการ 245
รูปที่ 6.2 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ในขณะเข้าร่วมโครงการฯ 247
รูปที่ 6.3 จำนวนแกนนำชมรมที่มีส่วนร่วมในแต่ละยุทธศาสตร์ 251
รูปที่ 6.4 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละรุ่น 264
รูปที่ 6.5 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่มีบทบาทในขณะเข้าร่วมโครงการฯ 266

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

โครงการวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation)
โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE
ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

โครงการวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation) โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี โดยศูนย์คลังปัญญาและสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ร่วมกับกรมสุขภาพจิต และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของชมรม TO BE NUMBER ONE ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ สมาชิกที่เป็นแกนนำชมรมฯ สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น และประมวลผลทางสถิติเบื้องต้น

2. ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มซึ่งช่วยสร้างกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในโครงการ TO BE NUMBER ONE และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น

3. ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เช่น การกลับมาติดยาเสพติดซ้ำ การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการฯ (Words of mouth) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Achievement) พฤติกรรมเกเร (Unruly behavior) ความภาคภูมิใจในตัวเอง (Self-esteem) และทุนทางจิตใจ (Psychological capital) ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ความหวัง (Hope) 2. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) 3. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) และ 4. ความสามารถในการฟื้นพลัง (Resiliency) เป็นต้นกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการฯ สำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ทำการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ระดับ คือ 1) ในระดับสมาชิกชมรมฯ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมฯ ได้แก่ การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการ (Awareness) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง (Sense of inclusion) ทัศนคติที่มีต่อโครงการ (Attitude) และ 2) ในระดับแกนนำชมรมฯ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมฯ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transformational leadership) ทักษะการบริหาร (Management skill) ความทุ่มเทกับโครงการ (Involvement) และความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ (Trust in leaders) โดยสร้างแบบจำลองพหุเชิงชั้น(Multi-level analysis) และสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้นทำการวิเคราะห์เพียงระดับเดียวโดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ(Multiple regression analysis) ในการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าว

4. เก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และคุณภาพชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระยะยาว

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ในขั้นแรกจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย (Research framework) ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพจะอาศัยทฤษฎีฐานรากมาวิเคราะห์และถอดความหมายที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงวิจัยเชิงปริมาณในลำดับถัดไปโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) หลังจากนั้นใช้การวิเคราะห์พหุระดับ การวิเคราะห์การถดถอยพหุและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

ผลการสำรวจเพื่อจัดทำฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ สมาชิกแกนนำชมรมฯ และสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น

สำหรับการจัดทำฐานข้อมูล ชมรม TO BE NUMBER ONE ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ สมาชิกที่เป็นแกนนำชมรมฯ และสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น เพื่อเป็นกรอบตัวอย่าง (Sampling frame) ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้รับความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดทั่วประเทศเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่างจากการสำรวจข้อมูล ดังนี้

1) ชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 2,957 ชมรม จาก 38 จังหวัด โดยเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จำนวน 1,233 ชมรม ชมรมในชุมชน 1,454 ชมรม ชมรมในสถานประกอบการ 216 ชมรมและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 36 ชมรม และมีจำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE รวม 1,064,862 คน

2) ศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE มีจำนวน 498 ศูนย์ จากจำนวนชมรมทั้งหมด 2,957 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 16.94 ประกอบไปด้วย

2.1) ชมรม TO BE NUMNER ONE ประเภทชุมชน มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 48 ชมรม จากจำนวนชมรมทั้งหมด 1,454 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 3.30

2.2) ชมรม TO BE NUMNER ONE ประเภทสถานศึกษา มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 366 ชมรม จากจำนวนชมรมทั้งหมด 1,233 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 29.68

2.3) ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานประกอบการ มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 62 ชมรม จากจำนวนชมรมทั้งหมด 216 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 28.70

2.4) ชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 22 ชมรม จากจำนวนชมรมทั้งหมด 36 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 61.11

3) แกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE มีจำนวน 1,282 คน จากชมรม TO BE NUMBER ONE 49 จังหวัด ส่วนใหญ่แกนนำเป็นเพศหญิง และแกนนำส่วนใหญ่ไม่เคยได้เข้าค่ายโครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำในระดับชมรมฯ จังหวัด และโครงการฯ (ค่าย TO BE NUMBER ONE สำหรับแกนนำ TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS) คิดเป็นร้อยละ 49.53 73.01 และ 59.36 ตามลำดับ

4) สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ตอบกลับแบบสอบถามทั้งหมด 2,021 ชุด เป็นข้อมูลที่มาจาก 62 จังหวัด มีการระบุจังหวัด จำนวน 1,595 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.8 ของข้อมูลทั้งหมดและสมาชิกชมรมร้อยละ 2.4 เคยใช้ยาเสพติดแต่เลิกใช้แล้วในปัจจุบัน

5) สมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 8,680 ชุด จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนร้อยละ 19.7 และสำนักงานคุมประพฤติจังหวัด 59.6 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 91.22

6) สมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ตอบแบบสอบถามกลับมา 1,145 ชุด

ผลการรายงานจำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ของกรมสุขภาพจิต มีจำนวน 65,279 ชมรม แต่ได้มีการสำรวจชมรมฯ เพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 2,957 ชมรม หรือคิดเป็นร้อยละ 4.53 เท่านั้น เพื่อนำมาออกแบบฐานข้อมูล ที่สามารถตรวจสอบได้ ติดตามได้จริง และช่วยให้เกิดการพัฒนาและติดตามฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบและดีขึ้นต่อไปซึ่งในส่วนนี้จะได้จัดทำ Website เพื่อให้ชมรมได้เข้ามาเพิ่มเติมและปรับปรุง

ฐานข้อมูล กรมสุขภาพจิตจะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และทันเหตุการณ์ต้องพิจารณาความสมบูรณ์ของข้อมูลของแต่ละชมรมเป็นเกณฑ์การให้คะแนนในการประกวดทุกครั้งเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเพิ่มเติมและปรับปรุงข้อมูลให้มีความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์เป็นปัจจุบัน

ผลการสร้างและพัฒนาฐานข้อมูล Online สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE

ผลการสร้างและพัฒนาฐานข้อมูล online สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ได้จัดทำขึ้นในเบื้องต้น แต่จำเป็นต้องมีการ update และเพิ่มเติมต่อไปในอนาคตให้สมบูรณ์ ทั้งนี้**ควรต้องมีการให้รางวัลและแรงจูงใจสำหรับแต่ละชมรมที่ช่วย update หรือเพิ่มเติมข้อมูลชมรมในฐานข้อมูลของกรมสุขภาพจิตให้สมบูรณ์** เช่น การพิจารณาเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนการประกวด เป็นต้น เพื่อให้ได้ฐานข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไปในอนาคต และคู่มือของระบบจะแยกออกไปจากเล่มนี้ สำหรับ System Administrator ประกอบการใช้งานต่อไป

ผลการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถาม เพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL)

โครงการนี้ได้มีการพัฒนาแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระยะยาวผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม TO BE NUMBER ONE IDOL ทางออนไลน์เพื่อเป็นการทดสอบแบบสอบถาม และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาติดตามประเมินผลต่อไป ซึ่งได้รับการตอบกลับจากสมาชิกที่เคยเข้าร่วมประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวนทั้งสิ้น 45 คน (เป็นเพศชาย 19 คน และเพศหญิง 26 คน) พบว่า สมาชิก TO BENUMBER ONE IDOL ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ยที่ 19.6 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ เท่ากับ 2.5 ปี) และมีจำนวน 27 คน ที่ผ่านเข้ารอบการประกวด 16 คนสุดท้าย

เหตุผลหลักที่ทำให้สมาชิก TO BE NUMBERONE IDOL เข้ามาประกวดฯ 1. มีพื้นฐานการชอบร้องเพลง การแสดง หรือการเต้น 2) ต้องการพัฒนาศักยภาพและทักษะความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ 3) ต้องการเฝ้ารับเสด็จฯ องค์ประธาน และมีส่วนร่วมในการถวายงาน

โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกฯ มีเกรดเฉลี่ยสะสม มากกว่า 3.00 และสาขาวิชาที่สมาชิกส่วนใหญ่กำลังศึกษา คือ สาขานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์/การท่องเที่ยง และสาขาครุศาสตร์ ในขณะเดียวกันมีสมาชิกบางคนมีประสบการณ์ในการทำงานจริง (ระหว่างเรียนหรือหลังจากจบการศึกษาแล้ว) จำนวน 16 คน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 15,500 บาท (SD = 11,800 บาท) และพบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักร้อง นักเต้น นักแสดง พิธีกร นายแบบหรือนางแบบ

หลังผ่านการเข้าประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL แม้ว่าจะผ่านเข้ารอบ 16 คนหรือไม่ผ่านเข้ารอบสมาชิกฯ ล้วนมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อสังคมหรือกิจกรรมจิตอาสาที่เกี่ยวข้องกับการณรงค์ต้านภัยยาเสพติด และเกี่ยวข้องกับโครงการ TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นหนึ่งไม่พึ่งยาเสพติด ค่ายอบรมพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE หรือ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE เป็นต้น และกิจกรรมจิตอาสาที่สร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน อำเภอ จังหวัด หรือสังคม เช่น มอบถุงยังชีพให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วม การดูแลสุนัขจรจัด หรือสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น รวมไปถึงกิจกรรมจิตอาสาที่ทำประโยชน์แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษา เช่น เป็นสภานักเรียน สร้างห้องสมุดให้โรงเรียนที่ยากไร้ เป็นต้น

จากการได้รับการตอบกลับแบบสอบถามในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวน 45 คน สามารถสรุปและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ ได้ดังต่อไปนี้

1. ควรเพิ่มบทบาทของการดำเนินงานและการประชาสัมพันธ์โครงการที่เกี่ยวข้องกับ TO BE NUMBER ONE ในระดับประเทศ ระดับภาค หรือ TO BE NUMBER ONE IDOL แก่สมาชิกฯ

2. ควรจัดให้มี TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS มากขึ้น ให้เข้าถึงและครอบคลุมสมาชิกฯ ทั่วไป

3. ควรจัดกิจกรรม TO BENUMBER ONE IDOL เป็นประจำทุกปี และรับสมัครเยาวชนที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการประกวดให้ได้มากที่สุดเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงศักยภาพและพัฒนาทักษะต่าง ๆ

4. ควรจัดกิจกรรมการพัฒนาบุคลิกภาพและกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

5. ควรมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมใครติดยายกมือขึ้น เพราะจะได้ช่วยลดปัญหาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงติดยาหรือผู้กำลังติดยาเสพติดได้อย่างตรงประเด็นมากที่สุด

6. ควรมีโครงการจิตอาสาหรือร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคมมากขึ้น

7. ควรจัดฝึกอบรมหรือชี้แจงให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการประกวด ใส่ใจและมีความเข้าใจในการทำงานร่วมกับเด็กหรือเยาวชนให้มากกว่านี้

8. ควรเปิดหรือขยายศูนย์ TO BE NUMBER ONE และประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้เยาวชนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

9. การบริหารจัดการและการตัดสินการประกวดชมรมฯ และการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL ควรเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน และมีการเปิดเผยคะแนนให้โปร่งใสตรวจสอบได้

10. ควรสนับสนุนให้มีโครงการ TO BE NUMBER ONE อยู่คู่กับเยาวชนไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มปลูกฝังค่านิยมของการไม่พึ่งยาเสพติดให้แก่เด็กเล็ก ๆ ไปจนถึงกลุ่มเยาวชน

<u>ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการประเมินผลและปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE</u>

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีการสัมภาษณ์เชิงลึกชมรม TO BE NUMBER ONE จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 ชมรม พื้นที่กรุงเทพมหานคร คัดเลือกตัวแทนชมรมประเภทสถานประกอบการ สถานศึกษา และชุมชน อย่างละ 3 ชมรมรวมเป็น 9 ชมรม และพื้นที่ต่างจังหวัดประเภทละ 6 ชมรม รวมเป็น 18 ชมรม นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับเยาวชนและผู้ต้องหาคดียาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และทัณฑสถานในกรุงเทพและต่างจังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานรากพบว่า

1) ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาโดยเฉพาะในต่างจังหวัด หากมี**ผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสนับสนุนอย่างเต็มที่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งแล้ว มีแนวโน้มที่ชมรมในสถานศึกษาจะดำเนินการต่อไปได้เองแม้ว่าผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดที่ย้ายมารับตำแหน่งใหม่ไม่สนใจหรือให้การสนับสนุนมากเท่าคนก่อนๆ ก็ตาม** ถือว่าเป็นปัจจัยความสำเร็จในการผลักดันการดำเนินโครงการฯ และชมรมในสถานศึกษา

กิจกรรมชมรมฯ มีส่วนให้สมาชิกชมรมเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และพบว่าสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE กล้าหาญที่จะบอกหรือตักเตือนเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้เลิกและมารับการบำบัด และพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมด้านการเฝ้าระวัง การช่วยเหลือผู้ที่ติดสารเสพติดรวมถึงศิลปะการป้องกันตัวหรือวิธีการดูแลความปลอดภัยของตัวเอง ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าเป็นห่วงในเรื่องความปลอดภัยของสมาชิก

สมาชิกหรือแกนนำจำนวนหนึ่งพลิกผันตัวเองจากการเป็นผู้ติดยามาเป็นสมาชิก/แกนนำชมรม ร่วมจัดกิจกรรมโครงการฯ เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองและมีจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น

สมาชิกและแกนนำจำนวนมากทุ่มเทให้กับกิจกรรมเพื่อที่จะชนะการประกวดและสถานศึกษาหลายแห่งยึดติดกับการประกวดมาก เมื่อไม่ได้เข้ารอบการประกวดเกิดความรู้สึกเสียใจ

สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนทั้งโรงเรียนเป็นสมาชิกโดยอัตโนมัติ พบว่าสมาชิกชมรมกลับเข้าร่วมกิจกรรมเพียงส่วนน้อยเท่านั้น

สมาชิก/แกนนำต้องการเข้าค่าย TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS ซึ่งมีอัตราการแข่งขันกันมาเข้าค่ายฯ สูง

สมาชิก/แกนนำทั้งหมดมีทัศนคติที่ดีมากต่อองค์ประธาน โดยมองว่าทรงเข้าถึงประชาชน เป็นวัยรุ่นทันสมัย ทันคน ทันเด็ก เข้าใจเด็กและเยาวชน เข้าถึงได้ง่าย ทำให้สมาชิกมีความจงรักภักดีและภาคภูมิใจที่ได้ทำงานถวายองค์ประธาน

กิจกรรม TO BE NUMBER ONE เน้นไปที่กิจกรรมเต้น ร้องเพลง บันเทิง ดนตรี มากกว่า กีฬา และศิลปะ ทำให้สมาชิก/แกนนำบางส่วนอยากให้มีการขยายกิจกรรมไปสู่กิจกรรมอื่นๆ ให้มีความหลากหลายมากขึ้น

กิจกรรมในสถานศึกษามีความเชื่อมโยงกับชุมชนและครอบครัวน้อยกว่าชมรมในประเภทชุมชนซึ่งเป็นประเด็นที่น่าจะได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้น

2) ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ พบว่าสถานประกอบการที่นำ TO BE NUMBER ONE เป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ขององค์การจะประสบความสำเร็จสูงมาก ได้แก่ การให้ชมรมในสถานประกอบการทำหน้าที่ด้าน Corporate social responsibility ด้านแรงงานสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นช่องทางให้พนักงานได้แสดงภาวะผู้นำและพลังในทางสร้างสรรค์ช่วยป้องกันการจัดตั้งสหภาพแรงงาน ด้านการประชาสัมพันธ์หน่วยงานทำให้ได้ Media value สูงมาก เป็นที่รู้จักแพร่หลายและคุ้มค่าการลงทุนของสถานประกอบการ

สมาชิกชมรมในสถานประกอบการได้ทำหน้าที่สอดส่องสถานการณ์ยาเสพติดในโรงงาน โดยเฉพาะโรงงานขนาดใหญ่ที่ผู้ค้ายาเสพติดต้องการเข้ามาขายยาบ้าเนื่องจากมีฐานลูกค้าใหญ่และเป็นที่ต้องการสูงเนื่องจากการทำงานเป็นกะ สถานประกอบการหลายแห่ง ที่มีทุนทรัพย์ได้พยายามขยับขยายเครือข่ายชมรมออกไปนอกสถานประกอบการและพยายามสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน

ชมรมในสถานประกอบการจำนวนมากมุ่งเน้นการประกวดแข่งขันต้องการชนะและได้รางวัลมากเกินไปจนกระทั่งเกิดความท้อถอยเสียกำลังใจเมื่อไม่ได้รับรางวัลซึ่งเป็นสิ่งที่น่าจะต้องปรับทัศนคติในการจัดกิจกรรมต่อไป

3) ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน พบว่าต้องเป็นชุมชนที่มีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากจึงจะดำเนินการไปได้โดยต่อเนื่อง โดยที่มีกรรมการชุมชน/หมู่บ้านเป็นผู้ให้การสนับสนุน ข้อดีของชมรมในชุมชนคือทำให้เกิดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากทั้งเด็ก ชุมชน ครอบครัว แม้กิจกรรมจะไม่โดดเด่นในแง่ของการเข้าประกวดโดยที่ชมรมในชุมชนจำนวนมาก

ปัญหาหลักของชมรมในชุมชน คือไม่มีสถานที่เพียงพอสำหรับการจัดตั้งชมรมและศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE โดยเฉพาะส่วนใหญ่อาศัยสถานที่ตั้งชมรมในศูนย์พัฒนาเด็ก ทำให้การดำเนินกิจกรรมมีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ แต่มีกิจกรรมการให้คำปรึกษาหารือกันตามธรรมชาติในชุมชน

ชมรมทำให้เกิดการมีส่วนราชการอื่นในชุมชน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้ามาดูแลปราบปรามยาเสพติดในชุมชนอย่างใส่ใจมากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนมีการจัดตั้งชมรม สิ่งที่น่าสนใจมากคือชมรมในชุมชนเน้นการสอดส่องดูแลยาเสพติด เช่น สายลับจิ๋ว ทำให้การข่าวของสถานการณ์ยาเสพติดค่อนข้างดีมาก นำไปสู่การจับกุม การที่พ่อแม่ผู้ปกครองใส่ใจ ตลอดจนแรงกดดันทางสังคมในชุมชนมีสูงทำให้เกิดการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ในลักษณะของการประสานพลังระหว่างเยาวชน ชุมชน ครอบครัว และสถานศึกษา (ในบางชุมชน) ทำให้การรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติดของชมรมในชุมชนค่อนข้างได้ผลเป็นรูปธรรมมากกว่าในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ นอกจากนี้การมีเวลามากกว่าเนื่องจากอยู่ใกล้บ้านทำให้มีเวลาร่วมกัน และการทำกิจกรรมง่ายกว่า

4) ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีปัญหาในการดำเนินงานค่อนข้างมากเนื่องจากธรรมชาติของสถานพินิจที่มีลักษณะเด็กเข้าและออกไปจากสถานพินิจอย่างรวดเร็วในเวลาอันสั้นมาก ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ทั้งนี้ “พ่อและแม่” ซึ่งคือเจ้าพนักงานในสถานพินิจค่อนข้างต้องดูแลและค้นหาแกนนำยาก ขาดความต่อเนื่องทำให้กิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

สมาชิกชมรมในสถานพินิจฯ ที่ได้คัดเลือกเป็นแกนนำจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกิจกรรมร้านกาแฟในวันเยี่ยมญาติที่ให้แกนนำชมรมในสถานพินิจฯ ออกมาขายกาแฟหน้าสถานพินิจฯ ซึ่งเป็นรางวัลที่เยาวชนในสถานพินิจชอบมากที่สุด คือการได้ออกมานอกรั้วคุมขังของสถานพินิจ แกนนำและสมาชิกอยากมีโอกาสในการออกมาแสดงหรือทำกิจกรรมนอกสถานพินิจฯ มากขึ้นกว่านี้

เจ้าหน้าที่และผู้บริหารสถานพินิจฯ ขาดความเข้าใจในการผสมผสานและบูรณาการกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE กับกิจกรรมการบำบัดเดิมของสถานพินิจฯ ซึ่งมีอยู่แล้วให้เป็นเนื้อเดียวกัน ลงในตารางเวลาได้อย่างลงตัว ในขณะที่หลายสถานพินิจฯ มีปัญหาไม่สามารถจัดสรรเวลาให้กิจกรรมชมรมได้

5) ชมรม TO BE NUMBER ONE ในฑัณฑสถาน จากการศึกษาพบว่าการเป็นสมาชิกและแกนนำชมรมทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้เกิดทุนทางจิตใจเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน กิจกรรมชมรม มีความต่อเนื่องมากกว่าในสถานพินิจฯ

สถานที่ในฑัณฑสถานมีความแออัดทำให้สมาชิกและแกนนำต้องการออกไปทำกิจกรรมหรือจัดการแสดงนอกฑัณฑสถานเพิ่มมากขึ้น

กิจกรรมชมรม เน้นการเต้น การร้อง การแสดง ค่อนข้างมาก ทำให้สมาชิกและแกนนำบางคนมีความเห็นว่าควรมีกิจกรรมด้านกีฬาและศิลปะให้มากกว่านี้

การบูรณาการกิจกรรมเดิมของฑัณฑสถานกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เช่นกัน

<u>ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ</u>

ผลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองพหุระดับ (Hierarchical linear modeling) พบว่า

1) **ผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา**ที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 1,371 ชุด จาก 237 สถานศึกษา ซึ่งหลังจากทำความสะอาดข้อมูลทั้งหมดแล้ว ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้มีจำนวน 912 ชุด หรือร้อยละ 66.52 ของจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด จากสถานศึกษาจำนวน 45 สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19 พบข้อมูลรายละเอียดดังนี้

สำหรับทุนทางจิตใจ (Psychological Capital) พบว่าสำหรับระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือความศรัทธาที่มีต่อแกนนำและความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว สำหรับระดับชมรมมีตัวแปรทำนายคือความทุ่มเทของแกนนำชมรมโดยมีความสัมพันธ์ทางบวกทั้งสิ้น ซึ่งเห็นได้ว่าแกนนำชมรมมีอิทธิพลต่อทุนทางจิตใจของสมาชิกในชมรมค่อนข้างมาก

สำหรับพฤติกรรมเกเร พบว่าสำหรับระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว (สัมพันธ์ทางบวก) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม (สัมพันธ์ทางลบ) ทัศนคติที่มีต่อชมรม (สัมพันธ์ทางลบ) ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว (สัมพันธ์ทางบวก) สำหรับระดับชมรมมีตัวแปรทำนายคือความภาคภูมิใจในตนเองโดยเฉลี่ยของสมาชิกชมรม (สัมพันธ์ทางลบ) ซึ่งเห็นชัดว่า**กิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษามีส่วนป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมเกเรได้อย่างชัดเจน** แต่สภาพแวดล้อมคือสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวนั้นมีส่วนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมเกเรขึ้น ดังนั้นต้องแก้ไขปัญหาเหล่านี้ด้วยกิจกรรมชมรมจึงจะได้ผลเต็มที่

สำหรับความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) พบว่าสำหรับระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว (สัมพันธ์ทางลบ) ทัศนคติที่มีต่อชมรมและความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางบวก) สำหรับระดับชมรมมีตัวแปรทำนายคือความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย (สัมพันธ์ทางบวก) และสถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ย (สัมพันธ์ทางบวก) ซึ่งค่อนข้างน่าสนใจสำหรับตัวแปรหลังนี้กล่าวคือเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างการที่สมาชิกอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ยาเสพติดกับทัศนคติที่มีต่อชมรม (ในระดับบุคคล) เกิด Cross-level interaction **สมาชิกที่มีทัศนคติต่อชมรมดีมากและยืนหยัดท่ามกลางสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวที่รุนแรงยิ่งจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถต้านทานกระแสยาเสพติดรอบตัวได้**

สำหรับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม (Word of Mouth) พบว่าในระดับสมาชิกชมรมมีตัวแปรทำนายคือสถานการณ์ยาเสพติด (สัมพันธ์ทางบวก) การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (สัมพันธ์ทางบวก) ทัศนคติที่มีต่อชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) และภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (สัมพันธ์ทางบวก) ส่วนในระดับชมรมมีตัวแปรทำนายคือค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) และค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) **ดังนั้นการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมนั้นได้จะมีมากก็ต่อเมื่อสมาชิกมีส่วนร่วม ตระหนักรู้ มีทัศนคติที่ดีต่อชมรม และแกนนำมีทักษะในการบริหารที่ดีและสร้างศรัทธาให้สมาชิกได้**

สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว และในระดับชมรมมีตัวแปรพยากรณ์คือความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย ซึ่งผลการศึกษานี้พบว่า **พื้นฐานด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่ากิจกรรมในโรงเรียน**

2) ผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ ที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้นจำนวน 350 ชุด จาก 52 สถานประกอบการ ซึ่งหลังจากทำความสะอาดข้อมูลทั้งหมดแล้ว ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 237 ชุด หรือร้อยละ 67.71 ของจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด จากสถานประกอบการจำนวน 22 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 42.31 ของจำนวนสถานประกอบการทั้งหมด

สำหรับทุนทางจิตใจพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือการใช้กิจกรรมชมรมฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน (KPI) ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (สัมพันธ์ทางบวก) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางบวก) ส่วนในระดับชมรมมีตัวแปรทำนายคือค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรมและค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรม (สัมพันธ์ทางบวก)

สำหรับพฤติกรรมเกเรพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือสถานการณ์ยาเสพติด (สัมพันธ์ทางบวก) และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางลบ) สำหรับระดับชมรมพบว่ามีตัวแปรทำนายคือความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย (สัมพันธ์ทางลบ) แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการไม่มีผลต่อการป้องกันพฤติกรรมเกเรของสมาชิก เพราะพฤติกรรมเกเรของสมาชิกเกิดจากสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว ความสัมพันธ์ที่ไม่มีกับสมาชิกในครอบครัว และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากเกินไป

สำหรับความภาคภูมิใจในตนเองพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือการใช้กิจกรรมชมรมฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน ทัศนคติต่อชมรม ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางบวก) ส่วนในระดับชมรมพบว่าตัวแปรทำนายคือความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) กล่าวคือ สมาชิกจะมีความภาคภูมิใจในตนเองหากสมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อชมรม และองค์ประธานมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว บริษัทใช้กิจกรรมเป็นตัวชี้วัดพนักงาน อีกปัจจัยหนึ่งคือหากความภาคภูมิใจในตนเองโดยรวมของชมรมดีมาก ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกจะดีมากเช่นกัน

สำหรับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม พบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือสถานการณ์ยาเสพติด (สัมพันธ์ทางลบ) ทัศนคติที่มีต่อชมรม ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางบวก) สำหรับระดับชมรมมีตัวแปรทำนายคือค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) ดังนั้น การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมนั้นได้จะมีมากก็ต่อเมื่อสมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและองค์ประธาน แกนนำมีภาวะความเป็นผู้นำแบบปฏิรูป สมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัว และมีความรู้สึกที่ได้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมชมรม แต่การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมจะลดลงหากสถานการณ์ยาเสพติดโดยรอบรุนแรงขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากการกลัวอิทธิพลของผู้ค้ายาเสพติด

3) ผลการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 405 ชุด จาก 89 ชุมชน ซึ่งหลังจากทำความสะอาดข้อมูลทั้งหมดแล้ว ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้จำนวน 131 ชุด หรือร้อยละ 32.35 ของจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด จากชุมชนจำนวน 25 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 28.09 ของจำนวนชุมชนทั้งหมด

สำหรับทุนทางจิตใจพบว่าในระดับสมาชิกตัวแปรทำนายคือทักษะการบริหารของแกนนำ (สัมพันธ์ทางบวก) ส่วนในระดับชมรมตัวแปรทำนายคือค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) อันแสดงให้เห็นว่า **ทักษะการบริหารของแกนนำมีส่วนสัมพันธ์กับทุนทางจิตใจของสมาชิกอย่างชัดเจน**

พฤติกรรมเกเรพบว่าในระดับสมาชิกตัวแปรทำนายคือสถานการณ์ยาเสพติด (สัมพันธ์ทางบวก) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางลบ) ส่วนในระดับชมรมตัวแปรทำนายคือค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (สัมพันธ์ทางลบ) ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า**พฤติกรรมเกเรได้รับผลจากสภาพแวดล้อมคือสถานการณ์ยาเสพติดและครอบครัว (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว) นอกจากนี้องค์ประธาน ยังเป็นแรงบันดาลใจสำคัญและมีส่วนลดพฤติกรรมเกเรได้สำหรับชมรมในชุมชน**

สำหรับความภาคภูมิใจในตนเองพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือทักษะการบริหารของแกนนำ (สัมพันธ์ทางลบ) ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน (สัมพันธ์ทางลบ) และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (สัมพันธ์ทางลบ) สำหรับในระดับชุมชนพบว่าตัวแปรทำนายคือค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) อันแสดงให้เห็นว่า**แกนนำ ครอบครัว และชุมชนรอบๆ ตัวสมาชิกต่างมีความเกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง**

การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือทัศนคติที่มีต่อชมรม (สัมพันธ์ทางบวก) และภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (สัมพันธ์ทางบวก) สำหรับในระดับชุมชนพบว่าตัวแปรทำนายคือการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เฉลี่ยของชมรม ทั้งนี้กิจกรรมของชมรมจะได้รับการบอกต่อมากก็ต่อเมื่อสมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและแกนนำมีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าในระดับสมาชิกมีตัวแปรทำนายคือทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (สัมพันธ์ทางบวก) และไม่มีตัวแปรทำนายในระดับชมรม แสดงให้เห็นว่า**องค์ประธานน่าจะเป็นแรงบันดาลใจให้สมาชิกตั้งใจเรียนมากขึ้น**

<u>ผลการประเมินผลโครงการ ใครติดยายกมือขึ้นด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ</u>

สำหรับการประเมินผลโครงการสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น ได้ดำเนินการโดยการแบ่งกลุ่มสมาชิกออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มที่หนึ่งเป็นกลุ่มสมาชิกที่ได้รับการบำบัดแบบเข้มข้นจากการเข้าร่วมโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตและสมาชิกใครติดยาที่ได้ร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ส่วนกลุ่มที่สองคือสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นทั่วไปที่ได้รับการบำบัดตามปกติของกระทรวงสาธารณสุข การเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มต้นจากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่ได้รับการบำบัดแบบเข้มข้น คือ การเข้าร่วมโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต ตลอดจนสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่ได้ร่วมรับเสด็จ แต่ปัญหาคือไม่ได้มีการติดตาม (Follow up) โครงการดังกล่าวมาเนิ่นนานหลายปี โดยเฉพาะค่ายท่านว.วชิรเมธี และ โครงการ 980 ชีวิต ซึ่งจัดมาประมาณห้าปีและสิบปีแล้วตามลำดับ แม้กระทั่งสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่ได้ร่วมรับเสด็จนั้น เมื่อส่งแบบสอบถามออกไปพบว่าที่อยู่ไม่เป็นปัจจุบันและที่อยู่ผิดหรือติดต่อไม่ได้ ทำให้จดหมายตีกลับมากกว่าร้อยละ 60 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งหมด ในส่วนของสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่เข้าการเข้าร่วมโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต นั้นมีแบบสอบถามตอบกลับมาแค่อย่างละ 2 คนเท่านั้น ส่วนที่ยังมีที่อยู่ที่ถูกต้องและติดต่อได้จะเป็นสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นซึ่งเพิ่งมีโอกาสรับเสด็จในช่วง 2-3 ปีหลังนี้เท่านั้น นอกจากนี้ยังส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นก็ได้รับอัตราการตอบกลับต่ำมากเช่นกันเนื่องจากที่อยู่ไม่ถูกต้อง

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบำบัดสารเสพติดจากแบบรายงานระบบการติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) ของสำนักงานปปส. พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบำบัดยาเสพติดแบบเข้มข้นในสามลักษณะ คือ การเข้าร่วมโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต และการเข้าเฝ้ารับเสด็จองค์ประธานมีผลดีต่อการบำบัดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับการบำบัดตามปกติของทางราชการ

โดยพบว่า สมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่เข้ารับการบำบัดแบบเข้มข้นมี

1) ค่าเฉลี่ยความตั้งใจที่จะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำต่ำกว่า (M=10.94 และ M=12.52)

2) ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกเรต่ำกว่า (M= 26.37 และ M=29.32)

3) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดโดยการต้องโทษน้อยกว่า (M=0.11 และ M=0.63)

4) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดโดยระบบสมัครใจมากกว่า (M=0.59และ M=0.21)

5) ค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่า (M=29.48 และ M=28.20)

6) ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัดดีกว่า (M=21.61 และ M=20.42)

7) คะแนนความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัดดีกว่า (M=12.06 และ M=11.19)

8) รายได้หลังเข้ารับการบำบัดมากกว่า (ช่วงรายได้มากกว่าหนึ่งหมื่นบาทต่อเดือนร้อยละ 18 และร้อยละ 5) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดแบบปกติของทางราชการ

จากการศึกษาพบว่า **การบำบัดยาเสพติดแบบเข้มข้นเกิดประสิทธิผลมากกว่าการบำบัดแบบปกติของทางราชการ** ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิผลครอบคลุมสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นทั่วประเทศ ควรมีการศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลให้การบำบัดยาเสพติดแบบเข้มข้นเกิดประสิทธิผลมากกว่าการบำบัดแบบปกติของทางราชการต่อไปในอนาคต

บทคัดย่อ

ผลการวิจัยประเมินผล (Formative Evaluation) โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ดำเนินการโดยศูนย์คลังปัญญาและสารสนเทศ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ได้ดำเนินการศึกษาชมรมในสถานศึกษา สถานประกอบการ และในชุมชน และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจและข้อมูลการบำบัดสารเสพติดจากแบบรายงานระบบการติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) ของสำนักงานปปส. พบว่า

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ช่วยส่งเสริมให้สมาชิกมีพฤติกรรมเกเรลดลง มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง และสามารถบอกต่อกิจกรรมของชมรมฯกับผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยป้องกันการใช้ยาเสพติดที่สำคัญยิ่ง

2. ปัจจัยผลักดันและเสริมสร้างที่สำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานของชมรม ได้แก่ ตัวองค์ประธานโครงการฯ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิก TO BE NUMBER ONE มีทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธาน เช่น พระองค์ท่านเป็นคนทันสมัย เข้าใจเด็กและวัยรุ่น ฉลาดหลักแหลมและเท่าทันคน มีความเป็นกันเองสามารถเข้าถึงได้ง่าย ซึ่งมีส่วนเสริมสร้างผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของโครงการฯเช่น ความภาคภูมิในในตนเองการบอกต่อกิจกรรมของชมรม การมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งตลอดจนพฤติกรรมเกเรที่ลดลง ผลการศึกษานี้นอกจากพบในกลุ่มสมาชิกยังค้นพบในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL ด้วย โดยคนที่สมัครเข้ามาประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL นั้นมีเหตุผลหลักถึงร้อยละ 69 คือ ต้องการโอกาสรับเสด็จฯและถวายงานองค์ประธานอย่างใกล้ชิด

3. คุณลักษณะของแกนนำเยาวชน TO BE NUMBER ONE ได้แก่ ทักษะในการบริหารและภาวะผู้นำแบบปฏิรูปมีส่วนสำคัญยิ่งในการผลักดันโครงการให้ประสบความสำเร็จ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่าแกนนำขาดโอกาสและมีการแข่งขันกันเพื่อที่จะเข้ารับการอบรมค่ายพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE สู่ความเป็นหนึ่ง (TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS) ผลการสำรวจพบว่ามีแกนนำที่ไม่เคยเข้าร่วมค่ายพัฒนาแกนนำระดับจังหวัดร้อยละ 73 และไม่เคยเข้าร่วมค่ายพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE สู่ความเป็นหนึ่ง (TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS) ในระดับประเทศร้อยละ 60 ซึ่งน่าจะต้องหาทางสร้างโอกาสในการเข้ารับการอบรมให้มากขึ้นหากมีงบประมาณที่เพียงพอหรือสามารถแสวงหาการสนับสนุนจากภาคเอกชนได้

4. ผลจากการสำรวจพบว่า แกนนำที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE สู่ความเป็นหนึ่ง (TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS) แกนนำได้พัฒนาการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 รองลงมาคือทัศนคติ วิธีการทำงาน และบุคลิกภาพ คิดเป็นร้อยละ79 ตามลำดับ รวมทั้งแกนนำสามารถนำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ได้พัฒนาจากโครงการฯ มาช่วยกิจกรรมสาธารณประโยชน์อื่นๆ ร้อยละ 67.50 อันเป็นการขยายผลการพัฒนาแกนนำต่อยอดออกไป

5. ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ในครอบครัวมีส่วนสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งในสถานประกอบการและสถานศึกษา ซึ่งหากมีการขยายการประสานงานระหว่างสถานศึกษา สถานประกอบการและครอบครัวให้เพิ่มมากขึ้นจะทำให้โครงการมีผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น

6. แกนนำTO BE NUMBER ONE IDOL มีความสำเร็จทั้งด้านการเรียนคิดเป็นร้อยละ 100 โดยสามารถสำเร็จการศึกษาได้ทุกคน โดยมีผลการเรียนในระดับปริญญาตรีเฉลี่ยสะสม 3.00 และศึกษาในระดับปริญญาตรีในหลากหลายสาขาวิชา ได้แก่ วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นิเทศศาสตร์ การบิน สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ และมีส่วนหนึ่งที่เริ่มทำงานและประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาโดยทำงานในวงการบันเทิงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 43 รองลงมาทำงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25 และทำงานอิสระหรือเป็นผู้ประกอบการร้อยละ 19 ตามลำดับ

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบำบัดสารเสพติดจากแบบรายงานระบบการติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) ของสำนักงานปปส. พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบำบัดยาเสพติดแบบเข้มข้นในสามลักษณะ คือ การเข้าร่วมโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต และการเข้าเฝ้ารับเสด็จองค์ประธานมีผลดีต่อการบำบัดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเทียบกับการบำบัดตามปกติของทางราชการ

โดยพบว่า สมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่เข้ารับการบำบัดแบบเข้มข้นมี 1) ค่าเฉลี่ยความตั้งใจที่จะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำต่ำกว่า (M=10.94 และ M=12.52) 2) ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกเรต่ำกว่า (M= 26.37 และ M=29.32) 3) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดโดยการต้องโทษน้อยกว่า (M=0.11 และ M=0.63) 4) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดโดยระบบสมัครใจมากกว่า (M=0.59 และ M=0.21) 5) ค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่า (M=29.48 M=28.20) 6) ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัดดีกว่า (M=21.61 และ M=20.42) 7) คะแนนความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัดดีกว่า (M=12.06 และ M=11.19)8) รายได้หลังเข้ารับรับการบำบัดมากกว่า (ช่วงรายได้มากกว่าหนึ่งหมื่นบาทต่อเดือนร้อยละ 18 และ ร้อยละ 5) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดแบบปกติของทางราชการแสดงว่า การบำบัดแบบเข้มข้นให้ผลดีกว่าการบำบัดแบบปกติของทางราชการ

8. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า

8.1 สมาชิกชมรมมีส่วนสำคัญในการโน้มน้าวให้เพื่อนและคนใกล้ตัวเลิกใช้ยาเสพติด

8.2 การจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ทำให้หน่วยราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาดูแลเอาใจใส่พื้นที่ชมรมมากขึ้น โดยเฉพาะในชุมชน สามารถลดการแพร่ระบาดของยาเสพติด นอกจากนี้การจัดตั้งชมรมในชุมชนนั้นยังทำได้ยาก จะสำเร็จได้ชุมชนต้องมีสัดส่วนเยาวชนที่มากพอสมควรและกรรมการชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการสนับสนุน อย่างไรก็ตามการจัดตั้งชมรมในชุมชน หากได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ตลอดจนเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการค่อนข้างดี และได้ผลชัดเจนในการลดปัญหายาเสพติดในชุมชน

8.3 ผู้ว่าราชการจังหวัดมีส่วนผลักดันให้กิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสถานศึกษา ดังนั้นหากโครงการ TO BE NUMBER ONE จะประสบความสำเร็จต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงานจากกระทรวงมหาดไทย

8.4 สมาชิกต้องการให้มีการขยายโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโครงการมากขึ้น เช่น ด้านการกีฬา

8.5 ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งชมรม TO BE NUMBER ONE จะทำหน้าที่ด้านแรงงานสัมพันธ์และ corporate social responsibility ตลอดจนทำหน้าที่ป้องกันการระบาดของยาเสพติดในโรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานที่มีการทำงานเป็นกะ การผนวกการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE เข้าเป็นส่วนหนึ่งกับกลยุทธ์ของบริษัททำให้ประสบความสำเร็จ

8.6 สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และทัณฑสถานสมาชิกต้องการให้เปิดโอกาสการจัดกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกสถานที่ ตลอดจนการจัดให้มีประกวดผลการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯและทัณฑสถานเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้สามารถบูรณาการกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE กับตารางการจัดกิจกรรมสำหรับสมาชิก TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ และทัณฑสถานให้เป็นหนึ่งเดียวกัน

Abstract

Formative evaluation research for TO BE NUMBER ONE substance abuse prevention campaign under royal patronage of her majesty princess UbolratanaRajakanyaSirivadhanaBarnavadi was conducted by Intelligence and Information Center, National Institute of Development Administration (NIDA IIC). Mixed methods approach using both qualitative and quantitative survey and assessment were used to collect data from TO BE NUMBER ONE club in schools, business firms, and communities as well as KraiThidYaYokMueKhuen(If you use drugs, please hands up) members. Analyses from both survey and substance use treatment database บสต.)) by Office of the Narcotics Control Board reveal that;

1. TO BE NUMBER ONE club participation promotes member to have less unruly behavior, higher self-esteem, higher psychological capital, and higher level on words of mouth towards club activities which are important protective factors of drug abuse.

2. Driving and success factor for TO BE NUMBER ONE clubs' performance is Princess Ubolratana herself. TO BE NUMBER ONE members have very positive attitude towards the Princess such that she is modern, she truly understands child and teenagers, she is shrewd, smart, easy-going and down-to-earth. Her character boosts up various positive outcomes for TO BE NUMBER ONE including self-esteem, words of mouth towards TO BE NUMBER ONE activities, psychological capital, and lower unruly behavior among club member. Moreover, 69% of TO BE NUMBER ONE IDOLTO BE NUMBER ONEIDOL reported that they want to serve the Princess closely as a main reason for participation.

3. TO BE NUMBER ONE leader characteristics including managerial skill and transformational leadership drive TO BE NUMBER ONE club performance. However, TO BE NUMBER ONE leaders lack of chance and must compete each other to get into TO BE NUMBER ONE CAMP. A survey has found that 73% of TO BE NUMBER ONE leaders never attend provincial development camp while 60% of leaders never attend national TO BE NUMBER ONE camp. In a near future, higher attendance rate for these camps should be promoted with bigger budget or sponsorship from private sectors.

4. A survey has found that leaders who attend TO BE NUMBER ONE CAMPhave improved their team working (80%) attitude, working method, and personality (79%), as well as knowledge and competencies for public service (67.50%) which is an extension of TO BE NUMBER ONE leaders for a public good.

5. A family relationship plays a vital role for TO BE NUMBER ONE performance at school and business firm settings, therefore, the integration and collaboration between families, schools, and workplaces should be emphasized to lift up TO BE NUMBER ONE performance.

6. TO BE NUMBER ONE IDOL undergraduate graduation rate is 100% with grade point average of 3.00 in various disciplines including engineering, sciences, communication arts, aviation, social sciences and humanities. Some of newly graduate TO BE NUMBER ONE IDOLs start working, where 43% works in entertainment industry, 25% works in company, and 19 works as start-up or freelance.

7. Analyses of substance treatment database of the National Narcotics Control Board reveal that intense therapy mode including 1. "PhraMahaWutthichaiWachirametee" treatment camp, 2. "980 lives quit drugs" treatment camp, and 3. "Greet the princess Ubolratana" project yields statistically significant treatment outcomes better than normal therapy conducted by department of mental health, MOPH.

Participants in intense therapy mode have (1) lower behavioral intention to use drugs (M=10.94 &12.52), (2) lower unruly behavior (M= 26.37&29.32), (3) lower numbers of treatment by legal conviction (M=0.11 & 0.63), (4) higher numbers of voluntary treatment (M=0.59 & 0.21), (5) higher self-esteem (M=29.48 &28.20), (6) higher attitude towards treatment program (M=21.61 & 20.42), (7) higher treatment adherence (M=12.06 & 11.19), and (8) higher percentage of higher income level (>10,000 Baht per month) after treatment. Hence, intense therapy mode is more effective than normal therapy mode.

8. Qualitative research found that;

8.1 TO BE NUMBER ONE members influence and persuade their friends and significant other to quit drugs,

8.2 TO BE NUMBER ONE in community setting enable government officers in local area especially police station to pay attention local community where clubs are located. TO BE NUMBER ONE clubs in community alleviate the widespread of drug uses and sales. However, setting up TO BE NUMBER ONE club in community is difficult than in schools and workplaces. It can be successful if and only if community has sufficiently high proportion of childrenand community leaders and committees must highly engage. With strong collaboration from parents, community, and society, as well as government officers, TO BE NUMBER ONE club in community can vividly mitigate drugs problems in community.

8.3 Provincial governor plays a vital role in executing perpetual TO BE NUMBER ONE activities especially in school settings. Hence, TO BE NUMBER ONE must get a strong support from Ministry of Interior.

8.4 TO BE NUMBER ONE members want to extend more various varieties of activities including sport and arts.

8.5 Successful TO BE NUMBER ONE in business firms brought all TO BE NUMBER ONE activities as corporate labor relations and corporate social responsibility. TO BE NUMBER ONE also helps preventing drugs use in factory, specifically factory with shift work. In other word, successful TO BE NUMBER ONE company integrates TO BE NUMBER ONE club as a part of corporate strategy.

8.6 TO BE NUMBER ONE club members in Juvenile Observation and Protection units and prisons want broader opportunity for activity participation both inside and outside. They also request for TO BE NUMBER ONE contest among TO BE NUMBER ONE clubs in Juvenile Observation and Protection units and prisons. Integration between Juvenile Observation and Protectionunit and prisons schedule and TO BE NUMBER ONE activities is highly encouraged.

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี จัดตั้งขึ้นตามพระดำริในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี โดยทรงมีพระราชดำรัส การดูแลป้องกันเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติด ต้องพยายามสร้างมาตรการทางสังคม ในการที่จะช่วยป้องกันปัญหายาเสพติดในวัยรุ่น ต้องสร้างภูมิคุ้มกัน อย่างเข้าใจถึงจิตใจความต้องการของเขา ต้องเปลี่ยนค่านิยม เปลี่ยนทัศนคติเสียใหม่เพราะปัญหายาเสพติดมาจากหลายสาเหตุการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทยไม่สามารถดำเนินการให้สำเร็จด้วยการทำงานขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ทุกองค์กร ทุกฝ่ายต้องช่วยกัน และรวมตัวกันของผู้ที่มีความตั้งใจที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จะทำให้เกิดพลังในการร่วมกันป้องกันปัญหายาเสพติดอย่างเข้มแข็ง” เพื่อให้เกิดค่านิยม “เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด”

เป้าหมายของโครงการ TO BE NUMBER ONE คือการพัฒนาเยาวชน อายุ 6-24 ปี โดยมียุทธศาสตร์การดำเนินงานโครงการ 3 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

ยุทธ์ศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระแสนิยมในกลุ่มเยาวชนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อสนับสนุนให้เยาวชนและชุมชนได้จัดกิจกรรมสร้างสรรค์โดยการสนับสนุนของสังคม เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนและประชาชนทั่วไป

ยุทธ์ศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แกนนำเยาวชนสามารถเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เพื่อนเยาวชนได้อย่างเหมาะสม ได้รับการเสริมสร้างทักษะในการช่วยเหลือเพื่อนเยาวชนให้มีกำลังใจที่เข้มแข็งสามารถดูแลตัวเองได้เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่สมาชิก TO BE NUMBER ONE ซึ่งจะช่วยป้องกันปัญหายาเสพติดในอนาคต

ยุทธ์ศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพสมาชิกเครือข่าย ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องผลิตและพัฒนาองค์ความรู้ฯ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกมีกำลังใจ มีความผูกพันธ์พร้อมจะช่วยเหลือกัน ร่วมแรงร่วมใจกันภายใต้การดำเนินงานโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE อันจะนำไปสู่การขยายผลและพัฒนาประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดพลังแผ่นดินอย่างแท้จริง

ในปัจจุบันมีชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน สถานพินิจ เรือนจำ ทัณฑสถาน คุมประพฤติ รวม 65,279 ชมรม และมีศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE จำนวน 8,956 ศูนย์ โดยมีสมาชิกทั่วไปในชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 25,053,602 คน สมาชิกใครติดยายกมือขึ้นจำนวน 302,836 คน สมาชิกแกนนำโครงการฯ จำนวน 5,806 คน และสมาชิกแกนนำของแกนนำ (IDOL) จำนวน 240 คน

โดยประมาณ (รายงานข้อมูลชมรม ศูนย์เพื่อนใจ และสมาชิก TO BE NUMBER ONE สำนักงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ประจำปีงบประมาณ 2558: ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2558)โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพสมาชิก ได้แก่

1. การจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE
2. การตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE
3. การจัดมหกรรมรวมพล TO BE NUMBER ONE ระดับภาคและระดับประเทศ
4. การจัดกิจกรรมประกวด
   - การประกวดผลการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE
   - การประกวด TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE THAILAND CHAMPIONSHIP
   - การประกวดเยาวชนต้นแบบเก่งและดี TO BE NUMBER ONE (TO BE NUMBER ONE IDOL)
5. การจัดค่าย TO BE NUMBER ONE สำหรับแกนนำ (TO BE NUMBER ONE CAMP FOR LEADERS)
6. การพัฒนาศักยภาพเยาวชนต้นแบบเก่งและดี TO BE NUMBER ONE (TO BE NUMBER ONE HOME)

ทั้งนี้ตั้งแต่ปีประมาณ 2545 จนถึงปีงบประมาณ 2559 โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE มีการดำเนินงานโครงการฯอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่มีการสำรวจ ติดตาม จึงจำเป็นต้องมีการประเมินผลโครงการ (Program evaluation) เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยมีปรัชญาในการประเมินว่าการประเมินไม่ใช่การพิสูจน์แต่เป็นการปรับปรุง (Evaluation is not to prove, but to improve) ตามหลักการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ (Formative evaluation)

เนื่องจากในอดีตไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลของชมรมฯ ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ สมาชิกที่เป็นแกนนำชมรมฯ สมาชิกใครติดยายกมือขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดเก็บและสร้างฐานข้อมูลของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเครือข่ายข้อมูลให้หน่วยงานบูรณาการที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้วิธีวิทยาการวิจัย (Research method) เพื่อใช้ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ (Formative evaluation) เลือกใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) มาอธิบายตามลำดับ (Sequential Exploratory Design) (Creswell, 2013; Hanson, Creswell, Plano Clark, Petska, & Creswell, 2005) เพื่อระบุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (Program outcome)

ทั้งนี้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน จะช่วยให้สร้างกรอบแนวคิดการวิจัยที่ชัดเจนได้ในช่วงแรก โดยการใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เนื่องจากเรื่องที่ศึกษาเป็นเรื่องที่ค่อนข้างใหม่และยังมีความเข้าใจในปรากฏการณ์ที่ต้องการศึกษาไม่เพียงพอสำหรับการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย (Research framework) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มหลังจากนั้นนำมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) (Addison, 1989; Charmaz, 1995, 2000; Fassinger, 2005; Glaser & Strauss, 1967; Strauss & Corbin, 1998; Wertz et al., 2011)

ในลำดับถัดไปเมื่อได้กรอบแนวคิดในการวิจัยแล้วจึงใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ จะสร้างแบบจำลองพหุเชิงชั้น (Multi-level model) (Raudenbush & Bryk, 2002; Snijders & Bosker, 1999) สำหรับการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากแบบจำลองพหุเชิงชั้นสามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีลักษณะเชิงชั้นได้ดี สำหรับในกรณีชมรม TO BE NUMBER ONE นั้นสมาชิกจะเป็นข้อมูลระดับที่หนึ่งและแกนนำจะเป็นข้อมูลในระดับที่สองจึงเหมาะสมที่จะใช้ในการวิเคราะห์และประเมินผลเพื่อปรับปรุง แบบจำลองพหุเชิงชั้นสามารถนำมาใช้ในการประเมินผลโครงการในโรงเรียนซึ่งมีลักษณะเชิงชั้นได้เป็นอย่างดี (A Higgins-D'Alessandro, Guo, Sakwarawich, & Guffey, 2010; A Higgins-D'Alessandro & Sakworawich, 2010; A. Higgins-D' Alessandro & Sakworawich, 2012; Sakworawich & Higgins-D'Alessandro, 2011)

นอกจากนี้ในโครงการใครติดยายกมือขึ้นไม่ต้องคำนึงถึงระดับของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไม่มีความทับซ้อนกัน (Non-nested data) และในการเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อดูรูปแบบความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์โครงการฯ กับปัจจัยด้านการดำเนินโครงการฯ ที่เกี่ยวข้อง จึงใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis)และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (Logistics regression) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

สำหรับการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกแกนนำของแกนนำ (IDOL) ควรต้องเป็นการศึกษาในระยะยาว (Longitudinal study) แต่ปีนี้จะเป็นปีแรกที่ได้เริ่มศึกษาติดตาม (Follow-up study) ซึ่งต่อไปควรมีการสำรวจทุก 3-5 ปี เพื่อจะได้เข้าใจผลของโครงการ TO BE NUMBER ONE ที่มีต่อสมาชิกแกนนำของแกนนำ (IDOL) ซึ่งผ่านกระบวนการขัดเกลาอย่างเข้มข้นและน่าจะเป็นตัวอย่างเยาวชนและผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมได้ต่อไปในอนาคต ซึ่งในการวิจัยนี้เป็นการเริ่มศึกษาในครั้งแรก ดังนั้นผลการวิจัยในส่วนนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาและติดตามประเมินต่อไปในอนาคต

ในการประเมินปรับปรุงโครงการฯ ในครั้งนี้ ผลการวิจัยทั้งสองส่วนคือการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณจะสร้างเสริมเติมเต็มซึ่งกันและกัน จนทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินโครงการ และเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการติดตามดูแลสมาชิกฯ แกนนำชมรมฯ เยาวชนในโครงการใครติดยายกมือขึ้น ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ดังนั้นวัตถุประสงค์หลักของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของชมรม TO BE NUMBER ONE ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ สมาชิกที่เป็นแกนนำชมรมฯ สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น หลังจากนั้นประมวลผลทางสถิติเบื้องต้น

2. ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เช่น อัตราการกลับมาติดยาเสพติดซ้ำ การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ (Words of mouth) ทุนทางจิตใจ (Psychological capital) ความหวัง (Hope) การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) การมองโลกในแง่ดี (Optimism) และความสามารถในการฟื้นพลัง (Resiliency) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Achievement) พฤติกรรมเกเร (Unruly behavior) เป็นต้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการ แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ 1) ในระดับสมาชิกชมรมฯ ได้แก่ การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการ (Awareness) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง (Sense of inclusion) ทัศนคติที่มีต่อโครงการ (Attitude) และ 2) ในระดับแกนนำชมรมฯ ได้แก่ ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transformational leadership) ทักษะการบริหาร (Management skill) ความทุ่มเทกับโครงการ (Involvement) และความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ (Trust in leaders) ซึ่งทั้งหมดวัดจากการรับรู้ของสมาชิกชมรม

และหัวหน้าสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนของหน่วยงาน (Organizational support) ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร และภาวะผู้นำแบบปฏิรูป เป็นต้น(ตัวแปรเหล่านี้ปรับได้ตามผลการทบทวนวรรณกรรมและผลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด)

3. ผลการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งช่วยสร้างกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในโครงการ TO BE NUMBER ONE และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น โดยใช้ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกลับมาติดยาเสพติดซ้ำ และโปรแกรมหลังเลิกเรียน (After School program) ในต่างประเทศซึ่งคล้ายกับ TO BE NUMBER ONE

4. ผลการวิจัยเชิงปริมาณโดยสร้างแบบจำลองพหุเชิงชั้น การวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการฯ

5. เก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระยะยาว

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เก็บรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลของชมรม TO BE NUMBER ONE ศูนย์เพื่อนใจฯ สมาชิกชมรมฯ สมาชิกที่เป็นแกนนำชมรมฯ สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น และประมวลผลทางสถิติเบื้องต้น

2. สร้างกรอบแนวคิดทางทฤษฎีโดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานรากและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการ TO BE NUMBER ONE และโครงการใครติดยายกมือขึ้น

3. ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสมาชิกชมรมฯ และระดับแกนนำชมรมฯ หัวหน้าสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน โดยการสร้างแบบจำลองพหุเชิงชั้น สำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE และใช้แบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยพหุ และแบบจำลองการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ สำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้นซึ่งจะเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและฐานข้อมูล บสต.

4. เก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระยะยาว

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การประเมินผลเพื่อการปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE ทำให้ทราบว่ากิจกรรมหรือการดำเนินการใดของโครงการ TO BE NUMBER ONE และโครงการใครติดยายกมือขึ้นมีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งสองอย่างไร ซึ่งทำให้การจัดกิจกรรมและดำเนินการโครงการสามารถพัฒนาให้สำเร็จได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบางสถานศึกษา หรือสถานประกอบการที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

2. ผลการประเมินการปรับปรุงโครงการฯ เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการโครงการฯ กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน และตรงจุดมากขึ้น และนำไปสู่การเขียนแผนยุทธศาสตร์ในการปรับปรุงโครงการให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้นในอนาคต

1.4 ขอบเขตการวิจัย

เพื่อความชัดเจนในเนื้อหาและแนวทางในการวิจัยจึงกำหนดขอบเขตในการวิจัยว่าเป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ (Formative evaluation) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 กลุ่มเป้าหมาย

1. สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE และสมาชิกแกนนำเยาวชน TO BE NUMBER ONE
   - สมาชิก แกนนำชมรมในสถานศึกษา และหัวหน้าสถานศึกษา
   - สมาชิก แกนนำชมรมในสถานประกอบการ และหัวหน้าสถานประกอบการ
   - สมาชิก แกนนำชมรมในชุมชน และหัวหน้าชุมชน
2. สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น
   - สมาชิกในทัณฑสถาน/เรือนจำ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด
   - สมาชิกในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. สมาชิกแกนนำของแกนนำ (IDOL)
   - สมาชิกแกนนำของแกนนำผู้ที่ผ่านการคัดเลือกและตามเสด็จฯ (16 คนต่อปี)
   - สมาชิกแกนนำของแกนนำผู้ที่ไม่ผ่านการคัดเลือก (24 คนต่อปี)

1.4.2 ประเด็นที่ศึกษา

1. โครงการ TO BE NUMBER ONE และแกนนำเยาวชน TO BE NUMBER ONE

ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ คือ ทุนทางจิตใจ (Psychological capital) การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ (Words of mouth) พฤติกรรมเกเร (Unruly behavior) ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (Achievement) กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ 2 ระดับ (Two-level hierarchical analysis) ประกอบด้วย

1) ระดับสมาชิกชมรมฯ มีตัวแปรต้น อาทิเช่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการ (Awareness) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง (Sense of inclusion) ทัศนคติที่มีต่อโครงการ (Attitude) เป็นต้น

2) ระดับแกนนำชมรมฯ มีตัวแปรต้น เช่น ภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transformational leadership) ทักษะการบริหาร (Management skill) ความทุ่มเทกับโครงการ (Involvement) และความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ (Trust in leaders) ซึ่งทั้งหมดวัดจากการรับรู้ของสมาชิกชมรม เป็นต้น และหัวหน้าสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนของหน่วยงาน (Organizational support) มีตัวแปร เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร และภาวะผู้นำแบบปฏิรูป เป็นต้น

2. โครงการใครติดยายกมือขึ้น

ศึกษาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ คือ พฤติกรรมการเสพติดซ้ำ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงาน เช่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมโครงการ (Awareness) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง (Sense of inclusion) ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด (Attitude) ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด เป็นต้น ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

3. โครงการศึกษาแกนนำของแกนนำ (TO BE NUMBER ONE IDOLS)

เก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ ได้แก่ เจตคติที่มีต่อโครงการ การมีส่วนร่วมกับโครงการ ความภาคภูมิใจในตนเอง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลฐานสำหรับการศึกษาระยะยาวต่อไปในอนาคต ซึ่งควรทำซ้ำทุกๆ 3-5 ปี เพื่อติดตาม

1.4.3 ฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE และโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE จะออกแบบฐานข้อมูลและนำมาเขียนโปรแกรมในลักษณะของ internet เพื่อให้สามารถค้นหาได้ และนำไปติดตั้งบน website ของกรมสุขภาพจิต สำหรับฐานข้อมูลสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นนั้นเป็นฐานข้อมูลที่สามารถระบุตัวบุคคลได้ จึงจะไม่นำมาเชื่อมโยงสู่สาธารณะ แต่จะส่งฐานข้อมูลในรูปของ Microsoft Excel ให้กับกรมสุขภาพจิตสามารถนำไปใช้งานต่อไป โดยไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลและสามารถรักษาความลับได้

บทที่ 2
ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทที่นี้จะนำเสนอระเบียบวิจัยที่ใช้ในประเมินผลโครงการเพื่อปรับปรุงโครงการฯ (Formative evaluation) การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ในขั้นแรกจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย (Research framework) ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพจะอาศัยทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) (Addison, 1989; Charmaz, 1995, 2000; Fassinger, 2005; Glaser & Strauss, 1967; Strauss & Corbin, 1998; Wertz et al., 2011) มาวิเคราะห์และถอดความหมายที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม

หลังจากนั้นจึงวิจัยเชิงปริมาณในลำดับถัดไปโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จัดทำการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงเส้นตรงลำดับชั้น (Hierarchical linear modeling: HLM) หรือใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic regression analysis) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายหลายระดับกับตัวแปรตาม ลำดับในการนำเสนอระเบียบวิธีวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสม ในขั้นแรกเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและในขั้นถัดไปเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลในการการวิจัยนี้จึงแยกเก็บข้อมูลออกเป็นสองขั้นตอนด้วยเช่นกัน มีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เก็บข้อมูลเพื่อสร้างฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE และใครติดยายกมือขึ้น โดยกรมสุขภาพจิต ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้จะมีการเก็บข้อมูล ชมรมและสมาชิกไปพร้อมกัน โดยเก็บที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล์ และ Social media ต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างเป็นฐานข้อมูลและนำมาใช้เป็นกรอบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling frame)

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (หรือสนทนากลุ่มตามสถานการณ์เฉพาะหน้า) ในการวิเคราะห์ฐานรากเพื่อสร้างกรอบแนวคิดทางทฤษฎีและนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณในขั้นตอนต่อไปในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น จะแบ่งเก็บข้อมูลจากชมรม/โครงการ/หน่วยงานที่มีผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จมากผ่านเกณฑ์การประกวดและได้รับรางวัลต้นแบบระดับต่างๆ และชมรมที่มีผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จน้อย ได้แก่ ชมรมที่ประกวดแล้วไม่ได้รับรางวัล ชมรมที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประกวด ทั้งนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพหากศึกษาจากกรณีที่สุดโต่งจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้ง่ายมากขึ้น เพราะจะได้เห็นข้อมูลครบทุกกรณีที่เป็นไปได้ (James, 1982; Wertz, 2005)

สำหรับโครงการฯ ของชมรม TO BE NUMBER ONE จะเก็บข้อมูลจาก 1) สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนสถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จมาก ซึ่งได้แก่ชมรมที่ได้รับรางวัลการประกวดผลการดำเนินงานชมรม ระดับดีเด่น ต้นแบบระดับเงิน ทอง เพชร 2) สถานศึกษา สถานประกอบการ และ

ชุมชนที่ประสบผลสำเร็จผ่านเข้ารอบการประกวดผลการดำเนินงานชมรมฯ ในระดับภาค ระดับประเทศ แต่ยังไม่ได้รับรางวัลดีเด่น 3) สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนที่ผลการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ชมรมฯ ที่มีผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์การประกวดฯ ทำให้สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ประสบความสำเร็จสูงและที่ไม่ประสบความสำเร็จได้อย่างชัดเจนมากที่สุด ทั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกชมรมทั่วไป แกนนำเยาวชนฯ และหัวหน้าองค์กร/ชุมชน/สถานศึกษา

สำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น ใช้หลักการเดียวกันในการเก็บข้อมูลโดยจำแนกโครงการออกเป็นโครงการใครติดยายกมือขึ้นที่มีการดำเนินงานเข้มข้น ได้แก่ โครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต ฯ และสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นโดยทั่วไป โดยอาจจะใช้การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม แบบเผชิญหน้า (Face-to-face interview) หรือผ่านทางสื่อสังคมหรือออนไลน์ (Online interview) ไม่ว่าจะทาง Line group, Skype หรือ Video conference ก็ได้เช่นกัน ทั้งนี้จะมีการบันทึกเสียงและนำมาถอดเทป (Interview transcription) เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สำหรับโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL) มีสมาชิก 5 รุ่น จำนวนทั้งหมด 200 คน คือสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าประกวดจากแกนนำระดับภาค โดยแยกเก็บข้อมูลออกเป็นสองส่วน คือ 1) ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ตามเสด็จฯ ไปร่วมทำกิจกรรมและเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์แก่สมาชิกทั่วไป (จำนวน 5 รุ่น × 16 คน = 80 คน) และ 2) ผู้ที่ได้เข้าประกวดแกนนำของแกนนำแต่ไม่ได้รับคัดเลือก (จำนวน 5 รุ่น × 24 = 120) ทั้งนี้อาจจะใช้การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้าในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเจาะจงเลือกตัวแทนของกลุ่มหนึ่งและสองมาอย่างละเท่า ๆ กัน อย่างน้อยกลุ่มละห้าคนขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

แบบสอบถามที่พัฒนามาจากกรอบแนวคิดการวิจัยในการทบทวนวรรณกรรมและการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจะใช้สามวิธีการ คือ

<u>วิธีการที่หนึ่ง</u> คือ การเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามออนไลน์ (Online questionnaires) เป็นหลัก โดยจะเผยแพร่เป็น link ใน Social media ได้แก่ Facebook, Web site, และ Linegroup ของชมรมฯ และโครงการใครติดยายกมือขึ้น ซึ่งได้ข้อมูลมาจากฐานข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 จากข้างต้น วิธีการนี้มีความสะดวกรวดเร็ว อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามทางออนไลน์เพียงอย่างเดียวอาจจะเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ผ่านการประกวดและได้รับรางวัลมีแนวโน้มที่จะมี Facebook, Web site, และ Linegroup มากกว่า และกลุ่มสมาชิกบางกลุ่มจะไม่มีโอกาสเข้าถึงสื่อสังคมดังกล่าว ได้แก่ เยาวชนในสถานพินิจหรือนักโทษในเรือนจำ เป็นต้น

<u>วิธีการที่สอง</u> คือ การเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยกระดาษ (Paper-pencil administration) ซึ่งจะใช้สำหรับการเก็บข้อมูลจากสมาชิกผู้ต้องโทษบำบัดในทัณฑสถาน/เรือนจำซึ่งจะไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้โดยสะดวก หรือข้อมูลจากชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ไม่ผ่านเข้ารอบประกวด เพื่อแก้อคติจากการสุ่มตัวอย่างเนื่องจากชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ผลการดำเนินงานดี ผ่านเข้ารอบการประกวดมักจะมีสื่อสังคมใช้มากกว่า

<u>วิธีการที่สาม</u> คือ การเก็บแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Mail questionnaires) จากรายชื่อสมาชิกซึ่งมีในฐานข้อมูลในกรณีที่การเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยกระดาษไม่สามารถทำได้สะดวก

นอกจากนี้จะนำข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) จากระบบรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) ของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มาใช้วิเคราะห์และติดตามการประเมินการปรับปรุงโครงการฯ ในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน ซึ่งจะใช้เลขรหัสประจำตัวประชาชน 13 หลักเป็น Primary key ในการติดตามข้อมูล

2.2 แผนการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ โครงการชมรม TO BE NUMBER ONE, โครงการใครติดยายกมือขึ้น และโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL) รายละเอียดในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

2.2.1 การเลือกตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการ TO BE NUMBER ONE

แผนการสุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกในโครงการ TO BE NUMBER ONE จะเลือกสถานศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ที่ชนะการประกวด ที่เข้ารอบการประกวดแต่ไม่ชนะ และที่ไม่ประสบผลสำเร็จ คือชมรมที่ไม่ผ่านเข้ารอบการประกวดเลย โดยเก็บข้อมูลทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด หลังจากนั้นจะสุ่มสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับสมาชิกทั่วไป แกนนำหรือหัวหน้าชมรม และหัวหน้าสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกหิมะ (Snowball sampling) ซึ่งจะเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช่ความน่าจะเป็นแต่จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและได้ข้อมูลในตัวอย่างที่เข้าถึงยาก

สำหรับขนาดตัวอย่างขั้นต่ำสุดของจำนวนสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนที่ศึกษา ของชมรม TO BE NUMBER ONE แสดงดังตารางที่ 1 ทั้งนี้การเก็บข้อมูลจะดำเนินไปจนกว่าไม่พบว่าข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมไม่ได้มีส่วนเพิ่มเติมใดๆ ในทางทฤษฎีหรือเกิดการอิ่มตัวทางทฤษฎี (Theoreticalsaturation) ซึ่งเป็นจุดที่ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานรากถือว่าให้ยุติการเก็บข้อมูลได้แล้ว

ตารางที่ 2.1 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ขั้นต่ำที่จะเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ภูมิภาค	ประเภท	ชมรม TO BE NUMBER ONE	
		ชนะการประกวด	ที่ไม่เข้ารอบการประกวด
กรุงเทพฯ	สถานศึกษา	1	1
	สถานประกอบการ	-	-
	ชุมชน	1	1
ต่างจังหวัด	สถานศึกษา	2	2
	สถานประกอบการ	2	2
	ชุมชน	2	2

2.2.2 การเลือกตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

สำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น จะเลือกตัวอย่างมาจากสองกลุ่มคือกลุ่มที่กระบวนการรักษาฟื้นฟูสูง และไม่มีประวัติการเสพยาซ้ำ โดยเลือกสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่ม ประกอบไปด้วย

1. ตัวแทนสมาชิก “ใครติดยายกมือขึ้น” ที่เข้าร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิง อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ที่ตรวจสอบแล้วไม่มีประวัติการเสพยาซ้ำ มีการงาน/การศึกษามั่นคง จากฐานข้อมูลแบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต.) ของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จำนวน 5 คน (กรุงเทพ 2 คน ต่างจังหวัด 3 คน)
2. ตัวแทนสมาชิกโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ ค่ายท่าน ว.วชิระเมธี ที่ตรวจสอบแล้วไม่มีประวัติการเสพยาซ้ำ มีการงาน/การศึกษามั่นคง จากฐานข้อมูล แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต.) ของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จำนวน 3 คน
3. ตัวแทนสมาชิกจากโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ ตรวจสอบแล้วไม่มีประวัติการเสพยาซ้ำ มีการงาน/การศึกษามั่นคง จากฐานข้อมูล แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต.) ของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จำนวน 3 คน
4. ตัวอย่างจากจากฐานข้อมูลการดำเนินงานที่ตรวจสอบแล้วพบว่ามีประวัติการเสพยาซ้ำ ถูกดำเนินคดี หรือถูกคุมประพฤติ ซึ่งทราบจากฐานข้อมูล แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด (บสต.) ของกรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) จำนวน 10 คน

โดยที่สมาชิกกลุ่มที่ 1-3 ถือว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ดี ในขณะที่สมาชิกกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ไม่ดี ทั้งนี้การเก็บข้อมูลจะดำเนินไปจนกว่าไม่พบว่าข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมไม่ได้มีส่วนเพิ่มเติมใดๆ ในทางทฤษฎีหรือเกิดการอิ่มตัวทางทฤษฎี (Theoretical saturation) แล้วเช่นเดียวกันกับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการ TO BE NUMBER ONE

2.2.3 การเลือกตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการแกนนำของแกนนำ

แผนการสุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มในโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL) จะเลือกตัวอย่างออกเป็นสองส่วน คือ 1) สมาชิกที่ผ่านการคัดเลือกรอบ 16 คนและได้ตามเสด็จฯ จำนวน 5 คน และ 2) สมาชิกที่เข้าร่วมประกวดแต่ไม่ได้รับคัดเลือก รอบ 16 คนสุดท้าย จำนวน 5 คน

2.2.4 การสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการ TO BE NUMBER ONE

แผนการสุ่มตัวอย่างในการเก็บแบบสอบถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE จำเป็นต้องคำนึงถึงขนาดตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์พหุระดับในแต่ละระดับ เช่น ข้อมูลระดับที่ 2 ต้องมีขนาดตัวอย่างที่เพียงพอต่อการวิเคราะห์ในระดับที่สอง และจำเป็นต้องให้เพียงพอต่อการวิเคราะห์ในระดับที่ 1 ด้วย เป็นต้น โดยในการวิจัยกำหนดจำนวนหน่วยการวิเคราะห์และขนาดตัวอย่างขั้นต่ำในแต่ละระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แผนการสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการ TO BE NUMBER ONE

	ประเภท	ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ
ข้อมูลระดับที่ 2	แกนนำชมรมในสถานศึกษา	(30 หน่วย x 1 คน) = 30
	แกนนำชมรมในสถานประกอบการ	(30 หน่วย x 1 คน) = 30
	แกนนำชมรมในชุมชน	(30 หน่วย x 1 คน) = 30
	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	(30 หน่วย x 1 คน) = 30
	ผู้บริหารสถานประกอบการ	(30 หน่วย x 1 คน) = 30
	ผู้นำในชุมชน	(30 หน่วย x 1 คน) = 30
ข้อมูลระดับที่ 1	สมาชิกฯ ในสถานศึกษา	(30 หน่วย x 20 คน) = 600
	สมาชิกฯ ในสถานประกอบการ	(30 หน่วย x 15 คน) = 450
	สมาชิกฯ ในชุมชน	(30 หน่วย x 15 คน) = 450

จากตารางด้านบนกำหนดให้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำในระดับแกนนำ/หัวหน้า สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชน เท่ากับ 30 คน (1 แกนนำ/หัวหน้า/เจ้าของ/ผู้อำนวยการ ต่อ 1 สถานที่) เพื่อให้มีข้อมูลเพียงพอที่จะวิเคราะห์เนื่องจากจะมีความแปรปรวนเพียงพอเมื่อมีขนาดตัวอย่างมากพอและทำให้สามารถเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับเดียวกันและข้ามระดับ (Cross-level) กันได้ ทำให้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำสำหรับแกนนำเท่ากับ 90 คน และระดับหัวหน้า 90 คน ทั้งนี้การเก็บข้อมูลต้องกระจายให้เก็บข้อมูลจากชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ชนะการประกวด เข้ารอบการประกวด และไม่เข้ารอบการประกวด

สำหรับข้อมูลระดับที่หนึ่งซึ่งซ้อนอยู่ในข้อมูลระดับที่สองและกำหนดให้ต้องเก็บข้อมูลจากสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา สถานประกอบการ และในชุมชน อย่างน้อยแห่งละ 20, 15, และ 15 คน ตามลำดับ สาเหตุที่กำหนดขนาดตัวอย่างของสมาชิกในชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการและในชุมชนมีขนาดเล็กกว่าคือเพียง 15 คน เนื่องจากจำนวนสมาชิกในสองหน่วยงานดังกล่าวน่าจะมีจำนวนน้อยกว่าในสถานศึกษาซึ่งมักจะมีขนาดใหญ่กว่า ดังนั้นจึงต้องเก็บข้อมูลจากสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา สถานประกอบการ และในชุมชน รวมทั้งสิ้น 1,100 คนเมื่อรวมกับขนาดตัวอย่างของข้อมูลระดับสองทำให้ต้องเก็บข้อมูลอย่างน้อย 1,280 คน

2.2.5 การสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

โครงการใครติดยายกมือขึ้นไม่ต้องคำนึงถึงระดับของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไม่มีความทับซ้อนกัน (Non-nested data) และในการเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อดูรูปแบบความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์โครงการฯ กับปัจจัยด้านการดำเนินโครงการฯ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น จะเลือกสุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มในลักษณะการมีกลุ่มควบคุม (Case-control group) โดยกำหนดขนาดตัวอย่างในกลุ่มกรณีศึกษา (Case) และกลุ่มควบคุม (Control) ให้มีขนาดตัวอย่างที่เท่ากัน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มกรณีศึกษา (Case) คือ กลุ่มที่มีกระบวนการรักษาฟื้นฟู (Intervention) สูงเช่น สมาชิกที่เข้าร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในแต่ละภูมิภาค สมาชิกจากโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, โครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ เป็นต้น

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุม (Control) คือ กลุ่มที่มีกระบวนการรักษาฟื้นฟูต่ำ คือเป็นสมาชิกโครงการฯ ทั่วไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ในกลุ่มที่ได้รับกลุ่มที่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูสูงน่าจะเป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ที่ดีกว่ากลุ่มที่ได้รับกลุ่มที่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูต่ำ ความแตกต่างดังกล่าวจะช่วยให้การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์โครงการฯ กับปัจจัยดำเนินโครงการมีความชัดเจนมากขึ้น ดังนั้น ในโครงการใครติดยายกมือขึ้นจะมีขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งสิ้น 900 คน

ตารางที่ 2.3 แผนการสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

โครงการ	จำนวนประชากร	ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ
กลุ่มที่กระบวนการบำบัดรักษาฟื้นฟูสูง		
1. สมาชิกที่เข้าร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี	220	75
2. สมาชิกโครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ	200	65
3. สมาชิกจากโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด	980	310
กลุ่มที่กระบวนการรักษาฟื้นฟูต่ำ		
สมาชิกจากฐานข้อมูลการดำเนินงานของจังหวัด	ไม่ทราบ	450

2.2.6 การสุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณของโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL)

เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญมีลักษณะเฉพาะและมีจำนวนไม่มากนัก (200 คน = 40 คนต่อรุ่น × 5 รุ่น) จึงจะไม่เลือกตัวอย่างแต่จะพยายามเก็บข้อมูลติดตามให้ได้มากที่สุดเพื่อให้เป็นข้อมูลฐาน (Baseline data) สำหรับการศึกษาระยะยาว (Longitudinal study) ต่อไปในอนาคต ซึ่งจะมีการติดตามได้ยากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเวลาผ่านไปตามธรรมชาติของการศึกษาระยะยาว ทั้งนี้ตัวอย่างที่เป็นกลุ่มกรณีศึกษา (Case) คือ สมาชิกที่ผ่านการคัดเลือกและได้ตามเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เนื่องจากไปร่วมทำกิจกรรมและเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์แก่สมาชิกทั่วไป ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุม (Control) คือ สมาชิกที่ได้เข้าประกวดแกนนำของแกนนำแต่ไม่ได้รับคัดเลือกเข้ารอบ 16 คนสุดท้าย เนื่องจากไม่ได้รับโอกาสในการทำกิจกรรม หรือเผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ที่เท่ากลุ่มกรณีศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

- สมาชิกที่ผ่านคัดเลือกและได้ตามเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี 80 คน
- สมาชิกที่ได้เข้าประกวดแกนนำของแกนนำแต่ไม่ได้รับคัดเลือก 120 คน

2.3 เครื่องมือวัดและการออกแบบแบบสอบถาม

เนื่องจากมีเนื้อหาที่ต้องศึกษาแตกต่างกันแบบสอบถามจึงมีทั้งหมด 8 ชุด ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับสมาชิกและแกนนำ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
2. แบบสอบถามสำหรับสมาชิกและแกนนำ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
3. แบบสอบถามสำหรับสมาชิกและแกนนำ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน
4. แบบสอบถามสำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน
5. แบบสอบถามสำหรับหัวหน้า/ผู้บริหารสถานประกอบการ
6. แบบสอบถามสำหรับผู้นำในชุมชน
7. แบบสอบถามสำหรับสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น
8. แบบสอบถามสำหรับสมาชิกโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL)

การพัฒนาแบบสอบถามและมาตรวัด มีขั้นตอนดังนี้

1. การพัฒนาข้อคำถาม (Items development) จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แปลหรือดัดแปลงแบบสอบถามจากต้นฉบับภาษาอังกฤษหรือภาษาไทย หรือเขียนข้อคำถามเองโดยคณะผู้วิจัย หากเป็นแบบสอบถามที่แปลมาจากภาษาอังกฤษจะมีการตรวจสอบความถูกต้องด้วยการแปลกลับ (Back translation)

2. ทดลองแบบสอบถาม(Try-out) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองกับตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับตัวอย่างที่ต้องการเก็บข้อมูล

3. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์รายข้อ (Items analysis) คำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับข้อคำถามที่เหลือทั้งหมด (Corrected-item total correlation) และนำมาคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกดีเพียงพอ (Anastasi & Urbina, 1997; Nunnally & Bernstein, 1994)

4. ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability testing) ของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบราค (Cronbach's alpha coefficients) หรือ KR-20 ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นแบบคงเส้นคงวาภายใน (Internal consistency reliability) (Cronbach, 1947; Kuder & Richardson, 1937)

5. ตรวจสอบความตรงของแบบวัด (Validation) ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) เพื่อตรวจสอบความตรงตามภาวะสันนิษฐาน (Construct validity) (Cronbach & Meehl, 1955)

2.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานราก (Grounded theory)

ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม โดยอาศัยทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) (Addison, 1989; Charmaz, 1995, 2000; Fassinger, 2005; Glaser & Strauss, 1967; Strauss & Corbin, 1998; Wertz et al., 2011) ที่เป็นวิธีการวิเคราะห์และถอดความหมายที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม

ในการวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีฐานรากสำหรับงานวิจัยเชิงจิตวิทยาและสังคมวิทยาเนื่องจากจำเป็นต้องศึกษารูปแบบคุณลักษณะส่วนบุคคลและความคิดจิตใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนี้จะดำเนินการวิเคราะห์แยกออกจากกันระหว่างสองกลุ่ม กลุ่มแรกคือกลุ่มสมาชิกทั่วไป และแกนนำสมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งเป็นกลุ่มที่ยังไม่ได้ติดยาเสพติด ส่วนกลุ่มที่สองคือสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ซึ่งได้รับการบำบัดการติดยาเสพติด มีพยาธิสภาพทางจิตใจ (Psychology pathology) ที่แตกต่างกันจึงต้องแยกการวิเคราะห์ข้อมูล

ทั้งนี้การวิจัยโดยใช้ทฤษฎีฐานรากมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การลงรหัสแบบเปิด (Open coding) อ่านบทสัมภาษณ์หรือสนทนากลุ่ม โดยแยกย่อยประโยคลงเป็นหน่วยความหมาย (Units of meanings) และมโนทัศน์ (Concepts) โดยวิเคราะห์บริบทและเงื่อนไขของความหมายนั้น บันทึกเป็นประโยคหรือย่อหน้าแบบย่อ ทั้งนี้ต้องพยายามทำความเข้าใจความรู้สึกร่วม (Empathy) และนำตัวตนเองออกจากสถานการณ์ (Bracketing) สิ่งที่ได้ในขั้นตอนนี้เป็นเพียงสมมติฐานชั่วคราวที่สามารถปรับเปลี่ยนได้หากพิจารณาบริบทและสถานการณ์แล้วไม่สมเหตุสมผลหรือไม่สอดคล้องกัน

ขั้นตอนที่ 2 การลงรหัสตามแกน (Axial coding) เป็นขั้นตอนในการจัดกลุ่มประเภทของหน่วยความหมายและมโนทัศน์หรือสมมติฐานชั่วคราวจากขั้นตอนที่ 1 โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบคงที่ (A constant comparison method) 4 ชนิด เช่น เปรียบเทียบและการเชื่อมโยงประเภทย่อย (Sub-categories) กับประเภท (Categories) ว่าสอดคล้องหรือสมเหตุสมผลหรือไม่ หรือการเปรียบเทียบข้อมูลเก่ากับข้อมูลใหม่ว่าสอดคล้องหรือไม่ เป็นต้น และค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยความหมายและมโนทัศน์ หรือสร้างโครงสร้างของหน่วยความหมายและมโนทัศน์

ขั้นตอนที่ 3 การลงรหัสแบบเลือกสรร (Selective coding) เป็นขั้นตอนสร้างทฤษฎีอธิบายเรื่องราวที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ไม่มีวิธีการที่ตายตัว

ผลลัพธ์ที่ได้จากทฤษฎีฐานรากในการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มอาจจะมีลักษณะเป็นแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้งหมดที่ศึกษา (Path diagram) ตัวอย่างเช่นความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) เป็นผลสัมฤทธิ์โครงการฯ และภาวะความเป็นผู้นำ (Leadership) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) การสนับสนุน (Support) ความไว้วางใจ (Trust) และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (Sense of inclusion) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการฯ ผลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานรากจะนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยต่อไป

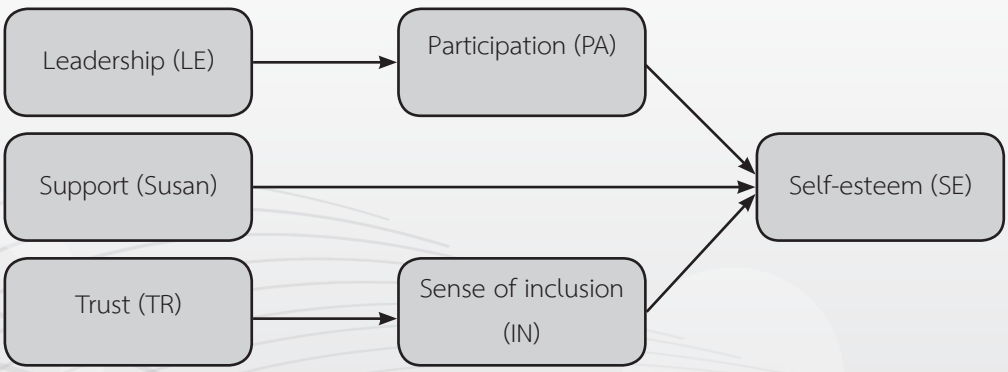

รูปที่ 2.1 ตัวอย่างแผนภาพความสัมพันธ์ (Path diagram)

2.4.2 การวิเคราะห์แบบจำลองพหุระดับ

ข้อมูลในโครงการ TO BE NUMBER ONE และชมรมฯ เป็นข้อมูลในหลายระดับ (Level) เช่น ระดับที่หนึ่งคือข้อมูลจากสมาชิกทั่วไป และข้อมูลระดับที่สองคือข้อมูลจากแกนนำสมาชิก หรือผู้นำองค์กร/ชุมชน/สถานศึกษา เป็นต้น ข้อมูลในลักษณะนี้ย่อมมีความสัมพันธ์กันเป็นโครงสร้างตามลำดับชั้น (Hierarchically structured data) และแต่ละระดับเป็นข้อมูลที่มีความซ้อนกัน (Nested data) ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาจะประกอบไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับเดียวกันและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้ามระดับ

ข้อมูลในลักษณะดังกล่าวหากละเลยหรือวิเคราะห์ด้วยเทคนิคแบบระดับเดียว เช่น การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้น (Linerregression analysis) แบบสมการเดียว เป็นต้น จะทำให้เกิดความเอนเอียงในการสรุปข้ามลำดับชั้น (Aggregation bias) ดังนั้นในการวิจัยนี้จะอาศัยเทคนิคการสร้างแบบจำลองพหุระดับ (Multi-level modeling: MLM) หรือแบบจำลองเชิงเส้นตรงลำดับชั้น (Hierarchical linear modeling: HLM) ซึ่งเป็นวิธีวิเคราะห์ที่จำแนกและแยกวิเคราะห์ความแปรปรวนในแต่ละระดับ (Raudenbush & Bryk, 2002; Singer, 1998) ในการประเมินการปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE จะแบ่งหน่วยวิเคราะห์ออกเป็นสองระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 ระดับสมาชิกชมรมฯ ทั่วไป ในสถานศึกษา ในสถานประกอบการ และในชุมชน

ระดับที่ 2 ระดับแกนนำเยาวชน TO BE NUMBER ONE และหัวหน้าสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในสถานประกอบการ ในชุมชนภูมิภาค และในชุมชนกรุงเทพมหานคร

ผลลัพธ์ที่ได้จากการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงโครงการฯ จึงจะออกมาในรูปแผนภาพความสัมพันธ์และแบบจำลองทางสถิติ (Statistical Models) เพื่อระบุรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เช่น การรับรู้ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) เป็นต้น ตัวอย่างเช่น แผนภาพความสัมพันธ์ในรูปที่ 2.2 แสดงให้เห็นว่าความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง (Sense of inclusion) และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ของสมาชิกชมรมฯ ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ทั้งหมดนี้เป็นความสัมพันธ์ในข้อมูลระดับที่หนึ่ง ส่วนข้อมูลในระดับแกนนำและระดับสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกในระดับที่หนึ่งเช่นเดียวกัน การได้รับการสนับสนุน (Support) จากสถานศึกษา เช่น ผู้อำนวยการโรงเรียนให้การสนับสนุนจะสัมพันธ์ทางตรงกับความภาคภูมิใจในตนเอง ในขณะที่ภาวะความเป็นผู้นำของแกนนำฯ (Leadership) ช่วยกำกับความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) และความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ให้สูงขึ้น ในขณะที่ความไว้วางใจที่มีต่อแกนนำฯ (Trust) ช่วยกำกับความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ (Sense of inclusion) และความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) ให้สูงขึ้นเช่นเดียวกันหรืออธิบายได้ว่าเมื่อไว้วางใจจะทำให้ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเหนี่ยวนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองได้ดีขึ้น เช่น

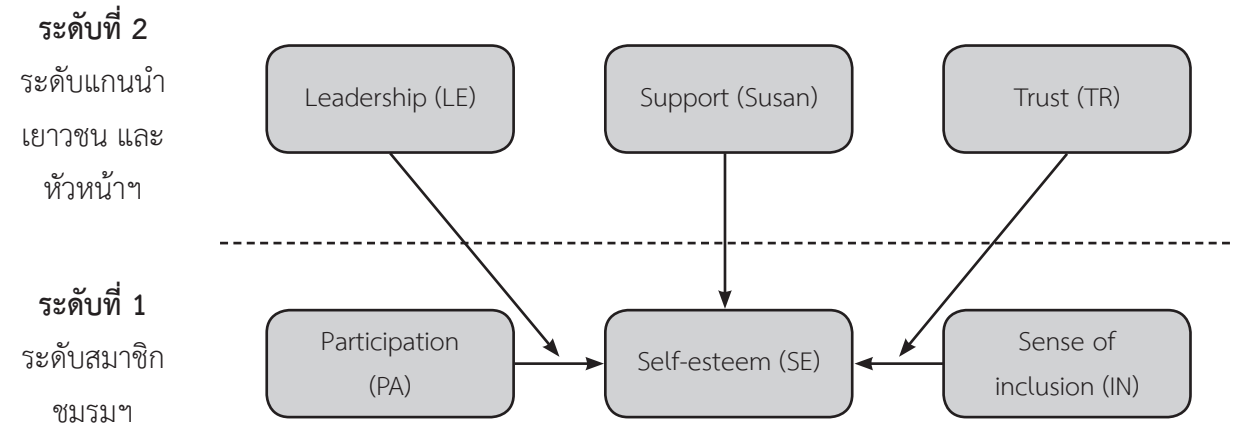

รูปที่ 2.2 ตัวอย่างแผนภาพความสัมพันธ์ (Path diagram) ระหว่างปัจจัยทั้ง 2 ระดับกับความภาคภูมิใจในตนเอง

ในการสรุปทิศทางและระดับของความสัมพันธ์ดังกล่าวอาศัยสมการคณิตศาสตร์ ตัวอย่างเช่น

ระดับที่ 1 ระดับสมาชิกชมรมฯ $SE = a + (b \times PA) + (c \times IN) + r1$

ระดับที่ 2 ระดับแกนนำฯ และหัวหน้าฯ $a = d + (e \times SU) + r2$

$b = f + (g \times LE) + r3$

$c = h + (i \times TR) + r4$

ได้ผลการวิเคราะห์ในการทำนายความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.4 ตัวอย่างผลการวิเคราะห์พหุระดับอย่างง่าย

	Coefficient	SE	t	p-value
a (Intercept of SE)				
d (Intercept of a)	.45	.06	7.31	.00
e (Coefficient of SU for predicting a)	.14	.05	2.76	.01
b (Coefficient of PA for predicting SE)				
f (Intercept of b)	.10	.04	2.65	.01
g (Coefficient of LE for predicting b)	.13	.08	1.61	.11
c (Coefficient of IN for predicting SE)				
h (Intercept of c)	.23	.08	3.04	.00
i (Coefficient of TR for predicting c)	.14	.07	1.96	.05

เมื่อกำหนดให้

a ค่าเฉลี่ยของความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ

b ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

c ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ

d ค่าเฉลี่ยในการทำนายค่าเฉลี่ยของความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรการสนับสนุนจากแกนนำสมาชิก

e ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการสนับสนุนจากแกนนำสมาชิก

f ค่าเฉลี่ยในการทำนายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการมีส่วนร่วมในกิจกรรม เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรความเป็นผู้นำของแกนนำสมาชิกฯ

g ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความเป็นผู้นำของแกนนำสมาชิกฯ

h ค่าเฉลี่ยในการทำนายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ เมื่อควบคุมอิทธิพลของตัวแปรความไว้วางใจในแกนนำฯ

i ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความไว้วางใจในแกนนำฯ

r1 ค่าเศษเหลือจากการทำนายตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ

r2 ค่าเศษเหลือจากการทำนายค่าเฉลี่ยของความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ

r3 ค่าเศษเหลือจากการทำนายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

r4 ค่าเศษเหลือจากการทำนายค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ

2.4.3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์

โครงการใครติดยายกมือขึ้นมีกลุ่มเป้าหมายคือ สมาชิกที่อยู่ในทัณฑสถาน เรือนจำ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และสถานศึกษาซึ่งข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไม่มีความทับซ้อนกัน (Non-nested data) ดังนั้นจึงใช้แบบจำลองทั่วไปทางสถิติมาศึกษารูปแบบความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยการดำเนินการโครงการฯ ที่เกี่ยวข้อง

หากผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ที่สนใจศึกษาเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่องหรือตัวแปรแบ่งกลุ่ม (Categorical variable) เช่น อัตราการกลับมาเสพซ้ำ มีค่าเพียง 2 ค่า คือกลับมาเสพ และไม่กลับมาเสพซ้ำ เป็นต้น จะสร้างแบบจำลองจากการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic regression analysis) ในขณะที่หากผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ บางตัวแปรเป็นตัวแปรต่อเนื่อง (Continuous variable) เช่น ระดับของความภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 5 ถึง 1 คะแนน เป็นต้น จะอาศัยการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis)

บทที่ 3

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ในขั้นแรกจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย (Research framework) ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพจะอาศัยทฤษฎีฐานราก (Grounded theory) (Addison, 1989; Charmaz, 1995, 2000; Fassinger, 2005; Glaser & Strauss, 1967; Strauss & Corbin, 1998; Wertz et al., 2011)มาวิเคราะห์และถอดความหมายที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นจึงวิจัยเชิงปริมาณในลำดับถัดไปโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) หลังจากนั้นใช้การวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level analysis) (Raudenbush & Bryk, 2002; Singer, 1998) การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายกับตัวแปรตาม ในบทนี้นำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพไปตามลำดับดังนี้

3.1 ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการฯ

3.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการฯ

3.1 ผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus-group interview) ตามสถานการณ์เฉพาะหน้าตามความเหมาะสม ทั้งนี้การสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview) เพื่อไม่ให้เกิดอคติในการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์ในภาคผนวก 1 ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์หัวหน้าสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน ที่มีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE
2. แบบสัมภาษณ์แกนนำ/ประธานชมรม TO BE NUMBER ONE และผู้จัดการศูนย์เพื่อนใจฯ
3. แบบสัมภาษณ์สมาชิก TO BE NUMBER ONE/สมาชิกศูนย์เพื่อนใจฯ
4. แบบสัมภาษณ์สมาชิกโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL)
5. แบบสัมภาษณ์สมาชิกใครติดยายกมือขึ้น

ทั้งนี้การสัมภาษณ์เชิงลึกและ/หรือการสนทนากลุ่มจะไม่ได้ดำเนินไปตามแบบสัมภาษณ์ข้างต้นนี้ทั้งหมดตามลำดับคำถามแต่อย่างใด

ในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ทำหน้าที่เป็นผู้ฟังที่ดี (Active listener) ซึ่งต้องมีการสร้างความเป็นกันเองเพื่อให้เกิดความไว้วางใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกในกลุ่มสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนและทัณฑสถาน ตามความคิดจิตใจของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วยความเข้าใจ (Empathy) ไม่ขัดหรือโต้แย้งกับผู้ให้สัมภาษณ์ ให้ผู้ให้สัมภาษณ์ได้มีโอกาสแสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้มากที่สุด การเก็บข้อมูลมีการบันทึกเทปและได้แจ้งกับผู้ให้สัมภาษณ์ว่ามีการบันทึกเสียง สำหรับในสถานพินิจและทัณฑสถานไม่สามารถบันทึกภาพและเสียงได้เลยตามระเบียบของสถานที่นั้น ๆ ใช้การจดบันทึกย่อ (Short note) ด้วยมือ

ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจะแบ่งการเก็บข้อมูลจากชมรม/โครงการ/หน่วยงานที่มีผลการดำเนินงานประสบผลสำเร็จมากและประสบผลสำเร็จน้อย ทั้งนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพหากศึกษาจากกรณีสุดโต่งจะช่วยให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาได้ง่ายมากขึ้น เพราะจะได้เห็นข้อมูลครบทุกกรณีที่เป็นไปได้ (James, 1982; Wertz, 2005)

สำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE จะเก็บข้อมูลจาก 1) สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนที่ผลงานประสบความสำเร็จมาก ซึ่งได้แก่ชมรมที่ได้รับรางวัลการประกวดผลการดำเนินงานชมรม ระดับดีเด่น ต้นแบบระดับเงิน ทอง เพชร 2) สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนที่ประสบผลสำเร็จผ่านเข้ารอบการประกวดผลการดำเนินงานชมรมฯ ในระดับภาค ระดับประเทศ แต่ยังไม่ได้รับรางวัลดีเด่น 3) สถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชนที่ผลการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ชมรมฯ ที่มีผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์การประกวดฯ ทำให้สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างชมรมฯ ที่ประสบความสำเร็จสูงและที่ไม่ประสบความสำเร็จเลยได้อย่างชัดเจนมากที่สุด ทั้งนี้จะเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกชมรมทั่วไป แกนนำเยาวชนฯ และหัวหน้าองค์กร/ชุมชน/สถานศึกษา

สำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น ใช้หลักการเดียวกันในการเก็บข้อมูลโดยจำแนกโครงการออกเป็นโครงการใครติดยายกมือขึ้นที่มีการดำเนินงานเข้มข้น ได้แก่ โครงการการบำบัดรักษาและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ “ค่ายท่าน ว. วชิรเมธี”, การเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต และสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นโดยทั่วไป โดยอาจจะใช้การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม แบบเผชิญหน้า (Face-to-face interview) หรือผ่านทางสื่อสังคมหรือออนไลน์ (Online interview) ไม่ว่าจะทาง Line group, Skype หรือ Video conference ก็ได้เช่นกัน ทั้งนี้จะมีการบันทึกเสียงและนำมาถอดเทป (Interview transcription) เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

สำหรับโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL) มีสมาชิก 5 รุ่น จำนวนทั้งหมด 200 คน คือสมาชิกที่ได้รับการคัดเลือกให้เข้าประกวดจากแกนนำระดับภาค โดยแยกเก็บข้อมูลออกเป็นสองส่วน คือ 1) ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ตามเสด็จฯ ไปร่วมทำกิจกรรมและเผยแพร่ความรู้ ประสบการณ์แก่สมาชิกทั่วไป 2) ผู้ที่ได้เข้าประกวดแกนนำของแกนนำแต่ไม่ได้รับคัดเลือกในกลุ่ม 16 คนสุดท้าย โดยใช้การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้าในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเจาะจงเลือกตัวแทนของกลุ่มหนึ่งและสองมาอย่างละเท่าๆ กัน อย่างน้อยกลุ่มละห้าคนขึ้นไป

1. <u>ตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ในสถานประกอบการและในชุมชน</u>

ตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกในโครงการ TO BE NUMBER ONE จะเลือกสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน ที่มีผลสัมฤทธิ์โครงการฯ ที่ประสบผลสำเร็จมาก ซึ่งได้แก่ชมรมที่ได้รับรางวัลการประกวดผลการดำเนินงานชมรม ระดับดีเด่น ต้นแบบระดับเงิน ทอง เพชร 2) สถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน ที่ประสบผลสำเร็จผ่านเข้ารอบการประกวดผลการดำเนินงานชมรมฯ ในระดับภาค ระดับประเทศ แต่ยังไม่ได้รับรางวัลดีเด่น 3) สถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชนที่ผลการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ คือ ชมรมฯ ที่มีผลการดำเนินงานไม่ผ่านเกณฑ์การประกวดฯ โดยเก็บข้อมูลทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด หลังจากนั้นจะสุ่มสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับสมาชิกทั่วไป แกนนำหรือหัวหน้าชมรม และหัวหน้าสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกหิมะ (Snowball sampling) ซึ่งจะเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็นแต่จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและได้ข้อมูลในตัวอย่างที่เข้าถึงยาก

ทั้งนี้การเก็บข้อมูลจะดำเนินไปจนกว่าไม่พบว่าข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมไม่ได้มีส่วนเพิ่มเติมใด ๆ ในทางทฤษฎี หรือเกิดการอิ่มตัวทางทฤษฎี (Theoreticalsaturation) ซึ่งเป็นจุดที่ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานราก ถือว่าให้ยุติการเก็บข้อมูลได้แล้ว (Charmaz, 1995, 2000; Fassinger, 2005; Glaser & Strauss, 1967; Strauss & Corbin, 1998) ขนาดตัวอย่างที่เก็บได้แสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ภูมิภาค	ประเภท	ชมรม TO BE NUMBER ONE		
		ชนะการประกวด	เข้ารอบการประกวด	ที่ไม่เข้ารอบการประกวด
กรุงเทพฯ	สถานศึกษา	1	-	1
	สถานประกอบการ	-	1	1
	ชุมชน	1	-	1
ต่างจังหวัด	สถานศึกษา	3	-	2
	สถานประกอบการ	2	-	2
	ชุมชน	2	-	2

2. ตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นโดยสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มเป็นการสัมภาษณ์สมาชิกและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับชมรม TO BE NUMBER ONE จากสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร (บางนา), สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม, สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางและทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ (จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์แสดงในตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับโครงการใครติดยายกมือขึ้น

สถานที่	จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์			
	ผู้อำนวยการ	เจ้าหน้าที่	แกนนำชมรมฯ	สมาชิกชมรมฯ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร (บางนา)	1	-	-	4
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดนครปฐม	1	6	4	5
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดปทุมธานี	1	-	-	5
ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง	-	5	4	3
ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี	1	2	-	4

3. ตัวอย่างสำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพของ TO BE NUMBER ONE IDOL

แผนการสุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกหรือสนทนากลุ่มในโครงการแกนนำของแกนนำ (IDOL) จะเลือกตัวอย่างออกเป็นสองส่วน คือ 1) ผู้ที่ผ่านการคัดเลือกและได้ตามเสด็จฯ ไปร่วมทำกิจกรรมและเผยแพร่ความรู้ประสบการณ์แก่สมาชิกทั่วไปจำนวน 5 คน 2) ผู้ที่ได้เข้าประกวดแกนนำของแกนนำแต่ไม่ได้รับคัดเลือกในกลุ่ม 16 คนสุดท้ายจำนวน 5 คน

3.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับการประเมินผลเพื่อปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มในหัวข้อนี้ จะนำเสนอผลการวิจัยตามหัวข้อ ประกอบด้วย

3.2.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

3.2.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

3.2.3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

3.2.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นในสถานพินิจฯ

3.2.5 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นในทัณฑสถาน

3.2.6 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจาก TO BE NUMBER ONE IDOL

รายละเอียดผลการวิจัย มีดังนี้

3.2.1 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

สำหรับการประเมินผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์บุคลากรในสถานศึกษาที่มีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 7 สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ 1 คน ครูที่ปรึกษาชมรมฯ 3 คน นักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรมฯ 3 คน และนักเรียนที่เป็นแกนนำชมรมฯ 6 คน ซึ่งสามารถสรุปภาพรวมได้ตามประเด็นต่อไปนี้

1. สถานการณ์ยาเสพติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
2. การสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จากหน่วยงานต่าง ๆ
3. ความสัมพันธ์กับเพื่อนในโรงเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE
4. ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจากเพื่อนในสถานศึกษา
5. การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากเพื่อนต่างชมรมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
6. การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
7. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
8. กองทุนของชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
9. โครงสร้างสมาชิกและกรรมการของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

10. ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
11. สาเหตุของการติดยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนรอบ ๆ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
12. ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
13. ปัญหาอุปสรรคสำหรับการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

1. สถานการณ์ยาเสพติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

สถานการณ์ยาเสพติด คือ ระดับความรุนแรงในการเสพและการซื้อขายสารเสพติดทุกประเภทในสังคมที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE มีความเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกสถานศึกษา 2) สถานการณ์ยาเสพติดภายในสถานศึกษา 3) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิก ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปได้ดังนี้

1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกสถานศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนให้ข้อมูลว่า รอบรั้วโรงเรียนเป็นแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติด มีการซื้อขายกันมากมาย สถานการณ์ยาเสพติดมหาศาล ส่วนโรงเรียนอีกแห่งหนึ่งพบว่า โรงเรียนอยู่ในชุมชนที่มีความเสี่ยงเรื่องยาเสพติด สมัยก่อนโรงเรียนยังไม่มีรั้วรอบขอบชิด จะมีคนเข้าออกโรงเรียนตอนกลางคืนแล้วเหมือนมาฉีดยาและช็อกหมดสติอยู่ภายในห้องน้ำโรงเรียน มีลักษณะที่เอายามาซ่อนในถังขยะโรงเรียน เพราะโรงเรียนสามารถเข้าด้านหลังและออกทางด้านหน้าได้เป็นแบบทางผ่าน ซึ่งเป็นอันตรายต่อเด็กนักเรียน พอเด็กนักเรียนไปเจอก็เอาออกมาชูเล่น จึงเป็นจุดหนึ่งที่โรงเรียนจะต้องทำโครงการเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด เพื่อให้เด็กเห็นโทษ รู้จักป้องกัน

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสุดท้ายที่ให้ข้อมูลระบุว่า สำหรับชุมชนที่อยู่หลังโรงเรียนเป็นชุมชนเปิด ไม่ได้มีแหล่งมั่วสุม และการมั่วสุมมากมายนัก สภาพแวดล้อมโรงเรียนค่อนข้างดี ไม่น่าเป็นห่วง แต่ที่โรงเรียนพบที่เกี่ยวข้องคล้ายคลึงกับยาเสพติดมีอยู่รายสองรายในโรงเรียน คือ การเสพยาโปร ซึ่งยาโปรคือยาแก้ไอผสมรวมกับน้ำโค๊กหรือเป็บซี่ ใส่สารเคมีต่าง ๆ ที่จะทำให้มึนเมาเท่าที่จะแสวงได้ เช่น ยาจิตเวช ยากล่อมประสาท ยากันยุง ผงหลอดไฟฟลูออเรสเซนท์แตก ๆ และขูดเป็นผง กระดูกเผาของคนตาย แม้กระทั่งพาราเซตามอล เป็นต้น มีการคิดค้นสูตรให้ออกฤทธิ์รุนแรงกว่ากัน คุณสมบัติของโปร คือ เมื่อเสพไปปริมาณหนึ่ง ผู้เสพจะมึนงงไม่รู้ตัว โรงเรียนบางโรงเรียนเป็นพื้นที่สีแดงของสำนักงาน ป.ป.ส. หลังโรงเรียนเป็นแหล่งยาเสพติด ทุกครั้งที่มีการประชุมของหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดจะมีการพูดถึงละแวกนี้ โดยรวมแล้วสถานการณ์ยาเสพติดในละแวกสถานศึกษามีความเสี่ยงเรื่องยาเสพติด

ข้อมูลจากแกนนำโครงการ TO BE NUMBER ONE คือ เคยเห็นตอนไปบ้านเพื่อนพบว่าแถบนั้นเป็นแหล่งมั่วสุมรวมตัวกันของวัยรุ่นมีการสูบบุหรี่กันในกลุ่ม สภาพร่างกายของบางคนมีการสักลายลงบนผิวหนัง

2) สถานการณ์ยาเสพติดภายในสถานศึกษา

ในโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 3,000-4,000 คน แต่เนื่องจากความไม่เชื่อมั่นของผู้ปกครองในการที่จะให้บุตรหลานเข้ามาศึกษาในโรงเรียนนี้ เพราะใกล้ชิดกับแหล่งยาเสพติด เด็กในโรงเรียนทั้งเสพทั้งขาย ทำให้มีจำนวนเด็กนักเรียนลดจำนวนลงเหลือประมาณ 2,000 กว่าคน อีกโรงเรียนหนึ่งสถานการณ์ในโรงเรียนคือ มีเด็กนักเรียนสูบบุหรี่และใช้ยาโปร ซึ่งเป็นยาแก้ไอผสมน้ำอัดลมโค๊กหรือเป็บซี่

ผสมยาเม็ดเขียวเหลือง Tramadol ผสมสารเคมีต่างๆ ทำเป็นยาเสพติดให้มึนเมาได้โดยสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ให้ข้อมูลว่า ผู้ที่ใช้ยาโปรจะมีลักษณะมึนงง ง่วงนอน หลับง่าย มีบางคนใช้ยาแก้ไอผสมชาเขียวเข้าเป็นอีกสูตรหนึ่ง ซึ่งผสมเครื่องดื่มโค๊กหรือเป็บซี่ แล้วแต่รสนิยมของผู้เสพ โดยรวมแล้วสถานการณ์ยาเสพติดในโรงเรียนในปัจจุบันเป็นบุหรี่และยาโปรมากกว่ายาเสพติดประเภทยาบ้า

และจากข้อมูลการไม่ไว้ใจของผู้ปกครองที่จะส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนในโรงเรียนที่มีข่าวเรื่องยาเสพติดเป็นเหตุให้ผู้บริหารของโรงเรียนต้องเอาจริงเพื่อต่อสู้กับปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยมีมาตรการร่วมกับตำรวจ/ จังหวัด รวมทั้งโรงเรียนตั้งเจ้าหน้าที่ที่คอยสอดส่องดูแลเรื่องบุหรี่และยาเสพติดโดยตรง เจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นพนักงานในโรงเรียน มีพาหนะเป็นมอเตอร์ไซค์คอยสำรวจเด็กที่ไม่เข้าห้องเรียน โดยจะมีตารางเรียนของเด็กทุกห้องทุกชั้นเรียน เมื่อเห็นเด็กคนใดอยู่นอกห้องเรียนและสอบถามชั้นเรียนของเด็ก เจ้าหน้าที่จะรู้ทันทีว่าเด็กที่อยู่นอกห้องเรียนดังกล่าวหนีเรียนหรือไม่ บางครั้งขี่มอเตอร์ไซค์จู่โจมเข้าไปในห้องน้ำผู้ชาย และอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนให้การสนับสนุนเต็มที่ก็คือ การให้เด็กนักเรียนเข้าโครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบของโครงการ หลังจากที่โรงเรียนจัดกิจกรรมตามโครงการ TO BE NUMBER ONE สถานการณ์ยาเสพติดภายในโรงเรียนเริ่มดีขึ้น เด็กนักเรียนหันมาเข้าร่วมชมรมเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม จากสถานการณ์จำนวนเด็กนักเรียนที่ลดลง พบว่าปัจจุบันมีผู้เข้าศึกษาในโรงเรียน ประมาณ 3,800 คน

3) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัย

มีผู้ให้คำตอบหลากหลายเนื่องจากอยู่กันคนละสถานที่ แกนนำคนหนึ่งให้คำตอบว่า แถวบ้านมีโรงงานจำนวนมาก พบยาเสพติดระบาดตามโรงงานและขยายตามหมู่บ้าน มีคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจำนวนมาก มีการยิงกันตายเพราะสาเหตุจากค้างจ่ายค่ายา แกนนำนักเรียนให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า แถวบ้านมีการระบาดของยาไอซ์และยาบ้าหนักแต่ไม่มีใครสามารถทำอะไรได้ และมีความคิดเห็นว่า คนที่ติดยาเพราะ การมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจเขาบกพร่องด้วยเหตุผลส่วนนี้ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีได้มีโครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ แกนนำอีกส่วนหนึ่งบอกว่า แถบที่อยู่อาศัยของตนไม่มีเรื่องยาเสพติดร้ายแรง ส่วนใหญ่จะเป็นบุหรี่และเด็กดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เสียมากกว่า ส่วนครูที่ปรึกษาชมรมให้ข้อมูลว่า เด็กที่มาเข้าเรียนที่โรงเรียนส่วนใหญ่พ่อแม่จะมีรายได้น้อยต้องทำมาหากิน เด็กบางคนอยู่กับปู่ย่าตายาย ซึ่งเด็กพวกนี้มีโอกาสเสี่ยงสูง **ผลสรุปในข้อนี้จึงไม่ชัดเจน เพราะขึ้นอยู่กับสถานที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมโดยรอบโรงเรียน**

2. <u>การสนับสนุนกิจกรรมของชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จากหน่วยงานต่าง ๆ</u>

การสนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE จากหน่วยงานต่าง ๆ คือ การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการทำกิจกรรมต่างของชมรมฯ ทั้งการสนับสนุนด้านงบประมาณหรือการอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต่างจากบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ประกอบด้วย

1) การสนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ของผู้อำนวยการสถานศึกษา

2) การสนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ขอครูในสถานศึกษา

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ของจังหวัด

4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ของเอกชน

5) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ

6) ความร่วมมือในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE จากชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษา

1) การสนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ของผู้อำนวยการสถานศึกษา

ผู้บริหารของหลายโรงเรียนรับทราบข้อมูล เรื่องการระบาดของยาเสพติดที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและตระหนักถึงอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่บุตรหลานของตน ประกอบกับความร่วมมือของครูในโรงเรียน การแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นรูปธรรมสำหรับนักเรียนในโรงเรียนจึงเกิดขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนยอมเหนื่อยและอยู่ทำกิจกรรมกับเด็กโดยตลอด ทุกกิจกรรมผู้บริหารจะลงไปด้วย กิจกรรมดนตรี กิจกรรมกีฬา เวลากิจกรรมสนุกจะมีความรู้สึกสนุกไปกับเด็ก ๆ ด้วย อย่างกิจกรรม TO BE NUMBER ONE เป็นกิจกรรมที่ปรับทุกข์ สร้างสุข ถ้าผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย เด็กจะมีความสุขมาก ผู้บริหารโรงเรียนได้เรียนแจ้งกับสมาคมนักเรียนเก่า กรรมการพื้นฐานการศึกษา รองผู้อำนวยการ และครูในโรงเรียนว่า จะกู้ชื่อเสียงโรงเรียนกลับมา และขอความร่วมมือจากทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับการสอบถามบุคลากรในโรงเรียนซึ่งให้ข้อมูลว่า โครงการต่อต้านยาเสพติด จะประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารในโรงเรียน ซึ่งหมายถึงผู้อำนวยการโรงเรียนต้องเห็นด้วย

อีกโรงเรียนหนึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับแจ้งข้อมูลจากนักเรียนซึ่งเป็นแกนนำ โครงการ TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียนว่า มีการสูบบุหรี่ในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจึงทำการสอบสวน ปรากฏว่านักการภารโรงเป็นผู้สูบ ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนกำชับให้เลิก ถ้าเลิกไม่ได้ห้ามไม่ให้สูบในบริเวณโรงเรียน ให้ไปสูบข้างนอก และจากคำบอกเล่าของครูในโรงเรียนเห็นว่า โรงเรียนโชคดีที่ไม่ว่ายุคใดที่ใครมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนจะสนับสนุนโครงการต่อต้านยาเสพติดทุกคน

2) การสนับสนุนกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ของครูในสถานศึกษา

การแก้ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลให้ความเห็นตรงกันว่า ครูเป็นกำลังสำคัญที่ทำให้ยาเสพติดลดน้อยลง และครูมีส่วนช่วยผลักดันในส่วนของการทำกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ครูเป็นผู้ที่ทำหน้าที่แนะแนวทางในการทำกิจกรรม ช่วยเด็กคิด วิจารณ์เพื่อแก้ไข ปฐมนิเทศเด็กเกี่ยวกับโครงการป้องกันยาเสพติดช่วงแรก ๆ ของโครงการครูจะพิจารณาเด็กนักเรียนที่มีแววในการแสดงออกในการทำกิจกรรม เพื่อให้เด็กเป็นแกนนำของโครงการ รวมทั้งติดตามเด็กนักเรียนที่มีแนวโน้มยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดขั้นพื้นฐาน เช่น บุหรี่ มีการสอบถามข้อมูลเด็กนักเรียนว่าในครอบครัวมีใครสูบบุหรี่หรือไม่ พอทราบประวัติก็จะเรียนเชิญผู้ปกครองมาพูดคุยปรึกษาหารือ โดยแนะนำว่าควรรักษาอาการติดบุหรี่ที่โรงพยาบาลเพื่อไม่ให้เด็กนักเรียนซึ่งเป็นลูกหลานเห็นภาพและรับรู้เสมือนว่าการสูบบุหรี่เป็นสิ่งปกติซึ่งพ่อแม่เราก็ทำ ดังนั้นเมื่อเขาสูบบ้างก็ไม่น่าจะเป็นปัญหาแต่อย่างใด ครูบางส่วนคลุกคลีทำโครงการ TO BE NUMBER ONE ไปพร้อมกับเด็ก คอยทำหน้าที่พี่เลี้ยง แนะนำสิ่งที่ดีที่สุดในการทำกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ผลตอบรับที่ได้คือ การสร้างแรงบันดาลใจให้กับเด็กนักเรียนที่เป็นแกนนำสร้างพลังที่เสริมให้เด็กแกนนำรู้สึกถึงคุณค่าในการทำเพื่อส่วนรวม มีบางส่วนที่ครูสนับสนุนเด็กนักเรียนที่เกเรและเคยติดยาให้เข้ามาเป็นแกนนำในการทำกิจกรรมโครงการ วัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกรับผิดชอบ ไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าหายาเสพติด ทำให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานเพื่อโรงเรียน เพื่อผู้อื่น ไม่มีเวลาหมกมุ่นอยู่กับตนเอง มีวินัยมากขึ้น

มีพัฒนาการในการคิดวิเคราะห์ จัดระบบการทำงาน ค่อย ๆ เรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาจิตใจให้อ่อนโยนมากกว่าเดิม ครูที่เข้ามารับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่จะเห็นด้วยกับการทำกิจกรรมของโครงการ TO BE NUMBER ONE เพราะมองว่าประโยชน์ที่เกิดขึ้นได้กับเด็กนักเรียนจริง ๆ สามารถปรับทุกข์ สร้างสุข และแก้ปัญหาเด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงได้จริงๆ ครูบางส่วนที่ทุ่มเทเข้ามาช่วยเป็นพี่เลี้ยงโครงการ TO BE NUMBER ONE ให้กับเด็กแกนนำได้รับการยกย่องจากเด็กให้เป็นต้นแบบที่เด็กนับถือหรือ IDOLด้วยความมีเมตตาและเข้าใจในตัวเด็ก เด็กผู้หญิงบางคนอยู่กับกลุ่มเพื่อนทำตัวเป็นเด็กแก๊งค์ ครูก็จับให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการทำบายศรีจัดดอกไม้ผูกผ้าจัดผ้าแบบของโรงเรียน ทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นและอยากมาทำกิจกรรม

ในช่วงแรก ๆ ของสถานการณ์ยาเสพติดที่มีความเข้มข้นระบาดเข้ามาในโรงเรียน ผู้บริหารและครูต่างช่วยกันป้องกันไม่ให้เด็กนักเรียนของตนเข้าไปมั่วสุมกับยาเสพติดอย่างเต็มที่ ถึงกับล็อคประตูห้องเรียนด้วยกุญแจเพื่อไม่ให้เด็กเข้าไปมั่วสุมในห้องช่วงพักเรียน โดยครูแต่ละคนจะถือกุญแจห้องทุกห้องเพื่อเปิดประตูในช่วงที่ต้องสอน

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ของจังหวัด

ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียนซึ่งเป็นสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE ให้ข้อมูลว่าผู้ใหญ่ซึ่งหมายถึง ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานี ได้ให้การสนับสนุนโครงการ TO BE NUMBER ONE อย่างเต็มที่ ตอนนี้จังหวัดนี้โครงการ TO BE NUMBER ONE มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลายผู้ว่าราชการจังหวัดมาที่โรงเรียนมาถามนักเรียนว่าเป็นสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE หรือไม่ เป็นยังไง เด็กในโรงเรียนทุกคนสามารถตอบได้ เพราะโรงเรียนทำโครงการจริง เด็กจึงสามารถตอบได้ ถามว่าทำไมเด็กจึงร่วมด้วย เพราะว่าเกิดประโยชน์กับเด็กจริง สามารถปรับทุกข์ สร้างสุข และแก้ปัญหาได้จริงๆ เด็กมีความสดชื่นมาก เช่น เด็กมัธยมปลายพอเข้าโครงการ TO BE NUMBER ONE จะมีความสง่า บุคลิกดี และสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE จังหวัดได้มีการจัดค่ายโครงการ TO BE NUMBER ONE ของทุกโรงเรียน เพื่อให้เด็กแต่ละโรงเรียนที่เข้าโครงการมีความสนิทสนมกัน เด็กก็จะมีเพื่อนใหม่ต่างโรงเรียน

แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดบางจังหวัดก็ไม่ได้สนใจหรือใส่ใจกับโครงการ TO BE NUMBER ONE แต่อย่างใด ในต่างจังหวัดหากจังหวัดใดผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งใจทำงานโครงการ TO BE NUMBER ONE โรงเรียนก็จะได้รับเงินสนับสนุน และผู้ว่าราชการจังหวัดจะมาเป็นประธานรับชมกิจกรรมต่างๆ ของ TO BE NUMBER ONE อยู่เป็นระยะ และหากได้รับการบรรจุเป็นกิจกรรมของจังหวัดไปแล้วก็จะได้รับงบประมาณต่อเนื่องและการสนับสนุนจากจังหวัดอยู่แม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดคนที่ย้ายมาใหม่จะไม่สนใจกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ก็ตาม การสนับสนุนจากผู้ว่าราชการจังหวัดในมุมมองของผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นส่วนที่สำคัญมากที่จะทำให้ TO BE NUMBER ONE ในจังหวัดๆ นั้นประสบความสำเร็จ

4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ของเอกชน

ผู้บริหารโรงเรียน และครูซึ่งดูแลโครงการ TO BE NUMBER ONE ให้ข้อมูลว่าเวลาที่โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE ผู้บริหารโรงเรียนเคยขอความร่วมมือในการบริจาคงบประมาณหรือสิ่งของจากภาคเอกชนที่เป็นบริษัทห้างร้าน เช่น บริษัทบางกอกกล้าส และตัวแทนจำหน่ายรถซูซูกิที่อยู่ใกล้เคียงโรงเรียน ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชนเป็นอย่างดี แต่ก็ต้องวิ่งหาเงินเพิ่มหากมีงบประมาณที่ได้รับจากต่างจังหวัดไม่เพียงพอ แต่หลายครั้งผู้ปกครองเป็นผู้จัดหาการสนับสนุนเหล่านี้มาจากภาคเอกชนให้การสนับสนุนทางโรงเรียนเองเป็นส่วนมาก

5) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ

ชมรมได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ คือ ได้รับการสนับสนุนในการทำโครงการ “เพื่อนเตือนเพื่อน” ของสภากาชาดไทย ได้รับเอกสารเกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานโครงการจากกรมสุขภาพจิต การส่งวิทยากรมาบรรยายเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดจากกรุงเทพมหานคร ได้รับความร่วมมือจากสถานีตำรวจในการเข้ามาตรวจสอบยาเสพติดในโรงเรียนและส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ามาสอดส่องดูแลในจุดที่เด็กนักเรียนอาจใช้เป็นแหล่งมั่วสุมทางยาเสพติด ส่วนสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีส่งวิทยากรมาอบรมทักษะการนำกิจกรรมมาใช้ ทักษะชีวิต และการดูแลตนเองในเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์

ในช่วงที่มีการส่งเด็กเข้าประกวดตามเวทีต่าง ๆ ของโครงการ TO BE NUMBER ONE โรงเรียนได้รับการสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่าย หรือวัสดุอุปกรณ์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การได้รับความร่วมมือจากกลุ่มอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และโรงพยาบาลในเชิงวิชาการ ได้รับความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนจากทางจังหวัด ซึ่งเมื่อใดที่โรงเรียนภายในจังหวัดนั้น เข้าประกวดและผ่านการตัดสินให้ได้รับรางวัลก็ถือว่าเป็นหน้าเป็นตาของจังหวัดนั้น ๆ ด้วย ในกรณีที่จังหวัดจัดนิทรรศการโครงการต่อต้านยาเสพติด โรงเรียนก็จะได้รับเชิญให้ไปจัดบูธนิทรรศการ TO BE NUMBER ONE ของโรงเรียน มีอยู่คราวหนึ่งโรงเรียนไปจัดกิจกรรมที่เรือนจำคลองหกผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไปด้วย สำหรับหน่วยงานสาธารณสุขจะประสานงานให้ความร่วมมือกับโรงเรียนโดยตลอดในเรื่องเชิงวิชาการและเอกสารสิ่งพิมพ์ เพราะสาธารณสุขถือว่าเป็นนโยบายของสาธารณสุขที่ต้องการเผยแพร่ความรู้เรื่องโทษภัยของยาเสพติด

6) ความร่วมมือในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE จากชุมชนรอบ ๆ สถานศึกษา

ข้อมูลจากครูที่ปรึกษาชมรมและนักเรียนแกนนำโครงการ TO BE NUMBER ONE บางส่วนได้ให้ข้อมูลไว้ว่า ประธานชุมชนมีความพยายามที่จะให้ชุมชนที่อยู่ใกล้โรงเรียนปลอดจากปัญหายาเสพติด สิ่งที่ทำ คือการตั้งตำรวจชุมชนเพราะเขาเห็นว่าโรงเรียนมีโครงการนี้ขึ้นแล้ว และโรงเรียนก็เข้าร่วมไปเป็นกรรมการป้องกันยาเสพติดให้แก่ชุมชน ทางชุมชนก็พยายามที่จะให้เด็กในชุมชนทำ เคยได้รับงบประมาณมาจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการให้ความรู้เด็กในชุมชนด้วย เขาก็จะประสานกับทางโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการทำกิจกรรม และกิจกรรมที่โรงเรียนเคยทำซึ่งชุมชนน่าจะรับรู้คือ การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในวันสำคัญ มีการแต่งแฟนซีของเด็กนักเรียนแจกใบปลิวรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดบริเวณชุมชนด้วย อย่างไรก็ตามบางโรงเรียนก็ไม่ได้มีความร่วมมือกับชุมชนภายนอกมากนักเน้นการทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ภายในโรงเรียนมากกว่า

สรุป หน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครู ผู้ว่าราชการจังหวัด ภาคเอกชน หน่วยงานราชการอื่น ๆ และชุมชนโดยรอบ ให้การสนับสุนการจัดกิจกรรมของชมรมฯ เป็นอย่างดี และทุกหน่วยงานต่างให้ความสำคัญของการป้องกันยาเสพติด โดยเฉพาะบุหรี่ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้ยาเสพติดชนิดที่รุนแรงขึ้น และยังให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการเตรียมทีมเพื่อเข้าร่วมประกวดชมรมฯ ในระดับต่าง ๆ

3. ความสัมพันธ์กับเพื่อนในโรงเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

สำหรับความสัมพันธ์กับเพื่อนในโรงเรียน กรณีการทำกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ก็จะมีการชักชวนกันไปทำกิจกรรมที่ตนเองและเพื่อนถนัด ให้ความสำคัญกับเพื่อน คอยปรึกษาพูดคุยกัน สนุกสนาน เพื่อให้เกิดความเคยชิน บางโรงเรียนประธานสภานักเรียนกับแกนนำโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นคนละคนกัน แต่เวลามีปัญหาที่เกี่ยวกับกิจกรรมในโรงเรียนก็จะปรึกษากัน เพราะรู้ว่าถ้าไม่มีการพูดคุยกัน งานโรงเรียนก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ ในเมื่อทั้งหมดมีจุดประสงค์จุดเดียวกันคือทำเพื่อโรงเรียน ถ้าแต่ละฝ่ายไม่สามัคคีกันงานก็จะออกมาไม่ดีและไม่เป็นผลสำเร็จตามที่ทุกฝ่ายต้องการ นักเรียนบางส่วนให้ข้อมูลว่า จากการได้มาทำโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้มาเจอสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อนที่ดี พี่ที่ดี เป็นเหมือนครอบครัวอีกครอบครัวหนึ่งซึ่งให้ความอบอุ่น ให้ความสุข ความรัก

ข้อมูลอีกอย่างหนึ่งก็คือ สำหรับนักเรียนที่เป็นแกนนำเข้ามาทำกิจกรรมของโครงการ TO BE NUMBER ONE มักจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนในเรื่องการเรียน เพราะบางครั้งต้องไปทำกิจกรรม ทำให้ขาดเรียนเป็นบางชั่วโมง อย่างไรก็ตามพบปัญหาคือเพื่อนในโรงเรียนมองนักเรียนที่เข้าร่วมทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE มีความแปลกแยก คือเป็นเด็ก TO BE NUMBER ONE มีปัญหาเกี่ยวกับทรงผม ซึ่งทางโรงเรียนหลายโรงเรียนจะให้มีการไว้ผมยาว ซึ่งไม่ตรงตามระเบียบของโรงเรียน เนื่องจากนักเรียน TO BE NUMBER ONE จำเป็นต้องไว้ผมยาวเพื่อเข้าร่วมแสดงกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนเลยอนุโลมให้ไว้ผมยาวซึ่งผิดระเบียบของโรงเรียน ทำให้นักเรียนบางกลุ่มรู้สึกไม่ชอบสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE และนักเรียนจำนวนมากภาคภูมิใจในการที่ได้เป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE และอยากที่จะแสดงตัวว่าเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE สิ่งที่นิยมมากที่สุดคือการติดเข็มกลัดโลโก้ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่หน้าอกเสื้อนักเรียน ซึ่งทำให้เห็นเด่นชัดว่าเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE และเป็นที่หมายปองของนักเรียนด้วยกันเอง

สรุป สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในโรงเรียน เป็นที่ปรึกษาในการทำกิจกรรมให้กับเพื่อน ส่วนเพื่อน ๆ ก็จะคอยให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียน เพราะสมาชิกชมรมฯ มีหน้าที่ในชมรมฯ ที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้ไม่มีเวลาในการทบทวนบทเรียนเท่ากับเพื่อนคนอื่น

4. ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจากเพื่อนในสถานศึกษา

ในการทำกิจกรรมครูพี่เลี้ยงจะให้นักเรียนแกนนำที่เข้าชมรม TO BE NUMBER ONE ช่วยกันชักชวนเพื่อนที่อาจจะอยู่ในกลุ่มเสี่ยงเข้ามาทำกิจกรรม คือใช้เพื่อนช่วยเหลือกลุ่มเพื่อนในการชวนกันทำสิ่งที่ดี ๆ ถ้าเพื่อนสนใจกิจกรรมประเภทใดก็ดึงเข้ามาทำกิจกรรมนั้น ในคราวที่แกนนำไปอบรมของหลักสูตรกรมสุขภาพจิต ซึ่งได้รับคู่มือต่างๆ เกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE ครูจะคุยกับเด็กว่าไปอบรมแล้วได้อะไรมา และถ้าจะทำโครงการเกี่ยวกับยาเสพติดจะทำอะไรดี จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร อันไหนที่เหมาะที่สามารถทำได้ก็จะมีการฝึกฝนมีการเตรียมกิจกรรมและให้แกนนำนำน้องเพื่อทำกิจกรรม

บางครั้งจัดให้มีกิจกรรมสอดส่องผู้ที่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กรณีที่รุ่นน้องพบเห็นนักเรียนรุ่นพี่มั่วสุมยาเสพติด รุ่นน้องผู้นั้นจะไม่เข้าไปยุ่งหรือเตือนโดยตรง แต่จะไปบอกรุ่นพี่ที่เป็นแกนนำเพื่อให้ช่วยดำเนินการในลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อนต่อไป เด็กนักเรียนบางคนสูบบุหรี่ หลังจากที่เข้าชมรม TO BE NUMBER ONE ได้รู้จักเพื่อนในชมรม

แนะนำให้ทำกิจกรรมหรือเล่นกีฬาก็สามารถเลิกสูบบุหรี่ได้ ในสภาพของสังคมโรงเรียน เด็กนักเรียนเมื่อมีกิจกรรมมีการสร้างกิจกรรม คิดกิจกรรมขึ้นมาใหม่ ๆ และชักชวนเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรม เด็กก็จะไม่มีเวลาที่สูญเปล่า จะมีการช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เกิดภาวะผู้นำ สามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และจะเห็นพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของเด็ก

สรุป สมาชิกชมรมฯ จะหารือกันเพื่อพัฒนากิจกรรมใหม่ ๆ ที่ได้รับความสนใจจากเพื่อนในโรงเรียนแต่ละกลุ่ม ทำให้ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในโรงเรียนเป็นอย่างดี

5. การสนับสนุนการทำกิจกรรมจากเพื่อนต่างชมรมของสมาชิกชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ในโรงเรียนจะมีชมรมต่าง ๆ เมื่อมีการจัดกิจกรรมTO BE NUMBER ONE จะมีชมรมต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรม เช่น ชมรมนาฏศิลป์ช่วยเรื่องฟ้อนรำในพิธี ชมรมกีฬาช่วยในคราวที่โครงการ TO BE NUMBER ONE จัดแข่งกีฬา มีการประสานกันระหว่างแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE กับหัวหน้าห้องแต่ละห้องในการที่จะเชิญชวนให้เด็กนักเรียนในชั้นเรียนต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมของชมรมโดยหัวหน้าห้องจะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้

สรุป ในสถานศึกษาแต่ละแห่งมักมีชมรมต่าง ๆ หลายชมรม เมื่อโรงเรียนมีกิจกรรม แต่ละชมรมจะมีการประสานงานและร่วมมือกันในการจัดกิจกรรม รวมทั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ด้วย เพื่อให้กิจกรรมนั้นประสบความสำเร็จ

6. การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดของสมาชิกชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

แกนนำนักเรียนชมรม TO BE NUMBER ONE เพียงโรงเรียนเดียวให้ข้อมูลว่า พ่อ พี่ หรือ น้า อา ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่ติดบุหรี่หรือเหล้าซึ่งเด็กก็รู้พิษภัยของมันและเข้าใจ คำว่าบุหรี่มือสองหมายถึงควันบุหรี่ที่ผู้สูบที่อยู่ใกล้เคียงกับเราเป็นผู้สูบและพ่นออกมาและเป็นอันตรายต่อผู้ใกล้ชิด ประเด็นเรื่องการใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดมีข้อสังเกตว่าเป็นเรื่องของบุหรี่กับเหล้าเสียมากกว่า ซึ่งถ้าคนในครอบครัวและบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กนักเรียนมีการใช้ยาเสพติดจริง ๆ เด็กจะกล้าให้ข้อมูลหรือไม่

แต่นักเรียนก็ให้ข้อมูลว่ามีเพื่อนติดยาเสพติด โดยเฉพาะยาโปรเป็นจำนวนมาก สมาชิกชมรมบางคนก็มีความกล้าหาญมากเข้าไปคุยกับเพื่อนหรือคนข้างบ้านที่ติดยาโปรว่าให้เลิกเสพเพราะจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหลายครั้งเพื่อนที่เสพยาโปรกลับชวนให้สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ทดลองเสพยาโปรด้วยกัน แต่น้องๆ ได้ปฏิเสธและพยายามโน้มน้าวให้เพื่อนในโรงเรียนหรือเพื่อนข้างบ้านเลิกเสพยาโปร แต่มักไม่ได้ผลมากนัก แต่น้องๆ ชมรม TO BE NUMBER ONE ก็ได้พยายามเป็นอย่างมาก ในอีกแง่มุมหนึ่งอาจจะเกิดอันตรายกับสมาชิกชมรมที่พยายามโน้มน้าวให้เพื่อนในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนเลิกการใช้ยาเสพติด เพราะทาง TO BE NUMBER ONE ไม่ได้สอนวิธีการในการพูดโน้มน้าวหรือศิลปะในการต่อสู้ป้องกันตัว เมื่อถามว่าไม่กลัวหรือทำไมจึงกล้าไปเตือนไปขอให้เขาเลิกเสพ สมาชิกชมรมบางคนก็ตอบว่ากลัวแต่รู้สึกว่าปล่อยไปไม่ได้ จะทำให้เพื่อนเสพติดยาเป็นอันตราย ในขณะที่บางคนก็กล้ามากตอบว่าไม่กลัว เราก็แค่พูดกับเขาดีๆ เขาจะยอมเลิกหรือไม่เลิกเสพยาเสพติดตามคำแนะนำของเราก็แล้วแต่บุญแต่กรรมของแต่ละคน

สรุป ในครอบครัวของสมาชิกชมรมฯ ส่วนใหญ่จะดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ ส่วนเพื่อน ๆ ในโรงเรียนจะนิยมดื่มยาโปร ซึ่งหาซื้อได้ง่ายกว่าเหล้า ซึ่งสมาชิกชมรมฯ ก็ได้มีการชักชวนให้กลุ่มเพื่อนเหล่านี้เลิกกินยาโปร เพราะเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

7. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ครูที่ปรึกษาให้ข้อมูลว่า โรงเรียนพยายามที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องการทำกิจกรรมต้านภัยยาเสพติด เช่น โครงการพ่อลูกร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งทำในวันพ่อที่ 5 ธันวาคม เชิญผู้ปกครองมาและก็จะมีกิจกรรมให้พ่อกับลูกได้ทำกิจกรรมร่วมกัน อาจจะเล่นเกม หรือจัดฐานที่ให้ความรู้เรื่องยาเสพติดเพื่อกระตุ้นให้ป้องกัน ซึ่งกิจกรรมจะแตกต่างกันในแต่ละปี และในการประชุมผู้ปกครองจะเน้นไปทุกระดับชั้น เด็กบางส่วนให้ข้อมูลว่าพ่อแม่ค้าขาย เด็กต้องกลับไปช่วยพ่อแม่ครูที่ปรึกษาก็จะทำหน้าที่ดูแลประสานงานกับผู้ปกครองในวันที่เด็กมีกิจกรรมที่โรงเรียน มีอยู่รายหนึ่งผู้ปกครองบ่นว่า เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยสนใจเรียนเลย ทำไมเข้าค่ายบ่อย ซึ่งดูเหมือนว่าผู้ปกครองจะไม่เข้าใจ แต่เมื่อครูพี่เลี้ยงได้พูดคุยกับผู้ปกครองและรับรองว่าเด็กทำกิจกรรมที่โรงเรียนจริง ประจวบกับในคราวหนึ่งผู้ปกครองเห็นรูปลูกตนเองกับทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี ถึงกับนำรูปไปใส่กรอบติดฝาบ้านและเชื่อใจในตัวลูก แต่จะเปลี่ยนจากการบ่นว่าเป็นความห่วงใยมากกว่า ว่าลูกทำงานมากไปหรือไม่ ควรดูแลตนเองด้วย เด็กนักเรียนอีกคนหนึ่งให้ข้อมูลว่า แม่เป็นแม่ค้าขายข้าวในโรงเรียน และจะมาดูกิจกรรมที่ลูกทำคือการขับเสภา ซึ่งในส่วนนี้ผู้ปกครองจะเข้าใจเวลาที่ลูกกลับดึก เพราะรู้ว่าไปทำกิจกรรมของโรงเรียน

ในส่วนของการสนับสนุนในการทำกิจกรรมจากครอบครัวครูที่ปรึกษาชมรมให้ข้อมูลว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเป็นอย่างดี มาร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดในกรณีที่โรงเรียนเชิญผู้ปกครอง ช่วยซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์หรือขนมที่นักเรียนช่วยกันทำ มาพบครูในกรณีที่เด็กมีพฤติกรรมน่าสงสัยว่าจะยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จะมีผู้ปกครองเด็กบางส่วนเท่านั้น ที่มีสภาพยากจนต้องทำมาหากินไม่สามารถปลีกตัวมาโรงเรียน ในกรณีที่เกิดปัญหากับเด็กนักเรียนที่เป็นลูกหลานของตน บางครอบครัวแรกๆ ยังไม่เข้าใจเด็กที่มายุ่งเกี่ยวกับการทำกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE แต่พอได้เห็นรูปภาพของลูกที่ถ่ายกับทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ก็รู้สึกภูมิใจและเปลี่ยนมาให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่

สรุป สมาชิกชมรมฯ ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว เพียงแต่เมื่อเข้ามาทำกิจกรรมชมรมฯ ซึ่งต้องทำในเวลาพักกลางวันหรือเลิกเรียน และการเตรียมงานเพื่อทำกิจกรรมบางครั้งทำให้ต้องกลับบ้านดึก ผู้ปกครองจึงเป็นห่วงทั้งในด้านความปลอดภัยและเกรงว่าจะเสียการเรียนเพราะทำกิจกรรมมากเกินไป

8. กองทุนของชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ในการทำกิจกรรมต้องมีงบประมาณค่าใช้จ่าย จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ ซื้อเสื้อผ้า ซื้อของรางวัล ส่วนหนึ่งมีการหารายได้เข้าชมรม เช่น ขายของ อีกส่วนหนึ่งผู้ปกครองนักเรียนจะสนับสนุน แต่ส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนจะสนับสนุนเงินกองทุนรวมทั้งสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องปรับอากาศ เพื่อให้แกนนำและสมาชิกชมรมได้เข้ามาใช้สถานที่อย่างสะดวก ค่าใช้จ่ายที่หนักมากคือการไปประกวด ซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายสูงมาก ส่วนใหญ่จะเก็บเงินทั้งปี หาเงินกองทุนทั้งปีเพื่อนำไปใช้ในการประกวด ซึ่งต้องลงทุนสูง เช่น การจัดบอร์ดนิทรรศการ การซื้อเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายสำหรับการแสดงในการประกวด การจัดทำแฟ้มผลงาน

สรุป กองทุนของชมรมฯ ได้มาจากการขายของที่สมาชิกชมรมฯ ช่วยกันทำ และได้งบประมาณสนับสนุนจากทางโรงเรียน โดยรายได้ที่เก็บสะสมทั้งหมด จะนำไปใช้ในการเตรียมตัวเพื่อเข้าร่วมการประกวดชมรมฯ ในระดับต่าง ๆ ของแต่ละปี

9. โครงสร้างสมาชิกและกรรมการของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

สำหรับโครงสร้างสมาชิกและกรรมการของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จะนำเสนอโดยแยกประเด็น ดังนี้

1) องค์ประกอบของคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
2) สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
3) หน้าที่ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
4) การจัดสรรเวลาของสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
5) สถานที่ในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
6) อุปกรณ์เสื้อผ้าอาหาร และขนมในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
7) กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
8) การแบ่งฝ่ายผู้ทำงานของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
9) การจัดการงบประมาณของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
10) การแข่งขัน การประกวด และการเข้ารับการประเมินของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

1) องค์ประกอบของคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

คณะกรรมการประกอบด้วยประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก กรรมการ 3 ตำแหน่งขึ้นไปเป็นประธานของแต่ละฝ่าย และที่ปรึกษาโครงการ หรือที่ปรึกษาคณะกรรมการ หรือตำแหน่งที่เหมาะสม สำหรับวิธีการให้ได้บุคคลมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว สามารถดำเนินการโดยการเลือกตั้ง การแต่งตั้ง การคัดเลือก หรือการผสมผสานกันทั้ง 3 รูปแบบ ดังกล่าว

จำนวนกรรมการและการมอบหมาย หรือแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ ของกรรมการอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น ฝ่ายงาน หรือ คณะทำงาน คณะกรรมการสามารถดำเนินการได้ ตามที่เห็นสมควร และควรกำหนดหน้าที่ให้ชัดเจน การแบ่งงานออกเป็นฝ่าย ดังนี้

- ฝ่ายกิจกรรม มีหน้าที่ จัดกิจกรรมสำหรับสมาชิก รับผิดชอบดูแลด้านสวัสดิการ
- ฝ่ายสอดส่องดูแล มีหน้าที่สอดส่องดูแลเพื่อนกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกลยาเสพติด สังเกตการณ์ผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัยต่อการติดยาเสพติด
- ฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ มีหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด รับแจ้งเบาะแสผู้เสพ ผู้ติดยาเสพติด และผู้ค้ายาเสพติด ให้คำปรึกษาปัญหายาเสพติด รับแจ้งความประสงค์เข้ารับการบำบัดยาเสพติด
- ฝ่ายจัดหาทุน มีหน้าที่ ติดต่อจัดหาทุน และจัดระดมทุน ดูแลบริหารจัดการ เรื่อง การเงินภายในชมรม
- ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ชมรม ประสานสื่อต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรม
- ฝ่ายจัดการ หรือเลขานุการ มีหน้าที่ ดูแลงานธุรการ สารสนเทศ ทำทะเบียนสมาชิก จัดการประชุม

2) สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE นักเรียน / นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถสมัครเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ได้โดยสมาชิกได้รับสิทธิ ดังนี้

- สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ได้ทุกกรณี
- ผู้สมัครสมาชิกได้รับเข็ม TO BE NUMBER ONE
- ผู้ติดยาเสพติดสามารถเข้ารับการบำบัดรักษาฟรีได้ที่ โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

3) หน้าที่ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

- เป็นแกนนำในการหาสมาชิกเข้าร่วมโครงการ เพื่อสร้างเครือข่ายสมาชิกในการต่อต้านยาเสพติด
- สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม ในการต่อต้านยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- ร่วมสอดส่องดูแลเพื่อน ที่เป็นกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกลยาเสพติด หรือหากพบเพื่อนที่เป็นกลุ่มเสพให้แจ้งเบาะแสแก่ครูอาจารย์
- ทำหน้าที่คอยปรับทุกข์ - ผูกมิตร กับเพื่อนที่ติดยาเสพติด และกลับตัวเป็นคนดี เพื่อก้าวสู่สังคมได้อย่างมั่นใจ (ข้อมูลจาก www.tobenumber1.net)

ครูที่ปรึกษาชมรมให้สิทธิประธานในการเลือกกรรมการชมรมโดยกำหนดให้แบ่งโควตาตามชั้นเรียน แต่โรงเรียนบางแห่งครูที่ปรึกษาชมรมจะพิจารณาจากเด็กที่มีแววในการทำกิจกรรม หรือนำเด็กที่เสี่ยงต่อปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดมาเป็นกรรมการชมรมเพื่อให้เด็กตระหนักรับรู้โทษภัยของยาเสพติดมากยิ่งกว่าเด็กอื่น ๆ และไม่ให้มีเวลาว่างมากเกินไป ที่จะไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด กรรมการชมรมจะแบ่งบทบาทหน้าที่กัน เช่น ประชาสัมพันธ์เพื่อประสานงานให้ข้อมูลสมาชิกในโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรม ฝ่ายกิจกรรมก็จะมีหน้าที่คิดรูปแบบกิจกรรมการจัดงานโดยปรึกษากับครูที่ปรึกษาชมรม เหรัญญิกมีหน้าที่ดูแลด้านการเงิน แต่เวลาทำงานจริง ๆ กรรมการทั้งหมดก็จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยมีผู้รับผิดชอบหลักตามหน้าที่ที่ได้แบ่งกันไว้แล้ว สำหรับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนส่วนใหญ่จะให้เด็กนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาเรียนที่โรงเรียน กรอกใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกชมรมทุกคน

4) การจัดสรรเวลาของสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การทำกิจกรรมของชมรม จะใช้เวลาพักเที่ยงและช่วงเย็น บางครั้งต้องขอให้ครูที่ปรึกษาชมรมโทรศัพท์แจ้งผู้ปกครองว่าต้องกลับบ้านผิดเวลาเพราะต้องอยู่ทำกิจกรรมที่โรงเรียน จากข้อคำถาม กรรมการบางส่วนปลายปีต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยตามคณะที่ตนเองมุ่งมั่นตั้งใจ การทำกิจกรรมกระทบเวลาอ่านหนังสือหรือไม่ บางคนให้คำตอบว่า ไม่กระทบ เพราะได้จัดทำเป็นตารางกำหนดไว้แล้วว่า พอกลับถึงบ้านก็จะทำการบ้าน เสร็จแล้วก็อ่านหนังสือทบทวนความรู้ มีประเด็นที่ได้สอบถามเด็ก ๆ ว่า คิดว่าการเข้ามาทำกิจกรรมทำให้เป็นคนมีระเบียบขึ้นหรือไม่ ได้รับคำตอบว่า “สำหรับตนเองเป็นระเบียบขึ้น จัดสรรเวลาได้ดีขึ้น แต่คนอื่น ไม่รู้ว่าเขาดีขึ้นหรือไม่”

5) สถานที่ในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ข้อมูลโดยภาพรวมเกี่ยวกับสถานที่ แบ่งออกเป็นสถานที่การจัดทำกิจกรรม และสถานที่จัดงานโดยสถานที่จัดกิจกรรม โรงเรียนจะจัดห้องให้เด็กแกนนำได้เข้าไปใช้เพื่อการประชุม เพื่อการจัดทำกิจกรรม มีการจัดห้องศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE แทบจะทุกโรงเรียนที่มีชมรม TO BE NUMBER ONE ห้องเหล่านี้เป็นที่รวมสมาชิก มาพักผ่อนหรือทำกิจกรรมร่วมกัน นักเรียนจะเข้าใช้ห้องอ่านหนังสือ เล่นดนตรี หรือซ้อมเต้น ซ้อมร้องเพลงในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย

ส่วนสถานที่จัดงานขึ้นอยู่กับลักษณะงาน เช่น จัดงาน TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียน เดินประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโทษภัยยาเสพติดบริเวณรอบ ๆ ใกล้เคียงโรงเรียน หรือสถานที่จัดงานระดับจังหวัดก็ขึ้นอยู่กับจังหวัดที่เป็นเจ้าของงาน หรือการจัดงาน โครงการ TO BE NUMBER ONE ระดับประเทศก็จะให้ใช้สถานที่ที่มีห้องประชุมใหญ่ จุคนเข้ามาร่วมงานได้หลายพันคน เช่น เมืองทองธานี เป็นต้น

6) อุปกรณ์ เสื้อผ้า อาหาร และขนมในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ประเด็น อุปกรณ์ เสื้อผ้า อาหาร ขนม เป็นรายละเอียดประกอบกิจกรรม ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีลักษณะการใช้ที่คล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันโรงเรียนบางโรงเรียนอาจทุ่มงบประมาณในการจัดเตรียมอุปกรณ์ จัดซื้อเสื้อผ้า อาหารและขนม ให้เด็กที่ทำกิจกรรมอย่างเต็มที่และดีกว่า ตามกำลังเงินและการสนับสนุนของผู้ปกครองและการสนับสนุนของภาคเอกชน

7) กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 รณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมเอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 1 มีกิจกรรมหลักคือ การรับสมัครสมาชิกชมรม การประชาสัมพันธ์ชมรม จัดกิจกรรมดนตรีกีฬา การประกวดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ การตรวจหาสารเสพติด เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับภาครัฐจัดแข่งกีฬาภายใน ครูที่ปรึกษาชมรมจะทำหน้าที่กระตุ้นให้เด็กแกนนำคิดโครงการที่เป็นประโยชน์กับเด็กนักเรียนในโรงเรียน เป็นประโยชน์กับสังคม ทำให้เด็กมีความคิดเปิดและกว้างไกล ซึ่งอาจจะไม่ใช่โครงการ

ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น โครงการที่ค่อนข้างจะโดดเด่น คือ โครงการ “รถคันแรก” ซึ่งหมายถึงการรณรงค์ให้เด็กระมัดระวังตนเองไม่เผลอกายเผลอใจไปมีเพศสัมพันธ์ จนเกิดการตั้งครรภ์ขึ้นมา โครงการ “รถคันแรก” เป็นคำพ้องเสียงจากประโยค “ลดครรภ์แรก” (Stop teen mom) นอกจากนี้ยังมีโครงการที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดโดยตรง เช่น ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงโรงเรียนเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติด การทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียนเป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน

ผู้ให้ข้อมูลคือ แกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE และสมาชิกชมรม รวมทั้งหมด 6 คน

กิจกรรมในยุทธศาสตร์ที่ 2 ได้แก่ การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE การทำบุญทางศาสนา/ฟังเทศน์ การจัดกิจกรรมใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ฝึกอาชีพเพื่อหารายได้ สำหรับเด็กนักเรียนที่เข้ามาสู่สถานศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาปีที่ 1 จากที่ให้เด็กนักเรียนทุกคนเข้าเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE แล้ว โรงเรียนจะมีโครงการ “สัมพันธ์ TO BE NUMBER ONE” เพื่อต้องการปรับพื้นฐานเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้น้องชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กิจกรรม “พัฒนา EQ” เพื่อพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ เพื่อประโยชน์สำหรับการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาชมรม TO BE NUMBER ONE จำนวน 6 คน

ยุทธศาสตร์ส่วนนี้ มีกิจกรรมสำคัญ เช่น สนับสนุนวิทยากร (อบรมให้ความรู้) เงินทุน และอุปกรณ์แก่ชุมชนและสถานศึกษา ในการจัดตั้ง ชมรมTO BE NUMBER ONE เป็นพี่เลี้ยง/ที่ปรึกษา ในการจัดตั้งชมรม สนับสนุนวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด ประเด็นของการสร้างเครือข่าย จากการบอกเล่าโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล จากที่โรงเรียนจัดกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE แล้วจะมีการสร้างเครือข่ายกับโรงเรียนอื่น ๆ เช่น การรับเชิญไปโรงเรียนอื่น เพื่อไปช่วยในเรื่องกิจกรรมชมรมฯหรือไปเป็นพี่เลี้ยงจัดตั้งชมรมโรงเรียนส่งเด็กเข้าประกวด เช่นไปเป็นพี่เลี้ยงของโรงเรียนอื่นในช่วงการประกวด เยาวชนต้นแบบ พรีเน็ตไอดอล นอกจากนี้ยังได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE โรงเรียนอื่นที่เป็นเครือข่ายกัน ได้เจอมิตรภาพ เจอประสบการณ์ใหม่ ๆ

8) การแบ่งฝ่ายผู้ทำงานของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การแบ่งฝ่ายผู้ทำงานประกอบด้วย กรรมการ ซึ่งหมายถึง ประธาน รองประธาน เลขา เหรัญญิกของชมรม และมีอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

9) การจัดการงบประมาณของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

จากเงินทุนที่ได้รับมาจากส่วนต่าง ๆ เช่น งบประมาณที่โรงเรียนจัดสรร การบริจาคจากบริษัทห้างร้าน การบริจาคจากผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่า การหารายได้ของนักเรียน เพื่อเข้ากองทุน ชมรม TO BE NUMBER ONE จากนั้นก็จะนำไปบริหารจัดการ เพื่อใช้ในกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE

10) การแข่งขันการประกวด และการเข้ารับการประเมินของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การเข้าแข่งขันหรือการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE แต่ละโรงเรียน จะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การแข่งขันกันเองภายในโรงเรียนเช่น การประกวดไอดอลของโรงเรียน การประกวดดาวเดือน หรือ การประกวดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ชมรมของแต่ละโรงเรียนเช่น ประกวดวงสตริง ประกวดกิจกรรมปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ปัญหา พัฒนา EQ ประกวดเต้น Cover เป็นต้น สำหรับการเข้ารับการประเมินประจำปี แต่ละโรงเรียน จะมีกรรมการประเมินผลการดำเนินงานชมรมในพื้นที่ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากส่วนกลางเข้ามาประเมินติดตามผลการดำเนินงานของชมรมที่ผ่านการประกวดผลการดำเนินงานระดับภาค เข้าสู่การประกวดระดับประเทศและให้คำแนะนำในการพัฒนาชมรมให้ก้าวหน้าต่อไป

10. ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จะประเมินจาก

1) ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
2) ความภาคภูมิใจของคนในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
3) พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
4) ผลสัมฤทธิ์การเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
5) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
6) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

1) ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

โครงการ TO BE NUMBER ONE จะมีกิจกรรมที่จัดให้สมาชิกเข้าร่วม และมีประโยชน์ ช่วยให้การพัฒนาทักษะทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคมแก่เยาวชนสมาชิก สามารถสนุกสนานไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับประสบการณ์พบเพื่อนใหม่ต่างกลุ่มต่างโรงเรียนจากกิจกรรมกระบวนการกลุ่ม เด็กบางคนมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงโดยไม่รู้ตัว จากคนที่ไม่กล้าแสดงออกก็กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น บางคนสามารถพัฒนาอารมณ์ให้สามารถอยู่ร่วมและทำงานร่วมกับผู้อื่น เด็กสามารถค้นพบตัวเอง และเห็นคุณค่าของตนเอง จากการที่ได้รับเลือกให้ทำกิจกรรมที่เขาสนใจ โครงการ TO BE NUMBER ONE จะมีวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการเฉพาะด้าน และเป็นแบบอย่างของเด็กนักเรียน เป็นผู้ดำเนินการตามหลักสูตรกิจกรรมและฝึกทักษะแก่เด็กโดยเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่รู้สึกอึดอัด สอดคล้องกับแนวคิดของโครงการ TO BE NUMBER ONE ที่เน้นการเรียนรู้ สำหรับเยาวชนในลักษณะเล่น (Play) และ เรียน (Learn) ทำให้เด็กมีสังคมกับเพื่อนเยาวชนด้วยกัน เกิดเครือข่ายสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE กว้างขวางมากขึ้น เกิดกระบวนการเรียนรู้จากเพื่อน ๆ สมาชิก ที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE สามารถกลับไปเป็นแกนนำชมรมได้ในอนาคตได้ มีความเป็นผู้นำ มีความมั่นใจในตัวเอง สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์แก่โรงเรียน ชุมชน และสังคม เด็ก ๆ จะมีความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองในการได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคม

2) ความภาคภูมิใจของคนในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ต่อประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับ ความภาคภูมิใจของคนในครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครอง เด็ก ๆ ให้ข้อมูลว่า พ่อแม่รับรู้แต่เพียงว่า ลูก ๆ ของตนเข้าเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE แต่ไม่รู้ว่าทำอะไรอย่างไร ช่วงแรก ๆ จะไม่เข้าใจว่า ทำไมเด็กต้องกลับบ้านมืดค่ำ ทำกิจกรรมอะไรที่โรงเรียนมากมาย เพราะความห่วงใยของผู้เป็นพ่อและแม่ แต่หลังจากที่ครูที่ปรึกษาชมรมโทรศัพท์ชี้แจงผู้ปกครอง เพราะเด็ก ๆ ต้องการให้ครูทำความเข้าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะเข้าใจ แต่ก็ยังคงมีความห่วงใยเพราะลูกอาจกลับบ้านดึก จากวันที่เด็ก ๆ ต้องฝึกฝน

เข้าทำกิจกรรมเข้าร่วมประกวด จนวันที่เด็ก ๆ เข้าสู่การแสดง คำบอกเล่าของเด็ก ที่เล่าถึงปฏิกิริยาของผู้ปกครองที่ได้มีโอกาสเข้ามาชมการแสดง

“กรี๊ด หนูไม่เคยเห็นแม่กรี๊ด แม่ไม่เคยเห็นหนูร้องเพลง จนกระทั่งไปดูหนูที่ชลบุรี หนูร้องเพลงพร้อมเต้น ด้วยความที่แม่ไม่เคยเห็น แม่ถึงกับตัวสั่น จับมือหนูและพูดว่า แม่ภูมิใจมากเลยลูก แม่ถ่ายรูปจนบางทีถ่ายผิดไปถ่ายคนอื่น พอกลับมาดูวีดิโอที่หนูเต้น แม่ก็เอาไปพูดกับคนในตลาดที่แม่ขายของอยู่ ด้วยความภาคภูมิใจ” เด็กบางคนได้มีโอกาสฉายพระรูปกับทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พอกลับมาบ้าน นำมาโชว์ให้แม่ดู แม่ร้องไห้ ปลื้มใจ ชอบมากนำรูปใส่กรอบติดฝาบ้านด้วยความภาคภูมิใจ

3) พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

เด็กที่มีพฤติกรรมมเกเรมีแนวโน้มที่จะเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด บางคนเกเร เพราะลักษณะนิสัยก้าวร้าว นักเลง ไม่ยอมลงให้ใคร บางคนเกเรแต่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดต่อข้อคำถามสำหรับเด็กที่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด คำตอบที่ได้มีหลายประเด็น เช่น เห็นเพื่อนลองแล้วชักชวนเลยอยากลองบ้าง บางคนเป็นเพราะสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย ในชุมชนที่ตัวเองอยู่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด แต่ปัจจุบันรูปแบบของยาเสพติดที่ระบาดอยู่ในหมู่เยาวชน ได้แก่ “โปร” โปร คือ ส่วนผสมของยาแก้ไอกับน้ำอัดลมโค๊กหรือเป็บซี่ บางสูตรใช้ยาแก้ไอกับเครื่องดื่มชา แล้วแต่คนชอบ เมื่อนำมาผสมกันแล้วเสพเข้าไปจะมีอาการเบลอเหมือนกินยาแก้แพ้ ไม่เมา ผู้เสพบางรายบอกว่ากินแล้วเหมือนมีแรง

มีประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเกเรของเด็กนักเรียน ชอบต่อยตีกับเพื่อนในโรงเรียน ทำตัวเป็นหัวโจก พอจบ มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเดิมก็ไม่ยอมรับให้เข้าเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไปสมัครเรียนที่ไหนก็ไม่มีที่ใดรับ ไปโรงเรียนประจำอำเภอที่ตนอยู่เขาก็ไม่รับ จนในที่สุดก็ฝากเข้าเรียนที่โรงเรียนเดิมซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนจำเป็นต้องรับกลับเข้ามาเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 และผู้ฝากได้กำชับให้เปลี่ยนพฤติกรรมอย่าทำตัวเกเรเหมือนเดิมและตัวเด็กเองก็ต้องการเปลี่ยนแปลงตนเอง โดยสมัครเข้าทำงานในชมรม TO BE NUMBER ONE โดยเข้าไปบอกอาจารย์ที่ปรึกษาชมรม ซึ่งหลังจากได้เข้าทำงานในชมรม ครูที่ปรึกษาเห็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นคนที่มีความรับผิดชอบในสายตาของทุกคน สุดท้ายก็ได้รับมอบหมายให้เป็นประธานชมรม เมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียน ด้วยความที่เป็นคนกล้าพูดกล้านำเสนอ จึงได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนของโรงเรียน เข้าอบรม เข้าค่าย เป็นที่ถูกใจของคณบดีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งต้องการให้เด็กคนนี้ไปเรียนที่มหาวิทยาลัย แต่เด็กไม่ชอบต้องการเรียนสาขาวิชารัฐศาสตร์ ซึ่งได้เลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4) ผลสัมฤทธิ์การเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การเข้ามาทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE แล้วผลการเรียนเป็นอย่างไร กระทบกับการเรียนหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างให้คำตอบดังนี้ การที่ได้เข้ามาเรียนแล้วทำกิจกรรมไปด้วย รู้สึกท้าทายดี งานที่ครูมอบหมายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาก็สามารถส่งทันตามที่ครูกำหนด ส่วนหนึ่งครูก็จะช่วยเพราะเห็นว่า ไปทำกิจกรรมด้วย แล้วกิจกรรมส่วนใหญ่ก็ไม่กระทบกับเวลาเรียน เพราะใช้เวลากลางวันหรือหลังเลิกเรียน การบ้านก็เสร็จตามกำหนดเพราะว่าต่างคนต่างช่วยกัน ซึ่งเป็นประเด็นว่าโครงการ TO BE NUMBER ONE สามารถช่วยเรื่องการเรียนด้วย ต่อข้อคำถามที่ว่าแล้วเกรดคะแนนการเรียนที่ได้หลังจากเข้าชมรม เป็นอย่างไรบ้าง มีคำตอบ คือ

- ที่อยู่ในชมรมเกรดไม่ตกเลย
- การเรียนดี (ครูให้ข้อมูล)
- ไม่มีปัญหาเรื่องเรียน สามารถเอาตัวรอดได้ แต่ก็ไม่ใช่เกรดสี่ ไปเลย แต่ก็แบบแตะเกรดสามให้แม่ดีใจ รักษามาตรฐานเดิมไว้ได้
- ตอนนี้เกรดเฉลี่ยรวมสามจุดกว่า ๆ
- สามารถส่งงานได้ทันตลอดไม่เคยมีปัญหา
- ผลการเรียนไม่ตกจากเกรดสาม

จากการที่ต้องเข้ามาทำกิจกรรม สมาชิกฯ จึงต้องพิสูจน์ตนเองว่าพวกเขาต้องไม่ทิ้งการเรียน และสามารถทำได้ดีทั้งสองอย่าง

5) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

สิ่งที่สะท้อนให้เห็นทุนทางจิตใจของเด็ก ๆ ที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE คือการได้ประสบการณ์ การทำงานกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ มีความรู้สึกที่ดี มีการเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น มีพลังในการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ชุมชน และสังคม มีประสบการณ์ที่หาไม่ได้จากครั้งหนึ่งในชีวิต เด็ก ๆ ได้เห็นต้นแบบ (Idol) ที่ดีและคิดที่จะทำตาม มีข้อคำถามว่า โตขึ้นหนูอยากเป็นอะไร เด็กตอบว่าอยากเป็นทหารเพราะรู้สึกชอบเห็นว่าทหารมีความกล้าหาญ อดทน เข้มแข็ง และมีเป้าหมายว่าเกิดมาแล้วควรรับใช้ชาติ เด็ก ๆ มีทุนทางจิตใจแตกต่างกัน บางคนบอกว่าเขามีความมั่นคงทางจิตใจ ได้พัฒนาตัวเองจากคนที่รู้สึกว่าตัวเองค่อนข้างแย่ในความคิดของตนเอง แต่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เมื่อได้เข้ามาทำงานในชมรม บางคนบอกตัวเองใจเย็นขึ้น ไม่ค่อยใช้อารมณ์ ไม่ค่อยตามใจตัวเองเหมือนเมื่อก่อน ตัวเองได้กำไรมากเมื่ออยู่กับชมรม TO BE NUMBER ONE กล้ามากขึ้น คิดอะไรต้องมีเหตุผล ทำให้มีโลกทัศน์กว้างขึ้น ได้ทั้งทางด้านจิตใจ อารมณ์ และความคิด โครงการ TO BE NUMBER ONE คือเกราะป้องกันยาเสพติด โดยรวมแต่ละโรงเรียนโครงการ TO BE NUMBER ONE อาจจะได้ผลไม่เท่ากัน แต่ทุกโรงเรียน มีผลดีขึ้นแน่นอน ไม่มีโรงเรียนไหนที่ทำโครงการแล้วเกิดผลแย่

6) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การขยายแนวคิดของโครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อให้ผู้อื่นรับรู้ข้อมูลโครงการ วัตถุประสงค์โครงการ และกิจการที่โครงการทำ จะทำโดย

- บอกเล่าผู้อื่นที่อยู่นอกโรงเรียน เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง พี่น้อง ในชุมชน
- การบอกต่อโดยตัวเด็ก จากการที่เด็กไปทำกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE แล้วปรากฏตัวออกสื่อ จนผู้ที่รู้จักตัวเด็กรับรู้
- การปรับกลยุทธ์การทำงานโครงการชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เข้าถึงเด็กซึ่งเป็นเยาวชนรุ่นน้องให้มากที่สุด เช่น จัดกิจกรรมตอบคำถามแล้วได้รางวัล บางรายไปอบรมกิจกรรมของโครงการ TO BE NUMBER ONE จะขยายผลจากการอบรมในแง่วิชาความรู้ให้กับสมาชิกชมรมผู้อื่นในที่ประชุมรวมของโรงเรียน

สรุป ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE จากความคิดเห็นของสมาชิกและครูที่ปรึกษาชมรมพบว่า

1. สมาชิกมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น จากการได้ทำกิจกรรมและได้แสดงความสามารถที่ตนเองมีต่อหน้าเพื่อน ๆ และครูในโรงเรียน

2. สร้างความภูมิใจให้กับสมาชิกในครอบครัว จากการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ร้องเพลง เต้น ฯลฯ ร่วมถึงการที่ได้ถ่ายภาพร่วมกับองค์ประธาน ทำให้ครอบครัวเกิดความปลื้มปิติ

3. กิจกรรมชมรมฯ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ บางคนได้

4. การทำกิจกรรมของชมรมฯ ไม่ได้ทำให้ผลการเรียนต่ำลง แต่ยังคงรักษามาตรฐานการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ไว้ได้เช่นเดิม ซึ่งสมาชิกบางคนมองว่าการทำกิจกรรมและเรียนควบคู่กันไป เป็นความท้าทายที่จะเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้ตนเองได้

5. การทำกิจกรรมชมรมฯ หลาย ๆ อย่างทำให้ สมาชิกได้พบเจอกับผู้คนมากมาย และได้ทำในสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่เคยทำ ซึ่งได้สร้างเกราะป้องกันทางจิตใจ จากที่เคยอารมณ์ร้อน โกรธง่าย เมื่อได้ทำงานกับคนหลาย ๆ กลุ่ม ทำให้ต้องปรับตัวและได้พัฒนาอารมณ์ตนเองให้ดีขึ้นด้วย

6. หลังจากได้ร่วมทำกิจกรรมชมรมฯ สมาชิกจะนำสิ่งที่ได้จากกิจกรรมเหล่านั้นไปบอกต่อกับเพื่อน ๆ และสมาชิกในครอบครัว

11. <u>สาเหตุของการติดยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนรอบ ๆ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา</u>

สาเหตุที่เยาวชนติดยาเสพติด เพราะ

1) อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด เมื่อเพื่อนบอกให้ลองเสพดู ด้วยความเป็นเพื่อน มักจะขัดไม่ได้ บางรายเริ่มจากอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่สูบบุหรี่ พอตัวเองปฏิเสธที่จะสูบ ก็จะถูกเพื่อนปรามาส ประสบปัญหาชีวิตครอบครัวแตกแยก ไม่สามารถหันหน้าไปพึ่งใครได้ ทำให้คิดสั้น แก้ปัญหาด้วยการใช้ยาเสพติด

2) สาเหตุจากสภาพจิตใจที่ไม่เข้มแข็ง พอถูกผู้อื่นชักชวน ก็ไม่ปฏิเสธ

3) เกิดจากการเลียนแบบคนที่อยู่ใกล้ชิด เช่น พ่อ หรือบุคคลอื่น ๆ เช่น เห็นพ่อสูบบุหรี่อยู่ทุกวัน

4) บางคนสูบบุหรี่ หรือใช้ยาเสพติด เพราะต้องการคลายเครียด จากปัญหาที่หาทางออกไม่ได้

5) การได้เห็นการสูบบุหรี่ หรือการใช้ยาเสพติดจากสื่อภาพยนตร์ บางรายมีความคิดว่า การสูบบุหรี่ทำให้มีความเป็นลูกผู้ชายและดูเท่ห์

6) ปัญหาในครอบครัว ครอบครัวแตกแยกและขาดความอบอุ่น

สรุป สาเหตุที่ทำให้ติดยาเสพติดของสมาชิกชมรมฯ คือ ปัญหาในครอบครัว มีกลุ่มเพื่อนที่ติดยาเสพติด อยากรู้อยากลอง มีพฤติกรรมเลียนแบบ มีจิตใจอ่อนแอ และขาดทักษะการปฏิเสธ

12. <u>ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา</u>

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นแกนนำ และสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ให้รายละเอียด คือ

1) กิจกรรมสอนให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

2) ทำให้คิดหรือทำอะไรมีเหตุผลยิ่งขึ้น

3) ได้เห็นการปฏิบัติตนที่เป็นตัวอย่างที่ดี (Idol)

4) ทำให้กล้าคิดกล้าพูดกล้าแสดงออก

5) เมื่อมาเข้าชมรม TO BE NUMBER ONE ทำให้มีกิจกรรม เช่น กีฬา เพลง การเต้น ทำให้สามารถห่างจากยาเสพติด

6) ได้มีการแลกเปลี่ยนแนวความคิดกิจกรรมซึ่งกันและกัน ทำให้สามารถนำมาปรับปรุงกิจกรรมฯ

7) ได้เรียนรู้โลกภายนอก ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้สานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

8) สร้างความมั่นใจพัฒนาสู่ความเป็นผู้นำได้

9) เสริมสร้างพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์ (EQ)

10) ได้ประสบการณ์ในการทำงาน มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น

11) ทำให้เกิดความรับผิดชอบ

12) ทำให้รู้หลายอย่าง รู้คน รู้งาน ทำให้เข้าใจคน และรับรู้ว่าคนมีความแตกต่างกัน

13) ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

14) ทำให้เห็นโทษของยาเสพติด

15) ทำงานเป็นระบบมากขึ้น

16) รู้จักการทำงานเป็นทีม

สรุป ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมฯ คือ เพิ่มทักษะในการทำงาน รู้จักการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ค้นพบความสามารถของตนเอง ได้ประสบการณ์ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

13. ปัญหาอุปสรรคสำหรับการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ผู้ให้ข้อมูล คือแกนนำบางส่วนซึ่งประสบปัญหาโดยตรงกับตนเอง ดังนี้

1) เวลาบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกรุ่นน้องมักไม่ค่อยให้ความสนใจ ซึ่งต่อมาก็แก้ปัญหาด้วยการเสริมกิจกรรมประกอบการบรรยาย

2) การทำงานร่วมกันจะเกิดประสิทธิภาพได้ ต้องมีความร่วมมือร่วมใจ และได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ในขณะที่สภาพงานมีค่อนข้างมาก ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่ง ช่วยงานอย่างเต็มความสามารถจะทำให้งานสำเร็จลุล่วงตามเป้าประสงค์ได้ตั้งไว้

โดยสรุป ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาโดยเฉพาะในต่างจังหวัด หากมีผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสนับสนุนอย่างเต็มที่ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งแล้ว มีแนวโน้มที่ชมรมในสถานศึกษาจะดำเนินการต่อไปได้เองแม้ว่าผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดคนต่อๆ มาจะไม่สนใจให้การสนับสนุนมากเท่าคนก่อนๆ ก็ตาม ถือว่าเป็นปัจจัยความสำเร็จในการผลักดันโครงการ TO BE NUMBER ONE สำหรับกิจกรรมชมรมในสถานศึกษามีส่วนทำให้สมาชิกชมรมเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และพบว่าสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE กล้าหาญที่จะบอกหรือตักเตือนเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้เลิกและมารับการบำบัด แต่ไม่เคยได้รับการอบรมศิลปะการป้องกันตัวหรือวิธีการดูแลความปลอดภัยของตัวเอง ทำให้น่าเป็นห่วงในเรื่องความปลอดภัย สมาชิกและแกนนำจำนวนมากทุ่มเทเพื่อที่จะชนะการประกวดและหลายแห่งยึดติดกับการประกวดมากและเสียอกเสียใจเมื่อไม่ได้เข้ารอบการประกวด อย่างไรก็ตามสมาชิกหรือแกนนำจำนวนหนึ่งพลิกผันตัวเองจากการเป็นผู้ติดยามาเป็นสมาชิก/แกนนำโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองและมีจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น สิ่งที่พบเจออีกประการหนึ่งคือการที่นักเรียนเป็นสมาชิกชมรม TO BE

NUMBER ONE ทั้งโรงเรียนโดยอัตโนมัติ แต่กลับมาเข้าร่วมทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE เพียงส่วนน้อยเท่านั้น สมาชิก/แกนนำต้องการมาเข้าค่ายและมีการแย่งกันมาเข้าค่าย นอกจากนี้สมาชิก/แกนนำแทบจะทั้งหมดมีทัศนคติที่ดีมากกับองค์ประธาน โดยมองว่าทรงเข้าถึงประชาชน เป็นวัยรุ่น ทันสมัย ทันคน ทันเด็ก เข้าใจเด็กและเยาวชนเข้าถึงได้ง่าย ทำให้สมาชิกมีความจงรักภักดีและภาคภูมิใจที่ได้ทำงานถวายองค์ประธาน ข้อสังเกตสำคัญประการหนึ่งคือกิจกรรม TO BE NUMBER ONE เน้นไปที่กิจกรรมเต้น ร้องเพลง บันเทิง ดนตรี มากกว่า กีฬา และ ศิลปะ ทำให้สมาชิก/แกนนำบางส่วนอยากให้มีการขยายกิจกรรมไปสู่กิจกรรมอื่นๆ บ้าง นอกจากนี้กิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษามีความเชื่อมโยงกับชุมชนและครอบครัวน้อยกว่าชมรมในชุมชนซึ่งควรมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

สรุป ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานของของชมรม TO BE NUMBER ONE คือ

1. การสนับสนุนจากจังหวัด และผู้บริหารสถานศึกษา
2. การจัดกิจกรรมที่ไม่น่าสนใจ ต้องเพิ่มความรู้ให้กับสมาชิกชมรมฯ
3. สมาชิกที่เข้าร่วมแบบอัตโนมัติ (เข้ามาเรียนในโรงเรียนแล้วต้องเป็นสมาชิกชมรมฯ) ไม่ได้รับความร่วมมือกับการทำกิจกรรมชมรมฯ เท่าที่ควร
4. แกนนำชมรมฯ ไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ (เข้าค่าย) อย่างทั่วถึง
5. ขาดกิจกรรมด้านกีฬา ด้านศิลปะ
6. กิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษามีความเชื่อมโยงกับชุมชนและครอบครัวน้อยกว่าชมรมในชุมชน

3.2.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการสามารถสรุปภาพรวมได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์ยาเสพติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
2. การก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
3. การให้การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ ของหน่วยงานราชการ
4. การดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
5. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
6. การประกวดและการเข้ารับการประเมินของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
7. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

1. สถานการณ์ยาเสพติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

สถานการณ์ยาเสพติด คือ ระดับความรุนแรงในการเสพและการซื้อขายสารเสพติดทุกประเภทในสังคมที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE มีความเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดโดยทั่วไปของสถานประกอบการ 2) สถานการณ์ยาเสพติดภายในสถานประกอบการ 3) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของพนักงานของสถานประกอบการ ซึ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปได้ดังนี้

1) สถานการณ์ยาเสพติดโดยทั่วไปของสถานประกอบการ

สถานประกอบการมักตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมือง ที่มีผู้คนมาจากทั่วทุกสารทิศ ประกอบอาชีพหลากหลาย ต่างคนต่างมุ่งหน้าทำมาหากิน ไม่ใส่ใจกับผู้คนรอบข้าง ไม่จำเป็นต้องทำความรู้จักมักคุ้น แม้จะทำงานในที่เดียวกันก็เป็นเพียงคนที่พอจะรู้จักกันบ้างเท่านั้นเอง กลุ่มคนที่จะมีความสนิทสนมกันบ้างนั้น มักจะเป็นกลุ่มที่มาจากท้องถิ่นเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน อย่างน้อยก็ต้องมาจากภาคเดียวกัน ส่วนใหญ่มาทำงานโดยไม่ได้ย้ายทะเบียนบ้านมาด้วย พวกเขาจึงเป็นประชากรแฝงของชุมชน เขตชุมชนในลักษณะเช่นนี้กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดแฝงตัวเข้าไปได้ง่าย ชักจูงผู้คนให้หลงผิดได้ง่าย รวมทั้งแพร่กระจายยาเสพติดได้ง่าย เมื่อสถานการณ์ยาเสพติดทั่วประเทศไม่อยู่ในสภาวะที่ไว้วางใจได้ เขตชุมชนที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ จึงเป็นพื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษ

ลูกค้ามุ่งหวังของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดก็คือเหล่าผู้ใช้แรงงานที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือหรือกึ่งฝีมือ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยเฉพาะผู้ที่ต้องทำงานเป็นกะ ยิ่งต้องทำงานกะกลางคืนด้วยแล้ว ยิ่งมีโอกาสสูงมากที่จะถูกชักจูงได้ง่าย เหล่าผู้ใช้แรงงานกลุ่มนี้มักจะอายุยังน้อย เพิ่งจะมีโอกาสใช้เงินจากน้ำพักน้ำแรงของตนเองเป็นครั้งแรก ไม่ค่อยกังวลกับอนาคตมากนัก มักจะใช้ชีวิต “กิน ดื่ม เที่ยว” อย่างเต็มที่ แม้จะไม่มีปัญหาคับข้องใจอะไร บางครั้งก็อยากได้ยากระตุ้นประสาทบ้าง เพื่อให้ตนเองสามารถทำงานได้อย่างตื่นตัวตลอดเวลางาน นอกจากนั้นเมื่อเสพติดแล้ว บางคนก็พัฒนาตนเองขึ้นเป็นผู้ค้ารายย่อย เพื่อตนเองจะได้มียาเสพ และยังมีรายได้เป็นกอบเป็นกำอีกด้วย ยาเสพติดที่แพร่หลายในกลุ่มนี้คือ ยาบ้า สถานประกอบการที่มีผู้ใช้แรงงานประเภทนี้เป็นจำนวนมากจะเป็นเป้าหมายแทรกซึมของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด

ผู้ใช้แรงงานกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จะได้งานที่สบายกว่า ไม่ค่อยเครียดกับการทำงานมากนัก รวมทั้งค่าจ้างที่ได้มากกว่า อย่างไรก็ดี งานในสถานประกอบการมักจะเป็นงานแบบเดียวที่ทำซ้ำซากจำเจ ไม่ค่อยจะได้ใช้ความคิดมากนัก หลังเวลางานจึงมักใช้ชีวิตที่ผ่อนคลาย หาความสำราญตามสถานบันเทิงบ้าง ผู้ใช้แรงงานกลุ่มนี้มักจะถูกชักจูงให้ติดยาเสพติดจากสถานบันเทิงเหล่านี้ ด้วยความรู้สึกอยากจะลองเองบ้าง ถูกท้าให้ลองบ้าง หรือถูกหลอกให้ลองด้วย โดยไม่ทันตระหนักถึงผลร้ายที่ติดตามมา ยาเสพติดที่แพร่หลายในกลุ่มนี้จะเป็นพวกยาอีหรือยาไอซ์ เพราะให้ความรู้สึกว่ามีระดับและน่าลอง

พื้นที่รอบ ๆ สถานประกอบการจึงมีสถานบันเทิงหลากหลายประเภทตั้งอยู่รายรอบ มีทั้งที่ดำเนินการโดยเปิดเผย มีทั้งที่ลักลอบดำเนินการ มีทุกระดับตั้งแต่ร้านเหล้าข้างถนนไปจนถึงสถานบันเทิงเฉพาะผู้เป็นสมาชิก โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีสถานประกอบการหลากหลายกลุ่มตั้งอยู่ด้วยกัน เช่น นิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น สถานบันเทิงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะไม่เคร่งครัดตามกฎหมาย จึงเป็นแหล่งมั่วสุมของอบายมุขทุกประเภท และเป็นแหล่งให้กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดใช้เป็นจุดกระจายยาเสพติดได้

กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้น้อย รวมถึงผู้คนที่หากินในพื้นที่รายรอบสถานประกอบการที่มีรายได้ไม่แน่นอน ย่อมต้องการที่พักอาศัยที่ไม่แพง จึงเป็นผลให้เกิดชุมชนแออัดรายรอบสถานประกอบการ เป็นพื้นที่อาศัยอยู่ชั่วคราว ถ้ายังทำมาหากินมีรายได้ก็อยู่ไป ถ้าหมดทางทำมาหากินก็อพยพออกไป ชุมชนในลักษณะนี้มักที่ถูกใช้เป็นแหล่งพักยาของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด

เขตชุมชนที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่จึงเป็นพื้นที่เป้าหมายของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด เพราะมีลูกค้ามุ่งหวัง แฝงตัวแทรกซึมได้ง่าย มีแหล่งพักยาและแพร่กระจายได้รวดเร็ว และขยายเครือข่ายค้ายาได้

2) สถานการณ์ยาเสพติดภายในสถานประกอบการ

สถานประกอบการขนาดใหญ่ที่มีลูกจ้างจำนวนมากเป็นผู้ใช้แรงงานประเภทไร้ฝีมือหรือกึ่งฝีมือ หรือมีการทำงานเป็นกะ จะเป็นเป้าหมายของผู้ค้ายาเสพติด ลูกจ้างลักษณะเช่นนี้ถูกชักจูงล่อหลอกให้ติดยาเสพติดได้ง่าย ถ้าเสนอผลประโยชน์ให้มากพอ คนเหล่านั้นก็อาจพัฒนาตัวเองมาเป็นผู้ค้าได้ กลุ่มผู้ค้ายามักจะส่งคนของตัวเองแฝงตัวเข้ามาสมัครเป็นลูกจ้าง เพื่อทำการชักจูงล่อหลอกให้คนงานติดยา สามารถเผยแพร่ยาเสพติดและมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ ตัวแทนค้ายาเหล่านี้จะแฝงตัวเข้ามาได้ค่อนข้างแนบเนียน ผู้ดูแลสถานประกอบการก็ไม่อาจติดตามคนทำงานได้ในทุกฝีก้าว ย่อมยากที่จะสังเกตเห็นได้ ต้องอาศัยความร่วมมือกับตำรวจ โดยให้ตำรวจแฝงตัวเข้ามาเป็นลูกจ้างด้วย ตำรวจที่มีความเชี่ยวชาญในการตรวจตราสังเกตการณ์ ย่อมจำแนกตัวแทนค้ายาเหล่านี้ออกจากกลุ่มคนงานทั่วไปได้ เมื่อตำรวจหาตัวได้และมั่นใจว่าใช่ ก็จะดำเนินการจับกุมนอกสถานประกอบการ และสถานประกอบการก็เลิกจ้างในทันที การเข้าไปแฝงตัวในสถานประกอบการของตำรวจนั้นเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ ประการแรกเป็นการเฝ้าระวังและริเริ่มโดยฝ่ายตำรวจเอง ประการหลังเป็นการผิดสังเกตของผู้ดูแลสถานประกอบการแล้วจึงขอร่วมมือจากตำรวจ การเฝ้าระวังในลักษณะเช่นนี้ บ่อยครั้งที่จับตัวแทนผู้ค้ายาได้ และสามารถขยายผลการปราบปรามให้กว้างขวางออกไป เป็นผลที่ดียิ่งต่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะเมื่อทั้งสองฝ่ายร่วมมือกันด้วยดี

สถานประกอบการที่มีลูกจ้างประเภทที่มีทักษะชำนาญการ มักจะมีสวัสดิการที่ดีพอสมควร เช่น มีสโมสร สนามกีฬา หรือพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ มีวันลาพักร้อน จัดงานสังสรรค์รื่นเริงให้ตามโอกาส เป็นต้น กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดจะไม่ใช้วิธีแฝงตัวเข้าไปในสถานประกอบการที่มีลักษณะเช่นนี้ เพราะยากลำบากในการที่จะหาคนที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสม แต่จะใช้วิธีเผยแพร่ผ่านสถานบันเทิงรอบข้าง เพราะแฝงตัวได้ง่ายกว่า ทั้งยังสามารถเข้าถึงลูกค้าได้หลากหลายประเภท เขตชุมชนที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ก็ไม่เคยขาดสถานบันเทิงใจอยู่แล้ว บางแห่งก็เป็นที่รู้จักกันดีว่าสามารถหายาเสพติดประเภทนั้นประเภทนี้ได้ แม้ตัวสถานประกอบการประเภทนี้จะไม่ได้เป็นเป้าหมายโดยตรง แต่ก็เป็นผลให้เกิดแหล่งชุมชนที่ผู้ค้ายาเสพติดมาแสวงหาประโยชน์ได้ และเป็นต้นทางให้ยาเสพติดแพร่เข้ามาสู่สถานประกอบการของตน

เมื่อพื้นที่ที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่เป็นเป้าหมายของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ผู้บริหารสถานประกอบการจึงต้องตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหายาเสพติด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีมาตรการเฝ้าระวังอย่างตื่นตัว การบริหารภายในจึงต้องมีมาตรการคัดกรองผู้ร่วมงานที่เหมาะสม มีสวัสดิการที่ดีพอสมควร มีพื้นที่สำหรับระบายอารมณ์หรือความคับข้องหมองใจบ้าง ส่วนการบริหารภายนอกนั้น ต้องให้ความร่วมมือกับทางราชการในการป้องกันและปราบปรามอย่างเต็มที่ และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนรอบข้างเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งพักพิงและแพร่ยาของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด

3) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของพนักงานสถานประกอบการ

ตัวผู้ใช้แรงงานและครอบครัวผู้ใกล้ชิดคือลูกค้ามุ่งหวังของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่เป็นแรงงานไร้ฝีมือหรือกึ่งฝีมือมักจะเป็นวัยรุ่นที่เพิ่งจะเข้าสู่วัยทำงาน ชอบใช้ชีวิตบันเทิงเริงรมย์ไปกับกลุ่มเพื่อนอย่างเต็มที่ ในช่วงเทศกาลวันหยุดยาว ก็มักกลับบ้านเกิดไปเที่ยวสำมะเลเทเมา จึงมีโอกาสสูงมากที่จะเข้าไปพัวพันกับยาเสพติด มีทั้งที่ติดยาเสพติดจากในเมืองแล้วนำไปเผยแพร่ในชนบท และที่ติดจากชนบทแล้วกลับมาหาเสพต่อในเมือง การติดยาของคนเหล่านี้เป็นไปได้หลายลักษณะ ประการแรกเป็นการหายาเสพเอง เพราะร่างกายอ่อนล้าจากการทำงานแล้วต้องการใช้ยากระตุ้นประสาท หรือมีเหตุชักจูงอื่นใดที่ทำให้อยากใช้ยา ประการที่สองเป็นการลองเสพเพราะการชักชวนของกลุ่มเพื่อน ซึ่งเป็นไปได้ทั้งจากการโน้มน้าวจูงใจ การท้าทายให้ลอง และการแกล้งหลอกเอาสนุก ประการที่สามนั้น การใช้ชีวิตแบบนี้มีโอกาสที่จะเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดโดยไม่รู้ตัว เช่น เพื่อนฝูงดื่มกินโดยมีการผสมยาเสพติดในเครื่องดื่ม ตนเองเข้าร่วมวงก็เท่ากับร่วมเสพไปด้วย ดังนั้น ถ้าผู้ใช้แรงงานเหล่านี้ไม่มีความตื่นตัวในเรื่องยาเสพติดเพียงพอ ใช้ชีวิตอย่างไม่ระแวดระวังนัก ย่อมจะมีโอกาสเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดได้โดยง่าย

ตัวอย่างเช่น พนักงานคนหนึ่งมีความประพฤติในระดับที่ดี กลับบ้านไปพักผ่อนในช่วงวันหยุดเทศกาลสงกรานต์ กินดื่มเที่ยวไปกับเพื่อนฝูงอย่างเต็มที่ ตัวเองไม่ได้แตะต้องยาเสพติดเลย แต่เมื่อกลับมาทำงานถูกตรวจหาสารเสพติดก็พบปัสสาวะเป็นสีม่วง จึงถูกส่งตัวไปบำบัดรักษา ตัวอย่างในลักษณะนี้พบได้บ่อยมาก ดังนั้น สถานประกอบการที่มีมาตรการตรวจหาสารเสพติดในตัวพนักงาน จึงมีการสุ่มตรวจเสมอหลังเทศกาลวันหยุดยาว ซึ่งก็มักจะตรวจพบเสมออย่างน้อยปีละ 2-3 ราย ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการจึงมีโอกาสที่จะเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดได้ในทุกสถานที่และเวลา สถานประกอบการจึงต้องมีการสุ่มตรวจเป็นประจำ เพื่อป้องกันความผิดพลาด ผู้ที่ตรวจพบจะได้รับการตรวจอย่างละเอียดเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถแยกออกจากการใช้ยารักษาโรคบางชนิดที่ให้ผลในการตรวจเบื้องต้นคล้ายคลึงกัน

ผู้ใช้แรงงานที่สนุกกับชีวิตโดยไม่ระวัง มักจะมีครอบครัวเร็วโดยไม่ตั้งใจ ในขณะที่ตนเองก็ไม่พร้อมที่จะเป็นพ่อแม่คน บ้างก็ทำแท้ง บ้างก็ปล่อยตามธรรมชาติ เมื่อมีบุตรแล้ว ถ้าไม่ส่งกลับชนบทให้ปู่ย่าตายายดูแล ก็ต้องขอให้ญาติผู้ใหญ่มาช่วย มิฉะนั้นก็เลี้ยงดูกันไปตามมีตามเกิด เด็ก ๆ ที่อยู่ในชนบทมักจะได้รับการดูแลที่ดีกว่าเด็ก ๆ ในชุมชนเมือง เนื่องจากค่าครองชีพต่ำกว่า และมีสิ่งเย้ายวนใจน้อยกว่า สำหรับผู้ใช้แรงงานที่ทำงานเป็นกะ คนที่ทำงานกะกลางวันมักจะต้องไปทำงานแต่เช้าก่อนลูกจะตื่นนอนเตรียมตัวไปโรงเรียน กลับจากงานถึงบ้านก็มักจะมืดค่ำ ลูกที่ยังเล็กกำลังจะเข้านอน ลูกที่โตหน่อยก็กำลังสนุกกับโทรทัศน์ ถ้าทำงานกะกลางคืนก็ต้องพยายามนอนในช่วงกลางวันเพื่อให้ไม่ง่วงในเวลาทำงาน มักจะตื่นหลังลูกไปโรงเรียนแล้ว พอลูกกลับจากโรงเรียน ตนเองก็ต้องเตรียมตัวไปทำงาน ลักษณะการทำงานเช่นนี้ทำให้ไม่ได้อยู่ใกล้ชิดกับลูก ๆ และเด็ก ๆ ก็มีเวลาหลังเลิกเรียนที่มากเกินไป จึงมักไปมั่วสุมกับเพื่อนๆ ทำให้ถูกชักจูงได้ง่าย ถ้าทั้งพ่อและแม่ทำงานในลักษณะเดียวกันทั้งคู่ ก็ต้องอาศัยญาติผู้ใหญ่ที่มีอายุมาช่วยดูแลลูกหลาน ผู้ที่รักใคร่เอ็นดูลูกหลานก็มักจะปล่อยปละละเลย ส่วนผู้ที่อยากดูแลเข้มงวดก็ไม่มีเรี่ยวแรงจะติดตามใกล้ชิด จึงเป็นโอกาสให้เด็ก ๆ เข้าไปพัวพันกับยาเสพติด

สมาชิกของชมรมผู้หนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า ตนเองได้รับการฝึกอบรมจนมีความรู้เรื่องยาเสพติดอยู่พอสมควร และได้ทำการสั่งสอนลูกเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่เป็นประจำ เคยพาลูกไปเยี่ยมชมสถานพินิจมาแล้ว ลูกเองก็มีความเข้าใจในเรื่องยาเสพติดและตระหนักในความร้ายแรงของมันอยู่พอสมควร แต่เมื่อไปเที่ยวสนุกกับเพื่อนๆ เพื่อไม่ให้

ง่วงจนไม่สนุก เพื่อนชวนให้ลองยา ก็เลยเผลอตัวร่วมเสพไปกับเขาด้วย โชคร้ายเกิดเหตุไม่สงบ ตำรวจเข้าระงับเหตุ เลยถูกจับกุมและตรวจพบปัสสาวะสีม่วง จึงถูกส่งตัวเข้าสถานพินิจ กว่าจะประสานงานช่วยออกมาได้ ก็ต้องนอนคุกอยู่ 5 วัน 4 คืน ตนเองเลยพาลูกให้ไปดูการบำบัดที่ถ้ำกระบอก เพื่อให้เขาเห็นว่าถ้าติดแล้วมันทรมานลำบากมากแค่ไหน แล้วสรุปให้เขาเห็นถึงเภทภัยทั้งปวงที่มากับยาเสพติด ตัวอย่างนี้เป็นข้อสังเกตให้กับเราว่า แม้จะเฝ้าระวังอย่างเต็มที่แล้ว โอกาสที่จะพลาดพลั้งก็ยังมีอยู่ โดยเฉพาะกับเยาวชนที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ตรง

ผู้ทำงานในสถานการประกอบการมีโอกาสเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดได้ง่ายมาก โดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุจูงใจที่สลับซับซ้อนแต่อย่างใด เพราะงานที่ทำมักจะมีกรอบหรือแบบแผนการปฏิบัติที่แน่นอนตายตัวน่าเบื่อหน่าย สถานประกอบการยังมีระเบียบข้อปฏิบัติที่บังคับจำกัดอีกมากมาย ถ้าเงินเดือนค่าจ้างและสวัสดิการไม่จูงใจเพียงพอ คนก็ไม่ค่อยอยากทำงานด้วย ภายนอกสถานประกอบการก็มีแหล่งบันเทิงเริงรมย์หลากหลาย รายได้ที่ดีก็ทำให้เที่ยวเตร่ได้เต็มที่ แล้วยาเสพติดบางชนิดก็ยังสร้างภาพลักษณ์ให้ดูเป็นสิ่งน่านิยมสำหรับคนในวงสังคมชั้นสูงอีกด้วย แค่อยากจะเท่ก็ติดยาได้แล้ว และถ้ารู้จักวางตัวก็ไม่ผิดสังเกตนัก วิศวกรคนหนึ่ง ถ้าเขาไม่แสดงตัวแล้ว ก็ไม่มีใครรู้เลยว่าเขาติดยา แต่ด้วยกระแสต่อต้านยาเสพติดที่ชมรม TO BE NUMBER ONE ก่อขึ้น ประกอบกับการให้โอกาสกลับตัวของผู้บริหารสถานประกอบการ เขาจึงเปิดตัวเพื่อเข้ารับการบำบัดรักษา ยุทธศาสตร์รณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมจึงใช้เพื่อการเปิดใจผู้ติดยาให้เข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา

2. <u>การก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ</u>

การก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการส่วนใหญ่มาจากการริเริ่มของผู้บริหารในระดับกลาง ผู้บริหารระดับกลางคือผู้บริหารที่สามารถตัดสินใจดำเนินการในส่วนงานหรือในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ แต่ไม่สามารถตัดสินใจในเชิงนโยบายหรือดำเนินการในนามของบริษัทได้ เช่น หัวหน้าฝ่าย ผู้จัดการโรงงาน เป็นต้น ผู้บริหารระดับกลางจะเป็นผู้ดูแลโรงงานหรือส่วนงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้สนองตอบต่อนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารระดับสูง และยังต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของฝ่ายบ้านเมืองด้วย ผู้บริหารระดับกลางยังเป็นบุคคลที่ให้คุณให้โทษกับพนักงานที่อยู่ในบังคับบัญชาได้โดยตรง และดูแลครอบคลุมไปถึงเรื่องของสวัสดิการและสวัสดิภาพในพื้นที่รับผิดชอบด้วย ผู้บริหารระดับกลางที่ดีจะมีลักษณะดังนี้ สนองตอบนโยบายของบริษัทได้ดี ดำเนินการได้ถูกต้องตามกฎหมาย และได้ใจพนักงาน ดังนั้นแม้เขาจะไม่ได้เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งชมรม ก็มักจะถูกมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการ

การก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE บางครั้งก็มาจากผู้บริหารระดับสูง ซึ่งเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ ประการแรก ผู้บริหารระดับสูงเล็งเห็นคุณประโยชน์ของกิจกรรมด้วยตนเอง ประการที่สอง มาจากการผลักดันของส่วนราชการ หรือสถานประกอบการอื่น การได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารระดับสูงตั้งแต่แรกก่อตั้ง ทำให้ชมรมได้รับทุนประเดิมในการดำเนินการ มีพื้นที่ดำเนินกิจกรรม และอาจได้รับสิทธิประโยชน์บางประการที่เอื้อกับการดำเนินกิจกรรม แต่ผู้บริหารระดับสูงจะไม่ลงมือดำเนินการเอง มักจะมอบหมายให้ผู้บริหารระดับรองลงมาเป็นผู้ดูแล ส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าฝ่ายที่มีงานเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของชมรม หรือไม่ก็เจาะจงตัวผู้ที่ตนเองไว้วางใจให้มาดำเนินการ เพื่อให้มั่นใจได้ว่า การดำเนินกิจกรรมของชมรมจะไม่มีผลกระทบในทางลบต่อการดำเนินกิจการของสถานประกอบการ

หัวหน้าฝ่ายทรัพยากรบุคคลและหัวหน้าฝ่ายดูแลสวัสดิภาพองค์กร มักจะเป็นตัวเลือกในลำดับแรกๆให้เป็นผู้ดำเนินการชมรม เนื่องจากลักษณะงานที่รับผิดชอบนั้นต้องสัมพันธ์กับพนักงาน และมีข้อบังคับและนโยบายที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายหลายประการที่ไปกันด้วยดีกับการทำกิจกรรมของชมรม แต่การดำเนินการของสองฝ่ายนี้บางครั้งก็ถูกพนักงานระแวงสงสัย เพราะกลัวว่าจะเป็นการเข้ามาจับผิดพวกตน ถ้าสถานประกอบการนั้น ๆ มีฝ่ายสวัสดิการพนักงาน หรือฝ่ายพัฒนาองค์กร การดำเนินการจากฝ่ายเหล่านี้ จะได้รับการต้อนรับจากพนักงานมากกว่า เพราะมีความรู้สึกว่าเป็นการทำงานเพื่อให้ความช่วยเหลือพวกตน

การก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ของสถานประกอบการจะเป็นไปไม่ได้เลยถ้าไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารระดับสูง เพราะผู้ดำเนินการและสมาชิกทุกคนของชมรมคือพนักงานของสถานประกอบการทั้งสิ้น ต้องทำงานภายใต้การกำกับสั่งงานที่ส่งต่อมาตามลำดับชั้น มีกฎระเบียบมากมายที่เป็นกรอบกำหนดให้ต้องทำหรือห้ามทำ และผู้บริหารระดับสูงคือผู้ที่จะตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานด้านใด ในนามของสถานประกอบการได้ ถ้าผู้บริหารระดับสูงไม่อนุมัติ กิจกรรมใด ๆ ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้

ในกรณีที่ผู้บริหารระดับสูงเป็นผู้วางนโยบายให้มีการก่อตั้งชมรม หรือผู้ดำเนินการชมรมสามารถนำเสนอได้ว่ากิจกรรมของชมรมได้สร้างเสริมประโยชน์ให้กับสถานประกอบการมากมายเพียงใด ผู้บริหารระดับสูงก็จะให้ความเห็นชอบและให้ทุนสนับสนุนเต็มที่ ผู้บริหารในระดับรองๆก็จะไม่มีความเห็นค้าน ผู้บริหารระดับล่างก็จะยินดีปฏิบัติโดยไม่มีเงื่อนไข ความขัดแย้งระหว่างพนักงานทั่วไปกับพนักงานที่ทำกิจกรรมก็จะลดน้อยลง ในระหว่างที่ยังไม่ได้การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงเต็มที่นั้น ความขัดแย้งเหล่านี้ย่อมมีเป็นธรรมดา ผู้ดำเนินการชมรมจึงต้องมีความสามารถในการจัดการแก้ไขปัญหา จะต้องดำเนินกิจกรรมของชมรมไม่ให้กระทบกับงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ถ้าสามารถปรับเปลี่ยนแบบแผนการทำงานให้เกื้อหนุนกันก็ยิ่งดี มีปัจจัย 2 ประการที่ต้องคำนึงถึงในการดำเนินการชมรม ต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงาน และไม่เป็นการรอนสิทธิ์ที่มีอยู่เดิมของพวกเขา

ไม่ปรากฏว่าการก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการมาจากการริเริ่มรวมตัวของพนักงาน เพราะพวกเขาแม้จะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมอยู่บ้าง ก็ไม่เคยคิดว่าตัวเองจะมีสิทธิ์ไปทำอะไรได้ **การก่อตั้งชมรมจึงมาจากผู้บริหารไม่ว่าจะเป็นในระดับไหน และต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงในระดับหนึ่ง** จึงจะสามารถดำเนินการได้ เมื่อผู้บริหารระดับสูงให้ความเห็นชอบ ผู้บริหารในระดับรองๆ ลงไปก็ไม่เป็นปัญหา การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการจึงเป็นไปในลักษณะเช่นนี้ 1) ผู้บริหารระดับสูงให้ความเห็นชอบ 2) ผู้บริหารระดับรองลงมาเป็นผู้บริหารชมรม 3) สมาชิกที่เอาการเอางานเป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรม 4) สมาชิกทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมตามแต่โอกาสจะอำนวยและตัวเองพอใจ

3. <u>การให้การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการของหน่วยงานราชการ</u>

กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ยึดถือขอบเขตของจังหวัดเป็นหน่วยพื้นฐาน และยึดถือการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเป็นกิจกรรมหลัก ส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนหลักมี 3 หน่วยงาน คือ แรงงาน ตำรวจและสาธารณสุข แรงงานสนับสนุนด้านนโยบายงบประมาณการประสานงาน การเป็นพี่เลี้ยงตำรวจให้การสนับสนุนในการป้องกันและปราบปราม สาธารณสุขให้การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมและบำบัดรักษา สำหรับสถานประกอบการนั้นจะมีหน่วยงานฝ่ายแรงงานร่วมด้วย โดยจะดูแลในเรื่องสวัสดิภาพของสถานการประกอบการและสวัสดิการของคนงาน หน่วยงานเหล่านี้จะให้การสนับสนุนตามภารกิจที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ บางหน่วยงานอาจมีงบประมาณ

เพื่อการสนับสนุนกิจกรรมของชมรม ซึ่งอยู่ในอำนาจอนุมัติของหน่วยงานระดับจังหวัด โดยทั่วไป สาธารณสุขจังหวัดจะดูแลชมรมในสถานศึกษาและชุมชน แรงงานจังหวัดจะดูแลชมรมในสถานประกอบการ แต่ไม่ได้มีลักษณะตายตัว แล้วแต่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะเห็นสมควร การดำเนินงานใด ๆ ที่มีลักษณะเป็นโครงการหรือเกี่ยวเนื่องกับหลายหน่วยงานนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็นผู้ลงนามอนุมัติในขั้นสุดท้าย

1) การให้การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการของผู้ว่าราชการจังหวัด

เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ลงนามในขั้นตอนสุดท้ายที่จะอนุมัติให้การสนับสนุนใดๆ กับโครงการหรือกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในจังหวัด ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ลงนาม โครงการนั้นๆ ก็เป็นอันยุติ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นปัจจัยชี้ขาดในการดำเนินกิจกรรมของชมรมในจังหวัดนั้นๆ ถ้า ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชมรมในลำดับต้นๆ และให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่น ช่วยผลักดันให้เกิดชมรมในหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด สนับสนุนกิจกรรมของชมรมในทุกด้าน ทั้งเงินทุน สถานที่ และเข้าร่วมประสานงานให้ชมรมในจังหวัดเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายได้ กิจกรรมของชมรมก็มีโอกาสพัฒนาก้าวหน้าไป แต่ถ้าให้ความสำคัญกับกิจกรรมอื่นๆมากกว่า กิจกรรมของชมรมก็อาจถูกปล่อยปละละเลยบ้าง

2) การให้การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการของตำรวจ

ตำรวจเป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE มากที่สุด เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ สำหรับภายนอกนั้นคือพื้นที่รอบนอกสถานประกอบการทั้งหมด รวมถึงชุมชน สถานศึกษา และสถานบริการอื่นๆ ซึ่งผู้บริหารสถานประกอบการดำเนินการใดๆ ไม่ได้อยู่แล้ว

สำหรับภายในนั้นคือการตรวจหาสารเสพติดในตัวพนักงาน ตรวจหาสิ่งเสพติดภายในสถานที่ ตลอดจนการติดตามตรวจสอบบุคคลที่มีพฤติกรรมน่าสงสัย ทั้งภายในและภายนอกสถานประกอบการ การตรวจหาสารเสพติดในตัวพนักงานเป็นมาตรการที่ถูกใช้เป็นประจำ การดำเนินการเป็นไปได้ทั้งโดยการประสานงานขอเข้ามาตรวจเองจากตำรวจและการขอความร่วมมือไปให้เข้ามาตรวจจากสถานประกอบการ มีการตรวจหาสารเสพติดในตัวพนักงานแบบทุกคน อย่างน้อยปีละครั้ง บางแห่งก็หลายครั้ง บางแห่งก็รวมถึงตัวผู้บริหารในทุกระดับด้วย นอกจากนั้นก็มีการสุ่มตรวจเป็นระยะๆ ทั้งที่มีการแจ้งล่วงหน้าและไม่แจ้ง ส่วนใหญ่จะทำในช่วงที่มีวันหยุดยาวติดต่อกันหลายวัน เช่น วันหยุดช่วงสงกรานต์ บางแห่งกำหนดให้พนักงานที่เพิ่งเข้าทำงานต้องได้รับการตรวจหาสารเสพติดก่อนหรือทันทีที่เข้าทำงาน บางแห่งก็ไปตรวจเอาในช่วงที่มีการสุ่มตรวจโดยรวมตัวพนักงานใหม่ไว้ด้วย ตำรวจอาจมีการแฝงตัวเข้าไปในสถานประกอบการเพื่อสังเกตการณ์ และดำเนินการจับกุมผู้ที่กระทำการเป็นผู้ค้ายา ตำรวจจะให้การฝึกอบรมในด้านการเฝ้าระวัง เช่น การสังเกตพฤติกรรม การตรวจตราสถานที่ เป็นต้น และมาตรการและแบบแผนในการดำเนินการตามกฎหมาย การให้การสนับสนุนของตำรวจเป็นไปด้วยดี และได้รับความพึงพอใจจากสถานประกอบการ

3) การให้การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการของกระทรวงสาธารณสุข

กรมสุขภาพจิตจะเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงสาธารณสุขที่ดูแลกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นเลขานุการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมของชมรมฯ ในระดับจังหวัด หน่วยงานสาธารณสุขจะให้การสนับสนุนทางด้านวิชาการและการบำบัดรักษาเป็นหลัก เช่น การจัดการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้ การจัดหาสถานที่เพื่อการบำบัดรักษาการจัดหานักจิตวิทยามาช่วยดำเนินการในกรณี

ที่จะทำกิจกรรมกลุ่มบำบัด จัดการฝึกอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีภายในครอบครัว และการแก้ปัญหาภายในครอบครัวที่ไม่ใช้ความรุนแรง รวมถึงการดูแลสุขอนามัยโดยทั่วไปทางกายและทางใจ ส่วนกิจกรรมของชมรมในด้านอื่นๆ นั้น สาธารณสุขจะให้การสนับสนุนตามสมควร

4) การให้การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการของกระทรวงแรงงาน

แรงงานจังหวัดเป็นหน่วยงานที่ดูแลด้านแรงงานในลักษณะทั่วไปทั้งจังหวัด และเป็นหน่วยงานหลักของกระทรวงแรงงานที่จะให้การสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE สำหรับสถานประกอบการในระดับจังหวัด ขณะที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมดูแลด้านความปลอดภัยและสวัสดิภาพของพนักงานในสถานประกอบการ ถ้าหน่วยงานทั้งสองนี้มีแบบแผนการปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการประสานการดำเนินการตามกฎหมายเข้ากับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE และเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน แต่ถ้าไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน สถานประกอบการย่อมต้องเลือกการปฏิบัติตามฝ่ายสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมากกว่า เพราะเป็นฝ่ายที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลตามกฎหมาย ทั้งนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อกิจกรรมในส่วนของชมรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะทุนสนับสนุนกิจกรรมของชมรมอยู่ในอำนาจอนุมัติของแรงงานจังหวัด

การให้การสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในส่วนของทางราชการนั้น ไม่ว่าทางส่วนกลางจะกำหนดนโยบายเอาไว้อย่างไร การปฏิบัติที่เป็นจริงจะขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้ว่าราชการจังหวัดและหัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ เนื่องจากตัวบุคคลผู้เข้ามาทำหน้าที่เหล่านี้มีการปรับเปลี่ยนหมุนเวียนไปตามวาระ แต่ละคนก็มีวิสัยทัศน์ในการบริหารที่เป็นของตนเอง มีแบบแผนการปฏิบัติงานที่มีลักษณะเฉพาะตน ถ้าปัจจัยที่มีลักษณะเป็นปัจเจกวิสัยเหล่านี้มีแนวทางที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเกื้อหนุนกันกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE รวมถึงกิจกรรมของราชการอื่นใด ก็ย่อมจะพัฒนาก้าวหน้าต่อเนื่องไปด้วยดี ในทางตรงกันข้าม การปรับเปลี่ยนตัวบุคคลที่มีปัจเจกวิสัยไม่เอื้อต่อกันก็จะเป็นการชะงักงันของกิจกรรมบางอย่าง และต้องเริ่มต้นใหม่ของกิจกรรมอีกบางอย่าง

อนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลให้การสนับสนุนของหน่วยงานนั้นๆ อาจจะมีผู้เคยร่วมงานอื่นใดที่ตนเองไว้วางใจและเชื่อมั่นในผลงาน ก็อาจจะแนะนำบุคคลนั้นให้กับผู้ดำเนินกิจกรรม ด้วยคาดหวังว่าจะได้ผลงานที่ออกมาดูดีเป็นที่น่าพึงพอใจ แต่ในสถานการณ์ที่เป็นจริงอาจไม่ได้ดูดีตามเจตนารมณ์ของผู้ดำเนินกิจกรรมก็ได้ เช่น กรณีของการรับเหมาจัดพื้นที่แสดงผลงานของกลุ่มไออาร์พีซี ซึ่งเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้แนะนำ แล้วผู้รับเหมาไม่อาจดำเนินการให้เสร็จทันเวลา เป็นต้น

4. <u>การดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ</u>

ในหัวข้อนี้มีประเด็นที่จะนำเสนอ ดังนี้

1) กองทุนในการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
2) คณะกรรมการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
3) สถานที่ดำเนินการของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ
4) การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

1) กองทุนในการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ชมรม TO BE NUMBER ONEในสถานประกอบการมักจะได้รับทุนประเดิมจำนวนหนึ่งจากผู้บริหาร แต่เป็นจำนวนที่ไม่มากนัก กิจกรรมลำดับแรกในการดำเนินงานจึงเป็นการทำกิจกรรมเพื่อหาทุนมาดำเนินการ โดยใช้ทุนประเดิมที่ได้รับมาเป็นต้นทุน จัดทำสินค้าจำพวกขนม ของชำร่วย เสื้อผ้า เป็นต้น มาจำหน่าย ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดหาวัตถุดิบเข้ามา แล้วสมาชิกช่วยกันทำการผลิตเป็นสินค้า เป็นการเรียนรู้ด้วยกัน ฝึกฝนทักษะไปด้วยกัน ด้านหนึ่งเป็นการหาทุนเข้าชมรม อีกด้านหนึ่งก็เป็นการสร้างอาชีพเสริมให้กับสมาชิก บางแห่งที่มีพนักงานจำนวนมากก็พัฒนาไปเป็นการจัดตลาดนัด ด้านหนึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกให้พนักงานของสถานประกอบการได้จับจ่ายใช้สอยกันโดยไม่ต้องเดินทาง อีกด้านหนึ่งก็จะได้ค่าเช่าพื้นที่ขายมาเป็นทุนดำเนินงานของชมรม อีกทั้งยังใช้เป็นกิจกรรมสร้างกระแสได้อีกด้วย

สำหรับเงินทุนในการดำเนินการตามโครงการต่างๆ เช่น การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ การจัดค่าย การประกวด ฯลฯ ก็ต้องขอการสนับสนุนเพิ่มเติมจากผู้บริหารสถานประกอบการบ้าง จากหน่วยงานราชการบ้าง ทั้งนี้ก็ต้องสุดแล้วแต่ว่าฝ่ายนั้นๆ จะเห็นสมควร ถ้าสามารถรวบรวมเงินทุนได้เพียงพอก็ดำเนินงานตามโครงการได้ แต่ถ้าไม่เพียงพอก็ต้องยุติโครงการ ถ้าผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนในการดำเนินการของชมรมด้วยดีมาตั้งแต่ต้น หรือเมื่อชมรมดำเนินการไประยะหนึ่งแล้วได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารระดับสูงและให้การสนับสนุนเต็มที่ ชมรมก็จะได้รับการจัดสรรงบประมาณมาให้ดำเนินการ งบประมาณส่วนนี้อาจแฝงอยู่ในงบประมาณปกติหรือแยกส่วนออกมาเป็นงบต่างหาก อาจอยู่ในความรับผิดของฝ่ายต่างๆ หรือมอบให้ชมรมเป็นผู้รับผิดชอบไปเลย ทั้งนี้ก็สุดแล้วแต่ดุลยพินิจของผู้บริหารสถานประกอบการ

2) คณะกรรมการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

คณะกรรมการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONEในสถานประกอบการมีองค์ประกอบแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ผู้บริหารชมรม กรรมการดำเนินงาน และสมาชิกทั่วไป

ผู้บริหารชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

มักจะเป็นผู้บริหารระดับกลางที่ผู้บริหารระดับสูงให้ความเห็นชอบ ไม่ว่าจะเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการเอง หรือได้รับการมอบหมายภารกิจให้มาดำเนินการ ทั้งนี้ต้องเป็นผู้ที่ผู้บริหารระดับสูงให้ความไว้วางใจ เชื่อมั่นว่าจะไม่นำพากิจกรรมของชมรมไปในทิศทางที่ขัดแย้งกับผลประโยชน์ของสถานประกอบการ มีอำนาจตัดสินใจในการบริหารงานในระดับหนึ่ง ที่จะปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน หรือโยกย้ายบุคลากรในการทำงาน เพื่อประสานประโยชน์ระหว่างกิจการของสถานประกอบการกับกิจกรรมของชมรมได้ รวมทั้งต้องเป็นผู้ที่ได้รับการเคารพนับถือจากพนักงานด้วย จึงจะสามารถนำพากิจกรรมของชมรมก้าวหน้าไปด้วยดี หน้าที่หลักของผู้บริหารชมรมก็คือการบริหารกิจกรรมของชมรมภายในสถานประกอบการโดยประสานงานกับผู้บริหารระดับสูง เป็นตัวกลางรับการประสานงานจากส่วนราชการในกิจกรรมที่จะเข้ามาดำเนินการในสถานประกอบการ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ใช้อำนาจตามกฎหมาย เช่น การตรวจหาสารเสพติด ส่วนกิจกรรมอื่นๆ จะดำเนินการในฐานะของผู้ร่วมโครงการ เช่น ร่วมวางโครงการหรือแผนงาน และช่วยแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ ซึ่งผู้ดำเนินงานอาจไม่สามารถหรือไม่มีอำนาจในการจัดการ

กรรมการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

บุคคลกลุ่มนี้เป็นตัวจักรสำคัญในการผลักดันให้กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการให้พัฒนาก้าวหน้าไป เพราะกิจกรรมทุกอย่างต้องอาศัยพวกเขาเป็นผู้ดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมหาทุน การให้การฝึกอบรม การก่อกระแส หรือการขยายเครือข่าย พวกเขาต้องเป็นผู้นำการทำกิจกรรม เป็นวิทยากรหรือพี่เลี้ยงกลุ่ม เป็นผู้บรรยายสรุปหรือนำเสนอผลงาน ฯลฯ การเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการนั้นมีทั้งแบบที่ผู้บริหารชมรมเจาะจงคัดเลือกมา มีทั้งที่ให้แต่ละฝ่ายคัดสรรส่งตัวแทนเข้ามา ทั้งนี้ต้องให้เป็นไปด้วยความสมัครใจ เพราะเป็นการเพิ่มภาระงานที่ไม่มีค่าตอบแทน มีบ้างที่มีการเปิดรับสมัครแล้วให้มีการเลือกตั้ง แต่ก็เป็นไปในวงจำกัด และผู้บริหารชมรมต้องให้ความเห็นชอบอยู่ดี จึงกล่าวได้ว่า กรรมการดำเนินการของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการมาจากการคัดสรรประกอบกับความสมัครใจ การเลือกตั้งเป็นเพียงองค์ประกอบเพื่อเสริมความชอบธรรมเพื่อการอ้างอิงบ้างเท่านั้น

กรรมการดำเนินงานอาจมีการจัดสรรตำแหน่งเพื่อรับผิดชอบงานต่างๆ โดยทั่วไปจะมีประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน เหรัญญิก 1 คน และอื่นๆตามแต่จะเห็นสมควร ประธานจะทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมของชมรมทั้งหมด และประสานงานกับฝ่ายนโยบาย โดยทั่วไป ผู้บริหารชมรมจะทำหน้าที่กำกับเชิงนโยบาย ไม่ได้ร่วมอยู่ในกรรมการดำเนินการ แต่บางแห่งผู้บริหารชมรมก็มาทำหน้าที่เป็นประธานชมรมด้วย กรณีนี้มีข้อดีที่ทำให้ฝ่ายนโยบายกับฝ่ายปฏิบัติงานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้สามารถนำเสนอโครงการเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการบริหารสถานประกอบการได้โดยตรง ในกรณีที่ประธานไม่ใช่ผู้บริหารชมรมก็จะเป็นการเปิดทางให้พนักงานทั่วไปได้มาฝึกงานในตำแหน่งบริหาร และเป็นการเตรียมผู้สืบทอดภารกิจของชมรมด้วย เลขานุการนั้นทำหน้าที่ประสานงานภายในกรรมการดำเนินงาน และระหว่างกรรมการดำเนินงานกับสมาชิก ส่วนเหรัญญิกนั้นดูแลด้านการเงิน สามตำแหน่งนี้เป็นภาระงานที่จำเป็น ตำแหน่งอื่นๆนั้นตั้งเพิ่มเติมได้ตามความจำเป็นของภาระงานที่เพิ่มขึ้น กรรมการดำเนินงานอาจจะไม่มีตำแหน่งใดๆ เป็นเพียงสมาชิกผู้เอาการเอางานที่มาช่วยทำกิจกรรมของชมรมตามวาระหรือตามโครงการก็ได้ ต่อเมื่อกลายมาเป็นภาระงานประจำ ก็ค่อยตั้งตำแหน่งมารองรับก็ได้

สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

หนึ่งในตัวชี้วัดของการดำเนินการที่ประสบความสำเร็จของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการก็คือ พนักงานทุกคนของสถานประกอบการต้องเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ดังนั้นสถานประกอบการที่มีชมรม TO BE NUMBER ONE ตั้งอยู่ โดยเฉพาะสถานประกอบการที่ประสงค์จะเข้าร่วมการประกวด จึงต้องมีนโยบายให้คำแนะนำอย่างเข้มข้นต่อพนักงานให้สมัครเป็นสมาชิกของชมรม บ้างก็กวดขันให้หัวหน้าฝ่ายให้การดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังในการแนะนำพนักงาน บ้างจัดทำเป็นบันทึกความร่วมมือของพนักงานกับสถานประกอบการ บ้างก็เป็นใบสมัครสมาชิกที่แนบมากับใบสมัครงาน เหล่านี้เป็นต้น สมาชิกโดยทั่วไปจึงเป็นเพียงส่วนเติมเต็มของชมรม เข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการส่วนตัวและแล้วแต่โอกาสจะอำนวย สมาชิกคนใดที่มีความกระตือรือร้น ขยันขันแข็งในการร่วมกิจกรรม ผู้บริหารชมรมก็อาจคัดตัวเข้ามาเป็นกรรมการดำเนินการหรืออาจให้เป็นแกนนำคนสำคัญในกิจกรรมบางด้านของชมรมก็ได้

การดำเนินการของชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นกิจกรรมแบบอาสาสมัคร ทำงานด้วยจิตอาสาที่ไม่มีค่าตอบแทนใดๆ ทั้งยังต้องทำงานในหน้าที่รับผิดชอบในสถานประกอบการของตนให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอีกด้วย สมาชิกคนหนึ่งได้ให้ความเห็นที่น่ารับฟังเป็นอย่างยิ่ง “ไม่มีนายคนไหนจ้างลูกจ้างให้มาทำกิจกรรม

TO BE NUMBER ONE อย่างเดียว” ถ้างานในหน้าที่รับผิดชอบของตนเป็นงานที่ไปกันได้ดีกับงานของชมรม เช่น งานในฝ่ายทรัพยากรบุคคล งานในฝ่ายสวัดิการ หรืองานในฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ เป็นต้น ปัญหาในการทำงานก็อาจน้อยลง ผู้ดำเนินงานชมรมส่วนใหญ่จะทำงานนอกเวลางาน เพื่อไม่ให้กระทบกับงานในหน้าที่ ซึ่งสถานประกอบการบางแห่งก็ให้สิทธิ์ที่จะเบิกเป็นค่าล่วงเวลาได้ ส่วนการทำกิจกรรมในเวลางานนั้น ถ้าเป็นงานที่พอจะวางมือได้ เช่น งานเอกสารในสำนักงาน เป็นต้น ก็วางมือไว้ก่อน แล้วค่อยกลับมาทำต่อหลังเสร็จกิจกรรม แต่ถ้าเป็นงานที่ไม่อาจวางมือได้ เช่น งานที่ต้องทำต่อเนื่องในสายพานการผลิต เป็นต้น ก็ต้องขอความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงานให้ทำงานเสริมให้ แล้วตนเองมาทำงานเสริมชดเชยให้ในวันถัดไป ซึ่งสถานประกอบการบางแห่งได้ปรับกระบวนการทำงานในส่วนนี้ให้เป็นการทำงานแบบคู่ขนาน โดยให้มีคนทำงานสองคนรับผิดชอบในงานเดียวกัน เผื่อว่าใครคนหนึ่งมีเหตุจำเป็นใดๆต้องละจากงาน อีกคนก็ยังคงทำงานต่อไปได้ เพื่อไม่ให้กระทบต่องานทั้งกระบวนการ

3) สถานที่ดำเนินการของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

สถานที่ดำเนินการแบ่งออกได้เป็น 2 ประเด็น คือ สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมเป็นครั้งคราว เช่น จัดนิทรรศการ ออกร้านขายสินค้า เป็นต้น กับสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมแบบถาวร เช่น ศูนย์เพื่อนใจฯ เป็นต้น สถานที่ดำเนินกิจกรรมเป็นครั้งคราวภายในสถานประกอบการจะไม่ค่อยมีปัญหามากนัก เพราะสถานประกอบการโดยทั่วไปมักมีพื้นที่ส่วนกลาง พื้นที่พักรอหรือพักผ่อน และพื้นที่ว่างบ้างตามสมควร ชมรมสามารถขอใช้พื้นที่เหล่านี้ในการดำเนินกิจกรรมได้ บางสถานประกอบการอาจจัดสรรให้มีพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับพนักงานเป็นการเฉพาะ ก็จะยิ่งสะดวกในการใช้สถานที่โดยประสานความร่วมมือกับผู้ดูแลสถานที่นั้นๆ มีปัจจัยสำคัญสองประการที่ต้องคำนึงถึงในการใช้สถานที่ภายในสถานประกอบการเพื่อการดำเนินกิจกรรมก็คือ ต้องได้รับการอนุมัติจากผู้บริหารระดับสูง และไม่เป็นการก้าวล่วงสิทธิดั้งเดิมของพนักงานในการใช้สถานที่นั้น หรืออย่างน้อยก็ต้องตกลงจัดสรรปันส่วนกันได้เป็นที่พึงพอใจของพนักงาน

สถานที่ดำเนินกิจกรรมนอกสถานประกอบการ เช่น การจัดค่าย เป็นต้น จะเป็นปัญหามากกว่า เพราะสถานประกอบการทั่วไปย่อมไม่มีสถานที่แบบนี้เป็นของตนเอง จำเป็นต้องขอการเอื้อเฟื้อสถานที่จากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น วัด เป็นต้น มิฉะนั้นก็ต้องมีค่าใช้จ่ายด้านสถานที่ตามสมควร ถ้าทุนดำเนินการของชมรมมีเพียงพอก็ไม่เป็นไร ถ้าไม่พอก็ต้องหาการสนับสนุนเพิ่มเติมจากผู้บริหารสถานประกอบการหรือหน่วยงานอื่นใดที่จะให้การอนุเคราะห์

ศูนย์เพื่อนใจฯจะเป็นปัญหามากกว่า เพราะเป็นสถานที่ที่จะต้องใช้ในการดำเนินกิจกรรมแบบถาวร เนื่องจากชมรมไม่มีสถานะทางการในโครงสร้างของสถานประกอบการ ถ้าผู้บริหารระดับสูงให้การสนับสนุนชมรมก็สามารถเจรจาต่อรองขอใช้พื้นที่ได้ ถ้าสถานประกอบการใดมีการจัดสรรพื้นที่เป็นการเฉพาะให้พนักงานได้ใช้เป็นพื้นที่พักผ่อนหรือทำกิจกรรมนอกเวลางานแล้ว ชมรมก็อาจขอแบ่งใช้ได้ ถ้าไม่มีก็ต้องขอใช้พื้นที่ร่วมกับส่วนงานอื่นๆ ผู้บริหารสถานประกอบการบางแห่งที่ให้ความสำคัญกับชมรม ก็อาจจะจัดสร้างหรือให้ทุนในการจัดสร้างได้ การเลือกสถานที่ตั้งศูนย์เพื่อนใจฯมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นทั้งภาพลักษณ์และตัวแทนของชมรม ต้องจัดรูปแบบให้เป็นพื้นที่ผ่อนคลาย พูดคุยกันได้ทุกเรื่องราว มีการเตรียมการณ์เพื่อชีวิตที่จะอยู่ยาวไปข้างหน้า จึงควรตั้งในพื้นที่ที่สมาชิกเข้าใช้ได้โดยสะดวก ไม่ว่าจะมีความจำเป็นหรือไม่ก็ตาม เช่น อยู่ในเส้นทางที่ทุกคนต้องเดินผ่าน เป็นจุดพักรอรถรับส่ง เป็นต้น

ถ้าชมรมยังไม่มีสถานที่เป็นตนเอง ผู้บริหารชมรมหรือฝ่ายงานที่ดูแลชมรมอาจจะแบ่งพื้นที่ในที่ทำงานของตนมาเป็นที่ตั้งของชมรม เพื่อใช้เป็นสถานที่เก็บเอกสารและติดต่อประสานงาน สำหรับศูนย์เพื่อนใจฯ ก็อาจจะเป็นมุมเล็กๆ บนโถงทางเดิน บางแห่งใช้โทรศัพท์สายด่วนเป็นสื่อกลางแทน อาจจะเป็นหมายเลขที่ส่วนกลางจัดให้หรือเป็นหมายเลขส่วนตัวของกรรมการดำเนินงานที่อาสาสมัคร โดยรับปรึกษาพูดคุยทุกเรื่องราว ไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นกิจกรรมของชมรมเท่านั้น ชมรมที่มีศูนย์เพื่อนใจฯ อยู่แล้วก็อาจสร้างเครือข่ายเพื่อนใจสายด่วนนี้มาช่วยเสริมอีกทางหนึ่งก็ได้

4) การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

เมื่อชมรม TO BE NUMBER ONE ได้ก่อตั้งขึ้นแล้ว ผู้บริหารชมรมได้คัดสรรบุคลากรมาร่วมทำงานได้จำนวนหนึ่ง ได้รับทุนประเดิมก้อนหนึ่งจากผู้บริหารสถานประกอบการ กิจกรรมอันดับแรกที่ต้องทำคือกิจกรรมหาทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงาน เพราะทุนประเดิมที่ได้รับนั้นไม่เพียงพอ โดยการใช้ทุนประเดิมที่ได้รับนั้นในการจัดหาวัตถุดิบมาผลิตสินค้า เช่น ขนมขบเคี้ยว ของชำร่วย เสื้อยืดพิมพ์ลาย เป็นต้น มาจำหน่าย ชมรมควรใช้กิจกรรมหาทุนนี้เป็นการเปิดตัวชมรมให้เป็นที่รู้จัก และเป็นการเริ่มต้นก่อกระแสให้กับกิจกรรมของชมรม ตลอดจนเป็นการหาสมาชิกที่สมัครใจและสนใจจริงๆ มาร่วมงาน

กิจกรรมหนึ่งที่สืบเนื่องต่อมากับกิจกรรมหาทุนก็คือการฝึกอบรมอาชีพเสริม เช่น การทำอาหาร ขนม ของขบเคี้ยว และเครื่องดื่ม การทำงานเย็บปักถักร้อย งานประดิษฐ์ ทำเป็นของตกแต่งหรือของชำร่วย เป็นต้น เป็นการส่งเสริมสมาชิกให้ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปทำเสริมเพิ่มรายได้ ชมรมจะมอบผลงานเหล่านั้นให้กับสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ หรือจะนำมาจำหน่ายเพื่อหารายได้เข้าชมรมก็ได้ กิจกรรมเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องจัดเป็นโครงการฝึกอบรมที่ต้องใช้เวลายาวนานนัก ควรจะเป็นสิ่งที่ฝึกทำได้ง่ายๆ ภายในเวลา 1 ชั่วโมงหรือน้อยกว่า เพื่อพนักงานจะมาเข้าร่วมได้ในช่วงพักเบรก เมื่อได้รับความนิยมและมีผู้สนใจมากพอ จึงค่อยดำเนินการจัดการฝึกอบรมอย่างเป็นโครงการอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งในด้านการก่อกระแสและการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน

ในระหว่างการหาทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมของชมรมอยู่นั้น ผู้บริหารชมรมจะต้องจัดการฝึกอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดในทุกด้าน และการดำเนินกิจกรรมตามแบบแผนของชมรม TO BE NUMBER ONE ให้กับกรรมการดำเนินงานและสมาชิกรุ่นแรกเริ่มก่อตั้ง พวกเขาอาจจะไม่มีความรู้ต่างๆเหล่านี้ หรือมีแต่ไม่เพียงพอที่จะใช้ในการทำงาน การฝึกอบรมนี้จึงเป็นการให้ความรู้ สร้างความเข้าใจให้ตรงกัน และวางแนวทางในการทำงานร่วมกันไว้เพื่อพวกเขาจะได้นำไปใช้ในการทำงาน

กิจกรรมในลำดับต่อมาคือการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เริ่มต้นด้วยการจัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ติดตามที่ต่างๆ จัดแสดงนิทรรศการตามโถงทางเดินบ้าง เมื่อเป็นที่สนใจพอสมควรแล้ว ก็จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด อาจมีการจัดค่ายสัมมนาเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อาจมีการพาไปเยี่ยมชมสถานบำบัด สถานพินิจ และทัณฑสถานบ้าง เพื่อให้เห็นถึงเภทภัยของยาเสพติดอย่างทั่วด้าน เป็นการก่อกระแสให้มีความตื่นตัวต่อการเฝ้าระวังยาเสพติด

กิจกรรมที่ต้องทำคู่ขนานไปอีกกิจกรรมหนึ่งก็คือ การตรวจหาสารเสพติดในตัวพนักงานและการตรวจหาสารเสพติดในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ปกติต้องทำอยู่ตามกฎระเบียบบังคับของฝ่ายบ้านเมือง ส่วนที่ชมรมเสริมเติมเข้าไปก็คือการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเข้าสู่โครงการบำบัดรักษาโดยสมัครใจในโครงการใครติดยายกมือขึ้น โดยในครั้งแรกสถานประกอบการจะออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้ก่อน แต่ถ้าผู้ติดยาหวนกลับไปเสพซ้ำครั้งต่อไปก็ต้องออกค่าใช้จ่ายเอง ในกรณีที่เกินจะเยียวยาก็ต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมตามกฎหมาย

อีกกิจกรรมหนึ่งคือการสร้างศูนย์เพื่อนใจฯ มีทั้งที่อยู่ในรูปของสถานที่ทางกายภาพและเป็นเครือข่ายสายด่วนในโลกเสมือน สำหรับสถานที่นั้นจะอยู่ในรูปแบบของพื้นที่สังสรรค์ พักผ่อน เล่นดนตรีและกีฬา ฯลฯ โดยอาจมีมุมสำหรับพูดคุยปรึกษาหารือ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งที่เกี่ยวกับยาเสพติดและเรื่องทั่วไปๆ โดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ ทุกคนสามารถเข้าใช้สถานที่ได้โดยไม่ถูกเพ่งเล็งว่าเป็นผู้มีปัญหายาเสพติด การสร้างเครือข่ายสายด่วนนั้นเป็นทางออกที่ดีสำหรับสถานประกอบการที่ไม่อาจจัดสรรปันส่วนพื้นที่ออกมาเพื่อการนี้ได้ หลายแห่งใช้เป็นกิจกรรมเสริม เครือข่ายสายด่วนเป็นเครือข่ายนิรนาม ทั้งผู้โทรและผู้รับสายไม่จำเป็นต้องเปิดเผยตัวตน ลักษณะเช่นนี้จะทำให้ทั้งสองฝ่ายพูดคุยกันได้สนิทใจมากขึ้น และก็เช่นเดียวกัน ทั้งคู่ไม่จำเป็นต้องพูดคุยแต่เรื่องของยาเสพติดเท่านั้น จะเป็นเรื่องอะไรก็คุยกันได้

เมื่อสามารถสร้างเสริมกิจกรรมในสถานประกอบการของตนให้ดำเนินไปด้วยดีแล้ว กิจกรรมที่จะต้องทำต่อไปคือการขยายเครือข่าย โดยเริ่มจากสถานประกอบการที่อยู่ในเครือบริษัทเดียวกัน แล้วไปสู่สถานประกอบการที่เกี่ยวโยงสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเกี่ยวพันกันด้วยเรื่องของการค้า พื้นที่ หรืออื่นใด จากนั้นก็ขยายเข้าสู่ชุมชน ทั้งชุมชนโดยรอบพื้นที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่และชุมชนที่ครอบครัวพนักงานอาศัยอยู่ รวมถึงสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่และที่ลูกหลานของพนักงานไปเรียนด้วย สุดท้ายก็จะเป็นสถานพินิจและทัณฑสถาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเชื่อมโยงที่สถานประกอบการนั้นสามารถขยายเครือข่ายไปถึงได้

5. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ชมรม TO BE NUMBER ONE แบ่งยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้านด้วยกัน คือ 1) รณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด2) เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน และ 3) การสร้างและพัฒนาเครือข่าย กิจกรรมต่างๆ ของชมรมแต่ละกิจกรรมย่อมมีเป้าประสงค์สนองตอบตรงต่อยุทธศาสตร์ด้านใดด้านหนึ่ง แต่ก็สามารถเป็นส่วนเสริมต่อยุทธศาสตร์ด้านอื่นๆ ได้ด้วย เช่น การประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมของชมรมเพื่อการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จัดเป็นกิจกรรมเพื่อการรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็เป็นการบอกกล่าวกับสมาชิกว่าชมรมยังอยู่เป็นเพื่อนคุณเสมอ ซึ่งเป็นการเสริมในยุทธศาสตร์ด้านที่ 2 และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคมที่จะนำไปสู่ยุทธศาสตร์ด้านที่ 3 ได้ ในที่นี้จะนำการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 3 แห่งมาแสดงไว้เพื่อจะเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อสนองตอบยุทธศาสตร์ทั้งสามด้านนั้น

สถานประกอบการที่ 1 บริษัทซูมิโตโม อิเล็กตริก ไวริ่ง ซีสเต็ม (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดระยอง

1) ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซูมิโตโม รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด จังหวัดระยอง

ชมรม TO BE NUMBER ONE ของซูมิโตโมก่อตั้งอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2547 โดยผู้จัดการโรงงานเป็นผู้ริเริ่มดำเนินงาน ได้คัดสรรพนักงานที่ตนคิดว่าสนใจในปัญหาเรื่องเดียวกันมาร่วมงาน ส่งไปฝึกอบรมความรู้เรื่องยาเสพติดกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด แล้วเริ่มกิจกรรมรณรงค์ปลุกจิตสำนักและสร้างกระแส โดยจัดแสดง

นิทรรศการตามบริเวณทางเดิน ติดป้ายประชาสัมพันธ์ในที่ต่างๆ มีกิจกรรมในวันสำคัญทั้งวันพ่อวันแม่และวันอื่นๆ แม้ในทางกายภาพแล้วจะดูมีสีสันครึกครื้น แต่พนักงานกลับไม่ค่อยให้ความสนใจเท่าไรนัก กรรมการชมรมจึงได้ปรึกษาหารือร่วมกัน ได้ข้อสรุปว่าอาจจะเป็นเพราะกิจกรรมเหล่านั้นดำเนินการโดยฝ่ายทรัพยากรบุคคลและฝ่ายดูแลสวัสดิภาพในโรงงาน พนักงานจึงกลัวว่าจะเป็นการมาจับผิดในตัวพวกเขา จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือเต็มที่นัก จึงได้เปลี่ยนตัวผู้ดำเนินกิจกรรมเป็นบุคคลที่แต่ละฝ่ายคัดสรรมาร่วมงานแทน ผลปรากฏว่าได้รับความร่วมมือมากขึ้น เพราะทุกคนเริ่มเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ทำเพื่อพวกเขาทุกคน ยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 นี้จึงบรรลุเมื่อพนักงานทุกคนคิดว่ากิจกรรมเหล่านี้ทำเพื่อประโยชน์ของพวกเขา

เมื่อกิจกรรมของชมรมได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงมากขึ้น ชมรมจึงขอให้มีสถานที่ดำเนินงานที่เป็นของชมรมเอง ผ่านการเจรจาต่อรองเป็นเวลาเกือบเดือน สุดท้ายก็ได้พื้นที่ที่อยู่ระหว่างเส้นทางจากโรงงานสู่โรงอาหาร เป็นทางผ่านที่พนักงานทุกคนต้องใช้ระหว่างพักเที่ยงเพื่อไปรับประทานอาหาร เป็นพื้นที่ที่ผู้บริหารชมรมเล็งเห็นแล้วว่าพนักงานทุกคนต้องเดินผ่าน ไม่ว่าจะสนใจหรือไม่ก็ต้องชายตามองกันบ้าง จึงจัดให้มีโปรโมชั่นพิเศษ ใครที่เข้าใช้บริการของศูนย์เพื่อนใจเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ เมื่อใช้บริการครบสิบครั้งจะได้รางวัลพิเศษ เช่น ตุ๊กตา เป็นต้น ที่ตั้งศูนย์เพื่อนใจ ของชมรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของโรงอาหาร พนักงานบางส่วนได้ร้องเรียนว่าเป็นการเบียดเบียนพื้นที่เพื่อการรับประทานอาหารของพวกตน ทางผู้บริหารสถานประกอบการจึงตัดสินใจสร้างโรงอาหารขึ้นใหม่ ชมรมก็เลยได้ใช้พื้นที่โรงอาหารเดิมอย่างเต็มที่ มีมุมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหลากหลาย ได้แก่อ่านหนังสือ เล่นดนตรี ร้องคาราโอเกะ ไปจนถึงโรงภาพยนตร์ขนาด 30 ที่นั่ง เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานประกอบการบ้าง พนักงานจัดหากันมาเองบ้าง มีทั้งที่เป็นของส่วนกลางและที่พนักงานนำมาร่วมงานเป็นครั้งคราว

ผู้บริหารระดับสูงของที่นี่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมของชมรมเป็นอย่างมาก ได้เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะที่เป็นเพียงสมาชิกทั่วไปคนหนึ่ง โดยร่วมเล่นดนตรีไปกับวงของพนักงาน แล้วยังริเริ่มให้มีการพบปะระหว่างตนเองกับพนักงานทั่วไป โดยไม่มีผู้บริหารระดับรองๆลงไปเข้าร่วมเลย เพื่อพนักงานจะได้เสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระและเต็มที่ กิจกรรมของชมรมประกอบกับมาตรการพิเศษนี้ ทำให้สถานประกอบการแห่งนี้จัดการกับปัญหาแรงงานสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่จำเป็นต้องให้สหภาพแรงงานใดๆ เข้ามาเกี่ยวข้องแต่อย่างใด เป็นกรณีที่ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

โรงงานของซูมิโตโมแห่งนี้มีพนักงานมากกว่า 8,000 คน ส่วนใหญ่ยังเป็นหนุ่มสาวที่เพิ่งเข้าสู่วัยทำงาน (18 ปีขึ้นไป) จึงเป็นเป้าหมายแทรกซึมของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ที่นี่จึงมีมาตรการเฝ้าระวังที่เข้มข้น มีการตรวจหาสารเสพติดในตัวพนักงานเป็นประจำทุกปี การตรวจประจำปีนี้เป็นการตรวจแบบ 100% ซึ่งรวมถึงผู้บริหารทุกคนด้วย นอกจากนั้นยังมีการสุ่มตรวจเป็นระยะๆ โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดเทศกาลต่อเนื่องหลายวัน อีกทั้งยังให้ความร่วมมือกับตำรวจในการแฝงตัวเข้ามาสังเกตการณ์ด้วย ผู้ที่ตรวจพบปัสสาวะสีม่วงจะได้รับการตรวจที่ละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้แน่ใจว่าไม่ใช่เป็นผลข้างเคียงจากการใช้ยารักษาอาการบางชนิด เมื่อได้รับการยืนยันว่าเป็นผู้ติดยาก็จะถูกส่งเข้าสถานบำบัดเพื่อการรักษา โดยสถานประกอบการจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ถ้าเป็นการตรวจพบในตัวพนักงานที่เคยเข้าร่วมโครงการ เขาก็ยังคงได้รับโอกาสในการบำบัดรักษาโดยเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง สถานประกอบการแห่งนี้ให้โอกาสกับพนักงานจนถึงที่สุด จนกว่าจะเห็นว่าไม่อาจเยียวยารักษาได้แล้วจึงส่งตัวให้ตำรวจดำเนินการไปตามกฎหมาย

เนื่องจากกิจกรรมของชมรมเป็นกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวเนื่องกับการผลิต ผู้ดำเนินกิจกรรมมักต้องละจากงานมาทำที่กิจกรรม แต่งานในสายพานการผลิตเป็นงานที่ละไม่ได้ ผู้บริหารชมรมซึ่งโดยตำแหน่งเป็นผู้จัดการโรงงานจึงปรับเปลี่ยนแบบแผนการทำงานในสายพานการผลิต โดยให้มีผู้รับผิดชอบงานในแต่ละส่วนงานร่วมกัน 2 คน เพื่อคนใดคนหนึ่งมีเหตุใดๆ ต้องละจากงาน อีกคนก็ยังคงทำงานให้สายพานการผลิตดำเนินต่อไปได้ ทั้งนี้ชมรมต้องทำความเข้าใจกับพนักงานทั่วไปให้มีความเข้าใจร่วมกันให้ได้ว่า การละงานไปทำกิจกรรมของชมรมนั้นไม่ใช่อภิสิทธิ์ ไม่ใช่การได้ไปเที่ยว แต่เป็นงานอาสาสมัครเพื่อสังคมที่ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมใดๆ และเป็นงานที่ทำเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยให้กับทุกคน และพนักงานทุกคนก็สามารถใช้สิทธิ์ละงานนี้ได้ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเช่นกัน

ผู้บริหารชมรมมีความเห็นว่าการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับพนักงานนั้น นอกจากจะให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดที่เพียงพอ มีชีวิตการทำงานที่ผ่อนคลาย และมีการเฝ้าระวังที่เข้มข้นแล้ว ยังต้องให้การดูแลไปถึงลูกๆ ของพวกเขาด้วย เพราะพวกเขาอายุยังน้อย ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะแห่งการเป็นพ่อแม่ สภาพการทำงานก็ทำให้ไม่มีเวลาใกล้ชิดกับลูกๆ เท่าที่ควร กิจกรรมใดๆ ของชมรมที่กระทำในวันหยุด จะอนุญาตให้พนักงานพาสมาชิกของครอบครัวมาร่วมด้วย เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ครอบครัวได้ใกล้ชิดกันมากขึ้น มีการจัดสัมมนาเพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพ่อแม่และวิธีแก้ปัญหาภายในครอบครัวที่เหมาะสมกับพวกเขา อีกด้านหนึ่งก็ช่วยพวกเขาเฝ้าระวังแก้ไขปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นผ่านเครือข่ายสายด่วนของโรงงาน โดยได้รับความร่วมมือจากกรมสุขภาพจิต ให้การฝึกอบรมพ่อแม่และติดตามพฤติกรรมของเด็กๆผ่านเครือข่ายที่ทางกรมสุขภาพจิตมีอยู่

มีกรณีศึกษาอยู่กรณีหนึ่ง ผู้เป็นพ่อแม่เป็นพนักงานของบริษัททั้งคู่ มีลูก 2 คน พี่คนโตเลยได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ไปรับน้องกลับจากโรงเรียน วันหนึ่งพี่มัวแต่ห่วงเล่นฟุตบอล ไม่สนใจจะไปรับน้อง ผู้เป็นพ่อแม่โทรศัพท์ติดตามรู้เข้าก็ตกใจมาก ดุด่าว่ากล่าวผู้เป็นลูกอย่างดุเดือดรุนแรง ผู้เป็นลูกเลยโกรธไม่ยอม ไปรับน้อง ผู้เป็นพ่อแม่จึงว้าวุ่นมาก เพราะยังอยู่ในเวลางานไม่อาจละงานได้ โชคดีที่ทางชมรมมีเครือข่ายสายด่วนเพื่อนใจ เรื่องราวจึงได้รับการแจ้งต่อมาจนถึงตัวผู้บริหารชมรม จึงได้ประสานงานให้พวกเขาได้ออกไปดูแลครอบครัวได้ หลังจากจึงได้มีการจัดอบรมเกี่ยวกับกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาครอบครัวให้กับสมาชิก

ชมรมยังประสานกิจกรรมของชมรมเข้ากับการฝึกอบรมของสถานประกอบการด้วย เช่นการฝึกพนักงานใหม่ก่อนประจำการ หรือการฝึกเสริมทักษะในการทำงาน เป็นต้น และยังประสานกิจกรรมของชมรมเข้ากับชุมชนสัมพันธ์ โดยแบ่งงานทำกันคนละครึ่งกับฝ่ายซีเอชอาร์ของสถานประกอบการ จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมเริ่มแรกของการขยายเครือข่ายของชมรม สำหรับกิจกรรมการขยายเครือข่ายอย่างจริงจังนั้น เริ่มจากการขยายไปสู่สถานประกอบอื่นในเครือบริษัทเดียวกันก่อน แล้วขยายไปสู่สถานประกอบการอื่นที่มีนายจ้างเป็นบริษัทญี่ปุ่นเหมือนกัน แล้วจึงไปสู่สถานประกอบการอื่นที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันหรืออยู่ในพื้นที่เดียวกัน เนื่องจากสถานประกอบการแต่ละแห่งมีลักษณะเฉพาะของตน มีแนวทางการบริหารและระเบียบแบบแผนการปฏิบัติที่เป็นแบบฉบับของตนเอง แม้แต่สถานประกอบการที่อยู่ภายใต้นายจ้างเดียวกันก็ไม่เหมือนกัน ชมรมจึงทำได้เพียงการถอดบทเรียนการทำงานของตนเองไปนำเสนอ ให้มาดูงานในศูนย์ของชมรม และเป็นพี่เลี้ยงเสนอแนวทางการทำงานในมุมมองของตนให้พิจารณาประกอบเท่านั้น ส่วนการปฏิบัติที่เป็นจริงก็สุดแล้วแต่ชมรมในแต่ละสถานประกอบนั้นๆ จะเห็นสมควร

การขยายเครือข่ายเข้าสู่ชุมชนนั้น ในเบื้องต้นเป็นการทำร่วมกันกับฝ่ายซีเอชอาร์ของสถานประกอบการในชุมชนที่ทำบันทึกความร่วมมือไว้ ต่อมาจึงได้ขยายไปสู่ชุมชนที่มีพนักงานของบริษัทพำนักอยู่ แต่พนักงานของบริษัทก็กระจายตัวอาศัยอยู่ในที่ต่างๆ เป็นวงกว้างมาก แต่ละแห่งก็มีจำนวนไม่มากนัก การทำงานในชุมชนแบบนี้จึงต้องเลือกชุมชนที่สมัครใจ และมีหน่วยงานอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชนอื่นร่วมให้การสนับสนุนอยู่ด้วย แนวทางหลักก็คืออาศัยสมาชิกที่เอาการเอางานของชมรมที่อยู่ในชุมชนนั้นเป็นตัวขับเคลื่อน เมื่อต้องการการสนับสนุนใดๆ ก็ประสานงานมาที่ชมรม ชมรมก็ให้ในสิ่งที่ชมรมทำได้ หรือประสานความร่วมมือไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การขยายเครือข่ายเข้าสู่สถานศึกษานั้น ในเบื้องต้นใช้วิธีสุ่มเลือกจากสถานศึกษาในพื้นที่ใกล้เคียง ปรากฏว่าทำงานไม่ค่อยได้ผลนัก เพราะสถานศึกษาเหล่านั้นไม่ได้ให้ความสนใจกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เท่าที่ควร จึงเปลี่ยนมาเป็นการสอบถามถึงความสมัครใจของสถานศึกษาเหล่านั้นก่อน โดยเลือกสถานศึกษาที่มีสมาชิกในครอบครัวของพนักงานเล่าเรียนอยู่เป็นอันดับต้นๆ ทั้งนี้จะได้เป็นการเสริมภูมิคุ้นกันให้กับสมาชิกของชมรมด้วย ปัญหาที่พบก็คือเมื่อสถานประกอบการขยายเครือข่ายไปยังสถานศึกษา พบว่า การจัดสรรงบประมาณของรัฐให้กับสถานศึกษานั้น ใช้เกณฑ์เฉลี่ยตามจำนวนเด็กนักเรียนที่มีชื่ออยู่ในสำมโนประชากรของพื้นที่ แต่จำนวนเด็กนักเรียนที่มีอยู่จริงนั้นมากกว่านั้นมาก งบประมาณที่สถานศึกษาได้รับจึงไม่เพียงพอต่อการบริหารงาน จึงไม่อาจจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ได้ทุกกิจกรรม สถานศึกษาเหล่านี้จะมักเน้นเฉพาะกิจกรรมที่มีการประกวดและไม่ต้องใช้งบประมาณมาก หรือที่ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนสามารถให้การสนับสนุนได้ เช่น การประกวดไอดอล เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นความสามารถเฉพาะตัวของบุคคลมากกว่ากระแสการณรงค์ต่อต้านยาเสพติดที่บุคคลนั้นก่อให้เกิดขึ้นได้ในสถานศึกษาแห่งนั้น

การขยายเครือข่ายเข้าสู่สถานพินิจและทัณฑสถานนั้นอยู่ในระหว่างดำเนินการของชมรม ส่วนใหญ่จะเป็นความร่วมมือในลักษณะทั่วๆ ไปมากกว่า เช่น การพาสมาชิกไปเยี่ยมชม การไปเป็นวิทยากรรับเชิญ เป็นต้น ยังไม่มีบทบาทร่วมในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มเหล่านี้มากนัก

ชมรมเข้าสู่การประกวดในปี พ.ศ. 2550 เริ่มต้นโดยการรวบรวมข้อมูลการทำงานต่างๆ ของชมรมที่ทำมาตั้งแต่ก่อตั้ง แล้วก็ไปดูงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในที่อื่นๆ ที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว โดยประสานความร่วมมือกับแรงงานจังหวัดในขณะนั้น จากนั้นก็นำข้อมูลมารวบรวมเข้าเป็นกิจกรรมต่างๆ ประกอบกับมีสถานที่ตั้งชมรมและศูนย์เพื่อนใจ ดำเนินงานแล้วในขณะนั้น ทำให้ได้รับรางวัลชนะเลิศในระดับประเทศ หลังจากนั้นกิจกรรมของชมรมก็รุดหน้าไปอย่างก้าวกระโดด มีการจัดทำแผนดำเนินการเป็นรายปี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากผู้บริหารสถานประกอบการปีละหลายแสนบาท ซึ่งงบประมาณนี้จะมีเพิ่มลดไปตามสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป

“Smart Kids at Work Place” เป็นนวัตกรรมที่ชมรมนำเสนอในการก้าวสู่ระดับเพชร เป็นการจัดค่ายเยาวชนให้กับบุตรหลานของพนักงานในช่วงปิดเทอม ณ โรงงาน โดยให้พนักงานพาบุตรหลานมาในที่ทำงานด้วยในช่วงปิดเทอม ขณะที่พนักงานทำงานอยู่ในโรงงาน บุตรหลานของพวกเขาก็ได้สนุกและเรียนรู้ไปกับกิจกรรมที่ชมรมจัดให้ เมื่อพักระหว่างงาน พนักงานก็มาเข้าร่วมกิจกรรมกับลูกหลานของพวกเขาได้ เป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเป็นการกระชับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของพนักงาน

ชมรมเข้าสู่ประกวดอย่างสม่ำเสมอ ส่วนใหญ่จะเน้นที่การส่งเสริมสนับสนุนให้ชมรมในเครือข่ายเข้าร่วมการประกวดมากกว่า บ้างก็ผ่านในระดับจังหวัด บ้างก็ผ่านในระดับภาค แต่ก็ยังไม่มีชมรมใดผ่านในระดับประเทศเลย ปัจจุบันได้มีการกำหนดระดับยอดเพชรมาเพิ่มเติม ชมรมก็อยู่ในระหว่างการศึกษาว่าจะไปให้ถึงได้อย่างไร

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของชมรม TO BE NUMBER ONE ซูมิโตโมนั้น ทั้งแกนนำและสมาชิกผู้ดำเนินกิจกรรมตลอดจนชมรมเครือข่ายที่ชมรมซูมิโตโมเป็นพี่เลี้ยง ให้การยอมรับว่า เป็นเพราะวิสัยทัศน์และทักษะในการบริหารของผู้บริหารชมรม ซึ่งโดยตำแหน่งเป็นผู้จัดการโรงงาน มีอำนาจสั่งการทุกอย่างในการบริหารโรงงานแห่งนั้น และได้ดำเนินการบริหารโดยประสานประโยชน์ของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน การบริหารจัดการสามารถแบ่งออกเป็นข้อสังเกตเพื่อการพิจารณาได้ ดังนี้

1. การคัดสรรบุคคลเข้าร่วมงานโดยยึดสภาวะการมีส่วนร่วมเป็นหลัก ในชั้นแรกจะคัดบุคคลที่ประสบการณ์ตรงในเรื่องยาเสพติดเข้าร่วม โดยถือว่าพวกเขาเป็นกลุ่มคนที่เข้าใจในปัญหาเรื่องยาเสพติดมากที่สุดและพร้อมที่สุดที่เข้าร่วมทำกิจกรรม ในชั้นต่อมาจึงคัดคนที่มีจิตอาสาในการทำงานมาเข้าร่วม โดยถือว่ากิจกรรมเหล่านี้ต้องทำด้วยใจ ไม่ใช่หวังผลประโยชน์ใดๆ ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามความสมัครใจของผู้เข้าร่วมด้วย กรรมการดำเนินงานของชมรมจึงไม่มีการเลือกตั้ง ไม่มีวาระ ทำงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ใครอยากจะพักก็ส่งต่อภารกิจให้คนอื่นรับช่วงไป

2. การปรับเปลี่ยนแบบแผนการทำงานเป็นระบบคู่ขนานโดยจัดให้มีพนักงาน 2 คนร่วมรับผิดชอบในงานเดียวกัน เพื่อแก้ปัญหากรณีพนักงานที่ดำเนินงานชมรมทำงานฝ่ายผลิต ถ้าใครคนใดคนหนึ่งมีเหตุจำเป็นต้องละจากงานก็ไม่ทำให้กระบวนงานเสียหาย ซึ่งนอกจากจะเป็นประโยชน์กับพนักงานผู้มาร่วมดำเนินงานของชมรมแล้ว พนักงานทั่วไปก็ได้รับประโยชน์ในลักษณะเดียวกัน

3. การประสานประโยชน์ของการดำเนินงานชมรมกับกิจการของสถานประกอบการคือ การดำเนินการที่ทำให้กิจกรรมของชมรมเข้าแทนที่การดำเนินการด้านแรงงานสัมพันธ์ได้อย่างลงตัว การทำให้การขยายเครือข่ายของชมรมเสริมงานด้านชุมชนสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ชมรมได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงอย่างเต็มที่ และมีทุนในการดำเนินการต่อไปอย่างมั่นคง

4. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับสมาชิกที่ครอบคลุมไปถึงครอบครัว กิจกรรมของชมรมจะยึดถือตัวสมาชิกหรือพนักงานทั่วไปเป็นหลัก และขยายครอบคลุมไปถึงครอบครัวของพวกเขาด้วย ครอบครัวของพวกเขาเข้ามาร่วมกิจกรรมภายในสถานประกอบการได้ การขยายเครือข่ายก็จะมุ่งไปที่สมาชิกของพวกเขาเกี่ยวพันอยู่ การสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวพวกเขาคือการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีที่สุด

สิ่งที่ทำให้ชมรม TO BE NUMBER ONE ประสบความสำเร็จคือผู้บริหารใช้ TO BE NUMBER ONE เป็นยุทธศาสตร์ในด้าน Corporate Social Responsibility โดยที่จัดงบประมาณ CSR มาให้ชมรม TO BE NUMBER ONE ดำเนินการ ขณะเดียวกันก็ให้ชมรม TO BE NUMBER ONE ทำหน้าที่ด้านแรงงานสัมพันธ์ (Labour relations) ได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้เป็นโรงงานเดียวในทั้งนิคมอุตสาหกรรมที่พนักงานไม่เคยคิดจะก่อตั้งสหภาพแรงงานแม้จะมีสหภาพแรงงานภายนอกมากมายที่พยายามเข้ามาแทรกแซงและผลักดัน ผู้บริหารกล่าวว่า “ผมให้ TO BE NUMBER ONE ทำงานเหล่านี้แทนผม ให้พนักงานได้มีโอกาสในการแสดงพลังในทางสร้างสรรค์ ทำให้พวกเขามีความสุขและมีศักยภาพเต็มที่ แกนนำหลายคนผมเลือกคนที่ลูกติดยาเสพติดมาก่อน ทำให้เขาทำงานเต็มที่เพื่อชมรม เพราะเขาอยากทำความดีและหวังว่าลูกของคนอื่นจะไม่ต้องมาพบกับปัญหายาเสพติดอย่างที่

ลูกเขาเองเคยพบมา ผมสนับสนุน TO BE NUMBER ONE เต็มที่เพราะทำให้พนักงานได้พัฒนาตนเอง ได้พัฒนาศักยภาพ หน่วยงานเองได้ประโยชน์มากในการจัดการ เราแทบไม่ต้องเสียค่าประชาสัมพันธ์แต่คนรู้จักเรามากมาย เราไม่ต้องมีสหภาพ พนักงานได้ปลดปล่อยพลังงาน ได้ผ่อนคลาย ทำให้เราประหยัดงบประมาณและค่าใช้จ่ายไปได้มากมายมหาศาล เป็นประโยชน์กับบริษัทเองและเป็นประโยชน์กับประเทศไทยด้วย ได้ทำงานถวาย ได้ความภาคภูมิใจด้วย”

สถานประกอบการที่ 2 บริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง

2) ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) จังหวัดระยอง

ชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทไออาร์พีซีก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2555 โดยผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้นเป็นผู้ผลักดัน โดยจัดทำบันทึกความร่วมมือกับผู้บริหารระดับสูง แล้วทางผู้บริหารระดับสูงก็มอบหมายให้ผู้บริหารในระดับรองลงมาเป็นผู้ดำเนินการ โดยให้แต่ละฝ่ายสรรหาตัวแทนมาร่วมทำงาน มีวาระ 5 ปี บริษัทให้ทุนประเดิมมา 50,000 บาท ซึ่งไม่เพียงพอในการดำเนินงาน กิจกรรมที่ทำในอับดับแรกก็คือการหาทุนมาดำเนินงานเพิ่มเติม ชมรมจัดทำเสื้อยืดพิมพ์ลายออกขาย ปรากฏว่าได้รับการตอบรับที่ดี เนื่องจากบริษัทมีพื้นที่กว้างขวาง ชมรมก็เลยขยายกิจกรรมเป็นตลาดนัดประจำเดือน โดยเปิดโอกาสให้พนักงานหรือครอบครัวญาติพี่น้องมาเป็นผู้ซื้อผู้ขาย อาจมีพ่อค้าคนนอกบ้าง เก็บค่าเช่าบ้างเป็นรายได้อีกช่องทางหนึ่งให้กับชมรม จัดกิจกรรมเพื่อการรณรงค์สร้างกระแสต่อต้านยาเสพติด รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมให้กล้าแสดงออกในที่สาธารณะในพื้นที่ตลาดนัด ซึ่งทุกคนเข้าร่วมได้โดยไม่จำกัด

บริษัทไออาร์พีซีมีพื้นที่สำหรับพำนักอาศัยและพักผ่อนหย่อนใจให้กับพนักงาน บ้านพักอาศัยมีจำนวนมากกว่า 1,200 ห้อง ชมรมได้ไปพูดคุยรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด จัดทำเป็นโครงการบ้านพักสีขาว แล้วชักชวนให้พนักงานเหล่านี้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับที่ดี ในส่วนของพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจนั้น บริษัทมีสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน เช่น สนามกีฬา ห้องบริหารร่างกาย ห้องสันทนาการ เป็นต้น ทั้งยังมีชมรมที่ตั้งขึ้นมาเพื่อให้ผู้ที่สนใจในเรื่องเดียวกันมาทำกิจกรรมร่วมกัน ชมรมได้ประสานงานกับชมรมเหล่านี้เพื่อทำงานร่วมกัน ทำให้กิจกรรมรณรงค์ก่อกระแสของชมรมกลายเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของทุกชมรมไป การจัดตลาดนัดประกอบกับการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมสันทนาการ ทำให้กระแสรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดของชมรมแพร่สะพัดไปทั่วสถานประกอบการ

บริษัทไออาร์พีซีเป็นบริษัทที่ใช้เทคโนโลยีในระดับสูง พนักงานส่วนใหญ่จึงมีวุฒิศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีวิศวกรเป็นจำนวนมาก ส่วนงานในระดับล่าง เช่น การขนส่งสินค้า ถ้าไม่ให้บริษัทคู่ค้ารับเหมาไป บริษัทก็ตั้งบริษัทลูกมาทำงานแทน บริษัทเหล่านั้นจึงเป็นผู้ดูแลปัญหายาเสพติดในส่วนของพนักงานเหล่านั้นแทน ในส่วนของบริษัทไออาร์พีซีนั้นมีการจัดสวัสดิการให้กับพนักงานอย่างเต็มที่ พนักงานจึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้ยากระตุ้นประสาทในการทำงาน ถ้าจะเสพติดก็มักจะเป็นยาเสพติดที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลายและมีระดับอย่างยาอีหรือยาไอซ์ บุคลิกภายนอกอาจดูไม่ค่อยออก จำเป็นต้องใช้การสุ่มตรวจเป็นหลัก การสุ่มตรวจจะเป็นการสุ่มตรวจแบบยกกลุ่ม เช่น กลุ่มที่ทำงานในฝ่ายนี้ในเวลานี้ทั้งหมด เป็นต้น ถึงกระนั้นก็พบได้น้อยมาก ถ้าจะให้คนกลุ่มนี้ยกมือขึ้นแล้วบอกว่าผมติดยา ก็เป็นไปไม่ได้เลย ชมรมจึงเปลี่ยนเป็นโครงการ “Good Boy” พนักงานคนใดที่ติดยาเสพติดแล้วปรารถนาจะเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา สามารถติดต่อมาที่ชมรม แล้วชมรมจะดำเนินการให้โดยไม่เปิดเผย ซึ่งก็ใช้ได้ผลเป็นอย่างดี

ผู้ที่เข้าโครงการสามารถใช้สิทธิประกันสังคมได้ ค่าใช้จ่ายพิเศษอื่นใดชมรมก็เป็นผู้รับผิดชอบ การมาสายหรือขาดงาน ถ้าเป็นการไปติดต่อสถานบำบัด ก็จะได้รับการยกเว้น มีการตรวจติดตามทั้งหมด 10 ครั้ง ถ้าสถานบำบัดให้การรับรองว่าลดละเลิกได้จริง ก็จะเป็นการคืนคนดีสู่สังคม กลับเข้าเป็นพนักงานเต็มสภาพเหมือนเดิม ในกรณีที่สถานบำบัดยังไม่มั่นใจว่าเลิกได้เด็ดขาด บริษัทก็ยังให้โอกาสในการทำงาน จนกว่าจะเห็นว่าไปไม่ไหวจริงๆ ก็จะให้ออกจากงาน รวมถึงคนที่สถานบำบัดลงความเห็นว่ายังเลิกไม่ได้

ชมรมมีศูนย์เพื่อนใจฯ ซึ่งสถานประกอบการให้การสนับสนุนในการจัดสร้างในวงเงิน 370,000 บาท ตั้งอยู่ใกล้บริเวณป้ายจอดรถรับส่งพนักงาน ซึ่งพนักงานต้องมาลงรถหรือรอรถที่นี่ ในระหว่างนั้นผู้ที่สนใจก็เข้ามาใช้บริการของศูนย์ฯ ได้ เนื่องจากสถานประกอบการมีพื้นที่สำหรับกิจกรรมสันทนาการอยู่แล้ว ศูนย์เพื่อนใจฯ ของชมรมจึงไม่มีส่วนของกิจกรรมเหล่านี้อยู่ การเข้าศูนย์ฯ จึงเป็นเรื่องของผู้ที่สนใจในปัญหายาเสพติดจริงๆ ทำให้ต้องจัดโปรโมชั่นส่งเสริมเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้สมาชิกเข้าศูนย์ฯ โดยถือเป็นเรื่องปกติทั่วไป ชมรมได้แนวคิดจากชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซูมิโตโม ซึ่งเป็นพี่เลี้ยงให้กับชมรมของบริษัทไออาร์พีซี โดยมีรางวัลพิเศษให้สำหรับผู้ที่มาใช้ศูนย์ฯ เช่น มาใช้ศูนย์ฯ 10 ครั้งต่อเดือน ได้เข้าไดร์ฟกอล์ฟฟรี 1 ฐาน เป็นต้น

สำหรับการขยายเครือข่ายของชมรม จะมุ่งไปยังกลุ่มบริษัทที่เข้ามารับเหมาหรือรับช่วงงานจากบริษัทไออาร์พีซี ไม่ว่าจะเป็นบริษัทลูกหรือไม่ โดยผลักดันและให้การสนับสนุนให้บริษัทเหล่านั้นมีการก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE เพราะเห็นว่าพนักงานของบริษัทเหล่านั้นมีโอกาสเข้าไปพัวพันกับยาเสพติดมากกว่า ถ้าพวกเขาติดยาแล้วมาทำงานรับช่วงต่อ ความเสียหายย่อมเกิดกับไออาร์พีซีได้

จุดมุ่งหมายสำคัญในการผลักดันของผู้ว่าราชการจังหวัดในขณะนั้น และเป็นความต้องการของผู้บริหารระดับสูงด้วยคือการเข้าร่วมการประกวด เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับบริษัทและจังหวัดด้วย ชมรมได้เข้าร่วมการประกวดครั้งแรกในปี พ.ศ. 2558 เพื่อหาประสบการณ์เวทีการประกวด หลังจากก่อตั้งชมรมมาเป็นเวลา 3 ปี ปี 2559 เป็นการเข้าร่วมการประกวดเป็นครั้งที่ 2 ด้วยความมั่นใจเต็มที่ การเตรียมงานทั้งหมดเป็นความร่วมมือร่วมใจของคนทำงานชมรมทุกคน ทั้งที่ทุกคนก็ไม่ได้มีทักษะในการทำงานแบบนี้ มาเรียนรู้ มาฝึกฝน ในระหว่างทำงานทั้งสิ้น ด้วยความมานะและตั้งใจจริง ทุกคนมีความมั่นใจว่าผลงานของชมรมน่าจะได้รับรางวัลในระดับประเทศ แต่ผลการประกวดได้เป็นเพียงตัวแทนในระดับจังหวัดไปแข่งขันในระดับภาคเท่านั้น ไม่สามารถได้ชัยชนะจนเป็นตัวแทนระดับภาคได้ แม้จะมีความท้อใจ แต่ทุกคนได้สัมผัสประโยชน์ที่แท้จริงของการดำเนินกิจกรรมของชมรมอยู่แล้ว จึงไม่มีใครหมดกำลังใจ เพียงแต่รู้สึกเสียดายแทนบริษัทว่าชมรมน่าจะเข้ารอบถึงการประกวดในระดับประเทศได้

สถานประกอบการที่ 3 บริษัทซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) ศูนย์กระจายสินค้า CDC 1 บางบัวทอง

3) ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) ศูนย์กระจายสินค้า CDC 1 บางบัวทอง

ชมรม TO BE NUMBER ONE ของซีพีออลล์เป็นชมรมที่ได้รับการสนับสนุนในการก่อตั้งจากผู้บริหารระดับสูง และเป็นนโยบายสำคัญที่กำหนดให้ทุกสถานประกอบการในเครือของบริษัทซีพีออลล์ต้องมีชมรม TO BE NUMBER ONE โดยผู้บริหารระดับสูงจะมอบหมายให้ผู้บริหารระดับรองคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลชมรมในเครือของบริษัทซีพีออลล์ทั้งหมด ศูนย์กระจายสินค้าของบริษัทซีพีออลล์ที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นจะมีพนักงานทำงานอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ใช่ร้าน 7-11

ที่มีพนักงานประจำร้านเพียง 3-4 คน จะเป็นศูนย์ของชมรมในท้องถิ่นนั้น โดยรวมถึงพนักงานของบริษัทซีพีออลล์ทุกส่วนงานที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นด้วย แต่ละศูนย์จะดำเนินงานอย่างเป็นอิสระต่อกัน มีกรรมการดำเนินงานเป็นของตนเอง มาจากการเลือกตั้ง โดยพนักงานทุกคนสามารถสมัครเข้ารับการเลือกตั้งได้ เมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วจึงค่อยมาจัดสรรตำแหน่งและภารกิจกัน เนื่องจากเป็นงานอาสาสมัคร ผู้สมัครส่วนใหญ่จึงมักจะเป็นผู้ที่ได้รับการทาบทามและชักจูงให้เข้ามาร่วมงาน ไม่ค่อยมีลักษณะของการแข่งขันอย่างเป็นทางการ การเข้าสู่ตำแหน่งต่างๆ เท่านั้นที่อาจต้องมีการลงมติในกรรมการดำเนินงานกันบ้าง

การประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE นั้นยึดถือสถานประกอบการตามพื้นที่ที่ตั้งเป็นหลัก บริษัทที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ในหลายพื้นที่จึงมีชมรมได้หลายชมรม บริษัทซีพีออลล์มีศูนย์กระจายสินค้าอยู่ทั่วประเทศ จึงมีชมรม TO BE NUMBER ONE ของซีพีออลกระจายอยู่ทั่วทุกภาค ชมรมในเครือของบริษัทซีพีออลล์มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินกิจกรรมอยู่เป็นประจำ แต่ละชมรมก็จะเป็นเครือข่ายของกันและกัน ในการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ในระดับประเทศ ปรากฏว่ามีชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซีพีออลล์ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นตัวแทนในระดับภาคมากมาย และผลการประกวดก็ปรากฏว่า ชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซีพีออลล์ที่ขอนแก่นได้รับรางวัลชนะเลิศ และที่สุราษฎร์ธานีได้รับรางวัลรองชนะเลิศ สำหรับผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซีพีออลล์ในรายงานฉบับนี้ เป็นผู้ดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ของศูนย์กระจายสินค้าของบริษัทซีพีออลล์บางบัวทองซึ่งได้รับคัดเลือกเข้าประกวดในระดับประเทศด้วย แต่ไม่ได้รับรางวัล

ชมรม TO BE NUMBER ONE ของบริษัทซีพีออลล์บางบัวทองก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2547 เนื่องจากเป็นนโยบายที่ถูกสั่งการลงมาจากผู้บริหารระดับสูง ทุกสถานประกอบการในเครือต้องมีชมรมTO BE NUMBER ONE และให้แยกงบประมาณเพื่อการดำเนินกิจกรรมของชมรมออกจากงบประมาณปกติ ชมรมจึงมีงบประมาณในการดำเนินงานเป็นของตนเอง แม้ว่างบประมาณอาจจะผูกอยู่กับหน่วยงานต้นสังกัด แต่หน่วยงานนั้นจะนำไปใช้ในเรื่องอื่นไม่ได้ ในการจัดกิจกรรมภายในสถานประกอบการ ถ้าดำเนินการจนล่วงเลยเวลางานปกติ ก็ให้เบิกเป็นค่าล่วงเวลาให้กับพนักงานทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรม โดยต้องประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายที่ดูแลพนักงานในส่วนนั้นๆ เป็นผู้เบิกจ่ายให้

บริษัทซีพีออลล์มีหลักสูตรในการฝึกอบรมพนักงานใหม่ก่อนเข้าประจำการ ซึ่งการฝึกอบรมของชมรมก็ถูกจัดให้เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรที่ต้องผ่าน และต้องผ่านภายใน 7 วันหลังจากเข้ามาเป็นพนักงาน ด้วยคะแนนประเมินที่ต้องได้มากกว่า 12 คะแนนจากคะแนนเต็ม 15 คะแนน สำหรับพนักงานเก่าก็ต้องหาเวลามาเข้าโครงการฝึกอบรมด้วย เพราะถือเป็นหนึ่งในดัชนีวัดความสำเร็จของงานของพนักงานทุกคน ชมรมได้จัดทำเสื้อของชมรมเพื่อสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมได้ใส่กัน และสถานประกอบการก็อนุญาตให้ใส่แทนชุดพนักงานปกติในวันเสาร์ หรือในวันที่มีกิจกรรมของชมรม ดังนั้นเมื่อมีการสวมเสื้อของชมรมในวันอื่นที่ไม่ใช่วันเสาร์ ก็แสดงว่ามีการจัดกิจกรรมของชมรมขึ้น จัดเป็นการรณรงค์สร้างกระแสตามยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 ด้วย

ชมรมมีศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE แต่ไม่ได้เปิดทำการตลอดวัน จะเปิดเฉพาะช่วงพักเบรก ส่วนกิจกรรมในศูนย์ฯ นั้นก็แล้วแต่จะมีการวางแผนว่าจะทำอะไรกันบ้าง บางครั้งก็ต่อเนื่องเป็นเวลาร่วมเดือน กิจกรรมต่างๆ จะเป็นการปรึกษาหารือกับสมาชิก เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของพวกเขา ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพเสริมให้กับพนักงาน และศูนย์ฯ ยังถูกใช้เป็นพื้นที่ดูงานและในการทำกิจกรรมร่วมกันกับชมรม TO BE NUMBER ONE ของสถานศึกษาที่เป็นเครือข่ายด้วย

ในการขยายเครือข่ายนั้น ชมรมของบางบัวทองจัดได้ว่าเป็นชมรมต้นแบบชมรมหนึ่งของเครือซีพีออลล์ ได้เป็นพี่เลี้ยงให้กับชมรมของซีพีออลล์ในท้องที่อื่นๆ หลายแห่ง สำหรับเครือข่ายนอกเครือซีพีออลล์ที่ชมรมขยายเข้าไป มีทั้งที่เป็นสถานศึกษา ชุมชน ทัณฑสถาน และสถานพินิจ สถานศึกษาจะเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ทางชมรมจะเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในการดำเนินกิจกรรม รวมถึงการจัดค่ายเยาวชนให้ ส่วนทัณฑสถานและสถานพินิจ จะอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง ทางชมรมจะเข้าไปช่วยในการก่อตั้งชมรม และเป็นวิทยากรในการฝึกอบรมให้ ส่วนชุมชน นั้นจะเป็นการต่อยอดจากการเข้าไปทำงานร่วมกับทัณฑสถานและสถานพินิจ แล้วมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ต้องขัง เลยได้รับการแนะนำให้เข้าไปทำงานกับชุมชนที่ผู้ต้องขังเหล่านั้นเคยอาศัยอยู่ ชมรมจึงมีเครือข่ายค่อนข้างกว้างขวาง ครอบคลุมทั้งในพื้นที่เดียวกันและในจังหวัดใกล้เคียง และทุกภาคส่วนที่ได้กำหนดไว้ในแผนการขยายเครือข่าย

กิจกรรมที่ชมรมดำเนินการในการขยายเครือข่ายนั้น เช่น การเข้าไปเป็นพี่เลี้ยงในการก่อตั้งชมรม ดำเนินการฝึกอบรมให้โดยการเป็นวิทยากร จัดค่ายให้โดยการเป็นผู้นำกิจกรรม รวมทั้งการฝึกอบรมให้เป็นพิเศษ สำหรับคนที่จะมาเป็นผู้นำกิจกรรมหรือเป็นผู้ดำเนินงานของชมรมเครือข่าย เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่ทำด้วยจิตอาสา ทั้งหมด ผู้ดำเนินการไม่ได้รับผลประโยชน์พิเศษใดๆ ส่วนทุนในการดำเนินการส่วนหนึ่งเป็นของต้นสังกัดของชมรม เหล่านี้ อีกส่วนหนึ่งจะเป็นของชมรมซีพีออลล์บางบัวทองที่ผู้บริหารให้การสนับสนุน

“To Be IT Tool” เป็นนวัตกรรมที่นำชมรม TO BE NUMBER ONE ของซีพีออลล์บางบัวทองเข้าสู่ระดับเพชร เป็นเครื่องมือทางสารสนเทศที่ทางชมรมพัฒนาขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกของชมรมและชมรมเครือข่ายได้ใช้ในการศึกษา เรียนรู้ และทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ตลอดจนเป็นการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของชมรมด้วย ปัจจุบันกำลังพัฒนาขึ้นเป็น “KM Team To Be” ของจังหวัดนนทบุรี เป็นการถอดบทเรียน จากการดำเนินกิจกรรมของชมรมและที่ดำเนินการร่วมกันกับเครือข่าย เพื่อจัดทำเป็นฐานความรู้ไว้ให้บริการกับ สมาชิกของชมรมและชมรมเครือข่าย และสำหรับภาคส่วนต่างๆที่ประสงค์จะก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE

ความสำเร็จของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการของบริษัทในเครือซีพีออลล์มาจาก วิสัยทัศน์ของผู้บริหารที่กำหนดให้เป็นนโยบายที่สำคัญของบริษัท และให้การสนับสนุนอย่างทั่วด้าน โดยเฉพาะ งบประมาณที่จัดแยกให้เป็นสัดส่วน ส่วนความภูมิใจในการดำเนินงาน ผู้ดำเนินงานชมรมฯ มีความปลาบปลื้มใจ ที่ได้รับการเรียกขานเป็น “อาจารย์” จากเยาวชนที่เคยเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่ตนเองได้เป็นวิทยากร

การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ ส่วนที่สถานประกอบการ ได้รับคือภาพลักษณ์ที่ดีต่อสังคม และประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรที่เพิ่มขึ้น ส่วนที่พนักงานทั่วไปได้รับ คือการรู้จักใช้ชีวิตอย่างเท่าทันเภทภัยยาเสพติด มีวิธีที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาครอบครัว และโอกาส ในการกลับตัวเมื่อพลาดพลั้ง แต่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินกิจกรรมของชมรมมากที่สุดคือตัวผู้เข้าร่วมดำเนิน กิจกรรมเอง พวกเขาได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจการเพื่อสังคม ได้ฝึกฝนทักษะในการดำเนินกิจกรรมและ การแก้ปัญหา ได้รับมิตรภาพจากเพื่อนร่วมงาน ผู้ร่วมกิจกรรม และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้รับความภาคภูมิที่เกียรติยศ และเงินทองไม่อาจมอบให้ได้ ซึ่งจะเป็นทุนทางสังคมที่ทำให้พวกเขาก้าวหน้าไปทั้งงานในหน้าที่และฐานะทางสังคม

6. <u>การประกวดและการเข้ารับการประเมินของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ</u>

การประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE จัดเป็นกิจกรรมที่เป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งมวล เป็นเป้าหมายสูงสุดของผู้บริหารสถานประกอบการ สำหรับผู้ดำเนินกิจกรรม แม้จะไม่ใช่เป้าหมายสูงสุด เพราะตนเองได้เห็นถึงประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมมากมายในการดำเนินกิจกรรม แต่การประกวดก็เป็นบททดสอบที่ดี ในการทดสอบว่าตนเองได้ดำเนินกิจกรรมบรรลุเป้าประสงค์ตามมาตรวัดที่กำหนดไว้ว่าได้ในระดับไหน สิ่งหนึ่งที่ชมรมได้รับจากการประกวดก็คือ การก่อกระแสให้อยู่ในความสนใจของผู้บริหารและพนักงาน และการสร้างความกระตือรือร้นให้กับผู้ดำเนินกิจกรรม

การประกวดคือการนำเสนอผลงานสู่สาธารณะในรูปแบบของพื้นที่แสดงผลงานและการนำเสนอผลงานบนเวที เริ่มจากการแข่งขันเป็นตัวแทนของจังหวัด สู่การแข่งขันเป็นตัวแทนในระดับภาค สุดท้ายเป็นการแข่งขันเพื่อเป็นผู้ชนะเลิศในระดับประเทศ ส่วนการเข้ารับประเมินนั้นจะมีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมชมถึงสถานประกอบการเพื่อรับทราบข้อมูลและดูผลงานที่เป็นจริง แล้วจัดระดับไปตามกฎเกณฑ์ที่ตราไว้ โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เงิน ทอง และเพชร การประกวดเป็นการแข่งขันกับชมรมอื่นๆ ส่วนการเข้ารับการประเมินเป็นการแข่งขันกับตนเอง กิจกรรมทั้งสองนี้เป็นองค์ประกอบของกันและกัน โดยทั่วไปจะเป็นรวบรวมผลงานเพื่อจัดทำแฟ้มผลงาน ประกอบกับการจัดสถานที่จริงเพื่อเข้ารับการประเมิน แล้วจึงนำไปจัดทำเป็นรูปแบบการนำเสนอเพื่อการประกวดต่อไป

การประกวดมีผลของการชนะและพ่ายแพ้ ตัดสินด้วยรูปแบบและเนื้อหาว่าใครนำเสนอได้แตะตาต้องใจของกรรมการได้มากกว่า ไม่มีการอภิปรายแก้ต่าง ไม่มีการสืบสวนไปถึงผลงานที่เป็นจริง ทั้งหมดชี้ขาดด้วยการนำเสนอล้วนๆ ส่วนการเข้ารับการประเมินไม่มีเรื่องของแพ้ชนะ ตัดสินด้วยกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าจะได้ในระดับไหน ทั้งยังเปิดโอกาสให้ได้อภิปรายแก้ต่าง ตลอดจนนำประจักษ์พยานต่างๆมาแสดงประกอบได้อย่างเต็มที่ กิจกรรมทั้งสองนี้มีผลกระทบต่อจิตใจของผู้ดำเนินการแตกต่างกันไป ในส่วนของสถานประกอบการนั้น การประกวดมีผลกระทบในด้านลบมากกว่า

หมายเหตุ: คะแนนการประกวดระดับภาคใช้เกณฑ์คะแนนการนำเสนอ ตามเกณฑ์แต่ละระดับของการประกวด ได้แก่ระดับดีเด่น เงิน ทอง เพชร ยอดเพชร ตัดสินจากการนำเสนอเพียงส่วนเดียว

ส่วนคะแนนการประกวดระดับประเทศ คณะกรรมการตัดสินการประกวดใช้เกณฑ์คะแนนร้อยละ 40 มาจากการลงพื้นที่ประเมินการปฏิบัติงานจริงของแต่ละชมรม

ดังนั้น สิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือการทำความเข้าใจเรื่องกฎกติกา และหลักเกณฑ์การให้คะแนนให้ตรงกัน ระหว่างคณะกรรมการและชมรมฯ ที่เข้าร่วมประกวด เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งอาจส่งผลให้จำนวนชมรมฯ ที่เข้าร่วมประกวดลดลง

ประเด็นที่เป็นปัญหาร่วมกันของทั้งสองกิจกรรมก็คือ กฎเกณฑ์ที่ยังไม่นิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงในเวลาอันกระชั้น แล้วไม่เป็นที่รับรู้โดยเท่าเทียมกันของผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประเด็นของการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์เพื่อการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ ส่วนใหญ่จะเป็นผลมาจากการตีความถึงขอบเขตที่กฎเกณฑ์ครอบคลุมไปถึงไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อความชัดเจน การดำเนินงานมาเป็นเวลามากกว่าสิบปีของชมรม TO BE NUMBER ONE จึงเป็นการเหมาะสมที่สรุปบทเรียนแล้วตราเป็นกฎเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีแบบแผนการปฏิบัติที่เป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงการบรรลุกฎเกณฑ์ในข้อนั้น และถ้าจะจัดให้มีโครงการฝึกอบรมเพื่อสร้าง

ความเข้าใจในกฎเกณฑ์เหล่านั้นให้เป็นไปในแบบฉบับเดียวกัน ก็จะลดความขัดแย้งลงได้ อีกประการหนึ่งเมื่อได้กฎเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานแล้ว การเปลี่ยนแปลงก็ควรจะได้นำเสนอเป็นการทดลองก่อน เมื่อเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือให้การรับรองร่วมกันแล้ว จึงค่อยตราเป็นกฎเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

ในประเด็นที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ไม่เท่าเทียมกัน มีความเป็นไปได้ใน 2 ประการ ประการแรก ผู้ประสานงานรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงล่าช้าไม่ทันการณ์ ประการที่สอง ผู้ประสานงานไม่ได้แจ้งผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ว่าจะด้วยเหตุใดก็ตาม ประเด็นนี้เป็นปัญหาในการบริหารจัดการ ซึ่งผู้บริหารจัดการต้องหามาตรการแก้ไขที่เหมาะสมด้วยตนเอง ประเด็นนี้ไม่เป็นปัญหาต่อการเข้ารับการประเมินมากนัก เพราะผู้เข้ารับประเมินสามารถนำข้อมูลที่มีอยู่มาเรียนเสนอเพิ่มเติมได้ และผู้ประเมินก็สามารถให้การยืดหยุ่นต่อการประเมินได้ แต่ในการประกวดจะกลายเป็นความได้เปรียบเสียเปรียบทันที เพราะผู้เข้าร่วมย่อมตระเตรียมการนำเสนอไปตามกฎเกณฑ์ที่ตนเองรับทราบ อีกทั้งผู้นำเสนอก็ไม่ใช่มืออาชีพในการนำเสนอ พวกเขาจะต้องตระเตรียมและซักซ้อมกันมาอย่างดี การเปลี่ยนแปลงใดๆในเวลาอันกระชั้นชิดเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้เลย

ในการประกวดประจำปี พ.ศ. 2559 นี้ ซึ่งชมรม TO BE NUMBER ONE ในเครือของซีพีออลล์เป็นผู้ชนะเลิศและเป็นรองชนะเลิศด้วยนั้น ก่อให้เกิดปัญหาพอสมควร ไม่เพียงกับผู้แข่งขันรายอื่นอย่างไออาร์พีซี ชมรมบางบัวทองของซีพีออลล์ก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน ทั้งสองชมรมมีข้อสงสัยว่าตนเองพ่ายแพ้ได้อย่างไร กรรมการไม่มีคำชี้แจงหรือข้อเสนอแนะใดๆ ทำให้ตนเองไม่เข้าใจและไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขใดๆได้ ชมรมบางบัวทองของซีพีออลล์รู้สึกว่าตนเองเป็นต้นแบบของชมรมในเครือซีพีออลล์ อีกทั้งรูปแบบการนำเสนอก็ได้ร่วมกันหารือจัดให้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน แล้วไปแพ้ชนะกันที่ตรงไหน ส่วนไออาร์พีซีนั้นมีความเชื่อว่าที่ตนพ่ายแพ้นั้นเป็นเพราะบกพร่องในเทคนิคการนำเสนอ ซึ่งไม่ได้เกิดจากความผิดพลาดในการทำงานของตน พื้นที่แสดงผลงานเสร็จไม่ทันเพราะผู้รับเหมาที่หน่วยงานราชการแนะนำให้นั้นไม่มีความรับผิดชอบเพียงพอ การนำเสนอบนเวทีที่เกินเวลาไป 4 นาทีก็เพราะการเริ่มต้นที่ถูกหน่วงไว้ แต่ที่ตนอยากรู้ก็คือว่าแล้วในส่วนเนื้อหานั้นตนบกพร่องตรงไหน เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ไออาร์พีซียังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ขนาดของสถานประกอบการน่าจะเป็นประเด็นหนึ่งที่ควรคำนึงถึงในการประกวด เพราะกิจกรรมที่ทำกับพนักงานจำนวน 5,000 คน ย่อมแตกต่างกับกิจกรรมที่ทำกับพนักงานเพียง 500 คนอย่างมีนัยสำคัญ และบริษัทที่มีชมรม TO BE NUMBER ONE อยู่ในเครือข่ายของตนหลายชมรม ก็ควรจะจัดการประกวดแข่งขันกันเอง แล้วนำเสนอเพียงชมรมเดียวมาแข่งขันในระดับประเทศ เพื่อจะได้ให้สถานประกอบการอื่นได้นำเสนอผลงานบ้าง ข้อสังเกตเหล่านี้แม้จะเป็นการนำเสนออย่างมีอารมณ์ แต่ก็มีเหตุมีผลเพียงพอที่จะนำไปสู่การพิจารณา

ชมรม TO BE NUMBER ONE ของสถานประกอบการบางแห่ง เมื่อดูจากกิจกรรมที่ทำแล้ว ก็น่าจะเข้าร่วมการประกวดได้ แต่ก็ไม่ได้เข้าร่วม สาเหตุประการหนึ่งนั้นเป็นผลจากการที่ไม่ได้รับการสนับสนุนที่เพียงพอจากผู้บริหารสถานประกอบการ และ/หรือหน่วยงานราชการในจังหวัด ประกอบกับการจัดทำเนื้อหาเพื่อการนำเสนอนั้นเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและทักษะพอสมควร จึงจะทำให้การนำเสนอนั้นสื่อถึงผลสัมฤทธิ์ของงานได้อย่างถูกต้องตรงต่อความเป็นจริง และน่าเชื่อถือ เป็นงานที่ต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูล มีความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และสังเคราะห์ผลให้อยู่ในรูปแบบการนำเสมอตามข้อกำหนดได้ ผู้ที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหรือไม่มีพื้นฐานความรู้ที่เพียงพอ ทั้งในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและรูปแบบของการนำเสนอ ย่อมไม่อาจนำเสนอผลงานเพื่อการแข่งขันได้

7. ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะสำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

พื้นที่ที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่ ถ้าไม่ได้เป็นชุมชนเมืองอยู่ก่อนแล้ว ก็จะเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสพัฒนาไปเป็นชุมชนเมือง เป็นพื้นที่เป้าหมายของกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด กิจกรรมรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดในสถานประกอบการจึงเป็นกิจกรรมต่อต้านกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดทั้งในทางตรงและทางอ้อม ถ้าได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานประกอบการอย่างเต็มที่ และมีเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมที่เพียงพอ นอกจากจะเป็นประโยชน์กับสถานประกอบการเองแล้ว ก็จะเป็นศูนย์กลางเพื่อการขยายไปสู่ภาคส่วนอื่นๆได้ ต่อไปนี้เป็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่รวบรวมมาไว้นอกเหนือจากส่วนที่ได้นำเสนอไปแล้วในข้างต้น

1) มวลชนในสถานประกอบการนั้นมีพิสัยความรู้แตกต่างกันมาก ตั้งแต่ไม่จบการศึกษาพื้นฐานไปถึงระดับสูงกว่าปริญญาตรี แต่มีความเหมือนกันอย่างหนึ่งคือ แม้จะรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดก็ยังไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ต้องผ่านการก่อกระแสที่ประชิดถึงตัวจึงจะมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นบ้าง เมื่อมีความเข้าใจที่เพียงพอหรือผ่านประสบการณ์ตรง เขาจะเป็นอาสาสมัครที่ทำงานในด้านนี้อย่างได้ผลและเอาการเอางาน

2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานสังคมในด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดเลย ทำงานกันด้วยจิตอาสาโดยแท้ แล้วแสวงหาความรู้ในระหว่างการทำงาน จากการฝึกอบรมโดยตำรวจและสาธารณสุขบ้าง ไปดูงานจากกลุ่มที่ทำมาก่อนบ้าง หากจะมีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านนี้ไว้ จัดทำเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมเต็มรูปแบบ และแบ่งระดับตามลักษณะกิจกรรม ก็จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่อยากทำงานให้พวกเขาได้เริ่มต้นด้วยความเข้าใจ

3) ประโยชน์ที่สถานประกอบการ กรรมการดำเนินงาน และสมาชิกได้รับนั้นมาจากการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ถ้าสามารถหลอมรวมกิจกรรมเหล่านี้เข้ากับการทำงานปกติของสถานประกอบการได้ ประโยชน์ที่ได้รับนี้ก็จะคงอยู่และพัฒนาไป แต่ถ้าไม่อาจหลอมรวมได้ ในสถานการณ์ที่สถานประกอบการต้องทุ่มเทสรรพกำลังเพื่อเร่งทำงานให้ทันการ กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ไม่ได้ถูกถือว่าเป็นความจำเป็น ก็จะถูกชะลอหรือยุติลงในทันที

4) การประกวดนั้นวัดกันด้วยรูปแบบของการนำเสนอ บางครั้งก็ไม่อาจสะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริงของการดำเนินกิจกรรม อีกทั้งผลลัพธ์หมายถึงภาพลักษณ์ของสถานประกอบการ ชนะก็ได้หน้า พ่ายแพ้ก็เสียหน้า และโอกาสแพ้มีมากกว่าโอกาสชนะ จึงมีลักษณะเป็นดาบสองคม คือ ด้านหนึ่งก็สร้างความภาคภูมิให้กับผู้ชนะ อีกด้านหนึ่งก็สร้างความท้อแท้ให้กับผู้พ่ายแพ้ นี่ก็อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่บางสถานประกอบการไม่เข้าร่วมการประกวด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีมาตรฐานและการจัดการที่เหมาะสม มิฉะนั้นจะส่งผลไปในทางลบมากกว่า

5) การตรวจประเมินเป็นหนทางสู่ความสำเร็จที่ไม่ต้องแข่งขัน ใครพัฒนาเข้าถึงกฎเกณฑ์ที่วางไว้ คนนั้นก็ได้รางวัลไป เป็นเรื่องของหน้าตาที่ใครๆก็ได้ไม่มีเสีย เพียงแต่จะได้ในระดับไหนเท่านั้น ในเรื่องนี้จะเป็นปัญหาก็เฉพาะในเรื่องกฎเกณฑ์ที่ยังต้องมีการตีความอยู่ ถ้าหากทำให้ชัดเจน หรือมีตัวอย่างประกอบ ก็จะหมดปัญหา

โดยเนื้อแท้ของตัวกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE สำหรับสถานประกอบการแล้ว มีส่วนในการหนุนช่วยอย่างมากต่อการบริหารจัดการ หลายกิจกรรมหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับมาตรการที่ต้องดำเนินการตามกฎหมายได้ เช่น โรงงานสีขาว เป็นต้น การฝึกอบรมในแนวทางของชมรมก็สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการประสานประโยชน์เข้าด้วยกัน โดยอาศัยทักษะในการบริหารจัดการของผู้บริหารชมรม

3.2.3 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนสามารถสรุปภาพรวมได้ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. <u>สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนข้างเคียงและการสนับสนุนจากหน่วยงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน</u>

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงการแพร่ระบาดของยาเสพติดในบริเวณชุมชนข้างเคียงทั้งการเสพและการค้ายาเสพติด รวมทั้งการสนับสนุนในการป้องกันและปราบปรามปัญหายาเสพติดจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยหัวข้อที่จะนำเสนอ ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกชุมชนข้างเคียงของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร 3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของเอกชน 4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ และ 5) ความร่วมมือจากชุมชนข้างเคียงในการทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกชุมชนข้างเคียงของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ในภาพรวมจากการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลและความคิดเห็นของแกนนำชมรมที่เล่าสถานการณ์ก่อตั้งและดำเนินการชมรมที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่อดีตมาถึงปัจจุบัน ดังนั้นคำตอบจึงมีภาพรวมคล้ายกัน คือ**ก่อนที่จะมีการก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE เยาวชนในชุมชนมีการใช้สารเสพติดและติดยาเสพติดจำนวนมากกว่านี้ แต่หลังจากที่มีการก่อตั้งและดำเนินงานชมรมฯ พบว่า ปัญหายาเสพติดในชุมชนลดลงหรือหมดไป**จึงอาจกล่าวได้ว่าโครงการ TO BE NUMBER ONE ที่เกิดจากความร่วมมมือของผู้นำชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และเยาวชนที่มีความตระหนักและร่วมมือของหลายภาคส่วนในความพยายามกำจัดยาเสพติดให้หมดไปจากชุมชน และอีกประเด็นที่น่าสนใจ คือ**อาจเป็นเพราะว่ามีการเปลี่ยนชนิดสารเสพติดอย่างต่อเนื่อง ทำให้วิทยาการในปัจจุบันไม่สามารถตรวจจับสารเสพติดชนิดใหม่** ซึ่งจำเป็นต้องสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้นำชุมชน กล่าวว่า “ปัจจุบันพัฒนาการเรื่องยาเสพติดในพื้นที่ ยาเสพติดหลักๆ ก็เป็นเรื่องของยาบ้า ส่วนใหญ่ยาบ้าจะระบาดอยู่ในกลุ่มคนทำงาน ซึ่งปัจจุบันดูแล้วเริ่มลดลง แต่ประเภทยาบ้า ยาไอซ์จะเข้ามาในกลุ่มของเยาวชนมากขึ้น”

นอกจากนี้ สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนมีความอ่อนไหวและส่งผลถึงกันระหว่างภายในชุมชนเองและชุมชนข้างเคียง เพราะถึงแม้ภายในชุมชนเองจะมีกลุ่มสมาชิกเยาวชนที่ดำเนินกิจกรรมอย่างเข้มแข็ง แต่หากชุมชนใกล้เคียงยังไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ย่อมส่งผลกระทบต่อเยาวชนในชุมชนได้ ดังนั้นการบูรณาการเพื่อขยายเครือข่ายระหว่างชุมชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

ในด้านสมาชิกที่อยู่อาศัยในชุมชนพบว่า **ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากคนนอกพื้นที่ที่มาอาศัยในชุมชน มีการย้ายเข้า-ย้ายออกบ่อยด้วยการมาอาศัยบ้านเช่าในชุมชน** เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้น ผู้ค้าหรือผู้ผลิตยาเสพติดอาศัยช่องทางความต่างคนต่างอยู่ของคนในชุมชนทำให้ลอดหูลอดตาการกระทำผิดกฎหมายผลิตสารเสพติดได้ แต่ผลการช่วยสอดส่องดูแลของเยาวชนที่ชุมชนเรียกว่า “สายสืบจิ๋ว” ที่นำข่าว การกระทำผิดปกติ คนมีพิรุธในชุมชนมาแจ้งให้ผู้นำชุมชนซึ่งจะส่งข่าวสารต่อถึงเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงให้ได้รับทราบเบาะแส กำจัดต้นตอ จับกุมไปดำเนินคดีได้

สำหรับผู้เสพยาเสพติดส่วนใหญ่จะเป็นคนเดิมๆ เมื่อบำบัดแล้วกลับสู่ชุมชนมักจะกลับไปเสพซ้ำ แล้วก็ไปบำบัดซ้ำอีก คือต้องติดตาม จะเห็นว่าผู้เสพติดได้ก็จะวนเวียนอยู่อย่างนั้น นอกจากนี้ จากข้อสังเกตของแกนนำในชุมชนกล่าวว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขายยาเสพติดมักเป็นรายย่อย ๆ ผู้นำชุมชนอาจเข้าไปเจรจาพูดคุยได้ ซึ่งการดำเนินการเชิงรุกของชุมชนจะช่วยแก้ไขสถานการณ์ยาเสพติดได้อย่างทันการณ์และตรงเป้าหมายเป็นรายบุคคล ในบางครั้งจะมีกรณีที่ทำให้ผู้ทำผิดนั้นย้ายออกไปจากชุมชนด้วยความละอาย แต่ก็ไม่สามารถรับรองได้ว่าคนนั้นจะไม่ไปผลิตยาเสพติดหรือค้ายาเสพติดในพื้นที่อื่นๆ อีก ซึ่งในกรณีเกี่ยวกับการควบคุมสถานการณ์การค้ายาเสพติดในพื้นที่ จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า

“การขายในพื้นที่ เป็นผู้ค้ารายเล็กๆ กระจายอยู่ทุกตำบล กิจกรรมชมรมฯ ช่วยได้มาก เพราะเยาวชนเขารู้ ถึงกัน เช่น เยาวชนกลับจากโรงเรียน เขาจะรู้ว่าบริเวณไหนมีการจับกลุ่มพูดคุยกัน ความลับต่างๆ ก็จะเปิดเผยออกมา ซึ่งก็จะเข้าถึงเด็กทูบี และก็เข้าถึงหูผู้นำ เพราะว่าเด็กๆ จะอยู่ด้วยกันและข่าวกระจายออกไป เพื่อนกันเขาจะรู้ว่าเป็นอย่างไร จะทราบสถานการณ์และทราบถึงตัวบุคคล ว่าตรงไหนมีอะไร สามารถสังเกตและสอดส่องได้”

สถานการณ์ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นเยาวชน ซึ่งในบางพื้นที่เชื่อมโยงไปถึงความขัดแย้งของเยาวชนระหว่างชุมชนใกล้เคียงที่สืบเนื่องจากความขัดแย้งระหว่างสถาบัน และปัญหายาเสพติดในวัยทำงาน โดยเฉพาะการควบกะที่ทำงานในโรงงาน แต่โดยภาพรวมแล้วไม่มีสิ่งร้ายแรงในหมู่บ้าน แต่มักมีปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นคนนอกพื้นที่ที่เข้ามาสร้างปัญหา เช่น มีการลักขโมยเงินในตู้หยอดเหรียญ ตู้หยอดน้ำดื่ม ฉะนั้นจึงเก็บเงินหยอดเหรียญทุกวันเป็นประจำ คนที่มาขโมยนี้ส่วนใหญ่ที่จับได้ก็คือเป็นคนที่มาจากนอกพื้นที่ รวมถึงผู้ใช้แรงงานต่างด้าวอีกด้วย คือประชากรแฝง หรือทำงานจากที่อื่นเข้ามาพักที่ในบ้านเช่าผุดขึ้นมากมาย โดยส่วนใหญ่มักมีการตระเวนลักขโมยยามค่ำคืน ซึ่งเป็นปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของคนในชุมชน

สำหรับประเภทของยาเสพติดในพื้นที่ที่ศึกษานั้นจะมียาเสพติดหลายชนิดแตกต่างกันไป ซึ่งจะเป็นรู้กันในกลุ่มผู้เสพติด จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ และในแต่ละพื้นที่ เช่น แต่เดิมจะเป็นยาเสพติดประเภทสี่คูณร้อย (สารปรอทใบกระท่อม น้ำโค้ก ยาเบื่อหนู) นำมาต้มรวมกันกับใบกระท่อม น้ำโค้ก หลอดไฟทุบป่น (หลอดไฟใช้หลอดนีออน ทุบทั้งหลอดไฟแบบ UV ตะกั่ว หลอดตัวใหม่ เกลียวขาว) จุ่มลงในหม้อต้ม แล้วกรองทุกอย่างกรองกับผ้าขาวบาง คือวิธีทำยาเสพติดที่เรียกว่าสี่คูณร้อย ซึ่งรู้จักวิธีทำจากเพื่อนๆ เพื่อนชวนลองให้ทำเพื่อนที่เรียนด้วยกัน ซึ่งรสชาติออกหวาน ๆ ถึงแม้จะมีส่วนผสมของยาเบื่อหนู แต่ไม่กลัว เพราะเยาวชนคิดว่าใส่เพียงเล็กน้อย ขูดเป็นผงเท่านั้นแล้วใส่ลงในส่วนผสม

สำหรับกระท่อม จะใช้ใบกระท่อมต้มกับโค้ก และใส่ยาแก้ไอ ยาแก้ไอยี่ห้อซีซ่า ต้มประมาณ 15 นาที พอให้ใบเปื่อยๆ ผู้เคยติดยาเสพติดกล่าวว่า ชอบกระท่อมมากกว่า เพราะกระท่อมเมากว่า และเชื่อว่ากระท่อมเป็นยากินใบอย่างเดียวไม่ผสมอย่างอื่นเป็นยา ทำให้ทนแดด แต่ไม่สู้น้ำ เวลาเสพ ก็แล้วแต่ดื่มเป็นแก้วๆ ต้มเป็นหม้อแล้วนำหม้อจุ่มในน้ำแข็งแล้วหมุนให้น้ำยาเย็นลงอย่างเร็ว (เหมือนทำไอศกรีม) แล้วตักเอาน้ำใส่น้ำแข็ง การเสพกัญชาจะทำบ้องเอง ปัจจุบันใช้ขวดชาเขียว ส่วนบ้องไม้ไผ่ปัจจุบันหายาก แต่เวลาใช้อุปกรณ์เสพเยาวชนให้ความเห็นว่า ใช้บ้องไม้ไผ่จะดีกว่ามีความสูงกว่า ความแรงในการส่งน้ำได้ดีกว่า ส่วนขวดชาเขียวจะสั้นกว่า การสูบกัญชาถ้าดูดมากๆ จะเหมือนหลอน บางทีเหมือนได้ยินเสียงใครมา หรือคิดว่าเป็นตำรวจจะวิ่งหนี

นอกจากนี้ยังมีสิ่งเสพติดชนิดใหม่ที่ผู้นำชุมชนกล่าวถึง คือ “เรื่องยาเสพติดจะเป็นประเภท ยาสีเขียว สีเหลือง เพิ่งรู้ว่าเรียกว่ายาโปร ยาเขียวเหลืองผสมโค้ก กับยาแก้ไอใส่น้ำแข็ง พ่อแม่ไม่รู้ เข้าใจว่าลูกหลานดื่มโค้ก เป็นยาเสพติดที่เข้ามาใหม่” บารากุก็เป็นยาเสพติดตัวใหม่ มีแพร่หลายตามแหล่งท่องเที่ยวของชาวต่างชาติและแพร่เข้ามาในพื้นที่ใกล้เคียง นิยมเสพทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวและยาวชนไทยในสถานบันเทิง บารากุเป็นส่วนผสมของยาสูบ สารเสพติดอื่น และผลไม้รสหวาน ผู้นำชุมชนตั้งข้อสังเกตว่า ขณะนี้จะเห็นเยาวชนนำเข้ามาลองเสพกันในพื้นที่ชุมชนบ้างแล้ว

2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของจังหวัด/กรุงเทพมหานคร

กิจกรรมชมรมทูบีนับเบอร์วันได้รับทุนสนับสนุนหลายทาง หลายรูปแบบ การสนับสนุนหลักคือ

- งบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เช่น การเคหะแห่งชาติ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร (กทม.) โดยการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักต่างๆ ของ กทม. และฝ่ายของเขต เช่น สำนัก/ฝ่ายการศึกษา สำนัก/ฝ่ายพัฒนาสังคม สำนัก/ฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม สภาเยาวชน ส่วนต่างจังหวัดได้รับงบประมาณจากสาธารณสุขจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในรูปของงบส่งการแสดงเข้าประกวด หรือส่งผลงานเข้าประกวดระดับจังหวัด

- การเปิดเวทีแสดง/ประกวดโครงการ TO BE NUMBER ONE มีงานออกอีเวนต์ในจังหวัดและต่างจังหวัด เช่น งานวันเด็ก งานเปิดตัวสินค้า งานประจำปีของจังหวัดต่างๆ ทำให้ได้สร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง อีกทั้งสร้างรายได้ให้กับชมรม และเยาวชนนักแสดงที่เป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE อีกด้วย อย่างไรก็ตาม **มีข้อสังเกต คือ การดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ที่สำเร็จและยั่งยืนนั้น การสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็น** แต่สิ่ง**สำคัญยิ่งคือ การได้รับแรงสนับสนุนจากสมาชิกในชุมชน ทั้งผู้นำชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง** ที่สมทบเป็นวัตถุดิบในการเลี้ยงอาหารสำหรับการทำกิจกรรมของเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของเอกชน

บริษัทห้างร้านส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนในรูปเงินทุน ของขวัญของรางวัลสำหรับแจกผู้เข้าร่วมประกวดหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรม การอำนวยการเรื่องสถานที่ อุปกรณ์สำหรับแสดงกิจกรรม พาหนะสำหรับจัดกิจกรรม รวมถึงรับซื้อสินค้าเป็นของที่ระลึกที่เยาวชนของชมรมผลิตขึ้นมา ซึ่งพบว่าวิธีการนี้บริษัทจะยินดีสนับสนุนมากกว่าให้เงินโดยไม่รู้ที่มาที่ไปว่าจะนำไปใช้จ่ายอย่างไร ได้ประโยชน์คุ้มค่าหรือไม่ และเป็นการสนับสนุนที่ช่วยสร้างความยั่งยืนเพราะเยาวชนได้พัฒนาทักษะอาชีพ หรือศิลปะการผลิตสินค้าที่ระลึกไปด้วย

การสนับสนุนจากเอกชนอาจได้รับจากบริษัทหรือผู้ประกอบการ โดยเฉพาะที่ผู้นำชุมชนเกี่ยวข้องในท้องที่ เช่น ผู้นำเทศบาลตำบลหนึ่งให้การสนับสนุนกิจกรรมของชมรมอย่างดีมาโดยตลอด “หากไม่ได้ท่านนายกคงทำได้ลำบาก” เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบสถานประกอบการในบางพื้นที่มีการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE โดยมีกรรมการและสมาชิกที่เป็นบุคลากรที่มีอายุตามเกณฑ์ของชมรมที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการเอกชนนั้นๆ อีกด้วย

4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ

เนื่องจากโครงการนี้ได้มีนโยบายของชาติที่เกี่ยวข้องกับ 8 กระทรวงหลักให้สนับสนุนกิจกรรมเยาวชนและชมรมในโครงการเพื่อป้องกันและกำจัดยาเสพติด จึงพบว่าได้มีการทุ่มเทงบประมาณจัดเวทีประกวดแข่งขันกิจกรรมการแสดงออกของเยาวชน เช่น กิจกรรมร้องเพลง เต้นรำ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดสำหรับเยาวชนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีการฝึกฝนและขึ้นเวทีเป็นประจำ เมื่อแข่งแล้วก็จะได้รับเงินรางวัลหลักพันหรือหลักหมื่น สามารถนำมาพัฒนาชมรมและเก็บสะสมไว้ทำกิจกรรมอื่นๆ ได้ นอกจากนี้มีการเชื้อเชิญนักแสดงของชมรมไปโชว์ในพิธีและกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรภาครัฐ ซึ่งช่วยประชาสัมพันธ์ความสามารถและชื่อเสียงชมรมให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากตำรวจในพื้นที่มาช่วยดูแล เป็นวิทยากรอบรม มาสอน สำหรับในเชิงปราบปราม และการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด โดยการแจ้งเบาะแส จะมีตำรวจเข้ามาดูแล โดยการแจ้งนั้น เยาวชน TO BE NUMBER ONE จะมีการแจ้งให้กับผู้นำชุมชนก่อน โดยที่จะมีการพูดคุยปรึกษากับเด็กๆ ให้เป็นไปตามขั้นตอนทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของตัวเด็ก เช่นเด็กๆ กระซิบบอกญาติผู้ใหญ่ หรือผู้นำของชุมชน เพื่อส่งเบาะแสต่อถึงตำรวจอีกระดับหนึ่ง

ในชุมชนนี้มีตำรวจประจำตำบลซึ่งจะแวะเวียนเข้ามาหาเบาะแสจะมีตำรวจประจำป้อมยาม เป็นต้น กิจกรรมที่สำคัญที่หน่วยงานด้านสังคม จิตวิทยา และสุขภาพเข้ามามีบทบาทคือ การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดแบบผู้ป่วยนอกรูปแบบ กาย จิต สังคมบำบัด (Matrix Model) ที่เป็นกระบวนการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่เน้นให้ความรู้ต่างๆที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยและครอบครัว โดยสอดแทรกเข้าไปในระยะต่างๆ ของวิธีการใช้กลุ่มบำบัดซึ่งเยาวชนในชุมชนที่เข้ารับการบำบัดรักษามีประสบการณ์ด้วยวิธีกลุ่มบำบัดเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม **การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการปกครองในท้องที่นับว่ามีความสำคัญมาก โดยเฉพาะด้านขวัญ และกำลังใจ จากข้อสังเกตในการศึกษาครั้งนี้ พบว่าการทำกิจกรรมของเยาวชนถ้าได้รับการสนับสนุนจากผู้นำของจังหวัด มาเยี่ยม มาชม มาเปิดงาน จะทำให้กิจกรรมนั้นคึกคัก มีกระแสที่ดี นอกจากนี้ผู้นำในระดับอำเภอก็มีผลดีด้วยเนื่องจากใกล้ชิดกับชุมชน**

5) ความร่วมมือจากชุมชนข้างเคียงในการทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ความร่วมมือจากชุมชนข้างเคียงอยู่ในรูปของผู้คนในหมู่บ้านมาช่วยจัดเตรียมอาหารเครื่องดื่มอำนวยความสะดวกให้เยาวชนที่ไปประกวด หรือจัดกิจกรรมลงพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชนและพัฒนาเยาวชนให้เข้มแข็งหลีกเลี่ยงยาเสพติด อย่างไรก็ตาม ชุมชนข้างเคียงหากไม่มีเครือข่ายของชมรมฯจะสร้างความร่วมมือได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากชุมชนข้างเคียงที่มีปัญหายาเสพติดมักจะแปลกแยก สิ่งที่สำคัญคือ การดำเนินงานจะต้องมีการเชื่อมประสานในพื้นที่ให้ครอบคลุมเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างความร่วมมือในชุมชนทุกพื้นที่

2. สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนและการสนับสนุนจากชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ในหัวข้อที่แล้วได้นำเสนอสถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนข้างเคียงไปแล้ว ในหัวข้อนี้จึงนำเสนอเกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนของชมรมTO BE NUMBER ONE ในชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนในการป้องกันปัญหายาเสพติดของชุมชนด้วย โดยหัวข้อที่จะนำเสนอ ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนของชมรม

TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 2) การสนับสนุนจากผู้นำชุมชนของชมรมTO BE NUMBER ONE ในชุมชน 3) ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจากสมาชิกในชุมชนของชมรมTO BE NUMBER ONE ในชุมชน และ 4) การสนับสนุนในการทำกิจกรรมจากครอบครัวของชมรมTO BE NUMBER ONE ในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) สถานการณ์ยาเสพติดในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

แกนนำชุมชนทุกพื้นที่ที่ศึกษากล่าวว่า ก่อนการตั้งชมรมและจัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE มีวัยรุ่นที่ใช้สารเสพติดอยู่ระดับหนึ่ง โดยพื้นที่หนึ่งกล่าวถึงการผสมยาเสพติดขึ้นมาเองโดยใช้น้ำอัดลม เครื่องดื่มชูกำลัง สารเคมีและยาสามัญประจำบ้านบางอย่าง ดื่มแล้วทำให้ประสาทหลอนหรือเคลิ้ม ลอย บางแห่งมีพฤติกรรมดื่มเหล้าสูบบุหรี่ แต่หลังมีการตั้งชมรมและจัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ก็ช่วยสร้างความสามัคคี หยุดยั้งพฤติกรรมการใช้สารเสพติด กลับตัวกลับใจได้บ้าง แม้จะไม่ประสบความสำเร็จเปลี่ยนแปลงให้เลิกพฤติกรรมเสพติดหรือการทะเลาะวิวาทได้ทุกคน

จากรายงานการศึกษาครั้งนี้ พบว่า แต่ก่อนอัตราการใช้เสพติดสูงในกลุ่มเยาวชน และในกลุ่มวัยทำงาน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อมีการจัดตั้งกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้นแล้ว ช่วยให้การควบคุมสถานการณ์ยาเสพติในกลุ่มเสี่ยงได้ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากมีการประสานงานดำเนินการตรวจค้นสารเสพติดจากการตั้งด่านตรวจปัสสาวะของชุมชนร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และเจ้าหน้าที่ตำรวจ การพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในชุมชนบางแห่งไม่ได้ใช้สารเสพติดผิดกฎหมาย แต่ใช้บุหรี่ เหล้าเมาแล้วมีการทะเลาะวิวาท รวมถึงกรณีวัยรุ่นต่างซอยหรือต่างหมู่บ้านตีกัน อย่างไรก็ตาม จากการให้สัมภาษณ์ของสมาชิกชมรม แกนนำ และผู้นำชุมชนสามารถกล่าวได้ว่าสภาวการณ์ในบางชุมชนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดหลังจากได้มีการชักชวนผู้ชายวัยรุ่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ทำให้การประพฤติสิ่งที่ไม่ถูกต้องลดลงในชุมชน และเยาวชนที่กลับตัวกลับใจก็ยังได้ชักนำเพื่อนๆ ให้เข้ามาอยู่ในชมรมได้อีกด้วย

ทั้งแกนนำและผู้นำชุมชนกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า ประสิทธิภาพของการควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากเยาวชนสมาชิกชมรมช่วยสอดส่อง และรายงานความเคลื่อนไหวของกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ให้ผู้ใหญ่ในชุมชน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบได้ดูแล และควบคุมสถานการณ์ต่อไป โดยเยาวชนที่เป็นสายสืบจิ๋วให้ชุมชนมีบทบาทสำคัญเพราะเด็กเยาวชนจะรับรู้ความเลื่อนไหวของเยาวชนด้วยกันเป็นอย่างดี ทั้งนี้บางชุมชนจะใช้วิธีตั้งกล่องรับเรื่องราวความเคลื่อนไหวของยาเสพติดในพื้นที่แบบวิธีลับด้วยการหย่อนข้อความลงในกล่องดังกล่าว ซึ่งจำเป็นต้องรายงานความเคลื่อนไหวแบบวิธีลับ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความปลอดภัยให้กับผู้ให้ข่าวดังกล่าว การเฝ้าระวังและควบคุมสถานการณ์ยาเสพติดสำหรับในส่วนของแกนนำชุมชน เช่นผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนก็จะมีการตั้งด่านตรวจทุกเดือน เป็นการเฝ้าระวังคือการตรวจปัสสาวะ โดยทางอำเภอจะสนับสนุนด้านอุปกรณ์ตรวจ โดยจะจัดอุปกรณ์ตรวจปัสสาวะมาให้กับชุมชน

สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่นั้น ผู้นำชุมชนหรือแม้แต่หัวหน้าส่วนราชการยังมีความเข้าใจ และให้กำลังใจในการทำงาน แม้จะทำงานอย่างเต็มที่อาจจะไม่สามารถหวังผลว่ายาเสพติดในพื้นที่จะหมดไปทั้งสิ้น แต่คิดว่าทำให้ดีที่สุด “เราต้องทำอะไรบ้างดีกว่าไม่ทำอะไรเลย” ซึ่งการทำกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ความคาดหวังหลักเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนให้รู้จักคิด มีเหตุมีผล ไม่หลงตกเป็นทาสยาเสพติด

2) การสนับสนุนจากผู้นำชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ผู้นำชุมชนมีบทบาทสำคัญหลายประการ ประการแรกคือจัดสรร จัดหางบประมาณเพื่อใช้สำหรับจัดกิจกรรมชมรม การจัดเตรียมไปเข้าร่วมมหกรรมรวมพลสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE จัดเป็นประจำทุกวันที่ 15 กรกฎาคม ที่อิมแพคอารีน่า เมืองทองธานี ประการต่อมาคือ ส่งเสริมโอกาสให้ชมรมได้เปิดการแสดง ได้มีส่วนร่วมโครงการพัฒนาของชุมชน เช่น การมีส่วนช่วยเหลือสังคมโดยการเสิร์ฟน้ำในงานบุญ เทศกาลสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในชุมชน ผู้นำชุมชนหลายคนชักจูงบุตรหลานตนเองให้เข้ามาเป็นสมาชิกและแกนนำของชมรม ทำให้มีการประสานพลังและความสำเร็จให้กับชมรมมากขึ้น มีการถ่ายทอด ให้คำแนะนำการทำงานให้เยาวชนอย่างใกล้ชิด ซึ่งช่วยเพิ่มทักษะความสามารถ เสริมสร้างพัฒนาการทางอารมณ์ การใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ลดเวลาว่างและการไปข้องแวะสารเสพติด

ในส่วนการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆของตำบล จะมีการประสานงานกันโดยตรง ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม TO BE NUMBER ONE เช่นการอำนวยความสะดวกในเรื่องการทำกิจกรรมของเยาวชนนอกพื้นที่ การให้บริการรถ หรือผู้นำจะขับรถไปให้เอง เช่น การประกวดที่แหล่งประกวดต่างๆ นอกจากการอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทางแล้วผู้นำยังมีโอกาสได้คลุกคลีกับเยาวชนในการทำกิจกรรมต่างๆด้วย เช่น การไปเยี่ยมชมกิจกรรมของชุมชนต่างๆ ในจังหวัดอื่น ส่วนการสนับสนุนด้านงบประมาณจากจังหวัดนั้นมีน้อย เช่นปีที่ผ่านมาได้รับ 1,000 บาท ซึ่งสามารถนำมาใช้ในเรื่องของการเลี้ยงอาหารสำหรับเด็กๆ ที่เข้าร่วมกิจกรรม

บทบาทของผู้นำชุมชนนั้น เนื่องจากผู้นำชุมชนแต่ละคนจะมีภาระงานในพื้นที่อยู่หลายตำแหน่ง เปรียบเหมือนมีหมวกหลายใบ เช่น เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย และเป็น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ด้วย ข้อดีคือสามารถนำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ผสมผสานได้ในหลายๆ หน่วยงานหรือองค์กร มีการชักชวนพูดคุยกับพ่อแม่เพื่อหาสมาชิกเยาวชนเข้ากลุ่ม หรือบางท่านที่เป็นอบต ถ้าเด็กออกกำลังกายก็จะปลอดภัยจากการติดยาเสพติด ซึ่งโดยภาพรวมเด็กเยาวชนในพื้นที่จะมีปัญหายาเสพติดเป็นส่วนน้อย ปัญหาส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่วงที่เด็กออกไปนอกชุมชนไปเรียนในระดับมัธยม หรือในระดับอาชีวะศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงมาก เมื่อเด็กจบประถมศึกษาก็จะแยกกันไปเรียนข้างนอกพื้นที่แต่หากชุมชนเสริมสร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดให้แก่เด็กตั้งแต่เล็กๆ เมื่อออกไปข้างนอกแล้วก็ยังกลับเข้ามาใกล้ชิดกับชุมชน จะทำให้ปัญหายาเสพติดเบาบางลง เนื่องจากเยาวชนจะรู้เท่าทันยาเสพติด และไม่ตกเป็นเหยื่อได้ง่าย

นอกจากนี้ชุมชนยังมีผู้นำชุมชนที่เป็นศูนย์รวมได้ดี เมื่อมีปัญหาสามารถจะติดต่อประสานงานได้ทันท่วงที ทั้งผู้ใหญ่บ้านทั้งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านรวมพลังเพื่อขจัดปัญหา ปัจจุบันเป็นชุมชนสีขาวของตำรวจ ได้รับประกาศโล่รางวัลดีเด่นหลายอย่าง สามารถจัดการเรื่องปัญหายาเสพติดได้ ปัจจุบันในพื้นที่ซึ่งเคยมีปัญหายาเสพติดมากจะเห็นว่ามีน้อยลง สำหรับผู้ติดยาเสพติดตำรวจจะจับตัวไปเพื่อส่งเข้าค่ายบำบัด โดยเป็นหลักสูตร 7 วันในการเข้าค่ายบำบัด ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มที่เราเริ่มต้นตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้น

การเชื่อมโยงกับชุมชนข้างเคียงมีการดำเนินการด้วยการพยายามหาเครือข่ายและหาสมาชิกเพิ่มขึ้น ผู้นำชุมชนกล่าวว่า “แต่ก่อนทาง รพ. สต.มีการให้แกนนำชักชวนและหาสมาชิกเข้าร่วมแต่ละหมู่บ้าน มีสมาชิกอยู่ในกลุ่มตลอด ในเรื่องเพื่อนต่างพื้นที่ เช่นในอำเภอมีหลายพื้นที่ ก็เข้ามาร่วมกัน เป็นการบูรณาการให้ทำงานไปด้วยกันในทิศทางเดียวกัน” แต่ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความสะดวกและระยะทางในการติดต่อกัน

3) ความร่วมมือในการทำกิจกรรมจากสมาชิกในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ผลการสัมภาษณ์ชมรมในแต่ละพื้นที่พบว่าระยะเริ่มก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE แกนนำต้องเผชิญกับคำวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นชมรมที่ตั้งขึ้นมาเพื่อร้องๆ เต้นๆ เท่านั้นไม่ได้สาระประโยชน์ เสียเวลา และไม่อนุญาตหรือไม่มารับมาส่งบุตรหลานให้เข้าร่วมกิจกรรมชมรม แต่เมื่อชุมชนมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการการดูแลบุตรหลานของชุมชนให้ห่างไกลจากปัญหายาเสพติด ประกอบกับชมรมได้เข้าไปประกวดและรับรางวัลกลับมา ได้เข้าเฝ้าองค์ประธานโครงการฯ เยาวชนมีพฤติกรรมดีขึ้น กล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร ก็ได้รับการยอมรับมากขึ้น

การเริ่มต้นของชมรมทูบีเริ่มจากหมู่บ้านที่พร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม เป็นหมู่บ้านที่มีกองทุนอื่นที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน เช่น กองทุนแม่แห่งชาติ และพิจารณาจากพื้นที่ที่มีลักษณะคล้ายชุมชนแออัดซึ่งจะมีความสุ่มเสี่ยงในเรื่องของการเป็นแหล่งมั่วสุม และมียาเสพติดเป็นปัญหาค่อนข้างมาก จนถึงพื้นที่ที่มีปัญหาค่อนข้างรุนแรง ทางชุมชนจึงชี้เป้าเป็นจุดเป้าหมายโดยการเน้นเรื่องการสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการประสานกับทางตำรวจให้เข้ามาดูแล ชุมชนมีเครือข่ายที่ดี มีตำรวจ มีเทศบาล มีอำเภอเข้ามาประสานกันเพื่อสร้างสรรให้เป็นหมู่บ้านสีขาวนอกจากนี้ การสนับสนุนจากสมาชิกในชุมชนที่ชัดเจนอีกประการหนึ่งคือ การช่วยอุดหนุนสินค้าของที่ระลึกของชมรม ช่วยซื้อ ได้เงินมาเข้ากองทุน ได้การสนับสนุนด้านอาหารเพื่อเลี้ยงดูเด็กเยาวชนที่มาเข้าร่วมกิจกรรมรายเดือน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาชุมชนในวาระโอกาสต่างๆ การเชื่อมโยงทำงานกับผู้ใหญ่ในโครงการต่างๆ ทำให้มีฐานะของชมรมเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้น และมั่นคงยั่งยืนมากขึ้น

ปรากฏการณ์ความร่วมมือในชุมชนที่พบคือ จะเห็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มวัยต่างๆ ในชุมชน ทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มอสม. หรือกลุ่มที่เป็นผู้ใหญ่ในชุมชน ผู้สูงอายุหรือคนในชุมชนจะเรียกสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE กันติดปากว่า “เด็กทูบี” นอกจากทำงานร่วมกันแล้วน้อง ๆ ทูบียังมีปฏิสัมพันธ์กับทุกรุ่นทุกวัยในชุมชน เช่น ร่วมกิจกรรมวันกตัญญู วันผู้สูงอายุ หรือช่วยสอนการแสดงให้แก่ผู้สูงอายุ เป็นต้น

4) การสนับสนุนในการทำกิจกรรมจากครอบครัวของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

แกนนำได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากผู้ปกครองเด็กหรือรุ่นน้องที่เข้ามาเรียนรู้ และฝึกฝนการแสดงการออกงานกับรุ่นพี่ในชมรม เพราะเป็นกิจกรรมที่ต้องออกจากบ้านมาทั้งวัน ทุกสัปดาห์ โดยต่อเนื่อง มักจะมีการเดินทางไปนอกชุมชน เด็กบางคนมีผู้ปกครองมาคอยดูแลอำนวยความสะดวกให้ลูกหลานและชมรม หรือช่วยงานชมรมด้วย เช่น พบว่า เด็กหญิงแกนนำมีแม่มาช่วยงาน เฝ้าดูลูกตลอดเวลาที่ทำกิจกรรมชมรมเพราะบางกรณีพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองก็มีบทบาทเป็นผู้นำชุมชน หรืออาสาสมัครของชุมชนด้วย

การสนับสนุนในการทำกิจกรรมทั้งจากชุมชนและครอบครัวโดยภาพรวมแล้ว จะประสานงานกันอย่างดีระหว่างผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน และครอบครัว ตลอดจนตัวเยาวชนเอง ดังการให้สัมภาษณ์ที่กล่าวถึงการร่วมสนับสนุนกิจกรรมของเยาวชนชมรม TO BE NUMBER ONE นี้ มีความเรียบง่าย พึ่งพาอาศัยกัน สนับสนุน ส่งเสริมการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในชุมชน สรุปคำกล่าวว่า“กิจกรรม TO BE NUMBER ONE จะได้รับการสนับสนุนจากชุมชน จะมีการสนับสนุนด้านอาหารการกิน ความสำเร็จของกิจกรรมทูบี (TO BE NUMBER ONE) ที่ได้รับรางวัลต่างๆ นั้นถึงแม้จะใช้งบประมาณไม่มาก แต่ก็จะได้รับการสนับสนุนต่าง ๆ จากชุมชน ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ของเยาวชน ก็จะเป็นไปตามสภาพ”

3. สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยและความสัมพันธ์กับสมาชิกครอบครัวของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญญหายาเสพติดในชุมชน แต่ในทางกลับกัน การมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับสมาชิกครอบครัวก็จะกลายเป็นสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดปัญหายาเสพติดได้เช่นกัน ผู้วิจัยจึงต้องการทราบถึงความสัมพันธ์กับสมาชิกครอบครัวของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ว่าเป็นไปอย่างไรบ้าง รวมทั้งสถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยด้วย โดยประเด็นที่จะนำเสนอประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 2) การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 3) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน และ 4) การสนับสนุนในการทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของครอบครัว มีรายละเอียดดังนี้

1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่พบผู้ใช้สารเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัย มีรายหนึ่งเล่าว่า “เยาวชนในชมรมมีแม่เป็นผู้ต้มยาเสพติด 4x100 เมื่อได้การอบรมจากชมรมก็ไปบอกแม่ว่าไม่ดี เป็นสิ่งเสพติด แม่ก็หยุดทำ” รายอื่นๆ ที่อาจจะเป็นเอเย่นต์หรือผลิตสารเสพติดท้ายหมู่บ้าน ท้ายซอย ก็ลดลงหรือเลิกไปแล้วเนื่องจากมีเยาวชนเป็นหน่วยสอดส่องตระเวนสิ่งผิดสังเกตมารายงานผู้นำชุมชนหรือแกนนำชมรม

2) การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

แกนนำชมรมและผู้นำชุมชนรายงานว่ามักไม่พบการใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวหรือคนใกล้ชิด แต่จะพบบางคนในชุมชนที่มีการแจ้งเบาะแส หรือกลุ่มที่เข้ารับการบำบัดยาเสพติด ส่วนการใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดอาจเป็นการเสพยาเสพติดธรรมดา เช่น มีการสูบบุหรี่ ดื่มสุราของบิดาหรือญาติที่อาศัยอยู่ด้วยกันบ้าง แต่ไม่ได้ติดขั้นรุนแรงหรือเสพติดเป็นประจำ จะดื่มหรือสูบเพื่อเข้าสังคม พบปะเพื่อนฝูงเท่านั้น แต่เมื่อเยาวชนในโครงการได้ตักเตือน ขอร้อง ก็ปรับลดให้น้อยลง เยาวชนบางคนใช้กลวิธีบอกพ่อว่ากลิ่นบุหรี่ทำให้ไมเกรนขึ้น ปวดหัว พ่อก็หลีกเลี่ยงไม่สูบบุหรี่ในบ้าน ลดการสูบลง หรือเลิกสูบได้

3) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวสำหรับกลุ่มเสี่ยงที่เป็นชาย ส่วนใหญ่มักมีสาเหตุจากปัญหาครอบครัว โดยเฉพาะพ่อแม่แยกทางกัน เมื่อถามความรู้สึกของเยาวชน ซึ่งเป็นกรณีศึกษาจากกการสัมภาษณ์ครั้งนี้ คือ ความรู้สึกที่เหมือนได้มาไม่เต็มที่ มันขาดๆ เกินๆ คือขาดพ่อ เหมือนต้องการหาอะไรมาเติมเต็มแทนพ่อ แม่มีอาชีพไม่มั่นคง ต้องรับจ้าง หาเช้ากินค่ำ ถึงแม้ตัวเยาวชนเองจะทำงานเลี้ยงตัวเองมาตั้งแต่ ป. 6 ส่งตัวเองเรียน ปวช. ซึ่งก็น่าจะภูมิใจในตัวเอง แต่ก็ยังรู้สึกภายในจิตใจว่าไม่เต็มที่ ประกอบกับการไม่ประสบความสำเร็จเรื่องการเรียน คือเรียนได้เพียงปีที่ 2 ยังไม่จบเพราะหาเงินไม่ทันค่าใช้จ่าย และไม่สามารถขอรับการเกื้อหนุนจากครอบครัว คือ แม่ซึ่งหาเลี้ยงครอบครัวเพียงฝ่ายเดียว ไม่ได้รับความช่วยเหลือใด ๆ จากอีกฝ่ายที่ไม่ได้ติดต่อทางบ้านเลยหลังจากเลิกกันไป ฐานะทางบ้านซึ่งยากลำบากอยู่แล้วก็ส่งไม่ไหว ความเครียดที่สั่งสมทำให้ขณะเรียนไม่จบ จึงกลับไปเสพกัญชาใหม่ ทั้งๆ ที่รู้ว่ากัญชาไม่ดี แต่สูบแล้วเพลิน นั่งเรียนฟังอาจารย์พูดไป เขียนตามไปก็เพลินดี แต่ปัญหา

การสูบกัญชา คือทำให้มีกลิ่นติดตัว จึงมักนั่งติดหลังห้อง นอกจากนี้จะแก้ไขด้วยการใส่เสื้ออีกตัวหนึ่ง แล้วถอดเสื้อนักเรียนออก เพื่อนๆ กลุ่มเดียวกันมี 4-5 คน สูบกันเป็นประจำ โดยเอามาจากเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งมีขนาดเท่าก้อนอิฐ จะซื้อขายกันในราคาประมาณก้อนละ 100 บาท

ผู้เสพยาเสพติดมักเก็บเป็นความลับไม่บอกให้ผู้ปกครองรู้ ในกรณีการสัมภาษณ์นี้ เขาไม่บอกให้แม่รู้ เพราะแม่ไม่ชอบและแม่เคยเตือนไม่ให้เสพยาบ้า เมื่อแม่ห้ามไม่ให้เสพยาบ้าเยาวชนรายนี้จึงเลือกเสพยาเสพติดอื่นแทน ดังนั้น **จึงเป็นข้อควรสังเกตสำหรับการเฝ้าระวังเยาวชนด้วยการเตือนเรื่องการเสพยาเสพติดที่ต้องห้ามปรามยาเสพติดทุกชนิดรวมถึงสุรา บุหรี่เพราะเป็นสิ่งเสพติดที่จะชักนำไปสู่สิ่งเสพติดอื่นที่ร้ายแรงกว่าได้** ปัจจุบันเยาวชนรายนี้ได้เข้าโครงการใครติดยายกมือขึ้น และเลิกยาเสพติดแล้ว การได้เข้าโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม ถึงแม้การเริ่มต้นเข้าโครงการจะเป็นเพียงการเต้นการร้องเพลงก็ตาม แต่ทำให้เพลิดเพลินไม่พะวงกับการเข้าไปสู่การเสพซ้ำ และเหนือสิ่งอื่นใดคือการได้มีส่วนรับผิดชอบในการเล่าประสบการณ์ที่เป็นการป้องกันไม่ให้น้อง ๆ เข้าสู่วังวนของยาเสพติด และน้อง ๆ ยังยกย่องให้เป็นต้นแบบหรือไอดอลอีกด้วย นอกจากนี้ปัจจุบันมีครอบครัวแล้ว จะมีการดื่มเหล้าบ้างก็เป็นบางโอกาสแต่ส่วนตัวคิดว่าเลิกได้ เพราะรู้สึกว่าสงสารภรรยาและลูกใกล้คลอดแล้วต้องดูแลรับผิดชอบลูกอีกด้วย

ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวสำหรับเยาวชนหญิงนั้น จากการสัมภาษณ์แกนนำเยาวชนและผู้นำชุมชนครั้งนี้ จะพบว่าเยาวชนหญิงมักเริ่มสุ่มเสี่ยงมากขึ้นเมื่อไปศึกษาในระดับสูงขึ้นในสถาบันการศึกษานอกชุมชน โดยฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการตั้งท้องก่อนวัยอันควร ครอบครัวและชุมชนมีความพยายามในการเฝ้าระวังเรื่องความเสี่ยงของการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร รวมถึงเรื่องยาเสพติด เยาวชนที่อยู่ในกลุ่มกิจกรรม TO BE NUMBER ONE นั้นผู้นำชุมชนมีความเห็นว่า ยังสามารถควบคุมดูแลพฤติกรรมเสี่ยงเพื่อการป้องกัน ซึ่งยังอยู่ในภาวะที่เราควบคุมได้ แต่เด็กที่ออกจากระบบประถมศึกษาไปแล้วไปเข้าโรงเรียนในระดับสูงอยู่นอกเขตก็จะเสี่ยงมากขึ้น แต่ถ้าหากเด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมมีภูมิคุ้มกันที่ได้รับการสั่งสมให้รู้คุณค่าของตนเองจะสามารถดูแลตนเองและลดพฤติกรรมเสี่ยงลงได้ การจัดกิจกรรมในการเฝ้าระวังสิ่งเสพติดและรู้เท่าทัน จะทำให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันให้เด็กมีความรู้ถึงอันตรายและโทษของยาเสพติด เขาก็จะรู้จักระวังตัว

การที่เยาวชนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE จะเป็นการเสริมสร้างทักษะในการกล้าคิด กล้าทำในสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลที่ดี มีความมั่นใจ และการเคารพตนเองสูงขึ้น การได้รับการยอมรับและความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งยังมีทักษะในการมีมนุษยสัมพันธ์และการรู้จักปฏิเสธสิ่งไม่พึงประสงค์

4) การสนับสนุนในการทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ของครอบครัว

การร่วมกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนเยาวชนส่วนใหญ่มีผู้ปกครอง ญาติพี่น้อง หรือเพื่อนมารับมาส่ง นั่งรอระหว่างทำกิจกรรมของชมรม ซึ่งจัดเป็นประจำเดือนละครั้ง เยาวชนบางส่วนเดินทางมาเอง แต่ก็มีการจัดเตรียมอาหารเครื่องดื่มไว้ให้เยาวชนโดยงบประมาณและการเสียสละของพ่อแม่ผู้ปกครองเด็กที่มาชมรม บางแห่งมีงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการชุมชน เพื่อจัดซื้ออาหาร แต่ผู้ปกครองมาช่วยออกแรงปรุงอาหารและจัดเก็บสถานที่ การสนับสนุนในด้านอื่น คือ เป็นประชาสัมพันธ์ให้โครงการโดยบอกต่อเพื่อนบ้านเพื่อนฝูงว่าบุตรหลานได้เข้าชมรม ได้ไปประกวดระดับประเทศ ได้รับรางวัล ได้เข้าเฝ้าองค์ประธานโครงการ ทำให้เกิดการยอมรับชมรมมากขึ้น ทำกิจกรรมใดก็ไม่ขัดขวางและช่วยอำนวยความสะดวก ให้กำลังใจตลอดมา

นอกจากนี้ยังมีการจัดการที่เป็นนวัตกรรมชุมชน ที่เรียกว่า นวัตกรรมคู่หูทูบี ดังนี้“การให้ความรู้ก็สามารถบูรณาการให้เป็นเนื้อเดียวกัน เพราะว่าการแยกกิจกรรมของชมรมทูบีเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เกิดผล แต่ถ้าหากว่ามีการผสมผสานกับกิจกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดำเนินการไปด้วยกัน พูดคุยปรึกษาหารือกัน เรื่องราว ทุกเรื่อง ที่เรียกว่า “นวัตกรรมคู่หู TO BE NUMBER ONE” เช่น คู่ลุงหลานป้า จับมือกันไป เป็นทูบีของชุมชน คนทั่วไปจะรู้จักกันหมด หรือทูบีจะจัดกิจกรรมอะไร อสม. ก็ไปร่วม เมื่อเราสามารถจัดกิจกรรมทูบี (TO BE NUMBER ONE) เยาวชนหรือผู้นำทูบี (TO BE NUMBER ONE) ก็จะมาร่วม การไปร้านค้าชุมชน ไปตรวจสารปนเปื้อน ทูบี (TO BE NUMBER ONE) ไปด้วยหรือกิจกรรมให้น้องๆ เช่น เด็กอนุบาล เด็กประถมชมรม ทูบี (TO BE NUMBER ONE) ก็จะไปด้วย ไปสำรวจยุงก็จะไปช่วยสอนวิธีป้องกัน เด็กก็จะได้รู้ ได้มีส่วนช่วยสังคม ทั้งนี้ก็อยู่ที่ผู้ใหญ่หรือผู้นำจะพิจารณาว่ากิจกรรมไหนที่ทูบีสามารถที่จะช่วยได้ก็จะชักชวนให้ไปช่วยกัน”

จะเห็นว่า ปัจจัยสัมพันธ์กับความสำเร็จและการดำเนินกิจกรรมชมรมเพื่อการป้องกันยาเสพติดที่สำคัญ คือ ความร่วมมือและสนับสนุนจากครอบครัว ชุมชน โดยการร่วมมือของสมาชิกชุมชนทุกรุ่น ทุกวัย ที่เอื้อเฟื้อต่อกันในการบูรณาการกิจกรรมต่างๆ ของครอบครัวและชุมชนร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี มีการถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ที่เป็นไปแบบธรรมชาติและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทุกโอกาส

เมื่อเปรียบเทียบแล้วพบว่าชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับครอบครัวมากกว่ากิจกรรม TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียนและสถานประกอบการอย่างชัดเจน พ่อแม่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในขณะที่ชาวบ้านในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างมาก มี social pressure และ social support ในการแก้ปัญหายาเสพติดค่อนข้างดีมากทั้งสองทาง และในหลายชุมชนได้ผลดีขึ้นมากอย่างชัดเจน

4. <u>องค์ประกอบการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน</u>

ในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนให้ประสบความสำเร็จ นั้น จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง ทั้งบุคลากร เงินทุน การสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และความร่วมมือของสมาชิกชมรมฯ และสมาชิกในชุมชนด้วย โดยในหัวข้อนี้จะนำเสนอตามประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) กองทุนในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 2) กรรมการและสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 3) การจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 4) สถานที่ดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน และ 5) อุปกรณ์ เสื้อผ้าอาหาร และขนมสำหรับจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) กองทุนในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

กองทุนเป็นปัจจัยสำคัญของการทำโครงการ TO BE NUMBER ONE เพราะโครงการฯไม่มีนโยบายสนับสนุนงบประมาณให้ชมรมโดยตรง แต่ใช้วิธีมอบเงินรางวัลให้กับชมรมที่ชนะการประกวดระดับต่างๆ และประเภทต่างๆ และการสนับสนุนเงินรางวัลชมรมที่สามารถรักษามาตรฐานระดับเงิน ระดับทอง ระดับเพชร และระดับยอดเพชรต่อเนื่องทุกปี นอกจากนี้มีการสนับสนุนให้กระทรวงที่เกี่ยวข้อง 6 กระทรวงดำเนินกิจกรรมประกวดการแสดงของชมรม TO BE NUMBER ONE ในโอกาสต่างๆ ซึ่งจะมีการมอบเงินรางวัลให้ผู้ที่ชนะลำดับต่างๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณของทางจังหวัด เพื่อสนับสนุนสำหรับชมรมที่จะเข้าประกวดในระดับจังหวัดหรือระดับเขตในกรุงเทพมหานครต่อไป

โครงสร้างของชมรม TO BE NUMBER ONE นั้น ได้กำหนดเรื่องหาเงินเข้าชมรม โดยจัดให้เป็นการดำเนินงานของอนุกรรมการฝ่ายกองทุน ที่ใช้วิธีการผลิตสินค้า ของชำร่วย ที่ระลึก เสื้อยืด หมวก สายรัดข้อมือ ขนมต่างๆ ซึ่งหลายคนก็ขายให้พ่อแม่และญาติของตนเอง จึงนับเป็นการสนับสนุนอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้ปกครองมอบให้กับชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งสิ่งของที่เป็นสัญลักษณ์ของชมรมนี้มีความสำคัญด้านจิตใจ ดังคำกล่าวของตัวแทนผู้นำชุมชน ดังนี้“...ติดเข็มกลัด TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมปั่นจักรยาน จะแตกต่างกันมาก ก็จะปั่นเป็นปกติธรรมดา แต่ถ้าเมื่อไหร่เขามาร่วมกิจกรรม TO BE NUMBER ONE และร่วมกิจกรรมแบบจัดเต็ม มีเสื้อทีมพอมีเข็ม มีเสื้อก็จะมีความพอใจ ความมั่นใจ และกล้าแสดงออกทันที...”

นอกจากนี้ยังมีผู้ใหญ่ใจดี หรือบริษัทห้างร้าน กลุ่มองค์กรต่างๆ ที่มีความประสงค์สนับสนุนงานชมรมโดยบริจาคเงินสมทบเข้ากองทุน ซึ่งดูแลบริหารโดยอนุกรรมการกองทุนชมรมมีการเปิดบัญชีธนาคารและทำบันทึกการเบิกจ่ายอย่างโปร่งใสเพื่อความเป็นระบบระเบียบถูกต้องและตรวจสอบได้ ชมรมบางแห่งใช้แนวทางจัดกิจกรรมแบบพอเพียง พึ่งพาตนเองโดยไม่ต้องมีงบประมาณ รับผิดชอบค่าใช้จ่าย และร่วมลงขันลงทุนจัดงานต่างๆ ตามกำลังคนและกำลังทรัพย์ที่มีอยู่ ทำให้เกิดความยั่งยืนของกิจกรรมโครงการและสร้างทักษะการประหยัดพอเพียงให้กับเยาวชน ผู้นำชุมชนกล่าวในการสัมภาษณ์ว่า “กิจกรรมหลายอย่างของชมรมไม่ได้ใช้เงินในกองทุนดำเนินงาน แต่ได้รับทุนจากองค์กรภายนอกเพื่อการปฏิบัติเป็นครั้งๆเช่น ชมรมที่ตั้งอยู่ในชุมชนการเคหะแห่งชาติจะได้รับเงิน 30,000 บาท สำหรับพาเยาวชน 50 คนไปเข้าค่ายต่างจังหวัด โดยได้รับ 2 ครั้งต่อปี การจัดฝึกอบรมเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายและวิทยากรจากกรมสุขภาพจิต เป็นต้น”

การสนับสนุนทุนจากการดำเนินกิจกรรมประกวดการแสดงของชมรมTO BE NUMBER ONE ในโอกาสต่างๆ ซึ่งจะมีการมอบเงินรางวัลให้ผู้ที่ชนะลำดับต่างๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณของผู้ว่าฯ ให้ชมรมที่จะเข้าประกวดในระดับจังหวัดหรือระดับเขตในกรุงเทพมหานคร

2) กรรมการและสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การจัดตั้งกรรมการเพื่อให้เป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนดอาจเป็นภาระที่ยังขาดแรงจูงใจในการเข้าร่วมเป็นกรรมการ ในบางพื้นที่อาจหาแนวร่วมในการเป็นผู้บุกเบิกชมรมได้ไม่มากนัก จึงมักได้กรรมการจากผู้ที่มีภาวะที่หลีกเลี่ยงไม่ได้จึงจำเป็นต้องรับหน้าที่ดังกล่าว เช่น ลูกหลานของผู้นำชุมชนที่มีจิตอาสา หรือเยาวชนที่มีลักษณะเป็นผู้นำ และมีความรับผิดชอบต่อชุมชนจึงรับหน้าที่เป็นกรรมการ เป็นต้น ในระยะต่อมาเมื่อชมรมมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และรู้จักกันมากขึ้น จึงมีการคัดสรรเยาวชนที่มีหน่วยก้านดี มีจิตอาสา มีความมุ่งมั่นในการช่วยเหลือสังคมและมีเวลาทุ่มเทให้กับชมรมโดยต่อเนื่อง

นอกจากนี้ อาจเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการหลงผิด หรือกลุ่มที่กลับตัวกลับใจได้รับการบำบัดจนเลิกเสพติดแล้วจะได้รับการยอมรับ โดยผู้คัดเลือกหรือชักชวนเข้ามาทำงานชมรมคือประธานชมรมหรือผู้นำ คณะกรรมการชุมชน กรรมการชมรมคนหนึ่งเล่าว่า ส่วนใหญ่กรรมการไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง และไม่ได้มาจากการอาสาเข้ามารับตำแหน่งด้วยตัวเอง แต่มีผู้ใหญ่เลือกให้เข้ามา ซึ่งตนเองก็ยินดีทำเพราะสนุกและมีความคิดอยากทำกิจกรรมหลายอย่าง แต่ถ้าให้เสนอตัวเองเข้ามาทำงานนั้นจะไม่ทำ และกรรมการที่เข้ามานี้จะร่วมกันออกเสียงเลือกคนใดคนหนึ่งเป็นประธานชมรมอีกต่อหนึ่ง ดังนั้นอาจพิจารณาได้ว่าการบริหารจัดการชมรมใช้ระบบผู้ใหญ่จัดการวางตัวผู้นำชมรมไว้ให้แล้วเยาวชนที่เป็นกรรมการที่ถูกคัดเลือกเข้ามาทำงานก็ปฏิบัติงานตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายต่อไป การเลือกตั้งออกเสียงเลือกกรรมการและประธานชมรมนั้นไม่ได้จัดขึ้นอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความยุ่งยาก

ในการเตรียมงานและดำเนินการเลือกตั้งเยาวชน และอาจเป็นได้ว่าสงวนงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลือกตั้งไว้สำหรับการเลือกตั้งของวัยผู้ใหญ่ อย่างที่มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนในกรุงเทพมหานครหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในต่างจังหวัด

ลักษณะการทำงานของกรรมการเมื่อจัดกิจกรรมแต่ละครั้งเป็นแบบร่วมแรงร่วมใจกันทำงานโดยไม่แบ่งฝ่ายหรือหน้าที่ตายตัว เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่คือ กิจกรรมสันทนาการกับกิจกรรมให้ความรู้ ซึ่งเนื้องานที่ต้องดูแลทุกครั้งไปคือเรื่องเอกสาร สื่อชนิดต่างๆ อุปกรณ์ประกอบการอบรม การจัดอาหารเครื่องดื่ม จัดเตรียมสถานที่ และประชาสัมพันธ์ติดต่อผู้ปกครองเด็กที่มาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งต้องระดมกำลังมาช่วยกันจัดงานให้สำเร็จลุล่วง เพราะกิจกรรมที่เป็นงานเฉพาะหน้า แต่รูปแบบของชมรมจะมีตำแหน่งประธานชมรม กรรมการ ประชาสัมพันธ์ เหรัญญิก เลขานุการฝ่ายกองทุน เป็นต้น

การทำงานของแกนนำหรือคณะกรรมการชมรม พบว่าแกนนำที่หมดวาระ หรือยุติการดำรงตำแหน่งผู้นำอายุเกินกำหนดแล้ว มักไม่ได้ละทิ้งชมรม ยังคงเข้ามาดู เป็นที่ปรึกษาให้รุ่นน้องโดยต่อเนื่อง สำหรับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม มีจุดเริ่มต้นจากแกนนำรุ่นแรกที่ดึงเยาวชนในชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมประเภทสนุกสนาน ร้องรำทำเพลง ซึ่งเป็นยุคเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของคนในชุมชน วิธีการชักจูงจึงเป็นลักษณะชักชวนเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ มาดูกิจการของชมรมและมีส่วนร่วม ช่วยงานเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งเป็นการซึมซับความใกล้ชิดกับสมาชิกโครงการและเข้ามาเป็นสมาชิกอย่างเต็มตัว กรอกใบสมัครอย่างเป็นทางการ และถ้าเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างแข็งขันก็จะฉายแวว ผู้นำให้ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมชมรมเห็น ต่อมาจะได้รับการทาบทามเข้ามาเป็นคณะกรรรมการชมรมหรือแกนนำชมรม กิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE เปรียบเสมือนเป็นแม่เหล็กดึงดูดคนหลายรุ่นให้เข้ามาร่วมกิจกรรมด้วยกัน ที่นั่งทำกิจกรรมน้องก็มาด้วย ที่จบไปรุ่นแรกแรกก็ยังกลับมาดูแลน้องยังมาเป็นกำลังหลักให้กับผู้นำของชุมชน ให้การช่วยเหลือดูแลปัญหาในครอบครัวได้ถูกจุดของชุมชน สมาชิกชมรมอีกส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มที่กลับตัวกลับใจจากการเสพสิ่งเสพติด การเลิกความประพฤติเกเรหลังจากได้รับการสอนและสนับสนุนจากสมาชิก/แกนนำชมรม เมื่อเข้ามาเป็นสมาชิกชมรมก็จะได้อยู่ในภาวะแวดล้อมที่เป็นมิตร ห่างไกลยาเสพติด ไม่ปล่อยเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

ในช่วงหลายปีหลังจากชมรมมีผลงานเป็นที่รู้จักทั่วไปในสังคม ผู้ปกครองก็จะนำบุตรหลานของตนเองรวมถึงชักชวนเพื่อนบ้านให้นำบุตรหลานมาเข้ารับการอบรมทักษะความสามารถ เพิ่มพูนความรู้เรื่องต่างๆ ที่ชมรมหรือที่ศูนย์เพื่อนใจฯ นอกจากนี้ยังมีศูนย์เพื่อนใจฯ เปิดบริการให้คำปรึกษาเฉพาะเดือน เปิดให้เยาวชนรุ่นน้องส่วนมากเป็นสูตรที่เปิดเป็นเดือนเดือนละครั้ง แต่ขณะเดียวกันจะมีเฟซบุ๊ค (Facebook) มีไลน์ (line) ให้เด็กๆ ได้มีช่องทางสื่อสารหลายกลุ่มสำหรับถาม-ตอบปัญหาเพราะว่าที่ศูนย์เพื่อนใจฯ บางครั้งตั้งไว้แต่เด็กที่มีปัญหาจะไม่กล้าเข้ามาปรึกษา เพราะเด็กที่มีปัญหาจริงๆอาจจะไม่กล้าเดินเข้ามาพูดคุย จึงมักใช้สื่อออนไลน์โดยการเฟซเข้ามาถามมีการไลน์มาถาม ซึ่งปัญหาที่เด็กถามส่วนใหญ่ ปัญหาที่ยากที่สุดก็เป็นปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ปัญหาอกหัก รักคุดเป็นต้น ข้อสังเกต คือ ถ้าเป็นเรื่องปัญหายาเสพติดจะไม่ถามว่าเป็นปัญหาของตนเอง โดยมักจะแจ้งว่ามีเพื่อนคนอื่นบอกว่าสงสัย จะแจ้งเบาะแสให้ผู้นำชุมชนรู้ว่าสงสัยเยาวชนคนนี้หรือคนนั้นที่มีพฤติกรรมที่น่าเป็นห่วง หรือน่าสงสัยเป็นต้น

3) การจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การจัดสรรเวลาของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้นกับความเหมาะสมและการตกลงระหว่างชุมชนและสมาชิกด้วยกัน พบว่าชมรมนิยมนัดพบกันเป็นประจำทุกเดือน เช่น กำหนดวันเสาร์หรือวันอาทิตย์ของสัปดาห์สุดท้ายของเดือน และมีการวางแผนกิจกรรมไว้ล่วงหน้าแบบรายปี บางชมรมวางแผนจัดกิจกรรมเยาวชนแบบเดือนชนเดือนโดยมีการศึกษาความรู้และข้อมูล ความสนใจสิ่งต่างๆ ของสมาชิกชมรม จากนั้นจึงจัดกิจกรรมตามต้องการ เกี่ยวกับโรคเรื้อรังบางชนิด เช่น โรคเบาหวาน โรคความดัน ที่มีสาเหตุหลักจากการเคลื่อนไหวร่างกายน้อย ทำให้ร่างกายใช้พลังงานน้อยเกินไป หรือกินอาหารไม่เหมาะสม รวมถึงวิธีการรักษาแบบไม่ต้องใช้ยา เป็นต้น เวลานัดพบของชมรมส่วนใหญ่จะเป็นช่วงเช้าถึงบ่ายกว่าๆ ซึ่งมีความเหมาะสมเพราะเยาวชนจะได้กลับเข้าบ้านก่อนค่ำมืดดึกดื่น เพราะจะเป็นภาระและทำให้ผู้ปกครองเป็นกังวล หรือบางชมรมจะจัดกิจกรรมหลังเลิกเรียน

“ปัจจุบันเด็กๆ เมื่อเลิกเรียนก็จะมารวมตัวกันที่ศูนย์นี้ มีคนที่ดูแลเด็กด้วย บางครั้งเราก็ต้องเข้าพบผู้อำนวยการโรงเรียน การดำเนินกิจกรรมใดๆ ก็จะมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันและก็รู้เหตุรู้ผลถึงความสมควรความเหมาะสมของกิจกรรมด้วย จะปรึกษากันไม่ค่อยขัดกัน คือไปในทางที่ดีที่ถูกต้อง เมื่อเด็กเสนอมาและผู้ใหญ่เห็นว่าดีก็จะให้ทำ”

การจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมของบางชุมชนอาจมีการตกลงกันเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน เช่น สัปดาห์ที่ 4 ของทุกเดือน เป็นต้น หรือบางชุมชนจะผนวกเข้ากับกิจกรรมอื่น เช่น เปิดโอกาสให้เยาวชน TO BE NUMBER ONE เข้าร่วมประชุมและทำกิจกรรมรวมกัน เช่น การดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในบางพื้นที่จะมีการประชุมเด็ก ๆ อย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการประชุมอสม. ประจำเดือน จะมีการเชิญเยาวชนชมรมทูบีให้เข้าร่วมประชุมด้วย“...มีการเชิญหมอ เชิญเยาวชนมาร่วมกันสอนเกี่ยวกับสุขภาพ โรคภัยหรือโรคติดต่อต่างๆ ยังมีการสอนในเรื่องการรักษาสุขภาพปากเพื่อให้เด็กทูบีสามารถถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้ เปรียบเหมือน “อสม. น้อย”...”

4) สถานที่ดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมชมรมก็เช่นเดียวกับการจัดสรรเวลาทำกิจกรรม คือเป็นการตกลงกัน อาจเป็นบ้านของผู้นำ สถานที่กลางประจำชุมชน หรือสถานที่ราชการ เช่น บางชมรมใช้สถานที่ใน รพ. สต. หลังเลิกกิจกรรมเด็ก ๆ จะรับผิดชอบดูแลปิดประตูหน้าต่างให้อย่างเรียบร้อย ที่เลือกสถานที่นี้ เนื่องจากเด็ก ๆ สามารถต่ออินเตอร์เน็ต หรือเล่น Wi-Fi ได้ จะเห็นว่า การทำกิจกรรมของเยาวชน TO BE NUMBER ONE ที่มีการผสมผสานและบูรณาการเข้ากับกิจกรรมของชุมชน จะมีความยั่งยืนและต่อเนื่องได้ดี เพราะจะมีผู้ใหญ่คอยสอดส่องดูแลเยาวชน หากกิจกรรมที่เป็นเอกเทศผู้ปกครองจะเป็นห่วง เช่น หากเป็นช่วงเย็นหรือช่วงอื่นจะต้องแน่ใจได้ว่าเด็กๆ จะปลอดภัย

สำหรับชุมชนที่ทำการสัมภาษณ์บางแห่งเลือกใช้สถานที่เป็น รพ.สต. เนื่องจากผู้ปกครองไว้ใจ เพราะมีเจ้าหน้าที่ที่ดูแลความปลอดภัย ชุมชนให้ความเห็นว่า “แต่ถ้ามาที่รพ. สต. มีเจ้าหน้าที่เวรอยู่ถึง 2 ทุ่ม ลูกเขาจะปลอดภัย ลูกเขามีอาหารกินมาดูแลด้วย ช่วงเย็นก็นำไปส่งให้ที่บ้านในเวลาค่ำ ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่ามาร่วมกิจกรรมที่รพ. สต. จะรู้สึกปลอดภัย และเด็กสามารถใช้คอมพิวเตอร์ปรินท์รายงานได้ ซึ่งดีกว่าไปร้านคอม เด็กๆ สามารถมาทำการบ้านแล้วก็มาปรินท์งานที่นี่ได้ ในช่วงเสาร์อาทิตย์ผู้นำชุมชนมาร่วมกิจกรรมก็จะหาอุปกรณ์ในสิ่งที่เด็กๆ ต้องการ ทั้งชุมชนก็มีส่วนร่วมในการสนับสนุน มีกล้องวงจรปิด มี Wi-Fi ซึ่งสนับสนุนมาจากกศน.

นอกจากนี้กศน. ได้มาขอให้เป็นศูนย์กศน. ด้วยเนื่องจากบริเวณนี้จะมีการรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่น และยังมีวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษา ชมรม TO BE NUMBER ONE ก็สามารถดึงเด็กเหล่านั้นให้กลับมาเรียน ขอเปิดศูนย์เพื่อนใจฯ ในชุมชนนี้ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีสำหรับเด็กๆ เยาวชนนอกระบบการศึกษาอีกด้วย”

การที่เยาวชนรวมตัวกันในสถานที่ต่าง ๆ ทำให้เกิดประโยชน์ได้ในวงกว้าง เช่น ชุมชนที่สัมภาษณ์นี้ เยาวชนก็จะมาเรียนที่ห้องทูบี เป็นห้องเรียนที่เขาทำกิจกรรมร่วมกัน พอกลับมาเรียนแล้วมีความสุข ต่อมาทางชุมชนได้จัดเปิดเป็นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ได้รับการสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน เยาวชนจบกศน. ไปก็มีมากและไปต่อมหาวิทยาลัย เด็กที่จบการศึกษาระดับมัธยมแล้วแต่ฐานะทางบ้านอาจจะไม่อำนวยก็จะมาเรียนต่อจนจบ และจะรู้ช่องทางในการศึกษาแล้วก็โอกาสในการทำงาน ดังนั้นกศน. จึงสนับสนุนอุปกรณ์ Wi-Fi ซื้อทีวีให้กับทางรพ.สต. ซึ่งชุมชนแห่งนี้คิดว่าในปีต่อไปจะยังคงมีกิจกรรมดำเนินการที่ยั่งยืนอย่างนี้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม บางพื้นที่ยังมีปัญหาด้านสถานที่ เช่น ผู้นำบางชุมชนกล่าวว่า “เราเริ่มตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้นมา เมื่อก่อนไม่มี TO BE NUMBER ONE จากจุดนี้จึงตั้งขึ้น ชุมชนนี้มีวัยรุ่นเด็กๆ ค่อนข้างมาก จึงมีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้นมา เรามีการเฝ้าระวังขับเคลื่อนงานกิจกรรม และขยายมาถึงปัจจุบันด้วยงบประมาณที่จำกัด และปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ จึงย้ายมาดำเนินการอยู่ที่ใหม่ โดยรับสมาชิกเพิ่ม ขอสถานที่เป็นหอประชุมที่กว้างขวาง” จะเห็นว่าสถานที่ตั้งและจัดกิจกรรมของเยาวชนมักขึ้นกับการประยุกต์ใช้สถานที่ที่เหมาะสมและสะดวกต่อการพบปะชุมนุมกันในพื้นที่

5) อุปกรณ์ เสื้อผ้า อาหาร และขนมสำหรับจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ทุนสนับสนุนได้มาจากหลายทาง พื้นฐานคือครอบครัวให้การเลี้ยงดูสนับสนุน เช่น เมื่อเยาวชนมีกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการประชุมเป็นประจำ หรือการซักซ้อมเพื่อเตรียมการแสดง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ญาติผู้ใหญ่ที่มาส่งจะให้การสนับสนุนด้านอาหารการกินแก่ลูกหลาน ในกลุ่มของกิจกรรมตัวเยาวชนเองก็ไม่เลือกอะไรมาก เพียงแค่พอกินอิ่ม อาหารเลี้ยงจะเป็นอาหารเตรียมง่ายๆ เช่น ก๋วยจั๊บ ก๋วยเตี๋ยว หรือการทำขนมมาเลี้ยงเด็กเป็นต้น คือผู้ปกครองหรือคนในชุมชนนำข้าวปลาอาหารมาช่วยกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นพื้นที่การเกษตร ของกินเลี้ยงเด็กๆ มีพืช ผัก ผลไม้ เป็นต้น เด็กเยาวชน TO BE NUMBER ONE จะส่งข่าวถึงกัน จะมีการแจ้งว่าผู้ปกครองและชุมชนจะเลี้ยงอาหารเด็ก ๆ จะมาตามวันและเวลาที่กำหนด ส่วนเสื้อผ้าอาจแบ่งเป็นเสื้อผ้าที่ใส่ร่วมกิจกรรมอาสาสมัครของชุมชนจะใช้เสื้อทีมเป็นหลัก โดยอาจจัดทำขึ้นโดยการสนับสนุนทุนจากชุมชน หรือจัดทำเสื้อทีมเพื่อการหาทุนเข้าชมรม สำหรับเสื้อผ้าที่ใช้ในกิจกรรมประกวดรวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการจัดทำบูธ หรือออกร้าน จะต้องใช้ทุนในการจัดหาอุปกรณ์และเครื่องแต่งกายเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์เฉพาะนั้น ซึ่งทุนดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับจากหน่วยงานต่างๆ รวมถึงได้รับจากผู้นำชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เป็นงบประมาณโครงการ TO BE NUMBER ONE ในการนี้ได้รวมถึงการจัดตั้งงบประมาณทำค่าย TO BE NUMBER ONE สำหรับตัวแทน 1 คนจากชมรมทั่วประเทศ ปีละ 1 ครั้ง การประชุมกลุ่มเครือข่าย การประกวดการแสดง TO BE NUMBER ONE ที่จัดในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ

5. การจัดการดำเนินงานกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน จะต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ โดยต้องประกอบด้วย 1) กิจกรรมตามยุทธศาสตร์ของชมรม TO BE NUMBER ONE 2) การแบ่งฝ่ายผู้ทำงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 3) การจัดการงบประมาณของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน และ 4) การเข้าแข่งขันการประกวด และการเข้ารับการประเมินของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) กิจกรรมตามยุทธศาสตร์ของชมรม TO BE NUMBER ONE

การทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ของชุมชนในการศึกษาครั้งนี้ แกนนำเยาวชน ตลอดจนผู้นำชุมชนเห็นว่าจัดกิจกรรมในชุมชนได้ผลดีกว่าจัดในโรงเรียน เนื่องจากในโรงเรียนนักเรียนมักจะติดภาระชั่วโมงเรียนจะไม่มีเวลา หรืออาจเป็นภาระให้กับเด็กในเวลาเรียนวิชาอื่น แต่หากจัดเป็นกิจกรรมของชุมชนนอกตารางการเรียนหลังเลิกเรียนเด็กๆ สามารถเข้าร่วมกิจกรรม ช่วงเย็นก็จะมากินข้าวด้วยกันทำกิจกรรมร่วมกัน กิจกรรมสามารถแบ่งตามยุทธศาสตร์ได้ คือ การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน และการสร้างและพัฒนาเครือข่าย อย่างไรก็ตาม ชุมชนแต่ละพื้นที่อาจดำเนินการได้ไม่ครบตามยุทธศาสตร์ที่กำหนด ดังที่กล่าวว่า “เราอาจจะไม่ได้ใช้ยุทธศาสตร์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE เต็มรูปแบบ แต่เราใช้วิธีการทำงานตามยุทธศาสตร์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี มาประยุกต์ให้เข้ากับบริบทเข้ากับเด็ก เข้ากับพื้นที่ทางสังคมของชุมชนเรา” ผลการดำเนินงานกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ยุทธศาสตร์ ในชุมชนอาจแบ่งได้ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่องการรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แกนนำเยาวชนและผู้นำชุมชนเห็นว่ายุทธศาสตร์นี้ขับเคลื่อนได้ดี เช่น ชุมชนหนึ่งเล่าประสบการณ์ว่าเริ่มตั้งแต่การเปิดตัวครั้งแรกทางชุมชนมีการจัดทำเสื้อและขายให้กับผู้นำชุมชนซึ่งต้องใส่ทุกวันพฤหัสบดีแล้วเสื้อนี้จะออกมาแต่ละรุ่น ดังนั้นสัญลักษณ์หลักของชมรมคือมีเสื้อทีม เมื่อมีการจัดกิจกรรมเด็กจะเข้าร่วมกิจกรรมทุกคนจะไปถามทุกคนในชุมชนรู้จักชมรม TO BE NUMBER ONE หากมีการจัดกิจกรรมต่างๆ จะได้รับความสนใจ เช่น “ทูบีปั่นจักรยานลดโลกร้อน คนจะมามาก ปั่นจักรยานแต่ละครั้งคนเข้าร่วมกิจกรรม 400-500 คน” ผู้นำชุมชนคิดว่า “ยุทธศาสตร์ที่ 1 คิดว่าประสบความสำเร็จ ไม่น่าห่วง”

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน การได้ทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ชุมชนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ทัศนะคติต่อเด็ก TO BE NUMBER ONE คือเป็นเด็กที่ดี เป็นการประกันว่าเด็กทูบีเป็นเด็กที่ดี เยาวชนเกิดความรู้สึกมีคุณค่า ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนด้วยกัน เพราะเป็นเด็กทูบีแล้วตัวเองจะกล้าคิด กล้าทำ เป็นจุดสร้างความตระหนัก เพราะเมื่อเด็กเกิดความตระหนักการมีคุณค่าในตัวเอง เขาจะไม่กล้าทำผิด นอกจากนี้เยาวชนจะชวนเพื่อน ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกด้วย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมของเยาวชน คือ ชุมชนเกิดความภาคภูมิใจร่วมกันในผลงานของชมรม TO BE NUMBER ONE และที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชนเองคือ ทำให้เด็กห่างไกลยาเสพติด เพราะการที่เด็กได้มาร่วมกิจกรรมเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ จะทำให้เด็กไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และชุมชนคิดว่านี่คือเป้าหมายหลักที่เด็กได้มาร่วมกิจกรรม เป็นการสร้างสรรค์ ให้เด็กๆ ได้พัฒนาขึ้น ดังคำกล่าวของผู้นำชุมชนเป็นเสียงเดียวกันว่า

“เด็กกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ามีส่วนร่วมซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญ เป็นเด็กทูบีแล้ว ออกไปพูดเวทีเป็นพิธีกรกันเอง ช่วงปีใหม่จัดกิจกรรมกินเลี้ยงให้กับเด็ก ๆ ทูบีด้วย เด็ก ๆ จะทำหน้าที่ได้ดี บางครั้งดีกว่าผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็จะภาคภูมิใจว่าเด็กเก่ง ประธานรุ่นที่แล้ว ได้เป็นประธานโรงเรียนด้วย นอกจากเก่งแล้วยังกล้าพูด กล้าแสดงออก เราทำกิจกรรมในส่วนนี้เด็กๆ แต่ละรุ่นจะกลายเป็นแกนนำแต่ละโรงเรียน แล้วนำทูบีของชุมชนไปเผยแพร่กับเพื่อนๆ ในโรงเรียนต่อ สิ่งที่ชุมชนทำในตอนนี้ก็คือตอนนี้น้อง ๆ มีความตั้งใจและมีเจตนาเข้าร่วมกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE”

กิจกรรมเข้าค่ายประจำปีของโครงการที่ส่งตัวแทน 1 คนของแต่ละชมรมทั่วประเทศมาอยู่ด้วยกัน 6 วัน เป็นการสร้างมิตรภาพและเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ เยาวชนได้เรียนรู้การปรับตัวและเห็นความเข้มแข็งของเยาวชนจากที่ต่างๆ และเมื่อกลับจากค่ายก็ยังมีการสานสัมพันธ์ต่อไปโดยใช้เทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่อย่างเช่น Facebook LINE โทรศัพท์ E-mail ทำให้เกิดพลังเยาวชนผู้มีความรู้ความสามารถ กล้าแสดงออกในสิ่งที่ดี สร้างสรรค์เพื่อสังคม โดยมีคุณลักษณะดีและเก่งตามแนวทางที่ควรเป็นแบบอย่างไอดอลที่เป็นแบบอย่างให้รุ่นน้องและเพื่อนๆ ได้

รูปแบบการดำเนินการที่เชื่อมโยงกับการทำงานระดับประเทศ เช่น การประกวดการแสดงของชมรม และการออกบูธประจำปีที่เยาวชนทั่วประเทศได้มาจัดบูธนำเสนอผลงานในสถานที่เดียวกัน การได้รับเสด็จองค์ประธานโครงการฯ ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมกำลังใจ ความมุ่งมั่นของเยาวชนที่จะทำสิ่งที่ดีเพื่อสังคม เยาวชนได้เข้าเฝ้ารับเสด็จที่บูธของชมรมตนเองทำให้ได้รับความตื่นเต้นประทับใจ และแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองและชมรมให้ดียิ่งขึ้น เพื่อรางวัลและเพื่อฝึกอบรมผู้นำเยาวชนรุ่นใหม่ขึ้นมารับถ่ายทอดความรับผิดชอบ สานต่องานให้ก้าวหน้าต่อไป

อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์นี้จะมีปัญหาบ้าง คือบางครั้งอาจจะไม่ได้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง เช่น เรื่องใครติดยายกมือขึ้น ชุมชนมีความเห็นตรงกันว่า การนำเยาวชนกลุ่มเสี่ยงเข้ารับการบำบัดด้านร่างกายและจิตใจยังเข้าไม่ถึงเป้าหมายที่แท้จริง เนื่องจากแต่ละชุมชนจะคำนึงถึงความปลอดภัยของสมาชิกชมรม โดยจะให้เยาวชนอยู่ในระยะที่พอเหมาะไม่เข้าใกล้ชิดกลุ่มเสี่ยงเกินไป ถึงแม้เยาวชนของชมรมจะช่วยด้านการแจ้งเบาะแสผู้ติดยาเสพติด แต่ผู้ที่จะเข้าไปดูแลโดยตรงคือผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ มีบางชุมชนที่ผู้นำยังเข้าถึงได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควรตามที่สังเกตดูส่วนใหญ่ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นหญิงจะเป็นแกนนำในเรื่องการแก้ปัญหาด้านยาเสพติดได้ค่อนข้างดี เนื่องจากจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชุมชนที่อยู่ค่อนข้างไกลจากศูนย์ หรือ รพ.สต. ซึ่งมักจะเข้าถึง หรือได้รับการดูแลค่อนข้างไม่ทั่วถึง

การมีกิจกรรมชมรมที่เปิดค่ายบำบัดยาเสพติดหลายรุ่น ส่วนมากจะมีการกักด่านเพื่อการตรวจปัสสาวะ เมื่อพบผู้เสพติดก็จะส่งเข้าสู่กระบวนการบำบัด การเข้าค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแล้วก็จะมีการแจ้งเบาะแส มีการทำประชาคมของหมู่บ้าน ทุกปีจะมีประชาคมรับ คือพอประชาคมเสร็จปุ๊บก็จะมีตู้และมีกล่องใส่ความคิดเห็น ผู้ที่มาประชุมก็จะแจ้งเบาะแส โดยชุมชนจะมีเด็ก TO BE NUMBER ONE แจ้งเบาะแส มีการใช้วิธีเก็บชื่อแล้วหยอดในกล่องเพื่อเป็นการป้องกันความปลอดภัยให้กับเด็กๆ จึงมีการหยอดในกล่องรับข่าวสาร เมื่อหยอดในกล่องรับแล้วผู้ใหญ่บ้านก็จะไม่มีโอกาสรู้ว่าใครเป็นผู้แจ้งเบาะแส

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดต้องการขยายให้ครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น บางชุมชนกล่าวว่า จะพยายามขยายเครือข่ายเพิ่มอีกในหมู่บ้านที่ยังเหลืออยู่ เพื่อลงไปให้เข้าถึงพื้นที่นั้น และทั้งชุมชนกำลังมีแผนงานที่จะเข้าสู่หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลนี้การเข้าร่วม

กิจกรรมยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร คือเป้าหมายของชุมชนเรายังไม่ลงต่อ และยังมีอีกหลายปัญหาที่ทูบีทำไม่ได้ เพราะเรื่องของการแจ้งเบาะแสมีปัญหาใหญ่ๆ ว่าเป็นเด็กของเราเป็นผู้แจ้งเบาะแส เราจะใช้วิธีลงไปดูกัน สะกิดกัน เป็นยุทธศาสตร์ป้องกันระวัง โดยเราจะเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างผู้ใหญ่บ้านกับอำเภอ ปลัดอำเภอ เทศบาล ซึ่งให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จะใช้วิธีสะกิดนิดนิด เพื่อลงไปจัดการให้เรา ดูแลเรา ในขณะที่ฝ่ายปฏิบัติการดำเนินการทางชุมชนก็ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ ซึ่งชุมชนจะทำเรื่องการป้องกันเยาวชนก่อน

2) การแบ่งฝ่ายผู้ทำงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

โครงการ TO BE NUMBER ONE มีการกำหนดรูปแบบโครงสร้างการจัดการของคณะกรรมการชมรมไว้ชัดเจน คือมีประธานชมรม รองประธาน ประธานอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ รวมถึง ฝ่ายกิจกรรม ฝ่ายสอดส่องดูแล ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ ฝ่ายจัดหาทุน และมีตำแหน่งอื่นที่เกี่ยวข้อง คือ เลขานุการ เหรัญญิก ทะเบียน ทำให้มีผู้รับผิดชอบงานได้ตามความต้องการจำเป็นเพื่อให้กิจกรรมชมรมสามารถเดินหน้าได้ อีกทั้งแกนนำเยาวชนเองก็มีความกระตือรือร้น และพยายามจัดกิจกรรมให้เกิดประโยชน์ต่อน้องๆ เยาวชนในชุมชนอย่างเห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ในบางพื้นที่อาจมีข้อจำกัดในด้านความต่อเนื่อง เนื่องจากเยาวชนต้องติดภารกิจเรื่องการเรียน หรือการย้ายไปศึกษาต่อในสถานศึกษานอกพื้นที่ เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการมีการกำหนดไว้เป็นแนวปฏิบัติ อย่างไรก็ตามเมื่อปฏิบัติจริงจะช่วยกันแบ่งเบาภาระหน้าที่ แต่กิจกรรมที่ชุมชนยังคิดว่าควรพัฒนาในเชิงรุกให้มากขึ้น คือ กิจกรรมประชาสัมพันธ์ เนื่องจากจะทำให้ชุมชนเข้าใจ และเห็นประโยชน์ของชมรมและให้ความร่วมมือทั้งในส่วนการสนับสนุนเป็นสิ่งของ การให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม และการสอดส่องให้เยาวชนในปกครองมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่สุ่มเสี่ยงต่อการเสพติด

สำหรับกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ด้านการสอดส่องดูแลส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการเฝ้าระวัง และการชี้เบาะแส ถ้าเพื่อนคนไหนที่มีพฤติกรรม ก็จะชวนให้เข้ามาในชมรมด้วยกัน แล้วใช้กระแสเพื่อนช่วยเพื่อน ช่วยกันดึงกันมาสิ่งสำคัญคือชุมชนจะไม่ตำหนิหรือตัดเด็กที่ติดเสพยาเสพติดออกไป แต่พยายามช่วยเหลือให้กลับมาเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน เพราะเด็กที่อยู่ในชุมชนนี้เขาจะโตเป็นผู้ใหญ่ ถ้าลงโทษเด็กที่เสพยาเสพติดจะทำให้ส่วนหนึ่งที่ไม่กล้าเผยตัว “เราจะสังเกตว่าเด็กที่เริ่มติดยา เริ่มมีความเสี่ยงก็เริ่มไม่เข้ามาในชมรม” ชุมชนจะใช้วิธีให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยตักเตือน ช่วยกันชักชวนเข้ามา เดินเข้ามา ใครที่มีความเสี่ยงก็จะมีการแจ้งเบาะแสเข้ามา เพื่อดึงเข้ามาในชมรม คือชมรมก็จะจัดกิจกรรมไปเรื่อย ๆ เมื่อเด็กๆเห็นกิจกรรมที่ทำอย่างสม่ำเสมอ บางทีไม่ต้องไปหาเยาวชนจะเดินเข้าโดยสมัครใจเข้าร่วมชมรมเอง และบางครั้งผู้ปกครองจะมาขอความช่วยเหลือ ทางกลุ่มชมรมจะไปให้ความรู้

3) การจัดการงบประมาณของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดหาและจัดสรรงบประมาณให้เยาวชนได้ทำกิจกรรมชมรมที่มีประโยชน์ต่อสมาชิกอื่นๆ ในชุมชนได้ เช่น พบว่าเยาวชน TO BE NUMBER ONE ทำกระทงไปมอบให้ผู้สูงอายุที่อยู่ติดบ้านติดเตียง ซึ่งช่วยสร้างความปลาบปลื้มดีใจน้ำตาไหล เมื่อได้รับกระทงแล้ว เยาวชนก็นำไปลอยกระทงให้ด้วย กิจกรรมจิตอาสาอื่นๆ ทั้งในและนอกชุมชนที่ชมรม TO BE NUMBER ONE ทำบ่อยๆ คือ การแสดงเต้นรำในงานอีเว้นท์ที่ได้รับเชิญมา หรือการนำเสนอรายการแสดงด้วยตนเอง นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมสามารถจัดได้โดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณมากนักและไม่เดือดร้อน คือสามารถจัดหาได้จากสมาชิกในชุมชน การจัดกิจกรรมจะ

จัดขึ้นด้วยความสมัครใจและช่วยเหลือกันคนละไม้คนละมือโดยไม่ได้ใช้งบประมาณเป็นตัวตั้ง และเยาวชนไม่ได้เรียกร้องในสิ่งที่เกินงบประมาณที่หาได้ การจัดสรรงบประมาณและการบริหารการใช้จ่ายได้ด้วยตนเองแสดงถึงความยั่งยืนของโครงการในระดับหนึ่ง

4) การเข้าแข่งขัน การประกวด และการเข้ารับการประเมินของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การเข้าแข่งขัน การประกวด และการเข้ารับการประเมินนั้นมาหลากหลายขั้นตอนและมีรายละเอียดมาก บางชุมชนได้รับมอบหมายให้นำชมรมเข้าประกวด เริ่มต้นโดยทางชุมชนได้รับเอกสารและมีนโยบายให้เข้าร่วมประกวด ขณะนั้นชุมชนยังไม่รู้เรื่องว่า 3 ก. 3 ย. คืออะไร ซึ่งเป็นที่ทราบกันแล้วว่า โครงการนี้มีมาตรฐานต้นแบบ ต้องมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง ต้องทำเครือข่ายที่เชื่อมโยงกันและมีความยั่งยืน แต่ผู้บริหารของบางหน่วยงานที่ยังไม่เข้าใจมักจะพูดว่า “แข่งไปเถอะ ทำไปเถอะ ทำได้อยู่แล้ว” การที่ผู้บริหารระดับบนไม่เข้าใจแนวทางการดำเนินงานของ TO BE NUMBER ONE และเห็นว่าการแข่งขันเป็นเรื่องง่ายๆ นั้น เป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เพราะ “โครงการนี้เป็นโครงการที่ศักดิ์สิทธิ์นะ ต้องมีกิจกรรมที่เด่นจริงๆ” ซึ่งต้องมีกิจกรรมในพื้นที่ที่หลากหลายมีประโยชน์ต่อการลดปัญหายาเสพติด มีความต่อเนื่องและยั่งยืน ตลอดจนกิจกรรมบนเวทีที่สร้างสรรค์จึงจะมีโอกาสได้รับรางวัล

การประกวดโครงการ TO BE NUMBER ONE นั้นจะมีทุกปี ปีละ 2 ครั้ง 3 ครั้ง เมื่อตัดสินใจเข้าประกวดแล้วต้องทำต่อไปเรื่อยๆ โดยปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้กิจกรรมการเข้าร่วมประกวดเป็นไปได้ดีนั้น ชุมชนบางแห่งคิดว่าจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณและด้านกำลังคนในการบริหารจัดการโครงการของชุมชน อย่างไรก็ตาม มีบางพื้นที่ที่ไม่เน้นเรื่องงบประมาณมากนัก แต่เน้นถึงความร่วมแรงร่วมใจของคนในพื้นที่ที่จะสนับสนุนที่ให้ได้ทั้งในส่วนของวัสดุสนับสนุน หรือให้เป็นงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรมต่อไป

การเตรียมตัวเพื่อการประกวดให้ประสบความสำเร็จนั้น แกนนำทางชุมชนเห็นว่า ควรมีเครือข่ายชี้แนะเรื่องวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมการได้รับของการชี้นำจากจังหวัดที่มีประสบการณ์ที่เป็นเครือข่าย โดยเฉพาะจังหวัดที่อยู่คนละภาคที่ไม่ได้เป็นคู่แข่งขันในสายเดียวกัน การได้ผู้มีประสบการณ์มาเป็นเครือข่ายช่วยแนะนำเรื่องของการเตรียมตัวเข้าประกวด ลักษณะเหมือนไปหาความรู้ในต่างคืนที่ ประสบการณ์ของชุมชนนี้คือ เข้าประกวดและตกรอบมาหลายครั้ง จึงจับทิศทางไม่ถูก ทั้งที่เยาวชนแสดงได้ดี แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน เมื่อได้รับคำแนะนำจะสามารถเห็นแนวทางการดำเนินงานได้ชัดเจนขึ้น

ชุมชนตั้งข้อสังเกตอีกประการหนึ่งเรื่องการประเมินกิจกรรม คือกรรมการที่ลงพื้นที่เพื่อติดตามกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในชุมชน กับกรรมการบนเวทีประกวดอาจขาดการประสานกัน เช่น กรรมการที่ลงพื้นที่บอกว่าดีแล้ว แต่กรรมการประกวดระดับประเทศกลับให้ข้อเสนอแนะไปในทิศทางที่ไม่สอดคล้องกันทำให้เยาวชนสับสนและไม่ทราบถึงวิธีการว่าควรปฏิบัติอย่างไร ดังนั้นการมีเกณฑ์มาตรฐานของกิจกรรม ผลที่เกิดต่อเนื่องจากการเข้าโครงการ TO BE NUMBER ONE ความยั่งยืน ขนาดของเครือข่ายที่มีมากพอและสามารถถ่ายทอดให้กับชุมชนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม หรือเกณฑ์ตัวชี้วัดอื่นๆ ที่จำเป็นต้องรับรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เยาวชนจะได้ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ นอกจากนี้ การสืบต่อกิจกรรมควรมีการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ในการสืบทอดเจตนารมณ์ เช่น กรรมการที่เป็นประธานหรือรองประธานที่มีความรู้เรื่องข้อมูลอาจจะต้องมีการฝึกฝนเยาวชนรุ่นน้องที่จะรับช่วงต่อ ควรมีการถ่ายทอดให้รับรู้ข้อมูล และมีความคล่องตัวเพื่อจะเป็นตัวแทนได้ดีต่อไป ทั้งนี้ เพื่อป้องกันเพราะหากคณะกรรมการรุ่นก่อนมีการย้ายออกไปศึกษาต่อภายนอกชุมชน จะทำให้มีรุ่นน้องสานต่อกิจกรรมของชมรมให้ต่อเนื่องได้

6. ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน จะประเมินจาก1) ผลการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 2) ความภาคภูมิใจของสมาชิกชมรมTO BE NUMBER ONE ในชุมชน 3) ความภาคภูมิใจของสมาชิกในครอบครัวของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 4) จำนวนผู้ใช้สารเสพติดในชุมชนที่ลดลง 5) พฤติกรรมเกเรของเด็กในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 6) ผลการเรียนของเด็กในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 7) วินัยในการทำงานของผู้ใหญ่ในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 8) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 9) พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน และ 10) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

1) ผลการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

จากข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ พบจุดดีหลายข้อของการสนับสนุนเยาวชนให้แสดงหรือส่งผลงานเข้าประกวด คือ ทำให้ผู้ใหญ่ในเขตพื้นที่และประชาชนทั่วไปเห็นผลงานของเยาวชนในชมรม ทำให้เยาวชนที่มีพรสวรรค์ทางการแสดงได้เข้าร่วมงาน กองทุนเป็นปัจจัยสำคัญของการทำโครงการ TO BE NUMBER ONE เพราะโครงการไม่มีนโยบายสนับสนุนงบประมาณให้ชมรมโดยตรง แต่ใช้วิธีมอบเงินรางวัลให้กับชมรมที่ชนะการประกวดระดับต่างๆ และประเภทต่างๆ เช่นประกวดผลงานชมรม ประกวดกิจกรรมเต้นเพื่อการออกกำลังกาย (Dancercise) และการประกวดกิจกรรมอื่นๆ ที่จัดให้มีขึ้น

2) ความภาคภูมิใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การเข้าร่วมชมรมทำให้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมจิตอาสาหลายอย่าง เป็นประจำ ซึ่งช่วยสร้างความความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี และการอยู่ดีมีสุขในชุมชน เมื่อประกอบกิจกรรมได้รับคำยกย่องชมเชย เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในคุณค่าตนเอง แกนนำของชมรมให้คำตอบเหมือนกันคือ รู้สึกดีใจ ภาคภูมิใจที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม เป็นแกนนำทำกิจกรรมชมรมและเข้าประกวดการแสดงระดับท้องถิ่นไปถึงระดับชาติ เพราะได้สร้างชื่อเสียงให้ชุมชนของตนเอง ได้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเองให้ดีขึ้น รู้สึกกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม มีภาวะผู้นำ สามารถพูดในที่สาธารณะได้ นอกจากนี้ เยาวชนยังมีความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้บำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เนื่องจากโครงการนี้เป็นการรณรงค์แก้ปัญหายาเสพติด เยาวชน TO BE NUMBER ONE จึงมีโอกาสได้ทำกิจกรรม และขยายเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือเพื่อน ๆ และสร้างแนวร่วมที่เป็นแกนนำต่อไป เป็นการสร้างเสริมศักยภาพตนเองด้วยการฝึกทักษะตนเอง การซึมซับสิ่งที่ดี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน และการได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้และถ่ายทอดให้เยาวชนอื่น ๆ ย่อมเป็นการได้พัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกาย คือด้านบุคลิกภาพ สุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ที่ฝึกให้เป็นผู้ที่มีจิตอาสา และด้านสังคม คือการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีอีกด้วย

การคลุกคลีกับเยาวชนในชมรมและทำกิจกรรมความดีตลอดปี โดยต่อเนื่อง ทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในชุมชน โดยเฉพาะการออกสื่อ ข่าวประชาสัมพันธ์ในชุมชนอย่างยิ่งใหญ่เมื่อได้รับรางวัลระดับประเทศ เพราะได้ไปสร้างชื่อเสียงให้ชุมชนในระดับชาติ ได้เข้าเฝ้าทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี มีรูปภาพบันทึกเยาวชนในชมรมที่เข้าเฝ้ารับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีอย่างใกล้ชิด นำความปลาบปลื้มปิติยินดีมาสู่ครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างมาก ประชาชนเรียกด้วยความภาคภูมิใจว่าเป็นเด็ก

ชมรม TO BE NUMBER ONE มีการถ่ายทอดประสบการณ์ชีวิตของตนเองสู่รุ่นน้อง โดยเฉพาะเยาวชนที่เคยเดินทางผิดมาก่อน เมื่อพบเห็นรุ่นน้องที่มีพฤติกรรมเกเรเหมือนกับตนเองในอดีตก็สามารถสอนถ่ายทอดประสบการณ์ช่วยให้รุ่นน้องกลับตัวกลับใจได้ ยิ่งเพิ่มความรู้สึกดีต่อตนเองและอยากทำความดีต่อไปไม่หยุดยั้ง

3) ความภาคภูมิใจของสมาชิกในครอบครัวของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การดำเนินกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจของสมาชิกในครอบครัวจะเกิดจากความรักและสายใยที่มีต่อกัน รุ่นพี่ส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมกิจกรรมจะเข้ามาดูแลน้อง เมื่อน้องมาด้วยได้เห็นพี่ทำกิจกรรมพบปะกันทุกเดือน น้องก็เริ่มเห็นและซึมซับเข้าโดยอัตโนมัติ มีการบอกต่อการเป็นสมาชิกจะทราบว่าทุกอาทิตย์สุดท้ายของเดือน การจัดกิจกรรมเด็กๆ จะจัดการเอง ที่ปรึกษาก็จะเข้าร่วมประชุมและคิดว่าในรอบนี้จะให้ความรู้กับเด็กเรื่องอะไร มีกิจกรรมอะไร เขาจะซ้อมร้องเพลงหรือซ้อมเต้น และเตรียมสถานที่มีการบริหารจัดการด้วยตนเอง ผู้ใหญ่ก็มีหน้าที่ในการสนับสนุน ว่าเด็กจะพูดเรื่องอะไร เด็กๆจะซ้อมแสดงให้พวกพี่พี่ดูก่อน แล้วจึงนำสิ่งที่ฝึกฝนนั้นไปสอนให้กับน้องอีกทีนึง ความภาคภูมิใจที่เกิดขึ้นคือ ชุมชนได้จัดกิจกรรมโดยให้เด็กมีโอกาสจัดการกันเอง และชมรมได้จัดกิจกรรมต่อเนื่องมาได้เกือบ 10 แล้วคิดว่ายั่งยืนพอควร

การที่ผู้นำของชุมชนหรือผู้ปกครองให้การสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เนื่องจากเห็นเยาวชนในชุมชนที่เป็นลูกเป็นหลานได้แสดงออกถึงสิ่งที่ดีๆ จึงต้องการเข้ามาสนับสนุน การแสดงออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงการทำกิจกรรมเด็กกล้าแสดงออกหรือการเล่นกิจกรรมการแสดงละครการจัดกิจกรรม ดังนั้นพอคนในชุมชนมาสังเกตกิจกรรมและได้มาเห็นเป็นประจักษ์จะมีความเห็นเป็นเสียงเดียวว่าเยาวชนทำได้ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงจัดเวที เป็นมหกรรมครอบครัว ปู่ย่าตายายเอาลูกหลานมาร่วมกิจกรรม หรือมาช่วยให้กำลังใจเปรียบเหมือน “กิจกรรมของครอบครัว”อย่างแท้จริง เกิดความภาคภูมิใจในบุตรหลานของตน นอกจากเด็ก ๆ จะได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แล้ว ยังเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้มีส่วนสนับสนุนกิจกรรม เพราะเวลาจัดกิจกรรมทุกปีเป้าหมายที่ชุมชนตั้งไว้มักจะบรรลุผล มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากมาย อาหารเลี้ยงกันก็ส่วนใหญ่ก็จะเป็นสิ่งที่จัดหามาจากชุมชน ทั้งอาหาร เครื่องดื่ม น้ำเปล่า น้ำหวาน ขนมปัง หรือผู้ปกครองที่นั่งรอเยาวชนทำกิจกรรม จะมีการทำกับข้าวมาเลี้ยงช่วยกันทำคนละไม้คนละมือ ทีมผู้ใหญ่บ้าน ทีมของกลุ่มต่างๆของชุมชนก็มาช่วยกันทำกับข้าวหุงข้าวต้มแกงผัดผักเมื่อกินเสร็จก็ช่วยกันล้างจาน เด็กกลับไปทำกิจกรรมต่อ แสดงถึงการฝึกให้มีการรับผิดชอบรวมกัน และเกิดพลังความสามัคคีในครอบครัวและชุมชน

นอกจากนี้ ความภาคภูมิใจของครอบครัว คือการที่สมาชิกของครอบครัวที่เข้าร่วมกิจกรรมที่หลาย ทำให้ลูกหลานมีเพื่อนใฝ่ดี ได้รับความรู้ใหม่ ได้เดินทางไปเข้าค่าย ทัศนศึกษา ช่วยเหลือและพัฒนาสังคม เป็นจิตอาสาทำงานเคียงบ่าเคียงไหล่ผู้ใหญ่ในชุมชน อีกทั้งมีชื่อเสียงจากการนำเสนอผลงานและเข้ารับรางวัลการประกวด TO BE NUMBER ONE ระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ได้พัฒนาบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำ ศิลปะต่างๆ มีความรู้ความสามารถและมีเครือข่ายเยาวชนและเครือข่ายอื่นๆ มากขึ้น จึงเพิ่มความปรารถนาที่จะเป็นเยาวชนที่ดีและเก่งตามแนวทางที่กำหนดไว้เพื่อสนับสนุนเด็กเยาวชน TO BE NUMBER ONE ผู้ปกครองและชุมชนก็มีความชื่นชมและยอมรับเด็ก ๆ ที่ร่วมกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE มากขึ้นเรื่อยๆ และยังได้อาสาเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือดูแลเยาวชนในขณะฝึกซ้อม ทำกิจกรรม และให้กำลังใจเมื่อไปประกวดหรือเปิดการแสดงในที่ต่างๆ อีกทั้งเป็นประชาสัมพันธ์บอกต่อและชักชวนเด็กใหม่ หรือผู้ปกครองคนอื่นๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนโครงการด้วย

4) จำนวนผู้ใช้สารเสพติดในชุมชนที่ลดลง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพจากการรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มจึงไม่มีการรายงานตัวเลขจำนวนผู้ใช้สารเสพติดที่ลดลงในชุมชนอย่างแน่นอน แต่จากข้อสังเกตของแกนนำ สมาชิกชมรม และผู้นำชุมชนกล่าวสอดคล้องตรงกันคือ จำนวนของผู้ใช้สารเสพติดในชุมชนลดลงอย่างเห็นได้ชัด

5) พฤติกรรมเกเรของเด็กในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

มีกลุ่มหนึ่งรายงานว่าเยาวชนที่เคยเกเรไม่ไปโรงเรียน เล่นอยู่บ้าน ต่อมาได้เข้าร่วมกิจกรรมโดยการชักชวนของพี่น้อง โดยเฉพาะน้องสาวที่มีบทบาทสำคัญ จึงมีความเข้มแข็งมากขึ้น กลับตัวไปโรงเรียน สนใจเรียนมากขึ้น ส่วนในด้านคะแนนหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้กล่าวถึงโดยชัดเจน อย่างไรก็ดี ปัจจุบันนี้การศึกษาของไทยเน้นพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนดีไม่ใช่เก่งเรียนแต่เพียงด้านเดียว ดังนั้นการที่เยาวชนเป็นคนดีก็นับได้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์การจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE และนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ

6) ผลการเรียนของเด็กในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

นักเรียนที่เป็นแกนนำรายงานว่าการทำกิจกรรมของชมรมไม่ทำให้ผลการเรียนตก เพราะใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม นอกจากนี้สังเกตว่า กิจกรรมชมรมหลายแห่งมีการสอนการบ้านให้รุ่นน้อง ดังนั้นก็น่าจะเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ความเชี่ยวชาญทางทักษะวิชาการให้เยาวชนรุ่นพี่/แกนนำไปด้วย ส่วนกลุ่มเยาวชนที่เคยเกเรโรงเรียน ไม่สนใจก็ได้ประโยชน์จากชมรมอย่างเต็มที่แน่นอน เพราะได้เข้าเรียนสม่ำเสมอขึ้น และสนใจใส่ใจศึกษาเล่าเรียนมากขึ้น เกรดจึงดีขึ้นกว่าเก่ามาก

7) วินัยในการทำงานของผู้ใหญ่ในชุมชนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การสัมภาษณ์ผู้ใหญ่ในชุมชน พบว่าผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สำนักงานเขต บุคลากรภาครัฐและเอกชนมีวินัยในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินกับชมรมเยาวชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน มีการจัดค่ายสอน สาธิตทักษะวิธีการทำงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ผู้ใหญ่ผู้เชี่ยวชาญลงพื้นที่ตรวจประเมินผลงาน และการจัดประกวดเวทีต่างๆ เพื่อให้เยาวชนได้แสดงพรสวรรค์ความสามารถ และนำเงินรางวัลที่ได้มาใช้ในกิจการของชมรม หากมีความต้องการทุนทรัพย์หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนก็จะทำผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกหรือของชำร่วยจากชมรมไปจำหน่ายตามบริษัทห้างร้านต่างๆ เพื่อเป็นรายได้สำหรับใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม ในกรณีที่องค์การใดตั้งงบประมาณไว้สำหรับส่งเสริมกิจการชมรมของเยาวชนก็จะไม่มอบเงินนั้นให้ก่อนที่เยาวชนจะส่งข้อเสนอการจัดทำโครงการ แสดงรายการกิจกรรมและค่าใช้จ่ายโดยละเอียด

และจากการสัมภาษณ์แกนนำและสมาชิกวัยทำงานของชมรม เกี่ยวกับวินัยในการทำงานของผู้ใหญ่วัยทำงานที่กลับมาดูแลช่วยสนับสนุนการทำงานของแกนนำรุ่นปัจจุบันที่เป็นรุ่นน้อง สามารถสังเคราะห์ได้ว่าประสบการณ์ทำงานในชมรม TO BE NUMBER ONE ช่วยให้แกนนำและสมาชิกชมรมฯ มีพัฒนาการ ดังนี้

- เกิดความผูกพันกับชมรมฯ ทำให้มีการช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมระหว่างรุ่นพี่ที่หมดหน้าที่ในชมรมฯ และรุ่นน้องที่เป็นแกนนำหรือสมาชิกชมรมฯ ในปัจจุบัน
- ได้พัฒนาศักยภาพของแกนนำและสมาชิกชมรมฯ ให้มีความกล้าแสดงออก
- สร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นกับแกนนำและสมาชิกชมรมฯ เพื่อให้พร้อมที่จะช่วยเหลือสังคม
- กิจกรรมของชมรมทำให้แกนนำและสมาชิกชมรมฯ มีวินัยในการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคม

สรุปแกนนำและสมาชิกชมรมฯ ที่ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมฯ ทุกคนได้รับประสบการณ์ที่ดี สามารถนำไปปรับใช้กับการทำงานและการใช้ชีวิตในสังคมได้ และที่สำคัญ คือ เป็นคนดี ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE

8) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การเข้าร่วมชมรมTO BE NUMBER ONE เป็นเวทีโอกาสที่ช่วยสร้างเกียรติยศชื่อเสียงให้กับเยาวชน ถ้าแม้ประกวดแล้วไม่ได้เข้าไปถึงรอบชิงชนะเลิศ หรือไม่ได้รับรางวัลใดๆ เยาวชนก็ยังมีความรู้สึกดีใจ ภูมิใจ เพราะได้มีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีอย่างใกล้ชิด เนื่องจากเสด็จมาเป็นองค์ประธานมหกรรมรวมพลสมาชิกโครงการฯ ที่จัดขึ้นที่ทุกปีในวันที่ 15 กรกฎาคม ณ อิมแพ็คเมืองทองธานี และทอดพระเนตรการจัดซุ้มแสดงผลงานของเยาวชน TO BE NUMBER ONE จึงเป็นการยืนยันให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการเข้าร่วมชมรมของบุตรหลาน ว่าจะไม่มีการทำสิ่งผิด หรือสิ่งที่เป็นโทษต่อประชาชน และมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่เป็นเด็กดี เป็นเด็กของ “ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี”

นอกจากนี้การได้พบปะเพื่อนในชมรมช่วยสร้างเสริมมิตรภาพใหม่ให้เยาวชน ได้สร้างเครือข่ายเยาวชน ทำให้พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันตนเองไม่ให้หลงเชื่อการชักชวนให้ทดลองเสพยา รู้จักการปฏิเสธผู้อื่นในสิ่งที่เป็นภัยต่อตนเอง ทุนทางใจที่ได้จากการประกวดอีกประการหนึ่ง คือ กลยุทธ์การประกวดที่แบ่งเป็นหลายลักษณะหลายประเภท ทำให้เยาวชนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพพรสวรรค์หลายอย่าง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการประกวดร้องเพลงและเต้น ทำให้รู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้ออกกำลังกาย และการฝึกสมาธิ ในช่วงที่ฝึกซ้อมและเวลาขึ้นเวทีประกวด รู้สึกดีใจได้มีเพื่อนใหม่จากทั่วประเทศ ทำให้มีพัฒนาการทางอารมณ์เข้มแข็งเชิงบวก มีอารมณ์ดี แจ่มใส ลดความเสี่ยงเครียด วิตกกังวล ซึมเศร้า

การประกวดยังช่วยเยาวชนให้มีแรงจูงใจ มุ่งมั่นพัฒนาความกล้าหาญในการทำสิ่งที่ดี สร้างสรรค์สังคม กล้าพูดกล้าแสดงออกในที่สาธารณะ พัฒนาภาวะผู้นำ มีความมั่นใจในการใช้ชีวิตมากขึ้น ในด้านการเกาะกลุ่ม เข้ากลุ่มของเยาวชนก็มีความเข้มแข็งมากขึ้นเพราะการได้ร่วมทำกิจกรรมพร้อมเพรียงกัน ใส่เสื้อทีม TO BE NUMBER ONE การพบกลุ่มเป็นประจำทำให้เกิดภาพประทับตาประทับใจกับเยาวชนและกลุ่มวัยอื่นๆ ในชุมชน และเป็นที่รู้จักตระหนักว่าสมาชิก TO BE NUMBER ONE เป็นเด็กดี สร้างสรรค์สังคม มีความเก่ง กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง

สรุป ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ กล่าวถึงการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE สรุปได้ดังนี้

- การประกวดฯ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
- ทำให้มีแรงใจ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพในตนเองเพื่อที่จะชนะหรือได้รับรางวัลจากการประกวด
- ทำให้เกิดความสามัคคีให้กลุ่มผู้ที่เข้าร่วมการประกวดด้วยกัน และรู้จักการทำงานเป็นทีม
- มีความรู้สึกปลื้มปิติที่ได้ใกล้ชิดองค์ประธานฯ

9) พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

เด็กและเยาวชนที่เป็นแกนนำชมรมหลายคนเคยมีพฤติกรรมเกเรไม่ตั้งใจเรียน หรือมีภาวะอารมณ์วู่วาม ขาดสติยั้งคิด ตัดสินใจโดยใช้พละกำลัง ไม่ค่อยทำความดีเพื่อชุมชน แต่เมื่อได้เข้ามาเป็นสมาชิกชมรมก็มีส่วนร่วมทำกิจกรรมที่ดีที่ช่วยพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ สร้างสรรค์สังคม นอกจากนี้หลายคนได้ยังชักจูงเพื่อนสนิทให้เข้าร่วมชมรมด้วย ซึ่งมีทั้งที่ดึงเพื่อนเข้ามาโดยการพูดชักชวน และที่ดึงพี่น้องหรือบุตรหลานให้เข้ามาโดยขอให้ช่วย

มารับมาส่งหรือมาเป็นเพื่อนที่ชมรม ทำให้เกิดการซึมซับ เข้าร่วมกิจกรรมและเป็นส่วนหนึ่งของชมรมโดยไม่ต้องชวนอย่างเป็นทางการ เวลาว่างจึงใช้ไปกับการทำแต่สิ่งที่ดีอยู่เสมอ เพราะชมรมส่วนใหญ่มีกิจกรรมอย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือนต่อเนื่องกันหลายปี เวลาเข้าชมรมก็จะมีผู้ปกครอง เพื่อนๆ พี่ๆ ในชมรมที่ให้ความช่วยเหลือ มิตรภาพและให้คำปรึกษาด้วยความรักความห่วงใย พฤติกรรมเกเรก็ไม่เกิดขึ้น มีแต่พฤติกรรมเชิงบวกและสร้างสรรค์ที่แสดงออกมา

สรุปโดยภาพรวม กิจกรรมของชมรมฯ มีส่วนที่ช่วยในการลดพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกแต่ละคน โดยพฤติกรรมเกเรจะลดลงตามความสม่ำเสมอของการทำกิจกรรมชมรมฯ

10) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การบอกต่อมีทั้งโดยผ่านตัวเยาวชนเอง ผ่านผู้ปกครอง ผ่านผู้นำชุมชน และสื่อประชาสัมพันธ์ของ TO BE NUMBER ONE รายการเผยแพร่ทางโทรทัศน์ TO BE NUMBER ONE VARIETY ของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ที่ช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรมอย่างกว้างขวาง สร้างความเชื่อถือและไว้ใจในชุมชน แกนนำชมรมก็มีบทบาทมากในการบอกต่อขยายผลชมรมโดยจัดอบรม กิจกรรมเพื่อสังคมหรือสอนการร้องเล่นเต้นรำให้เด็กเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ นอกชุมชนของตนเอง อันเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามรักษาระดับเงิน ระดับทอง ระดับเพชร และระดับยอดเพชรที่ได้รับรางวัลมาจากการประกวดระดับประเทศ จึงต้องมีการพัฒนางานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เมื่อทำกิจกรรมนอกชุมชน รวมถึงการได้ไปแสดงในงานต่างๆ ก็ช่วยสร้างชื่อเสียงมาสู่ชมรม เป็นที่รู้จักมากขึ้น ประกอบการมีการใช้สื่อ facebook, youtube มาผสมผสานในการทำงานทำให้มีการแชร์ข่าวสารของชมรมในโลกออนไลน์มากขึ้น รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งในการนี้ยังได้เป็นช่องทางสร้างรายได้ให้ผู้ใหญ่หรือกลุ่มบุคคลภายนอกได้ติดต่อว่าจ้างไปแสดงในงานต่างๆ อีกด้วย

เยาวชนแกนนำฝ่ายประชาสัมพันธ์รับหน้าที่หลักในการสื่อสารบอกข่าวกิจกรรม ความเคลื่อนไหวของชมรมติดต่อผู้ควบคุมระบบเสียงตามสายของหมู่บ้านเพื่อขอช่วงเวลาแจ้งข่าวให้กับชุมชน ซึ่งมีช่วงกระจายเสียงที่แน่นอน เช่น ทุกเช้าเวลา 7.30 น. นอกจากนี้มีการเผยแพร่กิจกรรมชมรมให้กับกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อเป็นการขยายจำนวนสมาชิกชมรม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์การรักษามาตรฐานชมรมระดับเงิน ระดับทอง ระดับเพชรและระดับยอดเพชรที่ต้องมีการพัฒนาต่อยอดทุกปี มิฉะนั้นจะไม่สามารถรักษามาตรฐานเดิม และไม่ผ่านการรักษามาตรฐานเดิมได้ ดังนั้นการคงศักยภาพและการสืบต่อกิจกรรมเพื่อความยั่งยืนของชมรมจึงเป็นส่วนสำคัญ

กลยุทธ์การประกวดที่นำมาใช้ในโครงการมีความสำคัญและประโยชน์เหมาะสมกับวัยและธรรมชาติของวัยรุ่นมาก เพราะมีความต้องการเป็นที่ยอมรับของคนอื่น อยากแสดงออกความสามารถ ความเก่งกล้าสามารถ และการได้เป็นไอดอลแก่เพื่อนๆ น้องๆ ได้ทำตาม นำมาซึ่งความดีใจภูมิใจในตนเอง อีกทั้งยังเกิดผลในระดับชุมชนคือเกิดการผูกสมัครรักใคร่ในการร่วมแรงรวมใจเพื่อผลักดันให้เยาวชนได้มีโอกาสฝึกฝนและนำเสนอความสามารถผลงานต่อคณะกรรมการที่มีอยู่หลายระดับ หลายขั้นตอน หากไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเพียงพอและดีเยี่ยมแล้วก็ไม่มีทางไปต่อหรือขึ้นสู่เวทีระดับสูงขึ้นไปได้

7. ผลสรุปและปัญหาอุปสรรคต่อการแก้ปัญหายาเสพติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

จากการศึกษาครั้งนี้ พบจุดเด่นของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด หลายประการ ดังนี้

1) จุดเด่นของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

2) ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

1) จุดเด่นของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

การเปิดโอกาสให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

โครงการ TO BE NUMBER ONE มีหลักการสำคัญที่เน้นเด็กและเยาวชนให้เป็นศูนย์กลางการทำกิจกรรม โดยมีองค์ประธานที่ทรงเข้าพระทัยวัยรุ่น จะเห็นได้จากหลักการที่เป็นชื่อของโครงการที่เป็นคนดีได้โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด มีหลักในการสร้างความตระหนักถึงศักยภาพของเยาวชนเอง การรู้จักคิดอย่างมีระเบียบแบบแผน มีการประชุมวางแผนคิดกิจกรรมที่จะดำเนินการ มีการร่วมคิดวางแผนงาน ร่วมฝึกซ้อมกิจกรรม มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสังคมโดยการได้มีโอกาสให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดโดยการฝึกอบรม หรือการบอกต่อเพื่อนถึงเพื่อน พี่ถึงน้อง ทั้งนี้จะมีผู้นำชุมชน หรือสมาชิกกลุ่มอื่นที่เป็นผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนทั้งในด้านวัสดุ อุปกรณ์การจัดกิจกรรม อาหาร ของกินของใช้ที่จำเป็น และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์จากกลุ่มอาสาอื่นๆ เช่น อสม. ย่อมเป็นการถ่ายทอดวิธีการคิด การปฏิบัติงานกับชุมชนให้แก่เยาวชนทูบี เยาวชนมีโอกาสเข้าค่าย พบเพื่อนต่างถิ่น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ต่าง ที่หลากหลาย เรียนรู้จิตวิทยา มนุษยสัมพันธ์ การวางตัว การพัฒนาบุคลิกภาพ และที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด คือ เยาวชนเองมีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมเปิดรับความรู้ใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง และชมรมในพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเยาวชนมีอยู่หลากหลายรูปแบบในกิจกรรมชมรม ส่วนใหญ่รุ่นพี่หรือแกนนำจะจัดกิจกรรมให้ความรู้ ฝึกทักษะต่างๆ สำหรับการป้องกันยาเสพติด การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เล่นเกม สอนการบ้านโดยใช้เทคนิควิธีที่สามารถดึงดูดความสนใจรุ่นน้องที่มีอายุตั้งแต่ 6 ขวบถึง 18-19 ปี เยาวชนส่วนหนึ่งเป็นครูสอนท่าเต้นและศิลปะการแสดงอื่นๆ ให้รุ่นน้อง และพากันรับงานออกอีเวนต์เพื่อหารายได้และเผยแพร่ชื่อเสียงของชมรมให้กว้างขวางโด่งดัง บางส่วนรับผิดชอบดูแลตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งคือ เป็นเลขาฯ เป็นเหรัญญิก เป็นประชาสัมพันธ์ เป็นฝ่ายทะเบียน แต่โดยรวมแล้วรุ่นพี่จะช่วยเหลือรุ่นน้อง และแกนนำจะเป็นผู้พาสมาชิกไปทำกิจกรรมในและนอกสถานที่ เพื่อพัฒนาความสามารถเยาวชนให้เก่งกาจ ตามแนวทางที่วางไว้ในคู่มือการดำเนินงานโครงการทูบีนับเบอร์วัน เพราะการที่ช่วยเยาวชนให้ได้ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมสร้างสรรค์และเข้ากลุ่มพบเพื่อนจะช่วยเป็นเกราะป้องกันการใช้สารเสพติด ทำให้เกิดสายสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่น เป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งและร่วมกันพัฒนาสังคมชุมชนให้ก้าวหน้าต่อไป

ประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE เยาวชนสามารถดึงเพื่อนๆ ที่มีพฤติกรรมเกเร ไม่ตั้งใจเรียน หรือติดยาให้มาช่วยงานแบกของ ออกแรงจัดเตรียมกิจกรรมการประกวดต่างๆ รวมถึงเข้ามาเป็นตัวตั้งตัวตีทำกิจกรรมการแสดงได้บ้าง สามารถสร้างการยอมรับและเกรงใจไม่เข้ามายุ่มย่าม เกเร หรือราวีกลุ่ม TO BE NUMBER ONE ประชาชนในพื้นที่ก็ให้การยอมรับและชื่นชมผลงาน ผลสำเร็จ ชื่อเสียงที่นำมาให้กับชุมชน ผู้ปกครองสนับสนุนลูกหลาน เด็กรุ่นเล็กให้เข้ามาร่วมกิจกรรมกับรุ่นพี่ในชมรม TO BE NUMBER ONE มากขึ้น

ครอบครัวคือองค์ประกอบหลักในการดำเนินกิจกรรม

ครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินโครงการให้ประสบผลสำเร็จ พื้นฐานที่สำคัญของครอบครัว คือ ความรักและความห่วงใยที่มีต่อยาวชน เมื่อมีการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังเพื่อให้เห็นถึงประโยชน์ของโครงการในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในเยาวชนได้จึงมักได้นับความร่วมมือจากครอบครัวและชุมชนเป็นอย่างดี

สำหรับตัวแปรระดับครอบครัว ขึ้นกับการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม จากเริ่มก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ช่วงพ.ศ. 2550 และสะท้อนประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันว่าปีแรกๆ ต้องฝ่าฟันอุปสรรค ผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนไม่รู้จักโครงการฯ คิดว่าเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อเห็นแก่ความสนุก ร้องเล่นเต้นเพลงไปวันๆ และไม่ยินดีหรือยินยอมให้บุตรหลานมาเข้าร่วมเป็นสมาชิกชมรม จึงต้องพูดคุย ปรับความเข้าใจและพิสูจน์ผลงาน รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรแก่ตัวเด็กและเยาวชนที่เข้ามาอยู่ในโครงการให้ผู้ปกครองและผู้คนทั่วไปได้ตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของโครงการที่มีต่อตัวเด็กและหมู่บ้านหรือชุมชน

กลุ่มผู้ปกครองนับเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของชมรม TO BE NUMBER ONE โดยเฉพาะการเป็นผู้มารับมาส่งและคอยเฝ้าดูแลบุตรหลานขณะเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เยาวชนหลายคนสามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมโดยสม่ำเสมอ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้ระบบพบกันในวันหยุดสุดสัปดาห์และสัปดาห์สุดท้ายของเดือน มีกิจกรรมตั้งแต่เช้า และมีอาหารเที่ยงจัดบริการ พอบ่ายสองโมงจึงกลับบ้านได้ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับชมรม TO BE NUMBER ONE ที่จัดตั้งในสถานศึกษาจะเป็นกิจกรรมนอกเวลาเรียน ช่วงพักกลางวัน หลังเลิกเรียนตอนเย็น และพบบ่อยว่าเด็กชมรมกลับบ้านค่ำมืดดึกดื่น ทำให้ผู้ปกครองพากันบ่น แต่จะไม่สนับสนุนการตั้งชมรมในโรงเรียนก็ไม่ได้เพราะเยาวชนมากกว่าร้อยละ 90 อยู่ในระบบการศึกษาของโรงเรียน ถ้าได้จัดกิจกรรมแล้วก็จะสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนได้จำนวนมากในสถานที่แห่งเดียว

ชุมชนและแกนนำ

ตัวแปรความสำเร็จของโครงการของระดับหัวหน้าส่วนราชการ ผู้นำชุมชน และแกนนำ มักเกี่ยวกับการรับรู้และการให้การสนับสนุนทางการเงินจากงบประมาณของพื้นที่ องค์กรของรัฐ และเอกชนของหัวหน้าชุมชน รวมถึงการส่งเสริมให้เยาวชนมีศักยภาพในการหาแหล่งทุนสนับสนุนกิจกรรมชมรม เช่น การจัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากหัวหน้าชุมชนของแกนนำ การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าชุมชนของแกนนำ การมีภาวะผู้นำแบบปฏิรูปหรือแบบความคิดก้าวหน้าของแกนนำ การมีทักษะการบริหารของแกนนำ และความทุ่มเทของแกนนำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่สำคัญคือการให้ความปลอดภัยแก่ชุมชน และเยาวชน ซึ่งโดยภาพรวมจะเห็นว่าโครงสร้างการดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE มีองค์ประกอบที่ครบครันในด้านการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดในเชิงรุก คือการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ การสอดส่องดูแลเยาวชนด้วยกลุ่มเยาวชน โดยมีเจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และผู้ใหญ่ในชุมชนให้ความช่วยเหลือ และในเชิงรับ คือ การบำบัดด้วยวิธีที่เหมาะสมต่างๆ ดังนั้นหน่วยงานสนับสนุนต้องดำเนินงานอย่างใส่ใจ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

สื่อดิจิทัลเพื่อประโยชน์ของการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติด

จุดเด่นอีกประการหนึ่งคือ ในยุคดิจิทัลสื่อสารที่ใช้ในการติต่อสื่อสารเพื่อให้ความรู้ให้เยาวชนได้รู้เท่าทันโทษภัยของสารเสพติดทำได้ง่ายและกว้างขวางขึ้น โดยอาจมีการจัดทำแอปพลิเคชันสำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เป็นเครือข่ายป้องกันยาเสพติดได้อย่างทั่วถึง สำหรับกลุ่มย่อยของชุมชน ได้มีการใช้เฟสบุ๊ค หรือไลน์ในการให้คำปรึกษาระหว่างสมาชิกของกลุ่มอยู่บ้างแล้ว

2) ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและแก้ปัญหายาเสพติดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

สาเหตุของการเสพยาเสพติดมาจากธรรมชาติของวัยรุ่น คือ อยากลอง และอยากเข้ากลุ่มเพื่อน ต้องการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน มักทำในสิ่งที่เพื่อนแนะนำ ความเกรงใจ การไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน หากบางคนทำแล้วร่างกายรับไม่ได้ เช่น เสพสารเสพติดแล้วปวดหัว หรือไม่สบายจะไม่กลายเป็นคนติดยา แต่วัยรุ่นหลายคนติดเพราะเกิดความรู้สึกชอบรสชาติ ชอบผลลัพธ์ที่ทำให้เคลิ้ม ตาลอย ปัจจัยข้อนี้เป็นผลจากความต้องการทางร่างกายและสังคมของวัยรุ่นมีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มวัยอื่นอย่างมาก ทำให้มีการเข้ากลุ่มวัยเดียวกันอย่างเหนียวแน่น เพราะรู้จักหัวอกซึ่งกันและกัน ปรึกษาพูดคุยกันได้รู้เรื่องกว่า

นอกจากนี้ ในเรื่องอันตรายและโทษของสารพิษ เช่น ยาเบื่อหนูเป็นส่วนประกอบหนึ่งในส่วนผสมของยาเสพติดชนิดหนึ่ง แต่เยาวชนไม่กลัว เพราะคิดว่าใส่เพียงเล็กน้อยไม่เป็นไร ความรู้เรื่องสารให้โทษนี้จำเป็นต้องให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง และเน้นย้ำให้เห็นโทษอย่างจริงจัง

สาเหตุทางสังคมเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยและสถานศึกษาของเยาวชนและผู้ปกครอง ทำให้ความสนิทสนมในชุมชนจืดจางลง โดยจะเห็นรูปแบบชัดเจนว่าแหล่งที่มีโรงงานธุรกิจเติบโตรวดเร็วจะมีบ้านเช่าเปิดเพิ่มขึ้น คนแปลกหน้าเข้าออกชุมชน และมีนักเรียนย้ายเข้าออกโรงเรียนมากขึ้น ทำให้ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่เข้มแข็ง ต่างคนต่างอยู่ ขาดการปฏิสัมพันธ์และความสนิทสนมกลมเกลียวประชาชนในพื้นที่ไม่รู้เท่าทันสิ่งผิดปกติหรือบุคคลแปลกหน้าที่เข้าออกชุมชน มิจฉาชีพและขบวนการค้ายาเสพติดสามารถทำงานได้สะดวก

สาเหตุจากสารตั้งต้นที่หาได้ง่าย ซึ่งมีอยู่ในยาสามัญประจำบ้านบางชนิด ที่เล็ดลอดการตรวจสอบและจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือผู้นำชุมชน เช่น ยาเสพติด 4 คูณ 100 ที่นำส่วนผสมที่ไม่มีพิษภัยต่อร่างกายได้แก่ ยาแก้ไอชนิดน้ำ เครื่องดื่มชูกำลัง น้ำอัดลม แต่เมื่อนำมาผสมกับสารหลายๆ อย่าง ทั้งสารปรอท สารหนู จะเกิดเป็นสารเสพติดที่ล่อลวงเยาวชนให้หลงใหล ชื่นชอบรสชาติได้ กอปรกับการมีพื้นที่รกร้าง หรือแหล่งไกลหูไกลตาเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ทำให้เกิดช่องทางผลิตสิ่งเสพติดได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยความต้องการอวดดีอวดเก่งของเยาวชนที่หลงผิดใช้สารเสพติดโดยไม่มีใครรู้ ไม่บอกพ่อแม่ผู้ปกครอง แต่จะคุยโม้ให้เพื่อนฟัง เพื่อนก็จะเป็นกลุ่มเดียวที่ระแคะระคายข่าวและพฤติกรรมใช้สิ่งเสพติดของเยาวชนรวมไปถึงการใช้สารเสพติดของวัยผู้ใหญ่

การป้องกันและแก้ไขปัญหาในระดับชุมชนส่วนหนึ่งสามารถแก้ไขได้ด้วยการประสานงานของทุกภาคส่วนของชุมชน ทั้งผู้นำชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครองเยาวชน ตลอดจนความร่วมมือเป็นหูเป็นตาของเด็กและเยาวชนอย่างดี เพราะเด็กสามารถเข้าถึงกลุ่มและพื้นที่ได้อย่างแนบเนียน และไม่กระทบให้ผู้เสพติดไหวตัว เด็กเยาวชนสามารถนำเบาะแสมาบอกแจ้งผู้ใหญ่ในชุมชน แกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ โดยผ่านช่องทางกล่องแสดงความคิดเห็น เฟสบุ๊ค ไลน์ และรายงานด้วยตัวเอง

ทั้งนี้ ชมรม TO BE NUMBER ONE ไม่ได้ประสบความสำเร็จ หรือได้รับการสนับสนุนยอมรับทั้งหมดเลยทีเดียว เจ้าหน้าที่ รพ.สต.แห่งหนึ่งซึ่งรับผิดชอบดูแลชมรม TO BE NUMBER ONE ในพื้นที่เล่าปัญหาขาดความต่อเนื่องของแกนนำเยาวชนที่เข้ามาเป็นแกนนำจัดกิจกรรมเยาวชนป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในชุมชน การไม่ได้รับสนับสนุนงบประมาณสำหรับดำเนินกิจกรรมทำให้เด็กไม่เข้ามาร่วมงาน การไม่มีเสื้อทีมให้เด็กใส่ออกปฏิบัติงานชุมชน หรือกิจกรรมโดยพร้อมเพรียงทำให้ไม่เกิดความรู้สึกเป็นกลุ่มก้อน สามัคคีร่วมใจเหมือนอย่างกลุ่ม อสม. ที่ไปทำกิจกรรมที่ไหน ทำอะไรก็จะเป็นที่สังเกตเห็นได้ว่ามาด้วยกันเพราะใส่เสื้อทีมเหมือนกัน หรือเกิดปัญหาเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่นมีความสนใจเพศตรงข้ามพากันอ้างกับผู้ปกครองว่าไปทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE แต่ว่าหนีไปเที่ยวไม่ได้เข้าชมรม

ระยะก่อตั้งกลุ่มปีแรกๆ มักประสบปัญหาอุปสรรคมากเนื่องจากยังไม่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และยังขาดความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ต้องการสร้างเสริมศักยภาพเยาวชนให้เข้มแข็งในด้านต่างๆ ไม่ใช่เพียงแต่รวมกลุ่มมาเต้นสนุกสนานตามเสียงเพลงไปวันๆ โดยไร้จุดหมาย

ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูน้องๆ เด็กเล็กที่เข้ามาฝึกเต้น เข้ากิจกรรมฐานหรือไปออกงาน จัดบูทชมรมในวันไปประกวดการแสดงระดับประเทศที่อิมแพคเมืองทองธานี ซึ่งจัดเป็นประจำปีละครั้ง ต้องรับผิดชอบการเดินทาง อาหาร ความปลอดภัยน้องๆ ให้กับผู้ปกครอง รวมถึงค่าเช่าชุดสำหรับการแสดงต่างๆ แต่ละงานใช้วิธีการหารายได้จากการผลิตสินค้าจำหน่ายเช่น ตุ๊กตาการบูรดับกลิ่น น้ำยาอเนกประสงค์ การรับกล้วยฉาบมาบรรจุถุงขาย นำรายได้เข้าชมรม

การสร้างแกนนำรุ่นใหม่ขึ้นมารับช่วงงานจากรุ่นพี่เป็นเรื่องที่สำคัญและต้องมีการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง พบว่ารุ่นพี่ที่อายุเกิน 24 ปีแล้ว หรือไปทำงานอาชีพแล้วจะไม่ได้เป็นแกนนำชมรมอีกต่อไป แต่ก็มีหลายคนได้แวะเวียนมาดูแล ให้คำปรึกษาให้กำลังใจ บางคนเสนอว่าไม่ควรกำหนดอายุ 24 ปี แต่น่าจะเปิดเสรีเป็นวัยใดก็ได้ แต่ว่าก็จะทำให้โครงการ TO BE NUMBER ONE ไม่ตอบสนองความต้องการเฉพาะเยาวชนได้ชัดเจน เพราะกลุ่มผู้ใหญ่ หรือกลุ่มผู้ที่ติดยาเสพติดขั้นรุนแรงก็จะมีกลุ่มบำบัดผู้ติดยา หรือกิจกรรมอื่นๆ สำหรับกลุ่มเยาวชนเอง

ความสามารถและอำนาจของเยาวชนในการยับยั้งการติดสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนมีข้อจำกัด สิ่งที่เยาวชนสามารถทำได้คือสร้างเกราะหรือภูมิคุ้นกันตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือวงมิตรภาพที่ดี ไม่หลงผิดสู่การใช้สิ่งเสพติด แต่ไม่สามาถเปลี่ยนชีวิตหรือหยุดการเสพติดสารอันตรายได้มากนัก สิ่งที่เยาวชนทำได้คือสอดส่องจับตาดูความเรียบร้อยหรือความปกติของเยาวชนในชุมชน ซึ่งถ้าพบสิ่งผิดสังเกตก็จะรายงานผู้ใหญ่ต่อไป มีสิ่งที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ เยาวชนที่ติดยาจะเป็นที่รู้กันในหมู่เพื่อนทุกคน ในขณะที่อาจลอดหูลอดตาครูอาจารย์หรือผู้ปกครองได้เพราะไม่ทันโลกของเยาวชน เช่น การผลิตเครื่องดื่มสารเสพติดที่มีน้ำอัดลมและยาแก้ไอชนิดน้ำเป็นส่วนประกอบ จะไม่เป็นที่ผิดสังเกตุเพราะดูคล้ายดื่มน้ำอัดลม แต่เมื่อดื่มกินแล้วจะเกิดอาการทางประสาทซึ่งเพื่อนเท่านั้นที่สังเกตเห็นได้ และเด็กหรือเยาวชนเองจะไม่ดำเนินการขั้นเด็ดขาดรุนแรงเพื่อให้เพื่อนที่ใช้สารเสพติดนั้นหยุดหรือเลิกพฤติกรรมในทันที หรือแม้แต่การช่วยญาติผู้ใหญ่ในครอบครัวให้ลดเลิกเหล้า บุหรี่ก็ทำได้แต่เพียงพูดว่าอย่าสูบหรืออย่าดื่มเลยเพราะมันไม่ดีอย่างไรก็ตามการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและทำให้ผู้ใหญ่เลิกใช้สารเสพติดจะต้องอาศัยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วน ทุกเพศทุกวัย ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและใกล้ชิด ดังนั้นแม้เยาวชนจะเป็นเพียงเสียงเล็กๆ เสียงหนึ่ง แต่เมื่อรวมกับการผลักดันจากพ่อแม่ ภรรยา พี่น้อง เพื่อนบ้าน

ผู้นำชุมชน จนท.สาธารณสุข แพทย์ พยาบาลแล้ว เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน สื่อรณรงค์ต่างๆ แล้วก็จะร่วมกันสร้างพลังในการตัดสินใจเลิกสิ่งเสพติดอย่างแน่วแน่และช่วยสร้างสภาวะด้านจิตใจที่สนับสนุนประคับประคองให้ประสบความสำเร็จสามารถเลิกสารเสพติดอย่างถาวรตลอดชีวิต

ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าสตรีจะเป็นแกนนำชุมชนในเรื่องการแก้ปัญหาด้านยาเสพติดได้ค่อนข้างดี เนื่องจากจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ชุมชนที่อยู่ค่อนข้างไกลจากศูนย์ หรือ รพ.สต. ซึ่งมักจะเข้าถึง หรือได้รับการดูแลค่อนข้างไม่ทั่วถึง การใช้เครือข่ายในการประสานงาน เฝ้าระวังให้รวดเร็ว โดยเฉพาะชุมชนห่างไกลปัจจัยด้านการสร้างทักษะการดูแลลูกบ้าน

การประชาสัมพันธ์ชมรม TO BE NUMBER ONE ก็เป็นหน้าที่ส่วนหนึ่งของเราในเรื่องการชี้แจงให้เห็นประโยชน์ของชมรม TO BE NUMBER ONE เพราะหากประชาชนได้ทราบถึงประโยชน์แล้วก็จะได้รับความร่วมมือที่ดีขึ้น เริ่มแรกคนส่วนใหญ่ก็ยังไม่เข้าใจ ต้องใช้เวลาอธิบาย การประชาสัมพันธ์กิจกรรมทูบีให้กับเยาวชน ควรนัดแนะวันเวลาเพื่อการพบปะและลงพื้นที่ให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ร่วมงานวันสำคัญอื่น ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ สิ่งสำคัญคือการทำกิจกรรมร่วมกันในหลากหลายโอกาส รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน

นโยบายชาติในทุกระดับจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน จริงจัง และต่อเนื่องในการสร้างเครือข่ายให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อการควบคุม และป้องกันสถานการณ์ ดังนั้นสิ่งที่สำคัญคือ การดำเนินงานจะต้องมีการเชื่อมประสานในพื้นที่ให้ครอบคลุม

3.2.4 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สำหรับการประเมินผลในครั้งนี้ ทีมวิจัยศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นสมาชิกในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน 3 แห่ง โดยประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถสรุปภาพรวมได้ตามประเด็นต่อไปนี้

1. การได้รับการสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน
2. สถานการณ์ยาเสพติดและการสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของบุคลากรในสถานพินิจฯ
3. สภาวะการติดยาเสพติดและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ
4. การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ
5. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ
6. ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ
7. ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1. <u>การได้รับการสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน</u>

ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ โดยการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบไปด้วย 1) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของจังหวัด 4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของภาคเอกชน และ 5) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้รับมอบหมายทำหน้าที่เลขานุการโครงการ เพื่อเป็นแกนกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการรณรงค์และจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโครงการ TO BE NUMBER ONE ระดับภาคและระดับประเทศตามแนวทางพระราชทานขององค์ประธานฯ โดยให้การการสนับสนุนด้านการให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านบริหารจัดการ และด้านวิชาการในการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE สนับสนุนวิทยากร คู่มือและสื่อต่าง ๆ รวมไปถึงการสนับสนุนการจัดค่ายพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE สู่ความเป็นหนึ่ง (TO BE NUMBER ONE CAMP) เพื่อให้สมาชิก TO BE NUMBER ONE มีโอกาสเข้าถึงกิจกรรมที่ทำแล้วตนเองและผู้อื่นเกิดความสุขทำให้เกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนสมาชิกเป็นการพัฒนา EQ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจให้ห่างไกลจากยาเสพติด

2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เป็นหน่วยงานโดยตรงที่ให้การสนับสนุนสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนเนื่องจากมีเด็กและเยาวชนที่มาจากคดียาเสพติดเป็นจำนวนมาก โดยมีกิจกรรมหลักในเรื่องของการบำบัดยาเสพติดเพื่อช่วยให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นไม่กลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด แต่ในปัจจุบันปัญหายาเสพติดทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงได้ริเริ่มโครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ทำกิจกรรม ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเสริมพลังทางบวกให้กับเด็กและเยาวชน โดยกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้ดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในนามกระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่ในปี 2558 โดยจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อปลุกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) สามารถสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีทักษะที่สามารถหลีกพ้นต่อยาเสพติดได้ 3) เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) และ 4) เพื่อให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) ตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเอง

ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยการฝึกทักษะ ด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ 1) เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน 2)เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ)

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ของการดำเนินงานของโครงการ TO BE NUMBER ONE อย่างเต็มที่โดยพยายามที่จะนำแนวคิดโครงการฯ ไปใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนจึงมีการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยจัดกิจกรรมให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการให้มากที่สุดโดยเน้นการดำเนินงานให้สอดคล้องตามยุทธศาสตร์หลักของโครงการ TO BE NUMBER ONE ที่มีอยู่ 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ยุทธศาสตร์ที่ 1** การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น จัดกิจกรรมดนตรีโดยถูกนำมาใช้ร่วมกับการการบำบัดกิจกรรมกีฬา ในส่วนของสนามกีฬา พื้นที่เล่นกีฬามีจำกัดซึ่งจะเป็นพื้นที่โล่ง ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงได้สนับสนุนงบประมาณจำนวน 1 ล้านบาทเพื่อทำหลังคา จัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่และยังได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานของโครงการ TO BE NUMBER ONE เช่น การประกวด การอบรมให้กับแกนนำ กิจกรรมในชมรม และนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังสนับสนุนในการทำกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกกับหน่วยงานอื่น เช่น กับทางจังหวัด หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น การสนับสนุนให้ไปศึกษาดูงานของ TO BE NUMBER ONE สนับสนุนการเข้าร่วมแข่งขันการประกวดต่างๆ สนับสนุนการเข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ร่วมกับภาครัฐ เป็นต้น

ในส่วนของ**ยุทธศาสตร์ที่ 2** การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมที่สามารถปรับมาใช้กับสถานพินิจได้เป็นอย่างดี เช่น การอบรมให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต กิจกรรมการบวช หรือเปิดโอกาสให้กิจกรรมทางด้านศาสนาเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ศาสนาคริสต์โดยเน้นกิจกรรมความบันเทิงสอดแทรกจริยธรรมหลักคำสอนให้กับเยาวชน มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯสำหรับให้คำปรึกษาเด็กและเยาวชนทุกคนจะมีการจัดครู 1 คนเพื่อคอยให้คำแนะนำปรึกษาได้ทุกเรื่องตลอดเวลาซึ่งจะเป็นเหมือนพ่อแม่ สอดคล้องกับการดำเนินงานภายใต้แนวคิด

“ปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ปัญหา พัฒนา EQ”

“เน้นการช่วยเหลือดูแลสมาชิกและพัฒนาสมาชิกให้มีคุณภาพและมีความสุข ทั้งจากการเรียนรู้ด้วยตัวเองและจากการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม พร้อมกับการพัฒนาทักษะต่างๆ เช่น การควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความภาคภูมิใจในตัวเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา รวมทั้งจัดบริการเพื่อให้โอกาสในการแสดงออกถึงพลังสร้างสรรค์เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ”

ในส่วนของการสนับสนุนการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ**ยุทธศาสตร์ที่ 3** การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น สนับสนุนวิทยากรในการอบรม รวมทั้งทุน อุปกรณ์ หรือแม้แต่สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชให้กับเด็กและเยาวชนได้นำมาปลูก และจำหน่ายโดยจะมีเจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองช่วยซื้อเวลามาเยี่ยมซึ่งจะเป็นรายได้เข้ามาในชมรมอีกช่องทางหนึ่งของการหาทุนให้กับทางชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นต้น

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของจังหวัด

จากการให้ข้อมูลในภาพรวมทางจังหวัดให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่น จัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ตามพระดำรัสขององค์ประธานโครงการฯ สนับสนุนให้มีกิจกรรมด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้แก่เยาวชน ร่วมเป็นเจ้าภาพจัดประกวดผลงาน/กิจกรรมในโครงการ TO BE NUMBER ONE ทั้งระดับภาคและระดับประเทศเปิดโอกาสให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE มีโอกาสเข้าร่วมนิทรรศการหรืองานในวันสำคัญต่างๆ ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกถึงศักยภาพที่มีอยู่ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดบางท่านได้ให้ความสำคัญกับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมากบางครั้งท่านได้ขับรถเข้ามาในสถานพินิจเพื่อพูดคุยกับเด็กๆ โดยไม่ได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า เป็นต้น

4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของภาคเอกชน

สำหรับประเด็นการสนับสนุนจากภาคเอกชนยังมีไม่มากนักส่วนมากจะเป็นช่วงที่มีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE หน่วยงานภาคเอกชนจะให้ความร่วมมือและสนับสนุนในเรื่องของการบริจาคเงิน หรือสิ่งของโดยส่วนใหญ่จะบริษัทห้างร้านที่อยู่บริเวณใกล้เคียง ซึ่งจะสนับสนุนสิ่งของเป็นส่วนใหญ่ บริษัทใหญ่ที่เข้ามามีบทบาทคือ บริษัท CP จะให้ขนมและน้ำดื่มเมื่อมีการแข่งขันกีฬา ส่วนงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจะนำไปใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับของโครงการ TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมการแข่งขันกีฬา กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

5) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ

โครงการ TO BE NUMBER ONE ประสบความสำเร็จได้ดีโดยการดำเนินงานใช้วิธีบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานราชการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามพระดำรัสทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

“การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้หมดจากสังคมไทย ไม่สามารถดำเนินงานให้สำเร็จได้ด้วยการทำงานขององค์กรใด องค์กรหนึ่ง แต่ทุกองค์กร ทุกฝ่ายต้องช่วยกันและการรวมตัวกันของผู้มีความตั้งใจที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด จะทำให้เกิดพลังงานในการร่วมกันป้องกันปัญหายาเสพติด อย่างเข้มแข็ง”

เพื่อสนองพระดำรัสขององค์ประธานโครงการฯ โครงการ TO BE NUMBER ONE จึงมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยมีหน่วยงานหลัก ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกรุงเทพมหานคร

2. <u>สถานการณ์ยาเสพติดและการสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของบุคลากรในสถานพินิจฯ</u>

ประเด็นที่จะนำเสนอในหัวข้อนี้ ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของเจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 4) ความสัมพันธ์กับเพื่อนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 5) ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1) สถานการณ์ยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ภาพรวมของสถานการณ์ยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนที่เข้ามาในสถานพินิจจะมีทั้งคดียาเสพติด และคดีอื่น ๆ ที่เข้ามาอยู่รวมกัน แต่คดีเหล่านั้นก็มักจะเกี่ยวพันกับยาเสพติด เช่น คดีลักทรัพย์ คดีพรากผู้เยาว์ โดยเฉพาะคดีลักทรัพย์ส่วนใหญ่ต้องการหาเงินเพื่อนำไปซื้อยามาเสพ ในส่วนของสถานพินิจมีการดูแลและสอดส่องในเรื่องของยาเสพติดโดยในทุกเดือนจะมีการตรวจปัสสาวะและตรวจเลือดให้กับกลุ่มเยาวชนของสถานพินิจ มีการตรวจค้นตัวทุกวันก่อนเข้าออกประตูใหญ่ มีการตรวจค้นหอนอน หรือถ้าเป็นญาติหรือผู้ปกครองที่มาเยี่ยมจะมีการตรวจค้นทั้งตอนเข้าและออกไป และในทุก 3 เดือนคนภายนอกจะเข้ามาทำการตรวจค้น เช่น ตำรวจจะขอเข้ามาตรวจค้น โดยส่วนใหญ่ยาเสพติดมักจะพบในเด็กที่รับเข้ามาใหม่ เมื่อเข้ามาใหม่ก็จะตรวจปัสสาวะทันทีซึ่งชุดการตรวจปัสสาวะได้รับการสนับสนุนจาก ธกส. ซึ่งจากการตรวจครั้งล่าสุดจากสถานพินิจฯ 1 ใน 3 แห่งที่เป็นผู้ให้ข้อมูลพบว่ามีการเสพยาไอซ์เด็กได้ให้การยอมรับว่าได้เสพ ส่วนการรักษาผู้เสพยาเสพติดสถานพินิจจะมีพยาบาลอยู่ด้านใน เมื่อมีอาการหนักมากจะส่งต่อไปยังโรงพยาบาล ที่ผ่านมายังไม่พบขั้นรุนแรงหรือที่มีอาการที่เรียกว่าลงแดงซึ่งไม่ค่อยพบเหมือนทางภาคอีสานซึ่งจะมีบางคนที่นอนเป็นอาทิตย์ ที่เรียกว่า “อาการม้าตาย” คือหลับไม่กระดุกกระดิก ซึ่งโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด หรือ โครงการ TO BE NUMBER ONE มีส่วนช่วยได้เป็นอย่างมาก

2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ในภาพรวมของการสนับสนุนของผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งท่านได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เช่น สนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสออกไปแข่งขันกิจกรรมนอกสถานที่ แม้ว่าการนำเด็กออกนอกสถานพินิจจะเป็นเรื่องยาก ซึ่งจะมีข้อจำกัดแต่ท่านจะขออนุญาตต่อศาลเมื่อศาลพิจารณาว่าถ้าอะไรเป็นการพัฒนาศักยภาพเด็กในเชิงบวกศาลก็จะอนุญาต แต่บางแห่งก็ยังไม่สามารถอนุญาตให้ออกไปนอกสถานที่ได้ นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนด้านการเรียนของเด็ก จุดเริ่มต้นเกิดจากเด็กได้เข้าร่วมกิจกรรมรักการอ่าน เมื่อเด็กได้เข้าห้องสมุดและถามว่า มสธ.คืออะไร เมื่ออธิบายและเด็กรู้จักจึงอยากที่จะเรียนต่อแต่ไม่มีทุนในการศึกษา ท่านจึงหาเครือข่ายมาสนับสนุนให้เด็กได้เรียนฟรี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทุนจากเจ้าของบริษัทห้างร้านที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ของเจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. เจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุนมีการดูแลเอาใจใส่เด็กและเยาวชนเป็นอย่างดี การดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ประสบความสำเร็จได้ด้วยดีเพราะเจ้าหน้ามีส่วนเป็นอย่างมาก เจ้าหน้าที่มีการวางแผนการทำงานที่ดีทำให้เด็กและเยาวชนไว้วางใจ เช่น เด็กและเยาวชนบางคนจะมาขอคำปรึกษากับเจ้าหน้าที่ หรือบางครั้งเมื่อมีการเจ็บป่วยเจ้าหน้าที่จะคอยดูแลเป็นอย่างดีโดยจะเสียสละเวลาส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นตอนเที่ยงคืนเวลาตีหนึ่งหรือตีสองเจ้าหน้าที่ยังคงทำหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนโดยเปิดโทรศัพท์ไว้ตลอดเวลาเพื่อให้ความช่วยเหลือได้ทันท่วงที

2. คอยชี้แนะนำเสนอสิ่งใหม่ๆ เป็นความคิดริเริ่มให้กับเด็กและเยาวชน ได้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้คิดได้ทำได้ร่วมสนุก เมื่อเด็กและเยาวชนมีความต้องการที่จะทำอะไร หรือมีความภาคภูมิใจก็จะนำมาบอกกับทางเจ้าหน้าที่

3. คอยอบรมสั่งสอนให้กับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างดีเหมือนพ่อดูแลลูก เช่น สอนเรื่องสุขภาพ สอนสุขศึกษา และสอนให้มีทัศนคติให้รู้จักรักตัวเองให้มากขึ้น ดูแลรักษาเมื่อป่วย เช่น เด็กบางกลุ่มไม่ค่อยสนใจในการดูแลสุขภาพตนเอง บางคนเสพยาไอซ์ ยาบ้า มีพฤติกรรมไม่แปรงฟันทำให้ฟันผุ ผู้หญิงมีเหา บางคนเป็นโรคผิวหนัง ซึ่งทางเจ้าหน้าที่จะสอนตั้งแต่การป้องกัน ความสะอาด เสื้อผ้า อาจจะมีการซักรวมกัน กรณีคนไหนเป็นโรคติดต่อจะมีการแยก เช่น โรคผิวหนัง โรคอิสุกอีใส จะแยกโซนสีเสื้อผ้า รวมไปถึงเรื่องของโภชนาการ เรื่องการดื่มน้ำ และเรื่องยาเสพติดที่สำคัญที่สุด โดยเจ้าหน้าที่จะปลูกฝังทุกเรื่องให้กับเด็กและเยาวชน

4) ความสัมพันธ์กับเพื่อนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. เด็กและเยาวชนบางคนเมื่อเข้ามาอยู่ในสถานพินิจระยะแรกๆ 2-3 วันจะรู้สึกอึดอัดและคิดถึงบ้าน บางคนจะมีอาการเครียดและเศร้า เช่น บางคนคิดถึงภรรยาที่ท้องแต่ก็จะมีเพื่อนคอยปลอบใจ เมื่อมีเพื่อนจะรู้สึกดีขึ้น มีความเข้าใจหัวอกเดียวกัน มีอะไรที่เหมือนๆ กัน เช่น ไม่สามารถไปไหนได้ โทรศัพท์ก็ไม่สามารถใช้ได้เมื่อเด็กมีความคุ้นเคยก็จะเล่าประสบการณ์ของตนเองให้เพื่อนฟัง หรือบางคนเคยเรียนด้วยกันเมื่อโดนคดีเข้ามาอยู่ในสถานพินิจจึงสนิทกันมากขึ้น

2. โดยส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนจะไม่ทะเลาะกันถึงขั้นรุนแรงแต่จะมีบางครั้งที่มีการชกต่อยบ้าง เนื่องจากบางคนยังอยู่ในอาการเศร้าหรือเครียดเมื่อมีเพื่อนมาแหย่ก็จะมีอาการโมโหจึงมีการชกต่อยกันเล็กน้อย ซึ่งเพื่อนๆ ทุกคนจะถูกลงโทษไปด้วยเมื่อมีการชักต่อยโดยให้ลุกนั่งและวิดพื้น ส่วนคู่กรณีก็จะถูกเรียกมาตักเตือน

5) ความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

เด็กและเยาวชนจะเรียกเจ้าหน้าที่ผู้หญิงว่าแม่ เรียกเจ้าหน้าที่ผู้ชายว่าพ่อ โดยเด็กและเยาวชนทุกคนจะมีครูที่ปรึกษาดูแลซึ่งจะให้ความรักความเอาใจใส่เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นพ่อบ้าน พนักงานของสถานพินิจทุกคนมีจิตใจที่อยากจะเห็นเด็กและเยาวชนเมื่อได้ออกไปอยากให้เป็นคนดีจึงคอยอบรมสั่งสอน แม้แต่คนขับรถที่พาเด็กและเยาวชนไปศาลจะคอยสอนเด็กเรื่องการพูดควรพูดอย่างไร วางแผนอนาคตให้ดี ถือว่าได้โอกาสที่ดีที่มีคนมาใส่ใจดูแลอีกครั้งหลังจากที่เขาถูกปล่อยละเลยจากคนในครอบครัว

3. <u>สภาวะการติดยาเสพติดและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ</u>

สำหรับประเด็นการสัมภาษณ์ในหัวข้อนี้ จะนำเสนอให้เห็นว่า ก่อนที่จะต้องโทษและเข้ามาในสถานพินิจฯ สภาวะการติดยาเสพติดและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ เป็นอย่างไรบ้าง โดยประเด็นที่จะนำเสนอ ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 2) การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ และ 3) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจ

สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัย ในภาพรวม พบว่า เด็กและเยาวชนส่วนมากบริเวณที่อยู่อาศัยค่อนข้างจะเป็นแหล่งของยาเสพติด เช่น พื้นที่จังหวัดนครปฐมเป็นทางผ่านของยาเสพติดที่มาจากกาญจนบุรี พม่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยวจะมีประชาชนหมุนเวียนเข้ามาค่อนข้างมาก

เช่น กลุ่มคนที่เข้ามาอาศัยเพื่อใช้แรงงานโดยส่วนมากจะเป็นแรงงานพม่า จากข้อมูลพบว่า มีการขายยาเสพติดค่อนข้างมากเป็นพื้นที่สำหรับพักยาเสพติดที่รอการกระจาย และจากข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่เข้ามาและได้ประกันตัวโดยจะมีประมาณ 60 คนที่เกี่ยวข้องเป็นกลุ่มเสพ พบว่าส่วนใหญ่ 90 เปอร์เซ็นต์มาจากพ่อแม่หย่าร้างต้องอาศัยอยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ แสดงให้เห็นว่าครอบครัวเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ปัจจุบันยาเสพติดที่มีการกระจายอย่างรวดเร็วจะเป็นยาไอซ์ เป็นยาที่แรงกว่ายาบ้าสี่เท่าเพราะเป็นสารบริสุทธิ์ เพราะฉะนั้นกลุ่มคนที่อยากจะอัพเกรดตัวเองให้เหนือกว่าเพื่อนก็จะใช้ยาไอซ์ซึ่งดูเหมือนมีเงิน

นอกจากนี้ที่เข้ามาสถานพินิจช่วงหลังๆ เริ่มหันมาใช้โปรกับกัญชาซึ่งมีความเข้าใจผิดว่าทางรัฐบาลอนุญาตเพื่อเป็นการเลี่ยงการถูกจับยาบ้า ยาไอซ์ที่สามารถตรวจฉี่ในการจับกุมได้ และยังมีความคิดที่แปลกๆ เช่น บางคนเอาผงชูรสใส่โค้กโดยเข้าใจว่าเป็นยาปลุกเซ็กส์ หรือนำเอาของบางอย่างมาทดลองเสพเพื่อให้มีอาการเมาในขณะเดียวกัน กาวก็เริ่มกลับมาเพราะหาซื้อได้ง่ายไม่ผิดกฎหมาย จากการที่มีแหล่งของยาเสพติดในแหล่งของชุมชนที่อยู่อาศัยค่อนข้างมากส่งผลให้เด็กกลายเป็นเครื่องมือในการค้าแทน เพราะในส่วนของกฎหมายเด็กจะมีโทษเบากว่าผู้ใหญ่ดังนั้นเด็กจึงกลายเป็นตัวเดินยาแทน

2) การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

การใช้ยาเสพติดของคนในครอบครัวและบุคคลใกล้ชิดในภาพรวม พบว่า ค่อนข้างมีการใช้ยาเสพติดพอสมควร เช่น บางครอบครัวพ่อแม่ใช้ยาเสพติดแล้วถูกดำเนินคดีติดคุก ซึ่งจะพบทุกวันเมื่อตรวจสอบจากสำนวน ถ้าไม่เป็นพ่อก็จะเป็นแม่ที่เสพยาหรือคนใดคนหนึ่งที่ขายยาเสพติดแล้วถูกจับดำเนินคดีในคุกซึ่งอีกคนก็จะไปมีคนใหม่ส่งผลกระทบในเรื่องของครอบครัวตามมาเมื่อครอบครัวแตกแยก เด็กก็ไปหาที่พึ่งทางอื่นเพราะบางอย่างไม่ได้รับจากทางครอบครัว เช่น พ่อติดคุกส่วนแม่ต้องทำมาหากินแล้วไปมีสามีใหม่ เมื่อครอบครัวไม่พร้อมเด็กก็จะหันไปคบเพื่อนหรือไม่ก็ออกไปอยู่กับเพื่อนจึงไม่มีใครที่จะคอยแนะนำทางที่ถูกต้องให้ นอกจากคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดยังมีคดีอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบเป็นปัญหาที่ต่อเนื่อง เช่น คดีลักทรัพย์ คดีเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น

3) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ด้านความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เมื่อได้เข้ามาอยู่ในสถานพินิจ โดยเด็กและเยาวชนอยู่ในสถานพินิจจำนวนเวลาเฉลี่ยที่ไม่เท่ากันและไม่แน่นอน เช่น ถ้าคดีรุนแรงประมาณ 3 เดือนขึ้นไป หรือถ้าศาลพิจารณาแล้วว่าต้องขัดเกลาความประพฤติ ก็จะมีระยะเวลาฝากขังมากขึ้น ซึ่งในสถานพินิจบางทีเด็กและเยาวชนจะอยู่จนกว่าจะเรียนจบภาคบังคับ ชั้นมัธยมต้น ซึ่งประมาณ 2 ปี หรือเข้าโปรแกรมบำบัดครบตามโปรแกรมก็จะคืนเด็กกลับไปสู่สังคมเมื่อมีการประชุมผู้ปกครองก็จะมีการพูดคุยกับผู้ปกครองเมื่อเด็กและเยาวชนออกไปผู้ปกครองต้องมีการต่อยอดในเรื่องของการดูแลเอาใจใส่ให้ดี โดยสถานพินิจจะดูว่าผู้ปกครองมีความพร้อมที่จะรับเด็กไปอยู่ด้วยมากน้อยแค่ไหน นักสังคมสังเคราะห์จะให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลบุตรวัยรุ่นว่าจะดูแล พูดคุยกับเขาอย่างไร มีการติดตามในลักษณะไหนเพื่อที่จะไม่เป็นการปล่อยปะละเลยภายหลังปล่อยตัวโดยให้ผู้ปกครองและเด็กได้ร่วมกันวางแผนอนาคตว่าจะมีกฎกติกา ระเบียบในการใช้ชีวิตอย่างไร เช่น จะให้เด็กเรียนต่อหรือให้ทำงาน และจะกลับบ้านกี่โมง จากการให้ข้อมูลพบว่ามีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวหลากหลายรูปแบบในการดำเนินชีวิตของแต่ละครอบครัว เช่น

ผู้ปกครองบางคนรู้สึกดีใจเป็นอย่างมากรับรู้ถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแม่กับลูก ภายหลังที่ลูกได้รับการขัดเกลาได้เข้าร่วมกิจกรรมของสถานพินิจและโครงการ TO BE NUMBER ONE รู้สึกเหมือนได้ลูกกลับคืนมาจากตอนแรกลูกไม่กล้าแสดงออกถึงความรักที่มีต่อพ่อแม่ แต่ภายหลังพฤติกรรมของลูกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น เด็กและเยาวชนบางคนไม่เคยกราบแม่มากกว่า 1 ครั้ง ได้พูดกับแม่ว่า “รู้ไหมในชีวิตหนูพึ่งได้กราบแม่เป็นครั้งที่ 2 แล้วก็นั่งร้องไห้” สะท้อนให้เห็นถึงการเริ่มต้นใหม่ที่ดีให้กับครอบครัว

ความสัมพันธ์บางครอบครัวไม่ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตาระหว่างพ่อแม่และลูก พ่อแม่เลิกกันและแต่งงานใหม่ จึงมีช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อเลี้ยง เช่น บางครอบครัวไม่ค่อยมีความผูกพันเนื่องจากไม่สนิทกับพ่อเลี้ยงหรือเข้ากันไม่ได้กับพี่ชายคนละพ่อ ครอบครัวขาดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

เด็กและเยาวชนบางคนในสถานพินิจมีลักษณะเครียดชอบกรีดแขนตัวเองโดยจะใช้หิน ดินสอ กระเบื้อง หรือทุกอย่างที่ใกล้ตัวทำร้ายตัวเอง เมื่อสืบภูมิหลังพบว่าแม่มีลักษณะอาการเครียดที่คล้ายกันรู้สึกท้อแท้เศร้าใจสะเทือนใจง่ายเมื่อเจออะไรมากระทบ ซึ่งเคยมีประวัติได้รับการบำบัดรักษาโรคอาการเครียดมาก่อน ส่วนผู้ปกครองที่เป็นพ่อเคยเป็นหมอจิตแพทย์แต่ได้เสียชีวิตไปแล้ว สภาพชีวิตของผู้ปกครอง และสภาพของเด็กมีภาวะอาการที่คล้ายกัน สาเหตุที่เข้ามาอยู่ในสถานพินิจเป็นคดีทำร้ายร่างกาย และพยายามฆ่า

เด็กและเยาวชนบางคนถูกพ่อแม่ทอดทิ้งตั้งแต่เด็กโดยมีพ่อแม่บุญธรรมรับไปเลี้ยงซึ่งเจอพ่อแม่บุญธรรมที่มีจิตใจดี มีเมตตาเลี้ยงดูให้ความรักเอาใจใส่เหมือนลูกแท้ๆ สาเหตุที่เข้ามาอยู่สถานพินิจเนื่องจากคดีพรากผู้เยาว์

บางครอบครัวมีความจำเป็นในการหาเลี้ยงชีพจึงจำเป็นต้องออกไปทำงานที่ห่างไกลจึงให้ลูกพักอาศัยอยู่กับญาติ เช่น ตา หรือยาย ซึ่งมีอายุมากฉะนั้นการเลี้ยงดูการเอาใจใส่จึงไม่เหมือนกับที่พ่อแม่จริง ๆ จะให้ได้ เช่น เมื่อมีการตักเตือนบางครั้งเด็กมักจะมองว่าเป็นการบ่น

เด็กและเยาวชนบางคนเข้ามาอยู่ในสถานพินิจผู้ปกครองไม่เคยสนใจและไม่เคยมาเยี่ยมแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะประสานงานไปยังผู้ปกครองเหมือนตัดหางปล่อยวัดซึ่งเป็นปัญหาที่มาจากครอบครัว ทางสถานพินิจจึงได้พาเด็กไปเยี่ยมครอบครัว โดยจะมีพนักงานสถานพินิจคุมตัวไปการพาเด็กออกไปเป็นเรื่องที่ยากจึงจำเป็นต้องทำเรื่องเสนอขออนุญาต และอธิบายให้เด็กคนอื่นเข้าใจสาเหตุที่ต้องพาไปเยี่ยมบ้านผู้ปกครองเพราะเขาไม่มีผู้ปกครองมาเยี่ยมและเขามีคุณความดีได้บำเพ็ญประโยชน์ด้านต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เด็กคนอื่นเป็นข้ออ้างเรียกร้องอยากไปเยี่ยมบ้าน การไปเยี่ยมบ้านถือว่าเป็นการให้กำลังใจแม้ผู้ปกครองไม่สนใจไม่ดูแลแต่เด็กก็ต้องการกำลังใจ เด็กจะได้มีกำลังใจที่ต่อสู้ไปในอนาคต ซึ่งทางสถานพินิจก็จะให้การดูแลอย่างเต็มที่

สรุปภาพรวมส่วนใหญ่ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกครอบครัวพบว่าพ่อแม่แยกทางกันและแต่งงานใหม่ มักพบปัญหาในช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างลูกเลี้ยงกับพ่อเลี้ยง หรือบางครอบครัวเด็กถูกทอดทิ้งให้อาศัยอยู่กับคนอื่น จึงขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว ขาดที่พึงทางจิตใจ ขาดการให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง เมื่อไม่ได้สิ่งนี้จากครอบครัวจึงหันไปคบกับเพื่อนในวัยเดียวกันซึ่งถ้าเจอเพื่อนที่ดีจะชักชวนไปในทางที่ถูกต้อง แต่ถ้าเจอเพื่อนชักชวนไปในทางที่ไม่ถูกต้องก็มักจะคล้อยทำตามได้อย่างง่ายๆ โดยเฉพาะการชักชวนให้ลองเสพยาเสพติด ดังนั้นพื้นฐานของครอบครัวจึงจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเป็นภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้กับเด็ก ๆ ที่จะห่างไกลจากยาเสพติดได้เป็นอย่างดี

4. การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

องค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ ประกอบด้วย 1) กองทุนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 2) กรรมการและสมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 3) การจัดสรรเวลาของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 4) สถานที่ในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 5) อุปกรณ์เสื้อผ้าอาหาร และขนมสำหรับจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 6) ประวัติการใช้ยาเสพติดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 7) ประวัติการกระทำความผิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 8) พฤติกรรมเกเรก่อนถูกจับกุมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯและ 9) ความเป็นมาของครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1) กองทุนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

กองทุนจะมีคณะกรรมการสงเคราะห์ซึ่งมาจากอาสาสมัครโดยได้รับการแต่งตั้งจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทำหน้าที่ในการช่วยสนับสนุนกิจการของสถานพินิจฯ ให้คำปรึกษา จัดหาทุน และรายได้ส่วนหนึ่งจะมาจากการระดมทุน เช่น จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE เช่น กาแฟ รายได้จากกิจกรรมดนตรี กิจกรรมเกษตร การปลูกผักก็จะมีเจ้าหน้าที่ช่วยซื้อ และขายให้กับผู้ปกครองที่มาเยี่ยมโดยทางศาลได้มีการสนับสนุนพันธุ์ผักให้กับเด็กและเยาวชน และยังมีในส่วนของการแสวงหางบประมาณสำหรับกองทุน เช่น จัดกิจกรรมผ้าป่าสามัคคี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนงบที่ได้มาจากการบริจาค หรือได้รับสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนห้างร้านต่าง ๆ

2) กรรมการและสมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

กรรมการ/สมาชิก TO BE NUMBER ONE จะเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อเป็นกรรมการชมรมโดยน้อมนำพระปณิธานในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี องค์ประธานโครงการฯ TO BE NUMBER ONE ที่ทรงห่วงใยเด็กและเยาวชน โดยมีหลักการดำเนินงานตามองค์ประกอบของชมรม TO BE NUMBER ONE คือ 3 ก ได้แก่ ก 1 กรรมการ ก 2 กองทุน และ ก 3 กิจกรรม ในการจัดตั้งคณะกรรมการ/สมาชิกจะประกอบไปด้วย ประธาน 1 ตำแหน่ง รองประธาน 1 – 2 ตำแหน่ง เลขานุการ 1 ตำแหน่ง กรรมการอย่างน้อย 2 ตำแหน่ง คณะกรรมการเป็นตัวแทน ที่ได้จะมาจาก การคัดเลือก หรือ การเลือกตั้งจากสมาชิกหรือ อาสาสมัคร การแบ่งคณะกรรมการ เช่น

- คณะกรรมการฝ่ายจัดหาทุน มีหน้าที่ ติดต่อจัดหาทุนเพื่อนำมาจัดกิจกรรม ดูแลเรื่องการเงินภายในชมรม
- คณะกรรมการฝ่ายกิจกรรม มีหน้าที่ รับผิดชอบดูแลด้านสวัสดิการ รับผิดชอบดูแลด้านเอกสาร รับผิดชอบดูแลด้านการประชาสัมพันธ์ จัดกิจกรรมสำหรับสมาชิก
- คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ รับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ชมรม TO BE NUMBER ONE ในรูปแบบต่าง ๆ
- คณะกรรมการฝ่ายรับเรื่องราวร้องทุกข์ มีหน้าที่ รับเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับปัญหาสารเสพติด รับแจ้งเบาะแสผู้เสพและผู้ค้าสารเสพติด ให้คำปรึกษาปัญหาสารเสพติด และรับแจ้งความประสงค์เข้ารับการบำบัดรักษาสารเสพติด

- คณะกรรมการฝ่ายสอดส่องดูแลและประเมินผล มีหน้าที่ สอดส่องดูแลเพื่อนกลุ่มเสี่ยงให้ห่างไกลยาเสพติด สังเกตการณ์ผู้มีพฤติกรรมน่าสงสัยต่อการติดสารเสพติด

- คณะที่ปรึกษา (เจ้าหน้าที่)ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ/หัวหน้าสถานแรกรับ หัวหน้ากลุ่ม และเลขานุการ (ผู้รับผิดชอบ) มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาแนะนำ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์

- เพื่อปลุกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) สามารถสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจแก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) ไม่ให้ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และมีทักษะที่สามารถหลีกพ้นต่อยาเสพติดได้

- เพื่อพัฒนาระบบเครือข่ายการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ)

- เพื่อให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ) ตระหนักและเห็นคุณค่าในตนเอง ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยการฝึกทักษะ ด้านดนตรี กีฬา และศิลปะ

เป้าหมาย

- เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
- เด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ที่มีสถานแรกรับ)

3) การจัดสรรเวลาของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลว่าโดยปกติจะมีตารางโปรแกรมต่าง ๆ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งจะเป็นกิจวัตรประจำวันตั้งแต่เวลาเช้าจนถึงเวลาเข้านอน โดยเด็กทุกคนจะเข้าหอนอนประมาณ 5 โมงเย็น แบ่งออกเป็น 2 หอนอน โดยบ้านหญิงจะมี 5 คน ส่วนบ้านชายจะมี 112 คน เวลาทำกิจกรรมหอก็จะมาทำรวมกัน โดยจะมีเจ้าหน้าที่ดูแล 24 ชั่วโมง จะอยู่ข้างนอกหอและอยู่หน้าประตู โดยจะมีเจ้าหน้าที่ 1 คนต่อหอ โดยมีกิจกรรมบนหอนอน เช่น มีการสวดมนต์ และพ่อบ้านก็จะมาอบรม หลังจากสวดมนต์เสร็จจะนอนดูทีวีไม่เกิน 4 ทุ่มก็จะปิดทีวี แต่ไม่ปิดไฟซึ่งเด็กจะนอนเปิดไฟเพื่อความปลอดภัยถ้ากลางคืนมีการทะเลาะกันถ้าปิดไฟจะมองไม่เห็น และในหอนอนจะมีกล้องวงจรปิดแต่ข้างล่างจะไม่มีกล้องวงจรปิด

ในชั่วโมงเรียนจะมีชั่วโมงของ TO BE NUMBER ONE ช่วงบ่ายทุกวันพุธ ประมาณ 2 ชั่วโมง และจะมีการรวมตัวกันในช่วงเวลาว่าง เช่น การซ้อมดนตรี เป็นช่วงเวลาหลังรับประทานอาหารเช้าประมาณครึ่งชั่วโมงซึ่งเป็นช่วยรอทำกิจกรรมหลัก และในช่วงหลังรับประทานอาหารจะเป็นเหมือนกับโรงเรียนทั่วๆ ไป ช่วงเวลาพัก 12.00 - 13.00 น. โดยจะรับประทานอาหารครึ่งชั่วโมง อีกครึ่งชั่วโมงจะเป็นช่วงเวลาพักผ่อนตามอัธยาศัย บางทีก็จะมีการรวมตัวทำกิจกรรม เช่น ใครชอบกีฬาก็จะไปเล่นกีฬา

เด็กและเยาวชนทุกคนในสถานพินิจไม่ว่าจะเป็นแกนนำต้องเข้าเรียนตามปกติถือว่าเป็นการบำบัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพราะฉะนั้นเด็กและเยาวชนก็จะต้องทำตามตารางที่กำหนดช่วงวันเสาร์และ

วันอาทิตย์เด็กและเยาวชนจะมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม เช่น ดูหนังฟังเพลง ในส่วนของการดูหนังนั้นจะเป็นหนังประเภทวิเคราะห์ให้ข้อคิด หนังที่ปรับใช้ในชีวิตได้ ซึ่งจะไม่ใช่หนังประเภทแหกคุก มีการเลือก คัดสรรหนังให้กับเด็ก เช่น จะไม่มีหนังโป๊จนเกินไป หนังที่ให้ดู เช่น พระนเรศวร สุริโยไท ซึ่งเด็กจะไม่ดูเพียงอย่างเดียวเมื่อดูเสร็จจะต้องวิเคราะห์และนำมาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง

ในส่วนของการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมนั้น โดยใน 1 กิจกรรมจะมีเจ้าหน้าที่ 1 คน จะทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการประสานงาน ซึ่งเด็กจะเข้ากิจกรรมของชมรมตามความชอบและสมัครใจของเด็ก ซึ่งตอนนี้กิจกรรมที่มีคนจำนวนมากได้แก่ กิจกรรมดูหนัง ฟังเพลง และกิจกรรมด้านดนตรี

4) สถานที่ในการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

สถานที่ของสถานพินิจแต่ละแห่งจะไม่มีขนาดที่แน่นอน แต่จะมีไว้สำหรับการจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE อย่างชัดเจนเพื่อให้สามารถดำเนินงานของชมรมเป็นไปด้วยดี ตัวอย่างเช่น การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ เพื่อเป็นที่ให้คำปรึกษาและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่สมาชิกโดยแต่ละชมรมจะจัดหาสถานที่ตั้งศูนย์เพื่อนใจฯและบริเวณด้านหน้าจะมีป้ายสัญลักษณ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เห็นชัดเจน ทั้งนี้สถานพินิจบางแห่ง ได้ให้ข้อมูลว่าสถานที่ในการทำกิจกรรมค่อนข้างคับแคบ หรืออยู่ระหว่างทำการก่อสร้าง เช่น มีการก่อสร้างทำรั้ว ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณบางส่วนจากทางจังหวัด และยังอยู่ระหว่างการหางบประมาณเพิ่มเติมเพื่อให้การก่อสร้างแล้วเสร็จสมบูรณ์เพื่อที่จะมีพื้นที่มากขึ้นสำหรับการทำกิจกรรมของเด็กจึงมีการหาทุนโดยการจัดผ้าป่าซึ่งได้รับความอนุเคราะห์อย่างดีจากเจ้าอาวาสวัดไร่ขิง

5) อุปกรณ์ เสื้อผ้า อาหาร และขนมสำหรับจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ประเด็นอุปกรณ์ของใช้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนแต่ละแห่งจะมีการจัดเตรียมฟรีให้กับเด็กและเยาวชนทุกคนโดยเท่าเทียมกัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน ส่วนในเรื่องของอาหารและขนมที่เป็นส่วนของญาติ สามารถซื้อมาเยี่ยมเด็กและเยาวชนได้แต่ให้ทานให้หมดด้านนอกเขตคุมขัง ซึ่งถ้านำเข้ามาจะก่อให้เกิดปัญหาขนมไม่เพียงพอสำหรับเด็กและเยาวชนทุกคน จึงไม่อนุญาตให้ญาติหรือผู้ปกครองนำขนมมาเลี้ยงเด็กและเยาวชน ซึ่งเกรงว่าจะเป็นการสร้างอิทธิพลให้กับเด็กและเยาวชนที่มีญาติหรือผู้ปกครองนำเข้ามา แต่ถ้าเป็นคนนอกที่ไม่ใช่ญาติเด็กและเยาวชนในสถานพินิจก็จะอนุญาตให้นำขนมมาเลี้ยงเด็กและเยาวชนได้ และการขออนุมัติซื้ออุปกรณ์ค่อนข้างจะซื้อไม่ได้ เช่น เก้าอี้พนักงานหักขออนุมัติซื้อไม่ได้เนื่องจากเป็นครุภัณฑ์ อุปกรณ์บางอย่างจำเป็นต้องขอรับการบริจาค เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องดนตรี ฯลฯ ซึ่งตอนนี้เด็กและเยาวชนกำลังอยู่ระหว่างการขอรับบริจาค

6) ประวัติการใช้ยาเสพติดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ประเด็นในส่วนของประวัติการใช้ยาเสพติดของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญของสถานพินิจโดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้นจำนวน 14 คน ในภาพรวมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชายทั้งหมด ส่วนมากจะมีอายุเฉลี่ย 16-17 ปี และที่มีอายุต่ำสุด อายุ 13 ปี ประวัติการใช้ยาเสพติด พบว่า เสพยาเสพติดจำนวน 4 คน ขายแต่ไม่เสพ จำนวน 3 คน ทั้งขายและเสพ จำนวน 1 คน มีผู้ให้ข้อมูลไม่เสพยาเสพติด จำนวน 5 คน และไม่ได้ให้ข้อมูลว่าใช้ยาเสพติดหรือไม่ จำนวน 1 คน

ยาเสพติดส่วนมากที่ใช้ส่วนมากเป็น กัญชา ยาบ้า และยาไอซ์ โดยกัญชาจะเสพมากที่สุด รองลงมายาบ้าและยาไอซ์ ตามลำดับ ส่วนสาเหตุหลักที่หันไปเสพยาเสพติด หรือการขายยาเสพติด มาจากเพื่อนและรุ่นพี่ชักชวน

หรือบางทีเกิดจากความคึกคะนองอยากลอง อยากทำให้ตัวเองดูมีคุณค่าโดยใช้เงินจากการลักทรัพย์ไปซื้อยาเสพติดนำมาแจกเพื่อนๆ รวมไปถึงบริเวณบ้านมีแหล่งของยาเสพติดค่อนข้างมาก และยังพบเรื่องของปัญหาครอบครัวที่มีส่วนในการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น พ่อแม่แยกทางกัน ไปมีครอบครัวใหม่ ถูกทอดทิ้งให้ไปอาศัยกับญาติหรือคนอื่นเช่น ไปอาศัยอยู่กับ ตา ยาย พ่อเลี้ยง หรือบาทหลวง ซึ่งบางอย่างเมื่อไม่ได้รับจากครอบครัวก็จะหันไปหาจากกลุ่มเพื่อน คนกลุ่มนี้ขาดคนคอยชี้แนะในทางที่ถูกต้องจึงถูกชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ง่าย และผู้ปกครองบางคนไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีถูกจับคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น แม่ถูกจับติดคุก ส่วนพ่อแต่งงานใหม่ บางคนมีแรงกดดันในชีวิตค่อนข้างสูงมีภาระต้องรับผิดชอบในการหาเงินมาเลี้ยงดูครอบครัว หรือบางคนต้องการเงินเพื่อนำไปใช้เที่ยวกลางคืน

7) ประวัติการกระทำความผิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ในภาพรวมประเด็นในส่วนของประวัติการกระทำความผิดของกลุ่มผู้ให้ข้อสำคัญของสถานพินิจทั้ง 3 แห่ง จากการให้ข้อมูลของกลุ่มเยาวชน จำนวน 14 คน ในภาพรวมพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชายทั้งหมด ส่วนมากจะมีอายุเฉลี่ย 16-17 ปี และอายุต่ำสุด 13 ปี ซึ่งมีประวัติการกระทำความผิดในภาพรวม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีประวัติการกระทำผิดมากที่สุดคดีลักทรัพย์ จำนวน 3 คน คดีร่วมกันฆ่า จำนวน 3 คน ส่วนที่เหลือจะเป็นการกระทำความผิดในเรื่อง คดีพรากผู้เยาว์จำนวน 1 คน คดีใช้ปืนจี้ชิงทรัพย์ จำนวน 1 คน คดีครอบครองวัตถุระเบิดทะเลาะกับกลุ่มวัยรุ่น จำนวน 1 คน คดี พยายามฆ่า จำนวน 1 คน คดีขายยาเสพติดจำนวน 1 คน คดีทั้งขายและเสพยาเสพติด จำนวน 1 คน คดีครอบครองยาเสพติด จำนวน 1 คน และคดีครอบครองยาเสพติดและขายจำนวน 1 คน โดยส่วนมากจะมีต้นเหตุหรือความเชื่อมโยงกับยาเสพติดทั้งสิ้น

8) พฤติกรรมเกเรก่อนถูกจับกุมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ประเด็นในส่วนของพฤติกรรมเกเรก่อนถูกจับกุมของสถานพินิจ 3 แห่ง โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นกลุ่มเยาวชน จำนวน 14 คน เป็นเพศชายทั้งหมด ส่วนมากจะมีอายุเฉลี่ย 16-17 ปี และต่ำสุดอายุ 13 ปี พฤติกรรมเกเรก่อนถูกจับกุมในภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการทะเลาะวิวาท เช่น เมาสุราและก่อเหตุทะเลาะวิวาททำให้ผู้อื่นถึงแก่ชีวิต เนื่องจากความโกรธแค้นโดยร่วมกับเพื่อนใช้ไม้ไล่ตีและเอาหินขว้างคู่กรณีทำเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ชีวิต การคบกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นซึ่งรู้จักกันผ่านทาง Facebook ติดเพื่อนและการเที่ยวกลางคืน

9) ความเป็นมาของครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประเด็นเกี่ยวกับความเป็นมาของครอบครัวได้ให้ข้อมูลในภาพรวมซึ่งสรุปได้ดังนี้

- ส่วนใหญ่จะพบว่าพ่อแม่แยกทางกันถูกทิ้งให้อาศัยอยู่กับญาติหรือคนอื่น และบางครอบครัวพ่อหรือแม่แต่งงานมีครอบครัวใหม่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างพ่อเลี้ยง พี่ชายคนละพ่อเกิดการทะเลาะจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ได้เข้ามาอยู่ในสถานพินิจ
- บางคนไม่มีพ่อที่เป็นเสาหลักเนื่องจากพ่อเสียชีวิต ลูกต่างแยกย้ายไปมีครอบครัวของตนเองภาระการเลี้ยงดูแม่ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของลูกบางคนซึ่งภาระความรับผิดชอบค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับวัยและอายุ
- บางคนไม่มีพ่อแม่ที่คอยดูแลเอาใจใส่โดยอาศัยอยู่กับญาติซึ่งมีอายุมากขาดคนเลี้ยงดูต้องพึ่งพาตนเองขาดที่ปรึกษาชี้แนะในการใช้ชีวิต และถูกเพื่อนชักชวนไปในทางที่ไม่ถูกต้อง

- ผู้ปกครองบางคนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจนกระทั่งถูกจับติดคุกในข้อหาขายและเสพยาเสพติด มีบุตรขณะที่ยังติดคุกไม่ได้กลับใจเริ่มต้นใหม่ไม่ได้เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตให้กับลูก ซึ่งปัจจุบันถูกจำคุกทอดทิ้งลูกให้อยู่กับญาติหรือคนอื่น สร้างความรู้สึกมีปมด้อยให้กับลูก มีแม่ติดคุกและคลอดตนเองในคุกจึงคิดว่าที่มีชีวิตแบบนี้เพราะเป็นผลมาจากการเกิดในคุก

- พ่อแม่แยกทางกันขาดการติดต่อสื่อสาร ลูกต้องไปอาศัยอยู่กับพ่อเลี้ยงซึ่งมีช่องว่างระหว่างความสัมพันธ์

5. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

สำหรับยุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ นั้นไม่ต่างจากชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทอื่นมากนัก โดยประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 2) การแบ่งฝ่ายในการทำงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 3) การจัดการงบประมาณชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 4) การแข่งขันและการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ และ 5) การบูรณาการโปรแกรมบำบัดและฟื้นฟูกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1) การจัดกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

การจัดกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อให้สมาชิกได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เกิดความภาคภูมิใจและมองเห็นคุณค่าของตนเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด สำหรับรูปแบบกิจกรรมขึ้นอยู่กับความสนใจของสมาชิกชมรม โดยทางสถานพินิจจะมีตารางโปรแกรมกิจกรรมของทางกรมซึ่งจะมีโครงการที่ค่อนข้างมาก เช่น กิจกรรมบำบัดฟื้นฟู ซึ่งจะมีโปรแกรมสำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยง เด็กกลุ่มเสพ และเด็กกลุ่มติด โดยจะมีกิจกรรมทั้งภายในของกรมและกิจกรรมความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ รวมไปถึงกิจกรรมของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมด้วย เช่น

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งการดำเนินการตามยุทธศาสตร์นี้ใช้การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อและกิจกรรม ซึ่งในแต่ละสถานพินิจได้ดำเนินการกิจกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ดังนี้

- การรับสมัครสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

- จัดกิจกรรมศิลปะดนตรี กีฬาต่อต้านยาเสพติด ซึ่งเป็นกีฬาสี (มีการแข่งขันกับทางบ้าน เจ้าหน้าที่และเด็ก) เป็นกิจกรรมสร้างกระแส

- การประกวดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ การจัดนิทรรศการ และการเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ร่วมกับภาครัฐเช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก วันปีใหม่

- การอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชนซึ่งในแต่ละสถานพินิจได้ดำเนินการกิจกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 2 ดังนี้

- ด้านจริยธรรมการพาเด็กไปวัดลักษณะเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจซึ่งจะเป็นโครงการบวช โดยมีการบวชประมาณ 20 รุ่น เป็นการบวชศีล 8 การบวชขาวโดยจะไม่ทานข้าวเย็น ทั้งนี้ยังมีศาสนาอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น ศาสนาคริสต์จะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมแนวบันเทิงโดยมีคุณธรรมสอดแทรก

- การจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ
- กิจกรรมด้านจิตอาสา การเข้าค่าย
- กิจกรรมที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น กิจกรรมทักษะชีวิต โดยจะมีการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาสอนในการทำโอ่งผ้าไหม โคมไฟ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวอยู่ในหลักสูตร กศน. เป็นลักษณะของโครงการภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งจะเชิญวิทยากรใกล้ๆ เข้ามาสอน หรือกิจกรรมการสอนอาชีพระยะสั้นให้กับเด็กโดยได้รับความร่วมมือจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานในเรื่องของอาชีพ เช่น ซ่อมรถจักรยานยนต์ ทำลูกประคบ นอกจากนี้ในอนาคตสถานพินิจอยากจะเพิ่มชมรมให้มีความหลากหลายมากขึ้น เช่น ชมรมด้านคอมพิวเตอร์กราฟฟิก แต่ยังมีปัญหาในเรื่องของคอมพิวเตอร์ที่มีจำกัด ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับทางของกรมพินิจฯ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งในแต่ละสถานพินิจได้ดำเนินการกิจกรรมให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 3 ดังนี้

- ศึกษาดูงานในการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE
- สนับสนุนวิทยากรในการอบรมให้ความรู้เรื่องยาเสพติด
- ติดตามและประเมินผลเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE

2) การแบ่งฝ่ายในการทำงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

มีการดำเนินงานในรูปของการจัดตั้งคณะกรรมการชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งการแบ่งฝ่ายการทำงานจะประกอบด้วย กรรมการ ซึ่งหมายถึง ประธานชมรม รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิกของชมรม และมีกรรมการที่ปรึกษาให้คำปรึกษาแนะนำ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3) การจัดการงบประมาณชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

จากเงินทุนที่ได้มาจากส่วนต่าง ๆ ได้แก่ เงินสนับสนุนจากบุคคล/หน่วยงานต่าง ๆ การจัดกิจกรรมหาเงินทุน เช่น จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชมรม , กีฬาการกุศล หรือการระดมทุน เช่น ชมรมทำโครงการเพื่อเสนอของบประมาณสนับสนุนจากเงินกองทุน ของบสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชมรม สถานพินิจได้มีการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการบริหารจัดการงบประมาณ ดังนี้

- มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายจัดหาเงินทุน เพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุน จัดทำบัญชีเกี่ยวกับเงินและดูแลการเงินภายในชมรม
- ประชุมคณะกรรมการจัดหาเงินทุนเพื่อระดมความคิดเห็นในการจัดหาแหล่งเงินทุน
- จัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของชมรม ซึ่งบางแห่งจะให้เด็กมีส่วนร่วมในการจดบันทึกรายรับรายจ่าย จากกิจกรรมที่มีรายได้เข้าชมรม เช่น ขายกาแฟ เกษตร ดนตรี ซึ่งเป็นการฝึกหัดให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องของการจัดทำบัญชีรู้จักการคำนวณค่าใช้ต้นทุนและกำไร
- สรุปผลการจัดสรรเงินทุนเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

4) การแข่งขันและการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

กรมพินิจได้ส่งเด็กไปแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเช่น การส่งแข่งขันตอบปัญหาธรรมะ ซึ่ง สถานพินิจปทุมธานีได้รับรางวัลชนะเลิศที่ 1 ในการตอบปัญหาธรรมะระดับประเทศ และบางทีก็จะส่งไปแข่งขันกับภายนอก

เช่น มีการแข่งขันแม่ไม้มวยไทย โดยจะแข่งขันกับหน่วยงานด้านการศึกษา ครูและเด็กทางการศึกษา ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ กล้าแสดงออก เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

และสถานพินิจบางแห่งได้ให้ข้อมูลว่าในการแข่งขันที่ต้องมีการพูด 15 นาที ทำได้ยากในการฝึกเด็กเพราะว่าการพูดคุยกับเด็กให้รู้เรื่องสำหรับเด็กที่เพิ่งรับเข้ามาใหม่จำเป็นต้องใช้เวลา จึงอยากให้การประกวดแยกประเภทการแข่งขัน เช่น แข่งขันสำหรับสถานพินิจ/สถานแรกรับ กับศูนย์ฝึก เพราะถ้ามีการประกวดแข่งขันรวมกันระหว่างชมรมในโรงเรียน หรือในสถานประกอบการ ซึ่งเด็กจากสถานพินิจจะแพ้อย่างแน่นอน เนื่องจากเสียเปรียบในเรื่องของเวลา

5) การบูรณาการโปรแกรมบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

สำหรับการบูรณาการโปรแกรมบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ จะมีการจัดการใน 2 ส่วน คือ กิจกรรมสำหรับโปรแกรมบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด และกิจกรรมครอบครัวบำบัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมสำหรับโปรแกรมบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด สถานพินิจจะมีโปรแกรมบำบัดทั้งระยะสั้นและระยะยาวซึ่งเป็นโปรแกรมบำบัดของกรมซึ่งจะมีเป็นรูปเล่ม (HA ยาเสพติดของธัญญาลักษณ์) ซึ่งจะนำมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทของหน่วยงาน เมื่อมีเด็กแรกเข้าจะมีการตรวจปัสสาวะซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงทั้งหมด โดยจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยจะมีพยาบาลเป็นผู้รับผิดชอบให้ข้อมูลจำแนกกลุ่มใช้การแยกคัดกรองแบบแอดสิส ได้แก่

- กลุ่มเสี่ยง : เด็กกลุ่มเสี่ยงจะเป็นโปรแกรมบำบัดระยะสั้นเป็นการป้องกัน การสร้างภูมิต้านทานให้ตัวเอง จะชี้ให้เห็นโทษพิษภัยของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องของบุหรี่ เหล้า ยาบ้า กัญชา ยาเค ถึงแม้ว่าโปรแกรมบำบัดจะชี้ให้เห็นถึงโทษของยาเสพติดแต่ไม่สามารถกำหนดได้ว่าเด็กจะไม่กลับไปใช้ยาเสพติดซ้ำอีกขึ้นอยู่กับกับสภาวะความเข้มแข็งของจิตใจ และสภาวะแวดล้อมภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้
- กลุ่มเสพ : เด็กกลุ่มเสพก็จะมีโปรแกรมของนักสังคมสงเคราะห์ดำเนินการเป็นโปรแกรมที่ทำขึ้นมา ถ้ามีประวัติการใช้ยาก็จะเป็นโปรแกรมบำบัดระยะยาว กลุ่มเสพส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องของการปรับตัว การอยู่ร่วมกันในสังคม ควบคู่กับการปรับพฤติกรรม ทักษะการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการคบเพื่อน การเป็นผู้นำ การกล้าแสดงออกต่าง ๆ การเล่นกีฬา ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทุกคนต้องได้รับ
- กลุ่มติด : ในส่วนของกลุ่มติดก็จะเน้นในเรื่องของสมองติดยากลไกในเรื่องของกลับไปแล้วคุณจะหาวิธีหลีกเลี่ยงยังไงไม่ให้กลับไปเสพซ้ำเป็นการทำกิจกรรมกลุ่มให้กล้าแสดงออก และเมื่อออกไปจะคุณต้องเจออะไรบ้าง และจะต้องหลีกเลี่ยงอย่างไร โดยทางสถานพินิจจะดึงของเมทริกซ์โปรแกรมมาใช้ แล้วก็ปรับให้เข้ากับบริบท นอกจากนี้ก็จะมีส่วนของนักสังคมสงเคราะห์จะเข้าไปดูแลในส่วนของครอบครัว

ในกรณีที่เด็กติดรุนแรงก็จะส่งไปจิตเวช หรือโรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติที่เป็นของศาล กลุ่มติดก็จะมีอาการทางกายและทางจิต ซึ่งถ้ามีอาการทางจิตหรือติดรุนแรง ก็จะส่งไปให้กับทางโรงพยาบาลที่มีศักยภาพมากกว่าดูแล เช่น ตอนนี้มีส่งไปยังโรงพยาบาลศูนย์นครปฐม และโรงพยาบาลตุลาการ ส่วนใหญ่จะใช้เรื่องของกิจกรรมบำบัดเป็นหลัก ในส่วนของการบำบัดด้วยยาก็จะให้ตามอาการทางกาย ส่วนในเรื่องของจิตเมื่อได้รับการรักษาจากทางโรงพยาบาลโดยการให้กินยาก็จะนำกลับมา

กิจกรรมครอบครัวบำบัด ในส่วนของครอบครัวบำบัดมีการเตรียมความพร้อมโดยการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองในเรื่องของการดูแลเด็กภายหลังปล่อยตัว และให้ผู้ปกครองและเด็กได้ร่วมกันวางแผนอนาคตว่าจะมีกฎกติกา ระเบียบในการใช้ชีวิตอย่างไร เช่น จะให้เด็กเรียนต่อหรือให้ทำงาน และจะกลับบ้านกี่โมง โดยจะดูว่าผู้ปกครองมีความพร้อมที่จะรับเด็กไปอยู่ด้วยมากน้อยแค่ไหน นักสังคมสงเคราะห์จะให้ความรู้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลบุตรวัยรุ่นว่าจะดูแล พูดคุยกับเขาอย่างไร มีการติดตามในลักษณะไหนเพื่อที่จะไม่เป็นการปล่อยปะละเลยเด็ก โดยทางสถานพินิจจะแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเมื่อเด็กได้รับการปล่อยตัวทางกรมมีนโยบายว่า จะมีการติดตามผลเด็กในทุกสามเดือน หกเดือนและหนึ่งปี โดยกลุ่มประสานกิจกรรมชุมชนหรือนักสังคมสงเคราะห์จะเป็นคนรับผิดชอบในการติดตามและเยี่ยมบ้านเด็กว่าเด็กมีการไปโรงเรียนหรือมีการทำงานเป็นอย่างไร

กรณีเด็กคนไหนที่ผู้ปกครองไม่พร้อมจะรับเด็กไปอยู่ด้วยนักสังคมสงเคราะห์ก็จะประสานงานไปยังหน่วยงานหรือมูลนิธิที่สามารถรับตัวเด็กไปอยู่ด้วยได้ เช่น พันธกิจคริสเตียน หรือมูลนิธิวางแผนพัฒนาบุคคล ซึ่งเป็นหน่วยงานเอกชน แต่ถ้ามีความจำเป็นเร่งด่วนหรือเด็กไม่มีที่อยู่อาศัยก็จะประสานไปยังหน่วยงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

นอกจากนี้ยังให้ความสงเคราะห์กับเด็กและเยาวชนที่มีฐานะครอบครัวยากจนที่ไม่สามารถมาเยี่ยมเด็กและเยาวชนได้เนื่องจากไม่มีค่ารถนักสังคมสงเคราะห์ก็จะประสานไปยังผู้ปกครองโดยจะช่วยเหลือค่าพาหนะเดินทาง เช่น ถ้าเดินทางในจังหวัดจะให้จำนวน 100 บาท/ครั้ง ถ้าเป็นต่างจังหวัด จำนวน 200 บาท/ครั้ง ตามระเบียบของกรมพินิจว่าด้วยเงินสงเคราะห์ ซึ่งทางนักสังคมสงเคราะห์ก็จะประสานกับผู้ปกครองตลอด กรณีผู้ปกครองไม่สามารถมาพบหรือมาเยี่ยมเด็กได้ ก็จะติดต่อผู้ปกครองโดยใช้โทรศัพท์หรือว่าจดหมายโดยจะให้เด็กเขียนจดหมายอาทิตย์ละหนึ่งฉบับว่าเด็กจะเขียนถึงผู้ปกครองเรื่องอะไร เช่น บางคนก็อยากจะให้ผู้ปกครองมาประกันตัว บางคนก็เขียนว่าอยากให้ผู้ปกครองมาเยี่ยมเนื่องจากไม่ได้มาเยี่ยมนาน และทางนักสังคมสงเคราะห์ก็จะโทรประสานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการเยี่ยมและการปล่อยตัวว่าผู้ปกครองยินดีที่จะรับเด็กกลับไปอยู่ด้วยหรือไม่ แต่ถ้าผู้ปกครองไม่มีความสามารถจะรับเด็กไปอยู่ด้วยทางสถานพินิจฯ จะขอความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการส่งเด็กไปอยู่ที่มูลนิธิ

กรณีครอบครัวเด็กและเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดโดยตรง การประสานงานค่อนข้างจะยาก เช่น บางครอบครัวแตกแยก มีความระหองระแหงจะไม่ค่อยใส่ใจลูก เช่น บางกรณีต้องใช้ทีมสหวิชาชีพมีนักจิตวิทยามาช่วยในเรื่องของการให้คำปรึกษาครอบครัว ซึ่งจะทำการประเมินว่ามีความเสี่ยง มีความจำเป็นที่จะปล่อยตัวเด็กหรือไม่ ถ้าให้กลับไปผู้ปกครองต้องทำอย่างไร โดยจะแจ้งข้อมูลเบื้องต้นกับผู้ปกครองว่าถ้าเด็กกลับไปแล้วไม่กลับบ้านสามารถเอาเด็กกลับมาได้ โดยให้ผู้ปกครองไปแจ้งที่ศาลให้เอาเด็กกลับมาอยู่ในสถานแรกรับได้ในส่วนของการบำบัด กรณีที่เด็กมีความผิดปกติทางจิต ก็จะให้หมอวินิจฉัยเพื่อรับการรักษาที่ถูกต้องซึ่งจะมีนักจิตวิทยาคอยกำกับดูแล เช่น บางคนหมอได้วินิจฉัยว่าเด็กป่วยเป็นโรคจิตเภท (schizophrenia) เป็นความผิดปกติทางจิตอย่างหนึ่งทำให้มีการแตกแยกของกระบวนการคิดและการตอบสนองทางอารมณ์ ส่วนใหญ่แสดงอาการเป็นหูแว่ว หวาดระแวง แล้วก็เป็น LD หรือเด็กที่บกพร่องทางด้านการเรียนรู้ ประกอบกับการใช้ยาเสพติดตุลาการจะกักตัวไว้ 45 วัน ไว้บำบัด จากนั้นก็จะส่งตัวกลับคืนเพื่อดูอาการต่อ ซึ่งตอนนี้พ่อแม่ก็เริ่มร่วมมือกันเพื่อที่จะดูแลลูก จากการโทรคุยพ่อเริ่มมีความใจอ่อน มีความรักลูก ทางสถานพินิจแนะนำให้แม่ไปพบหมอเพื่อรับคำแนะนำว่าจะดูแลลูกที่ป่วยเป็นโรคจิตเภทซึ่งต้องกินยาไปตลอดชีวิตอย่างไร ภายหลังได้รับการปล่อยตัว เพราะครอบครัวสำคัญที่สุดมากกว่าเพื่อน ซึ่งจะต้องเริ่มจากพื้นฐานครอบครัว เพื่อช่วยให้ได้รับการรักษาที่ดี แต่ที่ผ่านมาคือถูกปล่อยปะละเลย

6. ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ จะประเมินจาก 1) ผลการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 2) ความภาคภูมิใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 3) ความภูมิใจของคนในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 4) การต้องคดีซ้ำของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 5) ความสุขจากการได้ทำกิจกรรมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 6) ความรู้สึกเป็นอิสระจากการได้ออกไปทำกิจกรรมภายนอกของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ 7) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ และ 8) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1) ผลการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

จากการให้ข้อมูลในประเด็นผลการประกวดในภาพรวมของสถานพินิจ ซึ่งมีสถานพินิจที่ชนะการประกวด เช่น สถานพินิจฯ ปทุมธานี ได้มีการส่งเข้าร่วมแข่งขันในการตอบปัญหาธรรมมะ ผลการประกวดได้รับรางวัลชนะเลิศระดับประเทศ และได้รับรางวัลการเข้าร่วมประกวด ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ระดับภาคกลางและตะวันออก ประจำปี 2560 วันที่ 7 มีนาคม 2560 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ซิตี้จอมเทียน จ.ชลบุรี เข้าร่วมประกวดในกลุ่มดีเด่น จากผลการตัดสินได้รับรางวัลประเภทกลุ่มดีเด่น จำนวน 4 แห่ง ดังนี้สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดปทุมธานี สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดกาญจนบุรี ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

โดยสรุปแล้ว ความภาคภูมิใจของสมาชิกชมรม คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม และการได้รับการยอมรับจากเพื่อนสมาชิกด้วยกัน

2) ความภาคภูมิใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

เด็กที่เข้ามาเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE เช่น เป็นประธานกลุ่ม เป็นประธานชมรม หรือเป็นคณะกรรมการ จะรู้สึกมีความภาคภูมิใจในตัวเอง เพราะได้รับการยอมรับ จากพ่อ เจ้าหน้าที่ และเพื่อนๆ ซึ่งบางทีก็จะมีการโหวต ว่าใครเหมาะสมที่จะได้เป็นประธาน ใครเหมาะสมที่เป็นรองประธาน ซึ่งคนที่ได้รับการโหวตก็จะเกิดความภาคภูมิใจเกิดการยอมรับ พฤติกรรมเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น จากที่ไม่มีความรับผิดชอบ ก็มีความรับผิดชอบ เช่น ได้ดูแลเพื่อนๆ ในส่วนคนที่เสนอตัวแล้วไม่ได้รับการโหวต เด็กจะเข้าใจและมีเหตุผลเพราะเคยมีประสบการณ์จากโลกภายนอกทั้งเรื่องที่ผิดหวัง และเรื่องที่สมหวังที่ประสบมา เด็กที่เข้ามาอยู่ในสถานพินิจเด็กจะมีความมั่นคงทางจิตใจ ถ้าเพื่อนไม่โหวตให้ก็จะยอมรับในผลที่เกิดขึ้นได้เด็กก็จะมีพลังจากภายในตัวเขา

3) ความภูมิใจของคนในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

- ผู้ปกครองบางคนรู้สึกดีใจเมื่อเห็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีของลูก รู้สึกเหมือนได้ลูกกลับคืนมา จากตอนแรกลูกไม่กล้าแสดงออกถึงความรักที่มีต่อพ่อแม่ แต่ภายหลังพฤติกรรมของลูกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เช่น เด็กบางคนไม่เคยกราบแม่มากกว่า 1 ครั้ง ได้พูดกับแม่ว่า “รู้ไหมในชีวิตหนูพึ่งได้กราบแม่เป็นครั้งที่ 2 แล้วก็นั่งร้องไห้” ซึ่งโครงการ TO BE NUMBER ONE มีส่วนช่วยเป็นอย่างมาก และผู้ปกครองบางคนไม่เคยเห็นลูกทำงาน แต่เมื่อเห็นลูกชงกาแฟได้ รู้สึกตกใจซึ่งเมื่อก่อนจะตกแต่งรถอย่างเดียว

- เมื่อผู้ปกครองมาเยี่ยมลูกรู้สึกภาคภูมิใจเห็นพฤติกรรมการวางตัวของลูกไปในทางที่ดีขึ้นรู้จักทำความเคารพ เช่น ผู้ปกครองบอกว่า “ตั้งแต่เลี้ยงมาไม่เคยยกมือไหว้แม่เลย แต่มาเยี่ยมครั้งนี้พอมาถึง แม่หวัดดีครับ” ซึ่งอยู่ข้างนอกไม่เคยพูดคำว่าครับ ซึ่งผู้ปกครองรู้สึกแปลกใจอย่างยิ่ง

สรุป ผู้ปกครองมีความภาคภูมิใจจากพฤติกรรมของสมาชิกชมรม ที่เปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น

4) การต้องคดีซ้ำของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

เด็กที่เข้ามาอยู่ในสถานพินิจส่วนใหญ่จะไม่ค่อยต้องคดีซ้ำ แต่จะมีส่วนน้อยมากร้อยละ 2 โดยจะต้องคดีซ้ำประมาณรอบที่ 2 หรือบางคนจะมีหลายคดีซึ่งจะติดจากข้างนอกมาก่อนประมาณ 2-3 คดี

5) ความสุขจากการได้ทำกิจกรรมของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

- จากกิจกรรมที่ได้ทำของ โครงการ TO BE NUMBER ONE สร้างรอยยิ้ม สร้างความสุข และวิชาชีพที่ได้จากการเรียนนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ หลังจากมีโครงการ TO BE NUMBER ONE จะเห็นชัดเจนที่สุดคือการได้เห็นรอยยิ้ม เห็นความสุขเด็กรู้สึกภูมิใจในตัวเอง เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความต้องการของเด็กเปรียบเป็นเหมือนของหวานที่ชุ่มชื่นหัวใจทำให้สามารถอยู่ในสถานพินิจได้ไม่เครียดเป็นเหมือนน้ำทิพย์ให้กับเด็กๆ ซึ่งการได้เข้ามาอยู่จะทำให้เกิดความเครียดเพราะถูกจำกัดสภาพและต้องเข้ารับการบำบัดยาเสพติด เป็นกิจกรรมที่ต้องบังคับให้ทำเป็นเหมือนยาขม และนโยบายของสถานพินิจจะต้องเรียน ต้องมีทักษะชีวิตค่อนข้างวิชาการ ซึ่งใน 1 วัน เป็นเวลาที่ยาวนานมากกว่า 24 ชั่วโมง ซึ่งถ้าไม่มีโครงการ TO BE NUMBER ONE เด็กจะเครียด ซึ่งการมีชมรมทำให้เด็กสามารถเข้าได้มากกว่า 1 ชมรมถ้าทำได้ เช่น การปลูกถั่วงอก ไม่จำเป็นต้องดูทุกวันพอปลูกเสร็จยังไม่โตก็สามารถไปทำอย่างอื่นได้นอกจากนี้กิจกรรมที่ทำยังเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้มีอาชีพทำเมื่อออกไปแล้ว เช่น เด็กคนหนึ่งทำน้ำยาล้างจาน เขาบอกว่าแถวบ้านเค้ามีร้านค้าเยอะเขาจะเอาน้ำยาล้างจานไปฝากวางขาย จึงบอกให้ครูช่วยออกแบบโลโก้ให้ ทำฉลากให้ซึ่งเมื่อออกไปสามารถทำเป็นอาชีพได้ หรือบางคนตัดผม สานตระกร้า และชงกาแฟ ซึ่งเมื่อออกไปแล้วสามารถที่จะนำความรู้วิชาชีพที่ได้ฝึกจากการเข้าร่วมกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE ไปประกอบอาชีพได้

- มีความสุขเมื่อได้ทำในสิ่งที่ชอบและถนัด เช่น บางคนมีความสามารถและถนัดในด้านด้านดนตรีอยู่แล้วเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เพราะเพื่อนชวน กิจกรรมที่ทำ คือ เล่นกีต้าร์ ซึ่งมีน้องในชมรม บอกว่า “เวลาตนเองเล่นดนตรีให้ผู้ปกครองฟังดูมีความสุขมาก”

- บางคนมีความสุขเมื่อได้รับมอบหมายให้ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่และได้รับการคัดเลือกจากเพื่อนๆ ในสถานพินิจ คือ เป็นหัวหน้าหอ ซึ่งจะทำหน้าที่คอยสอดส่องดูเพื่อนที่ตีหรือทะเลาะกัน คอยห้ามปราม แต่ถ้าบอกแล้วเพื่อนไม่ฟังก็จะไปแจ้งพ่อบ้าน

6) ความรู้สึกเป็นอิสระจากการได้ออกไปทำกิจกรรมภายนอกของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

การได้ออกไปทำกิจกรรมภายนอกของสถานพินิจค่อนข้างจะยากและไม่เป็นอิสระ ซึ่งสถานพินิจบางแห่งไม่สามารถนำเด็กออกไปร่วมกิจกรรมได้ แต่บางแห่งก็จะอนุญาตให้ออกไปทำกิจกรรมภายนอกได้ ซึ่งการจะพาเด็กออกไปร่วมกิจกรรมภายนอกจะต้องมีการขออนุญาตต่อศาล ซึ่งทางศาลค่อนข้างจะให้การสนับสนุนและอนุญาตเมื่อพิจารณาแล้วว่ากิจกรรมที่ทำเป็นการพัฒนาศักยภาพเชิงบวกก็จะไม่ค่อยขัดข้อง เมื่อเด็กได้ไปเปิดประสบการณ์ภายนอก และได้ทำอย่างดีที่สุดจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจมาก อย่างเช่น การได้ออกไปแข่งแม่ไม้มวยไทย ซึ่งที่ผ่านมายังไม่พบปัญหาของเด็กหลบหนีระหว่างการออกไปทำกิจกรรมภายนอก

สถานพินิจบางแห่งเด็กมีความต้องการอยากออกไปทำกิจกรรมภายนอกอย่างมากเพราะเขาไม่ได้อยากเข้ามาอยู่ในสถานที่แบบนี้ เพียงแค่ได้ก้าวออกไปพ้นประตูก็รู้สึกดีใจเป็นอย่างมาก เช่น การได้ขายกาแฟ นวดฝ่าเท้า หรือบางครั้งทางจังหวัดเชิญไปร่วมทำกิจกรรม จัดบูธนิทรรศการ เด็กอยู่ในสถานที่จำกัดไม่สามารถไปได้จึงจำเป็นต้องส่งเจ้าหน้าที่ออกไป

7) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ภาพรวมสิ่งที่สะท้อนให้เห็นทุนทางจิตใจของเด็กๆ ที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE คือ

- ประสบการณ์จากการทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ทำให้กล้าคิดกล้าแสดงออก และมีความเชื่อมั่นในตนเองรู้สึกเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

- บางคนค้นพบศักยภาพของตนเองผ่านการทำกิจกรรม เช่น จากสิ่งที่คิดว่าทำไม่ได้เมื่อได้ทำหรือได้มีโอกาสแสดงออก ก็เห็นถึงความสามารถที่ซ่อนอยู่ เช่น บางคนรู้สึกภูมิใจที่ชงกาแฟเป็น สามารถหาเงินได้จากการชงกาแฟ ไม่คิดว่าจะทำได้แต่เมื่อได้ลองทำรู้สึกสนุกและชอบในสิ่งที่ทำ หรือบางคนค้นพบสิ่งที่ตนเองชื่นชอบอย่างไม่รู้ตัวมาก่อน เช่น เมื่อได้เล่นกีฬารู้สึกชอบและอยากฝึกฝนซึ่งแต่ก่อนไม่เคยสนใจด้านกีฬามาก่อน

- เมื่อได้เข้ามาทำงานในชมรมบางคนรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น เช่น มีความใจเย็น เรียนรู้ที่จะนิ่งสงบ ซึ่งเมื่อก่อนเป็นคนใจร้อนไม่เคยยอมใครง่ายๆ

- เรียนรู้จักการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ยอมรับฟังคนอื่นมากขึ้น

- มีจิตใจของการสำนึกรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้กระทำไว้ เช่น บางคนเมื่อได้รับการปล่อยตัวกลับไปอยู่กับครอบครัวตั้งใจที่จะช่วยพ่อแม่ทำงานเพื่อหาเงิน ซึ่งตอนนี้แม่ตกงาน ส่วนพ่อต้องขับรถส่งของเพื่อเก็บเงินจ่ายค่าเสียหายให้คู่กรณีซึ่งเป็นจำนวนเงิน หนึ่งแสนบาท

- ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง เช่น ได้มีโอกาสเรียนทำขนม จิตอาสา ได้ร้องเพลงฉ่อยให้เพื่อนๆ ผู้ปกครองที่มาเยี่ยม และแขกที่มาสถานพินิจได้ดู

- เป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจแก่ผู้อื่นได้ เช่น ให้คำแนะนำคอยปลอบใจเพื่อนที่คิดจะหนี หรือมีเพื่อนมาปรึกษาเมื่อได้รับการปล่อยตัวออกไปจะทำอะไรดี ชี้แนะสิ่งที่ดี สิ่งที่รู้

8) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจ

- เมื่อออกไปจะแนะนำและชวนเพื่อนข้างนอกทำกิจกรรมด้วยกันใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ สนุกและคลายเครียด

- การได้เข้าร่วมกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE ช่วยให้รู้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยรู้กฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติด เข้าใจว่าเมื่อเด็กทำผิดอย่างมากก็จะถูกจับเข้ามาอยู่สถานพินิจจากนั้นก็จะถูกปล่อยตัว ถ้ามีโอกาสได้พูดให้คนอื่นฟัง จะเล่าถึงโทษของยาเสพติดว่าไม่ดีอย่างไร บอกถึงโทษของยาเสพติดที่มีต่อร่างกาย

- จะเล่าประสบการณ์ว่าอยู่ในสถานพินิจ และการได้เป็นสมาชิกของ TO BE NUMBER ONE เป็นอย่างไรให้เพื่อนและลูกฟัง การที่คนเราจะเสพยาหรือไม่เสพยานั้นอยู่ที่ตัวเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพื่อน ถ้าจิตใจของเราเข้มแข็งก็จะไม่กลับไปเสพซ้ำแม้ละแวกบ้านจะมียาเสพติดจำนวนมาก ก็จะไม่กลับไปยุ่งเกี่ยว แต่ถ้าหากลูกกระทำผิดหรือโดนจับตนก็จะไม่ประกันตัวลูกเพื่อจะให้ลูกได้เรียนรู้

- ถ้ามีโอกาสได้พูดให้คนอื่นฟังก็จะบอกถึงโทษของยาเสพติด และการได้เข้ามาอยู่ในสถานพินิจนั้นเข้ามาแล้วออกยากมาก ซึ่งตนเองไม่มีเพื่อนมาเยี่ยมส่วนสาเหตุที่ทำให้เริ่มเสพยามาจากปัญหาครอบครัว เพื่อนชวน ยาเสพติดหาได้ง่าย มีจำนวนมากจนน่ากลัว บุหรี่มีจำนวนมากหาได้ตามสนามบอล ซึ่งถ้าไม่มีคนเสพก็จะไม่มีคนขาย

- ส่วนใหญ่จากที่ได้เข้ามาอยู่สถานพินิจ ได้เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้ประสบการณ์และได้เรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง เมื่อออกไปจะเริ่มต้นใหม่ในการใช้ชีวิต เช่น ส่วนใหญ่มีแผนว่าจะกลับไปเรียนต่อและทำงานเพื่อช่วยเหลือครอบครัว เช่น ทำงานซ่อมรถยนต์ ช่วยเหลือธุรกิจครอบครัว ทำงานเก็บเงินสำหรับเปิดร้านขายเสื้อผ้า เป็นต้น บางคนเมื่อออกไปตั้งใจที่จะบวชเณร เพราะชอบพูดบรรยายธรรม และเคยได้รับรางวัลตอบคำถามธรรมะชนะเลิศที่ 1 ระดับประเทศ เมื่อบวชแล้วจะรับเทศน์ รับบรรยายธรรมะ เมื่อได้เงินจากการบรรยายจะนำมาเป็นเงินกองกลาง และชวนคนที่ไม่มีงานทำ นักเรียนที่ว่าง มาทำดอกไม้ ทำเทียนเพื่อให้มีรายได้จะทำคล้ายๆ กับชมรม TO BE NUMBER ONE

7. <u>ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมของชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ</u>

ประเด็นที่จะนำเสนอ คือ

1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

2) ประโยชน์และข้อดีที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

1) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ มีดังนี้

- งบประมาณที่ได้รับสนับสนุนค่อนข้างน้อยไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน ส่วนใหญ่จึงพยายามหารายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE และการจัดหาทุนจากคณะกรรมฝ่ายจัดหาทุน

- การเบิกจ่ายงบประมาณ ไม่สามารถเบิกจ่ายให้กับเด็กที่ร่วมออกพื้นที่จัดบูทนิทรรศการได้ซึ่งมีเงื่อนไขในการเบิกจ่าย เช่น ค่าอาหาร ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องนำส่วนที่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับมาใช้จ่ายให้กับเด็กที่ร่วมออกพื้นที่จัดนิทรรศการในแต่ละครั้ง

- ปัญหาเด็กมีการทยอยลาออกจากคณะกรรมการ TO BE NUMBER ONE เป็นประจำ เนื่องจากระยะเวลาในการอยู่สถานพินิจของเด็ก ไม่เกิน 90 วัน เช่น มีจำนวน 30 วัน 60 วันหรือบางครั้ง 2 วัน จึงมีการรับสมัครสมาชิกใหม่ และต้องเริ่มต้นสอนงานฝึกงานใหม่ทำให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ขาดคนทำงาน

- ปัญหาของเจ้าหน้าที่ซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบในงานประจำและกิจกรรมอื่น ๆ ค่อนข้างมาก

- การเปลี่ยนแปลงผู้อำนวยการของสถานพินิจบ่อย ส่งผลให้นโยบายการดำเนินงานเปลี่ยนไปด้วย

- กิจกรรมที่จะเผยแพร่นั้นมีจำกัด เช่น เมื่อเด็กมีความต้องการอยากเต้นบีบอย ไม่สามารถสอนให้เด็กได้ซึ่งจะต้องเชิญคนภายนอกเข้ามาสอน ซึ่งคนภายนอกไม่สามารถอยู่ประจำในการสอนอย่างต่อเนื่องได้ ทำให้ขาดคนสอนเด็ก จึงได้มีการวางแผนไว้ว่าจะเพิ่มจำนวนชมรมในอนาคต และจะมีการอบรมแกนนำเพื่อที่จะสามารถสอนและร่วมทำกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกได้

- สถานพินิจบางแห่งเด็กอยู่ในสถานที่ที่จำกัดไม่สามารถออกไปทำกิจกรรมภายนอกได้ เช่น จังหวัดเชิญไปจัดบูท แต่ไม่สามารถออกไปได้จึงส่งเจ้าหน้าที่ออกไปร่วมกับทางจังหวัดแทน

สรุปภาพรวมปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจ ทั้ง 3 แห่ง พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานลักษณะที่คล้ายกัน ได้แก่ ปัญหาเรื่องของงบประมาณ ความไม่ต่อเนื่องของกลุ่มสมาชิก TO BE NUMBER ONE และบางแห่งยังมีในเรื่องของเจ้าหน้าที่มีภาระงานค่อนข้างมาก และบางแห่งยังมีกิจกรรมการเผยแพร่ที่ยังไม่มากเท่าที่ควร

2) ประโยชน์และข้อดีที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯ

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้รายละเอียดประโยชน์และข้อดีของโครงการ TO BE NUMBER ONE ดังนี้

- เป็นโครงการที่เด็กชอบเป็นการส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออกสามารถดึงศักยภาพที่เด็กมีนำออกมาใช้ และถือเป็นช่องทางหนึ่งในการรับฟังความต้องการของเด็ก เช่น“เราจะถามว่าหนูอยากจะทำอะไรที่เรายังไม่ได้สนับสนุน เด็กจะคิด และได้ลงมือทำกิจกรรมตามที่ตนชอบและอยากทำ อย่างเช่น การเต้นบีบอย

- การแสดงออกในเชิงต่าง ๆ ของเด็กถือเป็นแนวทางใหม่ให้สถานพินิจมีกิจกรรมที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นนอกจากเรื่องของการเรียน การบำบัด ยาเสพติด และทักษะชีวิต

- การนำเอาหลักของ TO BE NUMBER ONE มาใช้จะเป็นการสร้างกระแสมีแรงผลักดันเมื่อมีแบบอย่างที่ดีจากเด็กคนหนึ่งที่มีความคิดสร้างสรรค์กล้าคิดกล้าทำก็จะส่งผลต่อเด็กคนอื่น ๆ

- องค์ประธานโครงการฯ ทรงเป็นไอดอลเป็นที่ชื่นชอบของเด็ก ๆ มีครั้งหนึ่งองค์ประธานโครงการฯ เสด็จเปิดงานที่อัชสัมชัญจังหวัดนครราชสีมา มีวัยรุ่นจำนวนมากชื่นชอบพระองค์ (โดนใจวัยรุ่น) และเด็ก ๆ อยากจะเจอพระองค์ท่าน ซึ่งสถานพินิจได้พาเด็กไปรับเสด็จที่เมืองทองธานี ที่โรงเรียน และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คลองหลวง โดยมีแกนนำไปรับเสด็จพระองค์ท่าน และได้มีโอกาสเล่าเรื่องราวชีวิตของเค้าให้กับองค์ประธานโครงการฯ ฟัง

- ทำให้เกิดความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ มีระเบียบ มีความขยันซื่อสัตย์และประหยัด เช่น บางคนปลูกผักจะรู้ว่าต้องปลูกอย่างไร ต้องมารดน้ำช่วงไหน และจะนำผลผลิตที่ได้ทำให้เกิดรายได้อย่างไร เป็นต้น

- ทำให้มีจิตใจที่อ่อนโยน มีน้ำใจและรู้จักแบ่งปัน เช่น ชมรมเขาม่านเมาะตาม ชมรมปลูกกาแฟ เมื่อเริ่มมีรายได้เขาอยากจะช่วยเหลือสถานพินิจโดยไม่มีใครบอก และอยากจะทาสีให้ในวันแม่ เป็นต้น

- สอนให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ เช่น เมื่อเด็กเจอคู่อริต่างสถาบัน ประมาณ 20 คน มาอยู่รวมกันสามารถปรับตัวอยู่ด้วยกันได้

- เห็นความเปลี่ยนแปลงในเรื่องการวางแผนในการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้มาอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ห้องอเนกประสงค์ไม่ค่อยมีอะไรใช้สำหรับการเรียน แต่พอได้งบประมาณของ TO BE NUMBER ONE ก็จะนำมาติดกระจก มีห้องเพื่อนใจวัยรุ่น เป็นห้องที่ให้คำปรึกษา เด็กก็จะเห็นความแตกต่างเมื่อ TO BE NUMBER ONE เข้ามาจะมีป้าย มีสัญลักษณ์ เป็นต้น

- มีใบประกาศนียบัตรให้กับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE เมื่อถึงเวลาไปขึ้นศาล ถ้าศาลถามว่าได้อะไรบ้างจาก TO BE NUMBER ONE เด็กก็จะเล่าให้ศาลฟังว่าได้ทำอะไรบ้าง ซึ่งศาลจะรู้สึกเอ็นดู มีความปราณีจากศาลมากขึ้น ผ่อนหนักก็เป็นเบา ซึ่งศาลอาจจะมองดูว่ามีความรับผิดชอบพอออกไปก็จะสามารถดูแลตัวเองได้ก็จะมีการปล่อยตัวออกไป เช่น กิจกรรมชงกาแฟ ก็จะบอกว่าถ้าได้ออกไปจะออกไปขายกาแฟ

- TO BE NUMBER ONE ส่งผลให้เด็กค้นพบตัวเอง เห็นศักยภาพตนเองและเกิดความภาคภูมิใจจากการได้ทำกิจกรรม เช่น จากการให้ข้อมูลเด็กทุกคนจะต้องพกโปรแกรมต้องเข้ารับการบำบัดให้ครบมีการสอนเรื่องทักษะบำบัดเรื่องยาเสพติด แต่ลืมนึกลงไปถึงจิตใจว่าบางทีการสอนทักษะให้กับเด็ก แต่ถ้าไม่ได้นำไปใช้ก็จะไม่เกิดประโยชน์กับเด็ก ซึ่งกิจกรรมจาก TO BE NUMBER ONE ทำให้เด็กรู้สึกภาคภูมิใจได้ดึงศักยภาพของเด็กออกมาจริง ๆ จากการทำกิจกรรมคือเด็กได้เห็นตัวเองโดยที่ไม่ต้องสอน ซึ่งที่ผ่านมาจะเป็นการยัดเยียดการใส่ให้กับเด็กเป็นลักษณะการสอนบางทีเด็กจะไม่ค่อยเชื่อฟัง

3.2.5 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพโครงการใครติดยายกมือขึ้นในทัณฑสถาน

การประเมินผลในครั้งนี้ ทีมศึกษาวิจัยได้เข้าไปศึกษาข้อมูลโดยการสัมภาษณ์บุคคลในทัณฑสถาน คือ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ได้ทำการสัมภาษณ์ท่านผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่แกนนำที่เป็นผู้ต้องขัง และสมาชิกที่เป็นผู้ต้องขังเหมือนกัน สามารถสรุปภาพรวมได้ตามประเด็นต่อไปนี้

1. <u>การได้รับการสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน</u>

ในการดำเนินงานต่าง ๆ ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จึงจะสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ โดยการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบไปด้วย 1) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของกรมราชทัณฑ์และทัณฑสถานเอง 3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของจังหวัดและหน่วยงานอื่น ๆ และ 4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของภาคเอกชน มีรายละเอียดดังนี้

1) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

จากการให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่พบว่า กรมสุขภาพจิตให้การสนับสนุนในการฝึกอบรมให้รู้จักกับโครงการ TO BE NUMBER ONE ชักชวนให้ก่อตั้งชมรม ให้สมัครเป็นสมาชิกชมรม และส่งเสริมให้เข้าร่วมการประกวด เช่น ประกวดพื้นที่แสดงผลงานของทัณฑสถาน แต่ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก ส่วนมากไม่ทราบบทบาทของกรมสุขภาพจิต

2) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของกรมราชทัณฑ์และทัณฑสถาน

กรมราชทัณฑ์และทัณฑสถานมีผู้บริหารที่มองเห็นความสำคัญของการให้โอกาสและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ จึงได้จัดระบบให้ทัณฑสถานมีกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ขึ้น โดยให้แต่ละแดนคัดสรรส่งบุคคลผู้สนใจมาเข้าร่วม โดยในรุ่นแรกจะคัดสรรมาแดนละ 2 คน เป็นแกนนำ ดำเนินการฝึกอบรมแกนนำเหล่านี้ก่อนแล้วให้แกนนำไปประชาสัมพันธ์ตามแดน เป็นการเปิดตัวชมรมสู่ผู้ต้องขังทั่วไป แล้วจึงให้ผู้ต้องขังทั่วไปที่สนใจสมัครเป็นสมาชิก เจ้าหน้าที่จะคัดสรรโดยพิจารณาถึงความสามารถและความสมัครใจทั้งในส่วนของแกนนำและสมาชิกทั่วไป แล้วจัดสรรพื้นที่ให้กลุ่มได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เน้นในเรื่องของการ “ร้องเล่นเต้นวาด” ให้แกนนำและสมาชิกได้ตกลงกันเองว่าแต่ละปีชมรมจะทำกิจกรรมใดบ้างในการคัดเลือกตัวแกนนำนั้น แต่ละแดนส่งรายชื่อมา แล้วทำการสัมภาษณ์ กำหนดคุณสมบัติของผู้แทนไว้ดังนี้

- ต้องกล้าพูด กล้าแสดงออก
- มีทักษะในการพูด การแสดงออก
- รู้จักพูดจาโน้มน้าวจิตใจคน
- มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ส่วนรวม
- ร่างกายเข้มแข็ง มีความคล่องแคล่วว่องไว
- ต้องมีจุดยืนในการที่จะช่วยป้องกันหรือแก้ปัญหา (ข้อนี้สำคัญที่สุด)

ทุกการฝึกอบรมของทัณฑสถานจะมีการมอบประกาศนียบัตรให้ผู้เข้าร่วมเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ สถานบำบัดพิเศษกลางและทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ทั้งสองแห่งต้องการให้พัฒนาให้ชมรม TO BE NUMBER ONE เติบโตเข้มแข็ง เป็นเรือนจำต้นแบบ TO BE NUMBER ONE ของกรมราชทัณฑ์ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ต้องขัง ตามนโยบายกรมราชทัณฑ์ และสนองพระปณิธานขององค์ประธานโครงการฯ ด้วย ภายใต้คำขวัญ “เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด”

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของจังหวัดและหน่วยงานอื่น ๆ

จังหวัดจะให้การสนับสนุนในการทำกิจกรรมทั้งในและนอกทัณฑสถาน บางจังหวัดก็ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัด แต่จำนวนไม่มากนัก บางจังหวัดสนับสนุนให้สถานที่ในการจัดงานประกวดหรือแข่งขันต่างๆ บางหน่วยงานก็มาร่วมเป็นวิทยากรให้การฝึกอบรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องยาเสพติดโดยตรง หรือเป็นผู้ฝึกสอนในกิจกรรมอื่นๆ ทั้งด้านการแสดง ดนตรี กีฬา และศิลปะ มีการขอความร่วมมือจากหน่วยทหาร มาเป็นวิทยากรอบรมให้เกี่ยวกับยาเสพติดและการฝึกวินัยให้ ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของภาคเอกชน

ทัณฑสถานได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการในพื้นที่ใกล้เคียงอยู่แล้ว โดยเฉพาะสถานประกอบการที่มีการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE แล้ว และต้องการจะขยายเครือข่าย ก็จะให้การสนับสนุนชมรมในทัณฑสถานเป็นพิเศษ แต่ทัณฑสถานมีระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการรับการสนับสนุนจากเอกชนอยู่ โดยรับได้ไม่เกิน 3,000 บาท ทั้งนี้เพราะเรือนจำแห่งหนึ่งรับของบริจาคเป็นตู้เย็นให้กับชมรม แล้วปรากฏว่าในนั้นมีทั้งโทรศัพท์และยา ข้อกำหนดนี้ทำให้การให้การสนับสนุนจากเอกชนทำได้ไม่เท่าที่ควร

อีกกลุ่มหนึ่งที่ให้การสนับสนุนทัณฑสถานเป็นกลุ่มของศิลปินนักแสดง ส่วนใหญ่จะเข้ามาจัดการแสดงเพื่อช่วยสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ต้องขัง เคยมีวงดนตรีบอดี้สแลมส่งจดหมายเข้ามาให้กำลังใจ นำกีตาร์มาสอนให้ในคุก ทำให้ผู้ต้องขังมีความสุขและมีกำลังใจ จนเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้ต้องขังคนหนึ่ง ซึ่งได้ร่วมกิจกรรมร้องเพลงของชมรม เมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว ได้ไปเข้าร่วมการประกวดร้องเพลงในรายการหนึ่ง ได้รับการต้องรับจากกลุ่มผู้ชมเป็นอย่างดี จนสามารถเข้าสู่รอบสุดท้ายของการประกวดได้ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้ชนะเลิศของรายการ (แต๊กเดอะวอยส์ ซีซั่น 5)

2. สถานการณ์ยาเสพติดในทัณฑสถานและการสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของบุคลากรในทัณฑสถาน

ประเด็นที่จะนำเสนอในหัวข้อนี้ ประกอบด้วย 1) สถานการณ์ “คนล้นคุก” ของทัณฑสถาน 2) สถานการณ์ยาเสพติดในทัณฑสถาน 3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของผู้อำนวยการ 4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของเจ้าหน้าที่ 5) ความสัมพันธ์กับเพื่อนในทัณฑสถานของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน และ 6) ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE จากเพื่อนในทัณฑสถาน

1) สถานการณ์ “คนล้นคุก” ของทัณฑสถาน

ขณะนี้ไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่พบปัญหา “คนล้นคุก” เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำนั้นมีทั้งนักโทษคดีเด็ดขาด ผู้ต้องขังระหว่างรออุทรณ์หรือฎีกา ผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการไต่สวนพิจารณาคดี และผู้ต้องขังที่อยู่ระหว่างการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งต้องถูกขังเพราะไม่สามารถประกันตัวได้จากคดีที่มีโทษรุนแรงและไม่มีเงินหรือหลักทรัพย์ค้ำประกัน จากการคำนวณพื้นที่เรือนจำทั่วประเทศ 145 แห่ง พบว่านักโทษ 1 คน ใช้พื้นที่ต่ำกว่า 2.25 ตารางเมตร ซึ่งถือว่าต่ำกว่ามาตรฐาน โดยเฉพาะผู้ต้องขังหญิงมีความเป็นอยู่แออัดกว่าผู้ต้องขังชาย

รศ.ดร.กฤตยา อาชวนิจกุล และคณะ ศึกษาวิจัยและจัดเสวนาเรื่อง “ผู้ต้องขังหญิงล้นคุก” ทั้งนี้ผู้ต้องขังหญิงส่วนใหญ่ในคดียาเสพติดมักได้รับโทษมากกว่าผู้ชาย เนื่องจากมักจะต่อสู้คดี เพราะเชื่อว่าตัวเองไม่ผิด และไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดีโดยตรง เพียงแต่มีความสัมพันธ์ทางใดทางหนึ่งกับผู้ชายที่กระทำผิด ขณะที่ฝ่ายชายรู้ตัวว่ากระทำผิดและรับสารภาพ ทำให้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ(กฤตยา อาชวนิจกุล, 2557)

ในการวิจัยมีข้อเสนอ 3 แนวทางในการแก้ไข ดังนี้ 1) แก้กฎกระทรวงว่าด้วยการพักการลงโทษ หรือปล่อยผู้ต้องขังก่อนกำหนดให้อยู่ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เพิ่มสิทธิในการพักโทษให้กับนักโทษชั้นดี 2) ขยายเรือนจำออกนอกเมืองและเพิ่มพื้นที่กว้างขึ้น โดยเฉพาะห้องนอน 3) เพิ่มทางเลือกอื่นในการลงโทษ เช่น การคุมประพฤติ คุมขังในบ้าน ให้ทำงานสาธารณะ อาจให้มีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการควบคุม และให้งานทำเป็นต้น 4) แยกสถานที่กักขังตามฐานความผิด ได้แก่ ผู้รอตรวจพิสูจน์ ผู้กักขังแทนค่าปรับ ผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี และนักโทษเด็ดขาด ให้แยกขังตามสถานภาพ

ผู้ต้องขังล้นคุกจากคดียาเสพติด พบจากการวิจัยด้วยว่ามีแนวโน้มจะกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากสังคมไทยไม่ให้การยอมรับ ไม่ค่อยให้โอกาสผู้ที่เคยถูกคุมขัง โดยเฉพาะเพศหญิง

การแก้ปัญหาคนล้นคุกไม่ได้อยู่ที่การสร้างคุกเพิ่ม แต่สำคัญอยู่ที่การหาวิธีไม่ให้คนเข้าคุกมากกว่า ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ได้นำเสนอว่าควรเปลี่ยนวิธีการวินิจฉัยคดีจากการตีความตามตัวอักษรอย่างเคร่งครัดมาเป็นการตีความแบบก้าวหน้าเพื่อไปสู่สังคมที่ดีกว่า

ปัญหาเรื่องคนล้นคุกควรกำหนดเป็น “วาระแห่งชาติ” เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องปรับเปลี่ยนพร้อมๆ กัน ปรับการดำเนินคดีและการลงโทษ และให้ชุมชนที่มีความพร้อมเข้ามาร่วมมือ ด้วยการพักโทษแล้วให้ชุมชนดูแลกันเอง

นอกจากผู้ต้องหาคดียาเสพติดแล้ว ยังมีผู้ต้องหาคดีก่อการร้ายที่เพิ่มมากขึ้นด้วย และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ปัจจุบันมีผู้ต้องขังมากกว่าจำนวนที่เรือนจำจะรองรับได้ถึง 3 เท่า (นัทธี จิตสว่าง, 2557) และเรือนจำส่วนมาก

ไม่ได้ออกแบบมาเพื่อขังผู้ก่อการร้าย นายนัทธี จิตสว่างได้เสนอว่าทัณฑสถานจะต้องออกแบบและวางแผนเป็นพิเศษสำหรับผู้ต้องหาคดีก่อการร้าย ประมาณร้อยละ 90 ของผู้ต้องหากลุ่มนี้เป็นผู้ต้องขังก่อนการพิจารณาคดี และประมาณร้อยละ 50 มีส่วนพัวพันกับคดียาเสพติด ซึ่งมีแนวโน้มที่จะปฏิเสธการเข้าโครงการบำบัดฟื้นฟู ต้องใช้วิธีพูดคุยเป็นการส่วนตัวหรือเฉพาะกลุ่ม จึงจะได้รับความร่วมมือมากกว่า

กรมราชทัณฑ์เสนอว่า ควรมีมาตรการทางเลือกในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด 6 ทางเลือกดังนี้

- กำหนดให้ความผิดอาญาบางอย่างยอมความกันได้ เช่น ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์
- ยกเลิกการให้โทษทางอาญาบางประเภทที่มีฐานความผิดทางแพ่ง เช่น ความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็ค
- สนับสนุนให้มีการเบี่ยงเบนคดีให้ไม่ต้องขึ้นศาล โดยมีเงื่อนไขการคุมประพฤติ หากผิดเงื่อนไขจึงดำเนินคดีต่อไป
- ใช้เครื่องมือตรวจติดตามอิเล็กทรอนิกส์ หรือ EM (Electronic Monitoring) มาใช้ประกอบการคุมประพฤติ ซึ่งจะประหยัดงบประมาณได้มากกว่าการควบคุมผู้ต้องหาในเรือนจำ
- สนับสนุนให้มีการปล่อยตัวชั่วคราวมากขึ้น โดยใช้เครื่องมือ EM ประกอบ เพื่อป้องกันการหลบหนีคดี
- เร่งรัดให้มีการประกาศของกระทรวงยุติธรรมที่ให้กำหนดให้มีที่ขังอื่นๆ ที่ไม่ใช่เรือนจำ แต่มีมาตรการในการควบคุมอย่างเคร่งครัด ประกอบกับการใช้เครื่องมือ EM ร่วมด้วย

2) สถานการณ์ยาเสพติดในทัณฑสถาน

เรือนจำเป็นสถานที่ที่ควบคุมจำกัดการติดต่อกับโลกภายนอกอย่างเข้มงวดกวดขัน จึงเป็นความเชื่อโดยทั่วไปว่าจะไม่มีสิ่งผิดระเบียบใดๆภายในเรือนจำ แต่เมื่อมีข่าวปรากฏสู่สาธารณะว่า มียาเสพติดแพร่ระบาดอยู่ในเรือนจำ และมีการค้ายาเสพติดภายในเรือนจำผ่านโทรศัพท์มือถือ ก็ทำให้ความเชื่อในเรื่องนี้หมดไป กรมราชทัณฑ์จึงจำเป็นต้องให้มีการตรวจค้นเพิ่มเติม โดยเฉพาะการตรวจหายาเสพติดกับโทรศัพท์มือถือ ทั้งโดยการดำเนินการเป็นการภายในของกรมราชทัณฑ์เอง และโดยเจ้าหน้าที่จากภายนอก

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษเป็นเรือนจำเฉพาะนักโทษคดียาเสพติด จึงมีมาตรการตรวจหาสารเสพติดในตัวผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ บางครั้งก็รวมถึงตัวของเจ้าหน้าที่ด้วย เพื่อเป็นการยืนยันว่าทัณฑสถานบำบัดพิเศษทุกแห่งปลอดยาเสพติด 100% เพราะเป็นมาตรการพื้นฐานที่จะทำให้การบำบัดฟื้นฟูประสบความสำเร็จ แต่สำหรับเรือนจำทั่วไปที่ใช้ขังนักโทษหลากหลายคดี โดยเฉพาะที่มีจำนวนมากเป็นพันเป็นหมื่นนั้น ยังไม่อาจกล่าวได้ว่าปลอดยาเสพติด 100% กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE จึงมีความจำเป็นสำหรับการรณรงค์สร้างกระแสต่อต้านยาเสพติดภายในเรือนจำทั่วไป ส่วนทัณฑสถานบำบัดพิเศษจะเป็นมาตรการเสริมเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ต้องขัง เพื่อจะได้กลับไปสู่สังคมอย่างคนดีๆ

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจะมีโครงการชุมชนบำบัด (T.C. หรือ Therapeutic Community) เป็นโครงการที่ผู้ต้องขังเด็ดขาดในคดียาเสพติดต้องเข้าร่วม เป็นโครงการเพื่อการบำบัดฟื้นฟูโดยอาศัยการช่วยเหลือกันเองของผู้เสพยา โดยจัดให้มาอยู่รวมกันภายใต้กฎระเบียบชุดหนึ่ง มีการฝึกอบรมให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ต่อเภทภัยและโทษทัณฑ์ของยาเสพติด แล้วใช้กระบวนการกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้ปรึกษาหารือแนะนำกันเอง จนเกิดเป็นการเปลี่ยนแปลงภายในตัวผู้เสพยาที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงวิธีคิดและพฤติกรรม โครงการนี้จะมีการจัดเป็นรุ่น แต่ละรุ่นมีระยะเวลาดำเนินการที่แน่นอน

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษจะกำหนดให้มีแดนเฉพาะสำหรับแกนนำและสมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE มาอยู่รวมกันเพื่อร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ฝึกซ้อมดนตรี ฝึกการแสดง เป็นต้น โดยผู้ต้องขังที่จะมาอยู่ในแดนนี้ต้องได้รับคำรับรองจากแกนนำ และขอพบเจ้าหน้าที่เพื่อขอจำแนกใหม่ เมื่อเจ้าหน้าที่ลงความเห็นว่าเป็นนักโทษชั้นดีและมีความสามารถจะเข้าร่วมทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ได้ ก็จะอนุญาตให้ได้รับการจำแนกใหม่และมาอยู่ในแดนเฉพาะนี้ได้ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางมีโครงการจะสร้างแดนเฉพาะนี้ขึ้นในพื้นที่ของตน โดยแยกออกจากพื้นที่ของแดนอื่นๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังสมาชิกของชมรมได้ร่วมกันทำกิจกรรมของชมรมได้สะดวกมากขึ้น

สรุป ในทัณฑสถานเป็นสถานที่ปลอดยาเสพติด 100 เปอร์เซ็นต์ แม้แต่ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษซึ่งเต็มไปด้วยผู้ต้องโทษคดียาเสพติด ก็ปลอดยาเสพติดเช่นกัน

3) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของผู้อำนวยการ

การดำเนินกิจกรรมใดๆ ในทัณฑสถานจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานจึงต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการเช่นเดียวกัน รวมถึงทุกโครงการ ทุกกิจกรรม ต้องได้รับอนุมัติจากผู้อำนวยการก่อนเท่านั้นจึงจะดำเนินการได้ การก่อตั้งชมรมในทัณฑสถานจึงมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้ 1) ผู้อำนวยการให้ความเห็นชอบ โดยทั่วไปผู้อำนวยการจะเป็นผู้นำเสนอการก่อตั้งชมรมเอง 2) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการ โดยทั่วไปจะต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจของเจ้าหน้าที่ 3) คัดสรรนักโทษชั้นดีในแต่ละแดนมาเป็นแกนนำ โดยเจ้าตัวสมัครใจและเจ้าหน้าที่เห็นสมควร 4) แกนนำที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว นำไปเผยแพร่ในแดนของตน และชักชวนให้ผู้ต้องขังอื่นๆ มาร่วมเป็นสมาชิก 5) แกนนำและสมาชิกที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมชมรมจะได้รับการจำแนกให้มาอยู่ในแดนเฉพาะ เพื่อความสะดวกในการฝึกซ้อมกิจกรรม

สรุป ผู้อำนวยการทัณฑสถานให้การสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นอย่างดี

4) การสนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ของเจ้าหน้าที่

เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะได้รับการฝึกอบรมในสองด้าน ด้านแรกคือความรู้เรื่องยาเสพติดในทุกบริบท เช่น ประเภทและเภทภัยของยาเสพติด การสังเกตและการตรวจติดตาม ความรู้ทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ด้านที่สองคือความรู้เกี่ยวกับชมรม TO BE NUMBER ONE เช่น การจัดการชมรม การดำเนินกิจกรรม การประกวด เป็นต้น แล้วเจ้าหน้าที่เหล่านี้จะเป็นผู้ดำเนินการก่อตั้งชมรม คัดเลือกแกนนำ ให้การฝึกอบรมในเบื้องต้น และเป็นผู้ประสานงานในการจัดหาวิทยากรมาให้การฝึกอบรมเพิ่มเติมในด้านต่างๆ และในการรับการสนับสนุนจากภายนอก เจ้าหน้าที่จึงเป็นผู้ดำเนินการบริหารชมรม ส่วนแกนนำและสมาชิกจะเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมที่เรียกกันง่ายๆ ว่า “ร้องเล่นเต้นวาด”

5) ความสัมพันธ์ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE กับเพื่อนในทัณฑสถาน

ทัณฑสถานเป็นพื้นที่ที่จำกัดความสัมพันธ์ นอกจากเพื่อนร่วมห้องขังแล้ว โอกาสที่จะได้สัมพันธ์กับผู้ต้องขังคนอื่นๆ ก็มีเพียงในช่วงที่เข้าร่วมในโครงการต่างๆ เช่น โครงการชุมชนบำบัด เป็นต้น ที่อนุญาตให้ผู้เข้าโครงการสร้างความสัมพันธ์กันได้ ทัณฑสถานยังให้ความสำคัญกับการฝึกเรื่องระเบียบวินัยอยู่ในอันดับต้นๆ ถ้าเป็นกิจกรรมรวมหมู่อื่นๆ ทุกคนก็ต้องมุ่งทำในส่วนที่ตนเองถูกกำหนดให้ทำ ไม่อาจทำอะไรตามใจชอบได้ และเมื่อเข้ารับการจำแนก ก็จะได้อยู่ร่วมในกลุ่มที่มีความสนใจแบบเดียวกัน เช่น ผู้ที่เข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE ได้อยู่ด้วยกัน

ในบางแห่งก็จะแยกแดนกันไปเลย การเผยแพร่กิจกรรมของชมรมจึงกระทำได้เฉพาะในวาระที่ทางทัณฑสถานจัดให้เท่านั้น เช่น ในการปฐมนิเทศผู้ต้องขังแรกเข้า เป็นต้น ความสัมพันธ์กับเพื่อนในทัณฑสถานจึงจำกัดอยู่ที่เพื่อนร่วมห้องขัง ถ้ามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็ชักชวนกันมาเข้าชมรม แต่ถ้าไม่ต้องใจกันก็ทำการจำแนกใหม่เพื่อจะได้มาอยู่ร่วมกับเพื่อนที่อยู่ในชมรมเดียวกัน

6) ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE จากเพื่อนในทัณฑสถาน

การทำกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานนั้น ผู้ต้องขังมีเพียง 2 บทบาทเท่านั้น คือ ผู้แสดงกับผู้ชม กลุ่มผู้แสดงจะเป็นผู้ต้องขังที่เป็นแกนนำและสมาชิกของชมรมที่ได้รับการฝึกฝนในกิจกรรมที่จะทำการแสดงนั้น ผู้ต้องขังนอกนั้นไม่ว่าจะเป็นสมาชิกหรือไม่ก็เป็นเพียงผู้ชมเท่านั้น เมื่อมีการริเริ่มจะให้มีกิจกรรมใดๆ เจ้าหน้าที่จะต้องเฟ้นหาสมาชิกชมรมที่มีความสามารถมาทำหน้าที่ผู้นำกิจกรรม และเฟ้นหาสมาชิกชมรมคนอื่นๆ ที่มีแววในการพัฒนามาเข้าร่วม ถ้าผู้ที่เล็งไว้ยังไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรม ก็ต้องทำการชักชวนให้มาเป็นสมาชิกของชมรมก่อน ถ้าผู้นำกิจกรรมนั้นพ้นโทษ ก็สืบทอดกันในหมู่ผู้ร่วมทำกิจกรรมนั้น ถ้าผู้ต้องขังที่เป็นผู้ชมเกิดความสนใจในกิจกรรมนั้น ก็ต้องมาสมัครเป็นสมาชิกชมรมแล้วขอจำแนกใหม่ จึงจะเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะของผู้ฝึกฝนได้

3. <u>สภาวะการติดยาเสพติดและความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน</u>

สำหรับประเด็นการสัมภาษณ์ในหัวข้อนี้ จะนำเสนอให้เห็นว่า ก่อนที่จะต้องโทษและเข้ามาในสถานพินิจฯ สภาวะการติดยาเสพติดและความสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานเป็นอย่างไรบ้าง โดยประเด็นที่จะนำเสนอ ประกอบด้วย 1) สภาวะการติดยาของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 2) พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 3) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 4) ความสัมพันธ์กับครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 5) การกระทำความผิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานและ 6) การกระทำความผิดซ้ำของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

1) สภาวะการติดยาของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ทัณฑสถานบำบัดพิเศษไม่ได้จำขังผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่ร้ายแรง ส่วนใหญ่จะเป็นผู้เสพที่มียาเสพติดในครอบครองเกินข้อกำหนดของกฎหมาย จนต้องถูกดำเนินคดีในฐานะผู้ค้า หรือเป็นผู้เสพที่พัฒนามาเป็นผู้ค้ารายย่อย ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงจะรับเฉพาะผู้ที่ต้องโทษจำขังไม่เกิน 10 ปี หรือเป็นผู้ที่ยังเหลือโทษจำขังไม่เกิน 10 ปี ผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษที่ยังมีอาการติดยาต้องเข้าโครงการชุมชนบำบัด นอกจากนั้นก็มีการฝึกอบรมการงานอาชีพ รวมทั้งการเข้าเป็นสมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ด้วย ซึ่งผู้ต้องขังต้องดำเนินการขอจำแนกเพื่อจะได้ไปอยู่ในกลุ่มผู้สนใจในเรื่องเดียวกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งเป็นอดีตเยาวชนในสถานศึกษา เริ่มติดยาจากการไปร่วมเที่ยวเตร่กับเพื่อนๆ แล้วถูกชักชวนให้ลองเพื่อจะได้ไม่ง่วง โดยไม่ตระหนักถึงเภทภัยของยาเสพติด คิดถึงแต่ความสนุกอันเนื่องจากประสาทที่ถูกกระตุ้นให้ตื่นตัว บางคนก็อาศัยยาเพื่อให้อ่านหนังสือได้นานขึ้น บางคนก็จะได้ไม่รู้สึกเหงาเมื่ออยู่คนเดียว จึงหลงคิดว่าเป็นประโยชน์ และคิดว่าถ้าถูกจับ ก็แค่เข้ารับการบำบัดรักษาเท่านั้น

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกส่วนหนึ่งเป็นอดีตเยาวชนจากสถานประกอบการ บางคนติดมาตั้งแต่สมัยยังเรียนในสถานศึกษา บางคนก็เริ่มเสพจากการชักชวนของเพื่อนหรือคนรัก บางคนก็เริ่มเสพเพราะทำงานกลางคืน แล้วต้องใช้เพื่อให้ทำงานได้ มักจะติดยาตั้งแต่อายุยังน้อย บางคนติดยาตั้งแต่อายุ 13 ปี มีบ้างเป็นส่วนน้อยที่เป็นเพราะครอบครัวแตกแยก ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ และไม่ชอบอยู่ในการดูแลของญาติผู้ใหญ่

เมื่อประมวลจากผู้ให้สัมภาษณ์แล้วพอจะสรุปได้ว่า สภาวะการติดยามักเริ่มเมื่ออายุยังน้อย โดยการชักชวนของเพื่อนหรือคนใกล้ชิด คิดถึงแต่ผลที่พึงใจเมื่อแรกเสพ กว่าจะรู้สึกก็เสพติดเสียแล้ว ต้องใช้ยาที่มีฤทธิ์แรงขึ้น หรือเพิ่มปริมาณที่มากขึ้น หรือเสพถี่ขึ้น หรือทุกอย่างที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ถลำลึกลงไป

2) พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่มีพฤติกรรมเกเรก่อนติดยา แต่เมื่อติดยาแล้ว บ้างก็มีพฤติกรรมเกเรก้าวร้าว แม้บางคนจะไม่ถึงกับชอบระรานหาเรื่อง ก็มีลักษณะเป็นหัวโจกที่พร้อมเผชิญทุกเรื่องราว แต่บางคนก็กลายเป็นคนเก็บตัว ไม่ชอบปรากฏตัวในที่สาธารณะ เพราะขาดความมั่นใจในตนเอง แต่มีพฤติกรรมหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน คือ ขาดความยับยั้งชั่งใจ อยากทำอะไรก็ทำเลย บางคนอาการหนักถึงกับกระโดดตึก โชคดีที่ไม่ตาย เพียงแต่แขนหักเท่านั้น พฤติกรรมที่กระด้างก้าวร้าวจะมีมากขึ้นในหมู่ผู้เสพที่พัฒนาตัวเองเป็นผู้ค้าเต็มตัว ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อสันนิษฐานที่ว่า บางคนฆ่าคนเพราะเสพยา เขาคิดว่าเพียงเพราะขณะก่อเหตุนั้นเขามียาเสพติดอยู่ในครอบครอง แล้วมาด่วนสรุปว่าเป็นเช่นนั้น เป็นการกล่าวหาที่ไม่สมเหตุสมผล

3) สถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

จากการให้สัมภาษณ์ สภาวะการติดยาของเยาวชนเหล่านี้ ไม่มีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ยาเสพติดในละแวกที่อยู่อาศัย แต่มาจากการชักชวนของเพื่อนหรือผู้ใกล้ชิด และไม่ตระหนักถึงความร้ายแรงของเภทภัยจากยาเสพติดอย่างแท้จริง หลงไปกับความพึงพอใจเมื่อแรกเสพเป็นสำคัญ สิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์ยาเสพติดในประเทศไทยมีความร้ายแรง ก็อยู่ที่เยาวชนเหล่านี้สามารถหาซื้อยาเสพติดได้ง่ายดาย โดยไม่ต้องใช้ความพยายามแต่อย่างใด

4) ความสัมพันธ์กับครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

จากการให้สัมภาษณ์ มีเพียงส่วนน้อยที่มาจากครอบครัวที่แตกแยกหรือครอบครัวที่มีคนเสพยา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหานี้ สิ่งเสพติดที่คนในครอบครัวหรือผู้ที่ใกล้ชิดกับครอบครัวจะมีอยู่บ้างก็เพียงบุหรี่หรือเหล้า บุคคลใกล้ชิดที่ชักชวนให้ติดยานั้นเป็นคนรัก ไม่ใช่คนในครอบครัว ประเด็นนี้อาจมีความสัมพันธ์กับสภาวะการติดยาเสพติดของเยาวชนอยู่บ้าง แต่ไม่น่าจะมีนัยสำคัญ

5) การกระทำความผิดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ปริมาณยาที่ต้องการเสพเพิ่มมากขึ้น และความถี่ในการเสพที่ต้องเสพบ่อยขึ้น ทำให้กลุ่มผู้เสพที่มีกำลังซื้อจะหาซื้อยามาถือครองในปริมาณที่มากขึ้น เพื่อให้พอกับสภาวะการติดยาของตน โดยไม่ทันคิดว่าปริมาณที่ครอบครองอยู่นั้นทำให้ตนถูกดำเนินคดีในฐานะผู้ค้าไม่ใช่ผู้เสพ จึงต้องมาติดคุกในฐานะของผู้ค้า ไม่ได้รับการผ่อนปรนให้เข้าสู่สถานบำบัดในฐานะผู้เสพ บางคนที่ถือครองยาไว้ในปริมาณที่มาก ก็เลยถือโอกาสจำหน่ายต่อเพื่อแสวงหากำไรหรืออย่างน้อยก็คุ้มกับยาในส่วนที่ตนเองเสพ คนกลุ่มนี้จึงพัฒนาตนเองขึ้นมาเป็นผู้ค้ารายย่อย บางคนอาจไม่ได้คิดจะเป็นผู้ค้ายา เพียงแต่จำหน่ายให้กับเพื่อนฝูงที่ติดยาด้วยกัน เมื่อเพื่อนถูกจับก็เลยพาดพิงมาถึง ตนเองก็เลยถูกจับในฐานะผู้ค้า ส่วนเพื่อนก็รอดตัวไป ถูกดำเนินคดีในฐานะผู้เสพ รวมทั้งถูกกันตัวไว้เป็นพยานทำให้ได้รับการลดหย่อนผ่อนโทษ

เยาวชนที่พัฒนาตนเองขึ้นมาเป็นผู้ค้ายา เมื่อสามารถทำได้หลายครั้ง รอดพ้นการจับกุมได้หลายครา อินทรีย์ก็จะมีความแก่กล้า จิตใจก็ฮึกเหิม จากเดิมที่หวังเพียงมียาใช้โดยไม่ต้องออกเงินเอง ก็กลายมาเป็นมุ่งค้ายาเพื่อแสวงหาความมั่งคั่ง หาซื้ออาวุธปืนมาไว้ป้องกันตัวและต่อสู้เจ้าหน้าที่ พวกเขามีความเชื่อว่า “โดนตำรวจจับเรามีเงินเราก็เคลียร์ได้” “ก็ 3 แสน 5 แสนก็จ่ายไป” การปราบปรามยิ่งทำให้ยาเสพติดขายได้ราคา พวกเขาบอกว่า “อย่างในยุคทักษิณเนี้ย ยาราคาดีมาก ยิ่งจับราคายิ่งแพง”

การกระทำความผิดของผู้ต้องขังกลุ่มนี้จึงเป็นเพราะขณะกระทำความผิดนั้นอายุยังน้อย ไม่รู้ถึงโทษที่รุนแรงของข้อหาในฐานะที่เป็นผู้ค้า ถือครองยาจำนวนมากเพราะไม่อยากไปซื้อบ่อย ต้องการปริมาณยาให้ใช้ได้นานที่สุด แล้วบางคนก็ขายต่อ ส่วนหนึ่งก็เพราะติดยาขาดสติยั้งคิด เมื่อรอดคุก ก็จึงพัฒนาเป็นผู้ค้าเต็มตัว ประกอบกับความเชื่อที่ว่ามีเงินสามารถเคลียร์ได้ ทำให้พวกเขากระทำการด้วยความฮึกเหิม

6) การกระทำความผิดซ้ำของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มนี้มีความเห็นว่า ผู้ต้องขังในลักษณะเดียวกับพวกตน (ผู้เสพที่ถูกดำเนินคดีในฐานะผู้ค้า) จะหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำไม่เกิน 2% สาเหตุประการหนึ่งมาจากผู้ต้องขังไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมภายนอก งานราชการไม่รับผู้เคยมีประวัติต้องขังเข้าทำงาน ผู้ต้องขังเพิ่งพ้นโทษคนหนึ่ง เคยศึกษาในสาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ได้รับการพิจารณาให้เข้าทำงานในบริษัทแห่งหนึ่งในฐานะโปรแกรมเมอร์ แต่เมื่อทางบริษัททราบภายหลังว่าเขาเคยต้องขัง ก็ถูกให้ออกทันที วงการที่ให้การต้อนรับพวกเขามากที่สุดก็คือวงการบันเทิงในยามราตรี ซึ่งก็คือการหวนกลับสู่เส้นทางเดิมที่พวกเขาเคยหลงเดินไป

อีกประการหนึ่งคือ ไม่ได้รับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเหมือนที่สมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ได้รับ โดยเฉพาะผู้ที่ต้องโทษไม่นาน (1-2 ปี) ยังไม่พ้นวัยคะนองของเยาวชน ยังไม่รู้ซึ้งถึงความทุกข์ยากของการสิ้นอิสรภาพ ยังไม่สำนึกถึงความระทมขมขื่นของครอบครัวและญาติมิตร ต่อเมื่อติดซ้ำและติดนานขึ้น จึงเริ่มรู้จักคิด รู้ซึ้งถึงความทรมานน่าเบื่อหน่ายของห้องขัง เริ่มเห็นน้ำตาแห่งความทุกข์โศกของญาติมิตร เมื่อได้รับการฝึกอบรมบางด้านจากทัณฑสถาน โดยเฉพาะถ้าได้เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE ก็จะเห็นคุณค่าของตนเอง สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ แม้สังคมภายนอกจะเดียดฉันท์

4. <u>การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน</u>

องค์ประกอบในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ประกอบด้วย 1) กองทุนในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 2) กรรมการผู้ดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 3) การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 4) การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน และ 5) การเข้าร่วมการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

1) กองทุนในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ทัณฑสถานได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE ไม่มากนัก เช่น ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิงได้รับงบประมาณเพื่อการนี้ในปีงบประมาณ 2558 จำนวน 56,000 บาท และในปี 2559 ได้รับ 27,500 บาท ซึ่งไม่เพียงพอที่ดำเนินกิจกรรมของชมรมได้อย่างเต็มรูปแบบ ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลางในปี 2559 ได้รับงบประมาณจัดสรรมาให้ 500,000 บาท แต่งบประมาณส่วนนี้อยู่ในโครงการชุมชนบำบัด แม้ชมรม

จะได้รับการแบ่งสันปันส่วนมาให้บ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็ต้องใช้ไปในโครงการชุมชนบำบัด ทางทัณฑสถานต้องอาศัยเงินนอกงบประมาณซึ่งทางทัณฑสถานสามารถหามาได้จากการดำเนินกิจกรรมของทัณฑสถานเอง ชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานไม่มีกิจกรรมหาทุน ถ้าจะมีต้องทำเป็นโครงการและต้องได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี เพราะเจ้าหน้าที่จะต้องเป็นผู้นำของเหล่านั้นออกมาจำหน่ายนอกเรือนจำ ส่วนการรับบริจาคจากเอกชนนั้นต้องเป็นไปตามระเบียบของทัณฑสถาน ส่วนใหญ่มักจะได้รับเป็นข้าวของสิ่งใช้และอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม

2) กรรมการผู้ดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

กรรมการผู้ดำเนินกิจกรรมของทัณฑสถานแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเจ้าหน้าที่ และส่วนของผู้ต้องขัง ส่วนของเจ้าหน้าที่นั้นดำเนินในกิจกรรมเหล่านี้

- การนำเสนอโครงการเพื่อการพิจารณาอนุมัติ ทุกโครงการที่จะทำในทัณฑสถานจะต้องรับอนุมัติจากผู้อำนวยการ บางโครงการอาจจะต้องเสนอขออนุมัติในระดับกรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขอบเขตในการทำกิจกรรมนั้นอยู่ในอำนาจของผู้ใด
- เป็นผู้ประสานงานและบริหารโครงการ เจ้าหน้าที่จะต้องเป็นผู้ติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่อื่นๆ ภายในองค์กร และกับผู้ให้การสนับสนุนนอกองค์กร ในการดำเนินโครงการนั้นๆ เช่น การจัดตารางเวลา การขออนุมัติใช้สถานที่ การขออนุมัติเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง การจัดหาวิทยากร การรับการสนับสนุนจากภายนอก เป็นต้น
- เป็นผู้คัดสรรผู้ต้องขังที่เหมาะสมมาเป็นแกนนำในการดำเนินกิจกรรมของชมรม และเป็นผู้อนุมัติให้ผู้ต้องขังอื่นๆ ได้เข้ามาเป็นสมาชิก
- เป็นผู้ดูแลจัดการการทำกิจกรรมนอกทัณฑสถาน ไม่ว่ากิจกรรมนั้นๆ จะมีผู้ต้องขังเข้าร่วมด้วยหรือไม่ เช่น การประกวดพื้นที่นำเสนอผลงาน การแข่งขันระหว่างทัณฑสถานด้วยกัน เป็นต้น
- บางโครงการเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เอง เช่น การจัดให้ผู้ต้องขังมีโอกาสพบปะกับครอบครัวในบรรยายกาศที่ผ่อนปรน เป็นต้น

ในส่วนของผู้ต้องขังนั้นจะประกอบด้วยแกนนำกับสมาชิก แกนนำจะมาจากการคัดสรรของเจ้าที่ ส่วนสมาชิกมาจากการชักชวนของแกนนำ โดยมีการดำเนินกิจกรรมเหล่านี้

- แกนนำจะทำหน้าที่เป็นผู้ประชาสัมพันธ์และชักชวนให้ผู้ต้องขังเข้ามาเป็นสมาชิกของชมรม ไม่ว่าจะด้วยการนำเสนอในขณะทำกิจกรรมรวมหมู่ เช่น ในการปฐมนิเทศสำหรับผู้ต้องขังที่เข้ามาใหม่ เป็นต้น หรือจะเป็นการพูดคุยส่วนตัวในแดนขัง
- แกนนำจะเป็นผู้นำกิจกรรมที่เรียกรวมกันเป็น “ร้องเล่นเต้นวาด” และต้องเฟ้นหาสมาชิกหรือผู้ต้องขังอื่นที่มีความถนัดในกิจกรรมเหล่านี้มาเข้าร่วม รวมทั้งการวางตัวผู้สืบทอดในกรณีที่ตนจะพ้นโทษ
- ร่วมกันจัดการแสดงในกิจกรรมของกลุ่มตน โดยการจัดสรรของเจ้าหน้าที่
- ร่วมกันทำกิจกรรมรวมหมู่ของชมรม เช่น การทำโปสเตอร์เพื่อเข้าประกวด เป็นต้น

การดำเนินงานของทั้งเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง เป็นการทำงานด้วยจิตอาสา สำหรับเจ้าหน้าที่เป็นการเพิ่มภาระงานโดยไม่ได้เพิ่มค่าตอบแทน สำหรับผู้ต้องขังไม่ได้รับสิทธิพิเศษเพิ่มเติมใดๆ นอกจากได้ทำกิจกรรมที่ตนพึงพอใจ

3) การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ทัณฑสถานมีระเบียบข้อจำกัดมากมาย ทั้งในเรื่องการรับการสนับสนุนจากภายนอก การนำกิจกรรมเข้าสู่ทัณฑสถาน การทำกิจกรรมในทัณฑสถาน การติดต่อสื่อสารทั้งจากภายนอกและในหมู่ผู้ต้องขังด้วยกัน การเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง ตลอดจนการนำผู้ต้องขังมาทำกิจกรรมนอกทัณฑสถาน การดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานจึงไม่อาจดำเนินการได้เต็มที่

การก่อตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการ จากนั้นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะได้รับการฝึกอบรมในการดำเนินกิจกรรมของชมรม เพื่อจะมาเป็นผู้บริหารชมรม แล้วเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมายก็จะไปคัดสรรผู้ต้องขังในแต่ละแดนมาเป็นแกนนำ แกนนำจะได้รับการฝึกอบรมเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ แล้วทั้งสองฝ่ายก็มาร่วมกันคิดโครงการเพื่อการเผยแพร่และหาสมาชิก โดยแกนนำเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม และเจ้าหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน

กิจกรรมในลำดับแรกที่กระทำคือการเผยแพร่ชมรมให้ผู้ต้องขังได้รู้จัก และวิธีการที่เข้ามาเป็นสมาชิก โดยจะใช้โอกาสที่มีการทำกิจกรรมรวมหมู่ เช่น การปฐมนิเทศผู้ต้องขังใหม่ ในการเผยแพร่ โดยแกนนำเป็นผู้เตรียมการในการนำเสนอ ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาสาระ เมื่อได้รับความสนใจจากผู้ต้องขังแล้ว แกนนำในแต่ละแดนจึงค่อยติดตามชักชวนให้ผู้ต้องขังในแดนของตนเข้ามาเป็นสมาชิก

กิจกรรมในลำดับต่อไปคือการจัดทำโครงการในกิจกรรม “ร้องเล่นเต้นวาด” โดยเฟ้นหาผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำกิจกรรมในแต่ละโครงการจากในหมู่แกนนำก่อน ถ้าไม่มีก็ต้องไปเฟ้นหาในหมู่ผู้ต้องขัง โน้มน้าวให้เข้ามาเป็นสมาชิกและมาเป็นผู้นำกิจกรรม แล้วจัดทำเป็นโครงการให้เจ้าหน้าที่นำเสนอเพื่อขออนุมัติ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วเจ้าหน้าที่ก็ต้องประสานงานในการจัดหาสถานที่และอุปกรณ์ ตลอดจนวิทยากรในการฝึกอบรม จากนั้นจึงชักชวนให้ผู้ต้องขังอื่นๆที่สนใจมาเข้าร่วมทำกิจกรรม

กิจกรรม “ร้อง” คือ การร้องเพลงประกอบดนตรี อุปกรณ์สำคัญคือเครื่องดนตรีที่มีราคาพอสมควร บางทัณฑสถานที่มีวงดนตรีของตนเองอยู่แล้ว ก็เสนอโครงการเป็นการขับร้องหมู่ประสานเสียง บางทัณฑสถานก็เลยเสนอโครงการนำวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงเป็นเครื่องดนตรีบ้าง หัวใจสำคัญของกิจกรรมนี้คือการร้องเพลงให้เข้ากับจังหวะดนตรี จึงจำเป็นต้องมีมืออาชีพมาให้การฝึกอบรมบ้าง กิจกรรมนี้รวมถึงการแต่งเพลงด้วย

กิจกรรม “เล่น” หมายถึงการเล่นกีฬา ซึ่งรวมไปถึงการบริหารร่างกายด้วย อุปกรณ์กีฬานั้นจัดหาได้ง่าย ขอรับการสนับสนุนก็ไม่ยาก บางอย่างก็ทำเองได้ เช่น หลอมปูมหรือสกัดเหล็กมาเป็นอุปกรณ์บริหารร่างกาย เป็นต้น กิจกรรมด้านนี้เป็นการมุ่งเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา กิจกรรมด้านนี้หาวิทยากรได้ไม่ยากนัก เพียงแต่กีฬาบางชนิดอาจต้องลดขนาดลงเพื่อความเหมาะสม

กิจกรรม “เต้น” หมายรวมถึงการออกท่าลีลาทุกชนิดไปจนถึงการเล่นละครทุกรูปแบบ เป็นความสนุกสนานและได้แสดงออกอย่างเต็มที่ ส่วนประกอบที่สำคัญของกิจกรรมนี้คือเรื่องของเสื้อผ้าหน้าผม ในการฝึกซ้อมอาจยังไม่มีความจำเป็น แต่เมื่อนำออกแสดงก็เป็นสิ่งที่ละเลยไม่ได้ ในทัณฑสถานที่มีการฝึกอาชีพด้านการเย็บปักถักร้อยก็คงพอจะช่วยกันจัดทำเสื้อผ้าได้ ส่วนเรื่องของหน้าผมก็ต้องอาศัยเจ้าหน้าที่หรือผู้ต้องขังที่มีทักษะช่วย กิจกรรมด้านนี้เน้นที่ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์

กิจกรรม “วาด” ก็คือการหัดวาดภาพระบายสี กิจกรรมนี้หาอุปกรณ์ได้ง่าย วิทยากรก็หาได้ไม่ยาก การประกวดก็ทำได้ง่ายโดยคนวาดก็ไม่ต้องไปนำเสนอด้วยตนเอง วัตถุประสงค์ก็เพื่อใช้ศิลปะมากล่อมเกลาจิตใจให้อ่อนโยนและมั่นคงขึ้น

สำหรับกิจกรรมที่ต้องมีการแสดง ทางทัณฑสถานต้องจัดให้มีโครงการพิเศษที่เป็นการทำกิจกรรมรวมหมู่แบบผ่อนปรน เช่น เที่ยงวันหรรษา หรือเป็นการแสดงในโอกาสพิเศษ เพื่อให้ผู้ฝึกซ้อมเหล่านี้ได้แสดงออกให้ผู้ต้องขังทั่วไปได้ชม หรืออาจรวมถึงผู้ที่มาเยี่ยมชมทัณฑสถานเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งจัดให้มีการแข่งขันระหว่างเรือนจำด้วยกันด้วย เป็นการสร้างกำลังใจให้กับผู้ดำเนินกิจกรรม ขณะเดียวกันก็เป็นการสร้างกระแสให้ผู้ต้องหาอื่นๆ หันมาให้ความสนใจกับกิจกรรมของชมรม

หลังจากที่การดำเนินกิจกรรมของชมรมทำให้เหล่าแกนนำและสมาชิกของชมรมมีพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น ทางเจ้าหน้าที่ก็จะจัดให้พวกเขาได้มีโอกาสพบปะกับครอบครัวในบรรยายกาศที่ผ่อนปรน เพื่อเสริมสร้างกำลังใจให้พวกเขายืนหยัดพัฒนาตนเองต่อไป พร้อมกับนั้นก็ให้ครอบครัวของพวกเขาได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของพวกเขา จะได้เตรียมพร้อมที่จะรับคนดีกลับสู่สังคม

เปิดโอกาสให้พวกเขาได้ออกมาข้างนอกบ้าง โดยจัดเป็นโครงการบำเพ็ญประโยชน์ เช่น ไปปรนนิบัติดูแลคนชราในสถานสงเคราะห์คนชรา ตัดผมให้ เลี้ยงอาหาร รวมทั้งการจัดการแสดงเพื่อความบันเทิง ร่วมเล่นในกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อสร้างความสุขให้คนเหล่านั้น และทำให้เห็นคุณค่าในตนเอง หรืออาจจะได้เข้าไปจัดการแสดงในสถานศึกษาบ้าง ก็สุดแล้วผู้ดูแลสถานที่เหล่านั้นจะให้ความยินยอม ส่วนใหญ่ก็จะเป็นสถานที่ที่อยู่ในพื้นที่ข้างเคียง เพื่อจะได้ทำกิจกรรมแบบไปกลับได้ในเวลาวันเดียว

กิจกรรมสุดท้ายคือการรวบรวมผลงานทั้งหมดจัดทำเป็นโปสเตอร์ เพื่อใช้ในการตกแต่งพื้นที่แสดงผลงาน สมาชิกของชมรมทุกคนจะมาช่วยกันจัดทำ ทั้งในด้านของการเตรียมเนื้อหา การจัดรูปแบบนำเสนอ แล้วเจ้าหน้าที่จะเป็นคนนำไปติดตั้งเพื่อการประกวด และเป็นผู้ดูแลตลอดระยะที่มีการจัดการประกวดนั้น

4) การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

สถานที่เป็นปัญหามากที่สุดในการดำเนินกิจกรรมภายในทัณฑสถาน เพราะทัณฑสถานเป็นที่กักขังนักโทษ จึงไม่ได้ออกแบบมาให้มีพื้นที่เพื่อทำกิจกรรม ทั้งยังมีปัญหานักโทษล้นคุก จึงไม่อาจกันพื้นที่บางส่วนออกมาทำกิจกรรมได้ จึงใช้วิธีแยกแดน ให้แดนใดแดนหนึ่งเป็นแดนของชมรม TO BE NUMBER ONE จัดสรรพื้นที่ภายในแดนนั้นให้รองรับการทำกิจกรรม แล้วให้ผู้ต้องขังที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นมารวมกันอยู่แดนนี้ เพื่อจะได้มีเวลาฝึกซ้อมร่วมกัน ส่วนสมาชิกชมรมคนอื่นๆที่ไม่ได้เข้าร่วมในกิจกรรมใดๆ ก็ให้อยู่ในแดนเดิมต่อไป เมื่อประสงค์จะรวมกันเพื่อกิจกรรมพิเศษใดๆ ก็ค่อยประกาศเรียกตัวกันมา

สมาชิกชมรมจะได้รับแจกเสื้อของชมรม เป็นเสื้อสีดำมีตราสัญลักษณ์ ซึ่งทุกคนจะใส่ในโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ เพื่อบอกกล่าวให้ทุกคนรู้อย่างภาคภูมิใจว่า เราคือสมาชิกของชมรม ส่วนอุปกรณ์หรือข้าวของเครื่องใช้ในการแสดง ตลอดจนเสื้อผ้าหน้าผม ทางทัณฑสถานใช้ทุนของตนในการจัดหามาบ้าง มีผู้บริจาคให้มาบ้าง ส่วนใดที่สมาชิกทำกันเองได้ก็ช่วยกันทำ ทุกคนทำงานด้วยใจรัก เพราะสมาชิกชมรมไม่ได้รับสิทธิพิเศษอื่นใด นอกจากการได้รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมเท่านั้น ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกับชมรมอื่นๆ อาจได้รับปันผลพิเศษ ถ้าชมรมของเขาสามารถทำรายได้ใดๆ ให้เกิดขึ้น

5) การเข้าร่วมการประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

กิจกรรมการประกวดที่ทางทัณฑสถานเข้าร่วมคือการจัดพื้นที่แสดงผลงาน ด้านอื่นๆ นั้นไม่ได้เข้าร่วม เช่น การประกวดไอดอลทางทัณฑสถานไม่อาจจะคัดคนออกมาได้ แม้บางคนจะดูแววที่จะพัฒนาได้ ทางทัณฑสถานก็ไม่อาจทุ่มเทให้เขาได้รับการฝึกซ้อมเป็นพิเศษได้ จึงไม่มีคนที่จะนำเสนอเข้าแข่งขันได้ การประกวดส่วนใหญ่จะทำกันเป็นการภายใน แข่งขันกันเอาสนุกและผ่อนคลาย ไม่ได้มุ่งผลที่แพ้ชนะ

5. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

สำหรับยุทธศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานนั้น ไม่ต่างจากชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทอื่นมากนัก โดยประกอบด้วย 1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน และ 3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ผู้ต้องขังในทัณฑสถานส่วนใหญ่จะรู้ซึ้งถึงพิษภัยและโทษทัณฑ์ของยาเสพติดอยู่แล้ว การรณรงค์ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 นี้จึงไม่ใช่ทำให้พวกเขามาสนใจในปัญหานี้ แต่ต้องทำให้พวกเขาเข้าใจว่า การเข้าร่วมกับชมรม TO BE NUMBER ONE คือหนทางที่จะทำให้พวกเขาละเลิกจากยาเสพติดได้อย่างสมบูรณ์ ชี้ให้พวกเขาเห็นว่าการเข้าร่วมกับชมรมนั้นเป็นการทำเพื่อผลประโยชน์ของตัวเขาเอง

- เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ชีวิตในทัณฑสถานมีแต่ความจำกัดและเคร่งเครียด การมีกิจกรรมที่ผ่อนคลายให้ได้ทำบ้าง ย่อมจะทำให้ชีวิตดูมีความสดใสขึ้นบ้าง
- ให้กล้าแสดงออกในสิ่งที่ควร กิจกรรมประเภท “ร้องเล่นเต้นวาด” เป็นการแสดงออกที่สังคมให้การยอมรับ ยิ่งถ้าฝึกฝนจนสามารถแสดงออกได้ดี ก็ยังสามารถยึดเป็นอาชีพได้ในอนาคต
- กิจกรรมเหล่านี้อาจสามารถดึงศักยภาพที่ซ่อนเร้นอยู่ให้ปรากฏออกมาได้ บางคนอาจมีพรสวรรค์ในกิจกรรมเหล่านี้ แต่ขณะอยู่ข้างนอกนั้นไม่มีโอกาสได้ฝึกฝน เมื่อได้รับโอกาสก็สามารถพัฒนาให้ความสามารถทางด้านนี้โดดเด่นออกมาได้
- กิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่กล่อมเกลาจิตใจผู้คนให้อ่อนโยนมีกำลังใจ ตลอดจนทำให้มีความหวังในอนาคต ผู้ต้องขังเหล่านี้ติดคุกแต่อายุยังน้อย ถึงจะต้องโทษหลายปี เมื่อพ้นโทษก็ยังอยู่ในวัยหนุ่มสาว ยังต้องใช้ชีวิตในสังคมภายนอกอีกนาน การได้รับการฝึกฝนเช่นนี้จะช่วยให้พวกเขายืนหยัดอยู่ในสังคมแบบคนดีๆ ได้
- การเข้าร่วมกิจกรรมกับชมรม TO BE NUMBER ONE สำหรับผู้ต้องขังจึงมีแต่ได้กับได้ ขณะยังอยู่ภายในก็จัดเป็นนักโทษชั้นดี มีโอกาสลดโทษหรือได้รับสิทธิพิเศษอื่นๆ พ้นโทษออกมาก็เหมือนมีประกาศนียบัตรรับรองความเป็นคนดี มีโอกาสทำงานในสังคมภายนอกมากขึ้น

2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 นี้คือหัวใจสำคัญของการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ในทัณฑสถานยังอยู่ในวัยเยาวชน พ้นโทษออกไปแล้วก็ยังต้องใช้ชีวิตต่อไปอีกหลายสิบปี การเป็นอดีตผู้ต้องขังเป็นเสมือนหนึ่งมีตราบาปติดตัว เราไม่อาจบังคับให้สังคมภายนอกให้โอกาสกับพวกเขา แต่เราต้องทำให้สังคมภายนอกยอมรับว่า สมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ได้รับการฝึกอบรมที่เพียงพอ และพร้อมแล้วที่จะเป็นคนดีของสังคม สิ่งสำคัญก็คือ เราต้องทำให้สมาชิกของชมรมยอมรับในกฎเกณฑ์ของสังคม และเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อให้เขาจะได้มีกำลังใจในการยืนหยัดในสังคมต่อไป

กลุ่มแกนนำคือเป้าหมายกลุ่มแรก เพราะกลุ่มนี้เป็นกลุ่มได้รับการคัดสรรมาแล้วว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมในการพัฒนา ทักษะประการแรกที่จะฝึกอบรมให้กับพวกเขาคือภาวะผู้นำ หลังจากฝึกอบรมให้พวกเขามีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและการดำเนินกิจกรรมของชมรมแล้ว ก็มอบหมายให้พวกเขาคิดสร้างสรรค์กิจกรรมในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ชมรม และวิธีการที่จะชักชวนผู้ต้องขังคนอื่นๆ ให้มาเป็นสมาชิก โดยให้พวกเขาคิดทั้งรูปแบบเนื้อหา และวิธีการ

หลังจากนั้นก็มาคิดในเรื่องของกิจกรรมที่จะทำร่วมกับสมาชิก โดยมาพิจารณากันว่าในกิจกรรมประเภท “ร้องเล่นเต้นวาด” นั้น มีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมอะไรบ้างที่กลุ่มของตนสามารถดำเนินการได้ หรือสามารถหาคนมาช่วยดำเนินการได้ กิจกรรมเหล่านี้ต้องมีคนนำกิจกรรม แล้วจึงหาสมาชิกมาเข้าร่วม ยึดหลักการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ สมาชิกทุกคนในกลุ่มกิจกรรมจะช่วยกันคิด ฝึกฝนและพัฒนา เจ้าหน้าที่อาจเรียนเชิญวิทยากรจากภายนอกให้มาช่วยฝึกอบรมเสริมทักษะบ้าง ช่วยแก้ทิศปรับทางให้เข้ากับหลักวิชาการบ้าง แต่เมื่อมีการนำออกแสดงต่อหน้าคนอื่นๆ พวกเขาต้องคิดสร้างสรรค์การแสดงทั้งหมดนั้นด้วยตัวเอง

การมีผู้คนมาอยู่รวมกันทำกิจกรรม ทั้งยังเป็นคนที่ไม่ค่อยควบคุมอารมณ์ตนเองด้วยแล้ว โอกาสที่จะกระทบกระทั่งกันมีมากทีเดียว ทักษะอีกประการหนึ่งที่กลุ่มแกนนำต้องฝึกคือทักษะในการแก้ไขความขัดแย้งในกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้คู่ขัดแย้งได้อยู่ด้วยกัน พูดจาปรับความเข้าใจกัน ละลายพฤติกรรมเข้าหากัน ถ้ายังแก้ไขไม่ได้ก็เปิดเวทีให้เผชิญหน้ากันอย่างเป็นทางการ จนกว่าคู่ขัดแย้งจะเลิกรากันไปเอง ซึ่งก็ได้ผลเป็นอย่างดี เพราะความขัดแย้งเหล่านี้มักเป็นความขัดแย้งที่เกิดจากอารมณ์ชั่ววูบ ความไม่ลงรอยทางความคิดบางอย่าง ไม่ใช่ความโกรธแค้นขุ่นเคืองอะไรกันมากมาย

ในเรื่องของการชักชวนให้ผู้ต้องขังอื่นๆเข้ามาเป็นสมาชิกนั้น ใช้วิธีปรับทุกข์ผูกมิตรเป็นหลัก เพราะไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องไปย้ำถึงโทษทัณฑ์และเภทภัยของยาเสพติดอีกแล้ว การเป็นผู้ต้องขังที่ต้องใช้ชีวิตในคุกเป็นสิบปีนั้นเพียงพอให้พวกเขารู้ซึ้งอยู่แล้ว สิ่งที่พวกเขาต้องเผชิญอยู่ทุกวันคือความทุกข์และความอ้างว้าง พวกเขาต้องการคนที่จะพูดคุยปรับทุกข์ฉันเพื่อนฝูงมากกว่าคนที่จะมาให้การอบรมสั่งสอน ซึ่งเป็นเหมือนการมาเน้นย้ำซ้ำเติมและกล่าวโทษเสียดแทงพวกเขา สมาชิกส่วนใหญ่ของชมรมจึงเข้ามาด้วยความรู้สึกอยากมีเพื่อน และได้ทำอะไรแก้เหงาบ้าง

สาระของกิจกรรมต่างๆ เช่น การร้องรำทำเพลง การเล่นกีฬาออกกำลังกาย การฝึกวาดรูประบายสี เหล่านี้เป็นเพียงช่องทางให้สมาชิกได้มาทำอะไรร่วมกันเท่านั้น “ในทัณฑสถานไม่มีศูนย์เพื่อนใจฯ เพราะไม่มีพื้นที่และเวลา” ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งบอกเช่นนี้ การดำเนินกิจกรรมจึงดำเนินตามกระบวนการที่เรียกว่า “ปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ไขปัญหา พัฒนา EQ (วุฒิภาวะทางอารมณ์)” ส่วนสำคัญอยู่ที่การสร้างความสัมพันธ์ฉันมิตรให้เกิดขึ้น ขจัดความรู้สึกที่โดดเดี่ยวอ้างว้างให้หมดไป ทำให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง ปรับพื้นฐานทางอารมณ์ให้มั่นคงเพื่อต่อสู้ชีวิตต่อไป

สมาชิกของชมรมส่วนใหญ่จะผ่านกระบวนการปรับทุกข์มาแล้ว แต่ในระหว่างดำเนินกิจกรรมก็อาจจะมีความทุกข์อีก เช่น ยังมีความเขินอายในการแสดงออก ก็ให้กำลังใจปลุกเร้ากันไป กระบวนการสร้างสุขจะอยู่ที่การฝึกซ้อมที่ผ่อนคลายสนุกสนาน และการได้สร้างสุขให้กับเพื่อนผู้ต้องขังเมื่อนำการแสดงออกโชว์ ส่วนการแก้ไขปัญหานั้น ถ้าเป็นปัญหาส่วนตัวก็ผ่านกระบวนการปรับทุกข์สร้างสุข ถ้าเป็นปัญหาความขัดแย้งก็ด้วยการเผชิญหน้าหาทางแก้ไขร่วมกัน การพัฒนา EQ คือผลสัมฤทธิ์ที่มุ่งหวัง เมื่อได้ผ่านการดำเนินกิจกรรมและกระบวนการเสริมต่างๆ แล้วจะทำให้สมาชิกมีอารมณ์ที่มั่นคงขึ้นและเห็นคุณค่าในตนเอง

ความสัมพันธ์ฉันเพื่อนเป็นเพียงความสัมพันธ์ตามโอกาสที่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ แม้บางคนจะมีความยั่งยืนก็ไม่มีความผูกพันใกล้ชิดเหมือนความสัมพันธ์ในครอบครัว จะให้คนหลงผิดคนหนึ่งกลับตัวกลับใจได้อย่างหมดจดนั้น ต้องทำให้เขาตระหนักถึงความรักความผูกพันของครอบครัว และรู้ว่าบ้านคือปราการด่านสุดท้ายที่เขาจะหวนกลับมาหลบเลียบาดแผลแห่งสงครามชีวิตได้ กิจกรรมที่เสริมในยุทธศาสตร์ข้อที่ 2 นี้ก็คือ

การสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในครอบครัวของพวกเขา โดยให้พวกเขาได้พบปะกับครอบครัวในบรรยากาศที่ผ่อนปรน เพื่อพวกเขาจะได้แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น และครอบครัวของพวกเขาก็จะได้ชื่นชมยินดีกับสิ่งดีๆ เหล่านั้น เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่กันและกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งเปิดเผยความรู้สึกว่า “ผมเห็นน้ำตาของพี่ผม แม่ผม เค้าร้องไห้ ผมไม่รู้เค้าจะมีเวลาอยู่กับผมเท่าไหร่ ถ้าผมทำตัวเหมือนเดิม กลับไปสังคมเดิมๆ ทำตัวเหมือนเดิม ผมว่าผมคงไม่มีเวลาให้เค้า” ความตระหนักในความทุกข์ของคนในครอบครัวนั่นแหละที่จะช่วยให้คนเหล่านี้เกิดจิตสำนึกขึ้นมาได้ และเมื่อถามว่าครอบครัวรู้สึกอย่างไรบ้างกับการเปลี่ยนแปลงของตน ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งตอบว่า “สำหรับหนูมีนะคะ เขาบอกว่าหนูไม่เคยทำอะไรที่มีสาระแบบนี้ แม่ก็ดีใจค่ะ เพราะว่าที่ผ่านมา หนูไม่เอาไหนเลย ไม่เอาอะไรเลย” การได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นนั่นแหละที่จะลดความทุกข์ระทมของครอบครัวลงได้

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งมีความมุ่งหวังว่าเมื่อพ้นโทษออกไปแล้ว “อยากทำบล็อกที่เล่าเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในนี้ว่ามันเป็นอย่างไร มันท้อ เครียด หมดหวังยังไง แต่พอเรามาทำกิจกรรม มันทำให้เราหลุดจากตรงนั้นได้ อยากบอกให้คนนอกรู้ว่า ข้างในมันไม่ได้มืดดำไปทั้งหมด มันมีเสียงหัวเราะ มันมีแสงสว่างเหมือนกันนะ” เขายังให้ความเห็นต่อไปอีกว่า “ผมเลยอยากบอกประสบการณ์ว่า ข้อผิดพลาดของเราคืออะไร ทำไมต้องมาอยู่ที่นี้ อยากให้น้องข้างนอกที่ติดยาได้รู้ว่าในนี้เป็นอย่างไร บอกข้อผิดพลาดที่ผ่านมา บอกแสงสว่างที่เราพัฒนาได้ บอกแรงบันดาลใจที่เราได้จากในนี้ การเอาชีวิตรอด อยากให้เขาเห็น ทำไมเรายิ้มได้ หัวเราะได้” ขณะเดียวกันเขาก็มีความกังวลว่า “แต่บางทีถ้าเราพูดเรื่องดีๆ ที่เกิดขึ้นในคุก ก็ไม่รู้ว่าจะเป็นดาบสองคมหรือเปล่า” แสดงให้เห็นว่าเขามีความรู้สึกที่อยากแบ่งปัน ขณะเดียวกันก็ไม่อยากให้มีผลที่ไม่ดีเกิดขึ้น

ภูมิคุ้มกันทางจิตใจนี้ถูกสร้างโดยอาศัยการทำกิจกรรมเป็นเครื่องมือ ทำให้พวกเขามีเพื่อนมีสังคมที่เข้าใจซึ่งกันและกัน ได้ฝึกทักษะจนเห็นถึงคุณค่าของตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าเปลี่ยนแปลงตนเอง สุดท้ายอาศัยสายใยแห่งความสัมพันธ์ของครอบครัวเหนี่ยวรั้งให้พวกเขามั่นคงในเส้นทาง ไม่หลงผิดและกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเป็นกิจกรรมที่ชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานดำเนินการได้ยากที่สุด เพราะมีระเบียบข้อบังคับจำกัดไว้มากมาย ส่วนใหญ่จึงเป็นการสานเครือข่ายภายในกรมราชทัณฑ์ด้วยกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ประกวดแข่งขันกันเอง

สมาชิกที่พ้นโทษส่วนหนึ่งได้ร่วมกันจัดทำเพจขึ้นบนเครือข่ายสังคม ใครที่พ้นโทษออกไปก็สมัครเข้ากลุ่มได้ เป็นพื้นที่ติดต่อสัมพันธ์ของกลุ่ม ปรึกษาหารือ และเป็นแหล่งบอกต่อเรื่องการงาน

ในยุทธศาสตร์ที่ 3 นี้ ทัณฑสถานไม่สามารถตั้งตนเป็นแม่ข่ายได้เลย เพราะขาดทั้งกำลังคนที่จะไปทำ และขาดทั้งงบประมาณในการดำเนินการ เป็นได้แค่ลูกข่ายของชมรม TO BE NUMBER ONE ของที่อื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชมรม TO BE NUMBER ONE ของสถานประกอบการ ที่คอยให้การสนับสนุนทั้งในด้านวิทยากรหรือผู้นำกิจกรรม และอุปกรณ์ เสื้อผ้า อาหารและขนม

โอกาสที่ขยายเครือข่ายได้คือการขยายเครือข่ายเข้าสู่ชุมชน โดยผ่านความสัมพันธ์ของผู้ต้องขังกับครอบครัว เมื่อครอบครัวผู้ต้องขังเห็นการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีของผู้ต้องขัง และรู้ว่ามาจากการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE บางครอบครัวก็อยากจะนำกิจกรรมนี้ไปเผยแพร่ในชุมชนของตน อย่างไรก็ดีทางทัณฑสถานไม่อาจเข้าไปดำเนินการใดๆ ได้ ต้องส่งผ่านไปให้ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่อยู่นอกทัณฑสถาน เช่น ในสถานประกอบการ เป็นผู้ไปดำเนินการแทน

6. ผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน จะประเมินจาก 1) การประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน 2) สมาชิกผู้ดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน และ 3) กรณีศึกษาความสำเร็จของชมรม TO BE NUMBER ONE เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา

1) การประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

การประกวดที่ทางทัณฑสถานเข้าร่วมคือการจัดพื้นที่แสดงผลงาน แกนนำและสมาชิกของชมรมเป็นผู้เตรียมการและจัดทำ เจ้าหน้าที่เป็นคนนำไปจัดแสดง ส่วนกิจกรรมประกวดภายในนั้น จะใช้วิธีส่งผลงานไปเข้าร่วมการประกวด กิจกรรมนอกนั้นไม่อาจทำได้ เนื่องจาก

- ขาดเงินทุนในการดำเนินการ ทัณฑสถานได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้น้อยมาก อีกทั้งไม่สามารถจัดกิจกรรมเพื่อหาทุนโดยตรง ต้องคอยรับการบริจาคจากเอกชน ถ้ามีหน่วยงานเอกชนที่กำลังความสามารถอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง และยินดีให้การสนับสนุน ก็ถือเป็นความโชคดีของทัณฑสถานแห่งนั้น แต่ปัจจัยเหล่านี้เพียงพอสำหรับการดำเนินกิจกรรมภายในสถานที่ ไม่เพียงพอสำหรับกิจกรรมขนาดใหญ่ เช่น การประกวดเต็มรูปแบบ

- ขาดวิทยากรในการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของทัณฑสถานไม่เคยผ่านการฝึกอบรมในการเป็นวิทยากรหรือผู้นำกิจกรรม สิ่งที่รับการฝึกอบรมในเบื้องต้นก็มีเพียงความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการดำเนินกิจกรรมในแบบฉบับของชมรม หลายกิจกรรมจึงต้องพึ่งพาวิทยากรภายนอกที่มีจิตอาสา เพราะทางทัณฑสถานไม่มีค่าตอบแทนให้

- ข้อจำกัดเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายผู้ต้องขัง การเคลื่อนย้ายผู้ต้องขังไม่ว่าจะไปที่ไหน เมื่อไหร่ ด้วยเหตุใด ต้องมีการจัดทำบัญชีตัดโอนที่แจกแจงรายละเอียดครบถ้วน ไม่ว่าการเคลื่อนย้ายนั้นจะมีระยะเวลาสั้นแค่ไหนก็ตาม นอกจากนั้นก็ยังมีปัญหาที่พักค้างอีก เพราะผู้ต้องขังต้องพักภายในเรือนจำเท่านั้น ไม่ใช่จะพักที่ไหนก็ได้ ซึ่งก็ต้องพิจารณาว่าเรือนจำที่จะไปพักค้างนั้นมีศักยภาพที่จะรองรับได้แค่ไหน ไหนจะปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในส่วนของผู้ต้องขังเหล่านั้นอีก จะทำการตัดโอนได้อย่างไร ทั้งหมดนี้ยังไม่ได้รวมถึงมาตรการการรักษาความปลอดภัยที่ต้องดำเนินการตลอดระยะเวลาของการเคลื่อนย้าย

กิจกรรมเกี่ยวกับการประกวดนี้ ถ้ากรมราชทัณฑ์กำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญ ฝ่ายปฏิบัติก็ต้องพยายามจนสุดความสามารถในการดำเนินการ แต่ถ้าให้ฝ่ายปฏิบัติเป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ทางทัณฑสถานก็ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เป็นสำคัญ

2) สมาชิกผู้ดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

สมาชิกของชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมการดำเนินกิจกรรม จะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดในการดำเนินกิจกรรมของชมรม ผู้ต้องขังเมื่อแรกเข้าจะรู้สึกเครียดและว้าวุ่น เนื่องจากไม่เคยคิดว่าต้องติดคุก ไม่เคยเตรียมตัวเตรียมใจเพื่อการนี้ ในทัณฑสถานยังมีระเบียบข้อบังคับมากมาย ต้องใช้เวลาปรับตัวพอสมควร ทั้งยังหวาดระแวงต่อเพื่อนผู้ต้องขัง ทำให้เก็บเนื้อเก็บตัวไม่ค่อยกล้าแสดง ความเป็นนักโทษทำให้ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่คิดว่าจะทำอะไรได้ภายในคุก

โครงการชุมชนบำบัดมุ่งบำบัดรักษาอาการติดยาเสพติด และฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งร่างกายและจิตใจ โดยอาศัยกระบวนการกลุ่มและการปรึกษาหารือภายในกลุ่ม กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ไม่ได้มุ่งการบำบัดรักษา หรือการฟื้นฟูสมรรถภาพ แต่มุ่งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มาร่วมทำกิจกรรมที่บันเทิงรื่นรมย์ กล้าคิดกล้าแสดงออก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการปรับพื้นฐานทางอารมณ์ให้มีความมั่นคง เผื่อว่าเมื่อกลับสู่สังคมภายนอก จะมีกำลังใจยืนหยัดอย่างเป็นคนดีได้ยาวนาน

การเฟ้นหาสมาชิกมาเข้าร่วมชมรมมิได้ใช้หลักการทางวิชาการใดๆ แต่นำตัวกิจกรรมมาเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ เช่น “เล่นดนตรีเป็นหรือเปล่า” “อยากหัดร้องเพลงเต้นรำไหม” และใช้การสมัครเป็นสมาชิกชมรมเป็นเงื่อนไขในการได้โอกาสนั้น จากนั้นก็อาศัยการร่วมกิจกรรมทำให้พวกเขากล้าคิดกล้าแสดงออก เช่น “เธอเก่งนี่ ช่วยสอนคนอื่นบ้างได้ไหม” “ข้างนอกเขาเต้นกันอย่างนี้ เรามาคิดท่าของเราเองบ้างดีไหม” สุดท้ายคือการนำผลงานจากความคิดและการฝึกซ้อมของพวกเขาออกแสดงตามวาระต่างๆ ความบันเทิงเริงรมณ์เพียงเล็กน้อยในสถานกักกัน มันเป็นเสมือนได้ขึ้นสวรรค์กันเลยทีเดียว เรายอมคาดหมายได้ถึงเสียงกรีดร้องชื่นชมที่กระหึ่มทั่วพื้นที่การแสดง และนั่นย่อมสร้างความเชื่อมั่นและการเห็นคุณค่าในตนเองให้กับผู้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรมนั้น

“ก่อนหน้าเราไม่เคยเต้น ก็กังวล กลัว อาย แต่พอมาทำตรงนี้ มันก็ทำให้เวลามันผ่านไปไว ไม่เครียด ไม่คิดมาก บุคลิกก็เปลี่ยนไป เต้นเป็น ไม่อาย รู้สึกภูมิใจ เพราะเวลามีคนข้างนอกมา เราก็จะเป็นตัวโชว์ เต้นโชว์ แต่ไม่เคยได้ออกไปเต้นข้างนอก” ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าว และผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนหนึ่งก็ให้ความคิดเห็นว่า “ก็ทำให้เรากล้าคิด กล้าพูดมากขึ้น เปลี่ยนทัศนคติของเรา แต่ก่อนเรารู้สึกแค่เป็นหน่วยเล็กๆ ในสังคม ถูกสิ่งไม่ดีบดบังทัศนคติ แต่ถ้าข้างนอกให้โอกาส เราก็อยากจะเปลี่ยนแปลงตัวเองอยู่แล้ว”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกกลุ่มหนึ่งให้ความเห็น “ในที่นี้ทำให้เราได้แสดงความสามารถ” “เราเรียนรู้ด้วยตนเองค่ะ” “เรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาตนเองไปเรื่อยๆ” “เราฟังแล้วเราก็แกะ แล้วเราก็จำ” “สิ่งเดียวที่หนูภูมิใจมาก แกะเองแล้วมาเล่นเอง แกะโซโล่เอง เราไม่มีคนสอน” “ไม่ใช่เล่น แต่เราสามารถเอาไปใช้ในชีวิตข้างหน้าได้ บางคนอาจดังเป็นซุปเปอร์สตาร์ก็ได้ เพราะอาทิเช่นบางคน เต้นแค่เป็นโคโยตี้หรือพริตตี้มาแต่ข้างนอก แต่พอเข้ามาอยู่ชมรมเรามีการเต้นเป็นสเต็ป แต่ละเพลงเราจะมีสเต็ปของการเปิดวง ของท่าแต่ละท่า ซึ่งมันสามารถนำไปสมัครเป็นแดนซ์เซอร์ข้างนอกได้”

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งกล่าวถึงการพัฒนาทางอารมณ์ของตนให้ฟังว่า “หนูรู้สึกว่ามีสมาธิมากขึ้นในการทำอะไร ไม่โมโหง่าย แล้วเพลงที่เราทำออกมาแล้วดี เราก็ภูมิใจค่ะ เราเล่นแล้วคนฟังว่าเพราะ เราก็ภูมิใจ ปกติจะเป็นคนใจร้อน โวยวาย โมโหง่าย ยิ่งเวลาเราเสพยา อยู่ในโลกส่วนตัวคนเดียว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับคน แต่ตอนนี้เราสามารถใช้อยู่กับส่วนรวมได้ ใจเย็นขึ้น มีสมาธิขึ้น มีสติขึ้น”

กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ทำให้ผู้ต้องขังที่เป็นสมาชิกของชมรมได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เปิดโอกาสให้พวกเขาได้แสดงความสามารถ ฝึกฝนทักษะ กล้าคิดกล้าแสดง ปรับเปลี่ยนบุคลิกให้เข้ากับสังคมได้ดีขึ้น รวมทั้งอาจนำไปใช้ประกอบอาชีพสุจริตภายนอกได้อีกด้วย พวกเขาพร้อมที่เปลี่ยนแปลง ขอเพียงสังคมภายนอกให้โอกาสเท่านั้น

กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ไม่เพียงส่งผลต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมเท่านั้น ยังส่งผลไปถึงครอบครัวของผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย โดยเฉพาะครอบครัวของผู้ต้องขังที่ไม่มีปัญหาเรื่องความแตกแยกหรือมีคนติดยา พวกเขาพร้อมเสมอที่จะให้อภัยและเป็นที่พึ่งพิงของผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษ เมื่อได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของผู้ต้องขัง น้ำตาแห่งความทุกข์ระทมก็กลับกลายเป็นน้ำตาแห่งความปลื้มปิติ บางครอบครัวก็ยินดีจะเป็นสื่อกลางนำกิจกรรมของชมรมเข้าสู่ชุมชน ช่วยให้กิจกรรมของชมรมแพร่ขยาย

3) กรณีศึกษาความสำเร็จของชมรม TO BE NUMBER ONE เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา

โครงการ TO BE NUMBER ONE ของเรือนจำกลางฉะเชิงเทราประสบความสำเร็จเป็นผู้ชนะเลิศในการประกวดโครงการภายใต้การดูแลของกรมราชทัณฑ์ ความสำเร็จนี้ไม่ใช่ได้จากตัวโครงการแต่เพียงอย่างเดียว หากอยู่ที่การประสานโครงการเข้ากับนโยบายเร่งด่วนของกรมราชทัณฑ์ร่วมด้วย

เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2457 นับถึงปัจจุบันก็มีอายุกว่าร้อยปี ตั้งอยู่เลขที่ 1 ถนนสุขเกษม อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีอำนาจหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษจำคุกไม่เกิน 20 ปี ได้กำหนดพันธกิจไว้ดังนี้

- ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมืออาชีพ
- บำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักสากล
- บูรณาการเครือข่าย สร้างการยอมรับ เพื่อคืนคนดีสู่สังคม

ประสานกับนโยบายเร่งด่วน “5 ก้าวย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงราชทัณฑ์” อันประกอบด้วย

- ก้าวที่ 1 การควบคุมปราบปรามยาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ
- ก้าวที่ 2 การจัดระเบียบภายในเรือนจำ
- ก้าวที่ 3 การฝึกวินัยผู้ต้องขัง
- ก้าวที่ 4 การพัฒนาจิตใจด้วยหลักสูตรสัคคสาสมาธิ
- ก้าวที่ 5 การสร้างการยอมรับจากสังคม

และได้กำหนดพันธกิจให้กับโครงการ TO BE NUMBER ONE ดังนี้

- ส่งเสริมและสนับสนุนทุกกิจกรรม ให้เกิดการปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในผู้ต้องขังทุกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ตลอดจนสมาชิกครอบครัว
- ส่งเสริมและสนับสนุนทุกกิจกรรม ในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิต ให้แก่ผู้ต้องขังทุกกลุ่ม เจ้าหน้าที่ตลอดจนสมาชิกครอบครัว
- ส่งเสริมและสนับสนุนทุกกิจกรรม ให้เกิดการสร้างและพัฒนาเครือข่ายชมรม TO BE NUMBER ONE เรือนจำกลางฉะเชิงเทรามีความต่อเนื่องและยั่งยืน
- ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือสมาชิกชมรม ให้สามารถเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาด พร้อมกลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุข
- บูรณาการภาคีเครือข่าย ให้เกิดความเข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน

นอกจากโครงการ TO BE NUMBER ONE เองแล้ว ทางเรือนจำกลางฉะเชิงเทรายังได้จัดโครงการอื่นๆ มาทำงานประสานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามพันธกิจ โครงการเหล่านี้ได้แก่

โครงการเรือนจำสีขาวเป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อ

- จัดระเบียบภายในเรือนจำ โดยจัดทำแผ่นป้ายบอกรายละเอียดไว้หน้าห้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ทบทวนและยึดถือปฏิบัติ
- ตรวจหาสิ่งเสพติด โทรศัพท์มือถือ และสิ่งต้องห้ามอื่นๆ โดยทำการตรวจสอบเป็นประจำทุกเดือน ทั้งในตัวผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ทุกคน และทำการตรวจสอบแบบจู่โจมอีกสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการยืนยันว่าไม่มีสิ่งไม่ถูกระเบียบ 100%
- จัดกีฬาสีสัมพันธ์ โดยการแบ่งกลุ่มเป็นสี แล้วมาแข่งกีฬากัน เป็นกิจกรรมประเภท “เล่น” ของโครงการ TO BE NUMBER ONE
- มีฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวอาชญากรรมอื่นๆ ส่วนผู้ต้องขังนั้นสนับสนุนให้เข้าเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

โครงการความร่วมมือการจัดการศึกษาโดยการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้เข้าการศึกษา

- วิชาช่างจากโรงเรียนสารพัดช่าง
- วิชาสามัญจากการศึกษานอกโรงเรียน
- ปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โครงการฝึกอาชีพและรับจ้างแรงงาน เรือนจำกลางฉะเชิงเทราได้กำหนดดำเนินการให้ผู้ต้องขังในเรือนจำรับจ้างแรงงาน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานให้กับภาคอุตสาหกรรม ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก (SMEs) และลดต้นทุนการผลิตให้กับผู้ประกอบการ โดยมีผู้ต้องขังอยู่ในความควบคุมเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมอาชีพและรับจ้างแรงงานในโรงงานฝึกอาชีพประเภทต่างๆ ได้แก่ งานปักดิ้น ปักเลื่อม ประกอบสายยานยนต์ เย็บแห เย็บอวน ประกอบร่ม พับถุงกระดาษ บรรจุเสื้อกันฝน บรรจุกระดาษแบงค์กงเต๊ก และประกอบฝาหลังกรอบรูปฯลฯ

โครงการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ โดยจัดให้ผู้ต้องขังได้ไปทำการเก็บกวาดทำความสะอาดสาธารณะสถาน เช่น วัด สนามกีฬา เป็นต้น ช่วยเหลือคนชรา เช่น ตัดผม ร่วมรายการนันทนาการ เป็นต้น

โครงการพัฒนาจิตใจด้วยสัคคสาสมาธิ เป็นหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้สมาธิทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติตามแนวทางของพระธรรมมงคลญาณ (หลวงพ่อวิริยังค์สิรินฺธโร) โดยผู้สอนที่ผ่านการรับรองจากสถาบันจิตตานุภาพภายใต้การอำนวยการของพระธรรมมงคลญาณ หลักสูตรจะมีการบรรยายของผู้สอน ธรรมบรรยายของพระธรรมมงคลญาณ และการการฝึกสมาธิด้วยการเดินจงกรม ยืน และนั่ง เป็นเวลา 100 ชั่วโมง

โครงการครอบครัวสัมพันธ์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้พบปะกับครอบครัวในบรรยายกาศที่ผ่อนปรนเพื่อสานสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

โครงการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง เป็นโครงการในความร่วมมือของครอบครัว เจ้าหน้าที่เรือนจำ ร่วมกันจัดสร้างขึ้นเพื่อส่งเสริมการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ณ บ้านพักผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลทั่วไปทั้งภายในและภายนอกเรือนจำ

โครงการเหล่านี้จะร้อยรัดเข้าด้วยกันโดยมีโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นตัวประสาน หรืออย่างน้อยก็ต้องมีสมาชิกของชมรมเป็นแกนกลางในการดำเนินการ ในส่วนโครงการ TO BE NUMBER ONE เองก็ได้ผลิตวงดนตรี “โซ่ตรวน” มาให้ความบันเทิงกับผู้ต้องขัง และมีผลงานออกเผยแพร่ตามสื่อสังคมออนไลน์

ความสำเร็จของโครงการ TO BE NUMBER ONE ของเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา จึงอยู่ที่การผสมผสานนโยบายต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นส่วนหนึ่งของโครงการปกติ สามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากโครงการปกติได้ และเป็นโครงการที่ทำร่วมกันของทุกฝ่าย ทั้งผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ ก็เป็นสมาชิกชมรม ไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ต้องขังเท่านั้น

7. ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ประเด็นที่จะนำเสนอ คือ

1) ข้อจำกัดเรื่องสถานที่และระเบียบข้อบังคับของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน
2) การฝึกอบรมเพื่อการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน
3) กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานและการประกวด
4) โอกาสของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานเมื่อพ้นโทษ

1) ข้อจำกัดเรื่องสถานที่และระเบียบข้อบังคับของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

ทัณฑสถานเป็นสถานกักกันผู้กระทำผิดกฎหมายที่ถูกกำหนดโทษต้องขัง จึงไม่ได้ออกแบบมาเพื่อสนองการทำกิจกรรมของชมรม ระเบียบข้อบังคับก็กำหนดออกมาเพื่อการควบคุมที่เข้มงวด อีกทั้งยังต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่กวดขันเข้มแข็ง ทัณฑสถานจึงไม่เหมาะด้วยประการทั้งปวงที่จะดำเนินกิจกรรมในรูปแบบที่ชมรมกำหนด บางทัณฑสถานที่ยังมีพื้นที่ที่ว่างเปล่าเหลือก็คิดที่จะปัญหาด้วยการสร้างแดนใหม่ ให้เป็นแดนของชมรม TO BE NUMBER ONE ในประเด็นนี้ควรจะต้องข้อสังเกตไว้ประการหนึ่ง แดนเฉพาะนี้จะถูกดำเนินการจนกลายเป็นแดนของนักโทษอภิสิทธิ์ชนหรือไม่ เนื่องจากในการดำเนินกิจกรรมของชมรมที่ผ่านมาของทัณฑสถานนั้น ทางทัณฑสถานไม่ได้ให้สิทธิพิเศษใดๆกับสมาชิกชมรม นอกจากการได้มาร่วมทำกิจกรรมด้วยกันเท่านั้น ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการคนหนึ่ง

“โดยข้อเท็จจริงมันก็ไม่ต่าง อันนี้พูดกันตามตรง เพราะอาจารย์บอกแล้วอยากจะทราบตามตรง คือมันไม่ต่างที่ไม่ต่างเพราะในสภาพพื้นที่ของเรา โดยข้อเท็จจริง การปฏิบัติสำหรับผู้ต้องขัง เราต้องถือปฏิบัติเป็นในแนวเดียวกัน เช่น ใครที่มีปัญหาสุขภาพจิตหรืออยากจะพบเพื่อคำปรึกษา เขาจะเป็นสมาชิกหรือไม่เป็นสมาชิกเนี่ย เราก็ต้องได้พร้อมทั้งได้เราก็มีทางของระดับของเจ้าหน้าที่ด้วย ด้วยซ้ำไปที่จะต้องให้คำปรึกษา หรือจะเป็นเพื่อนช่วยเพื่อนประเภทที่กับผู้ต้องขังด้วยกัน อะไรอย่างนี้ค่ะ เพียงแต่เงื่อนไขของเราในการเข้าไปปรึกษาหรืออะไร ทุกคนเราต้องอิงในเรื่องของการควบคุมด้วย เพราะฉะนั้นคนที่จะออกมาจากหน่วยงานจะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ที่ประจำกองการงานนั้นด้วย”

จากการให้สัมภาษณ์ของทุกคน เราค้นพบว่า รูปแบบและสาระของตัวกิจกรรมไม่ได้มีบทบาทชี้ขาดในการบรรลุวัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินกิจกรรมต่างหากที่เป็นตัวเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้ดำเนินกิจกรรม กระบวนการที่ผู้ให้สัมภาษณ์เรียกว่า “ปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ไขปัญหา พัฒนา EQ” ดังที่แกนนำคนหนึ่งที่ให้ความคิดเห็นไว้ “เราจะเรียกเด็กมาคุย ไม่เน้นหลักการ แต่จะเป็นการปรับทุกข์ สร้างสุข ร้องเพลงเต้นละลายพฤติกรรมซะมากกว่า ผมพยายามทำให้คนกล้าแสดงออก เพราะถ้ายังอาย ก็จะปิดกั้นตัวเองอีก แล้วก็จะไปดึงเอาสิ่งที่ไม่ดีออกมาเป็นเกราะให้ตัวเอง”

ในเมื่อรูปแบบและสาระของตัวกิจกรรมไม่ได้มีความสำคัญมากนัก ทางทัณฑสถานเองก็มีกิจกรรมภาคบังคับอยู่มากมายอยู่แล้ว ก็เพียงแต่นำกิจกรรมเหล่านั้นมาเชื่อมโยงร้อยรัดด้วยเงื่อนเวลา เสมือนเป็นการเข้าศึกษาเล่าเรียนภาคบังคับ แล้วใช้กิจกรรมของโครงการ TO BE NUMBER ONE มาเป็นกิจกรรมเพื่อความผ่อนคลาย เสมือนหนึ่งเป็นการปิดเทอมภาคฤดูร้อน โดยดำเนินกิจกรรมทั้งหมดด้วยกระบวนการ “ปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ไขปัญหา พัฒนา EQ” การปรับเปลี่ยนในลักษณะเช่นนี้ น่าจะทำให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายเร่งด่วน “5 ก้าวย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงราชทัณฑ์” และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยไม่มีข้อจำกัดของสถานที่และระเบียบข้อบังคับ

2) การฝึกอบรมเพื่อการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถาน

เจ้าหน้าที่จะเป็นตัวจักรสำคัญในการบริหารจัดการโครงการ TO BE NUMBER ONE เมื่อเขาได้รับมอบหมายก็จะได้ไปอบรม *“หน่วยงานราชการเป็นหน่วยงานหลัก ที่จะอบรมเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยกรมสุขภาพจิต เราเรียนรู้จากการอบรม และสิ่งสำคัญเราเรียนรู้จากทีวีด้วย”* เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งได้ให้สัมภาษณ์ ดูเหมือนการฝึกอบรมที่ทางราชการจัดให้จะมีเพียงเท่านี้

การดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นการดำเนินการด้วยจิตอาสา เป็นการเพิ่มภาระงานโดยที่เจ้าหน้าที่ยังต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่เดิมของตน *“ก็คงต้องรอเปิดศูนย์การเรียนรู้ เขาจะเพิ่มเจ้าหน้าที่ให้เรา พวกผมมีเจ้าหน้าที่สามคน คุมทั้งแดน 500 คน เป็นอะไรที่ยากลำบากมาก”* เจ้าหน้าที่ผู้หนึ่งให้สัมภาษณ์ เมื่อถามว่าแล้วใครจะเป็นคนสอน เจ้าหน้าที่อีกคนหนึ่งเป็นคนตอบว่า *“ก็นี่ค่ะ”* หมายความว่าตัวเขาเองจะทำหน้าที่เป็นผู้สอน

กรณีที่เจ้าหน้าที่คนเดิมโยกย้าย การดำเนินโครงการก็จะสืบต่อดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้อำนวยการทัณฑสถานคนหนึ่ง *“ตัวเจ้าหน้าที่เดิมทีปี 55 ที่เราทูบีน่ะคะ จะเป็นน้องจิรายุซึ่งทำมาเรื่อย ซึ่งตัวหยงเองเป็นหัวหน้าฝ่ายซึ่งเป็นคนกำกับน้องเขา น้องจะเป็นคนได้รับการอบรมมา และมาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง แต่ด้วยน้องเขากลับภูมิลำเนาที่จังหวัดสงขลา ทางทีมงานและหน้าที่ก็เลยตกมาที่เรา ตอนนี้คือยังไม่ได้ผ่านการอบรม แต่เร็วๆนี้กำลังจะมีไป แต่ก็หัวหน้าไม่ได้ไป ก็ได้มอบหมายน้องซึ่งจะให้น้องเป็นผู้รับผิดชอบน่ะค่ะ ไปรับประสบการณ์ตรงนี้ค่ะ”*

การฝึกอบรมการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE จึงควรจะได้จัดทำเป็นหลักสูตร และให้การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีหลักวิชา และสืบทอดต่อเนื่องกันไปได้ด้วยดี

3) กิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานและการประกวด

เนื่องจากทัณฑสถานมีข้อจำกัดหลายประการ กิจกรรมของโครงการ TO BE NUMBER ONE จึงต้องมีประยุกต์หรือคัดสรรมาให้ไปกันได้กับข้อจำกัดเหล่านั้น เช่น เป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องอาศัยพื้นที่ที่กว้างขวางมากนัก เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการหรือแยกดำเนินการเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ได้ เหล่านี้เป็นต้น และถ้าประสานเข้ากับโครงการที่ดำเนินการอยู่แล้วก็จะยิ่งเป็นผลดี

สำหรับการประกวดนั้นควรเป็นการประกวดที่ไม่ต้องเอาผู้ดำเนินกิจกรรมมาร่วมประกวดด้วย เช่น อาจส่งเป็นตัวผลงานหรือสื่อบันทึกผลงานก็ได้ ปกติทางกรมราชทัณฑ์ก็มีการประกวดในลักษณะอย่างนี้อยู่ ถ้าให้ทางกรมดำเนินการเป็นภายใน แล้วส่งผลงานที่ชนะเลิศมาร่วมประกวด ก็น่าจะเป็นไปได้ อนึ่ง กรมราชทัณฑ์ไม่ใช่สถานฝึกฝนผู้คนให้ทำกิจกรรม ย่อมไม่อาจสร้างสรรค์ผู้นำกิจกรรมที่โดดเด่นออกมาแข่งขันกับบุคคลภายนอกได้ ดังนั้นถ้าจะแยกประเภทหรือกำหนดมาตรฐานให้ยืดหยุ่นขึ้น ก็น่าจะเป็นกำลังใจให้กับผู้ดำเนินกิจกรรมได้ไม่น้อย

บรรดาแกนนำและสมาชิกของชมรมอยากจะไปรวมพลที่เมืองทองธานีเป็นอันมาก แต่แม้แต่จะออกมาร่วมบำเพ็ญประโยชน์ในลักษณะไปกลับก็ยังต้อง *"มีข้อจำกัดที่ว่า ถ้าโทษไม่ถึงครึ่งของโทษ ก็ออกไปแสดงไม่ได้"* สมาชิกผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง เล่าให้ฟัง ดังนั้นถ้ากิจกรรมไม่โดดเด่นเยี่ยมยอด ทั้งยังมีข้อจำกัดดังกล่าว โอกาสที่จะได้ไปรวมพลน่าจะเป็นเพียงความฝันที่สวยงาม

4) โอกาสของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานเมื่อพ้นโทษ

กิจกรรมประเภท "ร้องเล่นเต้นวาด" จะมีผู้ต้องขังสักกี่คนที่จะพัฒนาตนเองให้ไปถึงระดับของ "แต๊กเดอะวอยส์ 5" ถึงกระนั้นก็ยังไม่ใช่หลักประกันว่าเขาจะไปต่อได้อย่างรุ่งโรจน์ ในวงการบันเทิงก็มีทั้งดาวรุ่งและดาวดับ สับเปลี่ยนหมุนเวียนไปได้ตลอดเวลา แต่ก็มีเพียงวงการบันเทิงเท่านั้นแหละที่ไม่ได้ตั้งข้อรังเกียจผู้ต้องขังในลักษณะเช่นนี้ แต่ถ้าความสามารถพัฒนาไปไม่ถึงระดับนั้น การก้าวเข้าสู่วงการบันเทิงก็เป็นได้แต่ในระดับล่างๆ เท่านั้น ซึ่งมีโอกาสอย่างมากที่จะกลับมาพัวพันกับยาเสพติดได้

โครงการ TO BE NUMBER ONE ไม่มีการติดตามตัวสมาชิกของโครงการฯ บางแห่งมีการสร้างเพจเป็นสื่อกลาง แต่ก็เป็นเพียงพื้นที่พบปะกันธรรมดาเท่านั้น กรมราชทัณฑ์มีระบบติดตามอยู่ แต่ไม่ได้จำแนกว่าใครเป็นหรือไม่เป็นสมาชิกของโครงการ จึงไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบว่าผู้ผ่านการดำเนินกิจกรรมของโครงการจะมีผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินชีวิตในสังคมภายนอกดีกว่าผู้ไม่ผ่านโครงการ ข้อมูลในส่วนนี้น่าจะแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ของโครงการได้มากกว่าการประกวดกระมัง

3.2.6 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL

สำหรับการประเมินผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวนประมาณ 20 คน โดยสัมภาษณ์ทั้งแบบบุคคลและสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม ได้รับความร่วมมือจากสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ในการตอบคำถามเป็นอย่างดี โดยมีประเด็นที่ประเมิน คือ

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL
2. ปณิธานองค์ประธานโครงการฯ ที่มีต่อโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL
3. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและการสนับสนุนในการทำกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE IDOL
4. การสนับสนุนในการทำกิจกรรมจากโรงเรียนที่มีต่อโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL
5. สถานการณ์เกี่ยวกับสารเสพติดในโรงเรียนของ TO BE NUMBER ONE IDOL
6. การตระหนักรู้ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE IDOL
7. จุดเริ่มต้นของการมาเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL (การเข้าประกวด)
8. การเตรียมตัวเพื่อเข้าประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL
9. การแข่งขัน การประกวด ผลการประกวด และการเข้าค่าย TO BE NUMBER ONE IDOL
10. เส้นทางสู่การเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL
11. ผลการเรียนขณะเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL และหลังจากนั้น
12. อนาคตของ TO BE NUMBER ONE IDOL หน้าที่การงาน และการทำงานเพื่อสังคม

13. หน้าที่การงานและการทำงานเพื่อสังคมของ TO BE NUMBER ONE IDOL
14. สิ่งที่ตนเองได้จากการเข้าชมรม นอกเหนือจากการเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL
15. สิ่งที่ได้รับจากการเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL
16. สิ่งที่ควรปรับปรุงในโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL
17. สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL พูดถึงทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

ซึ่งในข้อข้อต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1. <u>ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL</u>

กระทรวงสาธารณสุข จับมือกับ 8 หน่วยงานหลัก จัดโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL คือ งานประกวดเยาวชนต้นแบบเก่งและดี โดยสำรวจความคิดเห็นจากเด็กและเยาวชน (โพลสวนดุสิต 1 - 6 มกราคม 2554) พอสรุปความหมายของ “คนดี” ได้ 5 ประเด็นสำคัญ คือ

- เป็นคนดีมีน้ำใจ ช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นแก่ตัว
- เป็นคนที่คิดดี ทำดี จิตใจดี มีศีลธรรม
- เป็นคนที่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ขยันช่วยพ่อแม่
- เป็นคนไม่ทำให้พ่อแม่หรือผู้อื่นเดือดร้อน
- เป็นคนซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น

ผู้ที่เยาวชนอยากให้เป็นต้นแบบมากที่สุดตามลำดับ คือ 1) พ่อ แม่ 2) ดารา นักร้อง นักแสดง 3) ครู จะเห็นว่าลำดับที่ 2 และ 3 จัดเป็นบุคคลสาธารณะที่สมควรทำตัวเป็นต้นแบบที่มีชีวิตให้แก่เยาวชน โดยเฉพาะดารา นักร้อง นักแสดง ที่หลายคนก็เป็นเยาวชน รัฐบาลโดยกระทรวงวัฒนธรรมฯควรขอความร่วมมือกับบุคคลเหล่านี้ในการสร้างจิตสำนึกให้คำนึงถึงการเป็นต้นแบบของเยาวชนในการประพฤติ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของไทยงดสิ่งเสพติดทุกชนิด หากประพฤติผิดใด ๆ ต้องลงโทษอย่างเด็ดขาดและจริงจัง เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างแก่เยาวชน สำหรับบุคลากร “ครู” มีจรรยาบรรณที่ต้องประพฤติปฏิบัติอยู่แล้ว โดยคำนึงว่า ครู มาจากคำว่า ครุ ซึ่งหมายถึง จะต้องทำงานหนักและต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้สังคมได้ “เด็กจะไม่เชื่อในสิ่งที่เราพูด แต่เด็กจะเชื่อในสิ่งที่เราทำ” เช่น ครูบอกให้ลูกศิษย์เข้าห้องเรียนตรงเวลา แต่ครูมาสายครึ่งชั่วโมงทุกครั้ง ลูกศิษย์ก็ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องตรงเวลาก็มาสายบ้าง ครูจึงต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งคำพูดและการกระทำ

โครงการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL ดำเนินมาตั้งแต่ ปี 2554 มีผลงานที่ประสบความสำเร็จค่อนข้างชัดเจนมีการพัฒนาเยาวชน โดยยึดเยาวชนเป็นศูนย์กลาง ช่วยให้วัยรุ่นได้สร้างค่านิยมที่ดี เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ทำให้เขาเห็นคุณค่าในตนเองกล้าพูด กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้องดีงาม มีการประกวดเยาวชนจากทั่วประเทศเข้าประกวดจำนวน 250 คน คัดเลือกไว้จำนวน 40 คน เข้าเก็บตัวในบ้าน TO BE NUMBER ONE IDOL เป็นเวลา 5 สัปดาห์ เพื่อเรียนรู้และพัฒนาตนเองจากวิทยากรที่มีชื่อเสียงระดับประเทศเน้นการเรียนรู้ในแนวทางที่สร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบการแข่งขันกระทำความดี เพื่อให้เยาวชนมีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจมีความภาคภูมิใจในตนเอง มีพฤติกรรมที่มุ่งค้นหาความเป็นหนึ่งของตนเองด้วยการแสดงความสามารถที่หลากหลายเพื่อแสดงให้คนทั่วไปรับรู้ว่า เยาวชนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นทั้งคนเก่งและคนดีได้

การประกวดเยาวชนต้นแบบเก่งและดี เป็นกิจกรรมที่สนองพระราชดำริของทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี องค์ประธานโครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อปลุกพลังสร้างกระแสความต้องการของเยาวชนที่จะเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณภาพของสังคม เป็นโครงการนี้ดำเนินการร่วมกัน 8 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงาน ปปส. กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งภาคีเครือข่ายภาคเอกชน คือ บริษัทเบทเตอร์เวย์ (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัทครีเอทีฟ เทค แอดวานซ์ จำกัด โดยมีกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเป็นเจ้าภาพหลัก ในโครงการนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าประกวดไว้ ดังนี้

- เป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE
- อายุระหว่าง 15 – 19 ปี บริบูรณ์ (ต้องครบ 15 ปีบริบูรณ์ขาดไม่ได้แม้แต่วันเดียว)
- เกรดเฉลี่ยผลการศึกษาปีสุดท้าย ไม่ต่ำกว่า 2.75
- มีความกตัญญู รู้คุณ
- มีความซื่อสัตย์
- เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- มีความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ตามแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต
- มีจิตอาสา (ดูจากแฟ้มสะสมข้อมูลหรือประวัติที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ชุมชนและสังคมด้านต่าง ๆ)
- มีความสามารถพิเศษ (ร้องเพลง เต้น เล่นดนตรี รำ เป็นต้น)
- มีบุคลิกภาพดี (รูปร่าง หน้าตา การพูดจา มารยาท การแต่งกาย การแสดงออก ฯลฯ)

นอกจากนั้นยังมีเงื่อนไขในการเข้าร่วมประกวด ดังนี้

- ผู้ปกครองและสถานศึกษายินยอมให้เข้าประกวดและรับรองความประพฤติตามแบบฟอร์มที่กำหนด
- สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดได้ครบถ้วน
- ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ระดับจังหวัดมีพันธะในการเป็นสื่อบุคคลของโครงการในระดับจังหวัด
- ผู้ได้รับการคัดเลือกเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ระดับภาคมีพันธะในการปฏิบัติงานภายใต้โครงการตามโอกาสที่เหมาะสม
- ผู้ได้รับคัดเลือกเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ระดับประเทศ ต้องทำสัญญากับโครงการเพื่อปฏิบัติงานภายใต้โครงการตามที่โครงการพิจารณาเห็นเหมาะสม

ทั้งนี้มีรายละเอียดของการรับสมัครแจ้งทุกโรงเรียนและทุกจังหวัด จากคุณสมบัติและเงื่อนไขข้างต้นจะเห็นได้ว่าโครงการเปิดกว้างสำคัญเยาวชนทั่วไปที่จะเข้าร่วมโครงการหากมีความตั้งใจจริง สุดท้ายจะคัดเลือกไว้ 16 คน เพื่อเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ของปีนั้น ๆ ซึ่งจะได้รางวัล เป็นทุนการศึกษาและโล่พระราชทานจากทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต (นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต) ได้กล่าวถึงช่วงวัยของเยาวชนไว้อย่างน่าสนใจว่า เยาวชนที่เข้าสู่ช่วงวัยรุ่นมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย จิตใจ และพฤติกรรม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วงวัยนี้เป็นช่วงวัยที่ต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน เป็นเหตุให้วัยรุ่นมักจะมีกิจกรรม พฤติกรรมไปในแนวทางเดียวกันกับกลุ่มเพื่อน เช่น การแต่งตัว การแสดงออก เหมือนเพื่อนกลุ่มเดียวกัน ถ้าคบกับกลุ่มเพื่อนเกเร เด็กก็จะมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาต่าง ๆ โครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL นี้ เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม ให้เยาวชนได้รับการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี เป็นแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญของการเรียน ระมัดระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม จึงจะเป็นแบบอย่าง หรือต้นแบบ ให้แก่เยาวชน ในระยะยาวจะส่งผลให้ประเทศชาติมีทรัพยากรมนุษย์ที่ทรงคุณค่าต่อไป

2. ปณิธานองค์ประธานโครงการฯ ที่มีต่อโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL

ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงมีพระดำริให้จัดทำโครงการ TO BE NUMBER ONE ไอดอล (TO BE NUMBER ONE IDOL) หรือเยาวชนต้นแบบเก่งและดี ให้เป็น “TO BE NUMBER ONE IDOL” หรือบุคคลต้นแบบของสมาชิก TO BE NUMBER ONE เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนในทุก ๆ ด้าน อาทิ การเรียน การพัฒนาบุคลิกภาพ การแต่งกาย การพูด การแสดงออก มีจิตอาสาให้บริการแก่บุคคลอื่น รวมทั้ง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม เป็นสื่อบุคคลในการรณรงค์ป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติดทรงมุ่งมั่น ให้กิจกรรม TO BE NUMBER ONE เป็นความหวังของคนรุ่นใหม่ที่ต้องปรับและพัฒนาให้ทันสมัย สอดคล้องกับ วันเวลาที่เปลี่ยนไป เป็นการปลุกพลังสร้างกระแสเยาวชนที่ต้องการจะเป็นคนดี คนเก่ง เป็นคนมีคุณภาพของสังคม และประเทศชาติ และเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนอื่น ๆ ทรงทุ่มเทและอุทิศพระองค์เพื่อโครงการอย่างจริงจัง

3. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวและการสนับสนุนในการทำกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE IDOL

TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากมีความสัมพันธ์ในครอบครัวค่อนข้างดี ฐานะปานกลางค่อนข้างดี ฐานะยากจนมีไม่มากนักส่วนมาก พ่อ-แม่ ให้การดูแลเอาใจใส่ดี มีบางคนที่ก่อนมาเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL พ่อแม่ทะเลาะ และมีปากเสียงกันเป็นประจำจนเกือบเป็นปกติของชีวิตครอบครัว ไม่รุนแรงมาก แต่ก็ไม่พูดกัน หลายๆ วัน สิ่งที่เชื่อมโยงไว้ไม่ให้ พ่อ-แม่ เลิกกันคือลูกๆ และเมื่อลูกได้เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ของโครงการ ทำให้ทะเลาะกันน้อยลง เพราะความภาคภูมิใจ หันมาสนใจกิจกรรมของลูกๆมากขึ้น บางคนพ่อแม่ไม่เคยเห็น ทำอะไรจริงจังก็ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงในการทำกิจกรรมจริงจังขึ้น ก็เลยให้ความเชื่อถือในตัวของ TO BE NUMBER ONE IDOL มากขึ้น และสิ่งนั้นก็กลับมาเป็นกำลังใจในการทำเรื่องดี ๆ ต่อไปในขณะที่บางครอบครัวไม่สนับสนุน ให้มาเป็น ไม่อยากให้ทำกิจกรรมแบบนี้ อยากให้เรียนอย่างเดียวแต่ในที่สุดเมื่อได้เป็นใน 16 คน เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL จริง ๆ ได้ตามเสด็จฯ พ่อแม่ก็ภูมิใจและหันกลับมาสนับสนุนมากขึ้น TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากรู้สึกตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีให้น้อง ๆ ในครอบครัวและที่โรงเรียนด้วย พ่อแม่ภูมิใจถ้าลูกได้ไปแสดง ที่ไหน ส่วนมากพ่อแม่จะเก็บรูปไว้ให้ ตัดเก็บไว้เลย พ่อแม่จะสนับสนุนเวลาลูกแสดงบางส่วนก็จะมาดู ถ่ายรูปวีดีโอ ไว้ให้ พ่อแม่มีส่วนสนับสนุนที่สำคัญมาก โดยส่วนมากให้กำลังใจและบางส่วนช่วยฝึกวินัย จัดตารางเวลาให้ลูกใน การทำกิจกรรม ช่วยสอนช่วยบอก ส่วนมากพ่อ-แม่จะเน้นในเรื่องความมีวินัยในตนเอง แต่บางคนครอบครัวก็ไม่ได้ สมบูรณ์ พ่อ-แม่แยกทางกันอยู่กับญาติ ส่วนมากก็อบอุ่นดี มีคนเลี้ยงดูเอาใจใส่ส่วนมากจึงมีพื้นฐานทางบ้านค่อนข้าง

ปกติและอบอุ่นดี พ่อแม่ภูมิใจมากที่ลูกสามารถหาเงินได้ด้วยตนเอง เพราะไปแสดงก็จะมีรายได้บ้าง บางส่วนที่พ่อแม่ฐานะไม่ค่อยดี เงินในส่วนนี้ก็สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน ลดภาระของพ่อแม่ได้ค่อนข้างมากซึ่งถือว่าส่วนมากสามารถแบ่งเบาภาระพ่อแม่ได้พอสมควร และ TO BE NUMBER ONE IDOL ก็ภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือพ่อแม่และตนเอง

4. การสนับสนุนในการทำกิจกรรมจากโรงเรียนที่มีต่อโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL

โรงเรียนในต่างจังหวัดมีศูนย์ TO BE NUMBER ONE อยู่ทุกจังหวัด ส่วนในกรุงเทพฯ ไม่ค่อยมีศูนย์ TO BE NUMBER ONE ซึ่งทุกโรงเรียนในต่างจังหวัดให้การสนับสนุนโครงการเป็นอย่างดี และไม่มีโรงเรียนใดขัดขวางการทำกิจกรรมตามโครงการเลย แต่มีบ้างในบางรายวิชา เมื่อขาดเรียนก็จะถูกหักคะแนน ครูส่วนมากเห็นความสำคัญให้ความเอาใจใส่ บางโรงเรียนครูเสียสละมาติวให้เป็นพิเศษ เพราะเห็นว่า TO BE NUMBER ONE IDOL ได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม และโรงเรียนส่วนมากให้ความสำคัญอย่างมากในเรื่องการฝึกให้มีวินัยในตนเอง อาจารย์ในโรงเรียนเป็นคนสนับสนุนให้กำลังใจ และผลักดัน หลายคนยอมรับว่า มาถึงจุดนี้ได้เกิดจากการสนับสนุนของโรงเรียน โรงเรียนทุกแห่งจะมีห้องให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจารย์สอนให้เคารพซึ่งกันและกัน รุ่นพี่รุ่นน้อง มี Seniority ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ไปไหนมาไหนก็จะเจอรุ่นพี่รุ่นน้องเกิดความรู้สึกพึ่งพากันได้ เป็นการสร้างเครือข่ายในการทำความดี โดยสรุปโรงเรียนและชมรม TO BE NUMBER ONE ถือเป็นส่วนสนับสนุนและผลักดันที่สำคัญที่สุดของ TO BE NUMBER ONE IDOL และการกำหนดกิจกรรมของโครงการนี้ เพราะโรงเรียนส่วนมากให้ความสำคัญกับกิจกรรมของโครงการเป็นอย่างยิ่ง จากการสัมภาษณ์ TO BE NUMBER ONE IDOL ทั้งหมดพบว่าโรงเรียนคือส่วนสนับสนุนที่ยิ่งใหญ่ และสำคัญที่สุดสำหรับนักเรียนในโรงเรียน ไม่เฉพาะ TO BE NUMBER ONE IDOL ทั้งในเรื่องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจัง และการรณรงค์ให้รู้จักถึงโทษพิษภัยของยาเสพติด ในทัศนคติของ TO BE NUMBER ONE IDOL เห็นว่าได้ผลดีพอสมควรทีเดียว

5. สถานการณ์เกี่ยวกับสารเสพติดในโรงเรียนของ TO BE NUMBER ONE IDOL

ส่วนมากในโรงเรียนของ TO BE NUMBER ONE IDOL ไม่ค่อยมียาเสพติดแต่จะมีเหล้าหรือบุหรี่อยู่บ้าง บางคนเคยลอง “ยาโปร” หรือโปรโคดิล (Procodyl) คือ ยาแก้แพ้ชนิดน้ำสำหรับเด็กเมื่อนำมาผสมกับน้ำอัดลมชงดื่มจะกลายเป็นเครื่องดื่มออกฤทธิ์ให้ความรู้สึกมึนเมา จึงอาจจัดเป็นสารเสพติดชนิดหนึ่งได้เพราะเพื่อนชวน แต่ก็เลิกได้ เคยลองครั้งเดียว ยาโปรที่เอาไปใส่ในโค้กมีบางคนเป็นสายให้โรงเรียน โดยไม่กลัว เพราะไม่ได้มีเรื่องยาเสพติดที่รุนแรง มีแต่เหล้ากับบุหรี่ซึ่งเสพทั้งชายและหญิงเพื่อการสังสรรค์ และ TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากจะชักชวนให้เพื่อนๆ เลิกบุหรี่แต่ก็ไม่ค่อยได้ผล มีกิจกรรมรณรงค์เรื่องยาเสพติดในโรงเรียนจะถูกสอนให้เห็นโทษพิษร้ายของยาเสพติด บางคนเคยติดบุหรี่มาก่อนเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL แต่ก็สามารถเลิกได้ และรู้ว่ายาเสพติดไม่ใช่ทางออกในการแก้ปัญหาชีวิต

ความรู้สึก TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากต่อคนติดยา ส่วนมากเห็นว่าทำตนเอง การเสพยาไม่ใช่ทางออกของชีวิต เอาปัญหาในชีวิตมาเป็นข้ออ้างของการติดยาเสพติด ไม่ถูกต้อง ถึงจะมีปัญหาจริงการเสพยาก็ไม่ใช่ทางออกอยู่ดี คนติดยาส่วนมากเริ่มต้นจากการคิดว่า เท่ อยากรู้ อยากลอง ถ้าจิตใจอ่อนแอ ก็จะเลิกไม่ได้ ใช้เป็นทางออกในการแก้ปัญหาชีวิต ส่วนมากมองเยาวชนที่เสพยามาจากพื้นฐานทางจิตใจที่อ่อนแอ ปัญหาทางครอบครัวไม่อบอุ่น อยากรู้ อยากลอง และไม่มีเป้าหมายในชีวิตที่ชัดเจนแน่นอน ใช้ชีวิตล่องลอยไปวันๆ มองไม่เห็นอนาคตของตนเอง

6. การตระหนักรู้ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง ความภาคภูมิใจในตนเอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE IDOL

ทุกคนรู้ดีถึงกิจกรรมของชมรมหลายคนเล่าว่าทุกคนในโรงเรียนเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE และส่วนมากเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้เข้าประกวดส่วนมากเข้าร่วมตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชมรมแล้วตนเองค่อยๆ ดึงรุ่นน้องเข้ามาทำกิจกรรมร่วม จึงมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชมรมอยากดูแลให้ชมรมอยู่ได้ยั่งยืนและประสบความสำเร็จ บางคน ร้อง เต้น รำ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้เลย ไม่เคยเรียนรู้มาก่อน มาฝึกเมื่อเข้าชมรมส่วนมากเห็นว่าชมรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตหลายๆ คนที่ให้สัมภาษณ์ว่าเมื่อได้เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ได้มีโอกาสตามเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีไปถวายงาน TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากเป็นเด็กที่ชอบทำกิจกรรมชอบอาสาอยู่แล้ว ทุกคนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมาก และมีกำลังใจที่จะเป็นคนดีของสังคมต่อไป โดยเฉพาะในชีวิตทุกคนให้ความเห็นว่าคงไม่มีใครอยากยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างแน่นอนโรงเรียนมีกิจกรรมตลอดเวลาอยู่แล้วไม่เฉพาะกิจกรรมของ TO BE NUMBER ONE แต่สมาชิกทุกคนก็มีสิทธิ์เข้าไปในห้องซ้อมการแสดงหรือรำ/ร้องเพลง เป็นเหมือนการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โรงเรียนค่อนข้างเข้มงวดปล่อยสี่โมงกว่า (16.00 น. ขึ้นไป) บางคนต้องรีบกลับบ้านแต่มัธยมเขาก็จะปล่อยมาเข้ากิจกรรมต่างๆ ก่อนเวลาเล็กน้อย

7. จุดเริ่มต้นของการมาเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL (การเข้าประกวด)

เกือบทุกคนโรงเรียนคัดเลือกนักเรียนที่อยู่ในโครงการเข้ามาประกวด และตนเองก็เต็มใจต้องการเข้าประกวด มีบางส่วนเท่านั้นที่มาสมัครเอง มาประกวดในรอบกรุงเทพฯ ส่วนมากชอบการแสดงออกอยู่แล้ว ชอบร้อง ชอบเต้น ชอบแสดง และทุกคนตอบเหมือนกันว่าโรงเรียนทั้งต่างจังหวัดและกรุงเทพฯ จะมีศูนย์ TO BE NUMBER ONE อยู่ในโรงเรียนมีบางคนไปขอสมัครกับครูตั้งแต่แรกเข้ามาในโครงการเลย บอกตรงๆ เลยว่าหนูอยากเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ซึ่งครูผู้ดูแลตอบรับเป็นอย่างดีให้ฝึกซ้อมมากๆประกอบกับความตั้งใจและความสามารถของเด็กด้วย ทำให้ได้รับการคัดเลือกเข้าประกวด และประสบความสำเร็จในที่สุด (นักเรียนทุกคนในโรงเรียนเป็นสมาชิกโครงการ TO BE NUMBER ONE) ซึ่งในศูนย์ฯแต่ละศูนย์ฯก็จะมีการสอนร้องเพลง สอนเต้น สอนรำไม่มีค่าใช้จ่าย บางที่ก็จะมีกิจกรรมให้เลือกหลากหลายที่สำคัญคือให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยพิษของยาเสพติดและผลลัพธ์ของการเสพยาด้วยเพื่อฝึกตนเองให้มีทักษะนักเรียนส่วนมากก็เป็นสมาชิกทั่วไป ต่อมาอาจารย์เห็นมีแววจึงฝึกซ้อมให้เป็นพิเศษแล้วส่งประกวดบางคนเล่าเสริมว่า มีกิจกรรมให้ทำตลอดเวลา เพื่อให้เด็กรู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และนอกจากโรงเรียนจะสนับสนุนแล้ว ผู้ปกครองส่วนมากก็ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีให้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้วยความเต็มใจ

8. การเตรียมตัวเพื่อเข้าประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL

มีการเตรียมตัวด้วยการสนับสนุนจากอาจารย์ในโรงเรียนและเพื่อนๆ เป็นส่วนมากอย่างน้อยต้องแบ่งเวลาในการเรียน และการซ้อมการแสดงที่เราถนัดอย่างหนักหน่วงก่อนประกวด อย่างน้อย 2-3 เดือนก่อนประกวดครูฝึกซ้อมจะดูแลเป็นอย่างดี โดยทางครอบครัวก็ให้ความเข้าใจและสนับสนุนเป็นอย่างยิ่ง ทุกคนอยากให้เข้าประกวด บางครอบครัวยอมเสียเงินให้ลูกไปเรียนการแสดงเพิ่มเติมจากที่โรงเรียนฝึกซ้อมให้ บางรายได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีเรื่องเครื่องแต่งกายจากผู้ปกครองและดูแลเรื่องการแต่งหน้า ทำผมด้วย ทุกคนเตรียมตัวอย่างดีทั้งเรื่องของ

การแสดงและเครื่องแต่งกายต่างๆ แต่หลังจากได้รับคัดเลือกเข้ารอบ 40 คนแล้ว ทางโครงการเป็นฝ่ายรับผิดชอบทุกอย่างให้ทั้ง 40 คน ทุกคนที่เข้าประกวดรู้สึกกดดันตั้งแต่แรกต้องพยายามทำทุกอย่างให้ดีที่สุด สมบูรณ์ที่สุด แต่ก็รู้สึกสนุกและมีพลังจากการสนับสนุนของทางครอบครัวและโรงเรียน

9. <u>การแข่งขัน การประกวด ผลการประกวด และการเข้าค่าย TO BE NUMBER ONE IDOL</u>

การประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL นี้มีทุกๆปี รอบแรกจะมีผู้เข้าประกวดประมาณ 250 คน จากโรงเรียนต่างๆ ทั่วประเทศ และสมัครเองตามศูนย์ TO BE NUMBER ONE ที่ตั้งอยู่ตามห้างสรรพสินค้า และศูนย์เยาวชน จากนั้นจะมีกรรมการคัดเลือกให้เหลือ 40 คน เพื่อคัดเข้าไปอยู่ร่วมกันในบ้านทำกิจกรรมร่วมกัน จำนวน 40 คน เก็บตัวอยู่ในบ้านด้วยกันประมาณ 1 เดือนเพื่อฝึกฝนหลายๆ อย่าง ได้แก่

- ฝึกกิริยามารยาทตามประเพณีและวัฒนธรรมไทย
- ให้ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในเรื่องโทษพิษภัยของการเสพยาเสพติด
- การแสดงบนเวทีหลากหลายรูปแบบทั้ง การร้องเพลง การเต้น การเดินแบบ การรำไทย ฯลฯ
- ฝึกการทำงานเป็นทีม
- ฝึกการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น

ในช่วงเก็บตัวไม่อนุญาตให้ผู้เข้าประกวดติดต่อกับบุคคลภายนอก เนื่องจากมีการบันทึกเทปการใช้ชีวิตความเป็นอยู่ตลอด 24 ชั่วโมง โดยผู้จัดจะเป็นผู้รับผิดชอบความเป็นอยู่ อาหาร เสื้อผ้า และการแสดงของผู้เข้าประกวดทั้งหมด ยกเว้นของใช้เสื้อผ้ายาประจำตัว ต้องนำติดตัวไปด้วย โครงการมีแพทย์ดูแลผู้เข้าประกวด และมีเงื่อนไขสำคัญสำหรับผู้ได้รับตำแหน่งคือ

1) จะต้องปฏิบัติภารกิจหรือกิจกรรมอันเป็นประโยชน์เสริมสร้างภาพลักษณ์ของโครงการตามที่ได้รับมอบหมาย

2) การแสดงตนหรือปฏิบัติภารกิจใดๆ ในนามของ TO BE NUMBER ONE IDOL ต้องได้รับความเห็นชอบจากโครงการ

3) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในด้านต่างๆ เช่น เรื่องการแต่งกายการไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และการไม่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4) กรณีผิดสัญญาข้อใดข้อหนึ่ง โครงการสามารถพิจารณาปรับออกจากตำแหน่งได้

การเข้าเก็บตัวเป็นการเสริมประสบการณ์ชีวิตดีมากๆ มีกิจกรรมสอนมากมาย เช่น สอนร้องเพลง สอนเต้น สอนการแสดง สอนรำ และมีการปรับบุคลิกภาพด้วย รู้สึกว่าได้พัฒนาตนเองมีครูสอนบุคลิกภาพทุกอย่าง ยืน เดิน นั่ง มารยาทในการเข้าสังคม มารยาทในทางสนทนา มารยาทรับประทานอาหาร ฯลฯ แล้วจึงคัดได้ 16 คน เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ใน 16 คนก็จะมีแยกระดับว่าใครเก่งที่สุดด้วย TO BE NUMBER ONE IDOL ของโครงการต้องมีการตามเสด็จไปแสดงในที่ต่างๆ เหนื่อยแต่ก็ภาคภูมิใจมากแต่ก็มีปัญหาอุปสรรคอยู่ เช่น มีบางโรงเรียนที่ถ้าเข้าเรียนไม่ครบตามเวลาที่กำหนดก็จะถูกหักคะแนนไปบ้างซึ่งคนที่เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากก็ไม่ได้คิดมาก ยอมให้หักคะแนนไปตามกฎเกณฑ์ของโรงเรียนยังไม่มีโรงเรียนใดที่ไม่ได้เข้าสอนเนื่องจากมาเก็บตัวเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL เพื่อนๆ ในห้องเรียนส่วนมากจะให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี ให้ยืมสมุดจดบ้างติวให้บ้าง ช่วยบอกแนวข้อสอบตามที่ครูบอกบ้างทุกคนมีน้ำใจและเป็นมิตร มีบ้างที่เพื่อนบางคนพูดจาประชดบ้าง ส่วนมากราบรื่นดีปัญหาอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันมีบ้าง แต่ไม่มากนัก มีกระทบกระทั่งกันบ้างก็ค่อยๆ ปรับกันไป แต่ก็ดีทำให้ใจเย็นมากขึ้น

10. เส้นทางสู่การเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL

ระหว่างที่มีการติดตามทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีไปแสดงในที่ต่างๆ เหนื่อยมากแต่ก็มีความสุขมากเช่นกัน มีแฟนคลับ มีการติดตาม Instagram Facebook ตามมาคุยด้วย มีของขวัญให้บนเวทีก็มี ส่งมาในที่บ้านก็มี แต่อาจไม่มากเท่าดาราทุกคนให้ความเห็นร่วมกันว่า ขาดเรียนมากอยู่แต่ส่วนมากเพื่อนก็ให้ความช่วยเหลือดีมันจะเหนื่อยที่สุดตอนสอบ การทำงานในฐานะ TO BE NUMBER ONE IDOL ทำงานประมาณเดือนละ 3 วัน ปีหนึ่งมีประมาณ 30 - 50 งาน การจัดงาน TO BE NUMBER ONE IDOL กิจกรรมต่างๆ ที่ต้องไปแสดงตามที่ต่างๆ เป็นสิ่งที่ดีวัยรุ่นชอบและเป็นโอกาสให้วัยรุ่นได้เลียนแบบในสิ่งที่ดีๆ ผู้ชายได้เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL มากกว่าผู้หญิงทุกปีและ TO BE NUMBER ONE IDOL บางคนก็ได้ถ่ายแบบโฆษณา

ในความจริงแล้วองค์ประธานท่านเสด็จมากกว่าบางงานก็ไม่ได้ตามเสด็จ ท่านทรงไม่เหน็ดเหนื่อยกับการประกอบคุณงามความดีให้เราเห็น คนเข้าแข่งขันทั้ง 40 คนรู้กติกาของการอยู่ร่วมกันอยู่แล้ว มีการโหวตด้วยว่าแต่ละคนจะให้ใครได้ไปต่อบ้าง ดูทั้งรูปร่างหน้าตา กริยา มารยาท และตามสามารถในการแสดงออก และก็มีคนสำคัญร่วมเป็นกรรมการ ในการคัดเลือก คือ “ป้าหม่อม” หม่อมหลวง ยุพดี ศิริวรรณ เป็นกรรมการที่จะดูแลอย่างตรงไปตรงมาและเข้มงวดกับ TO BE NUMBER ONE IDOL ในเรื่องความประพฤติกรรมและบุคลิกภาพมากๆ ท่านผู้นี้เป็นคนสนิทที่ทรงไว้วางพระทัยมากที่สุดคนหนึ่งของโครงการนี้ เยาวชนที่เข้าประกวดส่วนมากจะค่อนข้างเกรงกลัว แต่รู้ดีว่าท่านทำไปด้วยความหวังดีต่อเยาวชนทุกคน อยากให้ความประพฤติของ TO BE NUMBER ONE IDOL ออกมาเป็นแบบอย่างของวัยรุ่นในสังคมไทยได้จริงๆ ไม่ใช่แค่ได้ชื่อว่า TO BE NUMBER ONE IDOL เฉยๆ แต่สามารถเป็นแบบอย่างในการวางตัวของเยาวชนในสังคมไทย ได้อย่างงดงามสมบูรณ์ และเพียบพร้อมไปด้วยความสามารถ บุคลิกภาพ ความประพฤติและจิตใจที่ดีงาม

หน้าที่สำคัญที่ TO BE NUMBER ONE IDOL นอกจากจะต้องทำหน้าที่สำคัญในการเป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตที่ถูกต้องดีงามแล้ว ยังต้องเป็นแกนนำสำคัญในการชักชวนน้องๆให้เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE และทำกิจกรรมอย่างจริงจัง เป็นแกนนำในโรงเรียน เพื่อสานต่อปณิธานของโครงการ ในเรื่องการต่อต้านสิ่งเสพติดทุกชนิด พร้อมทั้งพยายามหาทางที่จะทำเพื่อนๆน้องๆให้ห่างไกลจากยาเสพติด TO BE NUMBER ONE IDOL จึงต้องมีสำนึกและจิตสาธารณะ

11. ผลการเรียนขณะเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL และหลังจากนั้น

ส่วนมากผลการเรียนไม่ได้ตกต่ำ หลายคนเรียนเกรด 3 กว่าๆ มาโดยตลอด และสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ บางคนเกรดเฉลี่ยถึง 3.77 มีบางคนได้ 2.7 – 2.8 ส่วนมากไม่มีปัญหาเรื่องผลการเรียน แต่ขยันซ้อมและมีความสามารถเข้ามหาวิทยาลัยได้ และเรียนได้เกรดเฉลี่ยเกิน 2.5 ผลการเรียนเมื่ออยู่มหาวิทยาลัยก็สามารถรักษาเกรด 2.5 – 3 ได้ TO BE NUMBER ONE IDOL ทุกคนไม่มีผลการเรียนที่ตกต่ำเลย ส่วนมากความคิดในการเรียนการดูหนังสือที่ค่อนข้างหลากหลาย แต่ที่ทุกคนทำก็คือการอ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ ไม่หักโหม บางคนยืมสมุดจดจากเพื่อน บางคนให้เพื่อนหรือครูผู้สอนทบทวนหรือติวให้ก่อนสอบ บางคนเอาเวลาว่างที่เหลือเล็กน้อยไปเรียนพิเศษวิชาที่ตนเองไม่ถนัด แต่ทุกคนก็ประสบความสำเร็จในการเรียน

12. อนาคตของ TO BE NUMBER ONE IDOL หน้าที่การงาน และการทำงานเพื่อสังคม

ครั้งแรกๆ ในการตามเสร็จทุกคนรู้สึกกดดัน เพราะอยากทำให้ดีที่สุด อยากให้พระองค์ท่านมีความสุข คนดูมีความสุข พอนานๆเข้าก็รู้สึกผ่อนคลายลง รู้สึกเป็นเกียรติแก่ตนเองและครอบครัวอย่างมาก เหนื่อยมากแต่ก็มีความสุข ครึ่งต่อครึ่งไม่ได้มาเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL เพื่อเข้าสู่วงการนักร้อง นักแสดงและโครงการก็ไม่ได้เน้นการสร้างคน/เยาวชนให้เป็นดาราหรือศิลปิน แต่เป็นการสร้างเยาวชนคนหนึ่งให้เป็นตัวของตัวเองเป็นคนเก่ง คนดี และยกระดับความสามารถในการแสดงออก การเข้าสังคมและการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ เป็นการติดอาวุธทางปัญญาให้เยาวชนไทย แต่ส่วนมากเข้ามาเพราะเป็นเกียรติยศ และความภาคภูมิใจของตนเองและครอบครัว หลายคนจึงเลือกเรียนตามที่ตนเองถนัด คนหนึ่งเรียนคณิตศาสตร์เพื่อเป็นครูสอนคณิตในอนาคต และอาจจะไปช่วยส่งเสริมโครงการ TO BE NUMBER ONE ที่โรงเรียนที่ตนไปบรรจุ เพื่อให้เด็กนักเรียนเห็นคุณค่าในตนเองและห่างไกลจากยาเสพติด และอบายมุขทั้งปวง แต่ก็มีบางคนที่อยากเป็นนักร้อง นักแสดง และอยากอาศัยเวทีนี้เพื่อให้เข้าตาคนในวงการ ซึ่งบางคนทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีชมทำให้มีกำลังใจมาก บางคนฝันไกลถึงบรอดเวย์ นิวยอร์ก ลอนดอน เป็นผู้กำกับละครเวทีหรือภาพยนตร์ บางคนต้องการเรียนบริหาร เพราะครอบครัวมีธุรกิจส่วนตัวอยู่แล้วบางรายแกรมมี่เรียกเข้าไปทดสอบเสียง แต่เข้าไปไม่ได้เพราะใส่เหล็กดัดฟันอยู่ เมื่อเอาออกจะเข้าไปขอทดสอบใหม่อีก มีหลายคนอยากเป็นดารา นักร้อง นักแสดง เนื่องจากเห็นโอกาสแต่ก็ไม่ใช่ทั้งหมด TO BE NUMBER ONE IDOL บางคนก็จะไปทำงานพิเศษได้ค่าตอบแทนเล็กน้อย ไปทำติวสอนร้องเพลงให้นักเรียนในโรงเรียน มีงานนอกมาจ้างไปแสดงตามห้างสรรพสินค้าอยู่บ้าง

13. หน้าที่การงานและการทำงานเพื่อสังคมของ TO BE NUMBER ONE IDOL

TO BE NUMBER ONE IDOL เกือบทุกคนเห็นว่า ขณะนี้สังคมอาจจะยังไม่ได้ประโยชน์โดยตรงจากตัวพวกเขามากนัก แต่ที่สำคัญก็คือ ตนเองไม่เป็นปัญหาหรือภาระของสังคมและเป็นประโยชน์ในแง่ของการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน เป็นแบบอย่างของเยาวชนที่ไม่ติดยาเสพติด กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีความประพฤติ กริยามารยาทที่งดงามสมกับการเป็นวัยรุ่นไทย ที่ผ่านการอบรมมาอย่างดี เป็นที่ยอมรับของสังคม รวมทั้งเขาจะไปประชาสัมพันธ์โครงการต่อเยาวชนในโรงเรียน และทุกที่รู้จักว่า โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการที่ดี ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ตลอดเวลา มีประสบการณ์ได้นำไปพัฒนาฝึกฝนตนเอง และก็เป็นบันไดหนึ่ง ที่จะไปต่อยอดในการเป็นนักแสดง นักร้องได้ หากสนใจด้านนี้อย่างจริงจัง พร้อมทั้งเป็นการพิสูจน์ตนเองให้ครอบครัวเห็นด้วยเอาความฝันของตนเองมาต่อยอดได้

สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ส่วนมากเห็นว่าประเทศชาติจะได้รับประโยชน์จากพวกเขาเป็นอย่างมาก เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เขาจะเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าให้กับสังคม เพราะเขาได้รับการบ่มเพาะที่ดีมาแล้ว เมื่อมีพื้นฐานที่ดีก็ยากที่จะแปรเปลี่ยนในทางที่ไม่ดี เพราะ TO BE NUMBER ONE IDOL ทั้งหมดมีภูมิคุ้มกันที่ดีอยู่แล้ว

14. สิ่งที่ตนเองได้จากการเข้าชมรม นอกเหนือจากการเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL

การเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมในโครงการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เข้าร่วมหรือสมาชิก TO BE NUMBER ONE ได้เรียนรู้และเติบโตขึ้น มีการเรียนรู้หลักคิดการมีชีวิตที่ดีงาม โดยเฉพาะ TO BE NUMBER ONE IDOL พอสรุปได้ ดังนี้

- รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น เริ่มรู้จักการทำงานเป็นทีม
- มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น
- มีการช่วยเหลือ พึ่งพาซึ่งกันและกัน ทั้งเพื่อนร่วมรุ่นและรุ่นพี่ รุ่นน้อง
- รู้จักเคารพซึ่งกันและกันทำให้ลดปัญหาการทะเลาะวิวาทได้
- มีภาวะผู้นำมากขึ้น
- มีวินัยในตนเองมากขึ้นไม่มีการหนีหรือสูบบุหรี่ ดื่มสุรา
- รู้จักแบ่งเวลา และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์มากขึ้น

15. สิ่งที่ได้รับจากการเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL

ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ได้รับประสบการณ์และได้พัฒนาในด้านต่างๆอย่างมากมาย จากการเข้าค่ายและการเป็น TO BE NUMBER ONE IDOL พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

- กล้าพูด กล้าแสดงมากขึ้น
- ใจเย็นลง ผ่อนปรนให้ตนเองและผู้อื่นมากขึ้น
- มีมารยาทในการเข้าสังคมดีขึ้นมาก มารยาทในการใช้ชีวิตประจำวัน มารยาทดีขึ้นมากเช่น มารยาทในการับประทานอาหาร มารยาทในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น
- มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งส่งผลให้มีมนุษยสัมพันธ์กับคนรอบข้างดีขึ้นมาก
- รู้จักการทำงานเป็นทีม แบ่งงานกันทำอย่างมีระเบียบ และยุติธรรม
- เรียนรู้การปรับตัว ให้เข้ากับผู้คนและมีสภาพแวดล้อม ทำให้ปรับตัวได้ดีขึ้น
- เคารพและให้ความสำคัญต่อความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น
- รู้จักการให้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ได้เพื่อน และมิตรภาพหลากหลาย ทั้งจากครูผู้สอน เพื่อนๆ ที่เข้าร่วมโครงการ และเพื่อนๆ ที่ติดตามดู บางคนมีแฟนคลับ
- มีกำลังใจให้สามารถเดินต่อไปได้อย่างภาคภูมิ รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้นทำให้มีความฝันความหวังและพลัง
- รู้จักภาคภูมิใจ เชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น ทั้งมีการคุณค่าในตนเอง คุณค่าในตนเองนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับวัยนี้ การเห็นคุณค่าในตนเองจะนำมาซึ่งการใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามครรลองของสังคมและสร้างสรรค์

16. สิ่งที่ควรปรับปรุงในโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL

โครงการนี้เป็นโครงการที่มีประโยชน์เป็นอย่างยิ่งและมีข้อดีดังได้กล่าวแล้วข้างต้นทั้งหลาย สำหรับข้อบกพร่องหรือสิ่งที่โครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL ควรแก้ไขพอสรุปได้ ดังนี้

- ขยายโอกาสให้เยาวชนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลาง 2.5 ขึ้นไป ได้มีโอกาสเข้าร่วมประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL(เดิมคัดที่เกรด 2.75)

- ขยายเวลาในการเข้าฝึกกิจกรรมในบ้าน TO BE NUMBER ONE IDOL ซึ่งกำหนดไว้ 5 สัปดาห์ ควรเพิ่มเวลาเป็นประมาณ 2-3 เดือน เพื่อให้ได้ฝึกอย่างเต็มที่ ทั้งในเรื่องการแสดง และกริยามารยาทในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

- แสวงหาภาคเอกชน มาร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL เช่น เอกชนรายใหญ่ กลุ่มซีพี กลุ่มเซ็นทรัล เป็นต้น

- ขยายโอกาสเข้าไปในโรงเรียนทั้งภาครัฐและเอกชนของกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทุกโรงเรียนในกรุงเทพฯ ได้มีชมรม TO BE NUMBER ONE

- ผลการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL รอบ 16 คน ควรให้ผู้ที่ได้เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL มีเพศชายและเพศหญิงในจำนวนเท่ากัน คือ ชาย 8 คน และ หญิง 8 คน เพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน

17. <u>TO BE NUMBER ONE IDOL พูดถึงทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี</u>

ท่านทรงอัจฉริยภาพในทุกเรื่อง ทรงงดงามทุกอิริยาบถ เก่งมากมีไหวพริบดี ไม่ว่าจะตอบคำถาม ร้องเพลง หรือโชว์ พระองค์ท่านทรงพระปรีชาในเรื่อง TO BE NUMBER ONE IDOL เล่าว่าพวกเขาขึ้นเวทีต้องมีสคริปว่าจบเพลงนี้จะต้องพูดอะไรอะไรบ้าง แต่พระองค์ท่านจะคุยกับเยาวชนที่มาชมอยู่ข้างล่างเวทีโดยไม่มีสคริปเลย ทรงมีไหวพริบดีมาก เวลาคุยกับคนข้างล่างจะไม่เหมือนกันสักครั้ง พวกเราทุกคนกลัวพลาดจึงต้องตั้งใจซ้อมอย่างจริงจัง บางครั้งถ้ามี TO BE NUMBER ONE IDOL ไปช่วย (ปกติไปกัน 16 คน) ที่เหลือก็จะเหนื่อยกันมากๆ บางครั้ง TO BE NUMBER ONE IDOL บางคนเต้นพลาด พระองค์ท่านก็เต้นตามจึงต้องระวังเพื่อไม่ให้เสียหายถึงพระองค์ท่าน ถึงอย่างไรก็มีความสุขที่ได้อยู่ใกล้ๆ พระองค์ท่านทำงานกับพระองค์ท่านต้องมีความตื่นตัวและต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา องค์ประธานโครงการฯ ทรงเชื่อมั่นในพลังเยาวชนที่จะกำหนดอนาคตของตนเองโดยมุ่งมั่นให้กิจกรรม TO BE NUMBER ONE เป็นความหวังของคนรุ่นใหม่ที่ต้องปรับและพัฒนาให้ทันสมัย สอดคล้องกับกาลเวลาที่เปลี่ยนไปเป็นการปลุกพลังสร้างกระแสเยาวชนให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพเป็นแบบอย่างแก่เยาวชนอื่นๆ ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีทรงมีพระวรกายงดงามและจิตใจดีมาก ทรงเป็น IDOL ของ IDOL จริงๆ

สรุป ผู้ที่เข้าร่วมประกวดในโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL เกือบทั้งหมดตัดสินใจเข้าร่วมการประกวดเพราะต้องการเดินตามความฝันของตัวเอง ซึ่งส่วนมากอยากเป็นนักร้อง/นักแสดง โดยมีตัวอย่างจากรุ่นพี่ในโรงเรียนหรือในจังหวัดที่เคยเข้าร่วมประกวดและได้รางวัลในการประกวดด้วย สำหรับการเตรียมตัวเพื่อเข้าประกวดส่วนมากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวตนเอง ไม่ใช่โรงเรียนต้นสังกัด เพราะผู้เข้าประกวดส่วนมากมาจากโรงเรียนที่ไม่ได้มีการสนับสนุนกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นพิเศษ และไม่มีตัวแทนที่มาจากโรงเรียนที่ชนะการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE เลย แสดงให้เห็นว่า การมาร่วมเข้าร่วมประกวดในโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL ไม่ได้เกิดจากการได้ร่วมกิจกรรมของชมรมฯ ผู้เข้าร่วมประกวดทุกคนไม่มีปัญหาเรื่องการเรียน เนื่องจากผู้ที่สามารถเข้าร่วมการประกวดได้จะต้องมีเกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) ไม่ต่ำกว่า 2.75 แต่ผู้ที่เข้าร่วมประกวดส่วนใหญ่ก็ไม่ใช่ผู้ที่มีผลการเรียนสูงมากนัก

หลังจากผ่านการประกวด ผู้เข้าประกวดแต่ละคนรู้สึกว่าตนเองมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ทั้งในด้านความกล้าแสดงออก การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม และเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตัวเองมากขึ้น

บทที่ 4
ผลการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

โครงการ TO BE NUMBER ONE มุ่งเน้นและสนับสนุนให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ห่างไกลจากยาเสพติด อีกทั้งพยายามทำความเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา เข้าใจธรรมชาติ พฤติกรรม และความต้องการของเยาวชน โดยการส่งเสริมให้เยาวชนมีความภาคภูมิใจในตนเองและมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ เพื่อให้เยาวชนเติบโตอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น การปรับปรุงคุณภาพและสะท้อนถึงปัญหาของโครงการฯ จึงจำเป็นต้องศึกษาในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการเป็นหลัก

การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ และพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเยาวชนที่โครงการ TO BE NUMBER ONE ให้ความสำคัญมากที่สุดจะดำเนินงานภายใต้ 3 ยุทธศาสตร์หลัก คือ 1. การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมที่เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน และ 3. การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

4.1 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logical Model) ของโครงการ TO BE NUMBER ONE

4.2 การพัฒนากรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับงานวิจัย

4.3 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

4.4 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

4.5 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

4.6 การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

4.1 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logical Model) ของโครงการ TO BE NUMBER ONE

ยุทธศาสตร์หลัก 3 ประการเป็นตัวบ่งชี้ถึงกิจกรรมที่จะดำเนินงานในโครงการ TO BE NUMBER ONE และกิจกรรมหลักของโครงการฯ จะเน้นกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ 1. สมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา 2. สมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ และ 3. สมาชิกชมรมฯ ในชุมชน เพื่อให้ครอบคลุมและเข้าถึงเยาวชนและบุคคลแวดล้อมทั่วประเทศ ซึ่งรายละเอียดจะแสดงในตารางที่ 4.1 และ 4.2 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic model) ที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์ของโครงการ (Program strategies) ไปยังกิจกรรมในโครงการฯ (Activities) ผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมฯ (Outputs) ผลลัพธ์ที่ได้ (Outcomes) และผลกระทบ (Impact)

การนำตัวแบบเชิงตรรกะมาใช้เป็นกรอบการประเมินผลโครงการ (Evaluation framework) และการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย (Research framework) เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นการประเมินผลโครงการเพื่อปรับปรุงโครงการฯ (Formative evaluation) โดยจะตรวจสอบคุณภาพของการปฏิบัติงาน พิจารณาปัจจัยนำเข้า (Input factors) และปัจจัยที่ส่งผลจากภายนอก (External factors) และประเมินผลระหว่างแผนหรือระหว่าง

พัฒนาโครงการฯ ดังนั้น ตัวแบบเชิงตรรกะจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เห็นภาพรวมทั้งหมดของโครงการฯ ว่ามีทิศทางไปทางใด มีปัจจัยหรือกิจกรรมอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ และจะให้ผลลัพธ์หรือผลกระทบตามมาอย่างไรกับกลุ่มเป้าหมาย โดยตารางที่ 4.1 แสดงตัวแบบเชิงตรรกะของโครงการ TO BE NUMBER ONE และในตารางที่ 4.2 แสดงตัวแบบของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ทั้งนี้ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ น่าจะส่งผลกระทบหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน สิ่งที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมในขั้นแรกมักออกมาอยู่ในลักษณะการได้กระทำตามกิจกรรมหรือการตระหนักรู้ถึงโครงการ หรือเรียกว่าเป็นผลผลิต (Output) ที่เกิดจากกิจกรรมนั้น เมื่อระยะเวลาผ่านไปผลผลิตอาจแปรสภาพและเกิดการเปลี่ยนแปลง เรียกว่าผลลัพธ์ (Outcome) เช่น การตระหนักรู้อาจส่งเสริมทัศนคติและความเชื่อบางอย่างในทางบวกหรือลบก็ได้ เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยเวลาและประสบการณ์ในอดีตของแต่ละคนเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง จนในที่สุดเมื่อการรับรู้หรือความเชื่อในจิตใจถูกตกผลึกจนแปรเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมหรือการตอบสนองที่แสดงออกบางสิ่งอาจจะมาจากความไม่ได้คิดไตร่ตรอง แต่โดยส่วนใหญ่แล้วการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์มักเกิดจากความเชื่อหรือบางสิ่งบางอย่างภายในจิตใจ เรียกผลจากการตกผลึกทางความคิดดังกล่าวว่าผลกระทบ (Impact) ที่ตามมา

4.2 การพัฒนากรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์สำหรับงานวิจัย

จากการวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีฐานราก ถอดความจากบทสัมภาษณ์ และสังเคราะห์ข้อมูลดังข้างต้น ทางคณะผู้วิจัยเล็งเห็นว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาและปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE คือคุณลักษณะของเยาวชนที่เกี่ยวกับทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งอาจจะนำไปสู่การลดพฤติกรรมเสี่ยงและการใช้สารเสพติดลงได้ ดังนั้น ทางผู้วิจัยจึงเสนอกรอบแนวคิดเชิงมโนทัศน์ (Conceptual framework) ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษากลุ่มสมาชิกฯ ดังรายละเอียดดังรูปที่ 4.1 ถึง 4.5 ต่อไปนี้

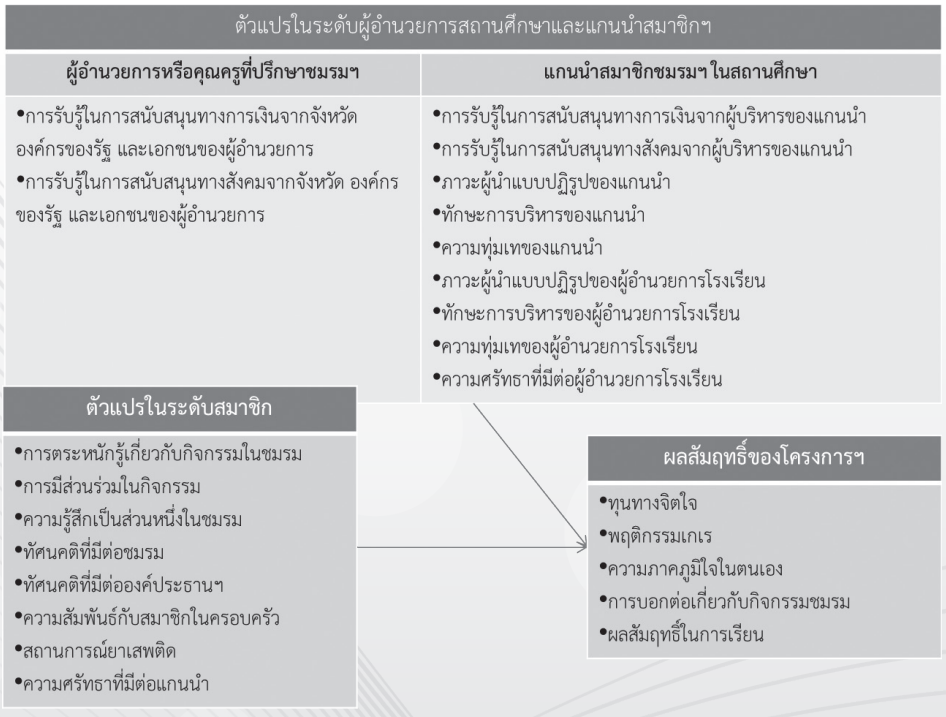

รูปที่ 4.1 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

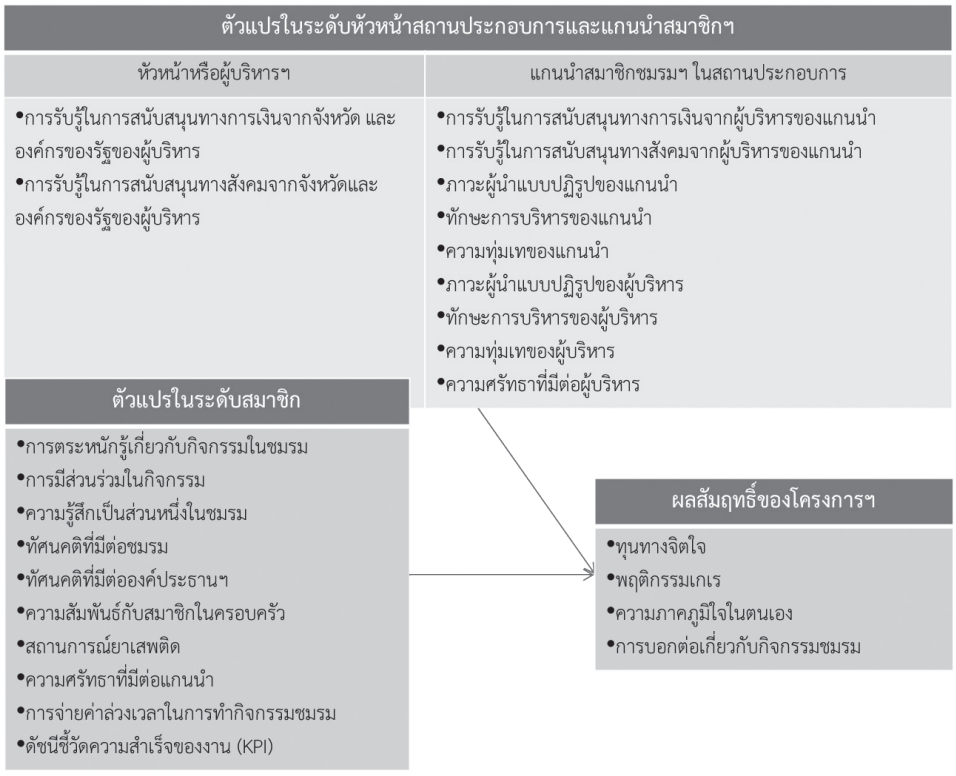

รูปที่ 4.2 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

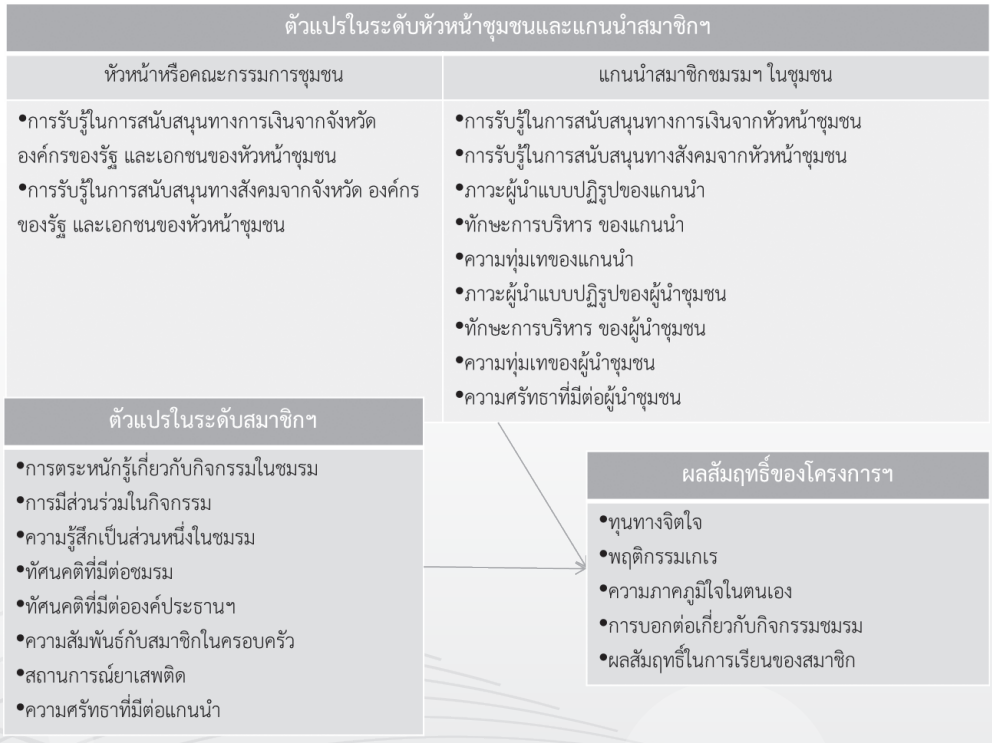

รูปที่ 4.3 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

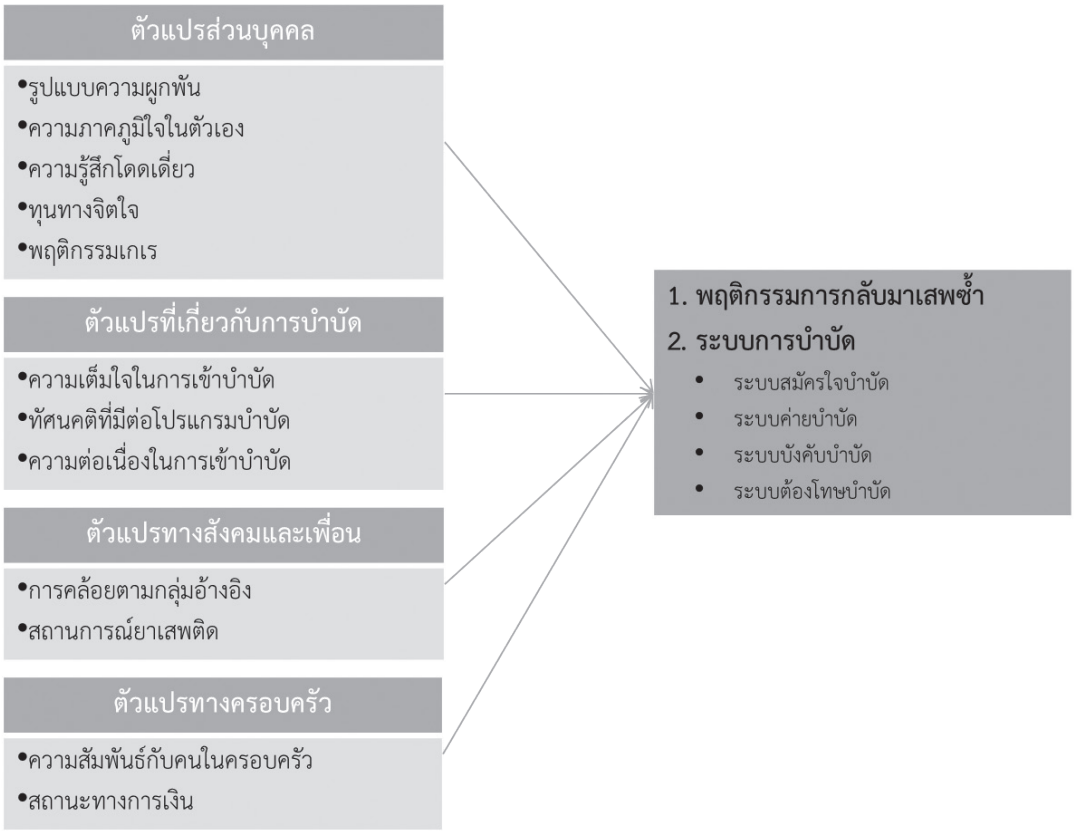

รูปที่ 4.4 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ก่อนเข้าร่วมการประกวด IDOL	หลังเข้าร่วมการประกวด IDOL
•จุดเริ่มต้นของการเป็น IDOL •การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมฯ •ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในโครงการฯ •ความภาคภูมิใจในตัวเองก่อนการประกวด •ทัศนคติที่มีต่อโครงการฯ	•ความประสบผลสำเร็จในการเรียน •ความสำเร็จในหน้าที่การงาน •การอุทิศตนเพื่อสังคม •ทัศนคติที่มีต่อตนเองหลังการประกวด •ความภาคภูมิใจในตัวเองหลังการประกวด •ความภาคภูมิใจของคนในครอบครัว

รูปที่ 4.5 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL

ตารางที่ 4.1 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic model) ของโครงการ TO BE NUMBER ONE

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (Activities)		กลุ่มเป้าหมาย (Targets)	ผลผลิต (Outputs)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	ผลกระทบ (Impacts)
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
1. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิทรรศการ สื่อสัญลักษณ์		1. สมาชิก TO BE NUMBER ONE ทั่วประเทศ 2. วัยรุ่น เยาวชน และครอบครัว	1. เป็นช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกทั่วประเทศผ่านสื่อต่าง ๆ 2. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอย่างกว้างขวาง		1. เพื่อสร้างกระแสนิยมในกลุ่มเยาวชนไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด 2. สร้างความเข้าใจและยอมรับผู้มีปัญหายาเสพติด และให้โอกาสกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสังคม
2. รณรงค์โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	องค์ประธานเสด็จเยี่ยมโครงการเพื่อติดตามผลการดำเนินงาน	เครือข่าย TO BE NUMBER ONE	1. การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE 2. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเยาวชน และประชาชนทั่วไป 3. เยาวชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของโครงการฯ และโทษของยาเสพติด 4. สนับสนุนให้เยาวชนและชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ 5. เยาวชนในชมรมฯ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน		
	จัดตั้งชมรมฯ ในสถานศึกษา	นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา			
	จัดตั้งชมรมฯ ในสถานประกอบการ	พนักงานและลูกจ้างในสถานประกอบการ			
	จัดตั้งชมรมฯ ในชุมชน	เด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป			
	จัดตั้งชมรมฯ ในสถานพินิจ เรือนจำ ฯลฯ	ผู้ต้องโทษ ผู้ต้องขัง			
	จัดแข่งขัน Dancercise	เยาวชนที่ชื่นชอบการเต้น	1. เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2. สนับสนุนให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์	1. เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ 2. สร้างภาพลักษณ์ของเยาวชนในโครงการฯ	
	จัดประกวดผลงานโครงการระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ	แกนนำชมรมฯ ระดับจังหวัด, ภาค, ประเทศ	1. นำเสนอผลงานโครงการฯ เผยแพร่ต่อสาธารณชนให้เป็นที่รู้จัก 2. โครงการฯ มีการถูกกล่าวถึงและถูกบอกต่อ เป็นการประชาสัมพันธ์โครงการฯ และภาพลักษณ์ของเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ 3. สมาชิกและแกนนำฯ ตระหนักรู้ในกิจกรรมของชมรมฯ ที่ตนเองได้เข้าร่วม 4. ส่งเสริมให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทำงานเป็นทีม เสริมสร้างความสามัคคี และสัมพันธภาพอันดีระหว่างกันและกัน		

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (Activities)		กลุ่มเป้าหมาย (Targets)	ผลผลิต (Outputs)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	ผลกระทบ (Impacts)
	จัดงานมหกรรมรวมพล TO BE NUMBER ONE	1. สมาชิก TO BE NUMBER ONE 2. หน่วยงานรัฐ และเอกชน 3. ผู้สนับสนุนการดำเนินงาน	1. กระตุ้นการดำเนินงาน ให้เกิดความเข้มแข็งและต่อเนื่อง 2. เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในกลุ่มสมาชิกและเครือข่าย	1. พัฒนารูปแบบและแนวทางในการดำเนินโครงการฯ ต่อไป 2. พัฒนาจังหวัดและชมรม TO BE NUMBER ONE	
	จัดประกวด TO BE NUMBER ONE Idol	เยาวชนอายุระหว่าง 15-19 ปีที่ผ่านเกณฑ์	ได้ Idol ที่เป็นเยาวชนต้นแบบเก่งและดี	1. เยาวชน Idol เป็นต้นแบบให้แก่เยาวชนอื่น ๆ 2. สร้างภาพลักษณ์ที่ดีของโครงการฯ	
	จัดนิทรรศการ คอนเสิร์ต กิจกรรมเนื่องในโอกาสต่าง ๆ	เครือข่าย TO BE NUMBER ONE และประชาชนทั่วไป	1. เยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2. สนับสนุนให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์	1. เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์โครงการฯ 2. สร้างภาพลักษณ์ของเยาวชนในโครงการฯ	
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน					
1. จัดกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน	จัดค่ายพัฒนาแกนนำฯ (Camp for Leaders)	สมาชิกแกนนำชมรมฯ และศูนย์เพื่อนใจฯ	1. แกนนำได้รับการฝึกและพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ 2. แกนนำได้รับการฝึกให้มีความสามารถให้คำปรึกษา ดูแล แก้ปัญหาให้แก่สมาชิกได้ 3. แกนนำได้รับการฝึกให้มีความสามารถจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อ ปรับทุกข์ สร้างสุข แก้ปัญหา พัฒนา EQ ได้	1. แกนนำฯ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี 2. แกนนำฯ ถ่ายทอดค่านิยมความเป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติดให้แก่สมาชิกได้ 3. แกนนำฯ มีทักษะการเป็นผู้นำมากขึ้น	1. สมาชิกฯ และแกนนำฯ มีสังคมมีเพื่อนเครือข่ายสมาชิกจากทั่วประเทศ 2. สมาชิกฯ และแกนนำฯ มีกำลังใจและแรงบันดาลใจที่จะกลับไปสานต่อในสิ่งที่ต้องการ 3. เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเชิงบวก เช่น กล้าพูดกล้าแสดงออก เชื่อมั่น
	จัดค่ายพัฒนาสมาชิก (Camp for Members)	สมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา ในศูนย์เพื่อนใจฯ และในชุมชน	1. สมาชิกได้รับการฝึกทักษะในการช่วยเหลือผู้อื่นที่ต้องการให้คำปรึกษา 2. สมาชิกได้เรียนรู้เรื่องการพัฒนาบุคลิกภาพ 3. สมาชิกได้เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา EQ 4. สมาชิกมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมในโครงการฯ	1. เกิดการบอกต่อกิจกรรมและโครงการฯ อย่างกว้างขวางมากขึ้น 2. สมาชิกฯ มีโอกาสเข้าถึงกิจกรรมที่ทำให้ตนเอง และผู้อื่นมีความสุข 3. สมาชิกฯ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิดกล้าทำ และกล้าแสดงออก	

กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง (Activities)		กลุ่มเป้าหมาย (Targets)	ผลผลิต (Outputs)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	ผลกระทบ (Impacts)
2. จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE	จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ ในสถานศึกษา	วัยรุ่นเยาวชนในโรงเรียน จำแนกเป็นอาสาสมัครแกนนำ และสมาชิกฯ	1. การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE 2. ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างถูกต้องเหมาะสม โดยผ่านอาสาสมัครที่ได้รับการอบรม 3. อาสาสมัครหรือแกนนำฯ ที่ผ่านการอบรมสามารถให้คำปรึกษาเพื่อนช่วยเพื่อน 4. สนับสนุนให้เยาวชนและชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์	1. พัฒนา EQ แก่กลุ่มเป้าหมาย และอาสาสมัคร 2. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันและทุนทางจิตใจแก่กลุ่มเป้าหมาย และอาสาสมัคร 3. กลุ่มเป้าหมายได้รับประสบการณ์และเพิ่มพูนทักษะจากการฝึกแก้ปัญหา 4. อาสาสมัครหรือแกนนำฯ เป็นแบบอย่างที่ดีได้ 5. อาสาสมัครหรือแกนนำฯ ถ่ายทอดค่านิยมความเป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติดให้แก่สมาชิกได้ 6. อาสาสมัครหรือแกนนำฯ มีทักษะการเป็นผู้นำ	1. ช่วยเสริมสร้างสุข สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนกับเพื่อน หรือสมาชิกในครอบครัว หรือในชุมชน 2. เสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชมรมฯ 3. เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเชิงบวก และลดพฤติกรรมเสี่ยง
	จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ ในสถานประกอบการ	พนักงานในสถานประกอบการ จำแนกเป็นอาสาสมัครแกนนำ และสมาชิกฯ			
	จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ ในสถานพินิจและศูนย์ฝึกอบรม ฯลฯ	ผู้ต้องโทษ ผู้ต้องขัง จำแนกเป็นอาสาสมัครแกนนำ และสมาชิกฯ			
	จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ ในชุมชน	เด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป จำแนกเป็นอาสาสมัครแกนนำ และสมาชิกฯ			
	จัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ ในศูนย์การค้า	เด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป จำแนกเป็นอาสาสมัครแกนนำ และสมาชิกฯ			
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด					
1. พัฒนาระบบจัดเก็บและรายงานข้อมูลการดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE			1. จัดเก็บรายละเอียดข้อมูลผลการดำเนินงาน เช่น ทะเบียนสมาชิก ชมรม ศูนย์เพื่อนใจฯ เป็นต้น 2. จัดเก็บรายละเอียดผลการดำเนินโครงการฯ	มีระบบของฐานข้อมูลชมรม สมาชิก ศูนย์เพื่อนใจฯ และผลการดำเนินงานโครงการที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล	สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนางานแก้ไขปัญหาตามแนวทางของโครงการ
2. พัฒนาช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่าย	1. พัฒนา Website 2. ออกนิตยสาร 3. รายการโทรทัศน์	เด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป	พัฒนา และเพิ่มช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกทั่วประเทศผ่านสื่อต่าง ๆ	1. เพิ่มเครือข่ายสมาชิกฯ ให้กว้างขวางและเข้าถึงทุกกลุ่มมากขึ้น 2. เกิดการบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE	
3. พัฒนาองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายใต้โครงการฯ	1. ออกคู่มือการดำเนินงานโครงการฯ 2. ให้องค์ความรู้ในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ	เครือข่าย TO BE NUMBER ONE	สมาชิกเครือข่ายและผู้ปฏิบัติงานมีคู่มือระเบียบการ และแนวทางในการดำเนินโครงการอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม	ผลิตและพัฒนาองค์ความรู้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	พัฒนาศักยภาพสมาชิกเครือข่ายและผู้ปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ประสานงานและสนับสนุนการประกวดระดับจังหวัด		ชมรม TO BE NUMBER ONE ดีเด่นจังหวัด	1. ทุกฝ่ายทำงานภายใต้ยุทธศาสตร์เดียวกัน เข้าใจบริบทในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน 2. เข้าใจกระบวนการปฏิบัติงาน การสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานต่าง ๆ 2. เสริมสร้างกำลังใจ ความผูกพันพร้อมที่จะช่วยเหลือกัน ร่วมแรงร่วมใจกันทำงานภายใต้โครงการฯ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง		
5. ประสานความร่วมมือในการเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมรวมพลประจำปี					
6. จัดอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อพัฒนาคุณภาพสมาชิกเครือข่าย					
7. ส่งเสริมและสนับสนุนการขยายเครือข่ายชมรมฯ และศูนย์เพื่อนใจฯ					

ตารางที่ 4.2 ตัวแบบเชิงตรรกะ (Logic model) ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

กลุ่มเป้าหมาย (Target)	กิจกรรม (Activities)			ผลผลิต (Outputs)	ผลลัพธ์ (Outcomes)	ผลกระทบ (Impacts)
1. เยาวชนในสถานศึกษาที่ถูกตรวจพบสารเสพติด หรือสมัครใจเข้าร่วม 2. เยาวชนในสถานพินิจฯ สถานแรกรับที่ถูกดำเนินคดี	ค้นหาและคัดกรองกลุ่มเป้าหมาย			สมาชิกได้รับการบำบัดเพื่อลดและเลิกการเสพยาเสพติด	1. เปลี่ยนแปลงทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายไปในทางที่ดี 2. ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว 3. เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ	1. ลดการกลับไปเสพซ้ำของสมาชิก 2. ลดพฤติกรรมเสี่ยง และพฤติกรรมเกเรของสมาชิก
	การบำบัดรักษา	บำบัดรักษาด้วย “โปรแกรมจิตสังคมบำบัด” ของกระทรวงสาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 4 เดือน				
	การฟื้นฟูจิตใจ	1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด นำกลุ่มที่ผ่านการบำบัดเดินทางส่งไปยังสถานที่ฝึกอบรม		1. สมาชิกผ่านการฟื้นฟูจิตใจเยาวชนโดยใช้หลักการทางพระพุทธศาสนา 2. กระตุ้นให้สมาชิกนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตจริง		
		2. จัดค่ายฟื้นฟูจิตใจ (มีทั้งหมด 2 รุ่น/ปี)				
	การติดตาม การรายงาน และการประเมินผล	1. การติดตามผลการรายงานผล	สาธารณสุขจังหวัดร่วมกับสถานศึกษา/กรมพินิจฯ เป็นผู้ติดตามและรายงานผล	มีการติดตามประเมินผล รายงานผลอย่างเป็นระบบ และรูปธรรม	1. มีข้อมูลด้านการบำบัดที่ครบถ้วน 2. มีรูปแบบของการบำบัดรักษาเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด	สามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนางานแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ ตามแนวทางของโครงการฯ
		2. การประเมินผล	ประเมินผลประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการ โดยใช้ การจัดการความรู้ (KM) และ CIPP model			

4.3 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในโครงการฯ และการดำเนินการโครงการฯ หรือตัวแปรต้น (Independent variables) จะแบ่งระดับของข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็น 2 ระดับ คือข้อมูลระดับสมาชิกในชมรมฯ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย และระดับที่สอง คือข้อมูลระดับแกนนำสมาชิกฯ และผู้อำนวยการโรงเรียน/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชมรมฯ แกนนำสมาชิกฯ และผู้อำนวยการโรงเรียน/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ มีความสัมพันธ์เป็นโครงสร้างตามลำดับชั้น (Hierarchically structured data) กล่าวคือการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมหรือจิตใจของสมาชิกชมรมฯ จะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต่าง ๆ ที่เกิดจากตนเองกับตัวแปรที่เกิดจากบุคคลรอบข้างที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งในสถานการณ์นี้คือแกนนำชมรมฯ และผู้อำนวยการโรงเรียน/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ

การศึกษาในกลุ่มของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จะศึกษาและภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงรูปที่ 4.1

4.3.1 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การส่งเสริมให้สมาชิกชมรมฯ หรือเยาวชนในประเทศมีทุนทางจิตใจที่เข้มแข็งและมีความภาคภูมิใจในตนเองจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมในทางบวก ถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE ดังนั้น การวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ จะมุ่งเน้นศึกษาไปยังตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและลดพฤติกรรมเสี่ยงที่วิตกกังวล ประกอบไปด้วย

1. <u>ทุนทางจิตใจ</u>

ทุนทางจิตใจ (Psychological capital) หากกล่าวถึงคำว่า “ทุน” โดยส่วนใหญ่อาจมองในแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์หรือแนวคิดด้านการเงิน แต่คำว่าทุนในบริบทนี้ได้ถูกนำมาใช้กับการประเมินค่าของมนุษย์ เช่น ทุนทางสติปัญญา ทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งทุนทางจิตใจเป็นคุณลักษณะทางจิตใจด้านบวกของแต่ละบุคคลที่ช่วยในการพัฒนา หรือเสริมสร้างพฤติกรรมองค์การเชิงบวก (Positive organizational behavior) มีความเฉพาะเจาะจง สามารถวัดได้ และสามารถพัฒนาได้ รวมถึงสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อจูงใจให้พนักงานในองค์กรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ([APA], 2007; Lorenz, Beer, Pütz, & Heinitz, 2016) ได้แก่

1. ความหวัง (Hope) คือ ความคาดหวังว่าตนเองจะได้รับประสบการณ์ทางบวก และเชื่อว่าตนเองจะมีอิทธิพลต่อประสบการณ์ของตนเองในทางบวก

2. การมองโลกในแง่ดี (Optimism) คือ ความคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตในเชิงบวกและเป็นทัศนคติว่าสิ่งที่เกิดขึ้นดีที่สุด และเชื่อว่าจุดมุ่งหมายของตนเองจะถูกเติมเต็ม

3. การรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-efficacy) คือ ความเชื่อมั่นหรือมั่นใจในความสามารถของตนเองที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมาย

4. การฟื้นพลัง (Resilience) คือ ความสามารถปรับอารมณ์หรือฟื้นฟูอารมณ์ให้กลับสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์อันเลวร้าย

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทุนทางจิตใจ (Psychological capital)** คือ คุณลักษณะทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นคุณลักษณะเชิงบวกในการพัฒนาตนเอง โดยแสดงออกมาในเชิง 1) เป็นความหวังของสมาชิกชมรมฯที่จะได้รับในปัจจุบันและอนาคต 2) เป็นความเชื่อมั่นความสามารถในตนเอง จากการได้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการฯ และ 3) เป็นการปรับหรือฟื้นฟูสภาพจิตใจของสมาชิกชมรมฯ

2. ความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวกับการยอมรับ การนับถือ และการเชื่อถือตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ (M. Rosenberg, 1965; Morris Rosenberg, 1979; Morris Rosenberg, Schooler, Schoenbach, & Rosenberg, 1995) โดยการเห็นคุณค่าในตนเองนั้น ประกอบด้วย 2 มิติดังนี้

1. การรับรู้ในตนเอง (Self-Cognitive) คือ ความรู้หรือความเข้าใจตนเองในตำแหน่งหรือสถานภาพภายในสังคมหรือแวดล้อมที่อยู่ ทำให้มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง เช่น มีสถานะเป็นสมาชิกในชมรมฯ หรือเป็นแกนนำชมรมฯ เป็นต้น

2. การประเมินตนเอง (Self-Evaluation) คือ ความสามารถในการอธิบายตนเองโดยเกิดจากการเปรียบเทียบตนเองกับสิ่งอื่นหรือคนอื่น เพื่อรับรู้การมีคุณค่าหรือมีความภาคภูมิใจในตนเองมากหรือน้อยเพียงใดและรับรู้ถึงคุณค่าของตนเองอย่างไร และนำไปสู่พฤติกรรมที่จะแสดงออกต่อไป

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem)** คือ ความรู้สึกที่สมาชิกฯสามารถรับรู้และประเมินสถานภาพของตนเองได้ เพื่อรับรู้การมีคุณค่าและยอมรับในตัวตนของตัวเอง

3. พฤติกรรมเกเร

หากสังเกตจะเห็นว่าในทุกสภาพสังคมจะมีบุคคลบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นอกลู่นอกทาง หรือพฤติกรรมเกเร (Unruly behavior) เป็นจำนวนไม่มากก็น้อย ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าวสามารถพบได้มากในกลุ่มเด็กหรือนักเรียน บางพวกเป็นพฤติกรรมที่เด็กแสดงต่อต้านต่อการไม่ถูกยอมรับจากสังคม หรือการถูกฟูมฟักในสังคมแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย

พฤติกรรมที่แสดงออกมาดังกล่าวจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อเด็กและบุคคลรอบข้าง พฤติกรรมเสี่ยงดังกล่าวจะถูกแสดงออกมาทางการกระทำหรือเป็นคุณลักษณะทางใจของเด็กเองก็ได้ เช่น การเล่นการพนัน การเล่นเกมออนไลน์ การรวมกลุ่มซิ่งรถ เที่ยวสถานบันเทิง หนีออกจากบ้าน ลักขโมย มั่วสุม ทะเลาะวิวาท หนีเรียน เป็นต้น (กนิษฐา ไทยกล้า, เกรียงไกร พึ่งเชื้อ, &สุชาดา ภัยหลีกลี้, 2559) ดังนั้นพฤติกรรมเกเรอาจจะทำให้เด็กมีแนวโน้มเพิ่มพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติดด้วยถ้าหากเด็กได้เข้าไปคลุกคลีกับสังคมที่ไม่เหมาะสมในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **พฤติกรรมเกเร** คือ การกระทำหรือลักษณะนิสัยที่ทำให้แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE เพิ่มขึ้น

4. การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ

การสื่อสารแบบปากต่อปากหรือการบอกต่อ (Words of mouth) เป็นรูปแบบการบอกต่อข้อมูลหรือข่าวสารที่ไม่เป็นทางการระหว่างบุคคลต่อบุคคล การบอกต่อจะเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลหนึ่งเคยประสบ อาจเป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ เมื่อเกิดความรู้สึกกับประสบการณ์นั้นจะเกิดพฤติกรรมการส่งต่อความรู้สึก (Emotional sharing) เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในสังคม เรียกพฤติกรรมนั้นว่าการบอกต่อ (Dichter, 1966; Kietzmann & Canhoto, 2013) การบอกต่อไม่ใช่การบอกต่อด้วยปากเพียงอย่างเดียว แต่จะรวมการสื่อสารทุกประเภทที่สามารถบอกต่อความรู้สึก หรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ เช่น จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สังคมออนไลน์ เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการฯ** คือ การสื่อสารแบบปากต่อปากจะเกิดจากการที่บุคคลหนึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับชมรม TO BE NUMBER ONE และบอกต่อประสบการณ์ ข้อมูล ข่าวสารร่วมถึงอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อชมรมฯ ให้ผู้อื่นได้รับรู้

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถานศึกษาต่าง ๆ มักกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน/นักศึกษา ในรูปแบบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่บ่งบอกถึงผลการเรียนรู้ที่นักเรียนศึกษาตลอดตามหลักสูตรของสถานศึกษานั้น ทราบได้โดยการวัดและประเมินผลซึ่งครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความคิด และอารมณ์ เช่น วัดผลการศึกษาด้านความรู้ความเข้าใจในบทเรียนจากคะแนนสอบ หรือความเอาใจใส่ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากคะแนนเก็บในชั้น หรือด้านอารมณ์และความมีวินัยในตนเองจากคะแนนจิตพิสัย เป็นต้น คะแนนดังกล่าวเมื่อทำให้เป็นมาตรฐานแล้วจะถูกคำนวณออกมาในรูปแบบเกรดเฉลี่ย (Grade Point Average: GPA) อย่างไรก็ตามรายละเอียดในการถ่วงน้ำหนักคะแนนด้านต่าง ๆ ในแต่ละสถานศึกษามีความแตกต่างกันออกไป

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** คือ ระดับของเกรดเฉลี่ยสะสมที่เปลี่ยนไประหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ของสมาชิกชมรมฯ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับสมาชิกชมรมฯ เป็นปัจจัยที่อยู่ในรูปของผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่ได้จากกิจกรรมในโครงการฯ เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นปัจจัยเหล่านี้อาจจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ โดยตัวแปรที่ศึกษาจะพิจารณาจากตัวแบบเชิงตรรกะข้างต้น และประกอบกับการพิจารณาถึงเหตุและผลเป็นหลักว่าตัวแปรใดน่าจะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังนั้น ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินการโครงการฯ จะเป็นตัวแปรต้นในงานวิจัย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชมรมฯ แกนนำสมาชิกฯ และผู้อำนวยการโรงเรียน/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ มีความสัมพันธ์เป็นโครงสร้างตามลำดับชั้น ดังนั้นการพิจารณาคัดเลือกตัวแปรต้นดังกล่าวจึงต้องพิจารณาจากข้อมูลเชิงชั้นด้วยเช่นกัน ประกอบไปด้วย 1) ปัจจัยในระดับสมาชิกชมรมฯ 2) ปัจจัยในระดับแกนนำสมาชิกฯ และ 3) ปัจจัยในระดับผู้อำนวยการหรือคุณครูที่ปรึกษา

4.3.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับสมาชิกชมรมฯ ประกอบไปด้วย

1. <u>ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว</u>

ปฏิเสธไม่ได้ว่าครอบครัวเป็นพื้นฐานทางสังคมที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ คนทุกคนย่อมต้องการความรักและที่พึ่งทางจิตใจ ซึ่งครอบครัวเป็นหน่วยของสังคมที่เล็กที่สุดและเติมเต็มทุกอย่างที่คนทุกคนต้องการได้มากที่สุด การให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ และการเข้าใจซึ่งกันและกันของครอบครัว ถือเป็นสัมพันธภาพที่ดีและเป็นปัจจัยปกป้องวัยรุ่นจากการหลงผิดหรือนอกลู่นอกทางได้อย่างดีที่สุด

บุคคลในครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่ มีบทบาทอย่างมากในการป้องกันหรือมีอิทธิพลต่อบุตรในวัยรุ่นหรือเยาวชนให้ห่างไกลยาเสพติดหรือมีพฤติกรรมเกเร การเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem) มีการสนับสนุน (Supporting) และยอมรับ (Recognition) ในตัวตน พ่อแม่ควรเริ่มจากวัยเด็ก โดยสร้างความผูกพันระหว่างกัน (Attachment) สร้างความอบอุ่นในครอบครัว (Emotional warmth) และให้โอกาสในการมีส่วนร่วมหรือแสดงความคิดเห็น (Participation) เพื่อให้เด็กไม่รู้สึกถึงความโดดเดี่ยวและอ้างว้างจนต้องหันไปพึ่งยาเสพติดหรือคบเพื่อนกลุ่มที่ไม่ดี และลุกลามไปจนกระทั่งเกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (Sartor, 1991; จิราพร ชมพิกุล, ปราณี สุทธิสุคนธ์, เกรียงศักดิ์ ชื่อเลื่อม, & ดุษณี คำมี, 2552)

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว** คือ ระดับความสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ได้แก่ พ่อแม่ ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เป็นต้น โดยมีการปฏิสัมพันธ์ การพูดคุย การแสดงออกซึ่งความรักและทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน ถ้าเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นไปในลักษณะปรองดอง รักใคร่ กลมเกลียวกัน ถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ดี แต่ถ้าเป็นความขัดแย้งหรือรู้สึกไม่ดีต่อกันถือว่าเป็นสัมพันธภาพที่ไม่ดี

หากความสัมพันธ์ในครอบครัวมีระดับต่ำ บิดามารดาทะเลาะกันบ่อย ทำให้ครอบครัวขาดความสนิทสนม ขาดความรักความอบอุ่น และส่งผลให้พฤติกรรมการใช้สารเสพติดของเยาวชนเพิ่มขึ้น (Sartor, 1991) กล่าวได้ว่าการที่ครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีจะส่งผลให้พฤติกรรมเสี่ยงและพฤติกรรมเกเรของสมาชิกลดลง และจะช่วยส่งเสริมให้ทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ เพิ่มขึ้น และอาจจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ เพิ่มขึ้น

2. <u>สถานการณ์ยาเสพติด</u>

นอกเหนือจากความสัมพันธ์ระหว่างเยาวชนกับบุคคลในครอบครัวแล้ว สภาวะทางสังคมโดยรอบถือเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่มีแนวโน้มจะสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เยาวชนแสดงออกมา เนื่องจากการซึมซับและถูกแวดล้อมด้วยอิทธิพลจากบุคคลรอบข้างจนอาจเกิดเป็นพฤติกรรมเลียนแบบ (Kohut, 1985; Meltzoff, 1990) หากเยาวชนอยู่อาศัยหรือคลุกคลีอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดีย่อมส่งผลต่อจิตใจและพฤติกรรมในทางบวกของเยาวชน ในทางตรงข้าม ถ้าหากโดยรอบเยาวชนเป็นสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัญหายาเสพติด หรือความรุนแรงต่าง ๆ อาจจะส่งผลกระทบต่อจิตใจและพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชนได้

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยด้านสถานการณ์ยาเสพติดน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการ โดยให้นิยาม **สถานการณ์ยาเสพติด** คือระดับความรุนแรงของการเสพและการซื้อขายสารเสพติดทุกประเภทในสังคมที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE มีความเกี่ยวข้อง โดยทั่วไปสถานการณ์ยาเสพติดเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตใจและพฤติกรรมในเชิงลบแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ยิ่งบุคคลหรือเยาวชนใดมีความใกล้ชิดหรืออยู่ในแหล่งชุมชนที่มีการเสพหรือซื้อขายยาเสพติดมาก ย่อมทำให้เยาวชนซึมซับ ถูกชักจูง หรืออาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบการเสพหรือค้าขายยาเสพติดได้ง่าย ดังนั้น การที่สมาชิกชมรมฯ อาศัยหรือคลุกคลีกับสังคมที่ยาเสพติดแพร่ระบาดมีโอกาสให้พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ เพิ่มสูงขึ้น และอาจจะทำให้ระดับของทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองลดลง นอกจากนี้อาจทำให้แนวโน้มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ลดลงด้วยเช่นกัน

นอกเหนือจากปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยทางจิตวิทยาเป็นปัจจัยที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ด้วยเช่นกัน โดยพื้นฐานการกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ย่อมมีผลสืบเนื่องมาจากความคิดหรือจิตใจด้วย เช่น ทัศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธา เป็นต้นซึ่งทั้งหมดนี้จะเน้นไปยังตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง หรือความตระหนักรู้

3. <u>การตระหนักรู้ถึงกิจกรรมในชมรมฯ</u>

ความตระหนักรู้ (Awareness) เป็นความสามารถที่บุคคลจะรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ เนื่องจากเป็นประสบการณ์ที่เกิดจากการรับรู้และการประเมิน สู่ความเข้าใจ การเรียนรู้ และความตระหนักถึงในเหตุการณ์นั้น ซึ่งทำให้ความตระหนักรู้จะเป็นแบบแผนในการเลือกกระทำหรือแสดงพฤติกรรมออกมา (Cohen, 1994; Rochat, 2003) ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การตระหนักรู้ถึงกิจกรรมในชมรมฯ** คือ ความสามารถที่สมาชิกชมรมฯ จะรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงการมีอยู่ของกิจกรรมในชมรม TO BE NUMBER ONE

หากสมาชิกชมรมฯ รับรู้ เข้าใจ และได้เรียนรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ผ่านทางชมรมฯ เช่น ทราบว่าโครงการจัดกิจกรรมอะไร ทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์มากหรือน้อยเพียงใด เป็นต้น จะทำให้สมาชิกชมรมฯ มีความตระหนักรู้ถึงกิจกรรมของชมรมฯ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการแสดงออกทางบวก เพิ่มระดับการบอกต่อกิจกรรมในชมรมฯ และลดพฤติกรรมเกเร และจะช่วยส่งเสริมให้ระดับของทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ เพิ่มขึ้น นอกเหนือจากนี้อาจจะช่วยสนับสนุนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ดีขึ้นอีกด้วย

4. <u>การมีส่วนร่วมในกิจกรรม</u>

หนึ่งในหลักการสร้างความเชื่อมั่นหรือความมั่นใจให้แก่สมาชิกชมรมฯ นั่นคือการที่ทำให้สมาชิกชมรมฯ นั้นรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) เช่น มีการให้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ หรือร่วมลงมือปฏิบัติ เป็นต้น เมื่อสมาชิกชมรมฯ ที่เกี่ยวข้องมีปฏิสัมพันธ์หรือมีกิจกรรมให้ดำเนินการในชมรมฯ จะช่วยให้ความสนิทสนมและความผูกพันเกิดขึ้น (Davis 1967; Newstrom & Davis, 1993) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การมีส่วนร่วมในกิจกรรม** คือ โอกาสหรือระดับการเข้าร่วมกิจกรรมฯ ที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรม

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมจะทำให้สมาชิกชมรมฯ เกิดความเข้าใจในการทำงาน มีแรงใจที่จะทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ นอกเหนือจากนี้ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาจจะมีผลกระทบกับการรับรู้ทางอารมณ์ของสมาชิกชมรมฯ ด้วย เนื่องจากการที่สมาชิกชมรมฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการฯ จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่เป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จโครงการฯ (Davis 1967; Newstrom & Davis, 1993) ซึ่งจะช่วยให้ความภาคภูมิใจในตนเองและระดับของทุนทางจิตใจสูงขึ้นด้วย และทำให้เกิดการบอกต่อกิจกรรมเกี่ยวกับชมรมหรือโครงการฯ ในวงกว้าง ดังนั้น การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิกชมรมฯ อาจจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง การบอกต่อกิจกรรมในชมรมฯ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในอีกด้านหนึ่งอาจจะมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเกเร

5. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ

จากข้างต้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ เป็นเพียงโอกาสหรือระดับของการเข้าร่วมกิจกรรมฯ เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาในประเด็นของการรับรู้หรือความรู้สึกผูกพันหรือความรู้สึกการเป็นส่วนหนึ่งร่วมกับชมรมฯ เนื่องจากคนทุกคนล้วนมีความต้องการการถูกสังคมยอมรับตัวตน การได้อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างกลมเกลียวถือเป็นสิ่งที่คนทุกคนต้องการและปรารถนามาโดยตลอด เช่นเดียวกันกับในกรณีนี้ การที่สมาชิกชมรมฯ ได้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เป็นความรู้สึกที่ตนเองรับรู้ได้ว่าถูกยอมรับหรือเป็นส่วนหนึ่งในความสำเร็จ รวมไปถึงมีความรู้สึกที่ผูกพันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชมรมฯเรียกความรู้สึกดังกล่าวว่า ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ (Sense of inclusion) (McMillan & Chavis, 1986; Sartor, 1991)

ในงานวิจัยนี้ให้นิยาม **ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ** คือ ความรู้สึกของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ว่าตนเองมีความสำคัญกับชมรมฯ เป็นหนึ่งในส่วนที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมชมรมฯ สำเร็จลุล่วง และเป็นความรู้สึกผูกพัน มีความเชื่อ และค่านิยม ที่คล้ายคลึงกับสมาชิกคนอื่นในชมรมฯ

การถูกยอมรับและรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ จะทำให้เกิดความภูมิใจในตนเอง รู้สึกการมีคุณค่าในชมรมฯ และช่วยส่งเสริมคุณลักษณะด้านบวกในจิตใจให้แก่สมาชิกฯ ดังนั้น ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ น่าจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และมีแนวโน้มทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมฯ สูงขึ้น นอกจากนี้อาจจะทำให้ระดับพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ มีแนวโน้มลดลง

6. ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ

แนวโน้มที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับความคิด ความเข้าใจและความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น ๆ ซึ่งเรียกว่าทัศนคติ (Attitude) โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางจิตใจและส่งผลต่ออารมณ์และความเชื่อ และเกิดจากการสั่งสมและเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่ตนได้เกี่ยวข้องกับบางสิ่งบางอย่าง (Icek Ajzen, 1991; Martin Fishbein & Icek Ajzen, 1975; Sheppard, Hartwick, & Warshaw, 1988) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ** คือความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิกชมรมฯ ที่มีต่อกิจกรรมและการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE

หากสมาชิกชมรมฯ มีทัศนคติในทางบวกจะส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมที่ดี แต่ในทางตรงกันข้ามหากมีทัศนคติในทางลบย่อมทำให้เกิดพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากทัศนคติเป็นคุณลักษณะทางจิตใจที่สะท้อนความรู้สึกและความเชื่อในสิ่งนั้น ๆ และจะตอบสนองออกมาตามที่ตนเองเชื่อหรือรับรู้ (Icek Ajzen, 1991) ดังนั้นถ้าสมาชิกชมรมฯ มีทัศนคติที่ดีต่อชมรมฯ จะช่วยสนับสนุนให้สมาชิกชมรมฯ มีทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเอง มีการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ และลดพฤติกรรมเสี่ยงในการใช้ยาเสพติด ซึ่งจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ เพิ่มขึ้นเช่นกัน

7. <u>ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ</u>

โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการ ที่ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เป็นผู้ก่อตั้ง พระองค์ทรงเล็งเห็นถึงโทษของยาเสพติดที่เข้ามามอมเมาเยาวชนไทย ดังนั้นพระองค์จึงมีพระประสงค์มุ่งเน้นการรณรงค์ต้านภัยยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน ด้วยกลวิธีสร้างกระแสและแสดงพลังอย่างถูกต้องโดยไม่ข้องแวะกับยาเสพติดผ่านกิจกรรมต่าง ๆที่สร้างสรรค์ โครงการฯ จึงมีจุดประสงค์หลักคือการเพิ่มและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตให้แก่เยาวชน พระองค์ทรงพระอัจริยภาพ ทรงทุ่มเทและทรงงานอย่างเต็มความสามารถอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยเพื่อเผยแพร่และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เยาวชน ดังนั้น เยาวชนหรือประชาชนทุกคนล้วนเห็นถึงคุณงามความดีและยกย่องพระองค์ท่านเปรียบเสมือนบุคคลต้นแบบในการทำงาน ด้วยเหตุนี้การที่เยาวชนสมาชิกชมรมฯ มีแรงใจที่ดีและมีบุคคลที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวภายในใจ จะทำให้สมาชิกฯ และบุคคลที่เกี่ยวข้องมีกำลังใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จบรรลุตามเป้าที่ต้องการได้อย่างง่ายดาย ดังนั้น ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ จะมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเอง และยังส่งเสริมให้เกิดการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ มากขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามจะช่วยลดระดับพฤติกรรมเกเรของสมาชิกฯ ได้อีกด้วย

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ** คือความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิกชมรมฯ ที่มีต่อทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

8. <u>ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ</u>

ความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นในผู้นำของตนเอง ก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ความเชื่อใจ (Trust) เป็นความคาดหวังหรือความเชื่อที่คนหนึ่งมีให้แก่อีกคนหนึ่งทั้งในด้านการกระทำและคำพูด ดังนั้นหากสมาชิกชมรมฯ มีความคาดหวังและเชื่อใจในตัวแกนนำชมรมฯ รวมไปถึงเต็มใจที่ร่วมกิจกรรมในโครงการฯ ย่อมส่งผลให้ผลลัพธ์และประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้น (Bijlsma & Koopman, 2003) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ** คือ ความคาดหวังและความเชื่อมั่นของสมาชิกชมรมฯ ที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ ว่ามีเจตนาและกระทำสิ่งเป็นประโยชน์ต่อชมรม TO BE NUMBER ONE

ความเชื่อมั่นที่สมาชิกชมรมฯ มีให้แก่แกนนำสมาชิกฯ ของตนเองนั้นจะต้องเกิดจากแกนนำสมาชิกฯ มีเจตนาที่ดี กระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อชมรมฯ และเมื่อถึงยามที่ชมรมฯ ประสบปัญหาหรือมีเหตุการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ก็เชื่อว่าแกนนำสมาชิกฯ จะสามารถหาทางออกที่ดีให้กับชมรมฯ ได้ ดังนั้นความเชื่อมั่นในตัวหัวหน้าของตนเองถือเป็นแรงขับเคลื่อนในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเป็นที่มั่นยึดเหนี่ยวจิตใจด้วยเช่นกัน (Leonard I., Ibeawuchi K., & Esther U., 2016; Salamon & Robinson, 2008) ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกชมรมฯ มีทัศนคติ

ที่ดีเกี่ยวกับชมรมฯ และทำให้มีทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบให้เกิดการบอกต่อเกี่ยวกับโครงการฯ และลดพฤติกรรมที่เสี่ยงในการเสพยาเสพติด

เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่าง 1) สมาชิกชมรมฯ 2) แกนนำสมาชิกฯ และ 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสัมพันธ์เป็นโครงสร้างตามลำดับชั้น ดังนั้นการพิจารณาคัดเลือกตัวแปรต้นดังกล่าวจึงต้องพิจารณาจากข้อมูลเชิงชั้นด้วยเช่นกัน ในลำดับถัดไปเป็นปัจจัยในระดับที่ 2) และ 3) จะมีผลกระทบทางตรง (Direct effect) ระหว่างตัวแปรในระดับแกนนำสมาชิกฯ กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับสมาชิกชมรมฯ

4.3.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกในสถานศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับแกนนำฯ ประกอบไปด้วย

1. <u>การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา</u>

ปัจจัยพื้นฐานการดำเนินโครงการหรือจัดกิจกรรม คือ งบประมาณและเงินสนับสนุนต่าง ๆ การมีซึ่งปัจจัยด้านงบประมาณจะช่วยให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างราบรื่นและต่อเนื่องได้อย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนั้น ความสำเร็จของชมรมฯ จะมีผลกระทบมาจากจำนวนงบประมาณที่โรงเรียนมอบให้อย่างแน่นอน รวมไปถึงการที่แกนนำสมาชิกฯ ซึ่งเป็นคนสำคัญในการจัดกิจกรรมได้ทราบและรับรู้การได้มาซึ่งงบประมาณที่ทางโรงเรียนจัดสรร จะทำให้แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ สามารถวางแผนจัดการบัญชีและเตรียมการสรรหารายได้จากทางอื่นมาใช้ในการดำเนินโครงการฯ ได้อย่างเต็มความสามารถในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา** คือ การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่โรงเรียนสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ

การรับรู้ถึงการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา เป็นการรับรู้ถึงการมองเห็นคุณค่าในการทำงานปฏิบัติงานของแกนนำสมาชิกฯ ที่ได้รับจากสถานศึกษา แสดงถึงความห่วงใยและการดูแลสนับสนุน เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินงานให้กับแกนนำสมาชิกฯ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ (Eisenberger, Huntington, Hutchison, & Sowa, 1986) ซึ่งหากแกนนำสมาชิกฯ รับรู้ว่าสถานศึกษาได้ให้การสนับสนุนทางการเงินอันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการจะทำให้แกนนำสมาชิกฯ มีความรู้สึกเชิงบวกต่อสถานศึกษา และมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงาน เพื่อโครงการสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

2. <u>การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา</u>

นอกเหนือจากการสนับสนุนด้านงบประมาณ การสนับสนุนทางด้านสังคม เช่น การที่ได้รับการความเอาใจใส่ ความรัก การเห็นคุณค่า การช่วยเหลือให้คำแนะนำ เป็นต้นการสนับสนุนทางสังคมถือเป็นการสนับสนุนที่ส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจของสมาชิกทุกคนในชมรมฯ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ไม่ได้รู้สึกว่าถูกผู้ใหญ่หรือคุณครูทอดทิ้ง มีการส่งต่อความรู้สึกที่ดีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้แก่กัน (Beer, 1998; Davis 1967)

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา** คือ การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการโรงเรียน คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ หรือบุคลากรในสถานศึกษา โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ ให้คำปรึกษา จัดหาสิ่งของหรือสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษาที่แกนนำสมาชิกฯ ได้รับจากผู้อำนวยการโรงเรียน คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ หรือบุคลากรในสถานศึกษา หากอ้างอิงจากทฤษฎีความต้องการเป็นลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) (Maslow, 1954) ถือเป็นความต้องการด้านสังคมของมนุษย์ (Social needs) ซึ่งกล่าวว่า เป็นความต้องการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ต้องการความรัก ความผูกพันความเป็นเพื่อนและมิตรภาพ ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจต่อพฤติกรรมของบุคคล หากแกนนำสมาชิกได้รับการสนับสนุนจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี จะเป็นแรงขับให้แกนนำสมาชิกฯ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มุ่งสู่การบรรลุผลของโครงการฯ ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

3. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ

การที่จะทำให้สมาชิกชมรมฯ มีความศรัทธาหรือเชื่อมั่นในตัวแกนนำสมาชิก แกนนำสมาชิกฯ จำเป็นต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกชมรมฯ ทั้งด้านการเรียน การทำกิจกรรม และความประพฤติต่าง ๆ อีกทั้งมีความเป็นผู้นำพร้อมรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถในการกระตุ้นและสร้างแรงใจแก่สมาชิกชมรมฯ (Howell & Avolio, 1993; Taller & Temple, 2015)

ในการศึกษานี้นิยาม **ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ** คือ ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการเรียน กิจกรรม และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ

ความเป็นผู้นำของแกนนำสมาชิกฯ มีส่วนจะช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจ ส่งเสริมกำลังใจ หรือเป็นแรงจูงใจในการทำกิจกรรมให้แก่สมาชิกชมรมฯ ต่อไป เนื่องจากแกนนำสมาชิกฯ มักเป็นผู้ที่มีความสามารถโดดเด่น และเป็นบุคคลได้รับเลือกหรือเป็นที่นิยมจากคนส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้น แกนนำสมาชิกฯ จึงมีอิทธิพลทางจิตใจต่อและความคิดของสมาชิกชมรมฯ ดังนั้น ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ น่าจะส่งผลกระทบทางบวกกับทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ รวมไปถึงส่งเสริมให้ระดับการบอกต่อโครงการฯ มีสูงขึ้น และอาจจะช่วยลดระดับพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ลงได้ เนื่องจากมีที่สนับสนุนทางอารมณ์และจิตใจ (Emotional and mental support)

4. ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ

นอกเหนือจากภาวะความเป็นผู้นำของแกนนำสมาชิกฯ ทักษะการบริหารและจัดการชมรมฯ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชมรมฯ ให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งแกนนำสมาชิกฯ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความสามารถในการบริหารและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชมรมฯ อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ (Davis 1967; Newstrom & Davis, 1993) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ** หมายถึง ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการจัดการ บริหารงานและมอบหมายงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกชมรมฯ คนอื่น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

ทักษะในการบริหารงานของแกนนำสมาชิกฯ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชมรมฯ หากแกนนำสมาชิกฯ มีความสามารถดังกล่าวจะเป็นแรงส่งเสริมและผลักดันให้สมาชิกชมรมฯ แสดงศักยภาพที่เหมาะสมและตนเองถนัดมากที่สุด ซึ่งนอกจากจะทำให้กิจกรรมประสบความสำเร็จแล้ว ยังน่าจะส่งผลกระทบทางบวกต่อความภาคภูมิใจในตนเองและทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ อีกด้วย สมาชิกชมรมฯ จะเกิดทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมและเชื่อมั่นศรัทธาในแกนนำสมาชิกฯ และน่าจะช่วยให้เกิดการบอกต่อและการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น ในทางกลับกันจะช่วยลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติดของสมาชิกฯ และสมาชิกชมรมฯ อาจจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

5. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ

การเป็นแบบอย่างที่ดี การประพฤติปฏิบัติตนอย่างเต็มความสามารถอาจจะช่วยทำให้ภาพลักษณ์ของแกนนำชมรมฯ ดีขึ้น เกิดการบอกต่อเกี่ยวโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องมากขึ้น รวมไปถึงหากแกนนำชมรมฯ แสดงความทุ่มเทและความเสียสละในการทำกิจกรรมอาจจะทำให้สมาชิกชมรมฯ เกิดความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นในตัวแกนนำสมาชิกฯ และอาจจะส่งผลกระทบทางจิตใจต่อและความคิดของสมาชิกชมรมฯ (Salamon & Robinson, 2008)

ในการศึกษานี้นิยาม **ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ** คือ ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการทำงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ของแกนนำสมาชิกฯ เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมความทุ่มเทในการทำงานของแกนนำสมาชิกฯ ที่แสดงออกมาให้ได้เห็นถึงความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ และการเสียสละเวลาว่างของตนเองมาช่วยเหลือทำกิจกรรมฯ ของส่วนรวม จะเป็นแรงใจทางบวกและส่งผลกระทบต่อการรับรู้ทางอารมณ์ของสมาชิกชมรมฯ คนอื่น ๆ ด้วย เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อตัวแกนนำชมรมฯ และรวมไปถึงภาพลักษณ์ของชมรมฯ ดังนั้นหากแกนนำสมาชิกฯ มีความทุ่มเทในการทำงานจะทำให้ทุนทางจิตใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมฯ ของสมาชิกชมรมฯ สูงขึ้นและอาจจะลดพฤติกรรมเกเรลงเช่นกัน

6. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการโรงเรียน

นอกเหนือจากความสามารถและทักษะของแกนนำสมาชิกฯ ปัจจัยที่อาจจะมีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการในระดับสมาชิกชมรมฯ อาจจะมาจากผู้อำนวยการโรงเรียนด้วยเช่นกัน ผู้อำนวยการโรงเรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีทักษะในการกระตุ้นและสนับสนุนสมาชิกทุกคนในโรงเรียนพัฒนาโรงเรียนและชมรมฯ ให้มีความเข้มแข็งและปราศจากยาเสพติด วางแผนการดำเนินงาน และมีนโยบายในการผลักดันโรงเรียน/ชมรมฯ ให้มีมาตรฐานและเหมาะสมกับสมาชิกทุกคนในโรงเรียน

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการโรงเรียน** คือ ความสามารถของผู้อำนวยการฯ หรือหัวหน้า ในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างและน่าเคารพ ในด้านการบริหารงานที่เป็นหน้าที่หลักและงานชมรมฯ สามารถเป็นที่ปรึกษา รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นได้อย่างเป็นกลาง และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน

ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสถานศึกษาน่าจะเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการของสมาชิกชมรมฯ เช่นเดียวกัน เนื่องจากผู้อำนวยการโรงเรียนถือเป็นผู้นำของโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลทางจิตใจต่อสมาชิกในโรงเรียนรวมไปถึงสมาชิกชมรมฯ นโยบายหรือแรงสนับสนุนของผู้อำนวยการที่มีต่อโครงการฯ จะมีพลังขับเคลื่อนการดำเนินงานชมรมฯ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มุ่งสู่การบรรลุผลของโครงการฯ ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

7. ทักษะในการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน

ผลกระทบของภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการ ที่น่าจะมีผลกระทบต่อจิตใจและพฤติกรรมส่วนใหญ่ของนักเรียนและสมาชิกฯ ทักษะในการบริหารงานของผู้อำนวยการโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันและสนับสนุนโครงการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น เงินทุน อุปกรณ์ สถานที่ หรือโอกาส เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทักษะในการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน** คือ ความสามารถของผู้อำนวยการ/หัวหน้า ในการบริหารงานสนับสนุน และผลักดันโครงการ TO BE NUMBER ONE หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการฯ

ความสามารถในการบริหารของผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสถานศึกษาจะเป็นแรงเสริมทางบวก (Positive enforcement) แก่สมาชิกทุกคนในโรงเรียน และเป็นแรงผลักดันให้สมาชิกภายในโรงเรียนรวมไปถึงสมาชิกชมรมฯ มีโอกาสได้แสดงศักยภาพและจัดกิจกรรม สมาชิกจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมและมีระดับทุนทางจิตใจที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นภาพลักษณ์ที่ดีแก่โครงการฯ และชมรมฯ ซึ่งน่าจะช่วยให้เกิดการบอกต่อและการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และจะเป็นแรงขับให้แกนนำสมาชิกฯ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มุ่งสู่การบรรลุผลของโครงการฯ ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

8. ความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน

การแสดงออกถึงความเอาใจใส่หรือการแสดงออกซึ่งวิสัยทัศน์ในการบริหารและการสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่ชมรมฯ เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์และบทบาทความเป็นผู้นำให้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจจะทำให้สมาชิกในโรงเรียนและรวมไปถึงสมาชิกในชมรมฯ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่น ซึ่งจะทำให้เกิดการบอกต่อเกี่ยวกับโครงการและชมรมมากขึ้น และอาจจะเป็นแรงผลักดันให้ระดับอารมณ์และทัศนคติของสมาชิกฯ ที่เกี่ยวข้องกับชมรมฯ เป็นไปในทางที่ดี ในการศึกษานี้นิยาม **ความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน** คือ ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการสนับสนุนโครงการ TO BE NUMBER ONE ของผู้อำนวยการหรือหัวหน้าสถานศึกษา เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม

ความทุ่มเทในการทำงานดังกล่าวจะแสดงออกให้เห็นถึงความกระตือรือร้นและความเอาใจใส่ ในการสนับสนุนและช่วยเหลือการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชมรมฯ จะเป็นแรงใจในทางบวกซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและอารมณ์ของสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตัวผู้อำนวยการและมั่นใจในความสำเร็จของชมรมฯ ดังนั้นหากผู้อำนวยการท่านใดมีความทุ่มเทและพร้อมจะช่วยเหลือสมาชิกหรือชมรมฯ เป็นอย่างดี จะเป็นแรงขับให้แกนนำสมาชิกฯ มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มุ่งสู่การบรรลุผลของโครงการฯ ให้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ

9. ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน

ความศรัทธาหรือความเชื่อมั่นในผู้นำของโรงเรียน ก็เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานของแกนนำสมาชิกฯ ความเชื่อใจ (Trust) เป็นความคาดหวังหรือความเชื่อที่คนหนึ่งมีให้แก่อีกคนหนึ่งทั้งในด้านการกระทำและคำพูด ดังนั้นหากแกนนำสมาชิกฯ และสมาชิกในชมรมฯ มีความคาดหวังและเชื่อใจในผู้อำนวยการของโรงเรียนที่เป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางของชมรมฯ ในโรงเรียน ย่อมส่งผลให้ผลลัพธ์และประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้น (Bijlsma & Koopman, 2003) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน** คือ ความคาดหวังและความเชื่อมั่นของแกนนำสมาชิกฯ ที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของตนว่ามีเจตนาและกระทำสิ่งเป็นประโยชน์ต่อชมรม TO BE NUMBER ONE

ความเชื่อมั่นที่แกนนำสมาชิกฯ รู้สึกต่อผู้อำนวยการโรงเรียนจะต้องเกิดจากตัวของผู้อำนวยการเองที่ต้องมีเจตนาที่ดี และกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือคอยช่วยเหลือสนับสนุนชมรมฯ อย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นความเชื่อมั่นในตัวผู้นำของตนเองจะเป็นแรงขับเคลื่อนในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย อีกทั้งเป็นที่มั่นยึดเหนี่ยวจิตใจด้วยเช่นกัน (Leonard I. et al., 2016; Salamon & Robinson, 2008)

4.3.4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับผู้อำนวยการฯ หรือครูที่ปรึกษาชมรมฯ ในสถานศึกษา

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับผู้อำนวยการสถานศึกษา/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ ประกอบไปด้วย

1. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน

การดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ นอกจากการสนับสนุนด้านงบประมาณจากสถานศึกษาแล้ว ภาคส่วนอื่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือช่วยเหลือได้เช่นกัน เช่น หน่วยงานของจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน เป็นต้น หากหน่วยงานอื่น ๆ ข้างต้นได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการมีอยู่ของชมรมภายใต้โครงการ TO BE NUMBER ONE การดำเนินกิจกรรมป้องกันปัญหายาเสพติดอาจจะประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านเงินทุนหรืองบประมาณซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมและพัฒนาศักยภาพของสมาชิกชมรมฯ

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน** คือ การทราบและรับรู้ของผู้อำนวยการสถานศึกษา/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่โรงเรียนสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ

การรับรู้ถึงการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน จะช่วยให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ รับรู้ถึงการมองเห็นคุณค่าในการทำงานปฏิบัติงาน ได้รับการดูแลและสนับสนุนทางการเงินอันเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ชมรมฯ จะทำให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/คุณครูที่ปรึกษาชมรมฯ มีความรู้สึกเชิงบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ นำไปสู่ความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงานและดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ

2. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน

นอกการช่วยเหลือและการสนับสนุนทางงบประมาณแล้ว สิ่งที่ขาดไม่ได้ในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นในองค์กรหรือการสนับสนุนวิทยากรผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ประสานงานให้ชมรมซึ่งมีความรู้เข้ามาช่วยแนะนำหรือให้แนวทางในการจัดกิจกรรม การบริหารงานชมรมฯ และบอกเล่าประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งหมดนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์หลักของโครงการ TO BE NUMBER ONE ข้อที่ 3: การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน** คือ การทราบและรับรู้ของผู้อำนวยการ/หัวหน้าสถานศึกษา เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ สนับสนุนให้มีพื้นที่ในการแสดงผลงาน หรือจัดหาวิทยากรที่จะให้ความรู้ให้คำปรึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน ที่ผู้อำนวยการ/หัวหน้าสถานศึกษาได้รับ ทั้งการให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำ รวมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรอื่น ๆ จะช่วยก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมทางทางสังคมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมาย

จึงสรุปความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ได้ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	ทิศทางความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ				
	ทุนทางจิตใจ	ความภาคภูมิใจในตนเอง	พฤติกรรมเกเร	การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
1. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
2. สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ	ลบ	บวก	ลบ	ลบ
3. การตระหนักรู้ถึงกิจกรรมในชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
5. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
6. ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
7. ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
8. ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
9. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
10. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	ทิศทางความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ				
	ทุนทางจิตใจ	ความภาคภูมิใจในตนเอง	พฤติกรรมเกเร	การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
11. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
12. ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
13. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
14. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
15. ทักษะในการบริหารของผู้อำนวยการฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
16. ความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
17. ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
18. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัดฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
19. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัดฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก

4.4 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

นอกเหนือจากเยาวชนหรือนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาแล้ว กลุ่มเป้าหมายอื่นของการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE จะประกอบไปด้วย สมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการและในชุมชน ซึ่งแบ่งระดับของข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็น 2 ระดับเช่นเดียวกับในกลุ่มของสถานศึกษา นั่นคือ ข้อมูลระดับสมาชิกในชมรมฯ และระดับที่ 2 คือข้อมูลระดับแกนนำสมาชิกฯ และหัวหน้าสถานประกอบการหรือชุมชน

ในส่วนของกลุ่มชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการจะมุ่งเน้นศึกษาตัวแปรที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มชมรมฯ ในสถานศึกษา แต่จะมีการนิยามและรายละเอียดของข้อคำถามที่แตกต่างกันเล็กน้อย โดยจะกล่าวในบทที่ 4 ในลำดับถัดไป นอกจากนั้นจะมีบางตัวแปรที่มีนิยามที่แตกต่างหรือเป็นตัวแปรที่เพิ่มเติมจากส่วนของชมรมฯ ในสถานศึกษา

การศึกษาในกลุ่มของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ จะศึกษาและภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัย รูปที่ 4.2

4.4.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ

ความสำเร็จหรือประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการเป็นกรณีที่น่าจะประสบความสำเร็จต่ำกว่าในสถานศึกษา เนื่องจากสมาชิกชมรมฯ หรือแกนนำชมรมฯ จะมีภาระงานประจำมาก ถ้าไม่มีความจำเป็นคนส่วนใหญ่มักไม่สนใจและไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมของโครงการฯ เมื่อพิจารณาถึงข้อจำกัดดังกล่าวประกอบกับมีบางสถานประกอบการมีนโยบายดึงดูดหรือเชิญชวนให้พนักงานเข้าร่วมกิจกรรมฯ โดยการจ่ายเงินค่าล่วงเวลาให้พนักงานหรือบังคับกิจกรรมของโครงการฯ เป็นหนึ่งในตัวประเมินผลงาน ซึ่งพบว่าทำให้สถานประกอบการบางแห่งที่มีนโยบายนี้ประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรมที่โครงการ TO BE NUMBER ONE กำหนด เช่น ผ่านเข้ารอบการประกวด หรือชนะการประกวดเป็นประจำ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การจ่ายค่าล่วงเวลาให้กับพนักงานน่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ เนื่องจากบุคคลจะมีพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับจากองค์กรตามระดับการรับรู้ของแต่ละบุคคล โดยจะแสดงออกถึงการมีความยึดมั่นและเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจ ทั้งการแสดงออกในด้านความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรม ทั้งนี้ โดยการแสดงออกของแต่ละบุคคล จะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการใช้เหตุผลในการประเมินคุณค่าของสิ่งที่ได้รับจากองค์การ เช่น ค่าตอบแทน การดำเนินงาน รวมถึงผลตอบแทนอื่น ๆ (Saks, 2006) ดังนั้น การจ่ายค่าล่วงเวลาให้กับพนักงานอย่างยุติธรรมและเหมาะสมตามพฤติกรรมการดำเนินงาน หรือผลการปฏิบัติงานที่ดี จึงมีส่วนช่วยให้พนักงานทุ่มเทพลังแรงกาย และแรงใจ เพื่อปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การจ่ายค่าล่วงเวลาในการทำกิจกรรมชมรมฯ** คือ การจ่ายค่าตอบแทนในการเข้าร่วมทำกิจกรรมชมรมฯ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานประกอบการหรือนอกสถานประกอบการ ซึ่งอยู่นอกชั่วโมงทำงานปกติในวันทำงานหรือวันหยุด

นอกจากนี้ การจูงใจให้พนักงานส่วนใหญ่เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชมรมฯ อาจจะใช้วิธีการเพิ่มกิจกรรมของโครงการฯ เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการทำงานของสถานประกอบการ หรืออาจจะสร้างวัฒนธรรมองค์กรใหม่โดยให้กิจกรรมของชมรมฯ มีส่วนร่วมในทุกบทบาทของสถานประกอบการ ในกรณีนี้อาจจะช่วยเพิ่มจำนวนกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของคนในองค์กรได้มากขึ้น และอาจจะส่งผลกระทบให้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ประสบสำเร็จมากขึ้น

ในการศึกษานี้นิยาม **ดัชนีวัดความสำเร็จของงาน (KPI)** คือ เครื่องมือที่ใช้วัดและประเมินผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ขององค์กร ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งสามารถแสดงผลของการวัดหรือการประเมินในรูปข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการปฏิบัติงานขององค์กรหรือหน่วยงานภายในองค์กร โดยเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่ได้ทำการตกลงกันไว้ระหว่างองค์กรและพนักงาน ทั้งนี้ องค์กรสามารถนำผลของการวัดดังกล่าวนี้ไปใช้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์กร

4.4.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับแกนนำสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ ประกอบไปด้วย

1. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากผู้บริหารของแกนนำ

ความสำเร็จของชมรมฯ จะมีผลกระทบมาจากจำนวนงบประมาณที่ผู้บริหารของแกนนำมอบให้อย่างแน่นอน รวมไปถึงการที่แกนนำสมาชิกฯ ซึ่งเป็นคนสำคัญในการจัดกิจกรรมได้ทราบและรับรู้การได้มาซึ่งงบประมาณที่สถานประกอบการจัดสรรให้ จะทำให้แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ สามารถวางแผนจัดการบัญชีและเตรียมการสรรหารายได้จากทางอื่นมาใช้ในการดำเนินโครงการฯ ได้อย่างเต็มความสามารถ ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากผู้บริหารของแกนนำ** คือ การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่ผู้บริหารของแกนนำสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ

2. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บริหารของแกนนำ

การสนับสนุนทางสังคมถือเป็นการสนับสนุนที่ส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจของสมาชิกทุกคนในชมรมฯ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ไม่ได้รู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง มีการส่งต่อความรู้สึกที่ดีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้แก่กัน ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บริหารของแกนนำ** คือ การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากผู้บริหารของแกนนำ และสมาชิกในองค์กร โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ ให้คำปรึกษา จัดหาสิ่งของหรือสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

3. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ

ความเป็นผู้นำของแกนนำสมาชิกฯ มีส่วนจะช่วยฟื้นฟูสภาพจิตใจ ส่งเสริมกำลังใจ หรือเป็นแรงจูงใจในการทำกิจกรรมให้แก่สมาชิกชมรมฯ ต่อไป เนื่องจากแกนนำสมาชิกฯ มักเป็นผู้ที่มีความสามารถโดดเด่น และเป็นบุคคลที่ได้รับเลือกหรือเป็นที่นิยมจากคนส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้น แกนนำสมาชิกฯ จึงมีอิทธิพลทางจิตใจและความคิดของสมาชิกชมรมฯ การศึกษานี้นิยาม **ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ** คือ ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการทำงาน และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ

4. ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ

ทักษะการบริหารและจัดการชมรมฯ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชมรมฯ ให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งแกนนำสมาชิกฯ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความสามารถในการบริหารและจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชมรมฯ อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ในการศึกษา

ครั้งนี้นิยาม **ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ** หมายถึง ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการจัดการบริหารงาน และมอบหมายงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกชมรมฯ คนอื่น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

5. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ

แกนนำถือเป็นแบบอย่างของสมาชิกในองค์กร หากแกนนำสมาชิกฯ มีความทุ่มเทในการทำงานจะทำให้ทุนทางจิตใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมฯ ของสมาชิกชมรมฯ สูงขึ้น และอาจจะลดพฤติกรรมเกเรลงเช่นกัน อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนให้สมาชิกมีผลการปฏิบัติงานที่ดี ในการศึกษานี้นิยาม **ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ** คือ ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการทำงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ของแกนนำสมาชิกฯ เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม

6. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้บริหารฯ

นอกเหนือจากความสามารถและทักษะของแกนนำสมาชิกฯ ปัจจัยที่อาจจะมีความเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการในระดับสมาชิกชมรมฯ อาจจะมาจากผู้บริหารด้วยเช่นกัน ผู้บริหารขององค์กรจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีทักษะในการกระตุ้นและสนับสนุนสมาชิกทุกคน ร่วมกันพัฒนาองค์กร และชมรมฯ ให้มีความเข้มแข็งและปราศจากยาเสพติด ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้บริหารฯ** คือ ความสามารถของผู้บริหารหรือหัวหน้าสถานประกอการ ในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างและน่าเคารพ ในด้านการบริหารงานที่เป็นหน้าที่หลักและงานชมรมฯ สามารถเป็นที่ปรึกษา รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นได้อย่างเป็นกลาง และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน

7. ทักษะในการบริหารของผู้บริหารฯ

ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารจะเป็นแรงเสริมทางบวก (Positive enforcement) แก่สมาชิกทุกคนในองค์กร และเป็นแรงผลักดันให้สมาชิก มีโอกาสได้แสดงศักยภาพและจัดกิจกรรม สมาชิกจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมและมีระดับทุนทางจิตใจที่เพิ่มขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทักษะในการบริหารของผู้บริหารฯ** คือ ความสามารถของผู้บริหารหรือหัวหน้าสถานประกอบการในการบริหารงาน สนับสนุน และผลักดันโครงการ TO BE NUMBER ONE หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการฯ

8. ความทุ่มเทของผู้บริหารฯ

การแสดงออกถึงความเอาใจใส่หรือการแสดงออกซึ่งวิสัยทัศน์ในการบริหารและการสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่ชมรมฯ เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์และบทบาทความเป็นผู้นำให้แก่ผู้บริหาร อาจจะทำให้สมาชิกในองค์กรและรวมไปถึงสมาชิกในชมรมฯ เกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่น ซึ่งจะทำให้เกิดการบอกต่อเกี่ยวโครงการและชมรมมากขึ้น และความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ สูงขึ้น รวมถึงอาจจะลดพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ลงเช่นกัน ในการศึกษานี้นิยาม **ความทุ่มเทของผู้บริหารฯ** คือ ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการสนับสนุนโครงการ TO BE NUMBER ONE ของผู้บริหารหรือหัวหน้าสถานประกอบการเพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม

9. ความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารฯ

ความเชื่อใจหรือศรัทธาในผู้บริหารฯ เป็นความคาดหวังหรือความเชื่อที่แกนนำสมาชิกฯ และสมาชิกในชมรมฯ มีความคาดหวังและเชื่อใจในตัวผู้นำของตน เพราะผู้บริหารเป็นผู้ในการกำหนดทิศทางของชมรมฯ และเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการดำเนินกิจกรรมในชมรมฯ ดังนั้น ความเชื่อมั่นดังกล่าวย่อมส่งผลให้ผลลัพธ์และประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้น (Bijlsma & Koopman, 2003) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารฯ** คือ ความคาดหวังและความเชื่อมั่นของแกนนำสมาชิกฯ ที่มีต่อผู้บริหารสถานประกอบการของตนว่ามีเจตนาและกระทำสิ่งเป็นประโยชน์ต่อชมรม TO BE NUMBER ONE

4.4.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับหัวหน้างานหรือผู้บริหาร

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับหัวหน้างานหรือผู้บริหารประกอบไปด้วย

1. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน

การรับรู้ถึงการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน จะช่วยให้หัวหน้างานหรือผู้บริหารรับรู้ถึงการมองเห็นคุณค่าในการทำงานปฏิบัติงาน ได้รับการดูแลและสนับสนุนทางการเงินอันเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ชมรมฯ จะทำให้หัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชน มีความรู้สึกเชิงบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ นำไปสู่ความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน** คือ การทราบและรับรู้ของหัวหน้างานหรือผู้บริหารสถานประกอบการ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่ชุมชนสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ

2. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน

การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน ที่หัวหน้างานหรือผู้บริหารได้รับ ทั้งการให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำ รวมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรอื่น ๆ จะช่วยก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมทางทางสังคมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน** คือ การทราบและรับรู้ของหัวหน้างานหรือผู้บริหารสถานประกอบการ เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ สนับสนุนให้มีพื้นที่ในการแสดงผลงาน หรือจัดหาวิทยากรที่จะให้ความรู้ให้คำปรึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

จากข้างต้นสามารถสรุปความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ได้ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	ทิศทางความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ			
	ทุนทางจิตใจ	ความภาคภูมิใจในตนเอง	พฤติกรรมเกเร	การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการฯ
1. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว	บวก	บวก	ลบ	บวก
2. สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ	ลบ	บวก	ลบ
3. การตระหนักรู้ถึงกิจกรรมในชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก	บวก	ลบ	บวก
5. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
6. ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
7. ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
8. ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
9. การจ่ายค่าล่วงเวลาในการทำกิจกรรมชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
10. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงาน	บวก	บวก	ลบ	บวก
11. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากผู้บริหาร	บวก	บวก	ลบ	บวก
12. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากผู้บริหาร	บวก	บวก	ลบ	บวก
13. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
14. ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
15. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
16. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้บริหาร	บวก	บวก	ลบ	บวก
17. ทักษะในการบริหารของผู้บริหาร	บวก	บวก	ลบ	บวก
18. ความทุ่มเทของผู้บริหาร	บวก	บวก	ลบ	บวก
19. ความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหาร	บวก	บวก	ลบ	บวก
20. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัดฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก
21. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัดฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก

4.5 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

สถาบันครอบครัวเป็นสถาบันหลักที่สำคัญอย่างยิ่งในการดูแลและสอดส่องพฤติกรรมของเยาวชนในประเทศ การรวมกลุ่มของสถาบันครอบครัวแต่ละครอบครัวเป็นชุมชนที่อยู่อาศัยก็ถือเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญในการพัฒนาและการเติบโตเป็นเยาวชนที่ดีของประเทศ การเดินหน้าการแก้ไขปัญหายาเสพติดในอันดับแรกควรเริ่มจากพื้นที่ในชุมชนเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเยาวชนมากที่สุดและถือเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและเติบโต ดังนั้น เพื่อความครอบคลุมในการเข้าถึงเยาวชน กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE อีกกลุ่มเป้าหมายคือ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน จะแบ่งระดับของข้อมูลที่ใช้ศึกษาเป็น 2 ระดับเช่นเดียวกัน และจะมุ่งเน้นศึกษาตัวแปรที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มชมรมฯ ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ แต่จะมีการนิยามและมีรายละเอียดของข้อคำถามที่แตกต่างกันเล็กน้อย โดยจะมีบางตัวแปรที่มีนิยามที่แตกต่างหรือเป็นตัวแปรที่เพิ่มเติมการศึกษาในกลุ่มของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน จะศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 4.3

4.5.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกฯ ในชุมชน

ความสำเร็จหรือประสิทธิภาพในการดำเนินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชนนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหัวหน้าชุมชนหรือผู้นำชุมชน ผู้ซึ่งมีบทบาทในการสนับสนุนทรัพยากร ให้คำแนะนำต่าง ๆ กับแกนนำสมาชิกฯ ในชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างราบรื่น และ ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับแกนนำสมาชิกฯ ในชุมชน มีดังนี้

1. <u>การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากหัวหน้าชุมชน</u>

การที่แกนนำสมาชิกฯ ในชุมชนซึ่งเป็นคนสำคัญในการจัดกิจกรรมได้ทราบและรับรู้การได้มาซึ่งงบประมาณที่ทางหัวหน้าชุมชนจัดสรร จะทำให้แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ สามารถวางแผนจัดการบัญชีและเตรียมการสรรหารายได้จากทางอื่นมาใช้ในการดำเนินโครงการฯ ได้อย่างเต็มความสามารถ ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากหัวหน้าชุมชน** คือ การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่หัวหน้าชุมชนสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯซึ่งหากแกนนำสมาชิกฯ รับรู้ว่าสถานศึกษาได้ให้การสนับสนุนทางการเงินอันเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการจะทำให้แกนนำสมาชิกฯ มีความรู้สึกเชิงบวกต่อหัวหน้าชุมชน และมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงาน เพื่อโครงการสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์

2. <u>การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าชุมชน</u>

การสนับสนุนทางสังคมถือเป็นการสนับสนุนที่ส่งผลต่อสภาวะทางจิตใจของสมาชิกทุกคนในชมรมฯ ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ไม่ได้รู้สึกว่าถูกผู้ใหญ่ทอดทิ้ง มีการส่งต่อความรู้สึกที่ดีและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวให้แก่กัน ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าชุมชน** คือ การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากหัวหน้าชุมชน หรือสมาชิกในชุมชน โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ ให้คำปรึกษา จัดหาสิ่งของหรือสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

3. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ

ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ น่าจะส่งผลกระทบทางบวกกับทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ รวมไปถึงส่งเสริมให้ระดับการบอกต่อโครงการฯ มีสูงขึ้น และอาจจะช่วยลดระดับพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ลงได้ เนื่องจากมีที่สนับสนุนทางอารมณ์และจิตใจ ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ** คือ ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการดำเนินงาน และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ

4. ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ

ทักษะในการบริหารงานของแกนนำสมาชิกฯ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชมรมฯ หากแกนนำสมาชิกฯ มีความสามารถดังกล่าวจะเป็นแรงส่งเสริมและผลักดันให้สมาชิกชมรมฯ แสดงศักยภาพที่เหมาะสมและตนเองถนัดมากที่สุด ซึ่งนอกจากจะทำให้กิจกรรมประสบความสำเร็จแล้ว ยังน่าจะส่งผลกระทบทางบวกต่อความภาคภูมิใจในตนเองและทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ **ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ** หมายถึง ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการจัดการ บริหารงาน และมอบหมายงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกชมรมฯ ให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

5. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ

ความทุ่มเทในการทำงานของแกนนำสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จะสามารถทำให้ทุนทางจิตใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง และการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมฯ ของสมาชิกชมรมฯ สูงขึ้น และอาจจะลดพฤติกรรมเกเรลงเช่นกัน ในการศึกษานี้นิยาม **ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ** คือ ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการทำงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ของแกนนำสมาชิกฯ เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม

6. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้นำชุมชน

ผู้นำชุมชน ถือเป็นแบบอย่างสำคัญของสมาชิก ซึ่งมีอิทธิพลทางจิตใจต่อสมาชิกในชุมชนรวมไปถึงสมาชิกชมรมฯ ด้วย นโยบายหรือแรงสนับสนุนของผู้นำชุมชนที่มีต่อโครงการฯ จะมีพลังขับเคลื่อนการดำเนินงานชมรมฯ อย่างแน่นอน ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้นำชุมชน** คือ ความสามารถของผู้นำชุมชนในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างและน่าเคารพ ในด้านการบริหารงานที่เป็นหน้าที่หลักและงานชมรมฯ สามารถเป็นที่ปรึกษา รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นได้อย่างเป็นกลาง และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน

7. ทักษะในการบริหารของผู้นำชุมชน

ความสามารถในการบริหารของผู้นำชุมชนจะเป็นแรงเสริมทางบวก แก่สมาชิกทุกคนในชุมชน รวมไปถึงสมาชิกชมรมฯ มีโอกาสได้แสดงศักยภาพและจัดกิจกรรม สมาชิกจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมและมีระดับทุนทางจิตใจที่เพิ่มขึ้นในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทักษะในการบริหารของผู้นำชุมชน** คือ ความสามารถของผู้อำนวยการ/หัวหน้า ในการบริหารงาน สนับสนุน และผลักดันโครงการ TO BE NUMBER ONE หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินโครงการฯ

8. ความทุ่มเทของผู้นำชุมชน

ในการศึกษานี้นิยาม **ความทุ่มเทของผู้นำชุมชน** คือ ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการสนับสนุนโครงการ TO BE NUMBER ONE ของผู้นำชุมชน เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งหากผู้นำชุมชน มีความทุ่มเทและพร้อมจะช่วยเหลือสมาชิกหรือชมรมฯ จะทำให้ทุนทางจิตใจ การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรม และความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ สูงขึ้น และอาจจะลดพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ลงเช่นกัน

9. ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน

ความเชื่อใจหรือศรัทธาในผู้นำของชุมชน เป็นความคาดหวังหรือความเชื่อที่แกนนำสมาชิกฯ และสมาชิกในชมรมฯ มีความคาดหวังและเชื่อใจในตัวผู้นำของตน เพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้นำในการกำหนดทิศทางของชมรมฯ และเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการดำเนินกิจกรรมในชมรมฯ ดังนั้น ความเชื่อมั่นดังกล่าวย่อมส่งผลให้ผลลัพธ์และประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด (Bijlsma & Koopman, 2003) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน** คือ ความคาดหวังและความเชื่อมั่นของแกนนำสมาชิกฯ ที่มีต่อผู้นำชุมชนของตนว่ามีเจตนาและกระทำสิ่งเป็นประโยชน์ต่อชมรม TO BE NUMBER ONE

4.5.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ในระดับหัวหน้าชุมชน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการในระดับหัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชนประกอบไปด้วย

1. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน

การดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการฯ นอกจากการสนับสนุนด้านงบประมาณจากชุมชนแล้ว ภาคส่วนอื่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือช่วยเหลือได้เช่นกัน เช่น หน่วยงานของจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน เป็นต้น หากหน่วยงานอื่น ๆ ข้างต้นได้เล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการมีอยู่ของชมรมภายใต้โครงการ TO BE NUMBER ONE การดำเนินกิจกรรมป้องกันปัญหายาเสพติดอาจจะประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยด้านเงินทุนหรืองบประมาณซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมและพัฒนาศักยภาพของสมาชิกชมรมฯ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน** คือ การทราบและรับรู้ของหัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชน เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่ชุมชนสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ

การรับรู้ถึงการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน จะช่วยให้หัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชน รับรู้ถึงการมองเห็นคุณค่าในการทำงานปฏิบัติงาน ได้รับการดูแลและสนับสนุนทางการเงิน อันเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ชมรมฯ จะทำให้หัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชน มีความรู้สึกเชิงบวกต่อการปฏิบัติหน้าที่ นำไปสู่ความมุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ

2. <u>การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน</u>

การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน ที่หัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชนได้รับ ทั้งการให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำ รวมถึงการอำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากรอื่น ๆ จะช่วยก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมทางทางสังคมที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นำไปสู่การปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นไปตามเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน** คือ การทราบและรับรู้ของหัวหน้าหรือคณะกรรมการชุมชนเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ สนับสนุนให้มีพื้นที่ในการแสดงผลงาน หรือจัดหาวิทยากรที่จะให้ความรู้ให้คำปรึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

จากข้างต้นสามารถสรุปความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ได้ดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ สำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	ทิศทางความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ				
	ทุนทางจิตใจ	ความภาคภูมิใจในตนเอง	พฤติกรรมเกเร	การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
1. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
2. สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ	ลบ	บวก	ลบ	ลบ
3. การตระหนักรู้ถึงกิจกรรมในชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
4. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
5. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
6. ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
7. ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
8. ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
9. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากผู้นำชุมชน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม	ทิศทางความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ				
	ทุนทางจิตใจ	ความภาคภูมิใจในตนเอง	พฤติกรรมเกเร	การบอกต่อเกี่ยวกับโครงการ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
10. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากผู้นำชุมชน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
11. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
12. ทักษะในการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
13. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
14. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้นำชุมชน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
15. ทักษะในการบริหารของผู้นำชุมชน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
16. ความทุ่มเทของผู้นำชุมชน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
17. ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
18. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัดฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก
19. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัดฯ	บวก	บวก	ลบ	บวก	บวก

4.6 การทบทวนวรรณกรรมปัจจัยสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

โครงการใครติดยายกมือขึ้นไม่ต้องคำนึงถึงระดับของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไม่มีความทับซ้อนกัน (Non-nested data) ดังนั้นจะไม่มีการแบ่งระดับของข้อมูลเหมือนกับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา สถานประกอบการ และชุมชน จะเป็นการศึกษาในมิติเดียว นั่นคือเน้นศึกษาเฉพาะสมาชิกในโครงการใครติดยายกมือขึ้นเพียงอย่างเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาผลกระทบที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกลับไปเสพยาเสพติดของสมาชิก

การศึกษาในกลุ่มของโครงการใครติดยายกมือขึ้น จะศึกษาและภายใต้กรอบแนวคิดงานวิจัยรูปที่ 4.4

4.6.1 ผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ เป็นสภาวะที่บุคคลยังคงเสพหรือมีอาการติดยาเสพติด แม้ว่าจะได้เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลหรือสถานบำบัด กล่าวคือเป็นสภาวะที่บุคคลที่ติดยาเสพติดแล้วหยุดเสพด้วยวิธีใดก็ตามเป็นเวลานานอย่างน้อย 7 วันและกลับไปใช้ยาเสพติดอีกครั้ง (Witkiewitz, Marlatt, & Walker, 2002) พฤติกรรมดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นตัววัด เพื่อบ่งชี้ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการป้องกันยาเสพติด และเป็นตัวแปรที่เป็นผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ** คือ พฤติกรรมหรือแนวโน้มที่สมาชิกฯ อยากจะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำภายหลังเข้ารับการบำบัดยาเสพติด ถึงแม้ว่าสมาชิกจะเข้ารับการบำบัดแล้วยังมีโอกาสกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ ซึ่งสมาชิกอาจจะรู้สึกผิดที่กลับมาเสพยาเสพติดซ้ำแต่มิอาจหักห้ามใจตนเองได้ ยังคงรู้สึกถึงความสุขจากการได้เสพยาเสพติด รวมถึงยังคงคบหากับเพื่อนหรือคนใกล้ชิดที่เคยติดยาเสพติดร่วมกัน และมีความคิดว่าจะกลับมาขายยาเสพติดอีกครั้งหนึ่ง เมื่ออยู่ในสภาพวะขัดสนทางการเงิน

การเข้ารับการบำบัดรักษาในโครงการใครติดยายกมือขึ้นมีรูปแบบการบำบัดที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างของรูปแบบการบำบัดมีส่วนสำคัญที่ทำให้สมาชิกฯ หรือผู้เข้ารับมีแรงจูงใจในการเลิกเสพยาเสพติดอย่างจริงจังและช่วยทำให้ลดพฤติกรรมการเสพหรือเลิกเสพยาเสพติดได้ช้าหรือเร็วแตกต่างกัน ซึ่งโปรแกรมการบำบัดของโครงการใครติดยายกมือขึ้นในรูปแบบปกติ จะประกอบไปด้วย 4 ระบบ ได้แก่ 1) การเข้ารับการบำบัดในระบบสมัครใจ 2) การเข้ารับการบำบัดในระบบค่าย 3) การเข้ารับการบำบัดในระบบบังคับบำบัด และ 4) การเข้ารับการบำบัดในระบบต้องโทษ ซึ่งระบบการบำบัดทั้งหมดถือเป็น **กลุ่มการบำบัดปกติ**

<u>การเข้ารับการบำบัดในระบบสมัครใจ</u> เป็นการบำบัดแบบสมัครใจเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดที่ต้องการจะเลิกเสพยาเสพติดโดยสมัครใจ สามารถขอรับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลของภาครัฐ โดยรูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้ 1) ไม่ต้องนอนในสถานบำบัดฯ 2) แพทย์ให้การบำบัดฯ ตามสภาพปัญหา และอาการของผู้ป่วย 3) มารับการบำบัดฯ ตามเวลานัด โดยมีญาติมาด้วยทุกครั้งเพื่อประโยชน์แก่ผู้ป่วยให้ประสบผลสำเร็จในการบำบัดฯ 4) ระยะเวลาการบำบัดฯ 16 สัปดาห์ และ 5) นัดติดตามผลการรักษาเป็นระยะ ๆ เป็นเวลา 1 ปี

<u>การเข้ารับการบำบัดในระบบค่าย</u> เป็นการคัดกรองผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดยาเสพติด โดยจัดเป็นค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งมีการกำหนดหลักสูตรหรือรูปแบบกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการบำบัดตามความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ดูแลในแต่ละค่าย โดยค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ หลักสูตรค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข หลักสูตรวิทยาลัยลูกผู้ชายของกรมการปกครอง หลักสูตรค่ายจิรสา และค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน

<u>การเข้ารับการบำบัดในระบบบังคับบำบัด</u>ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ผู้ติดยาเสพติดที่ถูกจับในฐานะผู้เสพจะถูกนำเข้ารับการบำบัดฯ ในระบบนี้ และหากผู้เข้ารับการบำบัดฯ มีผลการรักษาเป็นที่น่าพอใจ ก็จะถูกปล่อยตัวโดยไม่ถูกดำเนินคดี แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) การฟื้นฟูสมรรถภาพฯ แบบไม่ควบคุมตัว มีหลักการปฏิบัติเช่นเดียวกับการบำบัดฯ แบบผู้ป่วยนอกของระบบสมัครใจ และ 2) การฟื้นฟูสมรรภาพฯ แบบควบคุมตัว เน้นการฟื้นฟูฯ แบบพักค้างในสถานที่จัดหาเป็นศูนย์ฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นระยะเวลา 4-6 เดือน

<u>การเข้ารับการบำบัดในระบบต้องโทษ</u> เป็นการให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและถูกคุมขัง ซึ่งต้องได้รับการรักษาพยาบาลภายใต้ขอบเขตข้อบังคับของกฎหมาย โดยเรือนจำ หรือทัณฑสถาน ได้จัดให้มีการบำบัดฟื้นฟูฯ ขึ้น ในกรณีที่เป็นเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี สถานพินิจฯ ได้จัดให้มีการบำบัดฟื้นฟูฯ สำหรับเยาวชนในสถานพินิจฯ เช่นเดียวกับระบบบังคับบำบัด

นอกเหนือจากนี้ ในการเข้ารับการฟื้นฟูบำบัดจะมีการคัดเลือกหรือการขออาสาสมัครให้สมาชิกฯ เข้าร่วมกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมนอกเหนือจากรับการบำบัดและฟื้นฟูตามโปรแกรมที่โครงการฯ กำหนดไว้ ได้แก่ 1) กิจกรรมร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในนามของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น 2) โครงการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ (ค่ายท่าน ว.วชิระเมธี) และ 3) โครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ ซึ่งเรียกกลุ่มการบำบัดกลุ่มนี้ว่า **กลุ่มการบำบัดเข้มข้น**

กล่าวได้ว่าสมาชิกฯ กลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติและกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นนั้นมีความน่าจะเป็นสูงที่จะมีรูปแบบและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการกลับมาเสพติดซ้ำแตกต่างกัน เนื่องจากมีทั้งแรงจูงใจที่แตกต่างกันในการบำบัด รวมไปถึงความเข้มข้นของโปรแกรมที่สมาชิกฯ ได้รับก็เป็นส่วนสำคัญให้การบำบัดประสบผลสำเร็จ ดังนั้นหากทราบความสัมพันธ์ของระบบการบำบัดที่สมาชิกฯ สมัครใจหรือถูกบังคับ หรือความสัมพันธ์ของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นหรือปกติ ทั้งหมดกับปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านครอบครัว ปัจจัยที่เกี่ยวกับสังคมและเพื่อนหรือคนใกล้ชิด และปัจจัยที่มาจากการบำบัด เป็นต้นอาจจะทำให้การวางแผนหรือพัฒนาโครงการว่าควรมุ่งเน้นโปรแกรมการบำบัด หรือส่งเสริมโปรแกรมใดเป็นพิเศษ จะทำให้ทราบสาเหตุหลักของการเสพยาเสพติดและการกลับมาเสพซ้ำอาจมี ในงานวิจัยนี้ สนใจที่จะศึกษาปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ใช้ยาเสพติดมีการกลับมาติดยาซ้ำ มีรายละเอียดในลำดับถัดไป

4.6.2 ตัวแปรส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ

ตัวแปรส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น ประกอบไปด้วย รูปแบบความผูกพัน ความภาคภูมิใจในตัวเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว ทุนทางจิตใจ และพฤติกรรมเกเร ดังนี้

1. <u>รูปแบบความผูกพัน</u>

รูปแบบความผูกพัน (Attachment Styles) หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ที่แสดงถึงพันธะทางอารมณ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลในเรื่องความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นความรู้สึกที่คงทนถาวร รูปแบบความผูกพันประกอบด้วยมิติที่สำคัญ 2 มิติ คือ ความวิตกกังวลในสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดและการหลีกหนีสัมพันธภาพที่ใกล้ชิด โดยลักษณะของการรับรู้รูปแบบความผูกพันสามารถแบ่งเป็น 4 รูปแบบ (Bartholomew & Horowitz, 1991) ดังนี้

1) รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง (Secured attachment style)

หมายถึง รูปแบบความผูกพันที่ให้ความสำคัญกับเรื่องมิตรภาพ มีความมั่นใจในตนเองเปิดเผยกล้าแสดงออก มีสัมพันธภาพที่มั่นคง อบอุ่น จริงใจ มีความกระตือรือร้น เมื่อมีปัญหาจะมีความยืดหยุ่นในการจัดการกับปัญหาและใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากผู้ใช้ยาเสพติดที่มีรูปแบบความผูกพันที่มั่นคงกับบุคคลรอบข้าง ทั้งเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ประสบปัญหาใด ๆ มีแนวโน้มที่จะสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้โดยด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีความมั่นคงไม่กระทำความผิดซ้ำอีก

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม <u>รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง</u> คือ ความรู้สึกผูกพันทางจิตใจกับผู้อื่นได้ง่ายและสบายใจที่จะพึ่งพิงทางใจกับผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็สบายใจที่จะให้คนอื่นมาพึ่งพิงทางใจกับตนเอง และไม่ต้องกังวลว่าจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

2) รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว (Fearful attachment style)

หมายถึง รูปแบบความผูกพันที่บุคคลมีความมั่นใจในตนเอง แต่ไม่กล้าเปิดเผยตน รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า กลัวการถูกปฏิเสธจากผู้อื่น แม้ต้องการใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่นก็ตาม อีกทั้งไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ต้องฟังผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อประสบปัญหาจะหนีปัญหาและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น ดังนั้นเมื่อผู้ใช้สารเสพติดที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว ตกอยู่ในสภาวะที่ไม่สามารถตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง หากมีบุคคลหรือสิ่งที่มาชักจูงให้ข้องเกี่ยวกับสารเสพติดเพื่อการหนีปัญหา จึงมีแนวโน้มที่จะคล้อยตามแล้วกลับมาติดสารเสพติดซ้ำได้

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม <u>รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว</u> คือ ความรู้สึกไม่สบายใจที่จะใกล้ชิดสนิทชิดเชื้อกับผู้อื่น แม้ว่าตนจะต้องการความผูกพันทางใจที่ใกล้ชิดก็ตาม แต่ยังคงไม่สามารถวางใจผู้อื่นได้อย่างหมดใจ โดยมีความกังวลว่า หากตนให้ใจกับผู้ใดมากเกินไป จะทำให้ตนเองรู้สึกเจ็บปวด

3) รูปแบบความผูกพันแบบกังวล (Anxiousattachment style)

หมายถึง รูปแบบความผูกพันที่มีความวิตกกังวลในสัมพันธภาพ จึงให้ความสำคัญกับสัมพันธภาพที่ใกล้ชิดสนิทสนมเป็นอย่างมาก ต้องการความรักความเอาใจใส่ อ่อนไหวง่าย นอกจากนี้ยังมองว่าตนเองไม่มีคุณค่า ไม่สามารถเผชิญกับปัญหาได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่น ดังนั้นกล่าวได้ว่า ผู้ที่ใช้สารเสพติดที่มีรูปแบบความผูกพันแบบกังวลกับบุคคลรอบข้าง จะมีความหวั่นไหวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มากระทบ และไม่สามารถหาแนวทางการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จึงต้องมีการพึ่งพาผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่จะช่วยให้หลุดพ้นจากปัญหานั้น ๆ อาจนำไปสู่การพึ่งพาสิ่งที่ผิด อาทิ สารเสพติด เป็นต้น

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม <u>รูปแบบความผูกพันแบบกังวล</u> คือ ความรู้สึกต้องการความผูกพันทางใจใกล้ชิดกับผู้อื่น แต่กลับพบว่าคนเหล่านั้นกลับลังเลที่จะเข้ามาใกล้ชิดตามที่ตนปรารถนา อีกทั้งสมาชิกรู้สึกไม่สบายใจที่จะปราศจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดเหล่านั้น แต่ยังมีความกังวลในบางครั้งว่า บุคคลอื่น ๆ จะไม่ให้ใจตนเองมากเมื่อเทียบกับสิ่งที่ตนให้ไป

4) รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน (Dismissiveattachment style)

หมายถึง รูปแบบความผูกพันที่หลีกหนีการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่ชอบการใกล้ชิดสนิทสนม แต่มีความมั่นใจ ในตนเองสูง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เมื่อมีปัญหาจะเผชิญหน้ากับปัญหาโดยตรงและหลีกเลี่ยงความช่วยเหลือจากผู้อื่น ดังนั้นเมื่อผู้ใช้สารเสพติดที่มีรูปแบบความผูกพันแบบทะนงตนประสบปัญหาหรือเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เลวร้าย จะประพฤติตนและตัดสินใจกระทำในสิ่งต่าง ๆ อย่างมีคุณค่า ไม่ใช้แนวทางที่จะพาไปในทางที่มิถูกมิควร

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม <u>รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน</u> คือ ความรู้สึกสบายใจอย่างยิ่งที่จะไม่มีความผูกพันทางใจกับใครทั้งสิ้น การเป็นอิสระและไม่ต้องพึ่งพิงใครทั้งสิ้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด อีกทั้งสามารถเลือกที่จะไม่พึ่งพิงใครและไม่ให้ใครมาพึ่งพิงตนเองได้

2. <u>ความภาคภูมิใจในตัวเอง</u>

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่เกี่ยวกับการยอมรับ การนับถือ และการเชื่อถือตนเอง ซึ่งเป็นการประเมินตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ (M. Rosenberg, 1965; Morris Rosenberg, 1979; Morris Rosenberg et al., 1995)

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม ความภาคภูมิใจในตนเอง คือ ความรู้สึกที่สมาชิกใครติดยายกมือขึ้น สามารถรับรู้และประเมินสถานภาพของตนเองได้ เพื่อรับรู้คุณค่าและยอมรับในตัวตนของตัวเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองมีส่วนสัมพันธ์กับเยาวชนที่ใช้สารเสพติด โดยความภาคภูมิใจในตนเองเชิงบวก (Positive self-esteem) เป็นปัจจัยที่ช่วยป้องกันให้เยาวชนห่างจากสารเสพติดในขณะที่เยาวชนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองเชิงลบ (low self-esteem) จะมีความเสี่ยงในการใช้สารเสพติด (Andersen, 1995) ดังนั้นการสร้างให้ให้ความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถนำมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อปกป้องผู้ใช้ยาเสพติดไม่ให้กลับมาติดยาซ้ำ

3. ความรู้สึกโดดเดี่ยว

ความรู้สึกโดดเดี่ยว หรือความหว้าเหว่ (Loneliness) เป็นปัญหาที่สำคัญในวัยรุ่นมักรู้สึกหรือประสบเจอ โดยความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ และหลายปัจจัยขึ้นอยู่กับการรับรู้ทางอารมณ์ บุคลิกภาพ หรือประสบการณ์ของบุคคลนั้น ความรู้สึกดังกล่าวเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เยาวชนหรือบุคคลต่าง ๆ เกิดความรู้สึกขาดมิตรภาพ ขาดความอบอุ่นทางจิตใจ ผลกระทบที่เห็นได้จากความรู้สึกโดดเดี่ยว อาจทำให้เยาวชนต้องการหลีกหนีตนเองจากสังคม หรือหันไปหาที่พึ่งทางจิตใจด้วยวิธีการอื่น และวิธีการดังกล่าวอาจจะนำพาไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงหรือพฤติกรรมเกเรได้ (Peplau, 1988) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความรู้สึกโดดเดี่ยว** คือ ความรู้สึกว่าตนเองขาดคนที่เข้าใจ ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากคนอื่น ของสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น

4. ทุนทางจิตใจ

การศึกษาชมรม TO BE NUMBER ONE ทุนทางจิตใจเป็นคุณลักษณะทางจิตใจด้านบวกของแต่ละบุคคลที่ช่วยในการพัฒนา หรือเสริมสร้างพฤติกรรมองค์การเชิงบวก (Positive organizational behavior) มีความเฉพาะเจาะจง สามารถวัดได้ และสามารถพัฒนาได้ รวมถึงสามารถนำมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อจูงใจสมาชิกฯ ให้ทำงานหรือดำเนินกิจกรรมบำบัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Lorenz, Beer et al. 2016)

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ทุนทางจิตใจ** คือ คุณลักษณะทางจิตใจของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นเป็นคุณลักษณะเชิงบวกในการพัฒนาตนเอง โดยแสดงออกมาในเชิง 1) เป็นความหวังของสมาชิกฯที่จะได้รับในปัจจุบันและอนาคต 2) เป็นความเชื่อมั่นความสามารถในตนเอง จากการได้เข้าร่วมกิจกรรมฯ และได้รับการบำบัด และ 3) เป็นการปรับหรือฟื้นฟูสภาพจิตใจของสมาชิกฯ ดังนั้น ทุนทางจิตใจที่เป็นคุณลักษณะทางจิตใจที่สนับสนุนในการเกิดพฤติกรรมเชิงบวก จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมการกลับไปใช้ยาเสพติดของสมาชิกฯ

5. พฤติกรรมเกเร

พฤติกรรมเกเรเป็นการกระทำหรือลักษณะนิสัย เช่น การเล่นการพนัน การเล่นเกมออนไลน์ การรวมกลุ่มซิ่งรถ เที่ยวสถานบันเทิง หนีออกจากบ้าน ลักขโมย มั่วสุม ทะเลาะวิวาท หนีเรียน (กนิษฐา ไทยกล้า et al., 2559) ซึ่งพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นการกระทำเสี่ยงที่ก่อให้เกิดแนวโน้มในการใช้สารเสพติดประเภทต่าง ๆ ได้ โดยส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมลองเสพหรือการคล้อยตามกลุ่มเพื่อน เริ่มจากการเริ่มเสพในปริมาณน้อยจนกระทั่งติดสารเสพติด ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **พฤติกรรมเกเร** คือ การกระทำหรือลักษณะนิสัยที่ทำให้แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมการใช้

ยาเสพติดของสมาชิกฯ เพิ่มสูงขึ้นพฤติกรรมเสี่ยงข้างต้นมักมีผลต่อการมีแนวโน้มให้เกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าสมาชิกโครงการฯ ได้รับการบำบัดจนเสร็จสิ้นโปรแกรมบำบัดก็ตาม หากตนเองยังคงมีความตั้งใจหรือไม่สามารถลดพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านั้นลงได้ สมาชิกโครงการฯ อาจจะมีแนวโน้มการกลับมาเสพยาเสพติดอีกครั้ง

4.6.3 ตัวแปรเกี่ยวกับการบำบัดที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ

ตัวแปรเกี่ยวกับการบำบัดยาเสพติดที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้นประกอบไปด้วย ความเต็มใจในการเข้าบำบัด ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด และความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด ดังนี้

1. <u>ความเต็มใจในการเข้าบำบัด</u>

ความเต็มใจในการเข้าบำบัด หมายถึง การแสดงออกถึงความยินดีที่จะรับการบำบัดยาเสพติด โดยปราศจากการบังคับจากบุคคลอื่น ซึ่งมาจากแรงจูงใจภายใน ผู้เข้ารับการบำบัดมีความคิด และมีความปรารถนาที่จะเลิกใช้ยาเสพติดด้วยตนเอง ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความเต็มใจในการเข้าบำบัด** คือ ความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการด้วยตนเองของสมาชิกฯ โดยไม่ได้ถูกบังคับจากบุคคลอื่น อีกทั้งมีความตั้งใจว่าจะเลิกยาเสพติดให้ได้ จึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้น ซึ่งหากเยาวชนหรือสมาชิกฯ มีความตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Intentions) ในการเลิกเสพยาเสพติดสูง จะทำให้พฤติกรรมการใช้ยาเสพติดลดลง ความต้องการในการเกิดพฤติกรรมเสพซ้ำก็ลดลงด้วยเช่นกัน

2. <u>ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด</u>

ความรู้สึกเห็นด้วยหรือความรู้สึกต่อต้านของผู้เข้ารับการบำบัดที่มีต่อโปรแกรมบำบัด ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่บำบัด พื้นฐานความเชื่อที่มีต่อโปรแกรมบำบัด และระบบการบำบัดที่แตกต่างกัน ได้แก่ ระบบสมัครใจ ระบบบังคับ ระบบต้องโทษ ระบบค่าย และระบบติดตาม ในการศึกษาครั้งนี้นิยามทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด คือ ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่ต่อโปรแกรมบำบัดยาเสพติด (Isacson & Bingefors, 2002)

ในการได้รับโอกาสในการเลิกยาเสพติด การเห็นความพยายามอย่างเต็มที่จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลืออย่างเต็มใจ รวมถึงมีความเห็นว่าโครงการฯจะสามารถช่วยให้สมาชิกเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง จนสามารถกลับคืนสู่สังคมและได้รับการยอมรับ ดังนั้นทัศนคติในเชิงบวกต่อโปรแกรมบำบัดจะส่งผลกระทบต่อความต้องการและความตั้งใจรับการบำบัดของสมาชิกฯ (Isacson & Bingefors, 2002) หากสมาชิกฯ มีความตั้งใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญในการบำบัดรักษา จะช่วยให้พฤติกรรมการเลิกใช้ยาเสพติดลดลง

3. <u>ความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด</u>

ความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด เป็นพฤติกรรมที่สมาชิกฯ สามารถเข้าพบแพทย์หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ให้การรักษา ทำตามคำแนะนำ ร่วมทำกิจกรรมในโปรแกรมบำบัดได้อย่างสม่ำเสมอและครบถ้วนตามแบบแผนที่กำหนดในโปรแกรมบำบัดอย่างเคร่งครัด รวมไปถึงในกรณีที่ต้องใช้ยาเข้าช่วยในการบำบัด ผู้ป่วยสามารถรับประทานยา

ได้ครบถ้วนตามชนิด จำนวน ตรงตามเวลา ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ หากว่าสมาชิกฯ เข้ารับการบำบัดอย่างเคร่งครัดครบถ้วน และต่อเนื่องจะเป็นแรงสนับสนุนทางบวกต่อความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ เนื่องจาก การผ่านโปรแกรมบำบัดมาอย่างยาวนานจะช่วยส่งเสริมให้สมาชิกฯ มีความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการบำบัด มีทัศนคติที่ดีต่อการเลิกยาเสพติด และช่วยทำให้สมาชิกฯ มีความต้องการเลิกยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด** คือ พฤติกรรมการเข้ารับการบำบัดอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัดของสมาชิกฯ

4.6.4 ตัวแปรทางสังคมและเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ

ตัวแปรทางสังคมและเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น ประกอบไปด้วย การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด บรรทัดฐานทางสังคมที่มีการใช้ยาเสพติด และสถานการณ์ยาเสพติด ดังนี้

1. <u>การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด</u>

การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง การทำตามอย่าง การเลียนแบบ หรือการปฏิบัติตามคำสั่ง คำชักชวนของบุคคลที่คิดว่ามีความสำคัญกับตนเอง โดยการคล้อยตามอาจเป็นไปโดยความเต็มใจเพราะเห็นด้วย หรือคล้อยตามเพราะรู้สึกกดดัน ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญในแต่ละเรื่อง จะขึ้นอยู่กับประเด็นของเรื่องหรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับกลุ่มอ้างอิงนั้น (Fishbein, 1981) ทั้งนี้ หากบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงที่เป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อความคิดหรือเป็นบุคคลที่ผู้ติดสารเสพติดยึดถือเป็นแบบอย่าง มีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติดอาจนำพาไปสู่การลอกเลียนแบบและเกิดการใช้สารเสพติด ในทางกลับกันหากบุคคลอ้างอิงประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีก็จะนำพาไปสู่การดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมห่างไกลจากสารเสพติดได้

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด** คือ ระดับของการเชิญชวนจากเพื่อน พ่อแม่ ญาติ หรือบุคคลใกล้ชิด ที่ชักชวนให้สมาชิกฯ ทดลองใช้สารเสพติด

2. <u>สถานการณ์ยาเสพติด</u>

สถานการณ์ยาเสพติด คือ สภาพแวดล้อมโดยรอบของบุคคล อันได้แก่ สถานที่อยู่อาศัยแออัด เป็นแหล่งสลัมหรือเป็นแหล่งที่มีการเสพและค้ายาเสพติด ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพล เหนือจิตใจผลักดันให้ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมดังกล่าวบางคนหันมาพึ่งยาเสพติดโดยคิดว่าจะช่วย ให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาพต่าง ๆ ที่คับข้องใจเหล่านั้นได้ ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **สถานการณ์ยาเสพติด** คือ สภาพแวดล้อมของสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในครอบครัว ละแวกโรงเรียนและในละแวกอยู่อาศัยของสมาชิกฯ เช่น การแพร่ระบาด การพบเห็นการซื้อขายยาเสพติด เป็นต้น

4.6.5 ตัวแปรทางครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยาฯ

ตัวแปรทางครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น ประกอบไปด้วย ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว และสถานะทางการเงิน ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

สัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีของครอบครัว คือความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน โดยมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การพูดคุย การแสดงออกซึ่งความรักและทำกิจกรรมอื่น ๆ ร่วมกัน (Sartor, 1991; จิราพร ชมพิกุล et al., 2552) ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว** คือ ระดับความสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวของสมาชิกฯ คือพ่อแม่ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน เป็นต้น

ครอบครัวเป็นสถาบันที่เป็นรากฐานของเยาวชน การเกิดพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีของเยาวชนมักมีแบบอย่างมาจากครอบครัวเป็นสิ่งแรก ผลกระทบจากความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อสภาพจิตใจและความรู้สึกทางอารมณ์ของเยาวชน หากเยาวชนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุนและสนับสนุนให้เลิกยาเสพติด พฤติกรรมการเสพของเยาวชนจะลดลง นั่นแสดงว่า สถาบันครอบครัวยังคงมีความสำคัญ เป็นที่รักและที่ไว้วางใจของผู้ติดยาเสพติดมากที่สุด

2. สถานะทางการเงิน

ปัญหาหลักที่มีผลกระทบให้มีคนจำนวนหนึ่งยังคงกระทำความผิดซ้ำ ทั้งการเสพและการขายยาเสพติด คือปัญหาทางการเงิน (กรมราชทัณฑ์, 2549) สถานะทางการเงินของตนเองหรือครอบครัวเป็นปัจจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการประกอบอาชีพที่สุจริตหรือไม่สุจริตได้ กล่าวคือ หากบุคคลประสบปัญหาทางการเงินหรือมีความต้องการใช้อย่างเร่งด่วน เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวอาจจะนำไปสู่การกระทำความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ไม่สุจริตได้ เช่น การขายยาเสพติด เป็นต้น และหากเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจึงอาจจะมีแนวโน้มให้ตนเองมีพฤติกรรมการเสพด้วยเช่นกัน

ในการศึกษาครั้งนี้นิยาม **สถานะทางการเงิน** คือ รายได้ที่สมาชิกฯ ได้รับทั้งในช่วงที่ติดยาเสพติดและรายได้ในปัจจุบัน สรุปความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ แสดงดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ที่คาดว่าจะพบระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมกับผลสัมฤทธิ์ของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

	ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	ทิศทางความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ
1.	รูปแบบความผูกพัน	
	รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง	ลบ
	รูปแบบความผูกพันแบบกังวล	บวก
	รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน	ลบ
	รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว	บวก
2.	ความภาคภูมิใจในตนเอง	ลบ
3.	ความรู้สึกโดดเดี่ยว	บวก

	ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง	ทิศทางความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ
4.	ทุนทางจิตใจ	ลบ
5.	พฤติกรรมเกเร	บวก
6.	ความเต็มใจในการเข้าบำบัด	ลบ
7.	ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด	ลบ
8.	ความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด	ลบ
9.	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด	บวก
10.	สถานการณ์ยาเสพติด	บวก
11.	ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว	ลบ
12.	สถานะทางการเงิน	ลบ

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ ได้ดังตารางที่ 4.6 โดยรายละเอียดในตารางมีดังนี้

- รูปแบบความผูกพันที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ ซึ่งมีความเสี่ยงที่จะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำอีก คือ รูปแบบความผูกพันแบบกังวล และรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว ส่วนรูปแบบความผูกพันที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ ซึ่งมีโอกาสจะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำน้อย คือ รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง และรูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน
- ตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ ได้แก่ ความรู้สึกโดดเดี่ยว พฤติกรรมเกเรการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด และสถานการณ์ยาเสพติด
- ตัวแปรอื่นที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ทุนทางจิตใจ ความเต็มใจในการเข้าบำบัด ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัดความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว และสถานะทางการเงิน

บทที่ 5

ผลการออกแบบสอบถามและการพัฒนามาตรวัด เพื่อการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

จากการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดงานวิจัยแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวคิดเชิงทฤษฎี และนำมาสร้างแบบสอบถามสำหรับประเมินผลโครงการเพื่อปรับปรุงโครงการ TO BE NUMBER ONE อันประกอบไปด้วย 1) ชมรมฯ ในสถานศึกษา 2) ชมรมฯ ในสถานประกอบการ 3) ชมรมฯ ในชุมชน และ 4) โครงการใครติดยายกมือขึ้น ในบทนี้จะกล่าวถึงการนิยามของตัวแปร ผลการพัฒนามาตรวัดตัวแปร โดยการวิเคราะห์ข้อคำถามเพื่อตรวจสอบความคงเส้นคงวาภายใน (Internal consistency reliability) และทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของข้อคำถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดทั้งหมดดังต่อไปนี้

5.1 นิยามและมาตรวัดของตัวแปร

5.2 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันของแบบสอบถาม

5.1 นิยามและมาตรวัดของตัวแปร

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในบทข้างต้น พบว่า นิยามของตัวแปรที่ศึกษาสำหรับโครงการชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ในสถานประกอบการ และในชุมชน มีความคล้ายคลึงกันอย่างมาก แตกต่างเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่จะมุ่งเน้นศึกษา ดังนั้นทำให้การศึกษาสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE จะแบ่งระดับของข้อมูลเป็น 2 ระดับ คือ 1) ข้อมูลในระดับสมาชิกชมรมฯ และ 2) ข้อมูลในระดับแกนนำสมาชิกฯ และผู้อำนวยการฯ/คุณครูที่ปรึกษาฯ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกชมรมฯ แกนนำสมาชิกฯ และผู้อำนวยการฯ มีความสัมพันธ์เป็นโครงสร้างตามลำดับชั้น (Hierarchically structured data) ในขณะที่โครงการใครติดยายกมือขึ้นไม่ต้องคำนึงถึงระดับของข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ไม่มีความทับซ้อนกัน (Non-nested data)

ตารางที่ 5.1 ได้สรุปรายชื่อตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการประเมินโครงการฯ ในภาพรวม และแจกแจงรายละเอียดในแต่ละโครงการฯ ไว้ หากตัวแปรใดเป็นตัวแปรตามหรือผลสัมฤทธิ์ของโครงการ จะแสดงสัญลักษณ์ DV (Dependent variable) และหากตัวแปรใดเป็นตัวแปรอิสระหรือปัจจัยที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามจะแสดงสัญลักษณ์ IV (Independent variable) ในขณะที่หากตัวแปรใดไม่อยู่ในตัวแบบหรือไม่ได้ศึกษาจะแสดงสัญลักษณ์ – โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5.1 สรุปรายชื่อตัวแปรที่ทำการศึกษาในแต่ละโครงการ

	ตัวแปร	โครงการ TO BE NUMBER ONE			ใครติดยา ยกมือขึ้น
		สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	
1	ทุนทางจิตใจ	DV	DV	DV	IV
2	ความภาคภูมิใจในตนเอง	DV	DV	DV	IV
3	พฤติกรรมเกเร	DV	DV	DV	IV
4	การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม	DV	DV	DV	–
5	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	DV	–	DV	–
6	ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ	–	–	–	DV
7	การเข้ารับบำบัด	–	–	–	DV
8	รูปแบบความผูกพัน	–	–	–	IV
9	ความรู้สึกโดดเดี่ยว	–	–	–	IV
10	ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด	–	–	–	IV
11	ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด	–	–	–	IV
12	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	IV	IV	IV	IV
13	สถานการณ์ยาเสพติด	IV	IV	IV	IV
14	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด	–	–	–	IV
15	การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ	IV	IV	IV	–
16	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมฯ	IV	IV	IV	–
17	ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ	IV	IV	IV	–
18	ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ	IV	IV	IV	–
19	ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ	IV	IV	IV	–
20	ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด	–	–	–	IV
21	ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ	IV	IV	IV	–
22	ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ	IV	IV	IV	–
23	ทักษะการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ	IV	IV	IV	–
24	ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ	IV	IV	IV	–
25	ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงาน	–	IV	–	–
26	การจ่ายค่าล่วงเวลาในการทำกิจกรรมชมรมฯ	–	IV	–	–
27	การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน	IV	IV	IV	–
28	การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน	IV	IV	IV	–

	ตัวแปร	โครงการ TO BE NUMBER ONE			ใครติดยา ยกมือขึ้น
		สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	
29	ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน	IV	IV	IV	–
30	ทักษะในการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน	IV	IV	IV	–
31	ความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน	IV	IV	IV	–
32	ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน	IV	IV	IV	–
33	การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐ และ/หรือเอกชน	IV	IV	IV	–
34	การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐ และ/หรือเอกชน	IV	IV	IV	–

IV = ตัวแปรอิสระ

DV = ตัวแปรตาม

นิยามตัวแปรที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในงานวิจัยดัดแปลงหรือพัฒนานิยามและมาตรวัดจากงานวิจัยในอดีต การวิจัยเชิงคุณภาพของโครงการฯ และจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยปรับนิยามและข้อคำถามให้สอดคล้องกับบริบทของงานวิจัย รวมไปถึงให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่เก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทุนทางจิตใจ

หมายถึง คุณลักษณะทางจิตใจของสมาชิกฯ เป็นคุณลักษณะเชิงบวกในการพัฒนาตนเอง โดยแสดงออกมาในเชิง 1) เป็นความหวังของสมาชิกฯที่จะได้รับในปัจจุบันและอนาคต 2) เป็นความเชื่อมั่นความสามารถในตนเองจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมฯ และ 3) เป็นการปรับหรือฟื้นฟูสภาพจิตใจของสมาชิกฯ (Lorenz et al., 2016) และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 12 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Measuring Psychological Capital (Lorenz et al., 2016) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันสามารถหาทางออกได้หลายทางเมื่อต้องเผชิญปัญหา
2) ในปัจจุบัน ฉันคิดว่าตัวเองประสบความสำเร็จพอสมควร
3) ฉันสามารถคิดวิธีการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายได้หลายวิธี
4) ฉันเฝ้ารออนาคตที่สดใสของฉันอยู่เสมอ
5) ในอนาคตจะมีสิ่งดี ๆ เกิดขึ้นในชีวิตฉัน
6) โดยทั่วไปฉันคาดว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นมากกว่าสิ่งที่แย่
7) ในบางครั้ง ฉันกำกับตนเองให้ทำในสิ่งที่ฉันไม่อยากทำได้

8) แม้ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ฉันก็สามารถหาทางออกได้อยู่เสมอ

9) ฉันไม่กังวลใจ หากจะมีคนไม่ชอบฉัน

10) ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดได้เป็นอย่างดี

11) ฉันสามารถแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง หากฉันพยายามที่จะทำ

12) ฉันใจเย็นและสามารถจัดการปัญหา เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่ยากลำบาก

2. ความภาคภูมิใจในตนเอง

หมายถึง ความรู้สึกที่สมาชิกฯ สามารถรับรู้และประเมินสถานภาพของตนเองได้ เพื่อรับรู้การมีคุณค่าและยอมรับในตัวตนของตัวเอง (M. Rosenberg, 1965) มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 10 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Rosenberg's Self-Esteem Scale (M. Rosenberg, 1965) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจตนเอง

2) บ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย

3) ฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดีๆ เหมือนกัน

4) ฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือนๆ กับคนอื่น

5) ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภาคภูมิใจมากนัก

6) ฉันรู้สึกบ่อย ๆ ว่าตนเองไร้ค่า

7) ฉันรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าอย่างน้อยที่สุดก็เท่าๆ กับคนอื่น

8) ฉันอยากจะภาคภูมิใจในตัวเองมากกว่านี้

9) โดยรวมแล้วฉันมีแนวโน้มจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว

10) ฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง

3. พฤติกรรมเกเร

หมายถึง การกระทำหรือลักษณะนิสัยที่ทำให้แนวโน้มการเกิดพฤติกรรมการใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ ของสมาชิกเพิ่มขึ้น มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 11 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัยพฤติกรรมการใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและเครือข่ายทางสังคมของเยาวชนนอกสถานศึกษา (กนิษฐา ไทยกล้า et al., 2559) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันเคยใช้กำลังเมื่อทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น

2) ฉันมีความคิดที่จะหนีออกจากบ้าน

3) ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเล่นเกมออนไลน์

4) ฉันเคยรวมกลุ่มกับเพื่อนไปขับรถมอเตอร์ไซด์/รถยนต์ แข่งกับผู้อื่นบนถนนสาธารณะ

5) ฉันเคยเล่นการพนันแบบที่ต้องมีการวางเดิมพัน

6) ฉันเคยลองเสพกัญชา

7) ฉันเคยลองเสพใบกระท่อม/สี่คูณร้อย

8) ฉันเคยลองเสพยาโปร

9) ฉันเคยลองเสพยาบ้า/ยาไอซ์

10) ฉันเคยดื่มเหล้า

11) ฉันเคยสูบบุหรี่

4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม

หมายถึง การสื่อสารที่เกิดจากการที่บุคคลหนึ่งได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับชมรมฯ และบอกต่อประสบการณ์ ข้อมูล ข่าวสารร่วมถึงอารมณ์และความรู้สึกที่มีต่อชมรมฯ ให้ผู้อื่นได้รับรู้ มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 4 ข้อ เป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันจะชักชวนให้เพื่อนคนอื่นมาเข้าร่วมกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE

2) ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดี ๆ ในชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เพื่อนในโรงเรียน/ในสถานประกอบการ/ในชุมชนรับรู้

3) ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดี ๆ ในชมรม TO BE NUMBER ONE ให้เพื่อนต่างโรงเรียน/ต่างสถานประกอบการ/ต่างชุมชนรับรู้

4) ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดี ๆ ในชมรม TO BE NUMBER ONE ให้สมาชิกในครอบครัวรับรู้

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หมายถึง ระดับของเกรดเฉลี่ยสะสมที่เปลี่ยนไประหว่างก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ TO BE NUMBER ONE ของสมาชิกชมรมฯ มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่วัดจากเกรดเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ (ช่วงคะแนนระหว่าง 0 ถึง 4) โดยประกอบไปด้วย

1) เกรดเฉลี่ยสะสม (GPAX) ก่อนที่ท่านเข้ามาเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

2) เกรดเฉลี่ยในเทอมปัจจุบัน (GPA)

6. ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ

หมายถึง พฤติกรรมหรือแนวโน้มที่สมาชิกฯ อยากจะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำภายหลังเข้ารับการบำบัดยาเสพติด ซึ่งเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 5 ข้อ โดยเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แม้ว่าเข้ารับการบำบัดแล้วฉันก็ยังกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ

2) ถึงจะรู้สึกผิดที่กลับมาเสพยาเสพติดซ้ำแต่ฉันก็มิอาจหักห้ามใจตนเองได้

3) ฉันยังคงคบหากับเพื่อนหรือคนใกล้ชิดที่เคยติดยาเสพติดร่วมกัน

4) บ่อยครั้งที่ฉันยังคงรู้สึกถึงความสุขจากการได้เสพยาเสพติด

5) เมื่อฉันขัดสนทางการเงิน ฉันเคยมีความคิดว่าจะกลับมาขายยาเสพติดอีกครั้งหนึ่ง

7. การเข้ารับบำบัด

หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกโครงการใครติดยายกมือได้รับการบำบัดในแต่ละระบบหรือในแต่ละโปรแกรม เป็นตัวแปรที่ได้จากการตรวจสอบสถานภาพการเสพจากฐานข้อมูล บสต. เนื่องจากเป็นการวัดจำนวนครั้งในการบำบัดแต่ละรูปแบบ ดังนั้นค่าที่เป็นไปได้สำหรับตัวแปรรูปแบบการบำบัดมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0 เป็นต้นไปรูปแบบการบำบัดของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 4 ตัวแปร ดังนี้

1) การเข้ารับการบำบัดในระบบสมัครใจ หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นเข้ารับการบำบัดฯ ด้วยระบบสมัครใจบำบัด

2) การเข้ารับการบำบัดในระบบค่าย หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นเข้ารับการบำบัดฯ ด้วยระบบค่ายบำบัด

3) การเข้ารับการบำบัดในระบบบังคับ หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นเข้ารับการบำบัดฯ ด้วยระบบการบังคับบำบัด

4) การเข้ารับการบำบัดในระบบต้องโทษ หมายถึง จำนวนครั้งที่สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้นเข้ารับการบำบัดฯ ด้วยระบบการต้องโทษบำบัด

8. รูปแบบความผูกพัน

หมายถึง ลักษณะความสัมพันธ์ที่แสดงถึงพันธะทางอารมณ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลในเรื่องความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นความรู้สึกที่คงทนถาวร ประกอบไปด้วย 4 รูปแบบความผูกพัน (Bartholomew & Horowitz, 1991) ในการวัดระดับความผูกพันของสมาชิก จะให้สมาชิกฯ เป็นผู้เลือกรูปแบบความผูกพันเพียงหนึ่งรูปแบบที่ตรงกับตัวสมาชิกฯ มากที่สุด จากนั้นจะให้สมาชิกฯ ประเมินว่ารูปแบบฯ ที่เลือกนั้นมีความคล้ายคลึงกับตัวสมาชิกฯ มากน้อยเพียงใด โดยมีลักษณะคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) รายละเอียดดังนี้

1) ความผูกพันแบบมั่นคง (Secured attachment) หมายถึง ความรู้สึกผูกพันทางจิตใจกับผู้อื่นได้ง่ายและสบายใจที่จะพึ่งพิงทางใจกับผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็สบายใจที่จะให้คนอื่นมาพึ่งพิงทางใจกับตนเอง และไม่ต้องกังวลว่าจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

ข้อคำถาม ฉันรู้สึกผูกพันทางจิตใจกับผู้อื่นได้ง่ายและสบายใจที่จะพึ่งพิงทางใจกับผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็สบายใจที่จะให้คนอื่นมาพึ่งพิงทางใจกับตัวฉัน ฉันไม่ต้องกังวลว่าจะต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยวหรือไม่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

2) ความผูกพันแบบหวาดกลัว (Fearful attachment) หมายถึง ความรู้สึกไม่สบายใจที่จะใกล้ชิดสนิทชิดเชื้อกับผู้อื่น แม้ว่าตนจะต้องการความผูกพันทางใจที่ใกล้ชิดก็ตาม แต่ยังคงไม่สามารถวางใจผู้อื่นได้อย่างหมดใจ โดยมีความกังวลว่า หากตนให้ใจกับผู้ใดมากเกินไป จะทำให้ตนเองรู้สึกเจ็บปวด

ข้อคำถาม ฉันรู้สึกไม่สบายใจที่จะใกล้ชิด สนิทชิดเชื้อกับผู้อื่น แม้ว่าตัวฉันเองต้องการความผูกพันทางใจที่ใกล้ชิดก็ตาม ฉันก็ไม่สามารถวางใจคนอื่นได้อย่างหมดใจ ฉันกังวลว่า หากฉันให้ใจกับใครมากเกินไปแล้ววันหนึ่งฉันจะรู้สึกเจ็บปวด

3) ความผูกพันแบบกังวล (Anxious attachment) หมายถึง ความรู้สึกต้องการความผูกพันทางใจใกล้ชิดกับผู้อื่น แต่กลับพบว่าคนเหล่านั้นกลับลังเลที่จะเข้ามาใกล้ชิดตามที่ตนปรารถนา อีกทั้งสมาชิกรู้สึกไม่สบายใจที่จะปราศจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดเหล่านั้น แต่ยังมีความกังวลในบางครั้งว่า บุคคลอื่น ๆ จะไม่ให้ใจตนเองมากเมื่อเทียบกับสิ่งที่ตนให้ไป

ข้อคำถาม ฉันต้องการมีความผูกพันทางใจใกล้ชิดกับผู้อื่น แต่กลับพบว่า คนเหล่านั้นกลับลังเลที่จะเข้ามาใกล้ชิดฉันอย่างที่ฉันปรารถนา ฉันเองไม่สบายใจที่จะปราศจากความสัมพันธ์ใกล้ชิดเหล่านั้น แต่ฉันก็กังวลในบางครั้งว่า คนอื่น ๆ จะไม่ให้ใจกับฉันมากเท่ากับที่ฉันได้ให้เขาไป

4) ความผูกพันแบบทะนงตน (Dismissive attachment) หมายถึง ความรู้สึกสบายใจอย่างยิ่งที่จะไม่มีความผูกพันทางใจกับใครทั้งสิ้น การเป็นอิสระและไม่ต้องพึ่งพิงใครทั้งสิ้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุด อีกทั้งสามารถเลือกที่จะไม่พึ่งพิงใครและไม่ให้ใครมาพึ่งพิงตนเอง

ข้อคำถาม ฉันสบายใจอย่างยิ่งที่จะไม่มีความผูกพันทางใจกับใครทั้งสิ้น การเป็นอิสระและไม่ต้องพึ่งพิงใครทั้งสิ้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากที่สุดสำหรับฉัน ฉันเลือกที่จะไม่พึ่งพิงใครและไม่ให้ใครมาพึ่งพิงฉัน

9. ความรู้สึกโดดเดี่ยว

หมายถึง ความรู้สึกว่าตนเองขาดคนที่เข้าใจ ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่ และความรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากคนอื่นของสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าขาดคนที่เข้าใจ
2) บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่
3) บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากคนอื่น

10. ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด

หมายถึง ความสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการด้วยตนเองของสมาชิกฯ โดยไม่ได้ถูกบังคับจากบุคคลอื่น อีกทั้งมีความตั้งใจว่าจะเลิกยาเสพติดให้ได้ จึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้น

มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้นด้วยตนเอง
2) เจ้าหน้าที่จับกุมและบังคับให้ฉันเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้น (ทิศทางลบ)
3) ฉันคิดได้ด้วยตนเองว่า ฉันจะต้องเลิกใช้ยาเสพติดให้ได้ จึงเข้ามารับการบำบัดในโครงการใครติดยายกมือขึ้น

11. ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด

หมายถึง พฤติกรรมการเข้ารับการบำบัดอย่างสม่ำเสมอและเคร่งครัดของสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันมาพบเจ้าหน้าที่/หมอ/พยาบาลเพื่อเข้ารับการบำบัดยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ
2) ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำในการเลิกยาเสพติดอย่างเคร่งครัด
3) ฉันทำลายยาเสพติดที่ฉันครอบครองไว้ก่อนเข้ารับการบำบัดจนหมดสิ้น

12. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

หมายถึง ระดับความสัมพันธ์หรือสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวของสมาชิกฯ ได้แก่ คนในครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่น ๆ ที่อาศัยรวมอยู่ในครัวเรือนเดียวกันและมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 12 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Reliability and Validity of a Short Version of the General Functioning Subscale of the McMaster Family Assessment Device(Boterhoven de Haan, Hafekost, Lawrence, Sawyer, & Zubrick, 2015) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ในครอบครัวของฉัน เราต่างไม่เข้าใจกัน
2) ฉันไม่สามารถพูดกันตรง ๆ กับสมาชิกในครอบครัวถึงความรู้สึกที่แท้จริงของฉัน
3) ฉันหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับครอบครัวหรือพ่อแม่ ในเรื่องที่ฉันไม่สบายใจ
4) ในครอบครัวของฉัน เราต่างมีความรู้สึกที่แย่ต่อกันและกัน
5) ในครอบครัวของฉัน เราเข้ากันไม่ค่อยได้
6) ในครอบครัวของฉัน เรามักจะมีปากเสียงหรือทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ
7) เมื่อยามเกิดปัญหา ครอบครัวเป็นที่พึ่งพิงทางใจให้แก่ฉันได้
8) ฉันได้รับการยอมรับในตัวตนของฉันเองจากครอบครัว
9) ฉันสามารถแสดงความรู้สึกกับสมาชิกในครอบครัวได้อย่างสนิทใจ
10) ในครอบครัวของฉันต่างยอมรับในตัวตนของกันและกัน
11) ครอบครัวของเราตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกันเสมอ
12) ในครอบครัวของฉันเราต่างเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน

13. สถานการณ์ยาเสพติด

หมายถึง ระดับความรุนแรงของการเสพและการซื้อขายสารเสพติดทุกประเภทในสังคมที่สมาชิกฯ มีความเกี่ยวข้อง โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 14 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) รอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด

2) ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดรอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

3) ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดรอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

4) ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด

5) ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

6) ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

7) เพื่อนของฉันเคยใช้ยาเสพติด

8) พ่อ/แม่ของฉันเคยใช้ยาเสพติด

9) แฟน/เพื่อนสนิทของฉันเคยใช้ยาเสพติด

10) พี่/น้องของฉันเคยใช้ยาเสพติด

11) ญาติของฉันเคยใช้ยาเสพติด

12) รอบ ๆ บ้านของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด

13) ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในละแวกบ้านของฉัน

14) ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในละแวกบ้านของฉัน

14. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด

หมายถึง ระดับของการเชิญชวนจากเพื่อน พ่อแม่ ญาติ หรือบุคคลใกล้ชิด ที่ชักชวนให้สมาชิกฯ ทดลองใช้สารเสพติด และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 4 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เพื่อนชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด

2) พ่อแม่ชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด

3) ญาติชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด

4) แฟน/คนใกล้ชิดชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด

15. การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ

หมายถึง ความสามารถที่สมาชิกชมรมฯ จะรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงการมีอยู่ของกิจกรรมในชมรม TO BE NUMBER ONE โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 9 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันได้รับทราบข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมฯ ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนอย่างรวดเร็ว

2) แกนนำหรือสมาชิกในชมรมฯ จะคอยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรมฯ อยู่เสมอ

3) กิจกรรมของชมรมฯ ได้รับความสนใจและการตอบรับจากเพื่อนๆ ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนอยู่เสมอ

4) ฉันได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ผ่านทาง Facebook ชมรมฯ ของโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

5) ฉันได้รับชมรายการโทรทัศน์ TO BE NUMBER ONE Variety

6) ฉันได้รับฟังรายการวิทยุ TO BE NUMBER ONE Variety

7) ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมฯ ผ่านทางเว็บไซต์

8) ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมฯ ผ่านทางนิตยสาร TO BE NUMBER ONE

9) ฉันได้รับชมข่าวทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีทรงเข้าร่วมกิจกรรม TO BE NUMBER ONE

16. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมฯ

หมายถึง โอกาสหรือระดับการเข้าร่วมกิจกรรมฯ ที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ได้มีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรม และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 9 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังนี้

1) ฉันได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยชมรมฯภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

2) ฉันได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังในการจัดกิจกรรมของชมรมฯภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

3) ฉันทุ่มเทเวลาและจิตใจให้กับการจัดกิจกรรมของชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน

4) ฉันพยายามเข้าร่วมกิจกรรมชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

5) ฉันเคยใช้บริการ/ให้คำปรึกษาในศูนย์เพื่อนใจฯ

6) ฉันเคยเข้าไปทำกิจกรรม/ใช้เวลาว่าง/พบปะเพื่อนในห้องชมรมฯ

7) ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมมหกรรมรวมพลฯ

8) ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมประกวดผลงานโครงการฯ ประจำปีระดับจังหวัด/ภาค/ประเทศ

9) ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายฯ

17. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ

หมายถึง ความรู้สึกของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ว่าตนเองมีความสำคัญกับชมรมฯ เป็นหนึ่งในส่วนที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมชมรมฯ สำเร็จลุล่วง และเป็นความรู้สึกผูกพัน มีความเชื่อ และค่านิยม ที่คล้ายคลึงกับสมาชิกคนอื่นในชมรมฯ และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 4 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ

2) ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมของชมรมฯประสบความสำเร็จ

3) ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมชมรมฯ

4) ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรมฯ

18. ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ

หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิกชมรมฯ ที่มีต่อกิจกรรมและการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 10 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

2) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้พัฒนาตนเอง

3) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีเพื่อนมากขึ้น

4) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถ

5) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6) กิจกรรมของชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน น่าสนใจ

7) ฉันได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากกิจกรรมชมรมฯ

8) กิจกรรมชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม

9) กิจกรรมชมรมฯ ทำให้เสียเวลาในการเรียน

10) กิจกรรมชมรมฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

19. ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ

หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิกชมรมฯ ที่มีต่อทูลกระหม่อมหญิง อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 6 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเข้าใจวัยรุ่นเป็นอย่างดี

2) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงวางพระองค์อย่างเป็นกันเองและเข้าถึงง่าย

3) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเป็นคนที่ทันสมัย

4) ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการถวายงานของชมรมฯ ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

5) ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเสียสละเวลาทรงงานของชมรมเป็นอย่างมาก

6) ฉันอยากมีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีในกิจกรรมฯ

20. ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด

หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิกใครติดยายกมือขึ้นที่ต่อโปรแกรมบำบัดยาเสพติด และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 5 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) โครงการใครติดยายกมือขึ้น ให้โอกาสฉันในการเลิกยาเสพติด
2) โครงการใครติดยายกมือขึ้น จะช่วยให้ฉันเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง
3) โครงการใครติดยายกมือขึ้น จะช่วยให้ฉันกลับคืนสู่สังคมและได้รับการยอมรับได้
4) เจ้าหน้าที่/หมอ/พยาบาล พยายามอย่างเต็มที่ที่สุดที่จะช่วยให้ฉันเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง
5) ฉันรู้สึกดีกับตัวเองมากขึ้นเมื่อเข้ารับการบำบัดในโครงการใครติดยายกมือขึ้น

21. ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ

หมายถึง ความคาดหวังและความเชื่อมั่นของสมาชิกชมรมฯ ที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ ว่ามีเจตนาและกระทำสิ่งเป็นประโยชน์ต่อชมรม TO BE NUMBER ONE (Daly, Moolenaar, Liou, Tuytens, & Del Fresno, 2015 โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 6 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Why So Difficult? Exploring Negative Relationships between Educational Leaders: The Role of Trust, Climate, and Efficacy(Daly, Moolenaar, Liou, Tuytens, & Del Fresno, 2015) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เมื่อเกิดปัญหาในการทำกิจกรรมชมรมฯ ฉันสามารถพึ่งพิงแกนนำชมรมได้
2) ฉันมีความศรัทธาในแกนนำชมรมฯ
3) แกนนำชมรมฯ เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นจากฉัน
4) ฉันเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์สุจริตของแกนนำชมรมฯ
5) คำพูดของแกนนำชมรมฯ เชื่อถือได้
6) แกนนำชมรมฯ ต่างศรัทธาและสนับสนุนซึ่งกันและกัน

22. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ

หมายถึง ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการเรียน กิจกรรม และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 9 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Is trust in leadership a mediator between transformational leadership and in-role performance among small-scale factory workers? (Leonard I. et al., 2016) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แกนนำชมรมฯ ช่วยให้ฉันรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง
2) แกนนำชมรมฯ ใช้เวลาให้คำแนะนำแก่ฉัน

3) แกนนำชมรมฯ ใส่ใจในความรู้สึกของสมาชิกชมรมฯ
4) แกนนำชมรมฯ เข้าใจความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันไปของสมาชิกชมรมฯ
5) แกนนำชมรมฯ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชมรมฯ
6) แกนนำชมรมฯ กระตุ้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
7) แกนนำชมรมฯ สร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม
8) แกนนำชมรมฯ กระตุ้นให้สมาชิกชมรมฯได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
9) แกนนำชมรมฯ ตั้งเป้าหมายและมาตรฐานในการทำกิจกรรมที่ท้าทาย

23. ทักษะการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ

หมายถึง ความสามารถของแกนนำสมาชิกฯ ในการจัดการ บริหารงาน และมอบหมายงานที่เหมาะสมกับศักยภาพของสมาชิกชมรมฯ คนอื่น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมฯ โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) แกนนำชมรมฯ มีทักษะการบริหารที่ดี
2) แกนนำชมรมฯ มีความสามารถในการจัดแจงและวางแผนการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3) แกนนำชมรมฯ สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้เป็นอย่างดี

24. ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ

หมายถึง ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการทำงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ของแกนนำสมาชิกฯ เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม มาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 2 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังนี้

1) แกนนำชมรมฯ ทุ่มเทเวลาให้กับการทำกิจกรรมชมรมฯ
2) แกนนำชมรมฯ ทุ่มเทความสามารถในการทำกิจกรรมชมรมฯ

25. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงาน

หมายถึง การที่สถานประกอบการได้บรรจุกิจกรรมชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นส่วนหนึ่งของ Key Performance Indicator (KPI) ของหน่วยงานและพนักงานหรือไม่ โดยมีข้อคำถาม “สถานประกอบการของท่านบรรจุกิจกรรมชมรมฯ เป็นตัวชี้วัดผลงานของพนักงานหรือไม่” โดยผู้ตอบสามารถตอบได้เพียงสองคำตอบ (ใช่, ไม่ใช่) เท่านั้น

26. การจ่ายค่าล่วงเวลาในการทำกิจกรรมชมรมฯ

หมายถึง การจ่ายค่าตอบแทนในการเข้าร่วมทำกิจกรรมชมรมฯ ไม่ว่าจะอยู่ในสถานประกอบการหรือนอกสถานประกอบการ ซึ่งอยู่นอกชั่วโมงทำงานปกติในวันทำงานหรือวันหยุด โดยถามจากข้อคำถาม “สถานประกอบการของท่านจ่ายค่าล่วงเวลาสำหรับการทำกิจกรรมฯ ให้แก่พนักงานหรือไม่” โดยผู้ตอบสามารถตอบได้เพียงสองคำตอบ (ใช่, ไม่ใช่) เท่านั้น

27. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน

หมายถึง การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนสนับสนุนเพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ โดยถามจากข้อคำถาม “ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับชมรม อย่างเพียงพอและเหมาะสม” โดยมีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

28. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากสถานศึกษา/สถานประกอบการ/ชุมชน

หมายถึง การทราบและรับรู้ของแกนนำสมาชิกฯ เกี่ยวกับความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชน โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ ให้คำปรึกษา จัดหาสิ่งของหรือสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมฯ โดยถามจากข้อคำถาม “ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนได้สนับสนุนกิจกรรมชมรมฯ อย่างดียิ่ง” โดยมีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

29. ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน

หมายถึง ความสามารถของผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนในการประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างและน่าเคารพ ในด้านการบริหารงานที่เป็นหน้าที่หลักและงานชมรมฯ สามารถเป็นที่ปรึกษา รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นได้อย่างเป็นกลาง และนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงาน และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 9 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Is trust in leadership a mediator between transformational leadership and in-role performance among small-scale factory workers? (Leonard I. et al., 2016) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนช่วยให้ฉันรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง
2) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนใช้เวลาให้คำแนะนำแก่ฉัน
3) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนใส่ใจในความรู้สึกของสมาชิกชมรมฯ
4) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนเข้าใจความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันไปของสมาชิกชมรมฯ
5) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชมรมฯ
6) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
7) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม
8) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้สมาชิกชมรมฯได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์
9) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนตั้งเป้าหมายและมาตรฐานในการทำกิจกรรมที่ท้าทาย

30. ทักษะในการบริหารของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน

หมายถึง ความสามารถของผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชน ในการบริหารงาน สนับสนุน และผลักดันโครงการ TO BE NUMBER ONE หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องให้สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ของการ

ดำเนินโครงการฯ และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนมีทักษะการบริหารที่ดี

2) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการจัดแจงและวางแผนการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้เป็นอย่างดี

31. ความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน

หมายถึง ระดับความกระตือรือร้นและมุ่งมั่นในการสนับสนุนโครงการ TO BE NUMBER ONE ของผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชน เพื่อให้ผลงานโครงการฯ สำเร็จลุล่วงและบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรม และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 2 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนทุ่มเทเวลาให้กับการทำกิจกรรมชมรมฯ

2) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนทุ่มเทความสามารถในการทำกิจกรรมชมรมฯ

32. ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน/ผู้บริหารสถานประกอบการ/ผู้นำในชุมชน

หมายถึง ความคาดหวังและความเชื่อมั่นของแกนนำสมาชิกฯ ที่มีต่อผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนของตนว่ามีเจตนาและกระทำสิ่งเป็นประโยชน์ต่อชมรม TO BE NUMBER ONE และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 4 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Why So Difficult? Exploring Negative Relationships between Educational Leaders: The Role of Trust, Climate, and Efficacy(Daly et al., 2015) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เมื่อเกิดปัญหาในชมรมฯ ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนเป็นที่ปรึกษาที่ดี

2) ฉันมีความศรัทธาในผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมฯ

3) ผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนเปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็น

4) ฉันเชื่อมั่นในความจริงใจและความทุ่มเทของผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชน

33. การรับรู้ในการสนับสนุนทางการเงินจากจังหวัด องค์กรของรัฐ และ/หรือเอกชน

หมายถึง การทราบและรับรู้ของผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับจำนวนเงินและการได้มาของงบประมาณที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน เพื่อใช้ดำเนินกิจกรรมภายใต้ชมรมฯ และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จังหวัด/หน่วยงานต้นสังกัดได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการฯ อย่างเหมาะสม

2) หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการฯ อย่างเหมาะสม

3) ภาคเอกชนได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการฯ อย่างเหมาะสม

34. การรับรู้ในการสนับสนุนทางสังคมจากจังหวัด องค์กรของรัฐ และ/หรือเอกชน

หมายถึง การทราบและรับรู้ของผู้อำนวยการ/หัวหน้า/ผู้บริหาร/ผู้นำชุมชนเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากจังหวัด องค์กรของรัฐและเอกชน โดยให้โอกาสในการก่อตั้งชมรมฯ สนับสนุนให้มีพื้นที่ในการแสดงผลงาน หรือจัดหาวิทยากรที่จะให้ความรู้ให้คำปรึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมฯ และมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 3 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) จังหวัด/หน่วยงานต้นสังกัดได้สนับสนุนการทำกิจกรรมฯ อย่างดียิ่ง

2) หน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ได้สนับสนุนการทำกิจกรรมฯ อย่างดียิ่ง

3) ภาคเอกชนได้สนับสนุนการทำกิจกรรมฯ อย่างดียิ่ง

5.2 การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability analysis) ของแบบสอบถามด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของครอนบราค (Cronbach's alpha coefficients) หรือ KR-20 ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นแบบคงเส้นคงวาภายใน (Internal consistency reliability) (Cronbach, 1947; Kuder& Richardson, 1937) และทำการคำนวณค่าสหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับข้อคำถามที่เหลือทั้งหมด (Corrected-item total correlation: CITC) และนำมาคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกดีเพียงพอ (Anastasi & Urbina, 1997; Nunnally & Bernstein, 1994)

การวิเคราะห์ข้อคำถามด้วยวิธีการดังกล่าวเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการและเตรียมข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ด้วยตัวแบบสถิติ การวิเคราะห์ข้อคำถามจะทำเฉพาะกลุ่มของข้อคำถามชุดเดียวกันที่อธิบายหรือเป็นมาตรวัดของตัวแปรใดตัวแปรหนึ่ง กล่าวคือ ตัวแปรใดที่เป็นนามธรรมสูงหรือไม่สามารถอธิบายนิยามของตัวแปรได้หมดภายในข้อคำถามเพียงข้อเดียว เช่น ทุนทางจิตใจ ความภาคภูมิใจในตนเอง หรือทัศนคติ เป็นต้น ซึ่งจะใช้วิธีการสร้างข้อคำถามขึ้นมาหลายข้อเพื่อให้ครอบคลุมนิยามของตัวแปรนั้นมากที่สุด ดังนั้นจึงทำการทดสอบกลุ่มของข้อคำถามเหล่านั้นว่าน่าเชื่อถือหรือมีความคงเส้นคงวามากน้อยเพียงใด

จากข้างต้น การวิเคราะห์ข้อคำถามจะไม่ทดสอบข้อคำถามที่เป็นข้อคำถามเพียงข้อเดียว แต่จะเน้นเฉพาะตัวแปรที่มีหลายมาตรวัดหลายข้อคำถาม นอกจากนี้ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสร้างขึ้นจากมาตรรวมการประมาณค่า (Summated Rating Scale) ด้วยการบวกคะแนนข้อคำถามที่เกี่ยวข้อง หากข้อคำถามมีทิศทางตรงข้ามกับนิยามของตัวแปรจะกลับทิศของข้อคำถามก่อนทำการรวมคะแนน จากนั้นจะวิเคราะห์ข้อคำถามเพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวแปรที่สร้างขึ้นว่ามีคุณภาพเพียงพอหรือไม่ โดยพิจารณาจาก

1) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbrach's alpha coefficient) ต้องมีค่ามากกว่า 0.60

2) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับผลรวมของคะแนนทั้งหมด (Corrected Item-total Correlation: CITC) ต้องมีค่ามากกว่า 0.20

หากมีข้อคำถามใดมีปัญหาให้ตัดข้อคำถามนั้นออก ทำการวิเคราะห์ใหม่และพิจารณาค่าสถิติข้างต้นว่าดีเพียงพอหรือไม่ จนกว่าจะได้ชุดข้อคำถามที่เป็นมิติเดียว แต่การตัดข้อคำถามมากเกินไปทำให้เนื้อหาที่เกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวไม่ครบสมบูรณ์และไม่ครอบคลุมกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาจากความเหมาะสมทางเนื้อหาเป็นอันดับแรกก่อนที่จะตัดข้อคำถามข้อใดข้อหนึ่งออกไปรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.2 ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรของแบบสอบถามในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
ทุนทางจิตใจ	1	ฉันสามารถหาทางออกได้หลายทางเมื่อต้องเผชิญปัญหา	.788	.658	.733	.444
	2	ในปัจจุบัน ฉันคิดว่าตัวเองประสบความสำเร็จพอสมควร	.744	.561	.706	.586
	3	ฉันสามารถคิดวิธีการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายได้หลายวิธี	.847	.694	.799	.548
	4	ฉันเฝ้ารออนาคตที่สดใสของฉันอยู่เสมอ	.772	.632	.769	.458
	5	ในอนาคตจะมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นในชีวิตฉัน	.808	.675	.783	.606
	6	โดยทั่วไป ฉันคาดว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นมากกว่าสิ่งที่แย่	.763	.654	.735	.352
	7	ในบางครั้ง ฉันกำกับตนเองให้ทำในสิ่งที่ฉันไม่อยากทำได้	.643	.356	.598	.576
	8	แม้ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ฉันก็สามารถหาทางออกได้อยู่เสมอ	.837	.763	.791	.602
	9	ฉันไม่กังวลใจ หากจะมีคนไม่ชอบฉัน	.705	.647	.604	.473
	10	ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดได้เป็นอย่างดี	.782	.699	.741	
	11	ฉันสามารถแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง หากฉันพยายามที่จะทำ	.826	.689	.723	
	12	ฉันมีจิตใจเยือกเย็นและมีความสามารถในการจัดการปัญหา เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่ยากลำบาก	.682	.636	.672	
	Cronbach's alpha coefficients		**.950**	**.903**	**.935**	**.813**
	N		**1217**	**209**	**312**	**392**
ความภาคภูมิใจในตนเอง	1	โดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจตนเอง	.275	.325	.363	.300
	2	บ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย	.552	.771	.308	.437
	3	ฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดีๆ เหมือนกัน	.240	.310	.359	.461
	4	ฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือนๆ กับคนอื่น	.231	.353	.383	.443
	5	ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภาคภูมิใจมากนัก	.580	.645	.	.554
	6	ฉันรู้สึกบ่อยๆ ว่าตนเองไร้ค่า	.671	.768		.576
	7	ฉันรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าอย่างน้อยที่สุดก็เท่าๆ กับคนอื่น				
	8	ฉันอยากจะภาคภูมิใจในตัวเองมากกว่านี้				
	9	โดยรวมแล้วฉันมีแนวโน้มจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว	.579	.718	273	.470
	10	ฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง	.281	.379	.315	.378
	Cronbach's alpha coefficients		**.781**	**.820**	**.576**	**.775**
	N		**1223**	**211**	**314**	**398**

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
พฤติกรรมเกเร	1	ฉันเคยใช้กำลังเมื่อทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น	.689	.693	.719	.433
	2	ฉันมีความคิดที่จะหนีออกจากบ้าน	.751	.774	.783	.476
	3	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเล่นเกมออนไลน์	.742	.786	.786	.599
	4	ฉันเคยรวมกลุ่มกับเพื่อนไปขับรถมอเตอร์ไซต์/รถยนต์ แข่งกับผู้อื่นบนถนนสาธารณะ	.859	.842	.787	.375
	5	ฉันเคยเล่นการพนันแบบที่ต้องมีการวางเดิมพัน	.871	.860	.804	.405
	6	ฉันเคยลองเสพกัญชา	.921	.901	.842	.345
	7	ฉันเคยลองเสพใบกระท่อม/สี่คูณร้อย	.925	.892	.853	.345
	8	ฉันเคยลองเสพยาโปร	.914	.901	.833	.436
	9	ฉันเคยลองเสพยาบ้า/ยาไอซ์	.916	.897	.833	.355
	10	ฉันเคยดื่มเหล้า	.807	.636	.680	.249
	11	ฉันเคยสูบบุหรี่	.884	.833	.838	.318
	Cronbach's alpha coefficients		**.968**	**.961**	**.955**	**.759**
	N		**1224**	**214**	**309**	**396**
การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม	1	ฉันจะชักชวนให้เพื่อนคนอื่นมาเข้าร่วมกิจกรรมชมรมฯ	.763	.853	.792	
	2	ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดีๆ ในชมรมฯให้เพื่อนในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนได้รับรู้	.807	.851	.806	
	3	ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดีๆ ในชมรมฯให้เพื่อนต่างโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนได้รับรู้	.797	.887	.856	
	4	ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดีๆ ในชมรมฯให้สมาชิกในครอบครัวได้รับรู้	.780	.880	.824	
	Cronbach's alpha coefficients		**.905**	**.945**	**.922**	
	N		**1242**	**219**	**323**	
ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ	1	แม้ว่าเข้ารับการบำบัดแล้วฉันก็ยังกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ				.665
	2	ถึงจะรู้สึกผิดที่กลับมาเสพยาเสพติดซ้ำแต่ฉันก็มิอาจหักห้ามใจตนเองได้				.673
	3	ฉันยังคงคบหากับเพื่อนหรือคนใกล้ชิดที่เคยติดยาเสพติดร่วมกัน				.651
	4	บ่อยครั้งที่ฉันยังคงรู้สึกถึงความสุขจากการได้เสพยาเสพติด				.729
	5	เมื่อฉันขัดสนทางการเงิน ฉันเคยมีความคิดว่าจะกลับมาขายยาเสพติดอีกครั้งหนึ่ง				.665
	Cronbach's alpha coefficients					**.859**
	N					**399**

			CITC		
		สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
ความรู้สึกโดดเดี่ยว	1 บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าขาดคนที่เข้าใจ				.369
	2 บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าถูกทอดทิ้ง ไม่ได้รับการเอาใจใส่				.346
	3 บ่อยครั้งแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าตนเองแปลกแยกจากคนอื่น				.437
	Cronbach's alpha coefficients				**.859**
	N				**399**
ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด	1 ฉันสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้นด้วยตนเอง				.534
	2 เจ้าหน้าที่จับกุมและบังคับให้ฉันเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้น				
	3 ฉันคิดได้ด้วยตนเองว่า ฉันจะต้องเลิกใช้ยาเสพติดให้ได้ จึงเข้ามารับการบำบัดในโครงการ				.534
	Cronbach's alpha coefficients				**.706**
	N				**400**
ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด	1 ฉันมาพบเจ้าหน้าที่/หมอ/พยาบาลเพื่อเข้ารับการบำบัดยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ				.561
	2 ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำในการเลิกยาเสพติดอย่างเคร่งครัด				.636
	3 ฉันทำลายยาเสพติดที่ฉันครอบครองไว้ก่อนเข้ารับการบำบัดจนหมดสิ้น				.420
	Cronbach's alpha coefficients				**.712**
	N				**401**
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	1 ในครอบครัวของฉัน เราต่างไม่เข้าใจกัน	.614	.639	.524	.617
	2 ฉันไม่สามารถพูดกันตรงๆ กับสมาชิกในครอบครัวถึงความรู้สึกที่แท้จริงของฉัน	.570	.544	.494	.659
	3 ฉันหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับครอบครัวหรือพ่อแม่ ในเรื่องที่ฉันไม่สบายใจ	.599	.541	.525	.600
	4 ในครอบครัวของฉัน เราต่างมีความรู้สึกที่แย่ต่อกันและกัน	.646	.714	.578	
	5 ในครอบครัวของฉัน เราเข้ากันไม่ค่อยได้	.658	.692	.561	
	6 ในครอบครัวของฉัน เรามักจะมีปากเสียงหรือทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ	.627	.655	.534	
	7 เมื่อยามเกิดปัญหา ครอบครัวเป็นที่พึ่งพิงทางใจให้แก่ฉันได้	.227	.326	.363	.645
	8 ฉันได้รับการยอมรับในตัวตนของฉันเองจากครอบครัว	.482	.437	.466	.641
	9 ฉันสามารถแสดงความรู้สึกกับสมาชิกในครอบครัวได้อย่างสนิทใจ	.542	.422	.483	.685
	10 ในครอบครัวของฉันต่างยอมรับในตัวตนของกันและกัน	.563	.472	.497	
	11 ครอบครัวของเราตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกันเสมอ	.569	.409	.486	
	12 ในครอบครัวของฉันเราต่างเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน	.572	.472	.519	
	Cronbach's alpha coefficients	**.868**	**.850**	**.840**	**.854**
	N	**1218**	**193**	**304**	**397**

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
สถานการณ์ยาเสพติด	1	รอบๆโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด	.774	.661	.773	.766
	2	ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชน ของฉัน	.787	.758	.813	.767
	3	ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.823	.841	.884	.789
	4	ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด	.865	.815	.874	.741
	5	ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.871	.831	.897	.735
	6	ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.851	.832	.906	.726
	7	เพื่อนของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.813	.666	.815	.656
	8	พ่อ/แม่ของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.771	.743	.785	.246
	9	แฟน/เพื่อนสนิทของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.799	.760	.834	.528
	10	พี่/น้องของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.792	.709	.842	.496
	11	ญาติของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.806	.763	.864	.485
	12	รอบๆ บ้านของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด	.841	.770	.874	.754
	13	ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในละแวกบ้านของฉัน	.859	.819	.866	.753
	14	ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในละแวกบ้านของฉัน	.851	.792	.871	.776
	Cronbach's alpha coefficients		**.970**	**.956**	**.976**	**.926**
	N		**1224**	**216**	**304**	**394**
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงที่มีการใช้ยาเสพติด	1	เพื่อนชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด				.317
	2	พ่อแม่ชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด				.562
	3	ญาติชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด				.601
	4	แฟน/คนใกล้ชิดชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด				.537
	Cronbach's alpha coefficients					**.713**
	N					**393**

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ	1	ฉันได้รับทราบข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมฯ ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนอย่างรวดเร็ว	.714	.638	.752	
	2	แกนนำหรือสมาชิกในชมรมฯ จะคอยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรมฯ อยู่เสมอ	.719	.632	.735	
	3	กิจกรรมของชมรมฯ ได้รับความสนใจและการตอบรับจากเพื่อนๆ ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนอยู่เสมอ	.759	.678	.760	
	4	ฉันได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ผ่านทาง Facebook ชมรมฯ ของโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.740	.710	.732	
	5	ฉันได้รับชมรายการโทรทัศน์ To Be Number One Variety	.792	.725	.745	
	6	ฉันได้รับฟังรายการวิทยุ To Be Number One Variety	.753	.754	.747	
	7	ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมฯ ผ่านทางเว็บไซต์	.779	.790	.804	
	8	ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมผ่านทางนิตยสาร TO BE NUMBER ONE	.770	.721	.717	
	9	ฉันได้รับชมข่าวทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีทรงเข้าร่วมกิจกรรมฯ	.639	.546	.685	
	Cronbach's alpha coefficients		**.929**	**.932**	**.929**	
	N		**1237**	**211**	**311**	
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	1	ฉันได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.683	.635	.724	
	2	ฉันได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังในการจัดกิจกรรมของชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.757	.672	.771	
	3	ฉันทุ่มเทเวลาและจิตใจให้กับการจัดกิจกรรมของชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.766	.640	.813	
	4	ฉันพยายามเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	.731	.699	.773	
	5	ฉันเคยใช้บริการ/ให้คำปรึกษาในศูนย์เพื่อนใจฯ	.716	.764	.694	
	6	ฉันเคยเข้าไปทำกิจกรรม/ใช้เวลาว่าง/พบปะเพื่อนในห้องชมรมฯ	.778	.766	.858	
	7	ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมมหกรรมรวมพลฯ	.724	.722	.801	
	8	ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมประกวดผลงานโครงการฯ ประจำปี	.684	.718	.660	
	9	ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายฯ	.561	.538	.566	
	Cronbach's alpha coefficients		**.912**	**.898**	**.925**	
	N		**1241**	**212**	**313**	

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ	1	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ	.818	.800	.810	
	2	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมของชมรมฯประสบความสำเร็จ	.801	.835	.813	
	3	ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมชมรมฯ	.832	.830	.799	
	4	ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังกิจกรรมต่างๆ ของชมรมฯ	.811	.809	.762	
	Cronbach's alpha coefficients		**.920**	**.920**	**.925**	
	N		**1243**	**212**	**313**	
ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ	1	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	.797	.762	.793	
	2	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้พัฒนาตนเอง	.834	.849	.778	
	3	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีเพื่อนมากขึ้น	.818	.840	.787	
	4	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถ	.798	.844	.846	
	5	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	.827	.842	.824	
	6	กิจกรรมของชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน น่าสนใจ	.830	.819	.843	
	7	ฉันได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากกิจกรรมชมรมฯ	.778	.784	.758	
	8	กิจกรรมชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม	.736	.762	.707	
	9	กิจกรรมชมรมฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น	.549	.	.602	
	10	กิจกรรมชมรมฯ ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น		459	.667	
	Cronbach's alpha coefficients		**.938**	**.850**	**.940**	
	N		**1231**	**211**	**314**	
ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานฯ	1	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเข้าใจวัยรุ่นเป็นอย่างดี	.786	.849	.756	
	2	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงวางพระองค์อย่างเป็นกันเองและเข้าถึงง่าย	.769	.882	.841	
	3	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเป็นคนที่ทันสมัย	.818	.909	.840	
	4	ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการถวายงานของชมรมในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี	.797	.886	.813	
	5	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเสียสละเวลาในการทรงงานของชมรมเป็นอย่างมาก	.822	.910	.836	
	6	ฉันอยากมีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี	.734	.799	.710	
	Cronbach's alpha coefficients		**.926**	**.959**	**.930**	
	N		**1236**	**215**	**318**	

			CITC		
		สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ครอบครัว/ติดยา
ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด	1 โครงการใครติดยายกมือขึ้น ให้โอกาสฉันในการเลิกยาเสพติด				.680
	2 โครงการใครติดยายกมือขึ้น จะช่วยให้ฉันเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง				.798
	3 โครงการใครติดยายกมือขึ้น จะช่วยให้ฉันกลับคืนสู่สังคมและได้รับการยอมรับได้				.785
	4 เจ้าหน้าที่/หมอ/พยาบาล พยายามอย่างเต็มที่ที่สุดที่จะช่วยให้ฉันเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง				.719
	5 ฉันรู้สึกดีกับตัวเองมากขึ้นเมื่อเข้ารับการบำบัดในโครงการใครติดยายกมือขึ้น				.733
	Cronbach's alpha coefficients				**.895**
	N				**394**
ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำสมาชิกฯ	1 เมื่อเกิดปัญหาในการทำกิจกรรมชมรมฯ ฉันสามารถพึ่งพิงแกนนำชมรมได้	.762	.788	.807	
	2 ฉันมีความศรัทธาในแกนนำชมรมฯ	.823	.874	.822	
	3 แกนนำชมรมฯ เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นจากฉัน	.819	.882	.851	
	4 ฉันเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริตของแกนนำชมรมฯ	.826	.865	.864	
	5 คำพูดของแกนนำชมรมฯ เชื่อถือได้	.800	.875	.791	
	6 แกนนำชมรมฯต่างศรัทธาและสนับสนุนซึ่งกันและกัน	.787	.790	.774	
	Cronbach's alpha coefficients	**.933**	**.950**	**.939**	
	N	**1240**	**218**	**312**	
ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำสมาชิกฯ	1 แกนนำชมรมฯ ช่วยให้ฉันรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง	.818	.789	.811	
	2 แกนนำชมรมฯ ใช้เวลาให้คำแนะนำแก่ฉัน	.810	.837	.806	
	3 แกนนำชมรมฯ ใส่ใจในความรู้สึกของสมาชิกชมรมฯ	.830	.837	.839	
	4 แกนนำชมรมฯ เข้าใจความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันของสมาชิกชมรมฯ	.809	.794	.839	
	5 แกนนำชมรมฯ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชมรมฯ	.832	.854	.809	
	6 แกนนำชมรมฯ กระตุ้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	.834	.868	.822	
	7 แกนนำชมรมฯ สร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม	.835	.859	.776	
	8 แกนนำชมรมฯ กระตุ้นให้สมาชิกชมรมฯได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	.817	.834	.779	
	9 แกนนำชมรมฯ ตั้งเป้าหมายและมาตรฐานในการทำกิจกรรมที่ท้าทาย	.795	.844	.758	
	Cronbach's alpha coefficients	**.956**	**.960**	**.951**	
	N	**1241**	**217**	**315**	

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
ทักษะการบริหารของแกนนำสมาชิกฯ	1	แกนนำชมรมฯ มีทักษะการบริหารที่ดี	.754	.795	.794	
	2	แกนนำชมรมฯ มีความสามารถในการจัดแจงและวางแผนการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.793	.822	.824	
	3	แกนนำชมรมฯ สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้เป็นอย่างดี	.794	.804	.838	
	Cronbach's alpha coefficients		**.887**	**.903**	**.909**	
	N		**1245**	**216**	**312**	
ความทุ่มเทของแกนนำสมาชิกฯ	1	แกนนำชมรมฯ ทุ่มเทเวลาให้กับการทำกิจกรรมชมรมฯ	.812	.803	.806	
	2	แกนนำชมรมฯ ทุ่มเทความสามารถในการทำกิจกรรมชมรมฯ	.812	.803	.806	
	Cronbach's alpha coefficients		**.897**	**.890**	**.893**	
	N		**1246**	**219**	**317**	
ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชน	1	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนช่วยให้ฉันรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง	.827	.882	.840	
	2	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนใช้เวลาให้คำแนะนำแก่ฉัน	.812	.832	.828	
	3	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนใส่ใจในความรู้สึกของสมาชิกชมรมฯ	.844	.882	.796	
	4	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนเข้าใจความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันไปของสมาชิกชมรมฯ	.825	.890	.829	
	5	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชมรมฯ	.851	.862	.876	
	6	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	.862	.902	.848	
	7	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนสร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม	.867	.896	.860	
	8	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้สมาชิกชมรมฯได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	.857	.879	.883	
	9	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนตั้งเป้าหมายและมาตรฐานในการทำกิจกรรมที่ท้าทาย	.831	.841	.839	
	Cronbach's alpha coefficients		**.962**	**.971**	**.963**	
	N		**709**	**173**	**241**	

			CITC			
			สถานศึกษา	สถานประกอบการ	ชุมชน	ใครติดยา
ทักษะการบริหาร ของผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชน	1	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนมีทักษะการบริหารที่ดี	.827	.835	.838	
	2	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนมีความสามารถในการจัดแจงและวางแผนการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	.838	.873	.877	
	3	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนสามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้เป็นอย่างดี	.849	.893	.828	
	Cronbach's alpha coefficients		**.920**	**.935**	**.925**	
	N		**713**	**175**	**238**	
ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการ/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชน	1	เมื่อเกิดปัญหาในการทำกิจกรรมชมรมฯ ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนเป็นที่ปรึกษาที่ดี	.806	.855	.850	
	2	ฉันมีความศรัทธาในผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมฯ	.832	.914	.840	
	3	ผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมฯ	.827	.892	.857	
	4	ฉันเชื่อมั่นในความจริงใจและความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน/สถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนที่มีต่อกิจกรรมฯ	.814	.896	.840	
	Cronbach's alpha coefficients		**.922**	**.955**	**.935**	
	N		**1248**	**219**	**317**	

5.3 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันของแบบสอบถามในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) เป็นอีกหนึ่งระเบียบวิธีวิเคราะห์หรือทดสอบกลุ่มของข้อคำถามที่เป็นมาตรวัด (Measurement) ของตัวแปรว่ามีความเป็นมิติเดียวกันหรือไม่ (Uni-dimensional factor) เนื่องจากในการวิจัยมีการใช้ข้อคำถามหลายข้อเป็นตัวแปรสังเกต (Observed variable) เพื่อวัดหรือพิจารณาตัวแปรแฝง (Latent variable) ที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถพิจารณาได้โดยตรง เช่น ตัวแปรทางจิตวิทยา เป็นต้น การวัดค่าจำเป็นต้องอาศัยการวัดหรือสังเกตพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ซึ่งบางตัวแปรแฝงอาจจะต้องอาศัยการวัดซ้ำ ๆ หลายต่อหลายข้อ ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการวัดมาตรวัดดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนจากการวัด (Measurement error) ซึ่งการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสามารถตอบโจทย์ดังกล่าว โดยเป็นระเบียบวิธีที่สามารถพิจารณาตัวแปรแฝงและทดสอบความคลาดเคลื่อนจากมาตรวัดได้

ในการทดสอบความตรง (Validity testing) จะเป็นการพิจารณาว่าข้อคำถามที่ใช้เป็นมาตรวัดนั้นสามารถวัดได้ครอบคลุมหรือสามารถวัดได้แม่นยำตามนิยามของตัวแปรที่กล่าวไว้หรือไม่ จะอาศัยหลักการพิจารณาหลายประการ เช่น การใช้ดุลพินิจจากผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาว่าครอบคลุมครบถ้วนหรือไม่ เป็นการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หรือจะพิจารณาจากการทดสอบทางสถิตินั่นคือการทดสอบปัจจัยเชิงยืนยัน ที่เป็นการทดสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) หรือคือเป็นการวัดผลข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บมาใช้เพื่อศึกษานั้นจะสอดคล้องกับตัวแบบทางทฤษฎี หรือสอดคล้องกับการให้คำนิยามของตัวแปรและกำหนดมาตรวัดของตัวแปรเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด (Cronbach & Meehl, 1955)

จากข้างต้น จะพิจารณาข้อคำถามทั้งหมดที่ผ่านเกณฑ์พิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อคำถามในหัวข้อที่ 5.2 ซึ่งหากมีข้อคำถามใดมีปัญหาให้ตัดข้อคำถามนั้นออกจากการเป็นมาตรวัดตัวแปรนั้น ๆ ก่อนการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน เมื่อพิจารณาผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ หากพบว่าข้อคำถามใดมีค่า Standardizedfactor loading ต่ำกว่า 0.2 จะไม่นำมาพิจารณาต่อโดยจะตัดข้อคำถามนั้นทิ้ง จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์และพิจารณาค่าสถิติที่ได้ใหม่อีกครั้งว่าดีเพียงพอหรือไม่ ทำเช่นนี้ไปจนกว่าจะได้ชุดของข้อคำถามที่ดีที่สุด แต่การตัดข้อคำถามมากเกินไปทำให้เนื้อหาที่เกี่ยวกับตัวแปรดังกล่าวไม่ครบสมบูรณ์และไม่ครอบคลุมกับนิยามเชิงปฏิบัติการที่ตั้งไว้ ดังนั้น จึงต้องพิจารณาจากความเหมาะสมทางเนื้อหาเป็นอันดับแรกก่อนที่จะตัดข้อคำถามข้อใดข้อหนึ่งออกไป ผลดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โดยกำหนดให้

Estimate	สัมประสิทธิ์ของพารามิเตอร์ (Parameter coefficients)
Std.est	สัมประสิทธิ์ของพารามิเตอร์มาตรฐาน (Standardized parameter coefficients)

ตารางที่ 5.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันของข้อคำถามเพื่อประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE

ตัวแปร		ข้อคำถาม	สถานศึกษา		ประกอบการ		ชุมชน		ใครติดยาฯ	
			Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std
ทุนทางจิตใจ	1	ฉันสามารถหาทางออกได้หลายทางเมื่อต้องเผชิญปัญหา	1.000	.820	1.000	.714	1.000	.803	1.000	.557
	2	ในปัจจุบัน ฉันคิดว่าตัวเองประสบความสำเร็จพอสมควร	.963	.780	1.073	.644	1.053	.801	1.170	.675
	3	ฉันสามารถคิดวิธีการที่ทำให้บรรลุเป้าหมายได้หลายวิธี	1.049	.883	1.050	.771	1.112	.860	1.032	.617
	4	ฉันเฝ้ารออนาคตที่สดใสของฉันอยู่เสมอ	.974	.825	1.129	.709	1.065	.819	1.020	.539
	5	ในอนาคตจะมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นในชีวิตฉัน	.987	.854	1.066	.749	1.080	.834	1.066	.680
	6	โดยทั่วไป ฉันคาดว่าจะมีสิ่งที่ดีเกิดขึ้นมากกว่าสิ่งที่แย่	1.004	.785	.997	.696	1.039	.784	.759	.386
	7	ในบางครั้ง ฉันกำกับตนเองให้ทำในสิ่งที่ฉันไม่อยากทำได้	.876	.643	.465	.271	.923	.587	.986	.624
	8	แม้ว่าจะตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก ฉันก็สามารถหาทางออกได้อยู่เสมอ	1.018	.856	.762	.620	.977	.806	1.094	.699
	9	ฉันไม่กังวลใจ หากจะมีคนไม่ชอบฉัน	.963	.705	.967	.565	.795	.465	.972	.561
	10	ฉันสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดได้เป็นอย่างดี	.978	.786	.885	.629	.915	.599		
	11	ฉันสามารถแก้ปัญหาได้ทุกอย่าง หากฉันพยายามที่จะทำ	.994	.836	.914	.646	.879	.582		
	12	ฉันมีจิตใจเยือกเย็นและมีความสามารถในการจัดการปัญหา เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์ที่ยากลำบาก	.918	.687	.876	.597	.939	.547		
ความภาคภูมิใจ	1	โดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจตนเอง	1.000	.673	1.000	.635	1.000	.625	1.000	.631
ในตนเอง	2	บ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย	1.123	.219	1.154	.384			.547	.424
	3	ฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดีๆ เหมือนกัน	1.282	.777	1.143	.701	1.424	.746	.493	.413
	4	ฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือนๆ กับคนอื่น	1.333	.794	1.212	.777	1.342	.685	.968	.661
	5	ฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภาคภูมิใจมากนัก			1.015	.329			1.183	.759
	6	ฉันรู้สึกบ่อยๆ ว่าตนเองไร้ค่า			.871	.267				
	7	ฉันรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าอย่างน้อยที่สุดก็เท่าๆ กับคนอื่น								
	8	ฉันอยากจะภาคภูมิใจในตัวเองมากกว่านี้								
	9	โดยรวมแล้วฉันมีแนวโน้มจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว			.933	.281			.916	.610
	10	ฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง	1.386	.828	1.137	.618	1.553	.822	.424	.373

ตัวแปร		ข้อคำถาม	สถานศึกษา		ประกอบการ		ชุมชน		ใครติดยาฯ	
			Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std
พฤติกรรมเกเร	1	ฉันเคยใช้กำลังเมื่อทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น	1.000	.610	1.000	.641	1.000	.541	1.000	.464
	2	ฉันมีความคิดที่จะหนีออกจากบ้าน	1.106	.678	1.076	.729	1.128	.592	1.150	.535
	3	ฉันใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเล่นเกมออนไลน์	1.055	.657	1.059	.714	1.083	.591	1.572	.699
	4	ฉันเคยรวมกลุ่มกับเพื่อนไปขับรถมอเตอร์ไซต์/รถยนต์ แข่งกับผู้อื่นบนถนนสาธารณะ	1.306	.818	1.183	.792	1.179	.622	.974	.452
	5	ฉันเคยเล่นการพนันแบบที่ต้องมีการวางเดิมพัน	1.321	.850	1.236	.854	1.203	.639	.913	.441
	6	ฉันเคยลองเสพกัญชา	1.414	.969	1.278	.946	1.582	.961	1.043	.466
	7	ฉันเคยลองเสพใบกระท่อม/สี่คูณร้อย	1.411	.980	1.247	.954	1.600	.984	.875	.439
	8	ฉันเคยลองเสพยาโปร	1.402	.970	1.283	.954	1.552	.976	1.110	.568
	9	ฉันเคยลองเสพยาบ้า/ยาไอซ์	1.401	.964	1.222	.943	1.538	.965	.833	.417
	10	ฉันเคยดื่มเหล้า	1.254	.798	1.052	.700	1.298	.748		
	11	ฉันเคยสูบบุหรี่	1.363	.910	1.222	.859	1.514	.914	.403	.290
การบอกต่อ	1	ฉันจะชักชวนให้เพื่อนคนอื่นมาเข้าร่วมกิจกรรมชมรมฯ	1.000	.839	1.000	.785	1.000	.831		
เกี่ยวกับกิจกรรม	2	ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดีๆ ในชมรมฯให้เพื่อนในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนได้รับรู้	1.031	.867	1.104	.847	.965	.855		
ชมรม	3	ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดีๆ ในชมรมฯให้เพื่อนต่างโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนได้รับรู้	.999	.843	1.152	.852	1.052	.908		
	4	ฉันจะบอกเล่าเรื่องราวดีๆ ในชมรมฯให้สมาชิกในครอบครัวได้รับรู้	.976	.861	.988	.742	.975	.862		
ความตั้งใจ	1	แม้ว่าเข้ารับการบำบัดแล้วฉันก็ยังกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ							1.000	.723
ที่จะกลับมาเสพซ้ำ	2	ถึงจะรู้สึกผิดที่กลับมาเสพยาเสพติดซ้ำแต่ฉันก็มิอาจหักห้ามใจตนเองได้							1.060	.708
	3	ฉันยังคงคบหากับเพื่อนหรือคนใกล้ชิดที่เคยติดยาเสพติดร่วมกัน							.987	.713
	4	บ่อยครั้งที่ฉันยังคงรู้สึกถึงความสุขจากการได้เสพยาเสพติด							1.204	.823
	5	เมื่อฉันขัดสนทางการเงิน ฉันเคยมีความคิดว่าจะกลับมาขายยาเสพติดอีกครั้งหนึ่ง							1.185	.748
ความเต็มใจในการ	1	ฉันสมัครใจที่จะเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้นด้วยตนเอง							1.000	.569
เข้ารับการบำบัด	2	เจ้าหน้าที่จับกุมและบังคับให้ฉันเข้าร่วมโครงการใครติดยายกมือขึ้น								
	3	ฉันคิดได้ด้วยตนเองว่า ฉันจะต้องเลิกใช้ยาเสพติดให้ได้ จึงเข้ามารับการบำบัดในโครงการใครติดยายกมือขึ้น							1.501	.876
ความต่อเนื่อง	1	ฉันมาพบเจ้าหน้าที่/หมอ/พยาบาลเพื่อเข้ารับการบำบัดยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ							1.000	.766
ในการเข้ารับ	2	ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำในการเลิกยาเสพติดอย่างเคร่งครัด							.953	.814
การบำบัด	3	ฉันทำลายยาเสพติดที่ฉันครอบครองไว้ก่อนเข้ารับการบำบัดจนหมดสิ้น							.695	.489

ตัวแปร		ข้อคำถาม	สถานศึกษา		ประกอบการ		ชุมชน		ใครติดยาฯ	
			Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std
ความสัมพันธ์กับ	1	ในครอบครัวของฉัน เราต่างไม่เข้าใจกัน	1.000	.803	1.000	.862	1.000	.864	1.000	.759
สมาชิกในครอบครัว	2	ฉันไม่สามารถพูดกันตรงๆ กับสมาชิกในครอบครัวถึงความรู้สึกที่แท้จริง	1.007	.781	.942	.762	1.040	.847	1.015	.787
	3	ฉันหลีกเลี่ยงที่จะพูดคุยกับครอบครัวหรือพ่อแม่ ในเรื่องที่ฉันไม่สบายใจ	1.077	.850	.917	.797	1.049	.878	.980	.714
	4	ในครอบครัวของฉัน เราต่างมีความรู้สึกที่แย่ต่อกันและกัน	1.135	.927	1.037	.935	1.181	.978		
	5	ในครอบครัวของฉัน เราเข้ากันไม่ค่อยได้	1.163	.939	1.090	.942	1.145	.973		
	6	ในครอบครัวของฉัน เรามักจะมีปากเสียงหรือทะเลาะเบาะแว้งกันเสมอ	1.162	.915	1.043	.891	1.101	.953		
	7	เมื่อยามเกิดปัญหา ครอบครัวเป็นที่พึ่งพิงทางใจให้แก่ฉันได้							.728	.592
	8	ฉันได้รับการยอมรับในตัวตนของฉันเองจากครอบครัว							.754	.591
	9	ฉันสามารถแสดงความรู้สึกกับสมาชิกในครอบครัวได้อย่างสนิทใจ	.094	.087					.795	.619
	10	ในครอบครัวของฉันต่างยอมรับในตัวตนของกันและกัน	.119	.113	.151	.134				
	11	ครอบครัวของเราตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาร่วมกันเสมอ	.127	.123	.169	.226				
	12	ในครอบครัวของฉันเราต่างเชื่อมั่นซึ่งกันและกัน	.138	.133	.194	.262				
สถานการณ์	1	รอบๆโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด	1.000	.778	1.000	.681	1.000	.813	1.000	.858
ยาเสพติด	2	ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชน ของฉัน	.992	.787	1.029	.770	1.004	.838	.987	.862
	3	ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	.940	.814	1.068	.810	1.068	.907	1.055	.859
	4	ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด	.981	.860	1.058	.826	1.129	.904	.977	.856
	5	ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชน	.994	.877	1.081	.868	1.135	.928	.940	.829
	6	ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชน	.897	.855	1.018	.852	1.147	.944	.942	.812
	7	เพื่อนของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.949	.817	.920	.705	1.008	.829	.813	.664
	8	พ่อ/แม่ของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.737	.771	.774	.727	.915	.794		
	9	แฟน/เพื่อนสนิทของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.793	.793	.796	.735	.969	.852	.564	.438
	10	พี่/น้องของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.786	.784	.804	.705	.999	.839	.452	.376
	11	ญาติของฉันเคยใช้ยาเสพติด	.881	.797	.841	.726	1.009	.862	.446	.385
	12	รอบๆ บ้านของฉันมีการแพร่ระบาดของยาเสพติด	.989	.831	.941	.727	1.056	.884	.928	.739
	13	ฉันพบเห็นการเสพยาเสพติดในละแวกบ้านของฉัน	.999	.852	.988	.774	.996	.879	.891	.719
	14	ฉันพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในละแวกบ้านของฉัน	.957	.849	.963	.779	1.045	.881	.948	.751

ตัวแปร		ข้อคำถาม	สถานศึกษา		ประกอบการ		ชุมชน		ใครติดยาฯ	
			Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	1	เพื่อนชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด							1.000	.411
	2	พ่อแม่ชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด							1.730	.725
	3	ญาติชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด							1.752	.719
	4	แฟน/คนใกล้ชิดชักชวนให้ฉันทดลองใช้ยาเสพติด							1.837	.732
การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ	1	ฉันได้รับทราบข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมฯ ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนอย่างรวดเร็ว	1.000	.775	1.000	.579	1.000	.795		
	2	แกนนำหรือสมาชิกในชมรมฯ จะคอยประชาสัมพันธ์กิจกรรมของชมรมฯ อยู่เสมอ	1.015	.782	1.078	.601	1.022	.797		
	3	กิจกรรมของชมรมฯ ได้รับความสนใจและการตอบรับจากเพื่อนๆ ในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนอยู่เสมอ	1.039	.796	1.254	.672	1.067	.820		
	4	ฉันได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ผ่านทาง Facebook ชมรมฯ ของโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	1.179	.792	1.796	.664	1.096	.784		
	5	ฉันได้รับชมรายการโทรทัศน์ To Be Number One Variety	1.335	.828	1.668	.668	.941	.678		
	6	ฉันได้รับฟังรายการวิทยุ To Be Number One Variety	1.373	.792	1.936	.729	1.122	.696		
	7	ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมฯ ผ่านทางเว็บไซต์	1.248	.817	1.554	.705	1.151	.768		
	8	ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมผ่านทางนิตยสาร TO BE NUMBER ONE	1.318	.810	1.597	.667	1.062	.666		
	9	ฉันได้รับชมข่าวทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดีทรงเข้าร่วมกิจกรรมฯ	.944	.695	.937	.534	.953	.696		
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	1	ฉันได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	1.000	.776	1.000	.737	1.000	.784		
	2	ฉันได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังในการจัดกิจกรรมของชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	1.173	.832	.910	.682	1.153	.825		
	3	ฉันทุ่มเทเวลาและจิตใจให้กับการจัดกิจกรรมของชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉัน	1.093	.839	.972	.701	1.189	.865		
	4	ฉันพยายามเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยชมรมฯ ภายในโรงเรียน/สถานประกอบการ/ชุมชนของฉันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	1.058	.824	.856	.684	1.053	.838		
	5	ฉันเคยใช้บริการ/ให้คำปรึกษาในศูนย์เพื่อนใจฯ	1.200	.744	1.324	.714	1.174	.731		
	6	ฉันเคยเข้าไปทำกิจกรรม/ใช้เวลาว่าง/พบปะเพื่อนในห้องชมรมฯ	1.153	.807	1.257	.724	1.161	.880		
	7	ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมมหกรรมรวมพลฯ	1.179	.730	1.158	.699	1.200	.803		
	8	ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมประกวดผลงานโครงการฯ ประจำปี	1.281	.693	1.337	.658	1.056	.645		
	9	ฉันเคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายฯ	1.171	.602	1.258	.517	1.096	.570		
ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ	1	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชมรมฯ	1.000	.870	1.000	.803	1.000	.821		
	2	ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมของชมรมฯประสบความสำเร็จ	1.027	.846	1.030	.799	1.013	.817		
	3	ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมชมรมฯ	.945	.879	.881	.782	.914	.835		
	4	ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังกิจกรรมต่างๆ ของชมรมฯ	1.008	.878	.915	.800	.905	.804		

ตัวแปร		ข้อคำถาม	สถานศึกษา		ประกอบการ		ชุมชน		ใครติดยาฯ	
			Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std
ทัศนคติที่มี	1	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	1.000	.856	1.000	.785	1.000	.850		
ต่อชมรม	2	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้พัฒนาตนเอง	1.026	.883	.997	.815	1.081	.879		
	3	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีเพื่อนมากขึ้น	1.004	.874	.934	.780	.997	.852		
	4	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถ	1.033	.853	1.020	.799	1.054	.888		
	5	ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1.030	.873	1.004	.796	1.030	.850		
	6	กิจกรรมของชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน น่าสนใจ	.974	.861	.929	.787	1.071	.873		
	7	ฉันได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากกิจกรรมชมรมฯ	.951	.793	.878	.727	.880	.775		
	8	กิจกรรมชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม	.878	.764	.847	.748	.843	.749		
	9	กิจกรรมชมรมฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น	.846	.571			.810	.575		
	10	กิจกรรมชมรมฯ ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานดีขึ้น			.601	.518	.865	.689		
ทัศนคติที่มี	1	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเข้าใจวัยรุ่นเป็นอย่างดี	1.000	.826	1.000	.844	1.000	.808		
ต่อองค์ประธานฯ	2	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงวางพระองค์อย่างเป็นกันเองและเข้าถึงง่าย	1.010	.819	1.046	.848	1.023	.819		
	3	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเป็นคนที่ทันสมัย	.978	.855	.892	.768	1.023	.882		
	4	ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการถวายงานของชมรมในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี	.974	.849	.913	.760	1.046	.852		
	5	ทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเสียสละเวลาในการทรงงานของชมรมเป็นอย่างมาก	.992	.862	.993	.818	1.076	.885		
	6	ฉันอยากมีโอกาสเข้าเฝ้ารับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี	.966	.781	.947	.689	.939	.717		
ทัศนคติที่มี	1	โครงการใครติดยายกมือขึ้น ให้โอกาสฉันในการเลิกยาเสพติด							1.000	.769
ต่อโปรแกรมบำบัด	2	โครงการใครติดยายกมือขึ้น จะช่วยให้ฉันเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง							1.200	.838
	3	โครงการใครติดยายกมือขึ้น จะช่วยให้ฉันกลับคืนสู่สังคมและได้รับการยอมรับได้							1.097	.817
	4	เจ้าหน้าที่/หมอ/พยาบาล พยายามอย่างเต็มที่ที่สุดที่จะช่วยให้ฉันเลิกใช้ยาเสพติดได้จริง							1.027	.749
	5	ฉันรู้สึกดีกับตัวเองมากขึ้นเมื่อเข้ารับการบำบัดในโครงการใครติดยายกมือขึ้น							1.012	.770
ความศรัทธาที่มี	1	เมื่อเกิดปัญหาในการทำกิจกรรมชมรมฯ ฉันสามารถพึ่งพิงแกนนำชมรมได้	1.000	.819	1.000	.738	1.000	.872		
ต่อแกนนำสมาชิกฯ	2	ฉันมีความศรัทธาในแกนนำชมรมฯ	1.077	.867	1.023	.801	.975	.869		
	3	แกนนำชมรมฯ เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นจากฉัน	1.013	.858	1.094	.816	.993	.893		
	4	ฉันเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ สุจริตของแกนนำชมรมฯ	1.033	.866	1.008	.803	.985	.912		
	5	คำพูดของแกนนำชมรมฯ เชื่อถือได้	1.020	.840	1.013	.785	.884	.817		
	6	แกนนำชมรมฯต่างศรัทธาและสนับสนุนซึ่งกันและกัน	1.004	.846	.976	.748	.896	.822		

ตัวแปร		ข้อคำถาม	สถานศึกษา		ประกอบการ		ชุมชน		ใครติดยาฯ	
			Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std	Unstd	Std
ภาวะผู้นำ	1	แกนนำชมรมฯ ช่วยให้ฉันรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง	1.000	.855	1.000	.690	1.000	.829		
แบบปฏิรูป	2	แกนนำชมรมฯ ใช้เวลาให้คำแนะนำแก่ฉัน	.999	.843	1.166	.766	1.012	.792		
ของแกนนำ	3	แกนนำชมรมฯ ใส่ใจในความรู้สึกของสมาชิกชมรมฯ	.987	.860	1.165	.782	1.031	.859		
สมาชิกฯ	4	แกนนำชมรมฯ เข้าใจความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันของสมาชิกชมรมฯ	.951	.842	1.062	.711	1.026	.836		
	5	แกนนำชมรมฯ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชมรมฯ	.975	.858	1.033	.710	.947	.863		
	6	แกนนำชมรมฯ กระตุ้นให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	.974	.864	1.096	.751	1.018	.858		
	7	แกนนำชมรมฯ สร้างแรงจูงใจในการทำกิจกรรม	1.009	.877	1.280	.805	.917	.795		
	8	แกนนำชมรมฯ กระตุ้นให้สมาชิกชมรมฯได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์	.963	.863	1.272	.804	.941	.807		
	9	แกนนำชมรมฯ ตั้งเป้าหมายและมาตรฐานในการทำกิจกรรมที่ท้าทาย	.989	.838	1.223	.773	.972	.790		
ทักษะการบริหาร	1	แกนนำชมรมฯ มีทักษะการบริหารที่ดี	1.000	.853	1.000	.820	1.000	.816		
ของแกนนำ	2	แกนนำชมรมฯ มีความสามารถในการจัดแจงและวางแผนการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.002	.878	1.012	.818	.985	.858		
	3	แกนนำชมรมฯ สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้เป็นอย่างดี	.998	.874	.941	.791	1.093	.919		
ความทุ่มเท	1	แกนนำชมรมฯ ทุ่มเทเวลาให้กับการทำกิจกรรมชมรมฯ	1.000	.916	1.000	.860	1.000	.893		
ของแกนนำ	2	แกนนำชมรมฯ ทุ่มเทความสามารถในการทำกิจกรรมชมรมฯ	.972	.908	.896	.812	1.010	.914		
ความศรัทธาที่มี	1	เมื่อเกิดปัญหาในการทำกิจกรรมชมรมฯ ผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนเป็นที่ปรึกษาที่ดี	1.000	.863	1.000	.802	1.000	.873		
ต่อผู้อำนวยการ/	2	ฉันมีความศรัทธาในผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนที่ช่วยสนับสนุนกิจกรรมฯ	1.000	.889	1.050	.880	1.046	.879		
หัวหน้า	3	ผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนเปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมฯ	.995	.879	1.098	.855	1.038	.902		
	4	ฉันเชื่อมั่นในความจริงใจและความทุ่มเทของผู้อำนวยการโรงเรียน/หัวหน้าสถานประกอบการ/ผู้นำชุมชนที่มีต่อกิจกรรมฯ	.986	.878	1.029	.819	1.044	.892		

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันในครั้งนี้ ได้นำข้อคำถามจากการทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามมาวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยัน และคัดเลือกข้อคำถามที่ทำให้ตัวแบบมีความเหมาะสมซึ่งความเหมาะสมของตัวแบบจะพิจารณาจากค่า Root Mean SquareError of Approximation (RMSEA) และStandardized Root Mean Square Residual (SRMR) หากค่าทั้งสองมีค่าใกล้เคียง 0 ถือว่าตัวแบบมีความเหมาะสม และจะพิจารณาจากค่า Standardized estimatefactor loading ซึ่งหากค่าดังกล่าวมีค่ามากกว่า 0.2 ถึง 0.3 ถึงจะมีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นข้อคำถามในการรวมคะแนนและสร้างตัวแปรต่อไป และนำไปวิเคราะห์แบบจำลองเชิงเส้นตรงลำดับชั้น (Hierarchical linear modeling: HLM) หรือการวิเคราะห์การถดถอย (Multiple regression) ในลำดับถัดไป

ตัวแบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ได้ผลดังตารางที่ 5.3 และรูปที่ 5.1 พบว่าตัวแบบจำลองมีค่าทดสอบ Chi-square เท่ากับ 33,944.33 (df=6,665, p-value≤.000, n=1,207) และมีค่าวัดความเหมาะสมของตัวแบบในระดับที่ดี นั่นคือ RMSEA เท่ากับ .058 และ SRMR เท่ากับ .076

ตัวแบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ ได้ผลดังตารางที่ 5.3 และรูปที่ 5.2 พบว่าตัวแบบจำลองมีค่าทดสอบ Chi-square เท่ากับ 16,663.97 (df=6,782, p-value≤.000, n=272) และมีค่าวัดความเหมาะสมของตัวแบบในระดับที่ดี นั่นคือ RMSEA เท่ากับ .073 และ SRMR เท่ากับ .084

ตัวแบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน ได้ผลดังตารางที่ 5.3 และรูปที่ 5.3 พบว่าตัวแบบจำลองมีค่าทดสอบ Chi-square เท่ากับ 16,784.79 (df=6,095, p-value ≤.000, n=316) และมีค่าวัดความเหมาะสมของตัวแบบในระดับที่ดี นั่นคือ RMSEA เท่ากับ .074 และ SRMR เท่ากับ .059

ตัวแบบจำลองการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น ได้ผลดังตารางที่ 5.3 และรูปที่ 5.4 พบว่าตัวแบบจำลองมีค่าทดสอบ Chi-square เท่ากับ 5,855.028 (df=1,907, p-value≤.000, n=353) และมีค่าวัดความเหมาะสมของตัวแบบในระดับที่ดี นั่นคือ RMSEA .077 และ SRMR เท่ากับ .081

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาค่า Covariance ระหว่างตัวแปรแฝง (Latent variable) ที่เราต้องการศึกษาก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน หากตัวแปรแฝงมีความสัมพันธ์ที่ตรงกับความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีจะถือว่าข้อมูลมีความสมเหตุสมผลสามารถนำไปวิเคราะห์ต่อได้ แต่ถ้าหากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่พบในข้อมูลมีความแตกต่างไปจากความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎี จะทำการตัดข้อคำถามหรือตัวแปรแฝงดังกล่าวออกเพื่อความสมเหตุสมผลของตัวแบบ ดังนั้นในการปรับปรุงตัวแบบในแต่ละครั้งจะอาศัยความสมเหตุสมผลของทฤษฎีและความเป็นจริงเป็นหลักและใช้ค่าสถิติเป็นตัวพิจารณาเพิ่มเติม

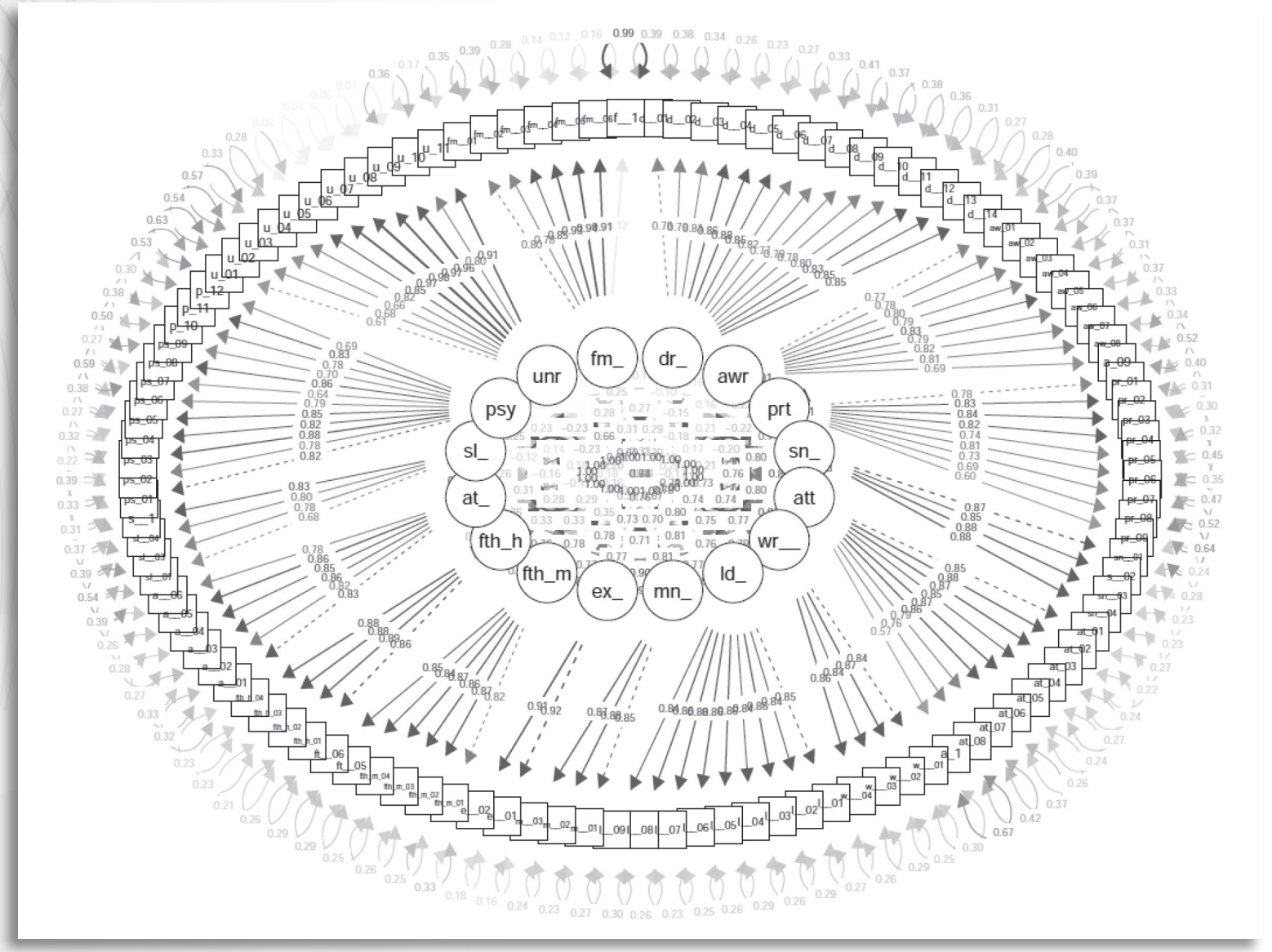

รูปที่ 5.1 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

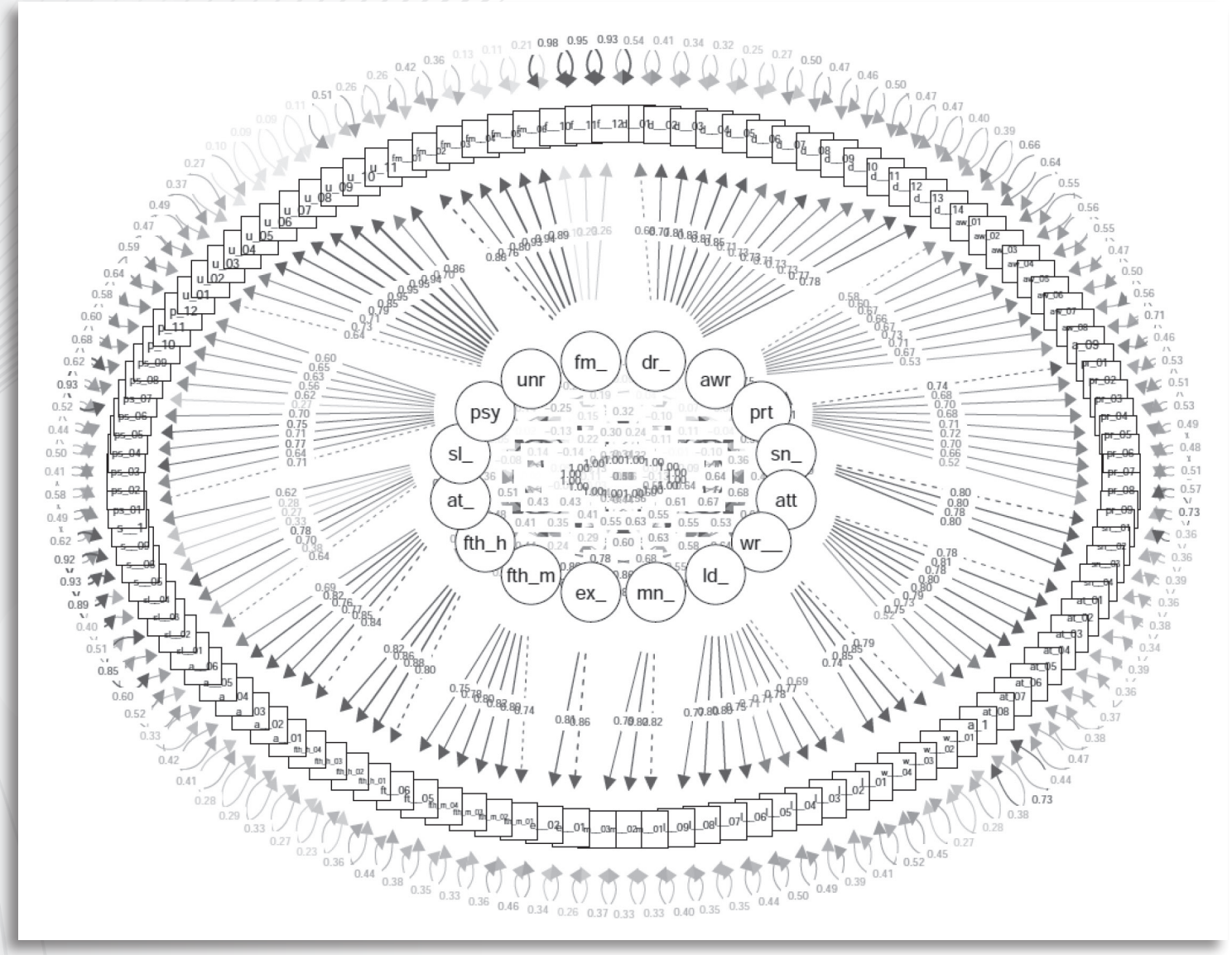

รูปที่ 5.2 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

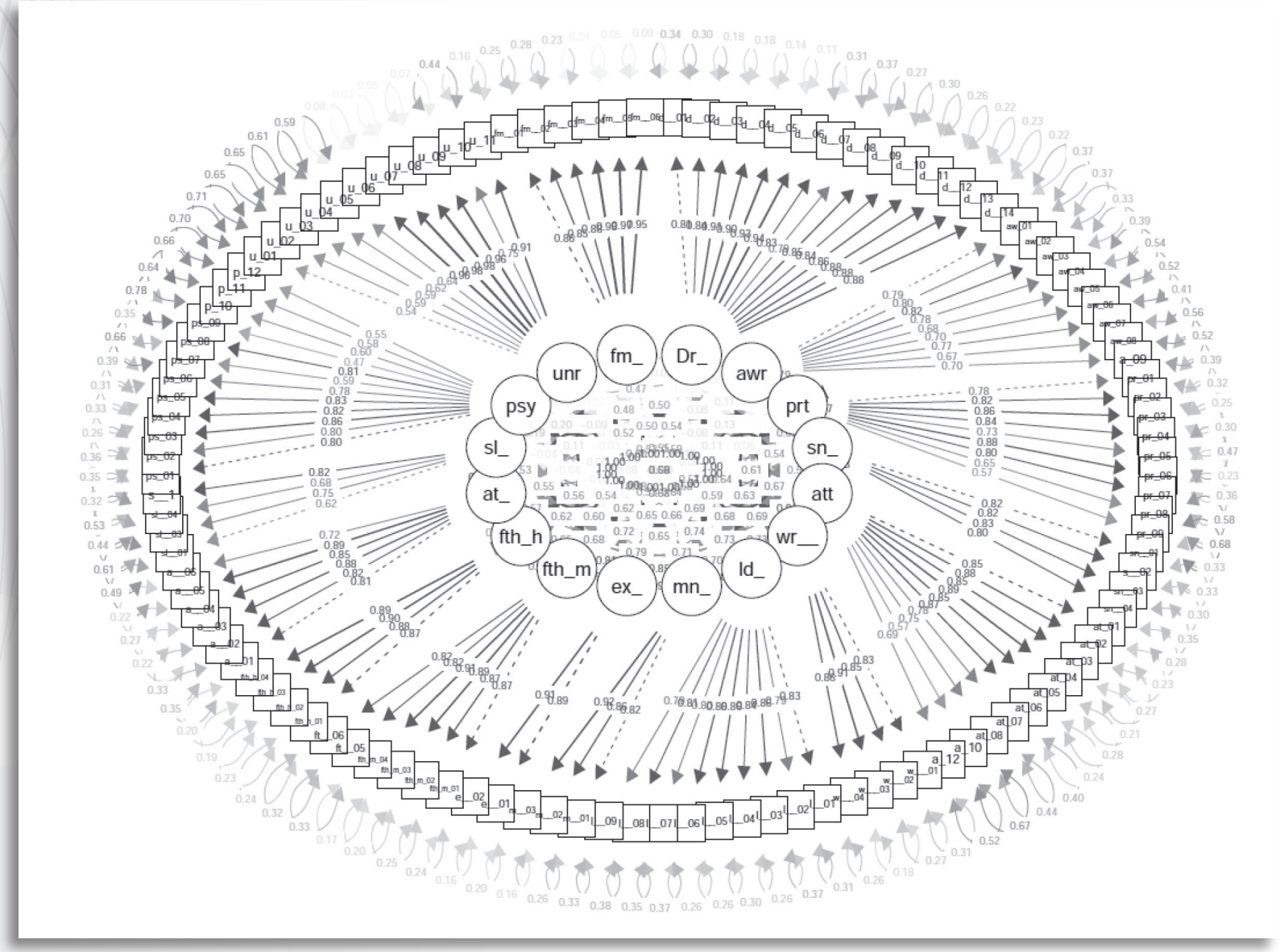

รูปที่ 5.3 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

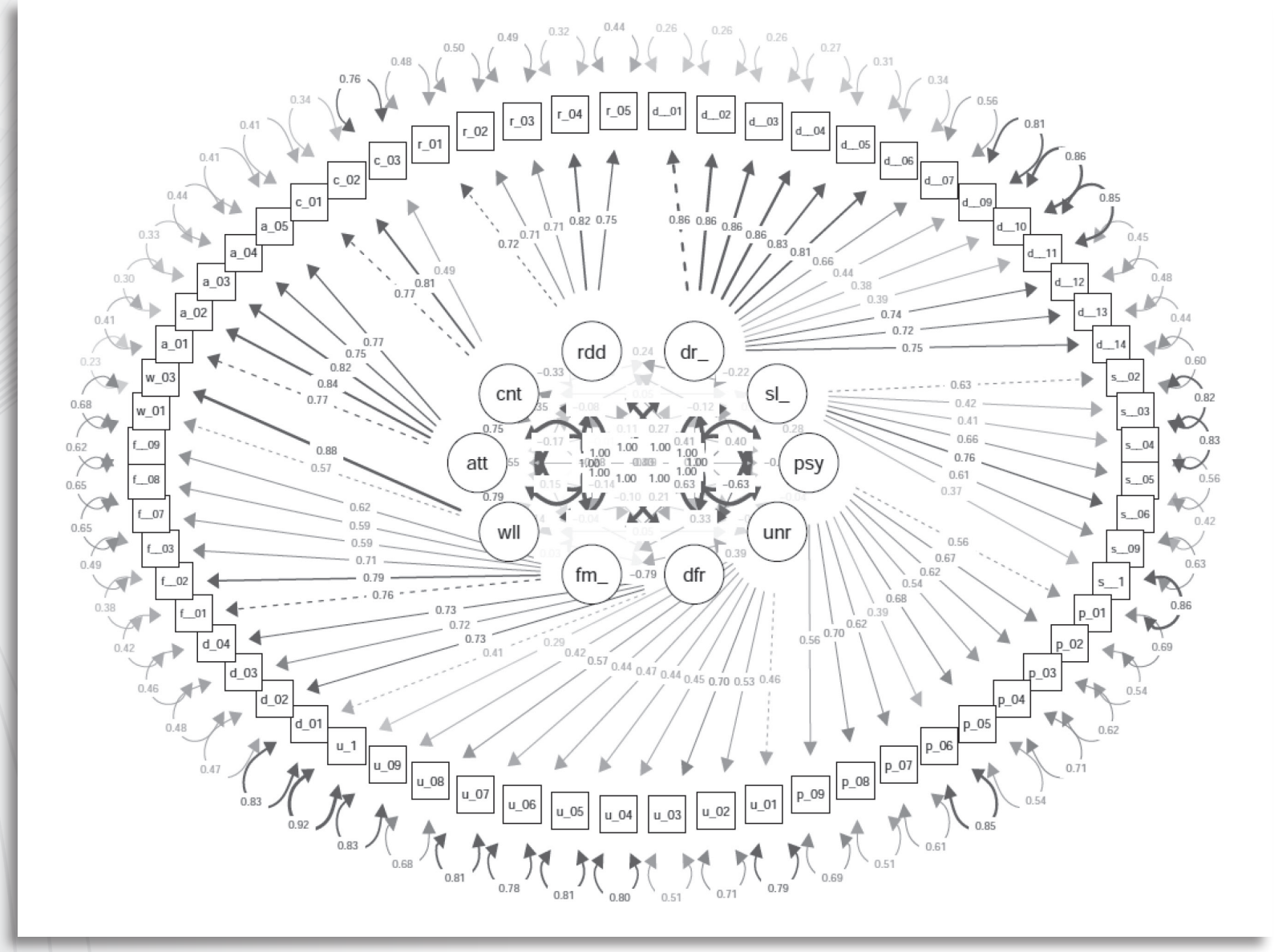

รูปที่ 5.4 ตัวแบบการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันสำหรับข้อคำถามในโครงการใครติดยายกมือขึ้น

บทที่ 6

ผลการสำรวจข้อมูลเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูลโครงการ TO BE NUMBER ONE

โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นเวลากว่า 15 ปี โครงการฯ มีการกระจายชมรมฯ ไปตามพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ และมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยล่าสุดสำนักงานโครงการ TO BE NUMBER ONE กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้มีการแสดงจำนวนชมรม[1] ตามตารางที่ 6.1 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2559a) และจำนวนสมาชิกทั่วประเทศตามตารางที่ 6.2 (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2559b) ทั้งหมดไว้ ดังตารางที่ 6.1 และตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.1 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE และศูนย์เพื่อนใจฯ จำแนกตามประเภทชมรม

ประเภทชมรม	จำนวนชมรม	จำนวนศูนย์เพื่อนใจฯ
สถานศึกษา	25,932	5,425
สถานประกอบการ	5,095	694
ชุมชน	34,125	2,741
สถานพินิจ	50	36
เรือนจำ	74	57
คุมประพฤติ	3	3
รวม	**65,279**	**8,956**

ตารางที่ 6.2 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามช่วงอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวนสมาชิก (คน)
6 ปีขึ้นไป แต่ไม่ถึง 10 ปี	14,215,379
10 – 24 ปี	587,821
กลุ่มอายุอื่น ๆ	10,250,402
รวม	**25,053,602**

ทั้งนี้ชมรม TO BE NUMBER ONE ทั่วประเทศมีจำนวนถึง 65,279 ชมรม และมีสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE กว่า 25,053,602 คน แต่ยังไม่มีการจัดทำฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ขึ้น ซึ่งการสำรวจข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

[1] http://www.tobenumber1.net/downloads/pdf/tobeandfc59.pdf

กรมสุขภาพจิต ได้ประสานงานไปยังกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดช่วยดำเนินการติดตามข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ TO BE NUMBER ONE ประกอบด้วย

- ข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE และการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE
- ข้อมูลแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE
- ข้อมูลสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE
- ข้อมูลสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น
- ข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

จากการประสานงานในการเก็บข้อมูลดังกล่าว ปรากฏว่า ได้รับข้อมูลตอบกลับมาน้อยกว่าเป้าหมายทำให้กรมสุขภาพจิตต้องทำการแก้ปัญหา โดยประสานงานให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูลดังกล่าวอีกครั้ง แต่ก็ยังไม่ได้รับข้อมูลตามเป้าหมาย

จากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลข้างต้น หลังจากได้รับข้อมูลตอบกลับมาทั้งหมด พบว่า ข้อมูลทั้งหมดตอบกลับมาเพียง 38 จังหวัด จาก 77 จังหวัดในประเทศไทย ข้อมูลชมรมฯ จำนวน 2,957 ชมรม จาก 65,279 ชมรม ตามรายงานของกรมสุขภาพจิต คิดเป็นร้อยละ 4.53 และข้อมูลแกนนำ/สมาชิกชมรมฯ จำนวน 3,303 คน จาก 25,053,602 คน ตามรายงานของกรมสุขภาพจิต คิดเป็นร้อยละ 0.01

จากการรวบรวมข้อมูล ยังพบว่า มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จำนวนมาก เนื่องจากระยะเวลาในการเก็บข้อมูลจำกัดเพียง 1 เดือน และเป็นเพียงจุดเริ่มต้นที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องผลการเก็บข้อมูลสามารถสรุปรายละเอียดข้อมูล โดยจำแนกตามแบบสอบถามได้ดังนี้

6.1 ผลการสำรวจข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE

จากการสำรวจข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE โดยใช้แบบสอบถามนั้น ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 2,957 ชุด โดยรายละเอียดจากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นเป็นดังนี้

6.1.1 การทำความสะอาดข้อมูล

จากการสำรวจชื่อชมรม TO BE NUMBER ONE พบว่ามีชื่อชมรมทั้งหมด 2,957 ชื่อ แต่เป็นชื่อชมรมที่ไม่ซ้ำกัน 2,770 ชมรม ส่วนชื่อเหลือ 187 ชื่อ เป็นชื่อที่ซ้ำกัน ซึ่งจากการตรวจสอบชื่อชมรมที่ซ้ำกัน พบว่า ชื่อชมรมบางชื่อมีที่อยู่เดียวกัน แต่มีรายละเอียดของชมรมแตกต่างกัน อาจเกิดจากการเก็บข้อมูลซ้ำ

6.1.2 ข้อมูลจำนวนชมรม จำแนกตามจังหวัดและประเภทชมรม

จากการจำแนกข้อมูลจำนวนชมรมตามจังหวัดและประเภทชมรม 4 ประเภท ได้แก่ ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ สถานพินิจ/ทัณฑสถาน และระบุไม่ได้ คือ แบบสอบถามที่ระบุรายละเอียดชมรมมามากกว่า 1 ประเภท โดยพบว่า ข้อมูลที่ได้ มาจากชมรม TO BE NUMBER ONE 38 จังหวัด และมีจำนวนชมรมทั้งสิ้น 2,957 ชมรม รายละเอียดดังตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามจังหวัดและประเภทชมรม

จังหวัด	จำนวนชมรม					
	ชุมชน	สถานศึกษา	สถานประกอบการ	สถานพินิจฯ	ระบุไม่ได้	รวม
กาญจนบุรี	3	2	3	-	-	8
กาฬสินธุ์	3	14	-	1	-	18
ขอนแก่น	14	14	4	3	-	35
ฉะเชิงเทรา	4	4	1	-	-	9
ชลบุรี	4	19	7	8	-	38
เชียงใหม่	23	173	27	3	-	226
ตรัง	773	395	11	3	-	1,182
ตราด	154	135	29	-	2	320
ตาก	-	3	-	-	-	3
นครปฐม	3	22	5	-	-	30
นครราชสีมา	46	109	58	2	6	221
นครสวรรค์	1	5	2	1	1	10
นราธิวาส	-	1	-	-	-	1
บุรีรัมย์	1	2	-	1	-	4
ปทุมธานี	-	1	1	3	-	5
ปราจีนบุรี	-	1	-	-	-	1
พิษณุโลก	-	4	-	3	-	7
เพชรบุรี	-	9	-	-	-	9
ภูเก็ต	5	50	11	3	1	70
มหาสารคาม	-	1	-	-	-	1
มุกดาหาร	-	-	1	-	-	1
ยโสธร	-	13	2	2	-	17
ยะลา	-	2	2	-	-	4
ระยอง	34	1	-	1	-	36
ราชบุรี	24	41	11	-	-	76
ลำปาง	7	3	-	-	2	12
เลย	-	4	-	-	-	4
ศรีสะเกษ	-	3	-	-	-	3
สมุทรสงคราม	7	7	3	1	1	19

จังหวัด	จำนวนชมรม					
	ชุมชน	สถานศึกษา	สถานประกอบการ	สถานพินิจฯ	ระบุไม่ได้	รวม
สมุทรสาคร	12	2	1	-	-	15
สระแก้ว	1	1	1	-	-	3
สุโขทัย	-	3	-	-	-	3
สุราษฎร์ธานี	-	1	1	-	-	2
สุรินทร์	-	16	1	-	-	17
หนองบัวลำภู	2	3	24	-	-	29
อำนาจเจริญ	-	2	-	-	-	2
อุดรธานี	330	147	10	-	-	487
อุทัยธานี	3	20	-	1	5	29
รวม (ร้อยละ)	**1,454 (49.17)**	**1,233 (41.70)**	**216 (7.30)**	**36 (1.22)**	**18 (0.61)**	**2,957**

จังหวัดที่มีจำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE มากที่สุด คือ จังหวัดตรัง 1,182 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 39.97 เมื่อพิจารณาตามประเภทชมรม พบว่า เป็นประเภทชุมชนมากที่สุด 1,454 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 49.17 ประเภทสถานศึกษา 1,233 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 41.70 ประเภทสถานประกอบการ 216 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 7.30 ประเภทสถานพินิจ/ทัณฑสถาน 36 ชมรม และชมรมที่ไม่สามารถระบุประเภทได้ 18 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 0.61

ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เก็บรวบรวมมาได้ เป็นข้อมูลจาก 38 จังหวัด แต่ประเทศไทยมีทั้งสิ้น 77 จังหวัด แสดงว่ามี 39 จังหวัด ที่ไม่มีข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE เลย แสดงให้เห็นว่าการเก็บข้อมูลยังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร อีกทั้งข้อมูลที่เก็บมาได้เป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ที่อยู่ในจังหวัดตรังถึง 1,182 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 40 ของจำนวนชมรมทั้งหมดที่เก็บมาได้ ต่างจากจังหวัดที่มีข้อมูลชมรมน้อยที่สุดซึ่งมีเพียง 1 ชมรม คือ นราธิวาส ปราจีนบุรี มหาสารคาม และมุกดาหาร

6.1.3 ข้อมูลจำนวนสมาชิกชมรมจากการสำรวจ

ชมรม TO BE NUMBER ONE แต่ละประเภทมีจำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMNER ONE รายละเอียดดังตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 จำนวนสมาชิกชมรมจากการสำรวจ (ไม่ตัดชมรมที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์)

ประเภทชมรม	ไม่ระบุจำนวนสมาชิก (ชมรม)	จำนวนสมาชิกชมรมรวม
ชุมชน	64	336,441
สถานศึกษา	85	589,338
สถานประกอบการ	*47*	*124,539*
สถานพินิจ/ทัณฑสถาน	*29*	*14,544*
รวม	**225**	**1,064,862**

เมื่อตัดชมรมที่มีข้อมูลไม่สมบูรณ์และรวมข้อมูลใหม่ แสดงผลดังตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 จำนวนชมรมและจำนวนสมาชิกในชมรม (ตัดชมรมที่มีปัญหา)

ประเภทชมรม	จำนวนชมรม		จำนวนสมาชิกชมรมรวม	ร้อยละของจำนวนสมาชิก
	ทั้งหมด	ข้อมูลสมบูรณ์		
ชุมชน	1,454	1,386	329,038	27.64
สถานศึกษา	1,233	1,079	367,993	77.19
สถานประกอบการ	216	151	79,395	89.42
สถานพินิจ/ทัณฑสถาน	36	7	6,769	39.75
รวม	**2,939**	**2,623**	**783,195**	**44.17**

6.1.4 ช่องทางการติดต่อสื่อสาร

สำหรับช่องทางการสื่อสารกับชมรมต่าง ๆ มีการเก็บข้อมูลมา 2 ช่องทาง คือ ไอดีไลน์ และเว็บไซต์หรือเฟสบุ๊ค (Facebook) ของชมรม โดยข้อมูลในตารางที่ 6.6 จะแสดงข้อมูลจำนวนไอดีไลน์ และจำนวนเว็บไซต์หรือเฟสบุ๊ค (Facebook) ที่สามารถเก็บรวบรวมมาได้ทั้งหมด

ตารางที่ 6.6 จำนวนข้อมูล ID Line และ Web site/Facebook ที่รวบรวมได้ จำแนกตามประเภทชมรม

ประเภทชมรม	จำนวนชมรม	จำนวนไอดีไลน์	จำนวน Web site/Facebook
ชุมชน	1,454	781 (53.7%)	831 (57.2%)
สถานศึกษา	1,233	406 (32.9%)	481 (39%)
สถานประกอบการ	216	12 (5.6%)	24 (11.1%)
สถานพินิจ/ทัณฑสถาน	36	3 (8.3%)	12 (33.3%)
รวม	**2,939**	**1,202 (40.9%)**	**1,348 (45.9%)**

สรุปช่องทางการติดต่อสื่อสาร จากข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้งหมด 2,939 ชมรม มีข้อมูลไอดีไลน์จำนวน 1,202 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 40.90 ของจำนวนชมรมทั้งหมด แต่เป็นไอดีไลน์ที่ไม่ซ้ำกันเพียง 428 ไอดี และมีเว็บไซต์หรือ Facebook ชมรม จำนวน 1,348 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 45.87 ของจำนวนชมรมทั้งหมด แต่ไม่ซ้ำกันเพียง 550 เว็บไซต์ ชมรมในสถานประกอบการมี Facebook หรือ Line น้อยที่สุด และชมรมในชุมชนมี Line/Facebook มากที่สุด ชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้งหมด 2,939 ชมรม มีข้อมูลไอดีไลน์จำนวน 1,202 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 40.90 ที่เหลืออีก 1,737 ชมรม ไม่มีข้อมูลไอดีไลน์ ในกรณีของเว็บไซต์หรือ Facebook ก็เช่นกัน มีชมรมที่ให้ข้อมูลมาเพียง 1,348 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 45.87 ของจำนวนชมรมทั้งหมด ชมรมที่ไม่มีข้อมูลในส่วนนี้ 1,591 ชมรม

6.1.5 ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE

ในหัวข้อนี้จะสรุปจำนวนชมรมที่มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ และร้อยละของชมรมที่มีศูนย์เพื่อนใจฯ จากจำนวนชมรมฯ ทั้งหมด จำแนกตามประเภทชมรม รายละเอียดดังตารางที่ 6.7 พบว่า ชมรม TO BE NUMBER ONE มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 498 ชมรม จากจำนวนชมรมทั้งหมด 2,939 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 16.94 และชมรม TO BE NUMNER ONE ประเภทชุมชน มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3.30 ในขณะที่ชมรม TO BE NUMNER ONE ประเภทสถานพินิจ/ทัณฑสถาน มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 61.11

ตารางที่ 6.7 ข้อมูลการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE

ประเภทชมรม	จำนวนชมรมทั้งหมดจากการสำรวจ	ชมรมที่มีการจัดตั้งศูนย์เพื่อนใจฯ	
		จำนวน	ร้อยละ
ชุมชน	1,454	48	3.30
สถานศึกษา	1,233	366	29.68
สถานประกอบการ	216	62	28.70
สถานพินิจ/ทัณฑสถาน	36	22	61.11
รวม	**2,939**	**498**	**16.94**

6.1.6 ข้อมูลการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ในระดับต่าง ๆ

ข้อมูลจำนวนชมรมที่เคยเข้าร่วมประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ของชมรมประเภทต่าง ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 6.8

ตารางที่ 6.8 จำนวนชมรมที่เคยเข้าร่วมประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE

ประเภทชมรม	จำนวนชมรม		ร้อยละของชมรมที่เข้าร่วมการประกวด
	ทั้งหมด	เคยเข้าร่วม	
ชุมชน	1,454	71	4.88
สถานศึกษา	1,233	160	12.98
สถานประกอบการ	216	68	31.48
สถานพินิจ/ทัณฑสถาน	36	9	25.00
รวม	**2,939**	**308**	**10.48**

พบว่า ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เคยเข้าร่วมประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ในระดับต่าง ๆ จำนวน 308 ชมรม จากจำนวนชมรมทั้งหมด 2,939 ชมรม คิดเป็นร้อยละ 10.48 ชมรม TO BE NUMNER ONE ประเภทชุมชน ที่เคยเข้าร่วมประกวดน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 4.88 ในขณะที่ชมรม TO BE NUMNER ONE ประเภทสถานประกอบการ เคยเข้าร่วมประกวดสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 31.48

ข้อมูลการเข้าร่วมประกวดของชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นส่วนที่ให้แต่ละชมรมระบุปีที่เข้าร่วมการประกวดในครั้งที่ 1 และครั้งต่อ ๆ มา จนกระทั่งครั้งล่าสุดที่เข้าร่วมการประกวด โดยมีรายละเอียดตารางที่ 6.9 จากการนับจำนวนชมรมที่เข้าร่วมการประกวดในแต่ละระดับ ตามครั้งที่เข้าร่วม ซึ่งได้ข้อมูลตามตารางที่ 6.9 โดยพบว่า ข้อมูลมีความผิดปกติ เช่น จำนวนชมรมที่เข้าร่วมประกวดในระดับประเทศเป็นครั้งที่ 3 มากกว่าจำนวนชมรมที่เข้าร่วมประกวดเป็นครั้งที่ 2 ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะการที่ชมรมจะเข้าร่วมการประกวดเป็นครั้งที่ 3 จะต้องมีการเข้าร่วมการประกวดมาแล้ว 2 ครั้ง ดังนั้น จำนวนชมรมที่เข้าร่วมประกวดเป็นครั้งที่ 3 ควรมีจำนวนไม่เกินครั้งที่ 2 ผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาและพบว่า บางชมรมระบุปีที่เข้าร่วมประกวดในครั้งต่าง ๆ โดยที่ไม่ได้ผ่านการประกวดครั้งก่อนหน้า เช่น ระบุปีที่เข้าร่วมประกวดครั้งที่ 2 แต่ไม่ระบุปีที่เข้าร่วมประกวดครั้งที่ 1 อาจเนื่องมาจากผู้ตอบแบบสอบถามไม่เข้าใจว่าต้องระบุหรือใส่รายละเอียดอย่างไร นำมาซึ่งการได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับที่ต้องการในการทำฐานข้อมูล

ตารางที่ 6.9 จำนวนชมรมที่เข้าร่วมการประกวด จำแนกตามครั้งที่เข้าประกวด และระดับการประกวด

ครั้งที่	จำนวนชมรมทั้งหมด	จำนวนชมรมที่เข้าร่วมประกวด					
		ระดับจังหวัด	ร้อยละ	ระดับภาค	ร้อยละ	ระดับประเทศ	ร้อยละ
1	2,939	238	8.10	168	5.72	105	3.57
2	2,939	121	4.12	130	4.42	3	0.10
3	2,939	77	2.62	90	3.06	19	0.65
4	2,939	50	1.70	68	2.31	6	0.20
5	2,939	39	1.33	57	1.94	9	0.31
6	2,939	31	1.05	42	1.43	6	0.20
7	2,939	25	0.85	42	1.43	4	0.14
8	2,939	16	0.54	31	1.05	7	0.24
9	2,939	10	0.34	22	0.75	4	0.14
10	2,939	6	0.20	9	0.31	1	0.03
11	2,939	4	0.14	7	0.24	4	0.14
12	2,939	1	0.03	4	0.14	3	0.10

ข้อมูลสถานะของชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ผ่านเกณฑ์การประกวดของโครงการฯ และได้เป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบในระดับต่าง ๆ เป็นการเก็บข้อมูลโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตัวแทนของชมรม ระบุปีที่ชมรมนั้น ๆ ชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบในระดับต่าง ๆ รายละเอียดดังตารางที่ 6.10 ในตารางที่ 6.10 เป็นข้อมูลจำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ผ่านเกณฑ์การประกวดของโครงการฯ และได้เป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย

1. ระดับดีเด่น 117 ชมรม

2. ระดับเงิน 46 ชมรม ซึ่งต้องผ่านการเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบดีเด่น และรักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเงิน 2 ปี รวมแล้วชมรมจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 4 ปี จึงจะขึ้นเป็นระดับเงินได้

3. ระดับทอง 24 ชมรม ซึ่งต้องผ่านการเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับเงิน และรักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับทอง 1 ปี รวมแล้วชมรมจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 6 ปี จึงจะขึ้นเป็นระดับทองได้

4. ระดับเพชร 8 ชมรม ซึ่งต้องผ่านการเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับทอง และรักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเพชร 2 ปี รวมแล้วชมรมจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 9 ปี จึงจะขึ้นเป็นระดับเพชรได้

5. ระดับยอดเพชร ในการจะขึ้นถึงระดับยอดเพชรได้ ต้องผ่านการเป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับเพชร และรักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับยอดเพชร 4 ปี รวมแล้วชมรมจะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างน้อย 15 ปี จึงจะขึ้นเป็นระดับยอดเพชรได้ ซึ่ง ณ ปัจจุบันยังไม่มีชมรมใดสามารถรักษามาตารฐานจนสามารถขึ้นเป็นชมรมต้นแบบระดับยอดเพชรได้ มีเพียงชมรมที่รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับยอดเพชรปีที่ 1 จำนวน 4 ชมรม

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข้างต้นเป็นเพียงข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งยังพบปัญหาเช่นเดิม คือ มีการระบุปีที่ได้รับรางวัลชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับสูง โดยไม่ระบุปีที่ได้ระดับต่ำกว่า ซึ่งข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้เห็นถึงการพัฒนาชมรม TO BE NUMBER ONE เพื่อให้ได้เลื่อนระดับการเป็นชมรมต้นแบบ

ตารางที่ 6.10 จำนวนชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ผ่านเกณฑ์การประกวดของโครงการฯ และได้เป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบในระดับต่าง ๆ

สถานะของชมรม TO BE NUMBER ONE	จำนวนชมรม
ชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบดีเด่น	117
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเงินปีที่ 1	67
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเงินปีที่ 2	46
ชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับเงิน	46
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับทองปีที่ 1	41
ชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับทอง	24
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเพชรปีที่ 1	22
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับเพชรปีที่ 2	16
ชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับเพชร	8
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับยอดเพชรปีที่ 1	4
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับยอดเพชรปีที่ 2	0
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับยอดเพชรปีที่ 3	0
รักษามาตรฐานพร้อมเป็นต้นแบบระดับยอดเพชรปีที่ 4	0
ชมรม TO BE NUMBER ONE ต้นแบบระดับยอดเพชร	0

6.2 ผลการสำรวจข้อมูลแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE

จากการสำรวจข้อมูลแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE โดยใช้แบบสอบถามนั้น ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 1,282 ชุด โดยรายละเอียดจากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นเป็นดังนี้

6.2.1 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามจังหวัด

จากการจำแนกข้อมูลจำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ตามจังหวัด พบว่า เป็นข้อมูลแกนนำทั้งหมด 1,282 คน จากชมรม TO BE NUMBER ONE 49 จังหวัด รายละเอียดดังตารางที่ 6.11

ตารางที่ 6.11 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวน	จังหวัด	จำนวน
นครนายก, แม่ฮ่องสอน	1	นราธิวาส,ปทุมธานี,ยะลา, ศรีสะเกษ, หนองคาย	2
ตาก, นครสวรรค์, สมุทรปราการ	4	นครปฐม, พังงา, ยโสธร, สิงห์บุรี, สุพรรณบุรี	5
ตราด	6	นครศรีธรรมราช, พิษณุโลก, เลย	7
เชียงใหม่, นครพนม, อ่างทอง	9	สุราษฎร์ธานี, อำนาจเจริญ	10
สุโขทัย	11	กรุงเทพ	12
ชลบุรี	16	ขอนแก่น	18
ฉะเชิงเทรา, สมุทรสงคราม, หนองบัวลำภู	19	มหาสารคาม	21
ร้อยเอ็ด	23	มุกดาหาร	24
สมุทรสาคร	25	กาญจนบุรี	28
ลำปาง	29	ตรัง	45
อุดรธานี	47	อุตรดิตถ์	49
นครราชสีมา, เพชรบุรี, อุทัยธานี	52	ราชบุรี	55
สระแก้ว	58	บุรีรัมย์	63
ภูเก็ต	91	ลำพูน	146
สุรินทร์	185		
		รวม	**1,282**

จังหวัดที่มีจำนวนแกนนำชมรมมากที่สุด คือ จังหวัดสุรินทร์ 185 คน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำพูน 146 คน ภูเก็ต 91 คน บุรีรัมย์ 63 คน ส่วนจังหวัดที่มีจำนวนแกนนำน้อยที่สุด คือ นครนายกและแม่ฮ่องสอน มีแกนนำเพียง 1 คน ข้อสังเกต ข้อมูลแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เก็บรวบรวมมาได้ เป็นข้อมูลจาก 49 จังหวัด แต่ประเทศไทยมีทั้งสิ้น 77 จังหวัด แสดงว่ามี 28 จังหวัด ที่ไม่มีข้อมูลแกนนำเลย แสดงให้เห็นถึงการเก็บข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้งประเทศ อีกทั้งยังเป็นแกนนำ ที่อยู่ในจังหวัดสุรินทร์ถึง 185 คน คิดเป็นร้อยละ 14.43 ของจำนวนแกนนำทั้งหมด ต่างจากจังหวัดที่มีแกนนำชมรมน้อยที่สุดซึ่งมีเพียง 1 คน คือ จังหวัดนครนายกและแม่ฮ่องสอน ซึ่งหมายความว่า ผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูลแต่ละพื้นที่ทำงานแตกต่างกัน

6.2.2 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทโครงการพัฒนาศักยภาพที่ได้เข้าร่วมเป็นครั้งแรก

ในหัวข้อนี้ จะจำแนกข้อมูลจำนวนแกนนำชมรม ตามประเภทโครงการพัฒนาศักยภาพที่ได้เข้าร่วมเป็นครั้งแรก ซึ่งประกอบด้วย

- โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำสมาชิก TO BE NUMBER ONE จังหวัด 373 คน
- ค่ายพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE สู่ความเป็นหนึ่ง (TO BE NUMBER ONE CAMP) 735 คน
- โครงการเยาวชนต้นแบบเก่งและดี TO BE NUMBER ONE IDOL 92 คน

รวมแล้วมีแกนนำที่เข้าร่วมพัฒนาศักยภาพทั้ง 3 โครงการ จำนวน 1,200 คน แต่มีแกนนำที่ไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพจาก 3 โครงการข้างต้นเลย จำนวน 158 คน จากแกนนำชมรมทั้งหมด 1,282 คน แสดงว่า มีแกนนำบางคนที่เข้าร่วมโครงการดังกล่าวมากกว่า 1 โครงการ จากการตรวจสอบ สามารถสรุปจำนวนแกนนำที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการทั้ง 3 โครงการ ได้ดังรูปที่ 6.1

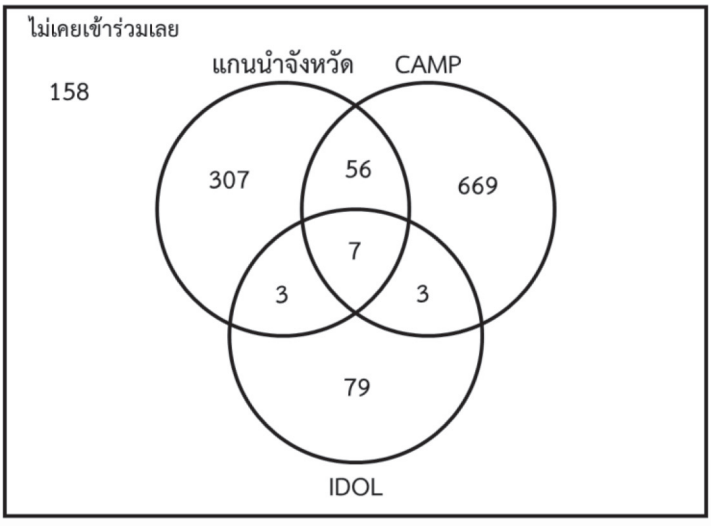

รูปที่ 6.1 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ ทั้ง 3 โครงการ

6.2.3 ข้อมูลทั่วไปของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE

ข้อมูลทั่วไปของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งประกอบด้วย เลขบัตรประจำตัวประชาชน ชื่อ-สกุล ปีเกิด เพศ สถานภาพ ศาสนา ที่อยู่ปัจจุบัน และช่องทางการติดต่อสื่อสาร ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.12 พบว่ามีแบบสอบถามส่วนหนึ่งที่ระบุข้อมูลไม่ครบ โดยเฉพาะช่องทางการติดต่อ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะใช้ในการติดตามแกนนำชมรมในอนาคต นอกจากนี้สมาชิกแทบทั้งหมดของชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นเยาวชน ซึ่งยังเป็นนักเรียน/นักศึกษา

ตารางที่ 6.12 ข้อมูลทั่วไปของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE

คำถาม		จำนวน (ร้อยละ)	
		จำนวนผู้ตอบ	จำนวนผู้ไม่ตอบ
เลขบัตรประจำตัวประชาชน		1,021 (79.64)	261 (20.36)
ชื่อ-สกุล		1,280 (99.84)	2 (0.16)
ปีเกิด		1,063 (82.92)	219 (17.08)
เพศ	ชาย	530 (41.34)	-
	หญิง	752 (58.66)	
สถานภาพ	โสด	1,203 (93.84)	33 (2.57)
	สมรส	42 (3.28)	
	ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4 (0.31)	
ศาสนา	พุทธ	1,190 (92.82)	55 (4.29)
	คริสต์	9 (0.70)	
	อิสลาม	28 (2.18)	
	อื่นๆ	-	
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่	1,215 (94.77)	67 (5.23)
	หมู่ที่	1,115 (86.97)	167 (13.03)
	ตำบล/แขวง	1,241 (96.80)	41 (3.20)
	อำเภอ/เขต	1,250 (97.50)	32 (2.50)
	จังหวัด	1,282 (100)	-
ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	มือถือ	750 (85.5)	532 (41.50)
	ID Line	360 (28.08)	922 (71.92)
	Web site/Facebook	454 (35.41)	828 (64.59)
	E-mail	310 (24.18)	972 (75.82)
ระดับการศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษา	13 (1)	126 (9.80)
ในปัจจุบัน	มัธยมศึกษา	688 (53.70)	
	อาชีวศึกษา	171 (13.30)	
	ปริญญาตรี	278 (21.70)	
	สูงกว่าปริญญาตรี	5 (0.40)	
	อื่นๆ	1 (0.10)	
อาชีพปัจจุบัน	รับราชการ	20 (1.60)	295 (23)
	รัฐวิสาหกิจ	4 (0.30)	
	งานเอกชน	129 (10.10)	
	อื่น ๆ	834 (65.10)	

6.2.4 บทบาทหน้าที่ในชมรมขณะร่วมโครงการฯ

สำหรับบทบาทหน้าที่ในชมรมขณะร่วมโครงการฯ ประกอบด้วย สมาชิกทั่วไป คณะกรรมการชมรม และอาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ ซึ่งในแต่ละบทบาทหน้าที่มีจำนวนแกนนำ แสดงดังรูปที่ 6.2 โดยที่ A แทน สมาชิกทั่วไป B แทน คณะกรรมการชมรม C แทน อาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ และ D แทน บทบาทหน้าที่อื่น ๆ

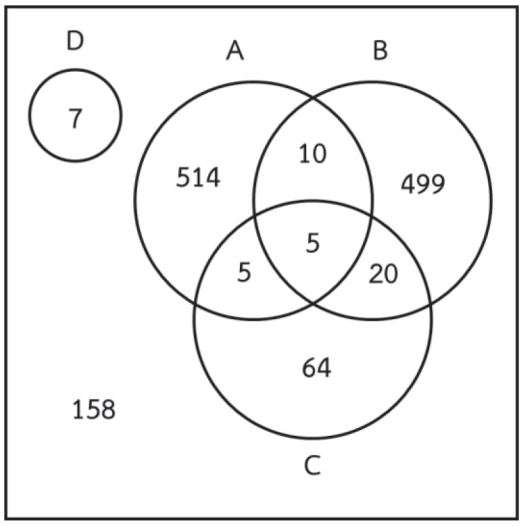

รูปที่ 6.2 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ในขณะเข้าร่วมโครงการฯ

จากจำนวนแกนนำชมรมที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,282 คน สามารถสรุปจำนวนคนที่มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ได้จากรูปที่ 6.2 ได้ดังนี้

- สมาชิกทั่วไป จำนวน 534 คน
- คณะกรรมการชมรม จำนวน 534 คน
- อาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 94 คน
- บทบาทหน้าที่อื่น ๆ ประกอบด้วย IDOL ครูที่ปรึกษาชมรม และนักเต้น จำนวน 7 คน

โดยในจำนวนดังกล่าวนี้ มีผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในชมรมมากกว่า 1 อย่าง จำนวน 40 คน ทั้งนี้ มีผู้ที่ไม่ระบุว่าตนเองมีบทบาทอะไรในชมรม จำนวน 158 คน

6.2.5 ปีที่เริ่มเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE

สำหรับการระบุปีที่เริ่มเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE พบว่า อยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2537 - พ.ศ.2560 แต่โครงการ TO BE NUMBER ONE ได้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมา สำหรับในชุดที่ระบุปีที่เริ่มเป็นแกนนำชมรมมาก่อนปี 2545 จึงถือเป็นการให้ข้อมูลที่ผิด ดังนั้น จำนวนแกนนำที่มีการระบุปี พ.ศ. ที่เริ่มเป็นแกนนำอย่างถูกต้องมีจำนวน 915 คน คิดเป็นร้อยละ 71.37 ส่วนที่ไม่ระบุและข้อมูลไม่สมบูรณ์จำนวน 367 คน

6.2.6 ระยะเวลาในการเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งระยะเวลาการเป็นแกนนำชมรมออกเป็น 5 ช่วง คือ น้อยกว่า 1 ปี 1-3 ปี 4-6 ปี 7-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ซึ่งจากจำนวนแกนนำ 1,282 คน สามารถแบ่งจำนวนแกนนำตามระยะเวลาการเป็นแกนนำชมรม ได้ดังตารางที่ 6.13

ตารางที่ 6.13 จำนวนแกนนำในชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามระยะเวลาในการเป็นแกนนำ

ระยะเวลาการเป็นแกนนำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	100	7.80
1-3 ปี	702	54.76
4-6 ปี	307	23.95
7-10 ปี	58	4.52
มากกว่า 10 ปี	13	1.01
ไม่ระบุ	102	7.96
รวม	**1,282**	**100**

จากตารางที่ 6.13 พบว่า โดยมากแล้วแกนนำแต่ละคน มีระยะเวลาในการทำหน้าที่ 1-3 ปี จำนวน 702 คน คิดเป็นร้อยละ 54.76 มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นแกนนำมากกว่า 10 ปี ซึ่งมีเพียง 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.01 เท่านั้น ทั้งนี้มีผู้ที่ไม่ระบุระยะเวลาในการเป็นแกนนำจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 7.96

6.2.7 จำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทชมรม

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งประเภทชมรมออกเป็น 8 ประเภท ประกอบด้วย โรงเรียน ชุมชนภูมิภาค อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจ เรือนจำ และคุมประพฤติ ซึ่งจากจำนวนแกนนำ 1,282 คน สามารถแบ่งจำนวนแกนนำตามประเภทชมรม ได้ดังตารางที่ 6.14

ตารางที่ 6.14 จำนวนแกนนำในชมรม TO BE NUMBER ONE แต่ละประเภท

ประเภทชมรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียน	956	74.6
ชุมชนภูมิภาค	110	8.6
อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา	56	4.4
สถานประกอบการ	63	4.9
ชุมชนกรุงเทพมหานคร	4	0.3
สถานพินิจ	-	-
เรือนจำ	-	-
คุมประพฤติ	-	-
ไม่ระบุ	56	4.4
รวม	**1,282**	**100**

6.2.8 เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE

จากข้อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งถามถึงเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยแบ่งออกเป็น 2 เหตุผลหลัก ๆ คือ 1) ต้องการร่วมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพร้อมให้ระบุเหตุผลอีกครั้ง และ 2) ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาในโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น โดยให้ระบุด้วยว่าได้รับการบำบัดหรือไม่ได้รับการบำบัด พร้อมทั้งบอกหน่วยงานที่เข้ารับการบำบัด ในการให้เหตุผลของแกนนำทั้งหมด สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ต้องการร่วมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 1,175 คน คิดเป็นร้อยละ 91.65 โดยให้เหตุผลดังนี้

- เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL
- เป็นผู้ดูแลกิจกรรมของ ร.ร. และเป็นที่ปรึกษา
- เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
- จะได้นำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้ผู้อื่น
- ต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับเยาวชน
- ต้องการช่วยเหลือผู้ที่ติดสารเสพติดและสังคม
- ต้องการสร้างและพัฒนาเครือข่ายภายในชมรม
- ทำเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน
- เป็นโครงการที่ดี
- เพื่อนชักชวน
- อาจารย์ชักชวน
- ต้องการให้ปัญหายาเสพติดหมดไป
- ต้องการพัฒนาศักยภาพตนเอง
- อยากเข้าร่วมกิจกรรม
- รักและศรัทธาในทูลกระหม่อมหญิง อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

2. ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาในโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 0.94 โดยในจำนวนนี้มีผู้ที่ได้รับการบำบัดจำนวน 3 คน

นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่ไม่ระบุเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 7.41

6.2.9 ประวัติการใช้ยาเสพติด

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้กำหนดให้ระบุประวัติการใช้ยาเสพติด โดยมีตัวเลือกให้ 3 ข้อ คือ ไม่เคยใช้ ยังใช้อยู่ และใช้ ซึ่งจากจำนวนแกนนำ 1,282 คน สามารถแบ่งจำนวนแกนนำตามประวัติการใช้ยาเสพติด ได้ดังตารางที่ 6.15

ตารางที่ 6.15 จำนวนแกนนำในชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประวัติการใช้ยาเสพติด

ประวัติการใช้ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยใช้	1,219	95.1
ยังใช้อยู่	-	-
ใช้	7	0.5
ไม่ระบุ	56	4.5
รวม	**1,282**	**100**

จากตารางที่ 6.16 พบว่า แกนนำส่วนมากไม่เคยใช้ยาเสพติดมาก่อน มีเพียง 7 คน เท่านั้นที่เคยใช้ยาเสพติด และไม่มีแกนนำคนใดที่ยังใช้ยาเสพติดอยู่ ทั้งนี้มีผู้ที่ไม่ให้ข้อมูลจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

6.2.10 การเข้าร่วมพัฒนาศักยภาพแต่ละโครงการ

ในแบบสอบถามชุดนี้ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุจำนวนครั้งที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ 5 โครงการ ประกอบด้วย

1) การพัฒนาศักยภาพที่ได้รับเพิ่มจาก TO BE NUMBER ONE CAMP ของชมรม
2) การพัฒนาศักยภาพที่ได้รับเพิ่มจาก TO BE NUMBER ONE CAMP ของจังหวัด
3) การพัฒนาศักยภาพที่ได้รับเพิ่มจาก TO BE NUMBER ONE IDOL ของจังหวัด
4) การพัฒนาศักยภาพที่ได้รับเพิ่มจาก TO BE NUMBER ONE CAMP ของโครงการ
5) การพัฒนาศักยภาพที่ได้รับเพิ่มจาก TO BE NUMBER ONE IDOL ของชมรม

โดยรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 6.16

ตารางที่ 6.16 จำนวนแกนนำชมรมฯ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพ จำแนกตามชื่อโครงการและจำนวนครั้งที่เข้าร่วม

จำนวนครั้งที่เข้าร่วม	จำนวนแกนนำชมรมฯ (ร้อยละ)				
	Camp ชมรม	Camp จังหวัด	Camp โครงการ	IDOL จังหวัด	IDOL โครงการ
ไม่เคยเข้าร่วม	635 (49.53)	936 (73.01)	761 (59.36)	1,071 (83.54)	1,138 (88.77)
1	436 (34.01)	252 (19.66)	483 (37.68)	165 (12.87)	120 (9.36)
2	126 (9.83)	57 (4.45)	29 (2.26)	31 (2.42)	17 (1.33)
3	43 (3.35)	22 (1.72)	6 (0.47)	9 (0.70)	4 (0.31)
4	23 (1.79)	-	1 (0.08)	3 (0.23)	-
5	11 (0.86)	7 (0.55)	-	3 (0.23)	3 (0.23)
6	1 (0.08)	1 (0.08)	-	-	-
7	1 (0.08)	2 (0.16)	-	-	-
8	3 (0.23)	2 (0.16)	-	-	-
9	1 (0.08)	-	-	-	-
10	1 (0.08)	2 (0.16)	1 (0.08)	-	-
11	-	1 (0.08)	-	-	-
12	1 (0.08)	-	-	-	-
14	-	-	1 (0.08)	-	-
รวม	**1,282**	**1,282**	**1,282**	**1,282**	**1,282**

สรุปโดยแบ่งแต่ละโครงการได้ ดังนี้

1. TO BE NUMBER ONE CAMP ของชมรม สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 436 คน คิดเป็นร้อยละ 34.01 มีเพียงส่วนน้อยหรือเพียง 2 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมบ่อย ๆ (10 ครั้งขึ้นไป) และมี 635 คน หรือร้อยละ 49.53 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

2. TO BE NUMBER ONE CAMP ของจังหวัด สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 19.66 มีเพียงส่วนน้อยหรือเพียง 3 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมบ่อย ๆ (10 ครั้งขึ้นไป) และมี 936 คน หรือร้อยละ 73.01 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

3. TO BE NUMBER ONE CAMP ของโครงการ สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 483 คน คิดเป็นร้อยละ 37.68 มีเพียงส่วนน้อยหรือเพียง 2 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมบ่อย ๆ (10 ครั้งขึ้นไป) และมี 761 คน หรือร้อยละ 59.36 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

4. TO BE NUMBER ONE IDOL ของจังหวัด สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 12.87 และไม่มีใครที่เข้าร่วม 10 ครั้งขึ้นไป และมี 1,071 คน หรือร้อยละ 83.54 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

5. TO BE NUMBER ONE IDOL ของโครงการ สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 9.36 และไม่มีใครที่เข้าร่วม 10 ครั้งขึ้นไป และมี 1,138 คน หรือร้อยละ 88.77 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

จากการสำรวจการเข้าร่วมโครงการพัฒนาศักยภาพของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในแต่ละโครงการ พบว่า มีแกนนำชมรมฯ จำนวน 194 คน หรือร้อยละ 15.13 ไม่เคยเข้าร่วมโครงการใด ๆ เลย

6.2.12 การมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ตามยุทธศาสตร์ที่ 1-3

โครงการ TO BE NUMBER ONE ได้วางยุทธศาสตร์ในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้ 3 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน และยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจำนวนแกนนำชมรมที่มีส่วนร่วมในแต่ละยุทธศาสตร์ แสดงในรูปที่ 6.3

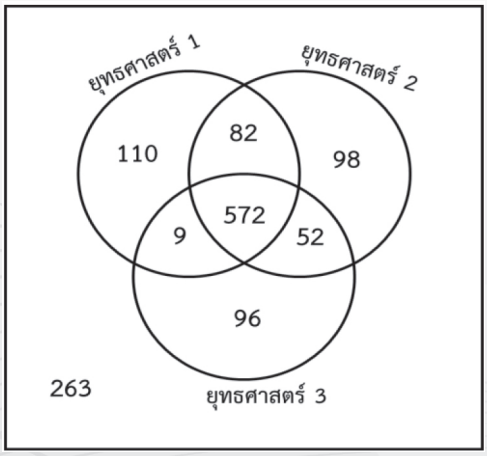

รูปที่ 6.3 จำนวนแกนนำชมรมที่มีส่วนร่วมในแต่ละยุทธศาสตร์

จากจำนวนแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,282 คน สามารถสรุปจำนวนสมาชิกตามการมีส่วนร่วมในแต่ละยุทธศาสตร์ จากรูปที่ 6.3 ได้ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การรณรงค์ปลุกจิตสำนึกและสร้างกระแสนิยมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวนแกนนำที่มีส่วนร่วมทั้งหมด 773 คน คิดเป็นร้อยละ 60.3
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้แก่เยาวชน จำนวนแกนนำที่มีส่วนร่วมทั้งหมด 804 คน คิดเป็นร้อยละ 62.71
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างและพัฒนาเครือข่ายเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวนแกนนำที่มีส่วนร่วมทั้งหมด 729 คน คิดเป็นร้อยละ 56.86

โดยในจำนวนดังกล่าวนี้ มีแกนนำที่มีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากกว่า 1 ยุทธศาสตร์ จำนวน 715 คน ดังแสดงในรูปที่ 6.3 ทั้งนี้ มีผู้ที่ไม่มีส่วนร่วมในยุทธศาสตร์ใดเลย จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51

6.2.13 การประเมินระดับในการได้มีส่วนร่วมของแกนนำชมรมฯ

ในส่วนนี้จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตนเอง สำหรับการมีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในประเด็นต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 6.17

ตารางที่ 6.17 การประเมินตนเองของแกนนำชมรมฯ ในการมีส่วนร่วมกับโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประเด็นในการประเมิน	จำนวนแกนนำ					M	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. มีโอกาสเข้าร่วมโครงการรณรงค์ฯ							
ระดับชมรม	476	369	216	68	51	3.98	1.10
ระดับจังหวัด	219	442	271	119	74	3.54	1.12
ระดับภาค	185	236	289	212	147	3.09	1.29
ระดับประเทศ	190	224	248	211	190	3.01	1.36
2. ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวโครงการฯ	256	503	310	30	17	3.85	0.85
3. โอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติงานกับเครือข่ายฯ							
ระดับชมรม	360	410	252	77	81	3.76	1.16
ระดับจังหวัด	198	381	304	117	98	3.42	1.16
ระดับภาค	145	226	296	213	164	2.98	1.27
ระดับประเทศ	153	195	263	235	195	2.88	1.32

ประเด็นในการประเมิน	จำนวนแกนนำ					M	SD
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
4. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำ โครงการรณรงค์ ช่วยเสริมสร้าง							
ทัศนคติ	519	535	132	6	5	4.30	0.71
บุคลิกภาพ	486	535	144	19	5	4.24	0.76
วิธีการทำงาน	461	532	164	16	16	4.18	0.82
การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น	550	466	136	12	17	4.29	0.82
5. การใช้ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ได้พัฒนาจากโครงการฯ มาช่วยกิจกรรมสาธารณประโยชน์	361	505	272	24	7	4.02	0.82

จากการให้แกนนำชมรมฯ แต่ละคนประเมินตนเองว่า มีส่วนร่วมในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดมากเพียงใด สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การมีโอกาสเข้าร่วมโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับต่าง ๆ ของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE โดยเฉลี่ยแล้วแกนนำชมรมได้ประเมินการมีส่วนร่วมของตนเองสำหรับส่วนนี้ไว้ในระดับมาก

2. ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แกนนำชมรมส่วนมากมีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 503 คน หรือร้อยละ 39.24 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

3. โอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติงานกับเครือข่ายรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับต่าง ๆ ของแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE โดยเฉลี่ยแล้วแกนนำชมรมได้ประเมินการมีส่วนร่วมของตนเองสำหรับส่วนนี้ไว้ในระดับมาก

4. กิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำ ในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ช่วยเสริมสร้างทัศนคติ บุคลิกภาพ วิธีการทำงาน และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น โดยเฉลี่ยแล้วแกนนำชมรมได้ประเมินตนเองในแต่ละด้านไว้ในระดับมาก

5. การใช้ความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ได้พัฒนาแกนนำจากโครงรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด มาช่วยในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ แกนนำชมรมส่วนมากมีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 505 คน หรือร้อยละ 39.39 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02

สรุป ผู้ที่เข้ามาเป็นแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ส่วนมากมีความรู้สึกว่าตนเองได้มีส่วนร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับที่มากถึงมากที่สุด ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีและสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้โครงการฯ สามารถเดินหน้าต่อไปได้

6.2.14 กิจกรรมจิตอาสาที่ได้เข้าร่วม

ในหัวข้อนี้ จะให้แกนนำชมรมฯ แต่ละคนระบุกิจกรรมจิตอาสาที่ตนเองเคยทำหรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมดังกล่าว โดยมีแกนนำที่แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้จำนวน 704 คน คิดเป็นร้อยละ 54.91 ส่วนกิจกรรมที่แกนนำแต่ละคนระบุมา ส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมที่ทำในชมรม TO BE NUMBER ONE และกิจกรรมที่ทำในชุมชนที่อยู่อาศัยของตัวแกนนำเอง และโรงเรียน ยกตัวอย่างเช่น ร่วมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปลูกป่า เก็บขยะ แข่งกีฬาต้านยาเสพติด บริจาคโลหิต ไปช่วยงานตามมูลนิธิต่าง ๆ ช่วยผู้ประสบภัยจากน้ำท่วม ช่วยสอนหนังสือให้น้องตามโรงเรียนและชุมชน ทำความสะอาดพื้นที่สาธารณะในชุมชนและโรงเรียน บริจาคสิ่งของให้เด็กยากจนหรือผู้ที่เดือดร้อน ร่วมรณรงค์ในโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา เข้าร่วมค่ายอาสาต่าง ๆ ปฏิบัติธรรม เป็นต้น

6.2.15 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแกนนำชมรม โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE

แกนนำชมรมฯ แต่ละคนระบุข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการพัฒนาแกนนำ โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมีแกนนำที่แสดงความคิดเห็นในส่วนนี้จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 27.22 ซึ่งสามารถจัดกลุ่มข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

- ต้องการให้สมาชิกทุกคนร่วมกิจกรรม/อยากร่วมกิจกรรมกับรุ่นพี่
- ต้องการชนะการประกวด
- ต้องการให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และขยายจำนวนชมรมให้ครอบคลุม
- ต้องการมีค่ายในโรงเรียน
- ต้องการให้คนที่เคยติดยาเข้ามาเป็นแกนนำ เพื่อจะได้แนะนำอย่างถูกต้อง
- ต้องการให้ตรวจสอบการใช้งบประมาณของผู้ที่ดูแลชมรม
- เสริมความรู้ในการใช้ชีวิต
- ต้องการพบกับแกนนำชมรมทั่วประเทศ
- ต้องการได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียน
- ต้องการงบประมาณสนับสนุนชมรมเพิ่ม

โดยส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการดีอยู่แล้ว และอยากให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เยาวชนรุ่นหลังห่างไกลจากยาเสพติด และต้องการให้ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม โดยให้การสนับสนุนทั้งงบประมาณและกำลังใจ

6.3 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

จากการสำรวจข้อมูลสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE โดยใช้แบบสอบถามนั้น ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 2,021 ชุด โดยรายละเอียดจากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นเป็นดังนี้

6.3.1 ข้อมูลจังหวัด

ในจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 2,021 ชุด เป็นข้อมูลที่มาจาก 62 จังหวัด รวมแล้วเป็นแบบสอบถามที่มีการระบุจังหวัด จำนวน 1,595 ชุด หรือร้อยละ 77.8

6.3.2 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทการเป็นสมาชิก

จากการแบ่งประเภทสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ออกเป็น 6 ประเภท คือ สมาชิกทั่วไป แกนนำจังหวัด แกนนำชมรม Camp IDOL และ Teen Dance โดยในแต่ละประเภทมีรายละเอียดจำนวนสมาชิก ดังนี้

1. สมาชิกทั่วไป จำนวน 1,344 คน คิดเป็นร้อยละ 66.50
2. แกนนำจังหวัด จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9
3. แกนนำชมรม จำนวน 425 คน คิดเป็นร้อยละ 21.03
4. Camp จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 0.79
5. IDOL จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 5.05
6. Teen Dance จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 1.88

ทั้งนี้ มีแบบสอบถาม จำนวน 50 คน ที่ระบุประเภทการเป็นสมาชิกมากกว่า 1 ประเภท และมีผู้ที่ไม่ระบุข้อมูลจำนวน 138 คน หรือร้อยละ 6.83

6.3.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

สรุปการตอบแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ซึ่งประกอบด้วย เลขที่บัตรประชาชน ชื่อ-สกุล ปี พ.ศ. เกิด เพศ สถานภาพ ศาสนา ที่อยู่ปัจจุบัน ภูมิลำเนาเดิม ช่องทางการติดต่อสื่อสาร ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพปัจจุบัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.18

ตารางที่ 6.18 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

คำถาม		จำนวนสมาชิกใครติดยาฯ			
		มีข้อมูล	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
เลขที่บัตรประชาชน		1,515	74.96	506	25.04
ชื่อ-สกุล		2,007	99.31	14	0.69
ปีพ.ศ.เกิด		1,845	91.29	176	8.71
เพศ	ชาย	595	29.44	3	0.15
	หญิง	1,423	70.41		
สถานภาพ	โสด	1,898	93.91	43	2.13
	สมรส	72	3.56		
	หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	8	0.40		
ศาสนา	พุทธ	1,901	94.06	7	0.35
	คริสต์	28	1.39		
	อิสลาม	81	4.01		
	อื่น ๆ	4	0.20		
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่	1,932	95.60	89	4.40
	หมู่ที่	1,591	78.72	430	21.28
	ตำบล/แขวง	1,947	96.34	74	3.66
	อำเภอ/เขต	1,959	96.93	62	3.07
	จังหวัด	1,962	97.08	59	2.92

คำถาม		จำนวนสมาชิกใครติดยาฯ			
		มีข้อมูล	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
ภูมิลำเนาเดิม (จังหวัด)		1,805	89.31	216	10.69
ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	เบอร์มือถือ	1,293	63.98	728	36.02
	ID Line	882	43.64	1,139	56.36
	Website/Facebook	1,085	53.69	936	46.31
	E-mail	844	41.76	1,177	58.24
ระดับการศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษา	62	3.07	68	3.36
	มัธยมศึกษา	1,484	73.43		
	อาชีวศึกษา	156	7.72		
	ปริญญาตรี	213	10.54		
	สูงกว่าปริญญาตรี	38	1.88		
อาชีพปัจจุบัน	นักเรียน/นักศึกษา	1,709	84.56	100	4.95
	รับราชการ	52	2.57		
	รัฐวิสาหกิจ	7	0.35		
	อาชีพอิสระ	7	0.35		
	งานเอกชน/บริษัท	108	5.34		
	ธุรกิจส่วนตัว	9	0.45		
	ว่างงาน	27	1.34		

การสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE แต่ละคน ประกอบด้วย จำนวนแบบสอบถามที่มีข้อมูล จำนวนแบบสอบถามที่ไม่มีข้อมูล และร้อยละของจำนวนแบบสอบถาม โดยเทียบจากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 2,021 ชุด โดยแสดงรายละเอียดแยกตามหัวข้อ ดังนี้

1. เลขที่บัตรประชาชน มีการระบุข้อมูล 1,515 ชุด คิดเป็นร้อยละ 74.96 ในจำนวนนี้มีข้อมูลผิดปกติ คือ มีจำนวนเลขที่บัตรประชาชนมากกว่าหรือน้อยกว่า 13 หลัก จำนวน 23 ชุด และมีแบบสอบถามที่ไม่ระบุข้อมูล 506 ชุด คิดเป็นร้อยละ 25.04

2. ชื่อ-สกุล มีการระบุชื่อ-สกุล ในแบบสอบถามจำนวน 2,007 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.31 ไม่ระบุเพียง 14 ชุด เท่านั้น

3. ปี พ.ศ. เกิด มีการระบุข้อมูล 1,845 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.29 ปีเกิดที่ระบุอยู่ในช่วง พ.ศ. 2500 – 2559 ในจำนวนนี้มีการระบุว่าเกิดในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 3 คน และไม่ระบุข้อมูล จำนวน 176 ชุด คิดเป็นร้อยละ 8.71

4. เพศ สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีจำนวนถึง 1,423 คน หรือร้อยละ 70.41 และเป็นเพศชายเพียง 595 คน หรือร้อยละ 29.44

5. สถานภาพ ส่วนใหญ่เป็นคนโสดร้อยละ 93.91 และสมรสแล้วร้อยละ 3.56 มีผู้ไม่ให้ข้อมูลจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 2.13

6. ศาสนา สมาชิกชมรม ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 94.06 และมีผู้ที่ไม่ระบุศาสนาจำนวน 7 คน หรือร้อยละ 0.35

7. ที่อยู่ปัจจุบัน โดยรวมแล้วมีการระบุข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันมากกว่าร้อยละ 90

8. ภูมิลำเนาเดิม (จังหวัด) ในส่วนนี้มีการระบุข้อมูลจำนวน 1,805 ชุด หรือร้อยละ 89.31
9. ช่องทางการติดต่อสื่อสาร มีจำนวนแบบสอบถามที่ระบุข้อมูล ดังนี้
   - เบอร์มือถือ จำนวน 1,293 ชุด คิดเป็นร้อยละ 63.98
   - ID Line จำนวน 882 ชุด คิดเป็นร้อยละ 43.64
   - Website/Facebook จำนวน 1,085 ชุด คิดเป็นร้อยละ 53.69
   - E-mail จำนวน 844 ชุด คิดเป็นร้อยละ 41.76

10. ระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ร้อยละ 73.43 ไม่ระบุข้อมูลจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 3.36

11. อาชีพปัจจุบัน สมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 1,709 คน คิดเป็นร้อยละ 84.56 รองลงมา คือ งานเอกชน/บริษัท 108 คน และไม่ให้ข้อมูลจำนวน 100 คน หรือร้อยละ 4.95

6.3.4 ปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE

สำหรับการระบุปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE พบว่า อยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2560 โดยมีผู้ระบุข้อมูลในส่วนนี้จำนวน 1,556 คน คิดเป็นร้อยละ 77 ส่วนที่ไม่ระบุข้อมูลจำนวน 465 คน หรือร้อยละ 23

6.3.5 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประเภทชมรม

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งประเภทชมรมออกเป็น 8 ประเภท ประกอบด้วย สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา ชุมชนภูมิภาค สถานประกอบการ ชุมชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจ เรือนจำ และคุมประพฤติ ซึ่งจากจำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE 2,021 คน สามารถแบ่งจำนวนสมาชิกโครงการฯ ตามประเภทชมรม ได้ดังตารางที่ 6.19 พบว่า สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 61.36 ชมรมประเภทที่ไม่มีสมาชิกตอบแบบสอบถามเลย คือ ชุมชนกรุงเทพมหานคร และเรือนจำ

ตารางที่ 6.19 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE แบ่งตามประเภทชมรม

ประเภทชมรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา	1,240	61.36
สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา/อุดมศึกษา	156	7.72
ชุมชนภูมิภาค	159	7.87
สถานประกอบการ	132	6.53
ชุมชนกรุงเทพมหานคร	-	-
สถานพินิจ	36	1.78
เรือนจำ	-	-
คุมประพฤติ	2	0.10
ไม่ระบุ	296	14.65
รวม	**2,021**	**100**

6.3.6 ประวัติการใช้ยาเสพติดของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้กำหนดให้ระบุประวัติการใช้ยาเสพติด โดยมีตัวเลือกให้ 3 ข้อ คือ ไม่เคยใช้ ยังใช้อยู่ และเคยใช้ ซึ่งจากจำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE 2,021 คน สามารถแบ่งจำนวนสมาชิกตามประวัติการใช้ยาเสพติด ได้ดังตารางที่ 6.20 พบว่า สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ร้อยละ 76.94 ไม่เคยใช้ยาเสพติดมาก่อน มีเพียง ร้อยละ 2.47 ที่เคยใช้ยาเสพติด แต่เลิกใช้แล้ว และไม่มีสมาชิกคนใดที่ยังใช้สารเสพติดอยู่เลย ทั้งนี้มีผู้ที่ไม่ให้ข้อมูลจำนวน 416 คน คิดเป็นร้อยละ 20.58

ตารางที่ 6.20 จำนวนสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE จำแนกตามประวัติการใช้ยาเสพติด

ประวัติการใช้ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยใช้	1,555	76.94
เคยใช้ แต่เลิกแล้ว	50	2.47
ยังใช้อยู่	-	-
ไม่ระบุ	416	20.58
รวม	**2,021**	**100**

6.3.7 เหตุผลที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE ของสมาชิก

จากข้อคำถามในแบบสอบถาม ซึ่งถามถึงเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยแบ่งออกเป็น 2 เหตุผลหลัก ๆ คือ 1) ต้องการร่วมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพร้อมให้ระบุเหตุผลอีกครั้ง และ 2) ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาในโครงการใครติดยายกมือขึ้น โดยให้ระบุด้วยว่าได้รับการบำบัดหรือไม่ได้รับการบำบัด พร้อมทั้งบอกหน่วยงานที่เข้ารับการบำบัด ในการให้เหตุผลของแกนนำทั้งหมด สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ต้องการร่วมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด จำนวน 1,420 คน คิดเป็นร้อยละ 70.3 โดยให้เหตุผลดังนี้

- จะได้ความรู้เกี่ยวกับการไม่ยุ่งกับสิ่งเหล่านั้น
- โดนบังคับ
- ต้องการที่ต่อต้าน
- ปลุกจิตสำนึกให้คนตระหนักถึงโทษของยาเสพติด
- ปัจจุบันมีปัญหายาเสพติดเยอะ
- เป็นปัญหาที่ทำให้ประชาชนยากจน
- มีคนใช้สารเสพติดเป็นจำนวนมาก
- ไม่ให้คนไทยใช้ยาเสพติด
- ไม่อยากให้ประชาชนติดยาเสพติด
- ยาเสพติดอันตราย
- จะได้ไม่มีคนติดยาไปมากกว่าเดิม
- ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- ต่อต้านยาเสพติด
- ในโรงเรียนมีกลุ่มเสี่ยง
- เป็นโครงการที่มีประโยชน์อย่างมาก
- เป็นผู้รับผิดชอบงานยาเสพติดระดับอำเภอ
- มีเพื่อนติดสารเสพติด
- ไม่อยากเป็นทาสของยาเสพติด
- ไม่อยากให้โลกนี้มียาเสพติด
- เล็งเห็นความสำคัญในการป้องกัน

- ศรัทธาในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี
- สนุกสนาน
- สร้างเครือข่าย
- เห็นผลเสียของสารเสพติด
- ให้พนักงานไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติด
- อยากป้องกันปัญหาอาชญากรรมในบ้านเมือง
- อยากมีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันยาเสพติด
- อยากให้ชุมชนห่างไกลยาเสพติด
- อยากให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ปลอดยาเสพติด
- อยากให้สังคมไร้ความรุนแรง
- ศึกษาเพื่อรู้เท่าทัน
- สมาชิกบางกลุ่มอาจมีผู้ได้รับสารเสพติด
- เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัว
- ให้ประชาชนห่างไกลยาเสพติด
- อยากทำประโยชน์ให้สังคม
- อยากพัฒนาศักยภาพตนเอง
- อยากให้คนไทยทุกคนห่างไกลจากยาเสพติด
- อยากให้เยาวชนห่างไกลยาเสพติด
- อยากให้สังคมมีแต่คนดี

2. ต้องการเข้ารับการบำบัดรักษาในโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 โดยในจำนวนนี้มีผู้ที่ได้รับการบำบัดจำนวน 16 คน จากหน่วยงาน ดังนี้ โรงพยาบาลบางจาก สถานพินิจฯ จังหวัดร้อยเอ็ด และสถานพินิจ จ.บุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ไม่ระบุเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการจำนวน 571 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3

6.3.8 กิจกรรมที่สมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE เคยเข้าร่วม

ในแบบสอบถามชุดนี้ ได้แบ่งกิจกรรมในโครงการ TO BE NUMBER ONE ออกเป็น 5 กิจกรรม คือ 1) มหากรรมรวมพล TO BE NUMBER ONE ระดับภาค/ประเทศ 2) TO BE NUMBER ONE ระดับจังหวัด 3) TO BE NUMBER ONE CAMP 4) TO BE NUMBER ONE IDOL และ 5) TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE โดยในแต่ละประเภทมีรายละเอียดจำนวนสมาชิก ดังนี้

1. มหกรรมรวมพลสมาชิกฯ TO BE NUMBER ONE ระดับภาค/ประเทศ จำนวน 484 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9
2. TO BE NUMBER ONE ระดับจังหวัด จำนวน 797 คน คิดเป็นร้อยละ39.4
3. TO BE NUMBER ONE CAMP จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 6.3
4. TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 11.4
5. TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7

ทั้งนี้ มีแบบสอบถาม จำนวน 386 คน ที่ระบุกิจกรรมในโครงการ TO BE NUMBER ONE ที่เคยเข้าร่วมมากกว่า 1 กิจกรรม และมีผู้ที่ไม่ระบุข้อมูลจำนวน 748 คน หรือร้อยละ 37.01

6.4 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น

การสำรวจข้อมูลสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้นจากชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีสมาชิกโครงการฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจฯและทัณฑสถาน โดยใช้แบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 8,680 ชุด รายละเอียดจากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นเป็นดังนี้

6.4.1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น

สรุปการตอบแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปของสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ-สกุล ปี พ.ศ. เกิด เลขที่บัตรประชาชน เพศ ที่อยู่ปัจจุบัน ช่องทางการติดต่อ ศาสนา สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพปัจจุบัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.21

ตารางที่ 6.21 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น

คำถาม		จำนวนสมาชิกใครติดยาฯ			
		มีข้อมูล	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
ชื่อ-สกุล		8,677	99.97	3	0.03
ปี พ.ศ. เกิด		7,465	86.00	1,215	14.00
เลขที่บัตรประชาชน		7,376	84.98	1,304	15.02
เพศ	ชาย	7,918	91.22	31	0.36
	หญิง	731	8.42		
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่	7,950	91.59	730	8.41
	หมู่ที่	6,132	70.65	2,548	29.35
	ตำบล/แขวง	8,309	95.73	371	4.27
	อำเภอ/เขต	8,382	96.57	298	3.43
	จังหวัด	8,413	96.92	267	3.08
ศาสนา	พุทธ	7,670	88.36	651	7.50
	คริสต์	15	0.17		
	อิสลาม	341	3.93		
	อื่น ๆ	3	0.03		
สถานภาพ	โสด	6,385	73.56	537	6.19
	สมรส	1,375	15.84		
	ม่าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	383	4.41		
ระดับการศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษา	3,239	37.32	603	6.95
	มัธยมศึกษา	3,805	43.84		
	อาชีวศึกษา	622	7.17		
	ปริญญาตรี	175	2.02		
	สูงกว่าปริญญาตรี	10	0.12		
	อื่น ๆ	226	2.60		
อาชีพปัจจุบัน	นักเรียน/นักศึกษา	1,547	17.82	1,162	13.39
	รับราชการ	91	1.05		
	รัฐวิสาหกิจ	22	0.25		
	งานเอกชน	435	5.01		
	อื่น ๆ	5,423	62.48		

ข้างต้นเป็นการสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น แต่ละคนประกอบด้วยจำนวนแบบสอบถามที่มีข้อมูล จำนวนแบบสอบถามที่ไม่มีข้อมูล และร้อยละของจำนวนแบบสอบถาม โดยเทียบจากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 8,680 ชุด โดยแสดงรายละเอียดแยกตามหัวข้อ ดังนี้

1. ชื่อ-สกุล มีการระบุชื่อ-สกุล ในแบบสอบถามจำนวน 8,677 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.97 ไม่ระบุเพียง 3 ชุด เท่านั้น

2. ปี พ.ศ. เกิด มีการระบุข้อมูล 7,465 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86 ในจำนวนนี้มีการระบุปีเกิดในช่วง พ.ศ. 2553 – 2559 ซึ่งไม่น่าจะอยู่ในช่วงอายุที่ใช้สารเสพติดได้ จำนวน 26 ชุด และไม่ระบุข้อมูล จำนวน 1,215 ชุด คิดเป็นร้อยละ 14

3. เลขที่บัตรประชาชน มีการระบุข้อมูล 7,376 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.98 ในจำนวนนี้มีผู้ใช้เลขที่หนังสือเดินทาง 1 ชุด และมีข้อมูลผิดปกติ คือ มีจำนวนเลขที่บัตรประชาชนมากกว่าหรือน้อยกว่า 13 หลัก จำนวน 80 ชุด และมีแบบสอบถามที่ไม่ระบุข้อมูล 1,304 ชุด คิดเป็นร้อยละ 15.02

4. เพศ สมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีจำนวนถึง 7,918 คน หรือร้อยละ 91.22 ของสมาชิกโครงการฯ ทั้งหมด และเป็นเพศหญิงเพียง 731 คน หรือร้อยละ 8.42 เท่านั้น

5. ที่อยู่ปัจจุบัน มีการระบุข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันมากกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนสมาชิกโครงการฯ ทั้งหมด

6. ศาสนา สมาชิกโครงการฯ ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 88.36 และมีผู้ที่ไม่ระบุศาสนาจำนวน 615 หรือร้อยละ 7.5 ของสมาชิกโครงการฯ ทั้งหมด

7. สถานภาพ ส่วนใหญ่เป็นคนโสดร้อยละ 73.56 และสมรสแล้วร้อยละ 15.84 มีผู้ไม่ให้ข้อมูลจำนวน 537 คน คิดเป็นร้อยละ 6.19

8. ระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบชั้นมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ร้อยละ 43.84 และ 37.32 ตามลำดับ ไม่ระบุข้อมูลจำนวน 603 คน คิดเป็นร้อยละ 6.95

9. อาชีพปัจจุบัน สมาชิกส่วนใหญ่ระบุอาชีพอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย เกษตรกร ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว นักกีฬา นักดนตรี นักบวช นักร้อง พ่อบ้าน/แม่บ้าน เยาวชนสถานพินิจ รับจ้างทั่วไป ลูกจ้าง และว่างงาน ร้อยละ 62.48 และไม่ให้ข้อมูลจำนวน 1,162 คน หรือร้อยละ 13.39

6.4.2 จำนวนสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น จำแนกตามประเภทชมรม

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งประเภทชมรมออกเป็น 8 ประเภท ประกอบด้วย โรงเรียน ชุมชนภูมิภาค อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจ เรือนจำ และคุมประพฤติ ซึ่งจากจำนวนสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น 8,680 คน สามารถแบ่งจำนวนสมาชิกโครงการฯ ตามประเภทชมรมได้ดังตารางที่ 6.22 พบว่า สมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทคุมประพฤติ ร้อยละ 59.6 ส่วนที่น้อยที่สุดเป็นชมรมประเภทเรือนจำ มีเพียง 2 คน ซึ่งอาจเกิดจากกฎข้อบังคับต่าง ๆ ที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ ไม่สามารถให้ข้อมูลได้

ตารางที่ 6.22 จำนวนสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น แต่ละประเภท

ประเภทชมรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียน	265	3.1
ชุมชนภูมิภาค	913	10.5
อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา	12	0.1
สถานประกอบการ	19	0.2
ชุมชนกรุงเทพมหานคร	57	0.6
สถานพินิจ	1,709	19.7
เรือนจำ	2	0
คุมประพฤติ	5,178	59.6
ไม่ระบุ	525	6
รวม	**8,680**	**100**

6.4.3 ข้อมูลชมรมของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ในแบบสอบถามชุดนี้ ได้ให้สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ตนเองอยู่ ประกอบด้วย ชื่อชมรม อำเภอ และจังหวัด โดยจำนวนผู้ให้ข้อมูลแต่ละข้อ จากตารางที่ 6.23 ในจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 8,680 ชุด แสดงรายละเอียดแต่ละข้อถามไว้ดังนี้

ตารางที่ 6.23 จำนวนสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้น ที่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชมรมของตน

คำถาม	จำนวนสมาชิกใครติดยาฯ			
	มีข้อมูล	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
ชื่อชมรม	6,832	78.71	1,848	21.29
อำเภอ	6,361	73.28	2,319	26.72
จังหวัด	6,624	76.31	2,056	23.69

1. ชื่อชมรม TO BE NUMBER ONE มีแบบสอบถามที่ระบุข้อมูล จำนวน 6,832 ชุด หรือร้อยละ 78.71 ของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามที่อาจระบุชื่อชมรมไม่ถูกต้อง จำนวน 1,848 ชุด คิดเป็นร้อยละ 21.29 ของจำนวนแบบสอบถามที่ระบุชื่อชมรม โดยชื่อชมรมที่ระบุมา คือ TO BE NUMBER ONE กศน. กัดกระจกศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว กีตาร์โปร่งศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว กีตาร์ศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว กีฬา เกษตรพอเพียง ศิลปะประดิษฐ์ แกะลายกระจกศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว คนรักรถ คอมพิวเตอร์ คุมประพฤติ ใครติดยายกมือขึ้น ช่างไม้ ชุมชน ดนตรี ดนตรี/กีฬา ดนตรีศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว ดนตรีสากล ตัดลายกระจกฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว เต้น ทูบี สคป.กทม.3 นักประดิษฐ์ นักเรียน นาฏมวยไทย ปั้นตุ๊กตาดิน เปตอง ฟุตซอล ศิลปะศูนย์ฟื้นฟูลาดหลุมแก้ว ศูนย์ฝึก สถานพินิจ และสายแดงซิ่ง

2. อำเภอ มีแบบสอบถามที่ระบุข้อมูลอำเภอที่ตั้งของชมรม จำนวน 6,361 ชุด หรือร้อยละ 73.28 มาจาก 80 อำเภอ

3. จังหวัด มีแบบสอบถามที่ระบุข้อมูลจังหวัดที่ตั้งของชมรม จำนวน 6,624 ชุด หรือร้อยละ 76.31 โดยเป็นแบบสอบถามที่มาจาก 47 จังหวัด

6.4.4 ปีที่เริ่มเป็นสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น

สำหรับการระบุปีที่เริ่มเป็นสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น พบว่า อยู่ระหว่างปีพ.ศ. 2510 - พ.ศ.2560 แต่โครงการ TO BE NUMBER ONE ได้เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมา สำหรับในชุดที่ระบุปีที่เริ่มเป็นสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้นมาก่อนปี 2545 จึงถือเป็นการให้ข้อมูลที่ผิด ดังนั้น จำนวนสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ที่มีการระบุปีพ.ศ.ที่เริ่มเป็นสมาชิกอย่างถูกต้องมีจำนวน 8,050 คน คิดเป็นร้อยละ 92.8 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่เริ่มมเป็นสมาชิกในปี พ.ศ. 2559 จำนวน 6,704 คน และแบบสอบถามที่ไม่ระบุข้อมูลหรือข้อมูลไม่สมบูรณ์จำนวน 630 คน

6.5 ผลการสำรวจข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

จากการสำรวจข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE โดยใช้แบบสอบถามนั้น ได้รับแบบสอบถามตอบกลับจำนวน 1,145 ชุด โดยรายละเอียดจากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้นเป็นดังนี้

6.5.1 ข้อมูลจังหวัดและชื่อชมรม

ในแบบสอบถามชุดนี้ ได้ให้สมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชมรม TO BE NUMBER ONE ที่ตนเองอยู่ ประกอบด้วย จังหวัด และชื่อชมรม โดยจำนวนผู้ให้ข้อมูลแต่ละข้อแสดงใน ตารางที่ 6.24

ตารางที่ 6.24 จำนวนสมาชิกสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชมรมของตน

คำถาม	จำนวน TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE			
	มีข้อมูล	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
จังหวัด	1,103	96.33	42	3.67
ชื่อชมรม	1,020	89.08	125	10.92

จากตารางที่ 6.24 ในจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 1,145 ชุด แสดงรายละเอียดแต่ละข้อถามไว้ดังนี้

1. จังหวัด มีแบบสอบถามที่ระบุข้อมูลจังหวัดที่ตั้งของชมรม จำนวน 1,103 ชุด หรือร้อยละ 96.33 โดยเป็นแบบสอบถามที่มาจาก 63 จังหวัด

2. ชื่อชมรม TO BE NUMBER ONE มีแบบสอบถามที่ระบุข้อมูล จำนวน 1,020 ชุด หรือร้อยละ 89.08 ของแบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นแบบสอบถามที่อาจระบุชื่อชมรมไม่ถูกต้อง โดยเป็นการระบุเพียงว่า “TO BE NUMBER ONE” แต่ไม่ระบุชื่อชมรม แต่โดยส่วนมากแล้วจะระบุเป็นชื่อทีม เช่น 13 Cloud, Ambitions, Arsomy, B.K. Togettershow, Blue Gold, Bravo, BSB2 Gen9 เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถที่จะเชื่อมโยงข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE กับข้อมูลชมรมได้

6.5.2 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละรุ่น

ในการประกวด TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE มีการแบ่งระดับการประกวดออกเป็น 3 รุ่น คือ รุ่น JUNIOR รุ่น PRE - TEENAGE และรุ่น TEENAGE ซึ่งจำนวนผู้เข้าประกวดในแต่ละรุ่น แสดงในรูปที่ 6.4

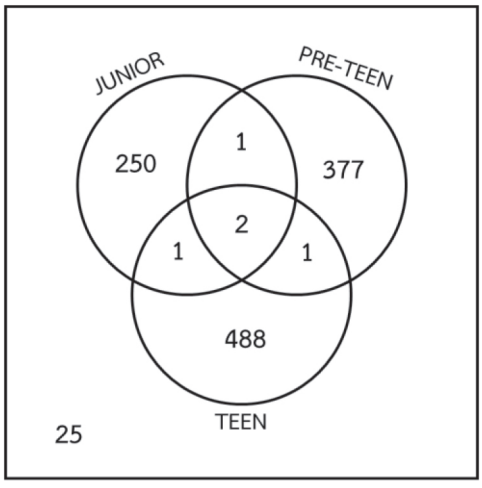

รูปที่ 6.4 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละรุ่น

จากจำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,145 คน สามารถสรุปจำนวนสมาชิกตามรุ่น จากรูปที่ 6.4 ได้ดังนี้

- รุ่น JUNIOR เป็นรุ่นที่มีจำนวนสมาชิกน้อยที่สุด 254 คน
- รุ่น PRE - TEENAGE จำนวน 381 คน และ
- รุ่น TEENAGE เป็นรุ่นที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด 492 คน

โดยในจำนวนดังกล่าวนี้ มีผู้ที่เป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE มากกว่า 1 รุ่น จำนวน 5 คน ดังแสดงในรูป 2 ทั้งนี้ มีผู้ที่ไม่ระบุว่าตนเองเป็นสมาชิกรุ่นใด จำนวน 25 คน

6.5.3 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

สรุปการตอบแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปของสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ซึ่งประกอบด้วย เลขที่บัตรประชาชน ชื่อ-สกุล ปี พ.ศ.เกิด เพศ สถานภาพ ศาสนา ที่อยู่ปัจจุบัน และช่องทางการติดต่อสื่อสาร ดังรายละเอียดในตารางที่ 6.25

ตารางที่ 6.25 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

คำถาม		จำนวนสมาชิกใครติดยาฯ			
		มีข้อมูล	ร้อยละ	ไม่ระบุ	ร้อยละ
เลขที่บัตรประชาชน		991	86.55	154	13.45
ชื่อ-สกุล		1,134	99.04	11	0.96
ปีพ.ศ.เกิด		939	82.01	206	17.99
เพศ	ชาย	243	21.22	29	2.53
	หญิง	873	76.24		
สถานภาพ	โสด	1,025	89.52	53	4.63
	สมรส	62	5.41		
	หม้าย/หย่าร้าง	5	0.44		
ศาสนา	พุทธ	1,023	89.34	82	7.16
	คริสต์	10	0.87		
	อิสลาม	29	2.53		
	อื่นๆ	1	0.09		
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่	1,068	93.28	77	6.72
	หมู่ที่	870	75.98	275	24.02
	ตำบล/แขวง	1,059	92.49	86	7.51
	อำเภอ/เขต	1,061	92.66	84	7.34
	จังหวัด	1,083	94.59	62	5.41
ช่องทางการติดต่อสื่อสาร	เบอร์มือถือ	699	61.05	446	38.95
	ID Line	201	17.55	944	82.45
	Website/Facebook	256	22.36	889	77.64
	E-mail	133	11.62	1012	88.38
ระดับการศึกษาสูงสุด	ประถมศึกษา	353	30.83	28	2.45
	มัธยมศึกษา	602	52.58		
	อาชีวศึกษา	39	3.41		
	ปริญญาตรี	88	7.69		
	สูงกว่าปริญญาตรี	31	2.71		
	อื่น ๆ	4	0.35		

ในตารางที่ 6.25 เป็นการสรุปข้อมูลจากแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละคน ประกอบด้วยจำนวนแบบสอบถามที่มีข้อมูล จำนวนแบบสอบถามที่ไม่มีข้อมูล และร้อยละของจำนวนแบบสอบถามโดยเทียบจากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 1,145 ชุด โดยแสดงรายละเอียดแยกตามหัวข้อ ดังนี้

1. เลขที่บัตรประชาชน มีการระบุข้อมูล 991 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.55 ในจำนวนนี้มีข้อมูลผิดปกติ คือ มีจำนวนเลขที่บัตรประชาชนมากกว่าหรือน้อยกว่า 13 หลัก จำนวน 41 ชุด และมีแบบสอบถามที่ไม่ระบุข้อมูล 154 ชุด คิดเป็นร้อยละ 13.45

2. ชื่อ-สกุล มีการระบุชื่อ-สกุล ในแบบสอบถามจำนวน 1,134 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.04 ไม่ระบุเพียง 11 ชุด เท่านั้น

3. ปี พ.ศ. เกิด มีการระบุข้อมูล 939 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.01 โดยมีปีเกิดอยู่ในช่วง พ.ศ. 2500–2560 แต่การการแข่งขัน TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE มีการกำหนดอายุในแต่ละรุ่น คือ รุ่น Junior อายุระหว่าง 6–9 ปีบริบูรณ์ รุ่น Pre-Teenage อายุ ระหว่าง 10–14 ปีบริบูรณ์ และรุ่น Teenage อายุระหว่าง 15–22 ปีบริบูรณ์

ดังนั้น ช่วงอายุที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ ผู้ที่เกิดช่วงปี พ.ศ. 2500-2537 และช่วงปี พ.ศ. 2555-2560 จึงไม่สามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้ ซึ่งมีจำนวน 97 ชุด และไม่ระบุข้อมูล จำนวน 206 ชุด คิดเป็นร้อยละ 17.99

4. เพศ สมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ซึ่งมีจำนวน 873 คน หรือร้อยละ 76.24 และเป็นเพศชายเพียง 243 คน หรือร้อยละ 21.22 เท่านั้น

5. สถานภาพ ส่วนใหญ่เป็นคนโสดร้อยละ 89.52 และสมรสแล้วร้อยละ 5.41

6. ศาสนา สมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 89.34 และมีผู้ที่ไม่ระบุศาสนาจำนวน 82 หรือร้อยละ 7.16 ของสมาชิกโครงการฯ ทั้งหมด

7. ที่อยู่ปัจจุบัน มีการระบุข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันมากกว่าร้อยละ 90 ยกเว้นหมู่ที่ที่มีการระบุข้อมูลร้อยละ 75.98

8. ช่องทางการติดต่อสื่อสาร มีการระบุข้อมูลค่อนข้างน้อย ซึ่งช่องทางที่มีการระบุข้อมูลมากที่สุด คือ เบอร์โทรศัพท์มือถือ 669 ชุด คิดเป็นร้อยละ 61.05 แต่ช่องทางการติดต่ออื่น ๆ มีการให้ข้อมูลไม่ถึงร้อยละ 30

9. ระดับการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่จบชั้นมัธยมศึกษา และประถมศึกษา ร้อยละ 52.58 และ 30.83 ตามลำดับ ไม่ระบุข้อมูลจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 2.45

6.5.4 บทบาทหน้าที่ในชมรมขณะร่วมโครงการฯ

สำหรับบทบาทหน้าที่ในชมรมขณะร่วมโครงการฯ ของสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ประกอบด้วย สมาชิกทั่วไป คณะกรรมการชมรม และอาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ ซึ่งในแต่ละบทบาทหน้าที่มีจำนวนแกนนำ แสดงดังรูปที่ 6.2 โดยที่ A แทน สมาชิกทั่วไป B แทน คณะกรรมการชมรม C แทน อาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ และ D แทน บทบาทหน้าที่อื่น ๆ

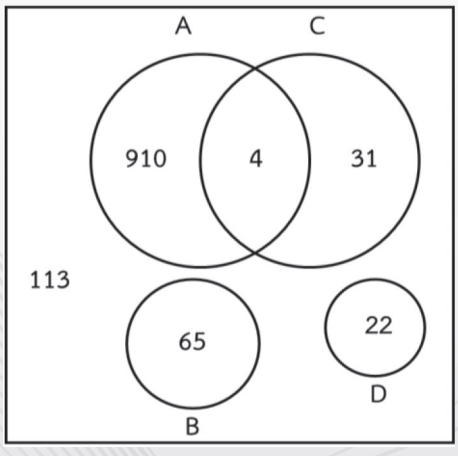

รูปที่ 6.5 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่มีบทบาทในขณะเข้าร่วมโครงการฯ

จากจำนวนแกนนำชมรมที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 1,145 คน สามารถสรุปจำนวนคนที่มีบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ ได้จากรูปที่ 6.5 ได้ดังนี้

- สมาชิกทั่วไป มีจำนวนมากที่สุด 914 คน คิดเป็นร้อยละ 79.83
- คณะกรรมการชมรม จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 5.68
- อาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 3.06
- บทบาทหน้าที่อื่น ๆ ประกอบด้วย ครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษา ครูผู้ควบคุมทีม ครูสอนเต้น ทีมพี่เลี้ยง ผู้ปกครอง ศูนย์เยาวชนคลองกุ่ม จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 1.92

โดยในจำนวนดังกล่าวนี้ มีผู้เป็นทั้งสมาชิกทั่วไปและอาสาสมัครศูนย์เพื่อนใจฯ จำนวน 4 คน และมีผู้ที่ไม่ระบุว่าตนเองมีบทบาทอะไรในชมรม จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 9.87

6.5.5 ปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE

สำหรับการระบุปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE พบว่า อยู่ระหว่างปี พ.ศ. 2537 - 2560 แต่โครงการ TO BE NUMBER ONE ได้เริ่มดำเนินการในปีพ.ศ.2545 เป็นต้นมา สำหรับในชุดที่ระบุปีที่เริ่มเข้าร่วมชมรมมาก่อนปี 2545 จึงถือเป็นการให้ข้อมูลที่ผิด ดังนั้น จำนวนแกนนำที่มีการระบุปี พ.ศ. ที่เข้าร่วมชมรมอย่างถูกต้องมีจำนวน 748 คน คิดเป็นร้อยละ 65.33 ส่วนที่ไม่ระบุและข้อมูลไม่สมบูรณ์จำนวน 393 คน

6.5.6 ระยะเวลาที่เข้าร่วมชมรม TO BE NUMBER ONE

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งระยะเวลาการเป็นแกนนำชมรมออกเป็น 5 ช่วง คือ น้อยกว่า 1 ปี 1-3 ปี 4-6 ปี 7-10 ปี และมากกว่า 10 ปี ซึ่งจากจำนวนแกนนำ 1,282 คน สามารถแบ่งจำนวนแกนนำระยะเวลาการเป็นแกนนำชมรม ได้ดังตารางที่ 6.26

ตารางที่ 6.26 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำแนกตามระยะเวลาการเข้าร่วมชมรม

ระยะเวลาการเป็นแกนนำ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	408	35.63
1-3 ปี	510	44.54
4-6 ปี	107	9.34
7-10 ปี	31	2.71
มากกว่า 10 ปี	40	3.49
ไม่ระบุ	49	4.28
รวม	**1,145**	**100**

จากตารางที่ 6.26 พบว่า โดยมากแล้วสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละคนมีระยะเวลาในการเข้าร่วมชมรม 1-3 ปี จำนวน 510 คน คิดเป็นร้อยละ 44.54 มีเพียงส่วนน้อยที่เข้าร่วมชมรม 7 ปีขึ้นไป ซึ่งมีเพียง 71 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.2 เท่านั้น ทั้งนี้มีผู้ที่ไม่ระบุระยะเวลาในการเข้าร่วมชมรมจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 4.28

6.5.7 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำแนกตามประเภทชมรม

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้แบ่งประเภทชมรมออกเป็น 8 ประเภท ประกอบด้วย โรงเรียน ชุมชนภูมิภาค อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา สถานประกอบการ ชุมชนกรุงเทพมหานคร สถานพินิจ เรือนจำ และคุมประพฤติ ซึ่งจากจำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 1,145 คน สามารถแบ่งจำนวนสมาชิกโครงการฯ ตามประเภทชมรม ได้ดังตารางที่ 6.27

ตารางที่ 6.27 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละประเภท

ประเภทชมรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียน	981	85.68
ชุมชนภูมิภาค	63	5.50
อาชีวศึกษา/อุดมศึกษา	20	1.75
สถานประกอบการ	10	0.87
ชุมชนกรุงเทพมหานคร	16	1.40
สถานพินิจ	8	0.70
เรือนจำ	-	-
คุมประพฤติ	-	-
ไม่ระบุ	47	4.10
รวม	**1,145**	**100**

จากตารางที่ 6.27 พบว่า สมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ประเภทโรงเรียน 981 คน คิดเป็นร้อยละ 85.68 ส่วนชมรมประเภทเรือนจำ และคุมประพฤติ ไม่มีข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE เลย อาจเกิดจากการที่สมาชิกใช้เวลาเพียงสั้น ๆ อยู่ในสถานที่เหล่านี้ จึงยากที่จะสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่แกนนำ หรือไม่สามารถให้ข้อมูลได้ เนื่องจากมีกฎหรือข้อบังคับต่าง ๆ กำหนดไว้

6.5.8 ประวัติการใช้ยาเสพติด

ในแบบสอบถามชุดนี้ได้กำหนดให้ระบุประวัติการใช้ยาเสพติด โดยมีตัวเลือกให้ 3 ข้อ คือ ไม่เคยใช้ ยังใช้อยู่ และใช้ ซึ่งจากจำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE 1,145 คน สามารถแบ่งจำนวนสมาชิกตามประวัติการใช้ยาเสพติด

ตารางที่ 6.28 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำแนกตามประวัติการใช้ยาเสพติด

ประวัติการใช้ยาเสพติด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยใช้	1,062	92.75
ยังใช้อยู่	1	0.09
ใช้	8	0.70
ไม่ระบุ	74	6.46
รวม	**1,145**	**100**

จากตารางที่ 6.28 พบว่า สมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ร้อยละ 92.75 ไม่เคยใช้ยาเสพติดมาก่อน มีเพียง 8 คน ที่เคยใช้ยาเสพติด และมี 1 คน ที่ยังใช้ยาเสพติดอยู่ ทั้งนี้มีผู้ที่ไม่ให้ข้อมูลจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 6.46

6.5.9 จำนวนครั้งที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE แต่ละระดับ

ในแบบสอบถามชุดนี้ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุจำนวนครั้งที่เข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ใน 3 ระดับ ประกอบด้วย ระดับชมรม ระดับจังหวัด และระดับโครงการ รายละเอียดแสดงต่อไปนี้

ตารางที่ 6.29 จำนวนสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละระดับการแข่งขัน จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าร่วม

จำนวนครั้งที่เข้าร่วม	จำนวนคนที่เข้าร่วม (ร้อยละ)		
	ระดับชมรม	ระดับจังหวัด	ระดับโครงการ
ไม่เคยเข้าร่วม	601 (52.49)	737 (64.37)	945 (82.53)
1	327 (28.56)	263 (22.97)	133 (11.62)
2	113 (9.87)	81 (7.07)	24 (2.1)
3	56 (4.89)	38 (3.32)	14 (1.22)
4	19 (1.66)	14 (1.22)	14 (1.22)
5	11 (0.96)	6 (0.52)	10 (0.09)
6	3 (0.26)	4 (0.35)	1 (0.09)
7	1 (0.09)	-	-
>=8	14 (1.22)	2 (0.08)	5 (0.35)
รวม	**1,145**	**1,145**	**1,145**

1. TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ระดับชมรม สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 327 คน คิดเป็นร้อยละ 28.56 มีเพียงส่วนน้อยหรือเพียง 14 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมบ่อย ๆ (10 ครั้งขึ้นไป) และมี 601 คน หรือร้อยละ 52.49 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการในระดับนี้เลย

2. TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ระดับจังหวัด สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 22.97 มีเพียงส่วนน้อยหรือเพียง 2 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมบ่อย ๆ (10 ครั้งขึ้นไป) และมี 737 คน หรือร้อยละ 64.37 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการในระดับนี้เลย

3. TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ระดับโครงการ สมาชิกส่วนมากเคยเข้าร่วมเพียง 1 ครั้ง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 11.62 มีเพียงส่วนน้อยหรือเพียง 3 คนเท่านั้นที่เข้าร่วมบ่อย ๆ (10 ครั้งขึ้นไป) และมี 945 คน หรือร้อยละ 82.53 ที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการในระดับนี้เลย

จากการตรวจสอบผู้เคยร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE ในแต่ละระดับ พบว่า มีสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE จำนวน 449 คน หรือร้อยละ 39.21 ของสมาชิกทั้งหมด ไม่เคยเข้าร่วมโครงการเลย ซึ่งเป็นที่น่าสงสัยว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเหล่านี้ เป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE หรือไม่

6.5.10 เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

ในแบบสอบถามชุดนี้ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE โดยเป็นคำถามปลายเปิด โดยสามารถจัดกลุ่มได้ 10 กลุ่ม ดังตารางที่ 6.30 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ เป็นคนที่ชื่นชอบในการเต้น ร้อยละ 13.1 รองลงมา คือ ต้องการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ร้อยละ 7.8 แต่สมาชิกจำนวน 647 คน หรือร้อยละ 56.5 ไม่ให้เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการนี้

ตารางที่ 6.30 เหตุผลในการเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

เหตุผล	จำนวนสมาชิก	ร้อยละ
ชื่นชอบในการเต้น	150	13.1
ต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเอง	23	2
ทำให้ร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพที่ดี	43	3.8
เป็นกิจกรรมที่สนุกและสร้างมิตรภาพที่ดี	79	6.9
เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ของโครงการ	13	1.1
รู้จักเพื่อนใหม่ๆ เพิ่มมากขึ้น	29	2.5
อยากใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	89	7.8
อยากที่จะทำตามความฝันในการเป็นศิลปิน	4	0.3
อยากมีประสบการณ์และอยากเข้าร่วมกิจกรรม	58	5.1
อยากมีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติด	10	0.9
ไม่ระบุเหตุผล	647	56.5
รวม	**1,145**	**100**

6.5.11 สิ่งที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

การประเมินในส่วนนี้ สำหรับแบบสอบถามชุดนี้ จะประเมินโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุสิ่งที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการฯ ตามประเด็นที่กำหนดให้ ประกอบด้วย 1) ความคาดหวัง 2) กิจกรรมที่ได้เรียนรู้มากกว่าที่คาดหวัง 3) กิจกรรมที่ได้เรียนรู้น้อยกว่าที่คาดหวัง และ 4) การนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเมื่อระบุสิ่งที่ได้ในแต่ละประเด็นแล้ว จะต้องประเมินด้วยว่าได้รับในแต่ละประเด็นนั้นอยู่ในระดับใด โดยแบบประเมินเป็นดังตารางที่ 6.31

ตารางที่ 6.31 ตัวอย่างแบบประเมินสิ่งที่ได้รับจากเข้าร่วมโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

ข้อ	ประเด็น	ระดับใด			
		น้อย (1)	ปานกลาง (2)	มาก (3)	มากที่สุด (4)
1	ท่าน**<u>คาดหวังอะไร</u>**จากการเข้าร่วมกิจกรรม TEEN DANCERCISE ครั้งนี้				
2	ท่านได้เรียนรู้กิจกรรมอะไร**<u>มากกว่า</u>**ที่คาดหวังไว้				
3	ท่านได้เรียนรู้กิจกรรมอะไรน้อยกว่าที่คาดหวังไว้				
4	ท่านจะนำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ ไปใช้ประโยชน์ต่อตัวท่านและผู้อื่นอย่างไร				

จากแบบสอบถามในตารางที่ 6.31 สามารถสรุปตามประเด็นได้ดังตารางที่ 6.32

ตารางที่ 6.32 สรุปคำตอบในแต่ละประเด็นคำถาม

ประเด็น	คำตอบ	คะแนนเฉลี่ย
1) ความคาดหวัง	การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และห่างไกลจากยาเสพติด, ความยุติธรรม, ความสนุกสนาน, ความสามัคคีของทีม, ต้องการชัยชนะ, ท่าเต้นที่แข็งแรง, ฝึกประสบการณ์และพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น, มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และรู้จักเพื่อนใหม่	3.36
2) กิจกรรมที่ได้เรียนรู้มากกว่าที่คาดหวัง	การห่างไกลยาเสพติด, ขั้นตอนการแข่งขัน, ความคิดสร้างสรรค์, ความสนุกสนาน, ความสามัคคีและการทำงานเป็นทีม, ได้เจอเพื่อนใหม่, ได้พัฒนาศักยภาพ, ทักษะการเต้น, น้ำใจนักกีฬา, ประสบการณ์ และสุขภาพแข็งแรง	3.31
3) กิจกรรมที่ได้เรียนรู้น้อยกว่าที่คาดหวัง	การกดดัน, การเจ็บป่วย, การได้เพื่อนใหม่, การตีโจทย์, การเต้น, การเตรียมตัว, การเตรียมเริ่มงาน, การแต่งกาย, การบาดเจ็บ, การพ่ายแพ้หรือหมดหวัง, การฟังความคิดเห็นกันและกัน, การรอคอย, การรู้จักเพื่อนใหม่, การสนับสนุน, การเสียสละ, การแสดงออกของตนเอง, การแสดงออกที่ยังไม่เต็มที่, การเห็นแก่ตัว, การอดทน, การออกแบบท่าเต้น, เสื้อผ้าในการออกแบบท่าเต้น, การเอาเปรียบ, ความเข้มแข็ง, ความชนะ, ความตื่นเต้น, ความพร้อม, ความพร้อมเพรียง, ความยุติธรรม, ความสัมพันธ์แต่ละทีม, ความสามัคคี, ความเห็นแก่ตัวชัยชนะ, ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์, เด็กเก่ง, ได้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาท่าเต้นน้อยมาก, ได้ที่2 จะเอาที่1, ได้รู้จักเพื่อน, ท่าเต้น, ทักษะในการเต้น, ทางทีมงานไม่อนุญาตให้เอาน้ำเข้ามา คือ หิว, เทคนิคการเต้น, ประสบการณ์, มีเพื่อนเพิ่มขึ้น, ระยะเวลาในการพัฒนาการเต้น (เวลามีน้อย), รางวัล, รู้แพ้รู้ชนะ, และวงเก่ง ๆ เจ๋ง ๆ มีเยอะอยู่พอตัว	2.5
4) การนำความรู้ที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ประโยชน์	ความสามัคคีและการทำงานเป็นทีม, ช่วยกิจกรรมสาธารณะประโยชน์, ช่วยสอนน้อง ๆ ในชมรมของโรงเรียนให้พัฒนาต่อไป ใช้ในการประกอบอาชีพ, ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์, น้ำใจนักกีฬา, นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน, นำไปพัฒนาศักยภาพของตนเองและทีม, เป็นตัวอย่างเยาวชนที่ดีให้สังคม และไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด	3.42

6.5.12 ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

ในหัวข้อนี้ จะให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุข้อเสนอ โดยเป็นคำถามปลายเปิด ซึ่งข้อเสนอแนะทั้งหมดสามารถจัดกลุ่มได้ดังตารางที่ 6.33

ตารางที่ 6.33 ข้อเสนอแนะในการจัดโครงการ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE

เหตุผล	จำนวนสมาชิก	ร้อยละ
- กระจายข่าวสารของการจัดงานให้มากขึ้น	1	0.1
- การตัดสินควรยุติธรรม	2	0.2
- ควรมีความชัดเจนในระเบียบการรับสมัคร/การแบ่งประเภทอายุ	3	0.3
- ควรมีความพร้อมในเรื่องสถานที่และการจัดงานมากกว่านี้	12	1
- ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์	2	0.2
- เบื่อจัง ไม่มาละ ปีหน้าอย่าได้เจอกันอีกเลย	1	0.1
- เป็นกิจกรรมที่ดีทำให้ได้รับประสบการณ์ดี ๆ	8	0.7
- เปลี่ยนที่แข่งขันบ้าง	1	0.1
- ฝึกความพร้อมร่างกาย	1	0.1
- เพลงเต้นควรหลากหลาย ไม่จำเป็นต้องเป็นเพลงเกาหลีเสมอไป	1	0.1
- มีความยินดีจะเข้าร่วมทุก ๆ ปี เพราะเป็นกิจกรรมในทางสร้างสรรค์	1	0.1
- รู้แพ้รู้ชนะรู้อภัย	2	0.2
- โรงเรียนเปรมฤทัยควรจัดโครงการ TO BE NUMBER ONE ในบทเรียน	1	0.1
- เสียใจที่เด็ก ๆ จังหวัดเราไม่ได้มีโอกาสได้กรรมการมาฝึกสอน	9	0.8
- อยากเข้ารอบสักครั้งในชีวิต	5	0.4
- อยากให้คนทั่วประเทศได้รู้จักกิจกรรมมากขึ้น	5	0.4
- อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้ไปเรื่อย ๆ	28	2.4
- อยากให้จัดกิจกรรมสัญจร	4	0.3
- อยากให้มีการจัดตั้งชมรมในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น	3	0.3
- อยากให้มีงบสนับสนุนเพิ่มขึ้น	8	0.7
- ไม่ระบุ	1,046	91.4
รวม	**1,145**	**100**

จากตารางที่ 6.33 มีผู้ให้ข้อเสนอแนะทั้งสิ้น 98 คน โดยข้อเสนอแนะที่มีมากที่สุด คือ “อยากให้จัดกิจกรรมแบบนี้ไปเรื่อย ๆ” จำนวน 28 คน ส่วนที่เหลือ 1,046 คน หรือร้อยละ 91.4 ไม่ให้ข้อเสนอแนะ

6.6 ผลสรุปการสำรวจเพื่อการพัฒนาฐานข้อมูล

1. จากข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ของกรมสุขภาพจิต ที่ได้นำเสนอต่อสาธารณชน ว่ามีจำนวน 65,279 ชมรม แต่จากการสำรวจมีจำนวนชมรมฯ เพียง 2,957 ชมรม หรือคิดเป็นร้อยละ 4.53 เท่านั้น สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากการนับจำนวนชมรมในอดีตอาจจะนับเป็นตัวเลขในภาพรวม แล้วนำเสนอข้อมูลดังกล่าวมายังสำนักงานโครงการฯ เป็นผู้รวบรวม โดยไม่มีรายละเอียดของชมรมแต่ละแห่งเลย การทำฐานข้อมูลครั้งนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ ติดต่อได้ง่ายขึ้นในอนาคต

2. การเก็บข้อมูลไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ เห็นได้จาก ข้อมูลชมรมที่เก็บมาได้เพียง 38 จังหวัด จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ อีกทั้งจำนวนชมรมกว่าครึ่งหนึ่งมาจากจังหวัดเดียวกัน คือ จังหวัดตรัง

3. ข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามอาจไม่ได้รับการตรวจสอบ ข้อมูลการประกวดของชมรมในแต่ละครั้ง บางชมรมเลือกที่จะบอกเฉพาะในครั้งที่ประสบความสำเร็จเท่านั้น ทำให้ข้อมูลบางส่วนขาดหายไป เป็นต้น ในอนาคตต้องมีผู้ควบคุมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

ทั้งนี้ ในข้อสรุปข้างต้น เป็นเพียงการตรวจสอบข้อมูลที่ตอบกลับมาในเบื้องต้นเท่านั้น และเป็นขั้นเริ่มต้นในการทำฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE เท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงยังไม่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของกรมสุขภาพจิต ที่ตั้งไว้ รวมทั้งจำนวนชมรมที่ตอบกลับมาที่น้อยกว่าเป้าหมายที่กรมฯ ตั้งไว้อย่างมาก อันเกิดจากปัญหาในการประสานงานและการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งฐานข้อมูลนี้จะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อมูลอยู่ตลอดเวลาในอนาคต

บทที่ 7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาระยะยาว เพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL)

การเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาวและสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระยะยาว เป็นวัตถุประสงค์หนึ่งในโครงการวิจัยฯ ในครั้งนี้ เนื่องจากการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL เป็นการศึกษาที่ต้องติดตามและประเมินผลสมาชิกฯ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำและมีระยะเวลาในการศึกษาที่ค่อนข้างยาวนานกว่าจะเห็นผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ นี้ ซึ่งคือผลการดำเนินกิจกรรม และความสำเร็จในชีวิตของ IDOL แต่ละคน โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษานั้นจะอ้างอิงตามรูปที่ 3.5 กรอบแนวคิดการวิจัยของโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL ที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก (ผลการวิจัยเชิงคุณภาพดังกล่าวนำเสนอในบทที่ 3 หัวข้อที่ 3.2.6)

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม TO BE NUMBER ONE IDOL ทางออนไลน์เพื่อเป็นการทดสอบแบบสอบถาม และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาติดตามประเมินผลต่อไปซึ่งได้รับการตอบกลับจากสมาชิกที่เคยเข้าร่วมประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวนทั้งสิ้น 45 คน โดยมีรายละเอียดและผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน รายละเอียดดังนี้

7.1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานจากข้อมูล Baseline ใน TO BE NUMBER ONE IDOLS

1. สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย 19 คน และหญิง 26 คน

2. สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ที่ตอบแบบสอบถาม มีอายุเฉลี่ยที่ 19.6 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ เท่ากับ 2.5 ปี)

3. จากสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด มีสมาชิกฯ จำนวน 27 คน ที่ผ่านเข้ารอบการประกวด 16 คนสุดท้าย

4. สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวน 28 คน ไม่เคยเป็นคณะกรรมการหรือแกนนำสมาชิกในชมรม TO BE NUMBER ONE ก่อนเข้าประกวดฯ

5. เหตุผลหลักที่ทำให้สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL เข้ามาประกวดฯ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกที่เข้ามาประกวดล้วนเป็นคนที่ชอบร้องเพลง การแสดง หรือการเต้นอยู่แล้วจึงเข้ามาประกวดฯ รวมไปถึงอยากเข้ามาพัฒนาศักยภาพและทักษะความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ ก็เป็นอีกหนึ่งเหตุผลสำคัญที่ทำให้คนส่วนมากเข้ามาประกวดฯ นอกจากนี้มีสมาชิกที่ตอบมากกว่าครึ่งให้เหตุผลที่ทำให้เข้ามาประกวดว่าอยากเข้าเฝ้าทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี พร้อมทั้งอยากมีส่วนร่วมในการถวายงานให้แก่พระองค์ รายละเอียดเหตุผลที่ทำให้สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL เข้ามาประกวดฯ แสดงดังตารางที่ 7.1

ตารางที่ 7.1 ความถี่ และร้อยละ ของเหตุผลที่ทำให้สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL เข้ามาประกวดฯ

	ความถี่	ร้อยละ
ชอบการร้องเพลง/เต้น/แสดง	36	80.00
อยากพัฒนาทักษะความสามารถในด้านต่างๆ	31	68.90
อยากเข้าเฝ้าทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี	23	51.10
สนใจและอยากทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง	17	37.80
มี IDOL ที่เคยประกวด/ได้รับรางวัล	11	24.40
อยากมีชื่อเสียง/เป็นดารา	7	15.60

6. สมาชิกฯ ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คน ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกที่เข้าประกวดในรุ่นที่ 5 มีจำนวน 12 คน ถัดมาคือรุ่นที่ 3 จำนวน 8 คน และรุ่นที่ 4 และ 6 จำนวนรุ่นละ 7 คน แสดงดังตารางที่ 7.2

ตารางที่ 7.2 ความถี่ และร้อยละ ของสมาชิกจำแนกตามรุ่นที่เข้าร่วมประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL

รุ่นที่เข้าประกวด	ความถี่	ร้อยละ	รุ่นที่เข้าประกวด	ความถี่	ร้อยละ
1	2	4.40	5	12	26.70
2	5	11.10	6	7	15.60
3	8	17.80	7	4	8.90
4	7	15.60			

7. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถาม TO BE NUMBER ONE IDOL จะพิจารณาจากเกรดเฉลี่ยสะสมของสมาชิกฯ จากการสำรวจพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกฯ มีเกรดเฉลี่ยสะสม มากกว่า 3.00 ในทุกระดับการศึกษา รายละเอียดดังตารางที่ 7.3

ตารางที่ 7.3 เกรดเฉลี่ยสะสมของสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL จำแนกตามระดับการศึกษา

เกรดเฉลี่ยสะสม	N	Min	Max	Mean	SD
ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	38	2.14	4.00	3.41	0.38
ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	39	2.00	3.91	3.28	0.42
ในระดับ ปวช.	3	2.75	3.45	3.05	0.36
ในระดับ ปวส.	1	3.45	3.45	3.45	
ในระดับปริญญาตรี	19	2.00	3.76	3.04	0.48

7. จากสมาชิกฯ ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คน มีสมาชิกฯ จำนวน 24 คนที่เข้าศึกษาต่อ/กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 24 คน และสาขาวิชาที่สมาชิกส่วนใหญ่นิยมเข้าศึกษา คือ สาขานิเทศศาสตร์ จำนวน 5 คน รองลงมาคือ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์/การท่องเที่ยง และครุศาสตร์ จำนวนสาขาละ 4 คน รายละเอียดดังตารางที่ 7.4

ตารางที่ 7.4 ความถี่ และร้อยละ ของสาขาวิชาเรียนในระดับปริญญาตรีที่สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ที่เข้าศึกษาหรือกำลังศึกษา

สาขาวิชาที่เรียนในระดับปริญญาตรี	ความถี่	ร้อยละ	สาขาวิชาที่เรียนในระดับปริญญาตรี	ความถี่	ร้อยละ
นิเทศศาสตร์	5	20.83	การบิน	3	12.50
มนุษยศาสตร์ /การท่องเที่ยว	4	16.67	รัฐศาสตร์	2	8.33
ครุศาสตร์	4	16.67	วิศวกรรมศาสตร์	2	8.33
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3	12.50	เศรษฐศาสตร์	1	4.17

8. จากสมาชิกฯ ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คนมีสมาชิกฯ จำนวน 16 คนที่เคยทำงานหรือขณะนี้กำลังทำงานอยู่ (ทั้งทำงานหลังเรียนจบหรือทำงานขณะกำลังศึกษาอยู่) โดยสามารถเปิดเผยรายได้เฉลี่ยทั้งหมด 14 คน ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,500 บาท (SD = 11,800 บาท) นอกจากนี้หากจำแนกสมาชิกฯ จำนวน 16 คนที่กำลังทำงานอยู่ ตามสายอาชีพหรือตำแหน่งงาน พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักร้องแดนซ์เซอร์นักแสดงพิธีกรนายแบบหรือนางแบบ จำนวน 7 คนรายละเอียดดังตารางที่ 7.5

ตารางที่ 7.5 ความถี่ของอาชีพที่สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL เคยทำงานหรือขณะนี้กำลังทำงานอยู่ จำแนกตามสายอาชีพหรือตำแหน่งงาน

อาชีพ	ความถี่
นักร้อง-แดนซ์เซอร์-นักแสดง-พิธีกร-นายแบบ-นางแบบ	7
ผู้สื่อข่าว	1
นักกีฬาอาชีพ	1
ประสานงานต่างประเทศ	1
Management trainee	1
กราฟฟิกซ์ดีไซเนอร์	1
Customer relations officer	1
ติวเตอร์สอนภาษาอังกฤษ (Part-time)	1
งานอิสระ	2

9. หลังผ่านการเข้าประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL แม้ว่าจะผ่านเข้ารอบ 16 คนหรือไม่ สมาชิกฯ ล้วนแล้วมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อสังคมหรือกิจกรรมจิตอาสาโดยสมาชิกฯ ทั้งหมด 45 คนได้ระบุกิจกรรมอาสาเพื่อสังคม จำนวน 59 กิจกรรม หากจำแนกตามลักษณะของกิจกรรม พบว่า กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการณรงค์ต้านภัยยาเสพติด และเกี่ยวข้องกับโครงการ TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นหนึ่งไม่พึ่งยาเสพติด ค่ายอบรมพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE หรือ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE เป็นต้น กิจกรรมลักษณะนี้มีจำนวน 31 กิจกรรม

นอกจากนี้พบว่ามีจำนวน 16 กิจกรรม เป็นกิจกรรมจิตอาสาที่สร้างประโยชน์ให้แก่จังหวัด อำเภอ ชุมชน หรือส่วนรวม เช่น มอบถุงยังชีพให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วมดูแลสุนัขจรจัด หรือสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น รวมไปถึงพบว่ามีจำนวน 12 กิจกรรมเป็นกิจกรรมจิตอาสาที่ทำให้ประโยชน์แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษา เช่น เป็นสภานักเรียน สร้างห้องสมุดให้โรงเรียนที่ยากไร้ เป็นต้น รายละเอียดดังตารางที่ 7.6

ตารางที่ 7.6 จำนวนกิจกรรมจิตอาสาที่สมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL ได้มีส่วนร่วมและเกี่ยวข้อง จำแนกตามลักษณะของกิจกรรม

	จำนวนกิจกรรม
กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ต้านภัยยาเสพติด และโครงการ TO BE NUMBER ONE	31
กิจกรรมจิตอาสาที่ทำประโยชน์ให้แก่จังหวัด อำเภอ ชุมชนที่อาศัย หรือแก่ส่วนรวม	16
กิจกรรมจิตอาสาที่ทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษา	12

7.2 ผลการพัฒนามาตรวัดของตัวแปรจากข้อมูล Baseline ใน TO BE NUMBER ONE IDOL

จากกรอบแนวคิดการศึกษาในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL (รูปที่ 3.5) พบว่าตัวแปรที่ศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือตัวแปรก่อนที่จะเข้าประกวดและตัวแปรหลังจากเข้าประกวด ซึ่งตัวแปรทั้งหมดที่นำมาศึกษาและร่างไว้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาอาจมีปรับเปลี่ยนและแก้ไขได้ตามความเหมาะสมในอนาคต เนื่องจากเพื่อศึกษาผลกระทบที่เกิดจากกิจกรรมหรือโครงการฯ การศึกษาในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL จะต้องศึกษาในระยะยาวเพื่อทิ้งช่วงเวลาและดูผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนกว่าจะพบการเปลี่ยนแปลงและอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในตัวสมาชิกฯ

มีรายละเอียดของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

7.2.1 ตัวแปรก่อนที่จะเข้าประกวดหรือเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL

1. จุดเริ่มต้นของการเป็น IDOL

ประกอบไปด้วยเหตุปัจจัยหลักที่ทำให้สมัครเข้าประกวดและกลายเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL สามารถวัดได้จากชุดข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุผลที่ทำให้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบ (Check-list question) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบใช่หรือไม่ใช่จากข้อคำถาม ประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 7 ข้อ รายละเอียดดังนี้

1) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากเพื่อน/รุ่นพี่หรือมีคนชักชวน
2) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากอยากมีชื่อเสียง/เป็นดารา
3) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากมี IDOL ที่เคยประกวด/ได้รับรางวัล
4) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากสนใจและอยากทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง
5) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากอยากเข้าเฝ้าทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี
6) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากชอบการร้องเพลง/เต้น/แสดง
7) ท่านเข้าร่วมโครงการ/ประกวดเนื่องจากอยากพัฒนาทักษะความสามารถในด้านต่างๆ

2. <u>การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมฯ</u>

หมายถึง ความสามารถที่สมาชิก IDOL จะรับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงการมีอยู่ของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ TO BE NUMBER ONE โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 5 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า ไม่มีการตัดข้อคำถามออก และมีค่า Cronbrach's alpha = .727 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันได้รับชมรายการโทรทัศน์ TO BE NUMBER ONE Variety (CITC = .477)
2) ฉันได้รับฟังรายการวิทยุ TO BE NUMBER ONE Variety (CITC = .575)
3) ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมฯ ผ่านทางเว็บไซต์ (CITC = .513)
4) ฉันได้รับทราบข่าวสารของชมรมฯ ผ่านทางนิตยสาร TO BE NUMBER ONE (CITC = .735)
5) ฉันได้รับชมข่าวทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ทรงเข้าร่วมกิจกรรม TO BE NUMBER ONE (CITC = .253)

3. <u>ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในโครงการฯ</u>

หมายถึง ความรู้สึกของสมาชิก IDOL ว่าตนเองมีความสำคัญกับโครงการฯ เป็นหนึ่งในส่วนที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมฯ สำเร็จลุล่วง และเป็นความรู้สึกผูกพัน มีความเชื่อ และค่านิยม ที่คล้ายคลึงกับสมาชิกคนอื่น โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 4 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า ไม่มีการตัดข้อคำถามออก และมีค่า Cronbrach's alpha = .736 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของโครงการฯ (CITC = .680)
2) ฉันรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้กิจกรรมฯ ประสบความสำเร็จ (CITC = .421)
3) ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ร่วมกิจกรรมฯ (CITC = .619)
4) ฉันรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เข้ามาทำงานเบื้องหลังกิจกรรมต่าง ๆ (CITC = .604)

4. <u>ความภาคภูมิใจในตนเอง (ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฯ)</u>

หมายถึง ความรู้สึกก่อนที่สมาชิก IDOL จะเข้าร่วมการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL โดยเป็นความสามารถในการรับรู้และประเมินสถานภาพของตนเองได้ เพื่อรับรู้การมีคุณค่าและยอมรับในตัวตนของตัวเอง โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 10 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Rosenberg's Self-Esteem Scale(M. Rosenberg, 1965)เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า มีการตัดข้อคำถามออก 1 ข้อ (ข้อที่ 8) และมีค่า Cronbrach's alpha = .720 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดโดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจตนเอง (CITC = .319)

2) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดบ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย (CITC = .743)

3) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดีๆ เหมือนกัน (CITC = .318)

4) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือนๆ กับคนอื่น (CITC = .375)

5) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภาคภูมิใจมากนัก (CITC = .358)

6) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกบ่อย ๆ ว่าตนเองไร้ค่า (CITC = .345)

7) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าอย่างน้อยที่สุดก็เท่ากับคนอื่น ๆ (CITC = .224)

8) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันอยากจะภาคภูมิใจในตัวเองมากกว่านี้ (ข้อคำถามที่ตัดออกและไม่นำมาวิเคราะห์)

9) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดโดยรวมแล้วฉันมีแนวโน้มจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว (CITC = .640)

10) ก่อนที่จะเข้าร่วมการประกวดฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง (CITC = .554)

5. <u>ทัศนคติที่มีต่อโครงการฯ</u>

หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดของสมาชิก IDOL ที่มีต่อกิจกรรมและการดำเนินงานของโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 10 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า มีการตัดข้อคำถามออก 1 ข้อ (ข้อที่ 9) และมีค่า Cronbrach's alpha = .781 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (CITC = .753)

2) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้พัฒนาตนเอง (CITC = .775)

3) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีเพื่อนมากขึ้น (CITC = .775)

4) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถ (CITC = .538)

5) ชมรมฯ ทำให้ฉันได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (CITC = .640)

6) กิจกรรมของชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน น่าสนใจ (CITC = .723)

7) ฉันได้รับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดจากกิจกรรมชมรมฯ (CITC = .386)

8) กิจกรรมชมรมฯ เป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อสังคม (CITC = .493)

9) กิจกรรมชมรมฯ ทำให้เสียเวลาในการเรียน (ข้อคำถามที่ตัดออกและไม่นำมาวิเคราะห์)

10) กิจกรรมชมรมฯ ทำให้ผลการเรียนดีขึ้น (CITC = .272)

7.2.2 ตัวแปรหลังจากเข้าประกวดหรือเป็นสมาชิก TO BE NUMBER ONE IDOL

1. <u>ความประสบผลสำเร็จในการเรียน</u>

เป็นตัวแปรที่วัดและประเมินผลจากประวัติการศึกษาของสมาชิกฯ เช่น เกรดเฉลี่ยสะสม สายการเรียน/คณะที่เรียน และทุนการศึกษาที่เคยได้รับ เป็นต้น ซึ่งจะพิจารณาประวัติการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุด

2. <u>ความสำเร็จในหน้าที่การงาน</u>

เป็นตัวแปรที่วัดและประเมินผลจากประวัติการทำงานของสมาชิกฯ เช่น รายได้เฉลี่ยของสมาชิกฯ ตำแหน่งงาน/ลักษณะงานที่ทำ หน่วยงานที่ทำงาน และระยะเวลาในการทำงาน เป็นต้น

3. <u>การอุทิศตนเพื่อสังคม</u>

เป็นตัวแปรที่วัดและประเมินผลจากประวัติการทำงานเพื่อสังคมของสมาชิกฯ เช่น กิจกรรมและลักษณะของกิจกรรมที่เคยเข้าร่วม สถานที่หรือหน่วยงาน บทบาทและหน้าที่ ระยะเวลาที่ทำงานเพื่อสังคม เป็นต้น

4. <u>ความภาคภูมิใจในตนเอง (หลังจากเข้าร่วมการประกวดฯ)</u>

หมายถึง ความรู้สึกหลังจากสมาชิก IDOL เข้าร่วมการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL โดยเป็นความสามารถในการรับรู้และประเมินสถานภาพของตนเองได้ เพื่อรับรู้การมีคุณค่าและยอมรับในตัวตนของตัวเอง โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 10 ข้อ โดยดัดแปลงจากงานวิจัย Rosenberg's Self-Esteem Scale (M. Rosenberg, 1965) เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า มีการตัดข้อคำถามออก 1 ข้อ (ข้อที่ 8) และมีค่า Cronbrach's alpha = .723 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) หลังจากเข้าร่วมการประกวดโดยทั่วไปฉันรู้สึกพอใจตนเอง (CITC = .264)
2) หลังจากเข้าร่วมการประกวดบ่อยครั้งที่ฉันคิดว่าตัวเองไม่มีอะไรดีเลย (CITC = .600)
3) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกว่าตัวฉันเองก็มีอะไรดีๆ เหมือนกัน (CITC = .464)
4) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันสามารถทำอะไรได้ดีเหมือนๆ กับคนอื่น (CITC = .260)
5) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภาคภูมิใจมากนัก (CITC = .522)
6) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกบ่อย ๆ ว่าตนเองไร้ค่า (CITC = .650)
7) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันรู้สึกว่าตนเองก็มีคุณค่าอย่างน้อยที่สุดก็เท่ากับคนอื่น ๆ (CITC = .289)
8) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันอยากจะภาคภูมิใจในตัวเองมากกว่านี้ (ข้อคำถามที่ตัดออกและไม่นำมาวิเคราะห์)
9) หลังจากเข้าร่วมการประกวดโดยรวมแล้วฉันมีแนวโน้มจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว (CITC = .636)
10) หลังจากเข้าร่วมการประกวดฉันมีความรู้สึกที่ดีกับตนเอง (CITC = .266)

5. ทัศนคติที่มีต่อตนเองหลังการประกวดฯ

หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความคิดเชิงบวกของสมาชิก IDOL ที่มีต่อตนเองหลังจากผ่านการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 6 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า ไม่มีการตัดข้อคำถามออก และมีค่า Cronbrach's alpha = .901 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ฉันมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้นหลังจากประกวดฯ (CITC = .520)
2) ฉันมีทักษะทางการแสดงมาขึ้นหลังจากประกวดฯ (CITC = .878)
3 ฉันมีทักษะทางการร้องเพลงมาขึ้นหลังจากประกวดฯ (CITC = .878)
4) ฉันมีทักษะทางการเต้นมาขึ้นหลังจากประกวดฯ (CITC = .712)
5) ฉันมีบุคลิกภาพที่ดีขึ้นหลังจากประประกวดฯ (CITC = .854)
6) ฉันมีทักษะทางการสื่อสารมากขึ้นหลังจากประกวดฯ (CITC = .726)

6. ความภาคภูมิใจของคนในครอบครัว

หมายถึง ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้การมีคุณค่าและยอมรับในตัวตนของสมาชิกฯ ของคนในครอบครัวหลังจากสมาชิกเข้าร่วมการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL โดยมาตรวัดที่ใช้วัดเป็นข้อคำถามที่มีรูปแบบคะแนน 5 ลำดับ (5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถึง 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง) จำนวน 5 ข้อ และเป็นข้อคำถามที่พัฒนาขึ้นเองจากการวิจัยเชิงคุณภาพและคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อคำถามสำหรับตัวอย่างสมาชิกจำนวน 45 คน พบว่า ไม่มีการตัดข้อคำถามออก และมีค่า Cronbrach's alpha = .831 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ครอบครัวของฉันมีความภาคภูมิใจที่ฉันได้เป็น TO BE NUMBER ONE IDOL (CITC = .812)
2) ครอบครัวของฉันเต็มใจให้ฉันเข้าร่วมประกวดฯ แม้ว่าจะรบกวนเวลาเรียนของฉัน (CITC = .810)
3) ฉันได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวในการเข้าร่วมประกวดฯ (CITC = .774)
4) ครอบครัวของฉันยินดีกับความสำเร็จของฉัน (CITC = .812)
5) ครอบครัวของฉันไม่เห็นด้วยกับการเข้าประกวดฯ ของฉัน (CITC = .352)

7.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการศึกษากลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL

หลังจากการวิเคราะห์ข้อคำถามและรวมมาตรวัดของตัวแปรต่าง ๆ ในลำดับถัดไปเป็นการพิจารณารูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรข้างต้น โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นความสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple correlation) ที่แสดงออกมาเป็นตัวเลขผ่านค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficients) ค่าความสัมพันธ์ดังกล่าวจะพิจารณาความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแปรเพียงสองตัวแปรทีละคู่เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาลงลึกในรายละเอียดของอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมีความหละหลวมในการสรุปผลและการตีความความสัมพันธ์ที่อาจจะเกิดขึ้นจริง ๆ ดังนั้นจึงควรใช้ตัวแบบหรือการวิเคราะห์ทางสถิติอื่น ๆ ที่มีความเหมาะสมมากกว่าในการศึกษาต่อในอนาคต

อย่างไรก็ตาม ทิศทางและระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่แสดงดังตารางที่ 8.7 เป็นที่นิยมและเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์ขั้นสูงต่อไป เนื่องจากทำให้ผู้วิจัยหรือผู้ศึกษาได้เห็นทิศทางความสัมพันธ์อย่างง่ายก่อนเริ่มทำการวิเคราะห์ ซึ่งทำให้เกิดการระวังและสามารถคัดกรองตัวแปรได้ระดับหนึ่งก่อนวิเคราะห์ด้วยตัวแบบทางสถิติ หากทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรใดที่แสดงในเมตริกซ์สหสัมพันธ์ (Correlation matrix) ดังตารางที่ 7.7 ผิดปกติไปจากความสัมพันธ์ในทางทฤษฎีอาจจะทำการตัดตัวแปรนั้นทิ้งหรือพิจารณาตัวแปรดังกล่าวภายหลัง

ตารางที่ 7.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL

			Mean	SD	1	2	3	4	5	6
ก่อนการ	1	การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมฯ	20.98	2.54						
ประกวด	2	ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในโครงการ	19.09	1.26	.256					
IDOLS	3	ทัศนคติที่มีต่อโครงการและชมรม	43.16	2.27	.237	.481				
	4	ความภาคภูมิใจในตนเอง (ก่อนประกวด IDOL)	33.40	5.09	.164	.331	.260			
หลังการ	5	ความภาคภูมิใจในตนเอง (หลังประกวด IDOL)	37.47	4.89	-.162	.240	.227	.568		
ประกวด	6	ทัศนคติที่มีต่อตนเองหลังการประกวด	28.67	2.80	-.093	.221	.402	.223	.366	
IDOLS	7	ความภาคภูมิใจของคนในครอบครัว	22.58	3.22	.060	.324	.355	.398	.540	.561

พบว่า 1. ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในโครงการ ทัศนคติที่มีต่อโครงการและชมรม ความภาคภูมิในตนเอง (ก่อนประกวด IDOL) ความภาคภูมิในตนเอง (หลังประกวด IDOL) ทัศนคติที่มีต่อตนเองหลังการประกวด และความภาคภูมิใจของคนในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างกัน แสดงให้เห็นว่า โครงการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL เป็นโครงการที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากทำให้สมาชิกมีทัศนคติที่ดีทั้งต่อโครงการฯ หรือชมรมฯ และต่อตนเอง รวมทั้งทำให้สมาชิกมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นด้วย

2. การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมฯ มีความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองหลังการประกวด IDOL หมายความว่า หลังจากผ่านการประกวด ความภูมิในตัวเองเพิ่มขึ้นกลับทำให้การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมฯ ลดลง นั่นแสดงว่า ผู้เข้าร่วมประกวดในโครงการ TO BER NUMBER ONE IDOL มาประกวดด้วยเหตุผลส่วนตัว เช่น อยากมีชื่อเสียงหรืออยากเป็นดารา ไม่ได้มาประกวดเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ชมรมฯ สอดคล้องกับอาชีพของ IDOL ส่วนใหญ่ คือ นักร้อง แดนซ์เซอร์ นักแสดง พิธีกร นายแบบ และนางแบบ

และการตระหนักรู้ฯ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อตนเองหลังการประกวด และความภาคภูมิใจของบุคคลในครอบครัว

7.3 ข้อเสนอแนะที่พบจากข้อมูล Baseline ใน TO BE NUMBER ONE IDOL

จากการได้รับการตอบกลับแบบสอบถามในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวน 45 คน สามารถสรุปและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสื่อถึงสำนักโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้ดังต่อไปนี้

7.3.1 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือการประกวดใดที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการให้เพิ่มหรือลด

1. ควรเพิ่มบทบาทของการดำเนินงานและการประชาสัมพันธ์โครงการที่เกี่ยวข้องกับ TO BE NUMBER ONE ในระดับประเทศ ระดับภาค หรือ TO BE NUMBER ONE IDOL แก่สมาชิกฯ หรือผู้ที่เข้าประกวดทั้งผ่านเข้ารอบและไม่ผ่านเข้ารอบฯ ไม่ใช่เป็นการประกวดเฉพาะกลุ่มคนหรือเมื่อเสร็จหน้าที่แล้วบทบาทก็จะจบลง

2. TO BE NUMBER ONE CAMP ควรมีมากขึ้นและให้เข้าถึงครอบคลุมกับสมาชิกฯ ทั่วไปมากขึ้นด้วย เพราะเป็นกิจกรรมที่ดีทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ และเพื่อสร้างสังคม TO BE NUMBER ONE

3. จัดกิจกรรม TO BENUMBER ONE IDOL เป็นประจำทุกปี และรับสมัครเยาวชนที่สนใจเข้าร่วมประกวดให้ได้มากที่สุดเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงศักยภาพและพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของเยาวชน และให้เยาวชนเป็นตัวแทนในการประชาสัมพันธ์โครงการ TO BE NUMBER ONE ให้ผู้อื่นได้เข้าใจจุดประสงค์และการทำงานทั้งหมดของโครงการนี้

4. จัดกิจกรรมการพัฒนาบุลิคภาพและกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

5. มุ่งเน้นไปที่กิจกรรมใครติดยายกมือขึ้น เพราะจะได้ช่วยลดปัญหาเยาวชนที่เข้าข่ายกลุ่มเสี่ยงติดยาหรือผู้กำลังติดยาเสพติดได้อย่างตรงประเด็นมากที่สุด

6. มีโครงการจิตอาสาหรือร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคมมากขึ้น เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ผู้ยากไร้ หรือโรงเรียนที่อยู่ต่างจังหวัดและขาดแคลน เป็นต้น

7. ในการประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL ควรใช้เพลงใหม่ที่ติดหู หรือแนวเพลงอื่น ๆ ในการประกวดบ้าง เช่น ลูกทุ่ง เป็นต้น

7.3.2 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การประสานงานต่าง ๆ ในโครงการ

1. ฝึกอบรมหรือย้ำเตือนให้พนักงาน (Staff) ที่เกี่ยวข้องกับการประกวดมีความใส่ใจและการทำความเข้าใจพฤติกรรมของเด็กเพื่อหาแนวทางการพัฒนาและลดการกระทบกระทั่งระหว่างฝ่ายที่จัดงานและผู้เข้าร่วมการประกวด

2. เปิดหรือขยายศูนย์ TO BE NUMBER ONE ให้กว้างขวาง ทั่วถึง และเข้าหาได้ง่ายสำหรับเยาวชน เพราะเป็นสื่อที่ทำให้เด็กรู้จักโครงการฯ ดีขึ้น

3. การประชาสัมพันธ์ต้องมีการสื่อสารอย่างทั่วถึง เข้าใจง่าย รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลา โดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น LINE/Facebook เป็นต้น

4. การบริหารจัดการและการตัดสินการประกวดชมรมฯ และการประกวด Idol ควรเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน และมีการเปิดเผยคะแนนอย่างเป็นธรรม โดยไม่มีความลำเอียงหรือการล๊อกผลใด ๆ

7.3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

1. โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการที่สร้างสรรค์ประโยชน์ ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนให้มีใจรักในการทำความดีและทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองส่วนรวม

2. โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการที่ให้โอกาสเยาวชนได้มองเห็นคุณค่าของตัวเอง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจและทัศนคติที่ดีต่อตนเองและคนรอบข้าง

3. โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการช่วยพัฒนาบุคลิกภาพให้มีความกล้าพูดกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น

4. โครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นโครงการที่ไม่มีการแบ่งแยกความสามารถ ฐานะ และเปิดกว้างทางความคิดของตัวเยาวชน

5. สนับสนุนให้มีโครงการ TO BE NUMBER ONE อยู่คู่กับเยาวชนไปเรื่อยๆ โดยเริ่มปลูกฝังค่านิยมของการไม่พึ่งยาเสพติดให้แก่เด็กเล็ก ๆ ไปจนถึงกลุ่มเยาวชน

บทที่ 8

ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ซึ่งในขั้นแรกจะทำการวิจัยเชิงคุณภาพและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย (Research framework) ดังแสดงในบทที่ 3 และ บทที่ 4 ข้างต้น และหลังจากนั้นศึกษาวิจัยเชิงปริมาณในลำดับถัดไปโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) หลังจากนั้นใช้การวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level analysis) (Raudenbush & Bryk, 2002; Singer, 1998) การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายหลายระดับกับตัวแปรตาม ซึ่งผลการประเมินโครงการฯ จะนำเสนอตามลำดับดังนี้

8.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

8.2 ผลการเก็บข้อมูลในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

8.3 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

8.4 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

8.5 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

8.6 สรุปผลการประเมินโครงการ TO BENUMBER ONE ประเภทชมรมต่าง ๆ

8.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

จากการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของสมาชิกชมรมTO BE NUMBER ONE ทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการประเมิน ซึ่งได้มีการแจกแบบสอบถามให้กับสมาชิกชมรมฯ ที่เข้าร่วมในงานประกวดชมรมฯ ในระดับต่าง ๆ และส่งแบบสอบถามไปยังชมรมฯ ทั่วประเทศ รวมทั้งให้สมาชิกส่วนหนึ่งทำแบบสอบถามออนไลน์ด้วย แบบสอบถามจะแบ่งตามประเภทชมรมฯ ดังนี้

1. แบบสอบถามสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
2. แบบสอบถามสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน
3. แบบสอบถามสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ข้อมูลดังกล่าวนำมาใช้ในการประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ตลอด 15 ปีที่ผ่านมา และใช้ในการศึกษาปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จของโครงการฯ โดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level modeling) มาเป็นเครื่องมือในการประเมินโครงการฯ การวิเคราะห์ดังกล่าวจะเป็นการวิเคราะห์ทั้งในระดับสมาชิก และระดับชมรม โดยแยกตามประเภทชมรม โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในระดับสมาชิกและตัวแปรอิสระระดับชมรมฯ กับตัวแปรตาม คือ 1. ทุนทางจิตใจ 2. พฤติกรรมเกเร 3. ความภาคภูมิใจในตนเอง 4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ และ 5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของสมาชิกชมรมฯ

ในการจัดการข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ ต้องผ่านการทำความสะอาดข้อมูล (Clean Data) และการจัดการกับค่าสูญหาย (Missing Value) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยจำเป็นต้องทำความสะอาดข้อมูลให้ตรงตามข้อกำหนดในการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ระดับ

(2-Level Data Analysis) คือ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ต้องไม่มีค่าสูญหายแม้แต่ค่าเดียว ดังนั้น ข้อมูลรายบุคคลที่จะใช้ในการวิเคราะห์จึงไม่ใช่ข้อมูลที่ตอบกลับมาทั้งหมด แต่ต้องเป็นข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดเท่านั้น

รายละเอียดในการนำเสนอผลการประเมินโครงการในชมรมแต่ละประเภท ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย ประกอบไปด้วย ผลการวิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรอิสระระดับสมาชิกและระดับชมรม รวมทั้งตัวแปรตามด้วย และผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficients) ระหว่างตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับและตัวแปรตาม

2. ผลการวิเคราะห์พหุระดับ คือการนำเสนอผลการวิเคราะห์พหุระดับเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค้นหาตัวแปรอิสระระดับสมาชิกและระดับชมรมที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ทุนทางจิตใจ พฤติกรรมเกเร ความภาคภูมิใจในตนเอง การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยในแต่ละประเภทชมรมจะแยกผลการวิเคราะห์แต่ละตัวแปรตาม

8.2 ผลการเก็บข้อมูลในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE

ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในกลุ่ม 1) สมาชิกชมรมในสถานศึกษา 2) สมาชิกชมรมในสถานประกอบการ 3) สมาชิกชมรมในชุมชน และ 4) สมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ทำได้ลำบาก โดยมีสาเหตุมาจาก

1) ฐานข้อมูลชมรมฯ และสมาชิกฯ ไม่สมบูรณ์ ซึ่งในการเก็บข้อมูลในการวิจัยจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวเป็นกรอบตัวอย่าง (Sampling frame) ดังนั้น เมื่อกรอบตัวอย่างที่ใช้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์จึงเกิดปัญหาในการสุ่มตัวอย่างสำหรับงานวิจัย

2) ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในโครงการฯ สำหรับสมาชิกชมรมฯ และแกนนำสมาชิกฯ พบว่า ไม่ได้รับการตอบรับจากสมาชิกชมรมฯ และแกนนำสมาชิกฯ ในการทำแบบสอบถาม เมื่อเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามออนไลน์ซึ่งเผยแพร่ไปตามช่องทาง Line และ Facebook ของชมรมฯ พบว่ามีสัดส่วนการตอบกลับจากสมาชิกชมรมฯ และแกนนำชมรมฯ น้อยกว่าร้อยละ 50 เมื่อปรับเปลี่ยนกลวิธีในการเก็บข้อมูลเป็นการใช้แบบสอบถามแบบกระดาษ โดยการลงพื้นที่ภาคสนามและทางไปรษณีย์

การใช้กลวิธีในการเก็บข้อมูลดังกล่าวมีข้อเสีย คือมีความล่าช้าและต้องใช้เวลา ทั้งความล่าช้าในการแจกแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถามกลับคืน นอกจากนี้ยังต้องนำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนกลับมาลงรหัส ทำความสะอาดและนำไปวิเคราะห์ อย่างไรก็ตามยังคงพบปัญหาเช่นเดียวกับการเก็บแบบสอบถามแบบออนไลน์ นั่นคือผู้ตอบแบบสอบถามไม่ตอบรับและไม่นำแบบสอบถามมาส่งคืน รวมไปถึงไม่สามารถควบคุมความครบถ้วนของเนื้อหารายละเอียดว่าตอบกลับมาสมบูรณ์เพียงพอหรือไม่ ทั้งหมดนี้เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบให้การดำเนินการเก็บข้อมูลล่าช้าอย่างยิ่ง

3) ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในโครงการใครติดยายกมือขึ้น พบว่า ในกลุ่มกระบวนการฟื้นฟูขั้นสูงประกอบด้วย สมาชิกโครงการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจเยาวชน (ค่ายท่านว.วชิระเมธี) และสมาชิกโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ ซึ่งทั้งสองโครงการได้ดำเนินการเป็นระยะเวลามากว่า 5 ปี แต่ไม่มีการติดตามข้อมูลของสมาชิกฯ ทำให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่เป็นปัจจุบัน แบบสอบถามที่จัดส่งให้สมาชิกฯ ทางไปรษณีย์จึงถูกตีกลับจำนวนประมาณร้อยละ 60

ตารางที่ 8.1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโครงการ TO BE NUMBER ONE ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2560

	ประเภท	ขนาดตัวอย่างที่เก็บได้
ข้อมูลระดับที่ 2	แกนนำชมรมในสถานศึกษา	375
	แกนนำชมรมในสถานประกอบการ	114
	แกนนำชมรมในชุมชน	150
	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	275
	ผู้บริหารสถานประกอบการ	32
	ผู้นำในชุมชน	69
ข้อมูลระดับที่ 1	สมาชิกฯ ในสถานศึกษา	892
	สมาชิกฯ ในสถานประกอบการ	157
	สมาชิกฯ ในชุมชน	212

ตารางที่ 8.2 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามโครงการโครติดยายกมือขึ้น ณ วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2560

โครงการ	จำนวนประชากร	ขนาดตัวอย่าง
กลุ่มที่กระบวนการรักษาฟื้นฟูสูง		
1. สมาชิกที่เข้าร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญาสิริวัฒนาพรรณวดี	220	48
2. สมาชิกโครงการการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ (ค่ายท่านว.วชิระเมธี)	200	3
3. สมาชิกโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ	980	45
กลุ่มที่กระบวนการรักษาฟื้นฟูต่ำ		
สมาชิกจากฐานข้อมูลการดำเนินงานของจังหวัด	ไม่ทราบ	440

ก่อนที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE โดยการวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level modeling) ต้องทำความสะอาดข้อมูลและเตรียมข้อมูลให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์พหุระดับเสียก่อน ซึ่งข้อมูลที่เตรียมมีลักษณะดังนี้

1. แต่ละตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์จะต้องไม่มีข้อมูลสูญหาย (Missing Data) กล่าวคือ แบบสอบถามที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องตอบทุกข้อถามอย่างครบถ้วน

2. เมื่อรวมข้อมูล (Aggregate Data) ตามชื่อชมรม คือ รวมข้อมูลของสมาชิกที่อยู่ในชมรมเดียวกันเข้าด้วยกัน โดยมีเงื่อนไขว่า

- ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา จะต้องมีแกนนำหรือสมาชิกตอบแบบสอบถามอย่างน้อย 7 คน

- ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ จะต้องมีแกนนำหรือสมาชิกตอบแบบสอบถามอย่างน้อย 5 คน

- ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน จะต้องมีแกนนำหรือสมาชิกตอบแบบสอบถามอย่างน้อย 5 คน

หากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว เช่น สถานศึกษาแห่งหนึ่งมีแกนนำหรือสมาชิกชมรมฯ ตอบแบบสอบถาม 5 คน ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของการวิเคราะห์พหุระดับ แบบสอบถามที่มาจากโรงเรียนดังกล่าวทุกชุด จะไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์

หลังจากทำความสะอาดและเตรียมข้อมูลเสร็จสิ้น และทำการวิเคราะห์พหุระดับ ซึ่งผลการวิเคราะห์จะนำเสนอในหัวข้อที่ 8.3 ถึง 8.5

8.3 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกและแกนนำชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 1,371 ชุด จาก 237 สถานศึกษา ซึ่งหลังจากทำความสะอาดข้อมูลทั้งหมดแล้ว ข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 912 ชุด หรือร้อยละ 66.52 ของจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด และเป็นจำนวนสถานศึกษา 45 สถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19 ของจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด

ในการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษากำหนดให้ผลลัพธ์ของโครงการฯ หรือเป็นตัวแปรตามในแบบจำลอง ได้แก่ 1) ทุนทางจิตใจ (psycap) 2) พฤติกรรมเกเร (unruly) 3) ความภาคภูมิใจในตนเอง (STEEM) 4) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ (WOM) และ 5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)

โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ระดับ ได้แก่

<u>1. ตัวแปรอิสระระดับสมาชิกฯ</u> ประกอบด้วย

1) สถานการณ์ยาเสพติด (drug)
2) การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (aware)
3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (partici)
4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (inclus)
5) ทัศนคติที่มีต่อชมรม (attitude)
6) ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (Gray-Little, Williams, & Hancock)
7) ทักษะการบริหารของแกนนำ (MSKL)
8) ความทุ่มเทของแกนนำ (ELEAD)
9) ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (faithLD)
10) ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน (faithDI)
11) ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (princess)
12) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (fam)

2. ตัวแปรอิสระระดับชมรมฯ ประกอบด้วย

1) ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของโรงเรียน (mdrug)
2) ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของโรงเรียน (maware)
3) ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน (mparti)
4) ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของโรงเรียน (minclus)
5) ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของโรงเรียน (Matt)
6) ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของโรงเรียน (mtlead)
7) ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของโรงเรียน (mmanld)
8) ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของโรงเรียน (Mfld)
9) ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของโรงเรียน (mfthld)
10) ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียน (mfthdi)
11) ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของโรงเรียน (princess)
12) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (Mfam)

8.3.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สำหรับข้อมูลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสำหรับข้อมูลในระดับสมาชิกฯ และข้อมูลในระดับชมรมฯ จะแสดงในตารางที่ 8.3 และ 8.4

ตารางที่ 8.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับสมาชิกชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 ทุนทางจิตใจ	48.15	9.83																
2 พฤติกรรมเกเร	22.19	12.31	.03															
3 ความภาคภูมิใจในตนเอง	29.70	5.61	.34	-.53														
4 การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ	17.53	2.69	.23	-.18	.27													
5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	-	.15	-.17	.12	-.01												
6 สถานการณ์ยาเสพติด	27.24	14.29	.03	.40	-.31	-.23	-.04											
7 การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	38.95	5.93	.21	-.22	.26	.76	.03	-.34										
8 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	38.86	6.20	.20	-.17	.24	.79	.03	-.28	.80									
9 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ	17.65	2.83	.22	-.23	.30	.77	.08	-.26	.73	.85								
10 ทัศนคติที่มีต่อชมรม	39.93	5.54	.23	-.27	.32	.84	.06	-.29	.77	.81	.86							
11 ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	39.67	5.83	.23	-.22	.27	.80	.01	-.26	.74	.77	.78	.82						
12 ทักษะการบริหารของแกนนำ	8.82	1.40	.20	-.22	.27	.67	-.00	-.25	.67	.66	.68	.73	.82					
13 ความทุ่มเทของแกนนำชมรม	8.86	1.39	.21	-.23	.26	.69	.02	-.22	.65	.67	.69	.73	.78	.76				
14 ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	26.43	3.87	.24	-.24	.29	.75	.01	-.26	.72	.73	.75	.80	.84	.79	.81			
15 ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	17.62	2.72	.21	-.19	.26	.70	-.01	-.24	.68	.67	.67	.74	.76	.71	.72	.80		
16 ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	27.36	3.54	.23	-.27	.30	.69	.09	-.26	.68	.68	.70	.75	.76	.71	.70	.79	.73	
17 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	46.78	9.57	.29	-.65	.61	.30	.17	-.32	.29	.27	.32	.35	.32	.29	.32	.32	.27	.35

ตารางที่ 8.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับชมรมTO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 ทุนทางจิตใจเฉลี่ย	48.15	9.83															
2 พฤติกรรมเกเรเฉลี่ย	22.19	12.31	-.28														
3 ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย	29.70	5.61	.51	-.73													
4 การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯเฉลี่ย	17.53	2.69	.62	-.29	.33												
5 สถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ย	30.93	10.24	-.33	.40	-.59	-.28											
6 การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ เฉลี่ย	37.93	2.78	.59	-.40	.35	.81	-.32										
7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเฉลี่ย	38.38	2.42	.51	-.44	.48	.79	-.38	.85									
8 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ เฉลี่ย	17.44	1.37	.65	-.53	.58	.78	-.32	.77	.82								
9 ทัศนคติที่มีต่อชมรมเฉลี่ย	39.26	2.60	.58	-.55	.55	.80	-.34	.79	.81	.93							
10 ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำเฉลี่ย	38.98	3.00	.54	-.50	.52	.79	-.19	.72	.73	.84	.86						
11 ทักษะการบริหารของแกนนำเฉลี่ย	8.63	0.62	.56	-.53	.55	.72	-.21	.64	.62	.78	.81	.89					
12 ความทุ่มเทของแกนนำชมรมเฉลี่ย	8.70	0.70	.58	-.55	.57	.71	-.22	.65	.70	.81	.84	.84	.83				
13 ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย	25.99	1.94	.62	-.50	.57	.81	-.36	.75	.78	.87	.91	.86	.81	.86			
14 ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลี่ย	17.21	1.38	.44	-.44	.47	.71	-.15	.63	.58	.73	.79	.79	.74	.76	.78		
15 ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานเฉลี่ย	26.85	1.73	.61	-.62	.43	.67	-.31	.76	.67	.76	.73	.67	.67	.61	.69	.57	
16 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย	45.86	4.98	.45	-.82	.77	.39	-.43	.43	.47	.55	.60	.60	.57	.67	.60	.50	.53

ในระดับสมาชิกชมรมฯ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังตารางที่ 8.5

ตารางที่ 8.5 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ทุนทางจิตใจ	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก
2. พฤติกรรมเกเร	- สถานการณ์ยาเสพติด	บวก
	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	ลบ
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	ลบ
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	ลบ
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	ลบ
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	ลบ
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	ลบ
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	ลบ
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	ลบ
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	ลบ
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	ลบ
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	ลบ
3. ความภาคภูมิใจ	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
ในตนเอง	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก
	- สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรตาม	ทิศทางความสัมพันธ์
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก
	- กับสถานการณ์ยาเสพติด	ลบ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก

และ**ในระดับชมรมฯ** ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังตารางที่ 8.6

ตารางที่ 8.6 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับชมรมฯ และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ทุนทางจิตใจเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรมฯ	ลบ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ทิศทางความสัมพันธ์
2. พฤติกรรมเกเรเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหาร ของแกนนำของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	ลบ
3. ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรมฯ	ลบ
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	บวก

8.3.2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ

ในหัวข้อนี้จะนำเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งตามตัวแปรตาม ได้แก่

1. ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
2. พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
3. ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

รายละเอียดในแต่ละหัวข้อมีดังต่อไปนี้

1. ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ทุนทางจิตใจ (Psychological Capital) ว่าความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ โดยต้องการทดสอบเพียงว่าต้นทุนทางจิตใจมีแหล่งความแปรปรวนระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ หรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.7 Variance component analysis ของตัวแปรทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	1.14	1.30	44	60.60	.049
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	9.77	95.41			

จากตารางที่ 8.7 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ทุนทางจิตใจมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 95.41 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับเท่ากับ 96.71 แสดงว่ามีความแปรปรวนในทุนทางจิตใจ จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$Y = \beta_0 + \beta_1$ (ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ) $+ \beta_2$ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว) $+ R$

โมเดลระดับที่ 2

$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01}$ (ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรม) $+ U_0$

$\beta_1 = \gamma_{10}$

$\beta_2 = \gamma_{20}$

ตารางที่ 8.8 ผลการวิเคราะห์พหุระดับในสถานศึกษาโดยมีทุนทางจิตใจเป็นตัวแปรตาม

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
Intercept, γ_{00}	43.35	0.41	118.06	43	.000
ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรม, γ_{01}	2.49	0.72	3.46	43	.002
ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ (β_{1j})					
Intercept, γ_{10}	0.49	0.14	3.49	980	.001
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{2j})					
Intercept, γ_{20}	0.25	0.08	2.95	980	.004
Random Effect	**SD**	**VC**	**d.f**	χ^2	**p-value**
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	1.39	1.92	43	67.26	.010
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	9.19	84.48			

R^2 = .1066

จากตารางที่ 8.8 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้การทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมฯที่สัมพันธ์กับทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ (β_{0j}) พบว่า ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ทุนทางจิตใจจะมีค่าสูงขึ้นค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} และβ_{2j}

และการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า $Var(U_{0j})$ ทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้วมีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .1066 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ทุนทางจิตใจได้ ร้อยละ 10.66

2. <u>พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกเร (Unruly Behavior) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าพฤติกรรมเกเรระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_0 + U_0$

ตารางที่ 8.9 Variance component analysis ของพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯในสถานศึกษา

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	5.71	32.63	44	215.22	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	11.41	130.25			

จากตารางที่ 8.9 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า พฤติกรรมเกเรมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 130.25 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับเท่ากับ 162.88 แสดงว่ามีความแปรปรวนในพฤติกรรมเกเร จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$Y = \beta_0 + \beta_1$ (สถานการณ์ยาเสพติด)+ β_2 (การมีส่วนร่วมในกิจกรรม) + R

$+ \beta_3$ (ทัศนคติที่มีต่อชมรม) + β_4 (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว)

โมเดลระดับที่ 2

$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01}$ (ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของชมรม)

$\beta_1 = \gamma_{10} + U_1$

$\beta_2 = \gamma_{20}$

$\beta_3 = \gamma_{30}$

$\beta_4 = \gamma_{40}$

ตารางที่ 8.10 ผลการวิเคราะห์พหุระดับพฤติกรรมเกเรในสถานศึกษา

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
Intercept, γ_{00}	23.97	0.70	34.29	43	.000
ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของชมรม, γ_{01}	-1.83	0.29	-6.27	43	.000
สถานการณ์ยาเสพติด (β_{1j})					
Intercept, γ_{10}	0.18	0.04	4.58	44	.000
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (β_{2j})					
Intercept, γ_{20}	0.27	0.11	2.48	906	.014

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
ทัศนคติที่มีต่อชมรม (β_{3j})					
Intercept, γ_{30}	-0.17	0.11	-1.65	906	.098
ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว (β_{4j})					
Intercept, γ_{40}	-0.69	0.06	-10.99	906	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ,					
U_{0j}	3.93	15.44	43	197.25	.000
U_{1j}	0.12	0.02	44	65.48	.019
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	8.55	73.17			

R^2 = .4559

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 8.10 สามารถสรุปผลได้ดังนี้ โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ ประกอบไปด้วย ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า พฤติกรรมเกเรของชมรมฯ จะมีค่าลดลงเมื่อความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} β_{2j} β_{3j} และ β_{4j}

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 และแสดงว่า U_{0j} ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า $Var(U_{0j})$ (พฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก ในทำนองเดียวกัน $Var(U_{1j})$ (ผลของสถานการณ์ยาเสพติดต่อพฤติกรรมเกเร) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .4559 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกเรได้ ร้อยละ 45.59

3. <u>ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าความภาคภูมิใจในตนเองระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.11 Variance component analysis ของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	2.02	4.07	44	168.94	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	5.28	27.92			

จากตารางที่ 8.11 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 27.92 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 31.99 แสดงว่ามีความแปรปรวนในความภาคภูมิใจในตนเอง จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

ระดับที่ 1 โมเดลภายในโรงเรียน

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (สถานการณ์ยาเสพติด)} + \beta_2 \text{ (ทัศนคติที่มีต่อชมรม)} + \beta_3 \text{ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว)} + R$$

ระดับที่ 2 โมเดลระหว่างโรงเรียน

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} \text{(ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย)} + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10} + U_1$$

$$\beta_2 = \gamma_{20} + \gamma_{21} \text{ (สถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ย)} + U_1$$

$$\beta_3 = \gamma_{30} + U_1$$

ตารางที่ 8.12 ผลการวิเคราะห์พหุระดับความภาคภูมิใจในตนเองของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
Intercept, γ_{00}	29.27	0.25	118.81	43	.000
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย, γ_{01}	0.42	0.05	7.72	43	.000
สถานการณ์ยาเสพติด (β_{1j})					
Intercept, γ_{10}	-0.04	0.01	-3.69	44	.001
ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ (β_{2j})					
Intercept, γ_{20}	0.14	0.04	3.93	43	.000
สถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ย, γ_{21}	0.01	0.01	2.29	43	.027
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{3j})					
Intercept, γ_{30}	0.29	0.02	12.99	44	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ,					
U_{0j}	1.24	1.54	43	110.95	.000
U_{1i}	0.02	0.00	44	29.91	>.500
U_{2j}	0.10	0.01	43	47.86	.282
U_{3j}	0.07	0.00	44	46.26	.379
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	4.20	17.61			

$R^2 = .4011$

จากตารางที่ 8.12 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า

1. ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ พบว่า ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยสัมพันธ์ทางบวกต่อความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้นเมื่อความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

2. ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} และ β_{3j}

3. ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{2j} พบว่า สถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ยสัมพันธ์ทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{2j} (G21=0.01, t= 2.29) อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์ β_{2j} จะมีค่าสูงขึ้น 0.01 เมื่อสถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบว่า

1. พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า $Var(U_{0j})$ (ความภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

2. ไม่พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{1j} U_{2j} และ U_{3j} แสดงว่า $Var(U_{2j})$, $Var(U_{3j})$ และ $Var(U_{4j})$ มีค่าเป็น 0 แสดงว่า β_{1j} β_{2j} และ β_{3j} ไม่มีความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .4011 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเองได้ ร้อยละ 40.11

4. <u>การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม (Word of Mouth) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.13 Variance component analysis ของตัวแปรการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.80	0.63	44	178.69	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	2.52	6.35			

จากตารางที่ 8.13 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 6.35 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 6.95 แสดงว่ามีความแปรปรวนในการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 (\text{สถานการณ์ยาเสพติด}) + \beta_2 (\text{การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม}) + \beta_3 (\text{การมีส่วนร่วมในกิจกรรม}) + \beta_4 (\text{ทัศนคติที่มีต่อชมรม}) + \beta_5 (\text{ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ}) + R$$

โมเดลระดับที่ 2:

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} (\text{ทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเฉลี่ย}) + \gamma_{01} (\text{ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย}) + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

$$\beta_2 = \gamma_{20}$$

$$\beta_3 = \gamma_{30}$$

$$\beta_4 = \gamma_{40}$$

$$\beta_5 = \gamma_{50}$$

ตารางที่ 8.14 ผลการวิเคราะห์พหุระดับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมในสถานศึกษา

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
Intercept, γ_{00}	17.25	0.08	214.76	42	.000
ทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเฉลี่ย, γ_{01}	0.43	0.19	2.23	42	.031
ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย, γ_{02}	0.33	0.06	5.70	42	.000
สถานการณ์ยาเสพติด (β_{1j})					
Intercept, γ_{10}	0.01	0.00	2.58	904	.010

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (β_{2j})					
Intercept, γ_{20}	0.06	0.02	2.99	904	.003
การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (β_{3j})					
Intercept, γ_{30}	0.08	0.02	3.68	904	.000
ทัศนคติที่มีต่อชมรม (β_{4j})					
Intercept, γ_{40}	0.20	0.03	7.15	904	.000
ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (β_{5j})					
Intercept, γ_{50}	0.11	0.03	3.78	904	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.43	0.18	42	127.70	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	1.24	1.54			

$R^2 = .7536$

จากตารางที่ 8.14 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า

1) ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ ประกอบไปด้วย ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น และค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น

2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{0j} β_{1j} β_{2j} β_{3j} β_{4j} และ β_{5j}

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ $Var\left(U_{0j}\right)$ (การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .7536 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมได้ ร้อยละ 75.36

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.15 Variance component analysis ของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ในสถานศึกษา

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.66	0.44	44	421.80	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	0.96	0.91			

จากตารางที่ 8.15 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 0.91 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 1.35 แสดงว่ามีความแปรปรวนในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$Y = \beta_0 + \beta_1$ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว) $+ R$

โมเดลระดับที่ 2

$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01}$ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย) $+ U_0$

$\beta_1 = \gamma_{10}$

ตารางที่ 8.16 ผลการวิเคราะห์พหุระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสถานศึกษา

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
Intercept, γ_{00}	4.62	0.10	44.81	43	.000
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย, γ_{01}	0.04	0.02	1.82	43	.075
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{1j})					
Intercept, γ_{10}	0.02	0.00	5.65	909	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.65	0.41	43	484.39	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	0.93	0.87			

$R^2 = .0519$

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 8.16 สรุปผลได้ดังนี้ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า

1) ในตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ พบความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยสัมพันธ์ทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น 0.04 เมื่อความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j}

ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .0519 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ร้อยละ 5.19

8.4 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

จากการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 350 ชุด จาก 52 สถานประกอบการ ซึ่งหลังจากทำความสะอาดข้อมูลทั้งหมดแล้ว เหลือข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 237 ชุด หรือร้อยละ 67.71 ของจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด และเป็นจำนวนสถานประกอบการ 22 สถานประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 42.31 ของจำนวนสถานประกอบการ

ในการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษากำหนดให้ผลลัพธ์ของโครงการฯ หรือเป็นตัวแปรตามในแบบจำลอง ได้แก่

1) ทุนทางจิตใจ (Psycap)
2) พฤติกรรมเกเร (Unruly)
3) ความภาคภูมิใจในตนเอง (SelfEs)
4) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ (WoM)

โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ระดับ ได้แก่

<u>1. ตัวแปรอิสระระดับสมาชิกฯ</u> ประกอบด้วย

1) สถานการณ์ยาเสพติด (Drug)
2) การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (Awaren)
3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Partic)

4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (Inclus)
5) ทัศนคติที่มีต่อชมรม (Atti)
6) ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (LDShMa)
7) ทักษะการบริหารของแกนนำ (MngMa)
8) ความทุ่มเทของแกนนำ (ExrtMa)
9) ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (FaitMa)
10) ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน (FaitHc)
11) ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (Pinces)
12) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (Family)
13) การใช้กิจกรรมเป็นตัวชี้วัดพนักงาน (KPI)

2. ตัวแปรอิสระระดับชมรมฯ ประกอบด้วย
1) ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรม (mDrug)
2) ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (mAwaren)
3) ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม (mPartic)
4) ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (mInclus)
5) ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรม (mAtti)
6) ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (mLDShMa)
7) ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรม (mMngMa)
8) ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรม (mExrtMa)
9) ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (mFaitMa)
10) ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการชมรมของชมรม (mFaitHm)
11) ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (mPinces)
12) ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (mFamily)

8.4.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สำหรับข้อมูลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสำหรับข้อมูลในระดับสมาชิกฯ และข้อมูลในระดับชมรมฯ จะแสดงในตารางที่ 8.17 และ 8.18 ตามลำดับ

ตารางที่ 8.17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 ทุนทางจิตใจ	48.97	6.17																
2 พฤติกรรมเกเร	19.52	10.83	.15															
3 ความภาคภูมิใจในตนเอง	30.41	5.01	.34	-.45														
4 การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ	17.43	2.06	.31	-.04	.33													
5 สถานการณ์ยาเสพติด	26.78	11.16	-.05	.38	-.27	-.16												
6 การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	37.76	5.06	.20	.07	.07	.39	-.01											
7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	37.39	5.41	.32	.08	.14	.42	-.03	.67										
8 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ	17.59	2.21	.28	-.06	.30	.55	-.13	.43	.61									
9 ทัศนคติที่มีต่อชมรม	39.43	4.31	.33	-.02	.31	.63	-.02	.50	.64	.76								
10 ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	39.39	4.23	.29	.04	.24	.60	-.04	.59	.65	.58	.73							
11 ทักษะการบริหารของแกนนำ	12.89	1.77	.35	.03	.19	.41	-.06	.52	.59	.45	.60	.77						
12 ความทุ่มเทของแกนนำชมรม	8.68	1.08	.38	.07	.24	.45	-.12	.43	.50	.45	.51	.67	.74					
13 ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	25.92	2.96	.44	.10	.28	.57	-.07	.48	.55	.50	.59	.75	.74	.79				
14 ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	17.40	2.05	.32	.06	.26	.53	-.08	.47	.47	.48	.55	.64	.65	.68	.79			
15 ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	27.38	3.00	.39	-.00	.30	.50	-.11	.21	.31	.46	.49	.34	.32	.48	.48	.41		
16 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	48.43	8.35	.14	-.63	.42	.07	-.30	-.01	-.06	-.02	.00	-.11	-.04	-.08	-.06	-.02	.07	
17 การใช้กิจกรรมเป็นตัวชี้วัดพนักงาน	1.47	0.50	.14	-.16	.23	-.09	-.25	-.01	-.09	-.04	-.15	-.08	-.05	.01	-.03	-.04	-.05	.21

ตารางที่ 8.18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

	M	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 ทุนทางจิตใจเฉลี่ย	48.97	6.17															
2 พฤติกรรมเกเรเฉลี่ย	19.52	10.83	-.04														
3 ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย	30.41	5.01	.43	-.73													
4 การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯเฉลี่ย	17.43	2.06	.53	-.02	.39												
5 สถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ย	26.96	4.99	-.41	.33	-.49	-.33											
6 การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ เฉลี่ย	37.86	3.15	.49	.07	.20	.72	-.23										
7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเฉลี่ย	38.23	3.42	.46	.28	.04	.61	.03	.78									
8 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ เฉลี่ย	17.78	1.13	.49	-.08	.38	.87	-.24	.78	.77								
9 ทัศนคติที่มีต่อชมรมเฉลี่ย	38.83	3.35	.64	-.03	.43	.81	-.32	.68	.58	.77							
10 ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำเฉลี่ย	39.70	2.23	.55	.00	.32	.78	-.23	.83	.84	.83	.77						
11 ทักษะการบริหารของแกนนำเฉลี่ย	13.01	0.94	.63	.02	.24	.60	-.24	.86	.75	.71	.78	.87					
12 ความทุ่มเทของแกนนำชมรมเฉลี่ย	8.72	0.53	.68	.11	.31	.73	-.35	.79	.74	.78	.76	.83	.85				
13 ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย	26.06	1.43	.71	.07	.32	.77	-.34	.86	.73	.78	.84	.89	.91	.93			
14 ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลี่ย	17.44	0.96	.47	-.06	.36	.67	-.44	.74	.56	.71	.82	.79	.86	.84	.88		
15 ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานเฉลี่ย	27.52	1.20	.55	.02	.40	.75	-.33	.52	.51	.71	.69	.60	.59	.76	.70	.70	
16 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย	47.60	3.57	.15	-.91	.71	.12	-.33	.13	-.11	.18	.05	.08	.08	.00	.01	.05	-.03

ในระดับสมาชิกชมรมฯ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังตารางที่ 8.19

ตารางที่ 8.19 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ทุนทางจิตใจ	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารสถานประกอบการ	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก
	- การใช้กิจกรรมโครงการฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน	บวก
2. พฤติกรรมเกเร	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	ลบ
	- การใช้กิจกรรมโครงการฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน	ลบ
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารสถานประกอบการ	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก
	- การใช้กิจกรรมโครงการฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน	บวก
	- สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารสถานประกอบการ	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก

ในระดับชมรมฯ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังตารางที่ 8.20

ตารางที่ 8.20 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับชมรมฯ และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ทุนทางจิตใจเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารสถานประกอบการ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	บวก
2. พฤติกรรมเกเรเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	ลบ
3. ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรมฯ	ลบ
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหาร ของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้บริหารสถานประกอบการ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	บวก

8.4.2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ

1. ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ระดับต้นทุนทางจิตใจ (Psychological Capital) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ โดยต้องการทดสอบเพียงว่าระดับต้นทุนทางจิตใจระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.21 Variance component analysis ของตัวแปรทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	2.83	8.00	21	81.16	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	5.51	30.38			

จากตารางที่ 8.21 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ทุนทางจิตใจมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 30.38 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับเท่ากับ 38.38 จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (การใช้กิจกรรมชมรมฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน)} + \beta_2 \text{(ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม)} + \beta_3 \text{ (ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน)}' + \beta_4 \text{ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว)}' + R$$

โมเดลระดับที่ 2:

$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01}$(ความทุ่มเทของแกนนำชมรมเฉลี่ย) $+ U_0$

$\beta_1 = \gamma_{10}$

$\beta_2 = \gamma_{20} + \gamma_{21}$ (ทัศนคติที่มีต่อชมรมเฉลี่ย)$' + U_2$

$\beta_3 = \gamma_{30}$

$\beta_4 = \gamma_{40}$

ตารางที่ 8.22 ผลการวิเคราะห์พหุระดับทุนทางจิตใจในสถานประกอบการ

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	49.43	0.21	97.72	20	.000
ความทุ่มเทของแกนนำชมรมเฉลี่ย, γ_{01}	4.30	1.10	3.93	20	.001
การใช้กิจกรรมชมรมฯ เป็นตัวชี้วัดพนักงาน (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	1.45	0.83	1.74	230	.084
ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	0.53	0.18	2.85	20	.010
ทัศนคติที่มีต่อชมรมเฉลี่ย, γ_{21}	0.07	0.03	2.30	20	.032

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (β_{3j})					
INTERCEPT, γ_{30}	0.44	0.13	3.35	230	.001
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{4j})					
INTERCEPT, γ_{40}	0.10	0.04	2.24	230	.026
Random Effect	**SD**	**VC**	**d.f**	χ^2	**p-value**
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ,					
U_{0j}	1.95	3.81	20	57.36	.000
U_{2j}	0.54	0.30	20	32.62	.037
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	4.73	22.34			

R^2 = .3108

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 8.22 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า

1) ตัวแปรระดับชมรมฯที่สัมพันธ์กับทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ (β_{0j}) พบว่า ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ทุนทางจิตใจจะมีค่าสูงขึ้นเมื่อค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น

2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} β_{3j} และ β_{4j}

3) ตัวแปรระดับสถานประกอบการที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{2j} พบว่า ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{2j} (G21=0.07, t=2.30) อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์ β_{2j} จะมีค่าสูงขึ้น 0.07 เมื่อค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} และ U_{2j} ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (ทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก ในทำนองเดียวกัน $Var\left(U_{2j}\right)$ (ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .3108 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ทุนทางจิตใจได้ ร้อยละ 31.08

2. พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกเร (Unruly Behavior) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าพฤติกรรมเกเรระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.23 Variance component analysis ของตัวแปรพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	4.33	18.73	21	59.83	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	10.04	100.83			

จากตารางที่ 8.23 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า พฤติกรรมเกเรมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 100.83 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 119.56 แสดงว่ามีความแปรปรวนในพฤติกรรมเกเร จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (สถานการณ์ยาเสพติด)} + \beta_2 \text{ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว)} + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} \text{ (ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย)} + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

$$\beta_2 = \gamma_{20}$$

ตารางที่ 8.24 ผลการวิเคราะห์พหุระดับพฤติกรรมเกเรในสถานประกอบการ

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	19.78	0.78	25.29	20	.000
ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย, γ_{01}	-1.66	0.35	-4.71	20	.000
สถานการณ์ยาเสพติด (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	0.22	0.07	3.05	233	.003
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	-0.63	0.10	-6.14	233	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	2.89	8.33	20	47.19	.001
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	7.95	63.14			

$R^2 = .4022$

จากตารางที่ 8.24 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า พฤติกรรมเกเรของชมรมฯ จะมีค่าลดลงเมื่อความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} และ β_{2j}

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า $Var(U_{0j})$ (พฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .4022 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกเรได้ ร้อยละ 40.22

3. <u>ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าความภาคภูมิใจในตนเองระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.25 Variance component analysis ของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	1.93	3.73	21	56.76	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	4.68	21.90			

จากตารางที่ 8.25 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 21.90 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 25.63 แสดงว่ามีความแปรปรวนในความภาคภูมิใจในตนเอง จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (การใช้กิจกรรมเป็นตัวชี้วัดพนักงาน)} + \beta_2 \text{ (ทัศนคติที่มีต่อชมรม)} + \beta_3 \text{ (ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน)} + \beta_4 \text{ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว)} + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} \text{ (ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย)} + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

$$\beta_2 = \gamma_{20}$$

$$\beta_3 = \gamma_{30}$$

$$\beta_4 = \gamma_{40}$$

ตารางที่ 8.26 ผลการวิเคราะห์พหุระดับความภาคภูมิใจในตนเอง ในสถานประกอบการ

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	30.42	0.09	350.39	20	.000
ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย, γ_{01}	1.03	0.03	34.32	20	.000
การใช้กิจกรรมเป็นตัวชี้วัดพนักงาน (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	2.04	0.81	2.53	231	.013
ทัศนคติที่มีต่อชมรม (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	0.36	0.07	4.90	231	.000
ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (β_{3j})					
INTERCEPT, γ_{30}	0.24	0.10	2.39	231	.018
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{4j})					
INTERCEPT, γ_{40}	0.20	0.05	4.05	231	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.04	0.001	20	3.41	>.500
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	3.79	14.38			

$R^2 = .4387$

จากตารางที่ 8.26 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ สัมพันธ์ทางบวกต่อความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ เพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} β_{2j} β_{3j} และ β_{4j}

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) ไม่พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} แสดงว่า $Var(U_{0j})$ มีค่าเป็น 0 แสดงว่า β_{0j}, ไม่มีความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ 43.87 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเองได้ ร้อยละ 43.87

4. <u>การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม (Word of Mouth) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.27 Variance component analysis ของตัวแปรการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ ในสถานประกอบการ

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	1.24	1.29	23	59.29	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	2.05	4.19			

จากตารางที่ 8.27 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 4.19 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 5.48 แสดงว่ามีความแปรปรวนในการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$Y = \beta_0 + \beta_1$ (สถานการณ์ยาเสพติด) $+ \beta_2$ (ทัศนคติที่มีต่อชมรม)
$+ \beta_3$ (ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ) $+ \beta_4$ (ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน)
$+ \beta_5$ (ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน) $+ R$

โมเดลระดับที่ 2

$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01}$ (ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมเฉลี่ย) $+ U_0$

$\beta_1 = \gamma_{10}$

$\beta_2 = \gamma_{20}$

$\beta_3 = \gamma_{30}$

$\beta_4 = \gamma_{40}$

$\beta_5 = \gamma_{50}$

ตารางที่ 8.28 ผลการวิเคราะห์พหุระดับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมในสถานประกอบการ

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	17.56	0.12	148.39	20	.000
ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมเฉลี่ย, γ_{01}	0.75	0.10	7.48	20	.000
สถานการณ์ยาเสพติด (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	-0.02	0.01	-1.80	230	.072
ทัศนคติที่มีต่อชมรม (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	0.12	0.04	3.18	230	.002
ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (β_{3j})					
INTERCEPT, γ_{30}	0.14	0.04	3.79	230	.000
ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนน (β_{4j})					
INTERCEPT, γ_{40}	0.16	0.06	2.71	230	.008
ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (β_{5j})					
INTERCEPT, γ_{50}	0.12	0.07	1.92	230	.055
Random Effect	**SD**	**VC**	**d.f**	χ^2	**p-value**
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.40	0.16	20	38.40	.008
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	1.37	1.87			

$R^2 = .6296$

จากตารางที่ 8.28 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} β_{2j} β_{3j} β_{4j} และ β_{5j}

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .6296 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมได้ ร้อยละ 62.96

8.5 ผลการประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

จากการสำรวจข้อมูลจากสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั่วประเทศ พบว่า มีจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้งสิ้น 405 ชุด จาก 89 ชุมชน ซึ่งหลังจากทำความสะอาดข้อมูลทั้งหมดแล้ว เหลือข้อมูลที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 131 ชุด หรือร้อยละ 32.35 ของจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับมาทั้งหมด และเป็นจำนวนชุมชน 25 ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 28.09 ของจำนวนชุมชนทั้งหมด

ในการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชนกำหนดให้ผลลัพธ์ของโครงการฯ หรือเป็นตัวแปรตามในแบบจำลอง ได้แก่

1) ทุนทางจิตใจ (Psycap)
2) พฤติกรรมเกเร (Unruly)
3) ความภาคภูมิใจในตนเอง (SelfEs)
4) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ (WoM)
5) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GPA)

โดยมีตัวแปรอิสระ 2 ระดับ ได้แก่

<u>1. ตัวแปรอิสระระดับสมาชิกฯ</u> ประกอบด้วย

1) สถานการณ์ยาเสพติด (Drug)
2) การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (Awaren)
3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Partic)
4) ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (Inclus)
5) ทัศนคติที่มีต่อชมรม (Atti)
6) ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (LDShMa)
7) ทักษะการบริหาร ของแกนนำ (MngMa)
8) ความทุ่มเทของแกนนำ (ExrtMa)
9) ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (FaitMa)

10) ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน (FaitHc)

11) ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (Pinces)

12) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (Family)

2. ตัวแปรอิสระระดับชมรมฯ ประกอบด้วย

1) ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรม (mDrug)

2) ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม (mAwaren)

3) ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม (mPartic)

4) ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม (mInclus)

5) ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรม (mAtti)

6) ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (mLDShMa)

7) ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรม (mMngMa)

8) ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำชมรม (mExrtMa)

9) ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม (mFaitMa)

10) ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการชมรมของชมรม (mFaitHm)

11) ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (mPinces)

12) ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (mFamily)

8.5.1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย สำหรับข้อมูลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

สำหรับการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสำหรับข้อมูลในระดับสมาชิกฯ และข้อมูลในระดับชมรมฯ จะแสดงในตารางที่ 8.29 และ 8.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 8.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

	Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1 ทุนทางจิตใจ	49.73	6.68																
2 พฤติกรรมเกเร	29.52	13.68	.22															
3 ความภาคภูมิใจในตนเอง	27.40	2.74	.34	-.21														
4 การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ	17.64	2.08	.31	-.10	.40													
5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	-	-	.06	.08	.18	.06												
6 สถานการณ์ยาเสพติด	42.12	17.81	.06	.50	-.16	.07	.06											
7 การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	38.55	4.89	.29	.01	.35	.36	-.00	.14										
8 การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	39.35	4.77	.33	.01	.42	.42	-.05	.04	.74									
9 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ	17.69	1.98	.34	-.04	.46	.50	.08	.01	.40	.59								
10 ทัศนคติที่มีต่อชมรม	44.05	4.67	.43	-.04	.50	.60	.14	-.10	.48	.62	.72							
11 ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	39.85	3.78	.44	-.10	.58	.68	.09	-.07	.45	.58	.66	.76						
12 ทักษะการบริหารของแกนนำ	13.37	1.55	.51	-.03	.60	.43	-.03	-.04	.41	.50	.47	.56	.66					
13 ความทุ่มเทของแกนนำชมรม	8.92	1.03	.36	-.03	.42	.34	.08	-.01	.32	.43	.41	.53	.58	.64				
14 ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	26.63	3.08	.34	-.01	.51	.33	.08	-.02	.37	.45	.48	.60	.63	.52	.66			
15 ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน	17.98	2.14	.39	-.05	.63	.40	.07	-.09	.39	.35	.41	.49	.64	.58	.49	.69		
16 ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	22.03	3.18	.22	-.44	.42	.20	.19	-.35	.06	.23	.37	.31	.37	.28	.31	.24	.32	
17 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	43.49	8.76	.02	-.74	.28	.11	.10	-.35	.05	.07	.05	.12	.17	.08	.07	.10	.08	.57

ตารางที่ 8.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในระดับชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

	Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 ทุนทางจิตใจเฉลี่ย	49.73	6.68															
2 พฤติกรรมเกเรเฉลี่ย	29.52	13.68	.05														
3 ความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ย	27.40	2.74	.60	-.15													
4 การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯเฉลี่ย	17.64	2.08	.77	-.05	.74												
5 สถานการณ์ยาเสพติดเฉลี่ย	37.86	10.00	.36	.54	-.08	.16											
6 การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ เฉลี่ย	37.79	1.95	.64	.19	.41	.67	.18										
7 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเฉลี่ย	37.67	3.26	.52	.23	.44	.49	-.00	.66									
8 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมฯ เฉลี่ย	17.54	0.98	.68	-.06	.74	.57	.07	.39	.61								
9 ทัศนคติที่มีต่อชมรมเฉลี่ย	43.47	2.57	.80	.05	.81	.83	.07	.59	.66	.82							
10 ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำเฉลี่ย	39.05	2.26	.64	-.03	.74	.81	.0	.66	.69	.80	.88						
11 ทักษะการบริหารของแกนนำเฉลี่ย	13.19	0.82	.69	.02	.81	.63	.04	.48	.54	.81	.85	.78					
12 ความทุ่มเทของแกนนำชมรมเฉลี่ย	8.75	0.44	.73	.17	.80	.70	.33	.50	.54	.81	.81	.82	.88				
13 ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย	26.28	1.36	.69	.18	.84	.65	.11	.40	.55	.81	.86	.78	.93	.94			
14 ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเฉลี่ย	17.82	0.82	.70	.07	.81	.71	-.05	.46	.62	.68	.81	.75	.81	.83	.92		
15 ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานเฉลี่ย	22.37	1.57	.38	-.62	.42	.38	-.32	-.08	.11	.59	.53	.50	.40	.36	.38	.37	
16 ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย	44.34	4.21	.21	-.84	.30	.28	-.29	.05	-.16	.27	.24	.29	.13	.05	-.01	-.00	.72

ในระดับสมาชิกชมรมฯ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังตารางที่ 8.31

ตารางที่ 8.31 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ทุนทางจิตใจ	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
2. พฤติกรรมเกเร	- สถานการณ์ยาเสพติด	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	ลบ
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	ลบ
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
	- ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก
4. การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม	- การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม	บวก
	- การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก
	- ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	- ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก
	- ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก
	- ความทุ่มเทของแกนนำ	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	- ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก
	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	- ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก

ในระดับชมรมฯ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังตารางที่ 8.32

ตารางที่ 8.32 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามแต่ละตัวแปร ในระดับสมาชิก และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ทุนทางจิตใจเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก
2. พฤติกรรมเกเรเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยสถานการณ์ยาเสพติดของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานของชมรมฯ	ลบ
	- ค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวของชมรมฯ	ลบ
3. ความภาคภูมิใจ	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
ในตนเองเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยวามศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก
4. การบอกต่อเกี่ยวกับ	- ค่าเฉลี่ยการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมของชมรมฯ	บวก
กิจกรรมชมรมเฉลี่ย	- ค่าเฉลี่ยความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหาร ของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความทุ่มเทของแกนนำของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมของชมรมฯ	บวก
	- ค่าเฉลี่ยวามศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก

8.5.2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ของโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชนด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ

1. ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ระดับต้นทุนทางจิตใจ (Psychological Capital) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ โดยต้องการทดสอบเพียงว่าระดับต้นทุนทางจิตใจระหว่างสมาชิกฯ และหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.33 Variance component analysis ของตัวแปรทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมฯในชุมชน

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	2.62	6.85	14	35.83	.001
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	6.22	38.67			

จากตารางที่ 8.33 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ทุนทางจิตใจมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 38.67 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับเท่ากับ 45.52 แสดงว่ามีความแปรปรวนในทุนทางจิตใจ จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$$Y = \beta_0 + \beta_1 (\text{ทักษะการบริหารของแกนนำ}) + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} \ (\text{ทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเฉลี่ย}) + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

ตารางที่ 8.34 ผลการวิเคราะห์พหุระดับทุนทางจิตใจ ในชมรมฯ ในชุมชน

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
Intercept, γ_{00}	49.17	0.60	81.78	13	.000
ทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเฉลี่ย, γ_{10}	3.27	0.65	5.01	13	.000
ทักษะการบริหารของแกนนำ (β_{1j})					
Intercept, γ_{20}	2.19	0.45	4.91	128	.000

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	1.52	2.30	13	22.33	.050
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	5.39	29.09			

$R^2 = .3104$

จากตารางที่ 8.34 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมฯที่สัมพันธ์กับทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ (β_{0j}) พบว่า ค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า ทุนทางจิตใจจะมีค่าสูงขึ้นเมื่อค่าเฉลี่ยทักษะการบริหารของแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j}

ในขณะที่การทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (ทุนทางจิตใจเฉลี่ยของชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้วมีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .3104 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ทุนทางจิตใจได้ ร้อยละ 31.04

2. พฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกเร (Unruly Behavior) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าพฤติกรรมเกเรระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1:

โมเดลระดับที่ 2: $Y = \beta_0 + R$

$$\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$$

ตารางที่ 8.35 Variance component analysis ของตัวแปรพฤติกรรมเกเรของสมาชิกชมรมฯในชุมชน

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	8.47	71.72	14	189.11	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	9.14	83.54			

จากตารางที่ 8.35 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า พฤติกรรมเกเรมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมอย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 83.54 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับเท่ากับ 155.26 แสดงว่ามีความแปรปรวนในพฤติกรรมเกเร จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (สถานการณ์ยาเสพติด)} + \beta_2 \text{ (ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว)} + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} \text{ (ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานเฉลี่ย)} + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

$$\beta_2 = \gamma_{20} + U_2$$

ตารางที่ 8.36 ผลการวิเคราะห์พหุระดับพฤติกรรมเกเรในชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	26.35	1.76	15.00	13	.000
ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานเฉลี่ย, γ_{01}	-2.84	1.03	-2.77	13	.016
สถานการณ์ยาเสพติด (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	0.09	0.04	2.03	127	.044
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	-0.76	0.12	-0.43	14	.000
Random Effect	**SD**	**VC**	**d.f**	χ^2	**p-value**
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ,					
U_{0j}	6.91	47.71	13	245.38	.000
U_{2j}	0.40	0.16	14	37.99	.001
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	6.20	38.42			

$R^2 = .4436$

จากตารางที่ 8.36 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้โดยการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานสัมพันธ์ทางลบต่อพฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า พฤติกรรมเกเรของชมรมฯ จะมีค่าลดลงเมื่อค่าเฉลี่ยทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} และ β_{2j}

ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 และ U_{2j} ที่ระดับ 0.05 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (พฤติกรรมเกเรเฉลี่ยของชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก ในทำนองเดียวกัน $Var\left(U_{2j}\right)$ (ผลของสถานการณ์ยาเสพติดต่อพฤติกรรมเกเร) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .4436 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมเกเรได้ ร้อยละ 44.36

3. <u>ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis)

เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าความภาคภูมิใจในตนเองระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.37 Variance component analysis ของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	1.10	1.22	14	34.38	.002
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	2.56	6.53			

จากตารางที่ 8.37 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 6.53 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 7.75 แสดงว่ามีความแปรปรวนในความภาคภูมิใจในตนเอง จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$$Y = \beta_0 + \beta_1 (\text{ทักษะการบริหารของแกนนำ}) + \beta_2 (\text{ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน}) + \beta_3 (\text{ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว}) + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01}$ (ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย) $+ U_0$

$\beta_1 = \gamma_{10}$

$\beta_2 = \gamma_{20}$

$\beta_3 = \gamma_{30}$

ตารางที่ 8.38 ผลการวิเคราะห์พหุระดับ ความภาคภูมิใจในตนเองชมรมฯ ในชุมชน

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	27.32	0.23	116.88	13	.000
ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเฉลี่ย, γ_{01}	0.90	0.24	3.81	13	.002
ทักษะการบริหารของแกนนำ (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	0.56	0.20	2.77	126	.007
ความศรัทธาที่มีต่อผู้อำนวยการโรงเรียน (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	0.50	0.11	4.55	126	.000
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว (β_{3j})					
INTERCEPT, γ_{30}	0.07	0.03	2.66	126	.009
Random Effect	**SD**	**VC**	**d.f**	χ^2	**p-value**
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.68	0.47	13	32.05	.003
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	1.84	3.40			

R^2 = .5006

จากตารางที่ 8.38 สามารถสรุปผลผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้จากการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับความภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ พบว่า ค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมสัมพันธ์ทางบวกต่อความภาคภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อค่าเฉลี่ยความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} β_{2j} และ β_{3j}

ในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) 1) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (ความภูมิใจในตนเองเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .5006 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเองได้ ร้อยละ 50.06

4. <u>การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม (Word of Mouth) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.39 Variance component analysis ของตัวแปรการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.59	0.35	14	25.22	.032
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	2.01	4.02			

จากตารางที่ 8.39 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวน 4.02 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 4.37 แสดงว่ามีความแปรปรวนในการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (ทัศนคติที่มีต่อชมรม)} + \beta_2 \text{ (ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ)} + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$$\beta_0 = \gamma_{00} + \gamma_{01} \text{ (การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เฉลี่ย)} + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

$$\beta_2 = \gamma_{20}$$

ตารางที่ 8.40 ผลการวิเคราะห์พหุระดับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมในชุมชน

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	17.56	0.12	145.71	13	.000
การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เฉลี่ย, γ_{01}	0.87	0.15	5.75	13	.000
ทัศนคติที่มีต่อชมรมต่อการบอก (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	0.11	0.05	1.93	127	.055
ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ (β_{2j})					
INTERCEPT, γ_{20}	0.28	0.08	3.38	127	.001
Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.04	0.00	13	15.66	.267
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	1.50	2.24			

$R^2 = .4851$

จากตารางที่ 8.40 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้โดยการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ พบว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เฉลี่ยของชมรม สัมพันธ์ทางบวกต่อการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่า การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ จะมีค่าสูงขึ้น เมื่อการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เฉลี่ยของชมรมเพิ่มขึ้น และ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j} และ β_{2j}

ในส่วนการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) ไม่พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} แสดงว่า $Var(U_{0j})$ มีค่าเป็น 0 หรือ β_{0j} ไม่มีความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (R^2) เท่ากับ .4851 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเองได้ ร้อยละ 48.51

5. <u>ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน</u>

การวิเคราะห์ส่วนความแปรปรวน (Variance component analysis) เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวมของตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) ซึ่งจะพิจารณาความแปรปรวนของตัวแปรตามโดยไม่นำตัวแปรอิสระมาร่วมวิเคราะห์ ต้องการทดสอบเพียงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างสมาชิกฯ และระหว่างชมรมฯ มีความแปรปรวนหรือไม่ ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

โมเดลระดับที่ 1: $Y = \beta_0 + R$

โมเดลระดับที่ 2: $\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$

ตารางที่ 8.41 Variance component analysis ของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกชมรมฯ ในชุมชน

Random Effect	SD	VC	d.f	χ^2	p-value
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.77	0.59	14	80.11	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	1.05	1.11			

จากตารางที่ 8.41 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบอิทธิพลสุ่ม (Random Effect) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแปรปรวนระหว่างสมาชิกชมรมฯ อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีความแปรปรวนเท่ากับ 1.11 และความแปรปรวนรวม 2 ระดับ เท่ากับ 1.70 แสดงว่ามีความแปรปรวนในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงต้องหาตัวแปรทำนายทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมฯ มาอธิบายความแปรผันดังกล่าว

โมเดลระดับที่ 1

$$Y = \beta_0 + \beta_1 \text{ (ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน)} + R$$

โมเดลระดับที่ 2

$$\beta_0 = \gamma_{00} + U_0$$

$$\beta_1 = \gamma_{10}$$

ตารางที่ 8.42 ผลการวิเคราะห์พหุระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชมรมในชุมชน

Fixed Effect	Coefficient	SE	t-ratio	d.f.	p-value
β_{0j}					
INTERCEPT, γ_{00}	4.31	0.21	20.19	14	.000
ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน (β_{1j})					
INTERCEPT, γ_{10}	0.05	0.03	1.83	129	.069
Random Effect	**SD**	**VC**	**d.f**	χ^2	**p-value**
ส่วนที่เหลือระดับชมรมฯ, U_{0j}	0.77	0.59	14	81.02	.000
ส่วนที่เหลือระดับสมาชิก, R_{ij}	1.05	1.10			

R^2 =.0065

จากตารางที่ 8.42 สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้โดยในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Fixed Effect) พบว่า 1) ไม่พบตัวแปรระดับชมรมฯ ที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของสมาชิกชมรมและ 2) ไม่พบตัวแปรที่ส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์ β_{1j}

และในการทดสอบผลของอิทธิพลคงที่ (Random Effect) พบนัยสำคัญของอิทธิพลสุ่ม U_{0j} ที่ระดับ 0.01 แสดงว่า $Var\left(U_{0j}\right)$ (ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของสมาชิกชมรมฯ) ที่เหลืออยู่หลังจากอธิบายด้วยตัวแปรทำนายในสมการแล้ว มีค่าไม่เป็น 0 หรือยังมีความแปรปรวนที่สามารถนำตัวแปรมาทำนายเพิ่มได้อีก

ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (%R^2) เท่ากับ .0065 หมายความว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ระดับ สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ร้อยละ 0.65

8.6 สรุปผลการประเมินโครงการ TO BENUMBER ONEประเภทชมรมต่าง ๆ

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมโครงการฯ หรือปัจจัยแวดล้อมหรือปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกชมรมฯ แกนนำสมาชิกฯ โดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับ เนื่องจากข้อมูลในระดับสมาชิกฯ และในระดับชมรม มีความทับซ้อนและเกี่ยวข้องกันอยู่ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.6.1 ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

สำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา มีการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ หรือตัวแปรตามในแบบจำลองการวิเคราะห์ 5 ตัวแปร ได้แก่ ทุนทางจิตใจ พฤติกรรมเกเร ความภาคภูมิใจในตนเอง การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น การสร้างแบบจำลองเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ฯ ดังกล่าวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อประเมินผลโครงการฯ จะได้ผลลัพธ์ทั้งหมด 5 ตัวแบบดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ทุนทางจิตใจ**ของสมาชิกฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ เมื่อสมาชิกมีความศรัทธาที่มีต่อแกนนำทุนทางจิตใจของสมาชิกก็จะสูงขึ้นด้วย และอีกปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทุนทางจิตใจ คือ ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เพราะยิ่งสมาชิกฯ มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวดีก็จะส่งผลให้ทุนทางจิตใจดีขึ้นตามไปด้วยส่วนปัจจัยในระดับชมรมหรือโรงเรียนที่มีผลต่อทุนทางจิตใจ คือทัศนคติของสมาชิกชมรมทั้งหมดทีมีต่อความทุ่มเทของแกนนำชมรมฯ หมายความว่า ทุนทางจิตใจของสมาชิกจะสูงขึ้นหากแกนนำชมรมฯ มีความทุ่มเทในการดำเนินงานและทำกิจกรรมชมรมฯ

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง**พฤติกรรมเกเร**ของสมาชิกฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวยิ่งมีมากยิ่งทำให้พฤติกรรมเกเรของสมาชิกฯ มากตามไปด้วย ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม หากสมาชิกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชมรม จะทำให้พฤติกรรมเกเรลดลง และทัศนคติที่มีต่อชมรม พฤติกรรมเกเรจะลดลงเมื่อสมาชิกฯ มีทัศนคติที่ดีต่อชมรมฯส่วนในระดับชมรมหรือโรงเรียนยิ่งมีความภาคภูมิใจในตนเองโดยเฉลี่ยของสมาชิกฯ ทั้งหมดของชมรมฯมาก กลับยิ่งทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมเกเรเพิ่มขึ้นตาม

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ความภาคภูมิใจในตนเอง**ของสมาชิกฯกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวยิ่งมีมากยิ่งทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกฯ ลดลงตามไปด้วย ทัศนคติที่ดีต่อชมรมทำให้สมาชิกฯ มีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น และความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ทำให้สมาชิกฯ มีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นด้วยส่วนในระดับชมรมหรือโรงเรียน หากสมาชิกฯ มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวสูง จะทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองสูงตามไปด้วยแต่ที่น่าแปลกใจคือ ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกจะมากขึ้น ตามสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวที่มากขึ้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง**การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ** กับปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวยิ่งมีมากยิ่งทำให้การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ของสมาชิกฯ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย สมาชิกฯ ที่มีการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและแกนนำชมรมฯ มีภาวะความเป็นผู้นำ ก็จะทำให้มีการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ เพิ่มขึ้น ส่วนในระดับชมรมหรือโรงเรียน แกนนำเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สมาชิกฯ บอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรม คือ แกนนำจะต้องมีทักษะในการบริหารงานชมรมฯ และต้องทำให้สมาชิกฯ เกิดความศรัทธาให้ได้

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**ของสมาชิกฯ ทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรม กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะดีขึ้นตามระดับความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

โดยสามารถสรุปความสัมพันธ์ที่พบเจอ ดังตารางที่ 8.43

ตารางที่ 8.43 ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสมาชิกฯ และระดับชมรมฯ ในสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรในระดับสมาชิก	ทิศทาง	ตัวแปรในระดับชมรมฯ	ทิศทาง
ทุนทางจิตใจ	ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ	บวก	ความทุ่มเทของแกนนำชมรมฯ	บวก
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก		
พฤติกรรมเกเร	สถานการณ์ยาเสพติด	บวก	ความภาคภูมิใจในตนเอง	ลบ
	ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว	ลบ		
	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม	ลบ		
	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	ลบ		
ความภาคภูมิใจในตนเอง	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก	สถานการณ์ยาเสพติด	บวก
	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก	ความสัมพันธ์กับครอบครัว	บวก
	สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ		
การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ	สถานการณ์ยาเสพติด	บวก	ทักษะการบริหารของแกนนำชมรม	บวก
	การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมฯ	บวก	ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	บวก		
	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก		
	ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก	ความสัมพันธ์กับครอบครัว	บวก

8.6.2 ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

สำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ มีการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการหรือตัวแปรตามในแบบจำลองการวิเคราะห์ 4 ตัวแปร ได้แก่ ทุนทางจิตใจ พฤติกรรมเกเร ความภาคภูมิใจในตนเอง และการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ ดังนั้น การสร้างแบบจำลองเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ฯ ดังกล่าวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อประเมินผลโครงการฯ จะได้ผลลัพธ์ทั้งหมด 4 ตัวแบบ ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ทุนทางจิตใจ**ของสมาชิกฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การนำกิจกรรมชมรมฯ มาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI) แกนนำชมรมสามารถสร้างความศรัทธาต่อสมาชิกได้ ทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธาน และความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนในระดับชมรมหรือสถานประกอบการ แกนนำชมรมมีความทุ่มเทในการทำงาน และการมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมของสมาชิกชมรมทั้งหมด

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง**พฤติกรรมเกเร**ของสมาชิกฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว และการมีปัญหากับสมาชิกในครอบครัว ส่วนในระดับชมรมหรือสถานประกอบการนั้น หากสมาชิกชมรมทั้งหมดไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมเกเรเช่นกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ความภาคภูมิใจในตนเอง**ของสมาชิกฯกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การนำกิจกรรมชมรมมาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI) การมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและองค์ประธาน และการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง**การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ** กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ หากรอบตัวสมาชิกมีสถานการณ์ยาเสพติดไม่มากนัก มีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและองค์ประธาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว และแกนนำชมรมต้องมีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป คือ การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการเรียน กิจกรรม และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ ส่วนในระดับชมรมหรือสถานประกอบการ สมาชิกทุกคนต้องความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชมรม
โดยสามารถสรุปความสัมพันธ์ที่พบเจอ ดังตารางที่ 8.44

ตารางที่ 8.44 ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสมาชิกฯ และระดับชมรมฯ ในสถานประกอบการที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรในระดับสมาชิก	ทิศทาง	ตัวแปรในระดับชมรมฯ	ทิศทาง
ทุนทางจิตใจ	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI)	บวก	ความทุ่มเทของแกนนำชมรม	บวก
	ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก
	ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก		
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก		
พฤติกรรมเกเร	สถานการณ์ยาเสพติด	บวก	ความภาคภูมิใจในตนเอง	ลบ
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	ลบ		

ตัวแปรตาม	ตัวแปรในระดับสมาชิก	ทิศทาง	ตัวแปรในระดับชมรมฯ	ทิศทาง
ความภาคภูมิใจในตนเอง	ตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI)	บวก	ความภาคภูมิใจในตนเอง	บวก
	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก		
	ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก		
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก		
การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ	สถานการณ์ยาเสพติด	ลบ	ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในชมรม	บวก
	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก		
	ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก		
	ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก		
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก		

8.6.3 ผลการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

สำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน มีการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการ หรือตัวแปรตามในแบบจำลองการวิเคราะห์ 4 ตัวแปร ได้แก่ ทุนทางจิตใจ พฤติกรรมเกเร ความภาคภูมิใจในตนเอง การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมในชมรมฯ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น การสร้างแบบจำลองเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ฯ ดังกล่าวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อประเมินผลโครงการฯ จะได้ผลลัพธ์ทั้งหมด 5 ตัวแบบ ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ทุนทางจิตใจ**ของสมาชิกฯ ขึ้นอยู่กับทักษะการบริหารของแกนนำชมรมฯ โดยทุนทางจิตใจจะสูงขึ้นหากแกนนำชมรมมีการบริหารงานชมรมฯ ที่ดี

2. ความสัมพันธ์ระหว่าง**พฤติกรรมเกเร**ของสมาชิกฯ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวยิ่งมากยิ่งทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมเกเรมากขึ้น และการเกิดปัญหาในครอบครัวหรือมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับสมาชิกในครอบครัวเป็นอีกสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเกเร ส่วนในระดับชมรมหรือชุมชน หากสมาชิกในชมรมมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อองค์ประธาน จะทำให้สมาชิกมีพฤติกรรมเกเร

3. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ความภาคภูมิใจในตนเอง**ของสมาชิกฯกับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ แกนนำมีทักษะการบริหารของที่ไม่ดี ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชนมีน้อย และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ดีอาจเกิดจากกรณีที่ไม่มีผู้นำที่ดี สมาชิกจึงต้องตัดสินใจในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง จึงทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น แต่ในระดับชมรมหรือชุมชน หากสมาชิกโดยรวมมีความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรมจะทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น

4. ความสัมพันธ์ระหว่าง**การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ** กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ หากสมาชิกมีทัศนคติที่ดีจะทำให้การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมสูงขึ้น และแกนนำชมรมต้องมีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป คือ การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการเรียน กิจกรรม และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง**ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**ของสมาชิกฯ ที่พบ กล่าวคือ ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธานโดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้นหากมีทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธานฯ

โดยสามารถสรุปความสัมพันธ์ที่พบเจอ ดังตารางที่ 8.45

ตารางที่ 8.45 ทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในระดับสมาชิกฯ และระดับชมรมฯ ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ

ตัวแปรตาม	ตัวแปรในระดับสมาชิก	ทิศทาง	ตัวแปรในระดับชมรมฯ	ทิศทาง
ทุนทางจิตใจ	ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก	การบริหารของแกนนำชมรม	บวก
พฤติกรรมเกเร	สถานการณ์ยาเสพติด	บวก	ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	ลบ
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	ลบ		
ความภาคภูมิใจในตนเอง	ทักษะการบริหารของแกนนำ	บวก	ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำชมรม	บวก
	ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน	บวก		
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	บวก		
การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ	ทัศนคติที่มีต่อชมรม	บวก	การบอกต่อกิจกรรมชมรมฯ	บวก
	ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปของแกนนำ	บวก		
ผลสัมฤทธิ์การเรียน	ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน	บวก	ไม่มีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับชมรมฯ	

บทที่ 9

ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้นเชิงปริมาณ

ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้นเชิงปริมาณแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วนดังนี้

9.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น

9.2 ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น

- 9.2.1 การเปรียบเทียบผลลัพธ์และกระบวนการในโครงการใครติดยายกมือขึ้นระหว่างกลุ่มบำบัดปกติและกลุ่มบำบัดเข้ม
- 9.2.2 แบบจำลองทำนายผลลัพธ์และกระบวนการในการบำบัดของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น
- 9.2.3 สรุปผลการสร้างแบบจำลองสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น

9.1 ข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ข้อมูลสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาเชื่อมโยงกับข้อมูลการเข้ารับการบำบัดยาเสพติดในรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) จากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) โดยใช้หมายเลขบัตรประชาชนของสมาชิกโครงการฯ เป็น Primary key ในการเชื่อมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) สุ่มสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น กลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบเข้มข้น คือได้ร่วมทำกิจกรรมพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในนามของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ได้เข้าร่วมโครงการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ (ค่ายท่าน ว.วชิระเมธี) และได้เข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูลระบบรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) โดยในฐานข้อมูลประกอบไปด้วย ชื่อ-สกุล ที่อยู่ หมายเลขบัตรประชน และรายละเอียดการเข้ารับการบำบัดฯ ในระบบต่าง ๆ การเก็บข้อมูลในส่วนนี้ จะสุ่มจากหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกที่มีที่อยู่ชัดเจน และส่งแบบสอบถามพร้อมซองจดหมายติดสแตมป์ สำหรับส่งกลับมายังผู้วิจัย ซึ่งในแบบสอบถามจะมีการระบุหมายเลขบัตรประจำตัวประชนของสมาชิก โดยใช้ปากกาหมึกล่องหน (Invisible ink) เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างถูกต้อง

2) ประสานงานให้ชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีสมาชิกโครงการ ใครติดยายกมือขึ้นที่ได้รับการบำบัดแบบปกติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชมรมฯ ประเภทสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และทัณฑสถานต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือให้เจ้าหน้าที่ประจำหน่วยงาน หรือผู้ที่รับผิดชอบโครงการ TO BE NUMBER ONE เป็นผู้เก็บแบบสอบถาม ซึ่งต้องให้สมาชิกที่ทำแบบสอบถามระบุหมายเลขบัตรประชนของตนมาด้วย

3) เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับ กับฐานข้อมูลในระบบรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) โดยใช้หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อดูว่าสมาชิกโครงการฯ แต่ละคนได้เข้ารับการบำบัดในระบบใดบ้างและจำนวนที่เข้ารับการบำบัดในระบบนั้น ๆ

ปัญหาที่พบในการเก็บข้อมูล คือ ที่อยู่จากฐานข้อมูล บสต. ไม่ถูกต้อง ทำให้จดหมายที่ส่งหาสมาชิกโครงการฯ ถูกตีกลับและมีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่ส่งถึงมือผู้รับ แต่แบบสอบถามที่ส่งถึงผู้รับก็ไม่ได้รับการตอบกลับมาทั้งหมดเช่นกัน อีกทั้งแบบสอบถามที่ได้กลับมามีบางส่วนเป็นข้อมูลไม่สมบูรณ์เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามตอบแบบสอบถามไม่ครบตามข้อถามทั้งหมด จึงทำให้เกิดข้อมูลสูญหาย (Missing data) ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการวิเคราะห์ และในส่วนของสมาชิกที่ได้รับการบำบัดแบบปกติบางคนไม่ใส่หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของตนเองทำให้ไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลการเข้ารับการบำบัดฯ ของสมาชิกได้ จึงไม่สามารถนำข้อมูลส่วนนี้มาวิเคราะห์ได้

9.2 ผลการประเมินผลโครงการใครติดยายกมือขึ้น

จากการเก็บข้อมูลดังที่กล่าวข้างต้น พบว่า ได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 428 ชุด จึงได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์ในลำดับถัดไปและรายละเอียดสำหรับผลการประเมินโครงการใครติดยายกมือขึ้นจะนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. การเปรียบเทียบผลลัพธ์และกระบวนการในโครงการใครติดยายกมือขึ้นระหว่างกลุ่มบำบัดปกติและกลุ่มบำบัดเข้ม
2. แบบจำลองทำนายผลลัพธ์และกระบวนการในการบำบัดของสมาชิกโครงการฯ ใครติดยายกมือขึ้นเป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ
3. สรุปผลการสร้างแบบจำลองสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น

9.2.1 การเปรียบเทียบผลลัพธ์และกระบวนการในโครงการใครติดยายกมือขึ้นระหว่างกลุ่มบำบัดปกติและกลุ่มบำบัดเข้ม

ในการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยาเสพติดของโครงการใครติดยายกมือขึ้น สมาชิกหรือผู้รับการบำบัดแต่ละคนจะได้รับการบำบัดตามโปรแกรมที่โครงการฯ กำหนด นอกจากนี้ จะมีกิจกรรมพิเศษที่เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมนอกเหนือจากโปรแกรมบำบัดปกติ โดยสมาชิกบางคนจะได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษเท่านั้นดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า ระหว่างสมาชิกที่ได้รับการบำบัดตามโปรแกรมปกติกับสมาชิกที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษเพิ่มเติมนั้นมีความแตกต่างกันของผลลัพธ์และกระบวนการบำบัดของโครงการฯ หรือไม่ ดังนั้น จึงได้แบ่งกลุ่มสมาชิกฯ ที่เข้ารับการบำบัดยาเสพติดออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มการบำบัดปกติ คือ กลุ่มการบำบัดที่ให้สมาชิกฯ รับการบำบัดและฟื้นฟูตามโปรแกรมที่โครงการฯ กำหนดไว้เท่านั้น
2. กลุ่มการบำบัดเข้มข้น คือ กลุ่มการบำบัดที่ให้สมาชิกฯ ได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ นอกเหนือจากรับการบำบัดและฟื้นฟูตามโปรแกรมที่โครงการฯ กำหนดไว้ กิจกรรมดังกล่าวประกอบไปด้วย
   - กิจกรรมร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิง อุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในนามของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น
   - โครงการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ (ค่ายท่าน ว.วชิระเมธี)
   - โครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติประกอบด้วย

1. ตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

1) ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ
2) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ
3) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย
4) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ
5) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ
6) จำนวครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม
7) รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง
8) รูปแบบความผูกพันแบบกังวล
9) รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน
10) รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว
11) ความภาคภูมิใจในตนเอง
12) ความรู้สึกโดดเดี่ยว
13) ทุนทางจิตใจ
14) พฤติกรรมเกเร
15) ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด
16) ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด
17) ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด
18) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
19) สถานการณ์ยาเสพติด
20) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

2. ตัวแปรที่เป็นข้อมูลแยกประเภท ได้แก่

1) รายได้ต่อเดือน (ช่วงที่ใช้ยาเสพติด)
2) รายได้ต่อเดือน (ปัจจุบัน)

สำหรับรายละเอียดของการนิยามและมาตรวัดของตัวแปรข้างต้น นำเสนออยู่ในบทที่ 5 หัวข้อ 5.1 ข้างต้น และในส่วนนี้จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ 2 ส่วนที่ได้จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มบำบัดเข้มข้น และกลุ่มบำบัดปกติ 2 ส่วน คือ ส่วนตัวแปรที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณและส่วนตัวแปรที่เป็นข้อมูลแยกประเภท มีรายละเอียดดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติของตัวแปรที่มีข้อมูลเชิงปริมาณ มีรายละเอียดดังตารางที่ 9.1

ตารางที่ 9.1 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปรต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบปกติ

ตัวแปร	กลุ่มบำบัดเข้ม			กลุ่มบำบัดปกติ			t-test	p-value
	N	M	SD	N	M	SD		
ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ	96	10.94	5.04	324	12.52	4.37	3.01	.00
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ	102	0.59	0.87	326	0.21	0.71	-4.39	.00
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย	102	0.09	0.32	326	0.03	0.18	-2.40	.02
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ	102	0.39	0.69	326	0.39	0.97	-0.03	.98
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ	102	0.11	0.37	326	0.63	0.67	7.60	.00
จำนวครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม	102	1.19	1.30	326	1.27	1.47	0.50	.62
รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง	98	3.91	0.79	323	3.90	0.79	-0.05	.96
รูปแบบความผูกพันแบบกังวล	97	2.97	1.05	322	3.22	1.01	2.15	.03
รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน	97	3.14	1.05	323	3.19	0.91	0.38	.71
รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว	97	2.73	1.18	322	2.73	1.01	-0.43	.97
ความภาคภูมิใจในตนเอง	99	29.48	4.47	326	28.20	4.30	-2.59	.01
ความรู้สึกโดดเดี่ยว	99	11.07	2.30	326	10.70	1.75	-1.72	.09
ทุนทางจิตใจ	99	34.37	5.08	326	35.21	4.49	1.57	.12
พฤติกรรมเกเร	99	26.37	8.00	326	29.32	6.29	3.82	.00
ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด	98	8.52	1.50	324	8.26	1.51	-1.49	.14
ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด	98	21.61	2.51	324	20.42	3.32	-3.27	.00
ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด	98	12.06	1.80	32	11.19	2.26	-3.47	.00
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	98	9.27	3.15	325	9.70	3.40	1.13	.26
สถานการณ์ยาเสพติด	100	32.97	12.77	325	36.67	11.57	2.74	.01
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	99	23.19	4.20	326	23.69	4.46	0.98	.33

จากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 9.1 สรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยของกลุ่มบำบัดเข้ม มากกว่ากลุ่มการบำบัดปกติประกอบไปด้วย

1) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ และค่าย กลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้นจะสมัครใจที่เข้ารับการบำบัดมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

2) ความภาคภูมิใจในตนเอง กลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้น มีความภูมิใจในตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

3) ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด กลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ เข้มข้น มีทัศนคติที่ดีต่อโปรแกรมบำบัดมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

4) ความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัด กลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้นจะเข้ารับการบำบัดอย่างต่อเนื่องกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

2. ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยกลุ่มการบำบัดปกติ มากกว่ากลุ่มการบำบัดเข้มประกอบไปด้วย

1) การกลับมาเสพซ้ำ กลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นมีโอกาสที่จะกลับมาเสพยาซ้ำน้อยกว่ากลุ่มที่บำบัดปกติ

2) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ กลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติจะถูกต้องโทษให้มาบำบัดมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้น

3) รูปแบบความผูกพันแบบกังวล กลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ จะมีวิตกกังวลและไม่ไว้วางใจคนอื่นมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้น

4) พฤติกรรมเกเร กลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติจะมีพฤติกรรมเกเรสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้น

5) สถานการณ์ยาเสพติด กลุ่มที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบปกติเป็นกลุ่มที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวมากกว่ากลุ่มที่บำบัดเข้มข้น

3. ตัวแปรที่ค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน คือ ไม่ว่าสมาชิกฯ จะได้รับการบำบัดแบบเข้มข้นหรือแบบปกติ ค่าของตัวแปรเหล่านี้ก็ไม่แตกต่างกัน ประกอบด้วย

1) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ
2) จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม
3) รูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง
4) รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน
5) รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว
6) ความรู้สึกโดดเดี่ยว
7) ทุนทางจิตใจ
8) ความเต็มใจในการเข้ารับการบำบัด และ
9) การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
10) ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า การบำบัดและฟื้นฟูจิตใจผู้ติดยาเสพติด โดยการให้สมาชิกโครงการฯ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ คือ เข้าร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เข้าค่ายท่าน ว.วชิระเมธี หรือเข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิต จะทำให้มีโอกาสเลิกยาเสพติดได้มากกว่าการบำบัดแบบปกติ เพราะทำให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง มีทัศนคติที่ดีต่อโปรแกรมบำบัดและเข้ารับการบำบัดอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้น หากต้องการให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ จะต้องจัดกิจกรรมเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอและให้สมาชิกโครงการฯ ทุกคนได้มีโอกาสเข้าร่วมด้วย

2. ความแตกต่างระหว่างรายได้ช่วงที่ติดยาเสพติดและรายได้ปัจจุบันของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

ตารางที่ 9.2 ความแตกต่างระหว่างรายได้ช่วงที่ติดยาเสพติดของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

การบำบัด	รายได้ (ช่วงที่ติดยาเสพติด)			χ^2	P-value
	ไม่เกิน10,000	มากกว่า 10,000	รวม		
บำบัดเข้มข้น	82	12	94	53.36	.000
ร้อยละ	**87**	**13**	**100**		
บำบัดปกติ	144	179	323		
ร้อยละ	**45**	**55**	**100**		
รวม	226	191	417		

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.2 พบว่า รายได้ช่วงที่ติดยาเสพติด ของสมาชิกโครงการฯ ทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยจำนวนผู้มีรายได้ในช่วงที่ใช้ยาเสพติด มากกว่า 10,000 บาท ในกลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบปกติ ร้อยละ 55 ซึ่งมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นที่มีเพียงร้อยละ 13 เท่านั้น เป็นไปได้ว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบปกติจะมีรายได้จากการขายยาเสพติดมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบเข้มข้น

ตารางที่ 9.3 ความแตกต่างระหว่างรายได้ปัจจุบันของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเข้มข้นกับกลุ่มที่ได้รับการบำบัดปกติ

การบำบัด	รายได้ (ปัจจุบัน)			χ^2	P-value
	ไม่เกิน10,000	มากกว่า 10,000	รวม		
บำบัดเข้มข้น	78	17	95	16.11	.000
ร้อยละ	**82**	**18**	**100**		
บำบัดปกติ	298	16	314		
ร้อยละ	**95**	**5**	**100**		
รวม	**376**	**33**	**409**		

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.3 พบว่า รายได้ปัจจุบันของสมาชิกโครงการฯ ทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยจำนวนผู้ที่มีรายได้ในปัจจุบันมากกว่า 10,000 บาท ในกลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบเข้มข้นมีร้อยละ 18 ซึ่งมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบปกติ ที่มีเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า การที่สมาชิกได้รับการบำบัดแบบเข้มข้นจะทำให้มีศักยภาพในการหางานทำและสร้างรายได้ให้ตนเองได้มากกว่าการได้รับการบำบัดแบบปกติ

9.2.2 แบบจำลองทำนายผลลัพธ์และกระบวนการในการบำบัดของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ในการประเมินโครงการใครติดยายกมือขึ้น จะพิจารณาผลสัมฤทธิ์ที่จะได้จากโครงการ หรือเป็นตัวแปรตามในแบบจำลอง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ คือ พฤติกรรมหรือแนวโน้มที่สมาชิกฯ จะกลับมาเสพยาเสพติดหลังจากเข้ารับการบำบัด ซึ่งตัวแปรนี้เป็นข้อมูลจากการประเมินตนเองของสมาชิกฯ จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. จำนวนครั้งที่เข้ารับบำบัด คือ จำนวนครั้งที่สมาชิกโครงการใครติดยายกมือได้รับการบำบัด เป็นตัวแปรที่ได้จากการตรวจสอบสถานภาพการเสพจากฐานข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ประกอบไปด้วยตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร ดังนี้

1. จำนวนครั้งที่เข้ารับบำบัดในระบบสมัครใจ
2. จำนวนครั้งที่เข้ารับบำบัดในระบบค่าย
3. จำนวนครั้งที่เข้ารับบำบัดในระบบบังคับ
4. จำนวนครั้งที่เข้ารับบำบัดในระบบต้องโทษ
5. จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม (เกิดจากการรวมคะแนนระหว่าง 1., 2., 3. และ 4.)

รายละเอียดความสัมพันธ์อย่างง่ายสำหรับตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้สร้างแบบจำลอง แสดงในตารางที่ 9.4 เมตริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโครงการใครติดยกมือขึ้น พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อตัวแปรตาม ได้แก่ รูปแบบความผูกพันแบบกังวล รูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว พฤติกรรมเกเร การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สถานการณ์ยาเสพติด รายได้ตอนติดยา เหตุผลที่เสพยาเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติดเยอะ การขายยาเสพติด เหตุผลที่ขายยาเพราะเพื่อน/คนรู้จักชวน เหตุผลที่ขายยาเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติดเยอะ และเหตุผลที่ขายยาเพราะต้องการหารายได้ และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบต่อตัวแปรตาม ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกโดดเดี่ยว ทุนทางจิตใจ ความเต็มใจในการเข้าบำบัด ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด ความต่อเนื่องในการเข้าบำบัด ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว และการบำบัดแบบเข้มข้น

ตารางที่ 9.4 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (การกลับมาเสพซ้ำ) และตัวแปรอิสระแต่ละตัว

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
1 ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ																																	
2 การบำบัดฯ ระบบสมัครใจ	.04																																
3 การบำบัดฯ ระบบค่าย	.02	.25																															
4 การบำบัดฯ ระบบบังคับ	.17	.17	.02																														
5 การบำบัดฯ ระบบต้องโทษ	.11	-.15	-.05	.00																													
6 การบำบัดฯ รวม	.18	.62	.28	.73	.35																												
7 ความผูกพันแบบมั่นคง	-.03	-.04	-.05	-.02	.00	-.03																											
8 ความผูกพันแบบกังวล	.31	-.02	.02	.00	.04	.01	.00																										
9 ความผูกพันแบบทะนงตน	.18	.05	.07	.04	-.04	.04	.06	.44																									
10 ความผูกพันแบบหวาดกลัว	.16	.08	.06	.05	.03	.10	-.06	.26	.31																								
11 ความภาคภูมิใจในตนเอง	-.13	-.04	.00	.04	.11	.06	.04	-.14	-.22	-.09																							
12 ความรู้สึกโดดเดี่ยว	-.17	-.06	.07	.00	-.01	-.02	.24	-.10	-.14	-.02	.30																						
13 ทุนทางจิตใจ	-.11	-.14	.01	-.02	.05	-.06	.31	.02	-.03	-.02	.22	.56																					
14 พฤติกรรมเกเร	.40	.07	.00	.00	.12	.10	-.08	.21	.22	.15	-.17	-.18	-.07																				
15 ความเต็มใจเข้ารับการบำบัด	-.15	-.11	-.16	-.03	.07	-.07	.13	.00	-.04	-.02	-.03	.09	.18	.02																			
16 ทัศนคติที่มีต่อการบำบัด	-.31	.03	-.04	.00	.01	.02	.14	-.13	-.10	-.08	.02	.23	.24	-.10	.58																		
17 ความต่อเนื่องการบำบัด	-.28	.03	-.01	.06	.02	.06	.16	-.13	-.13	-.04	.02	.28	.23	-.22	.39	.66																	
18 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	.36	.02	.00	.04	.03	.05	.07	.26	.23	.03	-.39	-.19	-.07	.38	.08	-.07	-.14																
19 สถานการณ์ยาเสพติด	.28	-.01	.05	.06	.16	.12	-.03	.08	.15	.01	-.06	-.06	-.01	.45	.01	-.07	-.09	.34															
20 ความสัมพันธ์กับครอบครัว	-.14	-.22	-.12	-.12	.17	-.13	.02	-.04	-.12	-.06	.41	.19	.23	-.09	.05	.03	.02	-.47	-.11														
21 รายได้ช่วงที่ใช้ยาเสพติด	.12	-.15	-.03	.03	.08	-.03	.09	.08	-.02	-.09	.20	-.03	.15	.05	-.02	-.07	-.03	-.03	.09	.22													
22 รายได้ปัจจุบัน	-.07	.07	.07	.09	-.14	.05	.13	-.10	-.02	-.01	-.04	.17	.04	-.03	-.06	.08	.08	-.05	-.02	-.14	.03												
23 พฤติกรรมการขายยาเสพติด	.27	-.06	-.05	.07	.24	.12	.00	.12	.13	.00	-.01	-.06	.07	.24	.05	.01	-.02	.18	.25	.04	.23	-.16											
24 เหตุผลที่ขาย - เพื่อนชวน	.11	-.02	.00	.07	.03	.05	-.03	.05	.01	.03	-.04	-.04	-.01	.18	.03	-.06	-.09	.09	.13	-.02	.00	-.02	.30										
25 เหตุผลที่ขาย - ปัญหาครอบครัว	.01	.11	.00	-.02	-.04	.03	.08	.01	.09	.02	-.08	.08	.08	.02	.00	.01	-.01	.16	.08	-.13	-.01	.01	.16	.00									
26 เหตุผลที่ขาย - แวดล้อมยาเสพติด	.23	.03	-.03	.17	-.01	.11	-.02	.08	.10	.07	-.14	-.12	-.06	.18	.02	-.08	-.15	.12	.18	-.06	.06	-.01	.22	.24	.12								
27 เหตุผลที่ขาย - อยากรู้อยากลอง	.06	.07	.04	-.02	.05	.05	.00	.01	-.05	-.05	.03	-.08	-.02	.06	.01	.03	.05	.08	.05	-.02	-.03	-.05	.21	.09	-.01	.08							
28 เหตุผลที่ขาย - ต้องการหารายได้	.25	-.11	-.13	.06	.20	.05	-.02	.11	.10	.03	-.03	-.09	.03	.25	.08	-.06	-.06	.17	.21	.04	.27	-.15	.67	.04	.13	.16	-.08						
29 เหตุผลที่ขาย- อื่น ๆ	-.04	.02	.04	.07	-.06	.03	.12	-.04	-.06	-.09	.03	.14	.05	-.04	.07	.11	.12	-.01	-.01	-.08	-.01	.15	-.06	-.06	-.02	-.05	-.04	-.04					
30 การบำบัดแบบเข้มข้น	-.15	.21	.12	.00	-.35	-.02	.00	-.11	-.02	.00	-.04	.08	-.08	-.18	.07	.16	.17	-.06	-.13	-.26	-.36	.20	-.27	-.02	-.04	-.12	.06	-.27	.10				
31 เหตุผลที่เสพ- เพื่อนชวน	.07	.06	.03	.05	.00	.07	.00	.01	.01	.06	-.11	-.13	-.12	.24	.06	.02	-.02	.08	.15	-.06	-.11	.05	-.01	.28	-.02	.15	-.12	.03	.02	.04			
32 เหตุผลที่เสพ - ปัญหาครอบครัว	.03	.11	.07	.03	-.07	.06	.07	.01	.08	.04	-.18	.03	.10	.03	.04	.06	.05	.21	.02	-.16	.02	.12	.09	.05	.46	.15	-.01	.05	.01	.00	-.03		
33 เหตุผลที่เสพ - แวดล้อมยาเสพติด	.18	.12	.03	.10	-.04	.11	-.02	.16	.13	.11	-.12	-.09	-.05	.17	.07	-.03	-.04	.16	.16	-.07	-.05	.00	.14	.17	.19	.55	.06	.14	-.06	-.04	.22	.18	
34 เหตุผลที่เสพ - อยากรู้อยากลอง	-.03	-.04	-.08	.02	.08	.01	-.08	-.02	-.02	-.06	.02	-.03	.00	.08	.03	.09	.09	-.03	.06	.09	.19	-.12	.13	.01	-.07	-.01	.16	.22	-.03	-.16	-.29	-.14	-.05

1. ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ตัวแปรตามสำหรับแบบจำลอง คือ ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากมาตรวัดในแบบสอบถาม รายละเอียดดังบทที่ 5 หัวข้อที่ 5.1.4 และมีตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องโครงการฯ กิจกรรมโครงการฯ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ ผลการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตามดังกล่าวแสดงในตารางที่ 9.5

ตารางที่ 9.5 แบบจำลองทำนายการกลับมาเสพซ้ำ วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise

Model	B	Beta	SE	t	P-value
(Constant)	9.42		1.68	5.59	.00
พฤติกรรมเกเร	0.14	.21	0.03	4.35	.00
ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด	-0.33	-.23	0.06	-5.29	.00
การขายยาเสพติด	1.88	.19	0.45	4.20	.00
การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	0.29	.21	0.06	4.47	.00
การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	1.79	.13	0.65	2.76	.01
การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว	-2.21	-.11	0.86	-2.56	.01
รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว	0.48	.11	0.19	2.45	.02

R-Square = .334, $F_{(7,353)}$ = 25.294, p-value = .000

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 5 พบว่า ตัวแปรทำนายที่ได้รับเลือกเข้ามาในแบบจำลอง (Model) มีทั้งหมด 7 ตัวแปร คือ

1. พฤติกรรมเกเร มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการกลับมาเสพซ้ำของสมาชิกหมายความว่า ถ้าพฤติกรรมเกเรของสมาชิกเพิ่มขึ้น โอกาสที่สมาชิกจะกลับมาเสพซ้ำก็จะเพิ่มขึ้นด้วย

2. ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด มีความสัมพันธ์ทางลบต่อการกลับมาเสพซ้ำของสมาชิก หมายความว่า สมาชิกจะมีความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ หากมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโปรแกรมบำบัด และความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำจะลดลงเมื่อทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัดดีขึ้น

3. การขายยาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการกลับมาเสพซ้ำของสมาชิก หมายความว่า สมาชิกที่มีพฤติกรรมขายยาเสพติด จะมีโอกาสที่จะกลับไปเสพซ้ำมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีพฤติกรรมในการขายยาเสพติด

4. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการกลับมาเสพซ้ำของสมาชิก หมายความว่า หากบุคคลรอบข้างของสมาชิกมีพฤติกรรมยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและมีการชักชวนให้ใช้สารเสพติด จะทำให้การกลับมาเสพซ้ำเพิ่มขึ้น

5. การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการกลับมาเสพซ้ำ หมายความว่า สมาชิกที่มีพฤติกรรมขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมรอบตัวเต็มไปด้วยยาเสพติด จะมีโอกาสกลับเสพซ้ำมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีพฤติกรรมเช่นนี้

6. การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบต่อการกลับมาเสพซ้ำ หมายความว่า สมาชิกที่มีพฤติกรรมขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว จะมีโอกาสกลับเสพซ้ำน้อยกว่าคนที่ไม่มีพฤติกรรมนี้

7. รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการกลับมาเสพซ้ำ หมายความว่า สมาชิกมีรูปแบบความผูกพันที่ "มีความรู้สึกไม่สบายใจที่จะใกล้ชิด สนิทชิดเชื้อกับผู้อื่น แม้ว่าตนจะต้องการความผูกพันทางใจที่ใกล้ชิดก็ตาม แต่ยังคงไม่สามารถวางใจผู้อื่นได้อย่างหมดใจ โดยมีความกังวลว่า หากตนให้ใจกับผู้ใดมากเกินไป จะทำให้ตนเองรู้สึกเจ็บปวด" โอกาสที่จะกลับมาเสพซ้ำจะเพิ่มขึ้นเมื่อรูปแบบความผูกพันแบบนี้ของสมาชิกเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ แบบจำลองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ การกลับมาเสพซ้ำ ได้ร้อยละ 33.4

2. จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบสมัครใจบำบัด

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ ซึ่งการบำบัดแบบสมัครใจเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ติดยาเสพติดที่ต้องการจะเลิกเสพยาเสพติดโดยสมัครใจ สามารถขอรับการบำบัดรักษาในโรงพยาบาลของภาครัฐ โดยรูปแบบการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดมีหลักการปฏิบัติ ดังนี้

1. ไม่ต้องนอนในสถานบำบัดฯ
2. แพทย์ให้การบำบัดฯ ตามสภาพปัญหา และอาการของผู้ป่วย
3. มารับการบำบัดฯ ตามเวลานัด ต้องมีญาติมาด้วยทุกครั้ง
4. ระยะเวลาการบำบัดฯ 4 เดือน (16 สัปดาห์)
5. นัดติดตามผลการรักษาเป็นระยะ ๆ เป็นเวลา 1 ปี

ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูล บสต. ของปปส. โดยทำการเชื่อมโยงรหัสบัตรประชาชนระหว่างแบบสอบถามและข้อมูลฐานข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์โดยตัวแปรต้นของการวิเคราะห์จะมาจากแบบสอบถามที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องโครงการฯ กิจกรรมโครงการฯ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ ผลการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตามดังกล่าวแสดงในตารางที่ 9.6

ตารางที่ 9.6 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดสมัครใจวิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise

Model	B	Beta	SE	t	P-value
(Constant)	.85		.26	3.30	.001
การบำบัดแบบเข้มข้น	.41	.21	.10	4.23	.000
ความภาคภูมิใจในตนเอง	-.02	-.14	.01	-2.77	.006
การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว	.40	.13	.16	2.47	.014
การเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	.25	.12	.11	2.22	.027

R-Square = .100, $F_{(4,358)}$ = 9.899, p-value = .000

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.6 พบว่า ตัวแปรทำนายที่ได้รับเลือกเข้ามาในแบบจำลอง มีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ

1. การบำบัดแบบเข้มข้น มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ หมายความว่า สมาชิกที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้นจะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจมากกว่าสมาชิกที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบปกติ

2. ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางลบต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ หมายความว่า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ จะลดลงตามระดับความภูมิใจในตนเองที่เพิ่มขึ้น

3. การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ หมายความว่า สมาชิกที่มีพฤติกรรมขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว จะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจมากกว่าคนที่ไม่มีพฤติกรรมนี้

4. การเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ หมายความว่า สมาชิกที่เสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยยาเสพติด จะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีเหตุผลในการเสพยาเสพติดแบบนี้

ทั้งนี้ แบบจำลองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจบำบัด ได้ร้อยละ 10

3. จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย เป็นการคัดกรองผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดยาเสพติด โดยจัดเป็นค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งมีการกำหนดหลักสูตรหรือรูปแบบกิจกรรมให้ผู้เข้ารับการบำบัดตามความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ดูแลในแต่ละค่าย โดยค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ หลักสูตรค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด กระทรวงสาธารณสุข หลักสูตรวิทยาลัยลูกผู้ชายของกรมการปกครอง หลักสูตรค่ายจิรสา และค่ายศูนย์ขวัญแผ่นดิน

ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูล บสต. ของปปส. โดยทำการเชื่อมโยงรหัสบัตรประชาชนระหว่างแบบสอบถามและข้อมูลฐานข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์โดยตัวแปรต้นของการวิเคราะห์จะมาจากแบบสอบถามที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องโครงการฯ กิจกรรมโครงการฯ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ ผลการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตามดังกล่าวแสดงในตารางที่ 9.7

ตารางที่ 9.7 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่ายวิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise

Model	B	Beta	SE	t	P-value
(Constant)	.17		.10	1.66	.098
การขายยาเสพติดเพราะต้องการหารายได้	-.04	-.10	.02	-1.78	.076
การบำบัดแบบเข้มข้น	.07	.12	.03	2.18	.030
ความเต็มใจในการเข้าบำบัด	-.02	-.13	.01	-2.43	.015
ความรู้สึกโดดเดี่ยว	.02	.14	.01	2.58	.010
ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	-.01	.13	.01	-2.35	.019

R-Square = .072, $F_{(5,357)}$ = 5.559, p-value = .000

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.7 พบว่า ตัวแปรทำนายที่ได้รับเลือกเข้ามาในแบบจำลองมีทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ

1. การขายยาเสพติดเพราะต้องการหารายได้มีความสัมพันธ์ทางลบต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย หมายความว่า สมาชิกที่ขายยาเสพติดเพราะต้องการหารายได้จะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่ายน้อยกว่าสมาชิกที่ไม่มีพฤติกรรมเช่นนี้

2. การบำบัดแบบเข้มข้นมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย หมายความว่า สมาชิกที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้นจะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย มากกว่าสมาชิกที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบปกติ

3. ความเต็มใจในการเข้าบำบัดมีความสัมพันธ์ทางลบต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย หมายความว่า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย จะลดลงตามระดับความเต็มใจในการเข้าบำบัดที่เพิ่มขึ้น

4. ความรู้สึกโดดเดี่ยวมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย หมายความว่า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย จะเพิ่มขึ้นตามระดับรู้สึกโดดเดี่ยวที่เพิ่มขึ้น

5. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย หมายความว่า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย จะลดลงตามระดับความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ แบบจำลองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย ได้ร้อยละ 7.2

4. จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับบำบัด

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ผู้ติดยาเสพติดที่ถูกจับในฐานะผู้เสพจะถูกนำเข้ารับการบำบัดฯ ในระบบนี้ และหากผู้เข้ารับการบำบัดฯ มีผลการรักษาเป็นที่น่าพอใจ ก็จะถูกปล่อยตัวโดยไม่ถูกดำเนินคดี ส่วนรูปแบบการฟื้นฟูฯ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ

1) การฟื้นฟูสมรรถภาพฯ แบบไม่ควบคุมตัว มีหลักการปฏิบัติเช่นเดียวกับการบำบัดฯ แบบผู้ป่วยนอกของระบบสมัครใจในสถานพยาบาล ของกระทรวงสาธารณสุข หรืออาจให้การฟื้นฟูฯ ในรูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ค่ายวิถีพุทธ หรือ โปรแกรมสำนักงานคุมประพฤติ

2) การฟื้นฟูสมรรภาพฯ แบบควบคุมตัว เน้นการฟื้นฟูฯ แบบพักค้างในสถานที่จัดหาเป็นศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เป็นระยะ เวลา 4-6 เดือน และสามารถขยายระยะเวลาได้ครั้งละ 6 เดือน แต่รวมแล้วต้องไม่เกิน 3 ปี ซึ่งในการดำเนินงานได้บูรณาการทรัพยากรบุคคลและสถานที่ของหน่วยงานที่เกี่ยว

ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูล บสต. ของปปส. โดยทำการเชื่อมโยงรหัสบัตรประชาชนระหว่างแบบสอบถามและข้อมูลฐานข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์โดยตัวแปรต้นของการวิเคราะห์จะมาจากแบบสอบถามที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องโครงการฯ กิจกรรมโครงการฯ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ ผลการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตามดังกล่าวแสดงในตารางที่ 9.8

ตารางที่ 9.8 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับบำบัดวิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise

Model	B	Beta	SE	t	P-value
(Constant)	-.16		.20	-0.77	.444
การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	.45	.16	.15	3.08	.002
รายได้ปัจจุบัน	.45	.13	.18	2.45	.015

R-Square = .041, $F_{(2,360)}$ = 7.778, p-value = .000

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.8 พบว่า ตัวแปรทำนายที่ได้รับเลือกเข้ามาในแบบจำลองมีเพียง 2 ตัวแปร คือ

1. การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ หมายความว่า สมาชิกขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมรอบตัวเต็มไปด้วยยาเสพติดจะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีพฤติกรรมเช่นนี้

2. รายได้ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ หมายความว่า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับจะเพิ่มขึ้นตามรายได้ที่เพิ่มขึ้นของสมาชิก

ทั้งนี้ แบบจำลองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ ได้ร้อยละ 4.1

5. <u>จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษบำบัด</u>

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ ตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ เป็นการให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและถูกคุมขัง ซึ่งต้องได้รับการรักษาพยาบาลภายใต้ขอบเขตข้อบังคับของกฎหมาย โดยเรือนจำ หรือทัณฑสถาน ได้จัดให้มีการบำบัดฟื้นฟูฯ ขึ้น ในกรณีที่เป็นเยาวชนอายุไม่เกิน 18 ปี สถานพินิจฯ ได้จัดให้มีการบำบัดฟื้นฟูฯ สำหรับเยาวชนในสถานพินิจฯ เช่นกัน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากฐานข้อมูล บสต. ของปปส. โดยทำการเชื่อมโยงรหัสบัตรประชาชนระหว่างแบบสอบถามและข้อมูลฐานข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์โดยตัวแปรต้นของการวิเคราะห์จะมาจากแบบสอบถามที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องโครงการฯ กิจกรรมโครงการฯ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ ผลการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตามดังกล่าวแสดงในตารางที่ 9.9

ตารางที่ 9.9 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษบำบัด วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise

Model	B	Beta	SE	t	P-value
(Constant)	.15		.24	0.63	.528
การบำบัดแบบเข้มข้น	-.54	-.31	.09	-5.74	.000
การขายยาเสพติด	.26	.18	.08	3.49	.001
ความภาคภูมิใจในตนเอง	.02	.14	.01	2.75	.006
รายได้ตอนติดยา	-.19	-.14	.07	-2.54	.011
การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว	-.28	-.10	.14	-1.99	.048

R-Square = .133, $_{F(5,357)}$ = 10.918, p-value = .000

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.9 พบว่า ตัวแปรทำนายที่ได้รับเลือกเข้ามาในแบบจำลองมีทั้งหมด 5 ตัวแปร คือ

1. การบำบัดแบบเข้มข้น มีความสัมพันธ์ทางลบต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ หมายความว่า สมาชิกที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบเข้มข้นจะมีจำนวนที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษน้อยกว่าสมาชิกที่ได้รับการบำบัดฯ ระบบปกติ

2. การขายยาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ หมายความว่า สมาชิกที่เคยขายยาเสพติดจะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษมากกว่าสมาชิกที่ไม่เคยขาย

3. ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ หมายความว่า จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษจะสูงขึ้นตามระดับความภาคภูมิใจในตนเอง

4. รายได้เฉลี่ยตอนติดยา มีความสัมพันธ์ทางลบต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ หมายความว่า รายได้ที่สูงขึ้นในขณะที่ติดยาเสพติดทำให้จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษน้อย

ทั้งนี้ แบบจำลองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ ได้ร้อยละ 13.3

6. จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ รวม

การวิเคราะห์ในส่วนนี้ตัวแปรตาม คือ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ รวม เป็นการนับรวมจำนวนครั้งทั้งหมดที่สมาชิกแต่ละคนเข้ารับการบำบัดฯ ในระบบต่าง ๆทั้งระบบสมัครใจ ระบบค่าย ระบบบังคับ และระบบต้องโทษ เพื่อนำมาสร้างแบบจำลองโดยตัวแปรต้นของการวิเคราะห์จะมาจากแบบสอบถามที่ทางผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องโครงการฯ กิจกรรมโครงการฯ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกฯ ผลการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตามดังกล่าวแสดงในตารางที่ 9.10

ตารางที่ 9.10 แบบจำลองทำนายจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม วิเคราะห์โดยใช้วิธี Stepwise

Model	B	Beta	SE	t	P-value
(Constant)	1.20		.08	14.76	.000
การเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	0.50	.12	.22	2.25	.025

R-Square = .014, $F_{(1,361)}$ = 5.054, p-value = .025

ผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 9.10 พบว่า ตัวแปรทำนายที่ได้รับเลือกเข้ามาในแบบจำลองมีเพียง 1 ตัวแปร คือ

การเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม หมายความว่า สมาชิกที่ขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมรอบตัวเต็มไปด้วยยาเสพติดจะมีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวมมากกว่าสมาชิกที่ไม่มีพฤติกรรมเช่นนี้ และทั้งนี้ แบบจำลองนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนของจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม ได้ร้อยละ 1.4

9.2.3 สรุปผลการสร้างแบบจำลองสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น

จากการสร้างแบบจำลองทำนายตัวแปรตาม ประกอบด้วย ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับ จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษ และจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ รวม สามารถสรุปทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระ ได้ดังตารางที่ 9.11

ตารางที่ 9.11 ปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรการกลับมาเสพซ้ำแต่ละตัวแปร และทิศทางความสัมพันธ์

ตัวแปรตาม	ตัวแปรทำนาย	ทิศทางความสัมพันธ์
ความตั้งใจที่จะกลับมาเสพซ้ำ	พฤติกรรมเกเร	บวก
	ทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัด	ลบ
	การขายยาเสพติด	บวก
	การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง	บวก
	การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	บวก
	การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว	ลบ
	รูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว	บวก
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบสมัครใจบำบัด	การบำบัดแบบเข้มข้น	บวก
	ความภาคภูมิใจในตนเอง	ลบ
	การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว	บวก
	การเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	บวก
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบค่าย	การขายยาเสพติดเพราะต้องการหารายได้	ลบ
	การบำบัดแบบเข้มข้น	บวก
	ความเต็มใจในการเข้าบำบัด	ลบ
	ความรู้สึกโดดเดี่ยว	บวก
	ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว	ลบ
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบบังคับบำบัด	การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	บวก
	รายได้ปัจจุบัน	บวก
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดฯ ระบบต้องโทษบำบัด	การบำบัดแบบเข้มข้น	ลบ
	การขายยาเสพติด	บวก
	ความภาคภูมิใจในตนเอง	บวก
	รายได้ตอนติดยา	ลบ
	การขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาครอบครัว	ลบ
จำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรวม	การเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติด	บวก

ผลสรุปจากตารางที่ 9.11 แสดงให้เห็นว่า

1. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ กลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ ประกอบด้วย พฤติกรรมเกเรของสมาชิก มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโปรแกรมบำบัด มีพฤติกรรมขายยาเสพติด คล้อยตามเพื่อนหรือบุคคลรอบข้าง เช่น สมาชิกในครอบครัวชักชวนให้เสพหรือขายยาเสพติด สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาเสพติด ครอบครัวมีปัญหา เช่น พ่อแม่หย่าร้าง หรือทะเลาะกันเป็นประจำ และสมาชิกที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว คือ มีความมั่นใจในตนเอง แต่ไม่กล้าเปิดเผยตน รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า กลัวการถูกปฏิเสธจากผู้อื่น แม้ต้องการใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่นก็ตาม อีกทั้งไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ต้องฟังผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อประสบปัญหาจะหนีปัญหาและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น

2. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบต่างๆ ประกอบด้วย การได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีปัญหาครอบครัว และสภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยยาเสพติด

3. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบค่าย ประกอบด้วย การที่สมาชิกมีพฤติกรรมขายยาเสพติดเพราะต้องการหารายได้ การได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ สมาชิกเต็มใจที่จะเข้ารับบำบัด มีความรู้สึกโดดเดี่ยว ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวที่ไม่ดี

4. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบบังคับ การขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมมียาเสพติดจำนวนมาก รายได้ปัจจุบัน

5. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบต้องโทษ การได้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ มีพฤติกรรมขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาในครอบครัว มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีรายได้ใช้ในตอนใช้ยาเสพติด

6. ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ โดยรวม มีเพียงปัจจัยเดียว คือ สมาชิกที่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยยาเสพติด

จากผลสรุปข้างต้น ทำให้ทราบว่าปัจจัยที่ทำให้สมาชิกกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำอีก เกิดจากสภาพแวดล้อมโดยรอบ และปัญหาที่เกิดในครอบครัว ที่ก่อให้เกิดการมีพฤติกรรมเกเรและหันไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การแก้ปัญหาจึงต้องขยายกิจกรรมของโครงการลงไปในเขตชุมชนหรือละแวกที่อยู่อาศัยของสมาชิกให้ทั่วถึงยิ่งขึ้น เพื่อให้ครอบครัวและคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของตนให้เป็นเขตปลอดยาเสพติด ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกโครงการฯ มีแนวโน้มในการกับมาเสพยาเสพติดซ้ำลดลง

บทที่ 10
สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก การทบทวนวรรณกรรม และการวิจัยเชิงปริมาณโดยวิเคราะห์พหุระดับ (Multi-level analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรทำนายกับตัวแปรตามซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์โครงการ TO BE NUMBER ONE สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยในภาพรวมทั้งหมด เพื่อนำไปเป็นแนวทางและแบบแผนในการพัฒนาและปรับปรุงโครงการฯ ทั้งหมดให้เหมาะสม ตรงประเด็น และมีการดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

10.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยโครงการวิจัยประเมินผลเพื่อปรับปรุง (Formative Evaluation) สำหรับโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE ในทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยภายใต้กรอบงานตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อ ดังที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งในแต่ละส่วนจะสรุปและอภิปรายผลการวิจัย ดังรายละเอียดดังนี้

10.1.1 สรุปผลการจัดทำฐานข้อมูลชมรมฯ ศูนย์เพื่อนใจฯ แกนนำและสมาชิกชมรมฯ ภายใต้โครงการต่าง ๆ

ข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE จากการสำรวจโดย กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด มีอัตราการตอบกลับที่ต่ำเนื่องจากระยะเวลาอันจำกัด ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน แต่เมื่อนำมาทำความสะอาดและวิเคราะห์แล้วสามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ที่นำเสนอต่อสาธารณชน รายงานว่ามีจำนวนชมรมฯ ประมาณ 65,000 ชมรม แต่จากการสำรวจทำได้เพียง 3,000 ชมรม เท่านั้น ซึ่งจำเป็นต้องปรับปรุงต่อไปให้ดีขึ้น และการพัฒนาฐานข้อมูลครั้งนี้จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้และติดต่อชมรมได้โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านการติดต่อไปตามลำดับขั้นตอนของทางราชการซึ่งจะช้าและเสียเวลามาก

อย่างไรก็ตามการสำรวจข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ในครั้งนี้ การเก็บข้อมูลไม่ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ได้รับความร่วมมือต่ำ เห็นได้จาก ข้อมูลชมรมที่เก็บมาได้เพียง 38 จังหวัด จาก 77 จังหวัดทั่วประเทศ อีกทั้งจำนวนชมรมมากกว่าครึ่งหนึ่งที่สำรวจมาจากจังหวัดเดียวกัน นั่นคือจังหวัดตรัง หรือพบชมรมที่มีชื่อซ้ำกันจำนวน 187 ชมรม แสดงว่ามีการการเก็บข้อมูลที่ซ้ำซ้อนกันระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุข แต่ต้องทำเช่นนี้ไปก่อนเพื่อให้มีกรอบการสุ่มตัวอย่าง (Sampling frame) สำหรับการวิจัยประเมินผลในครั้งนี้

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามไม่ครบถ้วนหรือถูกต้อง เช่น ข้อมูลการประกวดของชมรมในแต่ละครั้ง บางชมรมเลือกที่จะบอกเฉพาะในครั้งที่ประสบความสำเร็จเท่านั้น ทำให้ข้อมูลบางส่วนขาดหายไป เป็นต้นเนื่องจากไม่เคยมีผู้คอยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและผู้ดูแลข้อมูล (Data maintainer) มาก่อน

เนื่องจากงานนี้เป็นการจัดทำฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE เป็นครั้งแรกแม้จะมีการดำเนินการโครงการมากว่า 15 ปีก็ตาม ผลการพัฒนาฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ในครั้งนี้จึงเป็นเพียงผลการสำรวจขั้นต้นในการทำฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE เท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงยังไม่สมบูรณ์อันเกิดจากปัญหาในการประสานงานและการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งฐานข้อมูลนี้จะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมข้อมูลอยู่ตลอดเวลาในอนาคต

10.1.2 สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และอาศัยทฤษฎีฐานรากในการสังเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์สมาชิก แกนนำ และผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้อำนวยการหรือครูที่ปรึกษาชมรมฯ ในโรงเรียน หรือผู้บริหารหรือเจ้าของสถานประกอบการ และคณะกรรมการบริหารชุมชน เป็นต้น โดยประกอบไปด้วยชมรม TO BE NUMBER ONE ในเขตกรุงเทพมหานคร 9 ชมรม (ได้แก่ ชมรมในสถานศึกษา 3 แห่ง ชมรมในสถานประกอบการ 3 แห่ง และชมรมในชุมชน 3 แห่ง) และชมรมฯ ในต่างจังหวัด 18 ชมรม (ได้แก่ ชมรมในสถานศึกษา 6 แห่ง ชมรมในสถานประกอบการ 6 แห่ง และชมรมในชุมชน 6 แห่ง) ดังนั้น รวมทั้งสิ้น 27 ชมรมฯ ทั้งหมดที่ทำการสัมภาษณ์ในการวิจัยคุณภาพสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับเยาวชนและผู้ต้องหาคดียาเสพติดในสถานพินิจและทัณฑสถาน ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยทฤษฎีฐานรากพบว่า

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา พบว่า หากมีผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสนับสนุนอย่างเต็มที่ มีแนวโน้มที่ชมรมฯ ในสถานศึกษาจะดำเนินการต่อไปได้เองแม้ว่าผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการจังหวัดคนต่อมาจะไม่สนใจให้การสนับสนุน นอกจากนี้ยังพบว่าการเข้าร่วมชมรมฯ มีส่วนให้สมาชิกฯ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมไปถึงพบว่าสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE มีความกล้าพูดกล้าแสดงออกและกล้าหาญที่จะบอกหรือตักเตือนเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้เลิกและมารับการบำบัด

สมาชิกและแกนนำในโรงเรียนจำนวนมากทุ่มเทเพื่อที่จะชนะการประกวดมากเกินไป และหลายแห่งยึดติดกับผลการประกวดมากกว่าผลลัพธ์ที่ได้จากการโครงการ เช่น การลดปัญหายาเสพติด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม พบว่ามีสมาชิกหรือแกนนำจำนวนหนึ่งพลิกผันตัวเองจากการเป็นผู้เสพยามาเป็นสมาชิกชมรมฯ หรือแกนนำโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองและมีจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า การที่นักเรียนเป็นสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้งโรงเรียนโดยอัตโนมัติตั้งแต่เปิดภาคเรียนหรือสมัครเรียน ซึ่งนักเรียนบางคนยังไม่เข้าถึงและไม่เข้าถึงการมีอยู่และบทบาทของชมรมฯ ด้วยซ้ำไปทำให้มีสมาชิกเพียงส่วนน้อยที่เข้ามาทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE อย่างเข้มข้นกิจกรรมที่สำคัญที่โครงการ TO BE NUMBER ONE ควรพิจารณาและเพิ่มเติมคือ การเข้าค่ายอบรมสมาชิก/แกนนำ ต่างๆ มีโควต้าให้นักเรียนจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการของทุกโรงเรียน เนื่องจากทุกโรงเรียนต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้ และต้องแย่งกันเพื่อมาเข้าค่ายฯ

สมาชิกชมรมฯ และแกนนำฯ ทุกคนมีทัศนคติที่ดีมากกับองค์ประธานฯ โดยมองว่าพระองค์ทรงเข้าถึงประชาชน มีความเป็นวัยรุ่น ทันสมัยทันคนทันเด็ก และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกมีความเข้าใจเด็กและเยาวชน ทำให้สมาชิกมีความจงรักภักดีและภาคภูมิใจที่ได้ทำงานถวายองค์ประธานฯอีกข้อสังเกตสำคัญประการหนึ่งคือ กิจกรรมในโครงการ TO BE NUMBER ONE จะเน้นไปที่กิจกรรมเต้น ร้องเพลง บันเทิง และดนตรี มากกว่ากิจกรรมประเภทกีฬาและศิลปะแขนงอื่นทำให้มีสมาชิกและแกนนำฯ บางส่วนอยากให้มีการขยายกิจกรรมไปสู่กิจกรรมอื่นบ้าง

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ พบว่าสถานประกอบการที่นำกิจกรรมในโครงการTO BE NUMBER ONE เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ขององค์กรจะประสบความสำเร็จสูงมาก เช่น 1) การให้ชมรมในสถานประกอบการทำหน้าที่ด้าน Corporate social responsibility ด้านแรงงานสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นช่องทางให้พนักงานได้แสดงภาวะผู้นำและพลังในทางสร้างสรรค์ช่วยป้องกันการจัดตั้งสหภาพแรงงาน หรือ 2) การประชาสัมพันธ์หน่วยงานทำให้ได้ Media value สูงมาก ทำให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและคุ้มค่าการลงทุนของสถานประกอบการ นอกจากนี้ชมรมฯ มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสอดส่องสถานการณ์ยาเสพติดในสถานประกอบการ โดยเฉพาะโรงงานขนาดใหญ่ที่ผู้ค้ายาเสพติดต้องการเข้ามาค้าขายเนื่องจากมีฐานลูกค้าและเป็นที่ต้องการสูง

สถานประกอบการหลายแห่งมีทุนทรัพย์ บางแห่งจึงมีความพยายามสร้างเครือข่ายภายนอกองค์กรของตน ออกไปยังนอกสถานประกอบการและชุมชนที่ใกล้เคียง ปัญหาใหญ่ในการดำเนินการโครงการฯ ในสถานประกอบการคือชมรมฯ จำนวนมากจะมุ่งเน้นการแข่งขันและผลงานที่ได้จากการประกวด ทุกแห่งต้องการชนะและได้รางวัลมากเกินไปจนกระทั่งเกิดความท้อถอยเสียกำลังใจเมื่อไม่ได้รับรางวัล ดังนั้น อาจจะต้องปรับทัศนคติหรือปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการจัดกิจกรรมหรือการประกวดชมรม TO BE NUMBER ONE ต่อไป

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน พบว่า ชุมชนที่มีเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในระดับหนึ่งจะดำเนินการต่อไปได้ และมีแนวโน้มประสบความสำเร็จ โดยเยาวชนดังกล่าวมีหน้าที่เป็นแรงขับเคลื่อนในการดำเนินกิจกรรม ในขณะที่มีกรรมการชุมชนหรือผู้ใหญ่ ผู้ปกครองในชุมชนเป็นแรงสนับสนุน ถึงแม้ว่ากิจกรรมของโครงการฯ สำหรับชุมชนจะไม่โดดเด่นในแง่ของการเข้าประกวดเท่ากับชมรมฯ ในสถานศึกษาก็ตาม แต่ข้อดีของชมรมฯ ในชุมชนคือจะเกิดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากทั้งเด็กเยาวชน คนชุมชน และครอบครัว มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีจุดมุ่งหมายในการขจัดและจัดการกับปัญหายาเสพติดจริง ๆ เนื่องจากชุมชนและครอบครัวเป็นสังคมครอบครัว ผู้ใหญ่เห็นเด็กและเยาวชนเป็นลูกหลาน รวมไปถึงเด็กและเยาวชนได้มีเวลาใกล้ชิดและมีเวลาคลุกคลีกับครอบครัวมากกว่าโรงเรียนนั่นเอง

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนส่วนมากมีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ในการจัดตั้งชมรมฯ หรือศูนย์เพื่อนใจฯแต่กลับมีการให้คำปรึกษาหารือกันตามธรรมชาติในชุมชน นอกจากนี้ชมรมฯ ในชุมชนยังผลักดันให้ส่วนราชการอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น เข้ามาดูแลปราบปรามยาเสพติดอย่างใส่ใจมากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนจัดตั้งชมรมฯอีกประการหนึ่ง พบว่า ชมรมฯ ในชุมชนเน้นการสอดส่องและแจ้งเตือนการแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น มีโครงการสายลับจิ๋ว เป็นต้น ทำให้การข่าวของสถานการณ์ยาเสพติดค่อนข้างดีมากและนำไปสู่การปราบปรามและจับกุมในลำดับถัดมา การที่พ่อแม่ผู้ปกครองตลอดจนแรงกดดันทางสังคมในชุมชนมีสูงทำให้เกิดการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ในลักษณะของการประสานพลังระหว่างเยาวชน ชุมชน ครอบครัว และสถานศึกษา (ในบางชุมชน) ทำให้การรณรงค์แก้ไขปัญหายาเสพติดของชมรมในชุมชนค่อนข้างได้ผลเป็นรูปธรรมมากกว่าในสถานศึกษาและในสถานประกอบการที่ขณะนี้เน้นไปที่ผลการประกวดชมรมฯ มากกว่า

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่าปัญหาในการดำเนินงานโครงการฯ มีค่อนข้างมากเนื่องจากอัตราการย้ายเข้าและออกของเด็กมีเวลาอันสั้น ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมและการคงอยู่ของตัวแกนนำชมรมฯ ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร การที่เยาวชนคนใดในสถานพินิจได้รับหน้าที่เป็นแกนนำจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองสูง โดยเฉพาะกิจกรรมร้านกาแฟในวันเยี่ยมญาติที่ให้แกนนำหรือตัวแทนเยาวชนที่ประพฤติตนที่ดีออกมาขายกาแฟหน้าสถานพินิจฯ

เป็นรางวัลที่เยาวชนในสถานพินิจชอบมากที่สุด ปัญหาอีกหนึ่งประการ พบว่า เจ้าหน้าที่ฯ หรือผู้บริหารฯ บางท่านขาดความเข้าใจในการผสมผสานและบูรณาการกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE กับกิจกรรมการบำบัดเดิมของสถานพินิจซึ่งมีอยู่แล้วให้เป็นเนื้อเดียวกัน ชมรมในสถานพินิจจะสามารถบูรณาการกิจกรรมการบำบัดเดิมกับกิจกรรมชมรมเป็นเนื้อเดียวกันลงในตารางเวลาได้อย่างลงตัว ในขณะที่หลายสถานพินิจมีปัญหาไม่สามารถจัดสรรเวลาให้กิจกรรมชมรมได้

สุดท้ายนี้ สำหรับผลการวิจัยเชิงคุณภาพสำหรับ ชมรม TO BE NUMBER ONE ในฑัณฑสถาน พบว่า การเป็นสมาชิกและแกนนำชมรมทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง และเพิ่มระดับของทุนทางจิตใจอย่างชัดเจน โดยที่กิจกรรมชมรมฯ จะมีความต่อเนื่องและเป็นระบบมากกว่าในชมรมสถานพินิจฯ อย่างไรก็ตามความแออัดของสถานที่ในฑัณฑสถานทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินกิจกรรมโครงการเช่นกัน สมาชิกและแกนนำบางส่วนต้องการออกไปทำกิจกรรมนอกสถานที่มากขึ้น ต้องการแสดงศักยภาพและความสามารถของตนเองให้คนสังคมยอมรับมากขึ้น นอกจากนี้กิจกรรมที่เกี่ยวข้องจะเน้นเฉพาะการเต้น การร้อง การแสดง ค่อนข้างมาก ทำให้สมาชิกและแกนนำบางคนเห็นว่าควรมีกิจกรรมด้านกีฬาและศิลปะให้มากกว่านี้ นอกจากนี้ฑัณฑสถานบางแห่งก็มีปัญหาในการบูรณาการกิจกรรมเดิมของฑัณฑสถานกับกิจกรรมของชมรม TO BE NUMBER ONE เช่นเดียวกับชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

10.1.3 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณสำหรับโครงการ TO BE NUMBER ONE

จากการสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติของสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสำรวจ โดยจะแบ่งข้อมูลที่ได้มาตามประเภทชมรม ประกอบด้วย 1) ชมรมฯ ประเภทสถานศึกษาได้รับแบบสอบถามกลับคืน 912 ชุด จาก 45 สถานศึกษา 2) ชมรมฯ ประเภทสถานประกอบการได้รับแบบสอบถามกลับคืน 237 ชุด จาก 22 สถานประกอบการ และ 3) ชมรมฯ ประเภทชุมชน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน 131 ชุด จาก 25 ชุมชน ซึ่งจากการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ตัวแบบพหุระดับ (Multi-level modeling) เพื่อศึกษารูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ที่ประกอบไปด้วย ทุนทางจิตใจ พฤติกรรมเกเรเร ความภาคภูมิใจในตนเอง การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สำหรับสมาชิกที่กำลังศึกษาอยู่ เช่น ชมรมในสถานศึกษา และชมรมในชุมชน) สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. ชมรมฯ ประเภทสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

- ปัจจัยสัมพันธ์กับทุนทางจิตใจของสมาชิกฯ ได้แก่ ศรัทธาที่มีต่อแกนนำ ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ส่วนปัจจัยในระดับชมรมหรือโรงเรียนที่มีผลต่อทุนทางจิตใจ คือ ความทุ่มเทของแกนนำชมรมฯ
- ปัจจัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกเรของสมาชิกฯ ได้แก่ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม ทัศนคติที่มีต่อชมรม ส่วนในระดับชมรมหรือโรงเรียน ความภาคภูมิใจในตนเองโดยเฉลี่ยของสมาชิกทั้งหมดของชมรมฯ มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเกเร
- ปัจจัยสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกฯ ได้แก่ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว ทัศนคติที่ดีต่อชมรม และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว ส่วนในระดับชมรมหรือโรงเรียน ความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัวโดยเฉลี่ยและสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวของสมาชิกชมรมฯ โดยเฉลี่ย

- ปัจจัยสัมพันธ์กับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมฯ ได้แก่ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีทัศนคติที่ดีต่อชมรม และแกนนำชมรมฯ มีภาวะความเป็นผู้นำ ส่วนในระดับชมรมหรือโรงเรียน ทักษะในการบริหารงานชมรมฯ และความศรัทธาต่อแกนนำ

- ปัจจัยสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกฯ ทั้งในระดับสมาชิกและระดับชมรมคือ ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

2. ชมรมฯ ประเภทสถานประกอบการ มีรายละเอียดดังนี้

- ปัจจัยสัมพันธ์กับทุนทางจิตใจของสมาชิก ได้แก่ การนำกิจกรรมชมรมฯ มาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI) ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำ ทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธาน และความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนในระดับชมรมหรือสถานประกอบการ แกนนำชมรมมีความทุ่มเทในการทำงาน และการมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมของสมาชิกชมรมทั้งหมด

- ปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีพฤติกรรมเกเรได้แก่ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว และการมีปัญหากับสมาชิกในครอบครัว ส่วนในระดับชมรมหรือสถานประกอบการนั้น หากสมาชิกชมรมทั้งหมดไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมเกเรเช่นกัน

- ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ การนำกิจกรรมชมรมมาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI) การมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและองค์ประธาน และการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว

- ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ได้แก่ รอบตัวสมาชิกมีสถานการณ์ยาเสพติดไม่มากนัก มีทัศนคติที่ดีต่อชมรมและองค์ประธาน มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว และแกนนำชมรมต้องมีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป คือ การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการเรียน กิจกรรม และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ ส่วนในระดับชมรมหรือสถานประกอบการ สมาชิกทุกคนต้องความรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชมรม

3. ชมรมฯ ประเภทชุมชน มีรายละเอียดดังนี้

- ปัจจัยสัมพันธ์กับทุนทางจิตใจของสมาชิก คือทักษะการบริหารของแกนนำชมรมฯ และทักษะในการบริหารงานชมรมฯที่ดีของแกนนำ

- ปัจจัยสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกเรของสมาชิก ได้แก่ สถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ส่วนในระดับชมรมหรือชุมชนคือทัศนคติต่อองค์ประธาน (ทางลบ)

- ปัจจัยสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิก คือ ทักษะการบริหารของแกนนำ ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำชุมชน และความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว

- ปัจจัยที่ส่งผลให้การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมสูงขึ้น คือ ทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ และแกนนำชมรมต้องมีภาวะผู้นำแบบปฏิรูป คือ การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างแก่สมาชิกชมรมฯ ในด้านการเรียน กิจกรรม และความประพฤติส่วนบุคคล มีการรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นของสมาชิกคนอื่น ๆ และพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของชมรมฯ

- ปัจจัยสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสมาชิกฯ ได้แก่ทัศนคติที่มีต่อองค์ประธาน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้นหากมีทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธาน

10.1.4 สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณสำหรับโครงการใครติดยายกมือขึ้น

การสำรวจข้อมูลสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดหรือไม่ โดยการสำรวจจากสมาชิกโครงการฯ ทั่วประเทศตามที่อยู่ของตัวสมาชิกเองและบางส่วนส่งไปยังชมรม TO BE NUMBER ONE ที่มีสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น ซึ่งได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 428 ชุด และเมื่อนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อดูรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่าง ความตั้งใจกลับมาเสพติดซ้ำ กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สมาชิกที่ได้ที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ ได้แก่ 1) สมาชิกที่เข้าร่วมรับเสด็จทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี ในนามของสมาชิกโครงการใครติดยายกมือขึ้น 2) สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการบำบัดและฟื้นฟูจิตใจเยาวชนสมาชิกฯ (ค่ายท่าน ว.วชิระเมธี) และ 3) สมาชิกที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์เลิกยาเสพติด 980 ชีวิตฯ มีโอกาสที่จะเลิกยาเสพติดได้มากกว่าการบำบัดแบบปกติ และมีแนวโน้มที่จะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำน้อยกว่ากลุ่มบำบัดปกติ เพราะกิจกรรมเหล่านี้ทำให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง มีทัศนคติที่ดีต่อโปรแกรมบำบัดและเข้ารับการบำบัดอย่างต่อเนื่อง

2. ปัจจัยสัมพันธ์กับความตั้งใจกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำของสมาชิกโครงการฯ โดยความตั้งใจที่จะกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำจะวัดจาก การประเมินตนเองของสมาชิกโครงการฯ ในแบบสอบถาม และข้อมูลจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดในระบบต่างๆ ที่ได้จากระบบรายงานระบบติดตามและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด (บสต.) สำนักงานบริหารการสาธารณสุข สำนักปลัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ มีความตั้งใจกลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมเกเรของสมาชิก 2) ทัศนคติที่ไม่ดีต่อโปรแกรมบำบัด 3) มีพฤติกรรมการขายยาเสพติด 3) มีการคล้อยตามเพื่อนหรือบุคคลรอบข้างที่เสพยา 4) อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาเสพติด 5) ครอบครัวมีปัญหา และ 6) มีรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว คือ ลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับ การมีความมั่นใจในตนเองแต่ไม่กล้าเปิดเผยตัวตน รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า กลัวการถูกปฏิเสธจากผู้อื่น แม้ต้องการใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่นก็ตาม อีกทั้งไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ต้องฟังผู้อื่นอยู่เสมอ เมื่อประสบปัญหาจะหนีปัญหาและไม่ต้องการความช่วยเหลือจากผู้อื่น

2.2 ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ แบบสมัครใจ ประกอบด้วย 1) การบำบัดแบบเข้มข้น (ทางบวก) 2) ความภาคภูมิใจในตนเอง (ทางลบ) 3) มีปัญหาครอบครัว (ทางบวก) และ 4) สภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยยาเสพติด (ทางบวก)

2.3 ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบค่าย ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการขายยาเสพติดเพราะต้องการหารายได้ 2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกเต็มใจที่จะเข้ารับบำบัด 3) ความรู้สึกโดดเดี่ยว 3) ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับสมาชิกในครอบครัว

2.4 ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบบังคับ ประกอบไปด้วย 1) พฤติกรรมการขายยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมที่มีแต่ยาเสพติด และ 2) รายได้ปัจจุบันที่สูง (เนื่องจากการค้ายาเสพติด)

2.5 ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ ในระบบต้องโทษ ประกอบไปด้วย 1) การบำบัดเข้มข้น (ทางลบ) 2) พฤติกรรมขายยาเสพติดเพราะมีปัญหาในครอบครัว 3) มีความภาคภูมิใจในตนเอง และ 4) ความคิดว่าตนเองมีรายได้ใช้ในตอนใช้/ขายยาเสพติด

2.6 ปัจจัยที่ทำให้สมาชิกโครงการฯ เข้ารับการบำบัดฯ โดยรวม มีเพียงปัจจัยเดียว คือ สมาชิกที่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดเพราะสภาพแวดล้อมเต็มไปด้วยยาเสพติด

จากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกลับมาเสพติดซ้ำและสาเหตุที่ทำให้สมาชิกมาเข้ารับการบำบัด พบว่าปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องและสำคัญ คือ สภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาเสพติด และปัญหาทางครอบครัวหรือความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ทั้งสองปัจจัยมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเสพและพฤติกรรมเสี่ยงอื่น ๆ ที่ตามมา และทำให้สมาชิกฯ บางคนต้องคดีความที่แม้จะไม่ใช่คดียาเสพติดแต่ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สถานการณ์ยาเสพติดที่มีสิ่งแวดล้อม หรือความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวที่มีปัญหากัน ดังนั้นการแก้ปัญหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ควรเน้นป้องกันที่ต้นเหตุนั่นคือมุ่งเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันทางครอบครัว และแก้ไขปัญหาการคุกคามของยาเสพติดในละแวกชุมชนเป็นหลัก อย่างไรก็ตามก็ฟื้นฟูหรือบำบัดกลุ่มคนที่เสพยาเสพติดไปแล้วควรเน้นโปรแกรมบำบัดที่เข้มข้นมากขึ้น เนื่องจากมีแนวโน้มที่ทำให้สมาชิกฯ กลับมาใช้ยาเสพติดซ้ำน้อยลง

10.1.5 สรุปผลการเก็บข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษาระยะยาวในโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL

โครงการนี้ได้มีการพัฒนาแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาระยะยาว และสร้างแบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินกิจกรรม ความสำเร็จ และชีวิตของแกนนำของแกนนำ (IDOL) เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อในระยะยาวผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถาม TO BE NUMBER ONE IDOL ทางออนไลน์ เพื่อเป็นการทดสอบแบบสอบถาม และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน (Baseline) สำหรับการศึกษาติดตามประเมินผลต่อไป ซึ่งได้รับการตอบกลับจากสมาชิกที่เคยเข้าร่วมประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวนทั้งสิ้น 45 คน (เป็นเพศชาย 19 คน และเพศหญิง 26 คน) พบว่า สมาชิก TO BENUMBER ONE IDOL ที่ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ยที่ 19.6 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอายุ เท่ากับ 2.5 ปี) และมีจำนวน 27 คน ที่ผ่านเข้ารอบการประกวด 16 คนสุดท้าย

เหตุผลหลักที่ทำให้สมาชิก TO BE NUMBERONE IDOL เข้ามาประกวดฯ 1) สมาชิกที่เข้ามาประกวดล้วนเป็นคนที่ชอบร้องเพลง การแสดง หรือการเต้นอยู่แล้วจึงเข้ามาประกวดฯ 2) ต้องการพัฒนาศักยภาพและทักษะความสามารถของตนเองในด้านต่าง ๆ 3) อยากเข้าเฝ้าทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และอยากมีส่วนร่วมในการถวายงานให้แก่พระองค์ท่าน

โดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกฯ มีเกรดเฉลี่ยสะสม มากกว่า 3.00 และสาขาวิชาที่สมาชิกส่วนใหญ่กำลังศึกษา คือ สาขานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับมนุษยศาสตร์/การท่องเที่ยว และสาขาครุศาสตร์ ในขณะเดียวกันมีสมาชิกบางคนมีประสบการณ์ในการทำงานจริง (ระหว่างเรียนหรือหลังจากจบการศึกษาแล้ว) จำนวน 16 คน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ 15,500 บาท (SD = 11,800 บาท) และพบว่าส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักร้องแดนซ์เซอร์ นักแสดงพิธีกรนายแบบหรือนางแบบ

หลังผ่านการเข้าประกวด TO BE NUMBER ONE IDOL แม้ว่าจะผ่านเข้ารอบ 16 คนหรือไม่ สมาชิกฯ ล้วนแล้วมีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อสังคมหรือกิจกรรมจิตอาสา ทั้งในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ต้านภัยยาเสพติด และเกี่ยวข้องกับโครงการ TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นหนึ่งไม่พึ่งยาเสพติด ค่ายอบรมพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE หรือ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE เป็นต้น และกิจกรรมจิตอาสาที่สร้างประโยชน์ให้แก่จังหวัด อำเภอ ชุมชน หรือส่วนรวม เช่น มอบถุงยังชีพให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วม ดูแลสุนัขจรจัด หรือสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น รวมไปถึงกิจกรรมจิตอาสาที่ทำให้ประโยชน์แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษา เช่น เป็นสภานักเรียน สร้างห้องสมุดให้โรงเรียนที่ยากไร้ เป็นต้น

จากการได้รับการตอบกลับแบบสอบถามในกลุ่ม TO BE NUMBER ONE IDOL จำนวน 45 คน สามารถสรุปและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการสื่อให้ถึงสำนักงานโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้ดังต่อไปนี้

1. ควรเพิ่มบทบาทของการดำเนินงานและการประชาสัมพันธ์โครงการที่เกี่ยวข้องกับ TO BE NUMBER ONE ในระดับประเทศ ระดับภาค หรือ TO BE NUMBER ONE IDOL แก่สมาชิกฯ
2. TO BE NUMBER ONE CAMP ควรมีมากขึ้นและให้เข้าถึงครอบคลุมสมาชิกฯ ทั่วไปมากขึ้นด้วย
3. จัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE IDOL เป็นประจำทุกปี และรับสมัครเยาวชนที่สนใจเข้าร่วมประกวดให้ได้มากที่สุดเพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงศักยภาพและพัฒนาทักษะต่าง ๆ
4. จัดกิจกรรมการพัฒนาบุลิคภาพและกิจกรรมพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
5. มุ่งเน้นไปที่กิจกรรมใครติดยายกมือขึ้น เพราะจะได้ช่วยลดปัญหาเยาวชนที่เข้าข่ายกลุ่มเสี่ยงติดยาหรือผู้กำลังติดยาเสพติดได้อย่างตรงประเด็นมากที่สุด
6. มีโครงการจิตอาสาหรือร่วมกิจกรรมพัฒนาสังคมมากขึ้น
7. ฝึกอบรมหรือย้ำเตือนให้พนักงาน (Staff) ที่เกี่ยวข้องกับการประกวดใส่ใจและมีเข้าใจในการทำงานร่วมกับเด็กหรือเยาวชนมากกว่านี้
8. เปิดหรือขยายศูนย์ TO BE NUMBER ONE และประชาสัมพันธ์โครงการฯ ให้ทั่วถึง และเข้าหาได้ง่ายสำหรับเยาวชน
9. การบริหารจัดการและการตัดสินการประกวดชมรมฯ และการประกวด Idol ควรเป็นระบบ มีระเบียบแบบแผน และมีการเปิดเผยคะแนนอย่างเป็นธรรมโดยไม่มีความลำเอียง
10. สนับสนุนให้มีโครงการ TO BE NUMBER ONE อยู่คู่กับเยาวชนไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มปลูกฝังค่านิยมของการไม่พึ่งยาเสพติดให้แก่เด็กเล็ก ๆ ไปจนถึงกลุ่มเยาวชน

10.2 อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยจะอภิปรายผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณไปพร้อมกันอันเป็นลักษณะของการวิจัยแบบผสม (Mixed method) เพื่อให้เห็นภาพรวมเสริมซึ่งกันและกัน โดยจะนำเสนอผลเป็นห้าส่วน ดังนี้ 10.2.1 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา 10.2.2 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ 10.2.3 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน 10.2.4 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัย TO BE NUMBER ONE IDOL และ 10.2.5 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในส่วนของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

10.2.1 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ลักษณะการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกชมรมหลายประการ ดังนี้

1) ทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมมีความสัมพันธ์ทางบวกความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว เป็นเรื่องที่ไม่น่าแปลกใจแต่อย่างใด ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวที่ดี ทำให้เกิดการสนับสนุนทางสังคม เป็นทรัพยากร และเป็น buffer เมื่อเกิดปัญหา (Procidano, 1992, 2004; Procidano & Heller, 1983; Procidano & Smith, 1997; A Sakworawich, Procidano, & Lewis, 2012) ทำให้เกิดการฟื้นฟูพลัง มีความหวัง เชื่อในความสามารถของตัวเอง ทำให้นอกจากนี้ความศรัทธาที่มีต่อแกนนำและความทุ่มเทของแกนนำก็มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตใจของสมาชิกชมรมในสถานศึกษาเช่นกัน ทั้งนี้หากผู้นำสามารถสร้างศรัทธาและสมาชิกรับรู้ว่าแกนนำมีความทุ่มเทมีแนวโน้มที่สมาชิกจะมีทุนทางจิตใจสูงกว่า ทั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม (Adams, 1965; Wayne, Shore, & Liden, 1997) ซึ่งเมื่อแกนนำทุ่มเทความพยายาม ผู้ตามก็ให้ใจตอบแทนเป็นการแลกเปลี่ยนทางสังคม นอกจากนี้ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ (Servant leadership) ยังพบว่าผู้นำที่ทุ่มเทจะทำให้ผู้ตามศรัทธาและให้ใจ (Greenleaf, 2002) ทั้งนี้ผลการสำรวจพบว่าแกนนำแสดงความคิดเห็นว่าตนเองได้รับการพัฒนาสูงมากจากการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาแกนนำในค่าย อย่างไรก็ตามเรากลับพบจากการสำรวจเชิงปริมาณและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลับพบว่าแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE กลับมีโอกาสได้เข้ารับการพัฒนาแกนนำค่ายในสัดส่วนที่ค่อนข้างต่ำมากและต้องแข่งหรือแย่งกันเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

2) ความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์ในครอบครัวทัศนคติที่ดีต่อชมรมและมีความสัมพันธ์ทางลบสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวของสมาชิก ทั้งนี้ครอบครัวเป็นรั้วของใจ งานศึกษาในอดีตพบว่าครอบครัวโดยเฉพาะรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู (Parenting style) (Mogoneaa & Mogoneab, 2014) และการมีส่วนร่วมของครอบครัว (Yabiku, Axinn, & Thornton, 1999) ส่งผลมากกับความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับทัศนคติที่ดีต่อชมรม TO BE NUMBER ONE พบว่ามีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งนี้เมื่อสมาชิกเข้ามาทำกิจกรรมและเกิดทัศนคติที่ดีต่อชมรมทำให้เกิดกระบวนการทางจิตใจซึมซับทัศนคติทางบวกเหล่านั้นเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของตนเอง (Internalization) และอาจจะทำให้เกิดอัตลักษณ์ในตนเอง (Identity) ด้วยเช่นกัน เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่แสวงหาอัตลักษณ์ของตนการทำกิจกรรม TO BE NUMBER ONE ทำให้ตัวตนของตนเองชัดเจนขึ้นและน่าจะช่วยให้เกิดความภาคภูมิในในตนเอง ในขณะที่ภารกิจหลักของชมรม TO BE NUMBER ONE คือการแก้ไขปัญหายาเสพติด หากรอบตัวของสมาชิกยังคงมีสถานการณ์ยาเสพติดที่แย่อาจจะมีผลทำให้สมาชิกรู้สึกว่าตนเองยังทำหน้าที่ได้ไม่ดีพอ ไม่บรรลุภารกิจและอาจจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดีกับตัวเองว่าทำหน้าที่ยังไม่ได้เต็มที่จนอาจจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางลบกับความภาคภูมิใจในตนเองได้ ทั้งนี้ผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่าการเข้าร่วมชมรมฯ มีส่วนให้สมาชิกฯ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เกิดการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมไปถึงพบว่าสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE มีความกล้าพูดกล้าแสดงออก และกล้าหาญที่จะบอกหรือตักเตือนเพื่อนที่ติดยาเสพติดให้เลิกและมารับการบำบัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกหรือแกนนำจำนวนหนึ่งพลิกผันตัวเองจากการเป็นผู้เสพยามาเป็นสมาชิกชมรมฯ หรือแกนนำโครงการ TO BE NUMBER ONE ด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวเองและมีจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น

3) พฤติกรรมการเกเรของสมาชิกชมรมในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม ทั้งนี้พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมตามทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม (Bandura, 1986) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (M Fishbein & I Ajzen, 1975) และทฤษฎีการกระทำตามแบบแผน (Ajzen, 1988; I Ajzen, 1991) ดังนั้นพฤติกรรมเกเรของนักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรมจึงได้รับอิทธิพลจากสถานการณ์ยาเสพติดรอบตัวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และมีความสัมพันธ์ทางบวก ในขณะที่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชมรม ทำให้เกิดการใช้เวลาว่างที่เป็นประโยชน์ ไม่เอาตนเองเข้าไปในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทำให้มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเกเรอันเป็นต้นเหตุ ที่ทำให้เกิดปัญหาการใช้ยาเสพติดต่อไป ส่วนความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีนั้นเป็นภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้เกิดความเข้มแข็งและลดพฤติกรรมเกเรลงไป

4) การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสถานการณ์ยาเสพติด การตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีทัศนคติที่ดีต่อชมรม การรับรู้ว่าแกนนำชมรมฯ มีภาวะความเป็นผู้นำและมีทักษะในการบริหารงาน ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมชมรมมีภารกิจหลักด้านการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด สมาชิกชมรมที่อยู่ในสถานการณ์ยาเสพติดรุนแรงยิ่งต้องทำหน้าที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ส่วนการที่คนเราจะไปบอกต่อเรื่องราวใดๆ ให้กับคนอื่นได้นั้น จำเป็นต้องมีการตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมในชมรม การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม การมีทัศนคติที่ดีต่อชมรมเสียก่อน เราจึงจะไปบอกต่อผู้อื่น ส่วนผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่าสมาชิกชมรมฯ และแกนนำฯ ทุกคนมีทัศนคติที่ดีมากกับองค์ประธานฯ โดยมองว่าพระองค์ทรงเข้าถึงประชาชน มีความเป็นวัยรุ่น ทันสมัยทันคนทันเด็ก และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกมีความเข้าใจเด็กและเยาวชน ทำให้สมาชิกมีความจงรักภักดีและภาคภูมิใจที่ได้ทำงานถวายองค์ประธานฯ การมีทัศนคติที่ดีรับทราบตระหนักรู้เกี่ยวกับกิจกรรมชมรมและภารกิจเรื่องชมรมขององค์ประธานน่าจะมีส่วนช่วยให้สมาชิกเกิดการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมมากขึ้น ส่วนแรงจูงใจสำหรับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกคือการที่แกนนำต้องสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกทำหน้าที่และบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมได้ ดังนั้นการรับรู้ว่าแกนนำชมรมฯ มีภาวะความเป็นผู้นำและมีทักษะในการบริหารงานจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ซึ่งแนวคิดนี้สอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่าภาวะผู้นำแบบปฏิรูป (Transformational leadership) มีความสัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงาน (Kark, Shamir, & Chen, 2003; Ling, Simsek, Lubatkin, & Veiga, 2008) อย่างไรก็ตามผลการศึกษา เชิงคุณภาพกลับพบว่าการเข้าค่ายอบรมสมาชิก/แกนนำ ต่างๆ มีโควต้าให้นักเรียนจำนวนน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการของทุกโรงเรียน อันอาจจะส่งผลให้การดำเนินโครงการไม่ได้ผลเต็มที่ซึ่งควรจะปรับปรุงแก้ไขในข้อนี้

10.2.2 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ลักษณะการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกชมรมหลายประการ ดังนี้

1) การนำกิจกรรมชมรมฯ มาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำงาน (KPI) มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อทั้งทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกมีทั้งนี้การนำกิจกรรมชมรม มาเป็น KPI ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกและแกนนำของชมรมในสถานประกอบการเป็นการสร้างสถานะพิเศษและขวัญกำลังใจ

ให้กับสมาชิกและแกนนำชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการเนื่องจากถือว่ากิจกรรม TO BE NUMBER ONE เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานในสถานประกอบการและทำให้ได้รับการยอมรับ หาใช่เพียงกิจกรรมพิเศษนอกเวลาทำงานไม่ แต่เป็นกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานให้บริษัท ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่าสถานประกอบการที่นำกิจกรรมในโครงการ TO BE NUMBER ONE เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ขององค์กรจะประสบความสำเร็จสูงมาก เช่น 1) การให้ชมรมในสถานประกอบการทำหน้าที่ด้าน Corporate social responsibility ด้านแรงงานสัมพันธ์ เนื่องจากเป็นช่องทางให้พนักงานได้แสดงภาวะผู้นำและพลังในทางสร้างสรรค์ช่วยป้องกันการจัดตั้งสหภาพแรงงาน หรือ 2) การประชาสัมพันธ์หน่วยงานทำให้ได้ Media value สูงมาก ทำให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายและคุ้มค่าการลงทุนของสถานประกอบการ ซึ่งทำให้เห็นผลชัดเจนว่าหากมีการผสานการทำงานของ TO BE NUMBER ONE เข้าเป็นเนื้อเดียวกับองค์การหรือธุรกิจจะส่งผลดีทั้งต่อตัวพนักงานและต่อบริษัทเองในท้ายที่สุด

2) ทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทั้ง ทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองและบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมของสมาชิกชมรมในสถานประกอบการ ทั้งนี้องค์ประธานมีส่วนสำคัญยิ่งที่ให้กำลังใจสมาชิก การเสด็จเยี่ยม การทอดพระเนตรการประกวดน่าจะมีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้สมาชิกเกิดความภาคภูมิใจบอกต่อกิจกรรมของชมรมและมีกำลังใจหรือทุนทางจิตใจที่ดีในการแก้ปัญหาต่างๆ และการดำเนินชีวิต ทั้งนี้สมาชิกมีความจงรักภักดีกับองค์ประธานและกล่าวว่าทำไมเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินจึงต้องมาทรงงานหนักเช่นนี้และให้ความใกล้ชิดเข้าถึงได้กับพวกเขาทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

3) ความศรัทธาของสมาชิกที่มีต่อแกนนำ ความทุ่มเทในการทำงานของแกนนำ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตใจ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำเช่น ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ (Servant leadership) (Greenleaf, 2002) ซึ่งผู้นำที่มีความทุ่มเทจะสร้างความศรัทธา และความศรัทธาที่มีต่อผู้นำจะทำให้สมาชิกมีกำลังใจเกิดทุนทางจิตใจของสมาชิกในสถานประกอบการ

4) ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางลบและสถานการณ์ยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเกเร ทั้งนี้สถานการณ์ยาเสพติดมีผลกับพฤติกรรมเกเรเนื่องจากมนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมดังที่ได้อธิบายไปแล้วในส่วนของการอภิปรายผลการศึกษาในสถานประกอบการซึ่งมีข้อค้นพบเช่นเดียวกันนี้ ส่วนครอบครัวนั้นเป็นรั้วแห่งรักและเป็นเกราะคุ้มกันยาเสพติดเช่นกันทำให้มีแนวโน้มที่จะเกิดพฤติกรรมเกเรน้อยกว่า

10.2.3 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

ลักษณะการดำเนินงานของชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ของสมาชิกชมรมหลายประการ ดังนี้

1) ทักษะการบริหารของแกนนำชมรม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทุนทางจิตใจและความภาคภูมิใจในตนเองของสมาชิกในชมรม ทั้งนี้ทักษะการบริหารของแกนนำชมรมน่าจะช่วยให้สมาชิกในชมรมเกิดกำลังใจในการทำงาน สร้างเสริมความสามัคคีและทำให้สมาชิกในชมรมเกิดความภูมิใจในตนเองที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของชมรม ซึ่งข้อค้นพบนี้ใกล้เคียงกับที่พบในสถานประกอบการและในสถานศึกษาเช่นกัน

2) ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปสัมพันธ์ทางบวกกับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรม ทั้งนี้ภาวะผู้นำแบบปฏิรูปหรือ Transformational leadership นั้นต้องสามารถ insprire vision (Bass, 1998) หรือทำให้สมาชิกเกิด

แรงบันดาลใจที่จะทำตามวิสัยทัศน์ของชมรม อันได้แก่การบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรมเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการรณรงค์ลดละเลิกการใช้การเสพการขายยาเสพติดอันเป็นภารกิจสำคัญหลักของชมรม TO BE NUMBER ONE ทั้งนี้เรายังพบว่าทัศนคติที่มีต่อชมรมฯ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบอกต่อเกี่ยวกับกิจกรรมชมรมด้วยเช่นกัน ซึ่งเป็นเรื่องปกติที่คนเราต้องการบอกต่อในสิ่งที่เราคิดว่าดีให้คนอื่นๆ ได้ทราบ

3) สถานการณ์ยาเสพติดสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมเกเรและความสัมพันธ์ในครอบครัวสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเกเร ซึ่งเป็นข้อค้นพบเดียวกันกับที่ค้นพบในสถานศึกษาและสถานประกอบการดังได้อธิบายไปแล้ว ทั้งนี้จากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า TO BE NUMBER ONE ในชุมชนทำให้เกิดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมจากทั้งเด็ก ชุมชน ครอบครัว มีการให้คำปรึกษาหารือกันตามธรรมชาติในชุมชน นอกจากนี้ชมรมในชุมชนยังทำให้ส่วนราชการอื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้ามาดูแลปราบปรามยาเสพติดในชุมชนอย่างใส่ใจมากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนมีการจัดตั้งชมรมในชุมชน

4) ทัศนคติที่ดีต่อองค์ประธานมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมเกเร และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งในสังคมไทยนั้นความศรัทธาที่มีต่อสถาบันเป็นเรื่องสำคัญมาก และเมื่อคนที่มี IDOL ในใจที่ตัวเองศรัทธาก็พยายามตั้งมั่นในการทำความดีถวาย เช่นการทำพฤติกรรมเกเรลดลงหรือพยายามเรียนหนังสือให้ดีขึ้น

10.2.4 อภิปรายผลการวิจัยประเมินผลโครงการวิจัย TO BE NUMBER ONE IDOL

จากการประเมินโครงการ TO BE NUMBER ONE IDOL พบว่า IDOL ส่วนใหญ่มีผลการเรียนดี เรียนในหลากหลายสาขาวิชาซึ่งรวมไปถึงการเรียนวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และการบิน ไม่ได้เรียนเฉพาะสายมนุษยศาสตร์/สังคมศาสตร์แต่อย่างใด นอกจากนี้จากการสำรวจยังพบว่า IDOL มีอาชีพการงานที่ดี ส่วนมากทำงานในวงการบันเทิงทั้งเบื้องหน้าและเบื้องหลัง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากกระบวนการคัดเลือก IDOL ที่ทั้งมีพฤติกรรมดี หน้าตาดี และมีผลการเรียนดี ทำให้ผลการสำรวจพบว่า IDOL มีผลการเรียนดีและมีหน้าที่การงานดี นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุที่มาสมัคร IDOL คือการต้องการเข้ามาทำงานในวงการบันเทิงและต้องการทำงานถวายใกล้ชิดองค์ประธาน จากการสำรวจพบว่า IDOL มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมาก และจากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่าองค์ประธานเป็น IDOL ของ IDOL สมาชิกส่วนใหญ่เกรงบารมีองค์ประธาน แต่ไม่ใช่กลัว เพราะทราบว่าองค์ประธานใจดี เป็นกันเอง เข้าถึงได้ง่าย และแม้องค์ประธานจะเป็นเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินกลับเรียบง่ายและติดดิน ทำให้ทั้งรักและเกรงกลัวว่าตัวเองจะถวายงานได้ไม่ดี แต่ก็ภูมิใจในตนเองมากที่ได้ทำหน้าที่ถวายองค์ประธาน นอกจากนี้การมาเป็น IDOL ยังทำให้ครอบครัวของ IDOL เกิดความภาคภูมิใจอย่างยิ่งด้วยเช่นกัน และ IDOL ยังให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้ IDOL ได้ร่วมกิจกรรมการณรงค์ต้านภัยยาเสพติด และเกี่ยวข้องกับโครงการ TO BE NUMBER ONE เช่น กิจกรรมพัฒนาเยาวชนสู่ความเป็นหนึ่งไม่พึ่งยาเสพติด ค่ายอบรมพัฒนาสมาชิก TO BE NUMBER ONE หรือ TO BE NUMBER ONE TEEN DANCERCISE มากขึ้น หรือกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ แม้จะไม่ได้เป็น IDOL แล้วก็ตามก็ยังมีความยินดีที่จะมาช่วยหรือมาร่วมกิจกรรมอีก

10.2.5 อภิปรายผลการวิจัยโครงการวิจัยประเมินผลโครงการ TO BE NUMBER ONE ในส่วนของโครงการใครติดยายกมือขึ้น

ผลการศึกษาเชิงปริมาณพบว่าการบำบัดแบบเข้มข้นของโครงการใครติดยายกมือขึ้นได้ผลดีกว่าการบำบัดแบบปกติกล่าวคือมีความตั้งใจที่จะกลับมาเสพยาน้อยกว่า มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมเกเรต่ำกว่า มีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดโดยการต้องโทษน้อยกว่า มีจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดโดยระบบสมัครใจมากกว่า มีค่าเฉลี่ยความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่า มีทัศนคติที่มีต่อโปรแกรมบำบัดดีกว่า มีคะแนนความต่อเนื่องในการเข้ารับการบำบัดดีกว่า มีรายได้หลังเข้ารับการบำบัดมากกว่า

ทั้งนี้การบำบัดแบบเข้มข้นประกอบไปด้วยค่ายท่าน ว วชิรเมธี ซึ่งใช้ธรรมะในการสร้างศรัทธาและน่าจะเน้นไปที่การพัฒนาจิตใจให้เข้มแข็ง เกิดศีล สมาธิ และปัญญา ในขณะที่โครงการ 980 ชีวิต นั้นเป็นการจัดค่ายบำบัดเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช นอกจากนี้การเข้าเฝ้ารับเสด็จองค์ประธานทูลกระหม่อมอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี น่าจะทำให้สมาชิกที่ผ่านการบำบัดเข้มข้นเหล่านี้เกิดพลังศรัทธาทางจิตใจ ทั้งสามค่ายนี้มีลักษณะร่วมกันคือการถือสัจจะต่อหน้าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (พระพุทธรูป) หรือผู้ที่คนไทยเคารพศรัทธา (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ ต่อหน้าพระพักตร์ทูลกระหม่อมอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี) การถือสัจจะหรือการให้สัจจะนี้เป็นวิธีการที่คล้ายคลึงกับที่สำนักสงฆ์ถ้ำกระบอกใช้ในการบำบัดการติดยาเสพติดร่วมกับวิธีการอื่นๆ เช่น สมุนไพร และได้ผลในแง่กำลังใจทำให้ป้องกันการหวนกลับมาใช้ยาเสพติดได้ (ทิพาวดี เอมะวรรธนะ, 2548) ความเชื่อเช่นนี้ในเรื่องการให้สัจจะยังปรากฏชัดเจนในเรื่องของน้ำพุ ซึ่งน้ำพุได้เขียนถึงความกังวลที่ตนเองผิดสัจจะที่เคยให้ไว้หน้าพระพุทธรูปเมื่อไปรับการบำบัดที่ถ้ำกระบอก ทั้งนี้สถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันพระพุทธศาสนาเป็นสถาบันหลักที่คนไทยยังคงให้ความเคารพอย่างสูงสุด น่าจะมีส่วนเสริมให้เกิดกำลังใจในการบำบัดยาเสพติดได้ดีมากขึ้นดังที่ได้ค้นพบในการศึกษานี้

10.3 ข้อเสนอแนะ

1. โครงการ TO BE NUMBER ONE ควรเน้นไปที่กิจกรรมอื่นนอกจากกิจกรรมเต้น ร้องเพลง การแสดงให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกชมรมฯ โดยเฉพาะด้านกีฬาและด้านศิลปะ

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามที่ได้รับ พบว่า สมาชิกฯ หรือแกนนำชมรมฯ ส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมในเชิงดนตรีและการเต้นของชมรมฯ ได้รับการสนับสนุนและมีช่องทางในการแสดงความสามารถมากในระดับหนึ่ง ในอีกด้านหนึ่งกิจกรรมประเภทอื่น ๆ ยังไม่มีช่องทางให้สมาชิกฯ แสดงออกมากนัก สมาชิกและแกนนำชมรมฯ ส่วนใหญ่ต่างต้องการให้เน้นและสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเต้น ร้องเพลง การแสดง ให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกชมรมฯ โดยเฉพาะด้านกีฬาและด้านศิลปะที่เป็นกิจกรรมที่สมาชิกต้องการเข้าร่วมกิจกรรมสูงมาก

2. ฐานข้อมูลชมรม TO BE NUMBER ONE ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน ขาดการจัดเก็บและติดตามข้อมูลอย่างเป็นระบบโดยให้คะแนนพิเศษสำหรับชมรมที่เข้าประกวดและมีข้อมูลในฐานข้อมูล ที่ครบถ้วนถูกต้องและอัพเดทแล้วเท่านั้น

3. โครงการ TO BE NUMBER ONE ควรเน้นกิจกรรมเกี่ยวกับครอบครัวและการมีส่วนร่วมของชุมชนมากขึ้น โดยเฉพาะในสถานศึกษา

ในปัจจุบันโครงการฯ ได้มุ่งเน้นกิจกรรมการประกวดและการส่งเสริมสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับชมรมฯ ในสถานศึกษาเพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการบูรณาการทั้งระบบให้เป็นระบบและมีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่าสถานการณ์ที่สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเสพติดยาเสพติดนั้น ขึ้นกับปัญหาทางครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยยาเสพติด ดังนั้น การเน้นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวควรมาเป็นอันดับแรก เมื่อเกิดความรักความอบอุ่นในครอบครัวจึงขยายผลไปยังชุมชนและโรงเรียนในลำดับถัดไป การผสานและเชื่อมโยงโครงการฯ ในสถานศึกษาและชุมชนสามารถทำได้จริงและจะมีประสิทธิภาพสูงมากในการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนหรือสภาพแวดล้อมที่สมาชิกอยู่

4. ในสถานพินิจและฑัณฑสถาน สมาชิกอยากมีสถานที่และโอกาสในการแสดงและทำกิจกรรมมากกว่านี้ โดยเฉพาะการออกมาแสดงนอกสถานที่ และอยากให้มีการประกวดในกลุ่มนี้ด้วย

เนื่องจากระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชมรมฯ ในสถานพินิจและฑัณฑสถานไม่ค่อยได้มีโอกาสในการแสดงความสามารถและนำเสนอผลการดำเนินการโครงการมากเท่าชมรมฯ ในสถานที่อื่น ๆ การเปิดโอกาสและหาช่องทางให้สมาชิกฯ ในกลุ่มนี้ได้มีการประกวดหรือการแสดงออกมากขึ้น อาจช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีแก่สมาชิกฯ ชมรมฯ หรือแม้กระทั่งตัวโครงการฯ ให้สาธารณชนรับรู้ว่าโครงการฯ ไม่มีการแบ่งแยกการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้คนที่ต้องโทษได้มีแรงผลักดันในการทำความดีและกลับตัวกลับใจ

5. แกนนำมีส่วนผลักดันโครงการให้ประสบความสำเร็จมาก ควรเน้นการอบรมแกนนำให้เข้มข้นกว่านี้

จากผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ อย่างมากคือ คุณลักษณะที่ดีของแกนนำชมรมฯ การดำเนินโครงการฯ จะประสบความสำเร็จหรือมีความก้าวหน้าหรือไม่ส่วนหนึ่งอาจจะเป็นผลมาจากความสามารถของแกนนำ ว่าแกนนำสามารถบริหารจัดการหรือมีภาวะผู้นำที่ทำให้สมาชิกฯ เชื่อใจและยอมปฏิบัติงานจนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้น หากมีกิจกรรมหรือโครงการที่ช่วยพัฒนาความสามารถและดึงศักยภาพในตัวของแกนนำฯ ได้ ย่อมเป็นข้อได้เปรียบที่แกนนำฯ จะช่วยในการประสานงานและสอนงานต่อให้แก่สมาชิกฯ ในชมรมฯ ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามส่วนใหญ่ พบว่า ต้องการให้จัดกิจกรรม TO BE NUMBER ONE CAMP มากขึ้นและให้เข้าถึงครอบคลุมกับสมาชิกฯ ทั่วไปมากขึ้นด้วย เพราะเป็นกิจกรรมที่ดีทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพ และเพื่อสร้างสังคม TO BE NUMBER ONE ให้กว้างขวางมากขึ้นเช่นเดียวกัน

6. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องควรจะลดความสำคัญของการประกวดชมรมฯ และเน้นไปที่ผลลัพธ์ (Outcomes) ที่เป็นเป้าหมายสุดท้ายของโครงการ เช่น การลดการใช้ยาเสพติดในพื้นที่ลงได้จริง เป็นต้น

จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม พบว่ามีสมาชิกฯ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกล่าวว่า การประกวดชมรมฯ เป็นการดำเนินการเฉพาะคนกลุ่มน้อย มีจำนวนคนที่เข้าร่วมและมีส่วนเกี่ยวข้องในการประกวดน้อยมากเมื่อเทียบกับสมาชิกทั้งหมดในโรงเรียน หรือสถานประกอบการ หรือในชุมชน ดังนั้นควรส่งเสริมกิจกรรมที่ทำให้ทุกคนเข้าถึงได้ง่าย และไม่เป็นเฉพาะกลุ่มมากจนเกินไป จัดกิจกรรมที่ทำให้เห็นผลลัพธ์ในการลดปัญหายาเสพติดในแวดล้อมนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าแค่จัดตั้งโครงการเพื่อแค่นำมาประกวดแข่งขัน

7. กิจกรรมบำบัดเข้มข้นได้ผลดีในกลุ่มใครติดยายกมือขึ้นได้ผลมาก และควรพัฒนาและขยายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการกลับมาเสพติดซ้ำ พบว่า แนวโน้มการกลับไปเสพติดซ้ำในกลุ่มที่ได้รับการบำบัดอย่างเข้มข้นนั้นต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการบำบัดแบบปกติ ดังนั้น หากปรับเปลี่ยนโปรแกรมบำบัดให้เข้มข้นขึ้น และสามารถบูรณาการโปรแกรมบำบัดที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องกับกิจกรรมของทางโครงการฯ ได้นั้น จะได้ผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้น เห็นได้จากบางชมรมฯ ในทัณฑสถานหรือสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน สามารถนำโปรแกรมบำบัดเดิมมาปรับใช้กับโปรแกรมของทางโครงการได้ สมาชิกฯ จะมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างดีมากกว่า

รายการอ้างอิง

[APA], A. P. A. (2007). *APA dictionary of psychology*. Washington, DC: American Psychological Association.

Adams, J. S. (1965). Inequity in social exchange. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology* (Vol. 2, pp. 267-299). New York: Academic Press.

Addison, R. B. (1989). Grounded interpretive research: An investigation of physician socialization. In M. J. Packer & R. B. Addison (Eds.), *Entering the circle: Hermeneutic investigation in psychology* (pp. 39-57). Albany, NY: State University of New York Press.

Ajzen, I. (1988). *Attitudes, personality, and behavior*. Chicago: Dorsey Press.

Ajzen, I. (1991). The Theory of Planned Behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes,* 50(2), 179-211. doi:10.1016/0749-5978(91)90020-T

Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organization Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.

Anastasi, A., & Urbina, S. (1997). *Psychological testing*. New Jersey: Prentice-Hall.

Andersen, R. M. (1995). Revisiting the behavioral model and access to medical care: Does it matter. *Journal of Health and Social Behavior*, 36, 1-10.

Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226-244.

Bass, B. M. (1998). *Transformational leadership: Industrial, military, and educational impact*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.

Beer, M. (1998). Organizational Behavior and Development. *Harvard Business School Working Paper*, 98-115.

Bijlsma, K. M., & Koopman, P. (2003). Introduction: Trust within organisations. *Personnel Review*, 32, 543-555.

Boterhoven de Haan, Hafekost, J., Lawrence, D., Sawyer, M. G., & Zubrick, S. R. (2015). Reliability and Validity of a Short Version of the General Functioning Subscale of the McMaster Family Assessment Device. *Fam. Proc*., 54, 116-123.

Charmaz, K. (1995). Grounded theory. In J. A. Smith, R. Harre, & V. Langenhove (Eds.), *Rethinking methods in psychology* (pp. 27-49). Thousand Oaks, CA: Sage.

Charmaz, K. (2000). Constructivist and objectivist grounded theory. In N. K. Denzin & Y. L. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Cohen, A. P. (1994). *Self-Consciousness: An Alternative Anthropology of Identity*.

Creswell, J. D. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4 ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE.

Cronbach, L. J. (1947). Test "reliability": Its meaning and determination. *Psychometrika*, 12, 1-16.

Cronbach, L. J., & Meehl, P. E. (1955). Construct validity in *psychological tests. Psychological Bulletin*, 52, 281-302.

Daly, A. J., Moolenaar, N. M., Liou, Y.-H., Tuytens, M., & Del Fresno, M. (2015). Why So Difficult? Exploring Negative Relationships between Educational Leaders: The Role of Trust, Climate, and Efficacy. *American Journal of Education*, 1-38.

Davis , K. (1967). *Human relations at work: The dynamics of organizational behavior* (9th ed.). New York: McGraw-Hill.

Dichter, E. (1966). How word-of-mouth advertising works. *Harvard Business Review*, 44(6), 147-166.

Eisenberger, R., Huntington, R., Hutchison, S., & Sowa, D. (1986). Perceived organizational support. *Journal of Applied Psychology*, 71, 500-507.

Fassinger, R. E. (2005). Paradigms, praxis, problems, and promise: Grounded theory in counseling psychology research. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 156-166.

Fishbein, M. (1981). On construct validity: A critique of Miniard and Cohen's paper. *Journal of Experimental Social Psychology*, 17(3), 340-350.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.

Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). *Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research*. Reading, MA: Addison-Wesley.

Glaser, B. G., & Strauss, A. L. (1967). *The discovery of grounded theory: Strategies for qualitative research*. Chicago: Aldine.

Gray-Little, B., Williams, V., & Hancock, T. D. (1997). An item response theory analysis of the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 443-451.

Greenleaf, R. K. (2002). *Servant Leadership: A Journey into the Nature of Legitimate Power and Greatness*. New York: Paulist Press.

Hanson, W. E., Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Petska, V. S., & Creswell, J. D. (2005). Mixed methods research designs in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 224-235.

Higgins-D'Alessandro, A., Guo, P., Sakwarawich, A., & Guffey, S. (2010). *Partnerships in Character Education Program Final Evaluation Report: New Jersey Middle School 4-Year Project. (#84.215S)*. US Department of Education. Washington, DC.

Higgins-D'Alessandro, A., & Sakworawich, A. (2010). *Evaluating the effectiveness of a school-wide character education intervention with multi-level analysis*. Poster presented at the Society of Research in Child Development 2011 Biennial Meeting, Montreal, Canada. Montreal, Canada.

Higgins-D'Alessandro, A., & Sakworawich, A. (2012). *Multi-sample strategy analysis: Effect of school-wide intervention on student's character behaviors*. Paper presented at the American Psychological Society Annual Convention, Chicago, IL.

Howell, A., & Avolio, B. J. (1993). Transformational leadership, Transactional Leadership, Locus of Control and Support for Innovation: Key Predictors of Consolidated-Business-Unit Performance. *Journal of Applied Psychology*, 78, 891-902.

Isacson, D., & Bingefors, K. (2002). Attitudes towards drugs – a survey in the general population. *Pharm World Sci*, 24(3), 104-110.

James, W. (1982). *The varieties of religious experience*. New York: Penguin Books.

Kark, R., Shamir, B., & Chen, G. (2003). The two faces of transformational leadership: Empowerment and dependency. *Journal of Applied Psychology*, 88, 246-255.

Kietzmann, J., & Canhoto, A. (2013). Bittersweet! Understanding and Managing Electronic Word of Mouth. *Journal of Public Affairs*. doi:DOI: 10.1002/pa

Kohut, H. (1985). *Self Psychology and the Humanities*. New York: W. W. Norton & Co.

Kuder, G. F., & Richardson, M. W. (1937). The theory of the estimation of the test reliability. *Psychometrika*, 2, 151-160.

Leonard I., U., Ibeawuchi K., E., & Esther U., O. (2016). Is trust in leadership a mediator between transformational leadership and in-role performance among small-scale factory workers? *Rev Manag Sci*, 10, 629-648. doi:10.1007/s11846-015-0170-z

Ling, Y., Simsek, Z., Lubatkin, M. H., & Veiga, J. F. (2008). The impact of transformational CEOs on the performance of small-to-medium sizes firms: Does organizational context matter? *Journal of Applied Psychology*, 93, 923-934.

Lorenz, T., Beer, C., Pütz, J., & Heinitz, K. (2016). Measuring Psychological Capital: Construction and Validation of the Compound PsyCap Scale (CPC-12). *PLOS ONE*, 11(4). doi: https://doi.org/10.1371/journal.pone.0152892

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and personality*. New York: Harper and Row.

McMillan, D. W., & Chavis, D. M. (1986). Sense of community: A definition and theory. *American Journal of Community Psychology*, 14(1), 6-23.

Meltzoff, A. (1990). Foundations for developing a concept of self: The role of imitation in relating self to other and the value of social mirroring, social modeling, and self practice in infancy. *University of Chicago Press*., 139–164.

Mogoneaa, F.-R., & Mogoneab, F. (2014). The role of the family in building adolescents' self-esteem. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 127, 189-193.

Newstrom, J. W., & Davis, K. (1993). *Organizational Behavior: Human Behavior at Work*. New York: McGraw-Hill.

Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (Eds.). (1994). *Psychometric theory* (2 ed.). New York: McGraw-Hill.

Peplau, L. A. (1988). *Loneliness: New directions in research, participate in the challenge of mental health and psychiatric nursing in 1988*. Paper presented at the In Proceedings of the 3rd National Conference on Psychiatric Nursing.

Procidano, M. E. (1992). The nature of percieved social support: Findings of meta-analysic studies. In C. D. Spielberger & J. N. Butler (Eds.), *Advances in personality assessment* (Vol. 9, pp. 1-26). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

Procidano, M. E. (2004). Cross-cultural assessment of social support: progress, problems, & prospects. In H. S. R. Cieslak (Ed.), *Wsparcie spoleczne – stress – zdrowie [Social support – stress – health]*. Warsaw, Poland: Polish Scientific Publishers PWN.

Procidano, M. E., & Heller, K. (1983). Measure of perceived social support from friends and family: Three validation studies. *American Journal of Community Psychology*, 11(1-24).

Procidano, M. E., & Smith, W. W. (1997). Assessing perceived social support: The importance of context. In G. R. Pierce, I. G. Sarason, N. Sarason, & B. Lakey (Eds.), *Sourcebook of theory and research on social support and personality* (pp. 93-106). New York: Plenum.

Raudenbush, S. W., & Bryk, A. S. (2002).*Hierarchical Linear Models: Applications and data analysis methods* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.

Rochat, P. (2003). Five levels of self-awareness as they unfold early in life. *Consciousness and Cognition*, 717-731.

Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton, NJ: Princeton University Press. .

Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the Self*. Malabar, FL: Robert E. Krieger.

Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C., & Rosenberg, F. (1995). Global Self-esteem and Specific Self-esteem: Different Concepts, Different Outcomes. *American Sociological Review*, 60, 141-156.

Saks, A. M. (2006). Antecedents and consequences of employee engagement. *Journal of Managerial Psychology*, 21(6), 600-619.

Sakworawich, A., & Higgins-D'Alessandro, A. (2011). *Congruency and determinants of teacher and student views of school culture*. Paper presented at the Association for Moral Education Annual Conference 2011, Nanjing, China.

Sakworawich, A., Procidano, M., & Lewis, C. (2012). *Family support buffers the effect of work-family conflict*. Paper presented at the APA Annual convention 2012: Division 14 Industrial and Organizational Psychology, Orlando, FL, USA.

Salamon, S., & Robinson, S. L. (2008). Trust that binds: The impact of collective felt trust on organizational performance. *Journal of Applied Psychology*, 93(3), 593-601. doi:10.1037/0021-9010.93.3.593

Sartor, R. (1991). The social impact of drug abuse on community life. *Med Law*, 10(2), 205-208.

Sheppard, B. H., Hartwick, J., & Warshaw, P. R. (1988). The Theory of Reasoned Action: A Meta-analysis of Past Research with Recommendations for Modifications and Future Research. *Journal of Consumer Research*, 15, 325-343.

Singer, J. D. (1998). Using SAS PROC MIXED to Fit Multilevel Models, Hierarchical Models, and Individual Growth Models. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, 23(4), 323-355.

Strauss, A. L., & Corbin, J. (1998). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Susan, H. (1999). *The Construction of the Self:* Guilford Press.

Taller, L., & Temple, S. (2015). How Leaders Influence Followers Through the Use of Nonverbal Communication. *Leadership & Organizational Development Journal*, 36, 69-80.

Wayne, S. J., Shore, L. M., & Liden, R. C. (1997). Perceived organization support and leader-member exchange: A social exchange perspective. *Academy of Management Journal*, 40, 82-111.

Wertz, F. J. (2005). Phenomenological research methods for counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 167-177.

Wertz, F. J., Charmaz, K., McMullen, L. M., Josselson, R., Anderson, R., & McSpadden, E. (2011). *Five Ways of Doing Qualitative Analysis: Phenomenological Psychology, Grounded Theory, Discourse Analysis, Narrative Research, and Intuitive Inquiry*. New York: Guilford Press.

Witkiewitz, K., Marlatt, G. A., & Walker, D. D. (2002). Mindfulnessbased relapse prevention for alcohol and drug problems: The meditative tortoise wins the race. *Journal of Cognitive Psychotherapy*.

Yabiku, S. T., Axinn, W. G., & Thornton, A. (1999). Family integration and children's self esteem. *American Journal of Sociology*, 5, 1494-1524.

กนิษฐา ไทยกล้า, เกรียงไกร พึ่งเชื้อ, &สุชาดา ภัยหลีกลี้. (2559). พฤติกรรมการใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและเครือข่ายทางสังคมของเยาวชนนอกสถานศึกษา. Retrieved from

กรมราชทัณฑ์, ก. ส. (2549). แบบแผนการดำเนินชีวิตผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ : กรณีศึกษาพวกงัดแงะย่องเบา.

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2559a). ฐานข้อมูลชมรมTO BE NUMBER ONE และศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE สำรวจข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2559. Retrieved from http://www.tobenumber1.net/downloads/pdf/tobeandfc59.pdf

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2559b). ฐานข้อมูลสมาชิก TO BE NUMBER ONE สำรวจข้อมูล ณ เดือน มีนาคม 2559. Retrieved from http://www.tobenumber1.net/downloads/pdf/dbtobe59.pdf

กฤตยา อาชวนิจกุล. (2557). ผู้ต้องขังหญิงล้นคุก.Paper presented at the ผู้ต้องขังหญิงล้นคุก, สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

จิราพร ชมพิกุล, ปราณี สุทธิสุคนธ์, เกรียงศักดิ์ ชื่อเลื่อม, &ดุษณี คำมี. (2552). สัมพันธภาพในครอบครัวไทย (Relationship in Thai Families). In ส. มหาวิทยาลัยมหิดล (Ed.).

ทิพาวดี เอมะวรรธนะ. (2548). จิตวิทยาการปรึกษาสำหรับผู้ปฏิบัติงานยาเสพติด. นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติ้ง.

คณะทำงาน

อาจารย์ ดร. อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. เดือนเพ็ญ ธีรวรรณวิวัฒน์	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร. พาชิต ชนัตศิริพานิช	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา วิจิตรธรรมรส	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
นายวศิน แก้วชาญค้า	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
นายดนุพล ทองคำ	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
นางสาวกุลจิรา กิ่งไพร	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ผู้ให้สัมภาษณ์

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

ครูที่ปรึกษาชมรมฯ แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	โรงเรียนวัดลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
ครูที่ปรึกษาชมรมฯ แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	โรงเรียนวัดยายร่มกรุงเทพมหานคร
แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี
รองผู้อำนวยการครูที่ปรึกษาชมรมฯ แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	โรงเรียนวัดเขียนเขต ปทุมธานี
ผู้อำนวยการแกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	โรงเรียนปทุมวิไลปทุมธานี
ครูที่ปรึกษาชมรมฯ แกนนำชมรมฯ	โรงเรียนวัดเขมาภิรตารามนนทบุรี
แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	โรงเรียนศรีบุญญานนท์นนทบุรี

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานประกอบการ

ผู้บริหาร แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) ระยอง
แกนนำชมรมฯ	บริษัท ชัยบูรณ์บราเดอร์ จำกัด กรุงเทพมหานคร
สมาชิกชมรมฯ	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
ผู้บริหาร แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	บริษัท ซูมิโตโม รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด ระยอง

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในชุมชน

แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	ชุมชนแสงวิมาน กรุงเทพมหานคร
ผู้นำชุมชน และแกนนำชมรมฯ	ชุมชนร่มเกล้า กรุงเทพมหานคร
ผู้นำชุมชน แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	ชุมชนวังเย็นราชบุรี
ผู้นำชุมชน แกนนำชมรมฯสมาชิกชมรมฯ และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น	ชุมชนวัดแก้วราชบุรี
ผู้นำชุมชน แกนนำชมรมฯ และสมาชิกชมรมฯ	ชุมชนหนองปลาไหลชลบุรี
แกนนำชมรมฯ	ชุมชนหนองไทรระยอง

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ผู้อำนวยการแกนนำชมรมฯ และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น	สถานพินิจฯ จังหวัดปทุมธานี
ผู้อำนวยการเจ้าหน้าที่สถานพินิจฯแกนนำชมรมฯ และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น	สถานพินิจฯ จังหวัดนครปฐม
ผู้อำนวยการ และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น	สถานพินิจฯ กรุงเทพฯ (บางนา)

ชมรม TO BE NUMBER ONE ในทัณฑสถานบำบัดพิเศษ

เจ้าหน้าที่ทัณฑสถานฯแกนนำชมรมฯ และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง กรุงเทพมหานคร
ผู้อำนวยการ และสมาชิกใครติดยายกมือขึ้น	ทัณฑสถานบำบัดพิเศษหญิง ปทุมธานี

บันทึก

บันทึก